

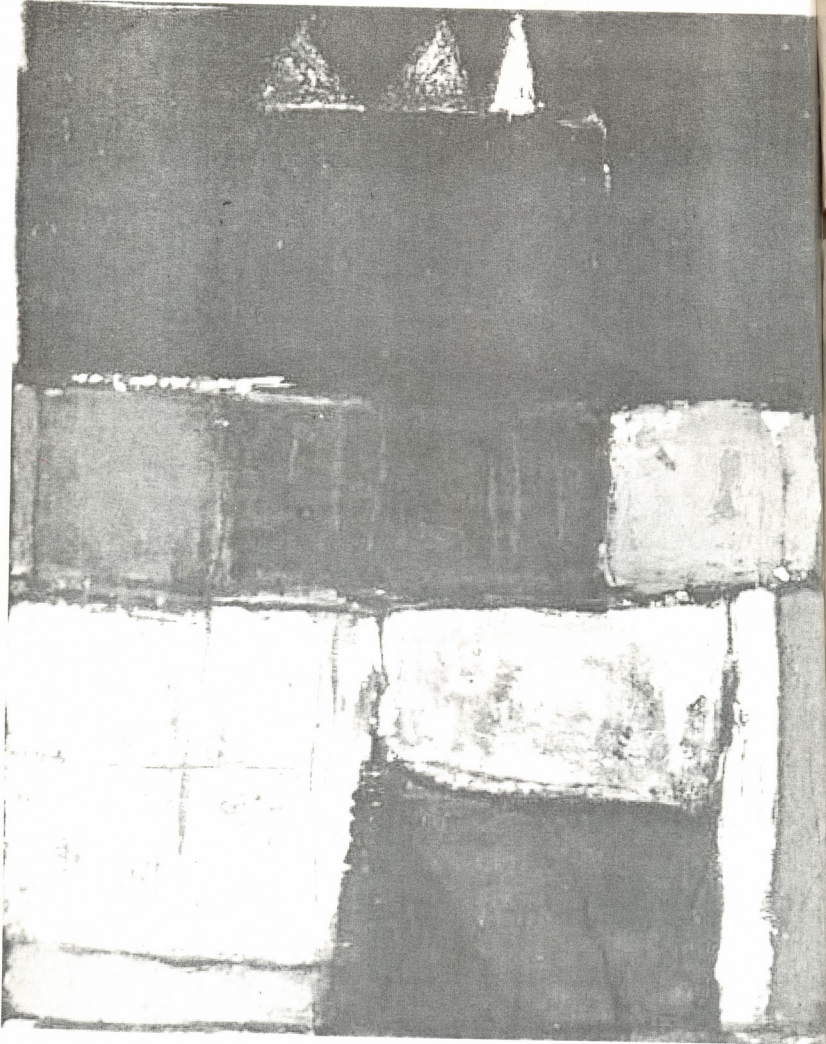
ცისკარი

www.opentext.ge/tsiskari

სამსაჯვართ სალიცრატორტო შერთნალი

3-4 | 2004

Գ
Ե
-

ცისკარი

დამფუძნებლები:

საქართველოს მწიგნობართა კავშირები

ქართულ „ცისკარის“ ბრუნვა

www.opentext.ge/tsiskari

3-4 | 2004

მთავარი რედაქტორი:

ზაურ კალანდია

სარედაქციო საბჭო:

ბალათერ არაბული

ლევან მალაზონია

ელზა მეტრეველი —
მთ. რედაქტორის მოადგილე

მიხომოსულიშვილი

მხატვარი:

გიორგი წერეთელი

ტიქერედაქტორი:

ზიული სირაძე

გამომცემელი:

ლევან თითქერი

დაარსებულია 1852 წელს აღდგენილია 1957 წელს

შინაარსი

პოეზია, პროზა

- 3. ნინო სიხარულიძე. ლექსები
- 7. ბესო ხვედელიძე. ლბილი სევდის დედა. კინოპოემა
- 47. ზურაბ ლობჯანიძე. ლექსები
- 54. ჯარჯი ფხოველი – 60. ხელის-გულის ანაბეჭდები
ზაურ კალანდია. სიტყვები სიტყვების შესახებ
- 59. ლელა არაბული. ლექსები
- 62. ნინო კალანდია. ლექსები
- 65. ოთარ წურნუშია. პუმპუ. რომანი. გაგრძელება
- 82. ცირა ბარბაქაძე. ლექსები
- 86. დავით ჯავახიშვილი. ორი მოთხრობა
- 91. ვაჟა ზორნაული. ლექსები
- 96. ნიკო ყიფიანი. კავკასიური სამყარო ქართულ სინამდვილეში.
მოთხრობა
- 99. თენგიზ სვანიძე. ლექსები
- 103. ნანა ქარდავა. სიკვდილი სხვა დროს. მოთხრობა
- 106. გიორგი მეტრეველი. ლექსები
- 110. ზაურ კოდუა. მოთხრობების ციკლიდან „ხატება ნინაპრისა“

ახალი თარგმანები

- 121. სერგეი დოვლატოვი. ზონა. რომანი. დასაწყისი.
თარგმნა ჯუმბერ თითქერიამ

წერილები

- 142. ქეთევან თავიშვილი. ნაცნობისა და უცნობის ზღვარზე
- 146. ზაზა ცოტინაშვილი. კონფლიქტის კონტურები პრესაში
- 148. დეა ნარმანია. პომეროსის ეპოსი და კონსტანტინოს კავაფისის
პოეზია

ანექდოტები ზოგიერთებისთვის

- 150. ნიკოლაი ფილიპოვსკი. ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ...
თარგმნა ელზა მეტრეველმა

စာပေ

ნინო სისარულიძე

●
თბილი თოვლი, ცივი ცა—
— ფიქრი შენკენ გამეცა...
დღე მთვარისკენ გარბოდა,
საღღაც ქროდა ღამეცა.

აქ კი არა, წარსულში
წრიალებდა მზერა და
გახუნებულ, ნაწამებ
წამებს მზისფრად ფერავდა.

აქ კი არა, წარსულში
ელვარებდა სანთელი,
ბაგეს ემატებოდა
სიტყვა, შენთვის სათქმელი,

ნატვრა — შენთვის ნანატრი,
ფიქრი — შენთვის ნაფიქრი,
ტალღასავით გამისხლტი
და ფოფქივით გამიქრი —

მერე უცებ დასრულდა
აპრილი და მაისი,
დარდისფერად დარდობდა
თეთრი ედელვაისი,

საქართველოს
ეროვნული ბიბლიოთეკა
გამგზავნილია

მერე გულიც დაობლდა
 - უნდო, აღარავისი.
 ქარი გაქრა,
 განქარდა რია-რია ღრუბლების,

ღამემ ფეხი შირთხა
 და შეც ჩავიმუხლები
 ხაოიან კედელთან,
 ჩიტბატონას ბუღესთან,

არცა ავტირდები და
 არცა გავიბუტები,
 ოღონდ ღონემიხდილმა
 (და სიცოცხლემიხდილმა)

მინც უნდა ვიკითხო,
 მინც უნდა გავებლო:
 - ბელო, ბელო, შავებელო,
 - საით ჩემი საბელო?!
 ...თბილი თოვლი, ცივი ცა,
 ფიქრი შენკენ გამექცა.

•
 ერთი, ორი, სამი და...
 მზე ზოხინით ჩავიდა,
 მთვარემ სხივი ათილისმა
 ღრუბლის ნიღვარიდან.
 ქარდაქარ რომ მოვფრინავდი
 ცის ამფითეატრიდან,
 ნიავქარმა მიჰქარა და
 მოთქმა იწყო თავიდან,
 არცა ჩემი, არცა შენი
 თხოვნა აღარ გავიდა,
 ერთი, ორი, სამი და...

დედამიწა წავიდაა,
 იწრიალა, იწრიალა,
 არ შეჩერდა წამითაც -
 - რაც მსურდა, ვერ მოვასწარი,
 რაც მოვასწარ, არ მინდა!
 ჩემს გაზაფხულს ვერ ველირსე,
 მწკავდა ცეცხლის ალი და...
 თვალმა თვალი ეძება და
 თვალი ვერ აარიდა -
 - ერთი, ორი, სამი და...
 სული ზეცად ავიდა.

•
 რაღა ადარდებს მაგდალინელს - იხილა ქრისტე,
 მხილველის გული გასაოცარ სასწაულს იტევს,
 შენ კი მღუმარე ბაგეს შენსას დაადე კლიტე
 და ცოდვის შენის სანახები საღმობით ჭვრიტე.
 ჭორ-მართალს ქვეყნის ნუ აჰყვები,
 ტყუის ყოველი,
 იყუჩე, ჩემო, და დანლობას ნულარ მოელი,
 უკვე დასრულდა საიდუმლო ესე სერობა
 და ღმერთს ღმერთობა მოეწყინა,
 ლუციფერს კი ლუციფერობა.
 ...და მინც იქნებ ცისარტყელამ გაიშვიდფეროს,
 ნიშნად შენდობის ივალობონ ოსანა ნელი,
 თორემ ბინდდება, ირინდება ცა, ირიბდება
 და მგლოვიარე მაგდალინელს უშრება ცრემლი.

ქეთევან თავდიშვილი

ნაცნობისა და უცნობის ზღვარზე

ბევრი როდია ისეთი, ვინც შემწხსა და მეობს ლიტერატურაში დაიძებნა, ვისთვისაც პურ-წყალოვით აუცილებელია ნიგნი, კრიტიკულ-ესეისტური წერილები. მწერლობისმოყვარულთა შორის გახლავთ ქალბატონი თამარ პაიჭაძე – უნივერსიტეტული მკვლევარი, სტუდენტთა საყვარელი მასწავლებელი. წლების მანძილზე დაგროვებული წერილებისა და გამოკვლევებისგან ავტორმა შეადგინა საკულისსმო ნიგნი „ლიტერატურული წერილები“. ნინასიტყვაობაში კრებული ს რედაქტორი რევაზ მიშველაძე აღნიშნავს: „თამარ პაიჭაძეს გაკვალილი გზით არ უვლია. კრიტიკოსთა ნაცად გზას შეგნეულად აუარა გვერდი და სცადა, იმგვარი საკითხები განათებინა მკვლევარ-ფილოლოგის ლამარით, რომელთა შეფასებამაც ლიტერატურათმცოდნეს ნინამორბენი თითქმის არ ჰყოლია“.

თავმოყრელ წერილებს თან ახლავს ავტორის სიტყვა, სიყვარული, პატივისცემა XX საუკუნის მართლაც საამაყო სახელთა მიმართ. ფიქრობთ, ამგვარი განწყობა გადამდებია და მკითხველსაც დადებითად მუხტავს.

ნიგნში წარმოდგენილი პირველი სამი წარკვევის ძირითადი ლერძი ქალია. ესენი არიან: მერი შერვაშიძე, ელენე ბაქრაძე, თამუნა წერეთელი. სამივე ბანივანი სილამაზითა და სანატივით ყოფილა გამოჩრქვული. ეს ის სამი რეალური და არსებული მანდილოსანია, რომელთა სილამაზე, ავტორის ფიქრით, შემოქმედებით აღტკინებას დასდებია საფუძვლად და გალაკტიონის, ტიცინიანისა და პაოლოს მუზეზად ქცეულან.

ავტორისავე მოსაზრებით, რუსეთის დუმის წევრის – პროკოფი შერვაშიძის ასულს, ვარდა გალაკტიონისა, სხვაც ბევრი მოუხიბლავს; მისი სინატივის ტლოზე გადმოტანა უცდიათ ლაღა ვუდიანოვილს, მარ რივისა და საველი სორინის, გოლინდაც ეს სურათები მხოლოდ გარეგნულ იერსახეს გვიჩვენებს; გალაკტიონმა სხვა თყვანისმცემლებს იმით აჯობა, რომ თავისი ლექსებით მერის შინაგან მომზიბელობასაც ვგაზიარა. მკვლევარი წერს, თითქმის შერვაშიძისთვის კის ფაქტი, რომ მასზე პოეტს ლექსებს წერდა, ძალიან უცნო და გასაკვირი არ იყო... მაგრამ, ეტყობა, ვერც მან ვააცნობიერა ერთხელ უკვე ხსენებული ფაქტი – იგი პოეტს უყვრდა და თანაც გალაკტიონ ტაბიძეს, ეს კი, რასაკვირველია, უკვდავებას ნიშნავს“.

ლიტერატურა იცნობს იმგვარ ფაქტებს, როდესაც შემო-

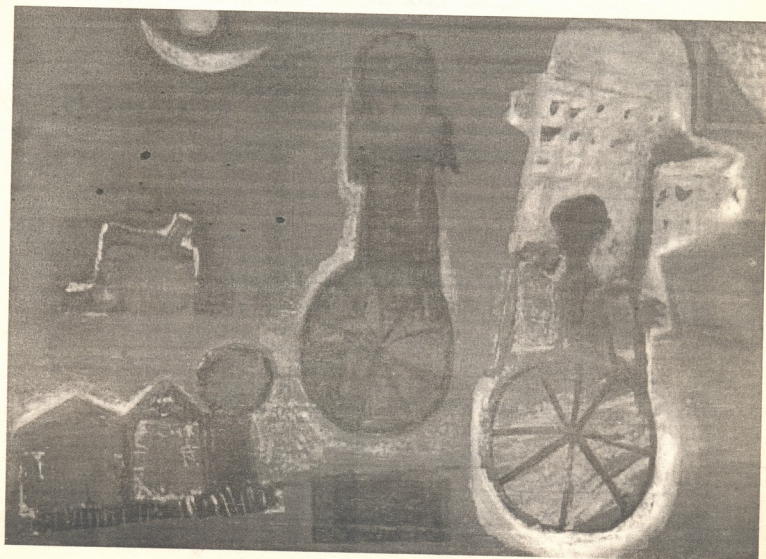
ქმენი რამდენიმე წლით ადრე იწინასწარმეტყველებენ ხოლმე მომავალს. გალაკტიონისთვისაც არ უღალატია ინსტიციას, როცა 1915 წელს დაწერა ცნობილი ლექსი „მერი“, სადაც შეყვარებულის ჯვრისწერა სხვა მამაკაცთან წარმოიდგინა და რითაც „საბოლოოდ დაუსვა წერტილი საკუთარ სიხარულს, იმედსა და ბედნიერებას“. 1918 წელს კი ქუთაისის შთაფარანგელოზის ეკლესიაში მართლაც შემდგარა ჯვრისწერა ნიკოლოზ მეორის ფლოგელადიუტანტ გიგუმა ერისთავსა და მერი შერვაშიძეს შორის. მთელი ქუთაისი აღტაცებული დარწმუნდა ამ ორი „გვერტის“ სილამაზით, პოეტისთვის კი, როგორც მკვლევარი დასძენს, „დღესასწაულს კი ის დღე არ ჰგავდა“.

რაც აქამდე ამ საკითხზე ქმნა თამარმა ბრძანა, სამართლიანიც არის და არც არის. სინამდვილეში კი ის გახლავთ, რომ ფაქტობრივად მართლაც ბევრი რამ ისე მოხდა, როგორც ზემოთ ნარმოჩინდა, ოღონდ, როცა გალაკტიონის მერის თაობაზე ვსაუბრობთ, მუდამ უნდა გვახსოვდეს ერთი უცილობელი რამ: საერთოდაც რომ არ არსებოდა კონკრეტული პროვინცია მერი შერვაშიძე, გალაკტიონის მერი და მერის ციკლის ლექსები მაინც გაჩნდებოდა. იგი იარსებებდა სწორედ ისევე, როგორც იტალიელ მგოსანთა შედევრები სანტა მარიაზე, როგორც ბაირონის, ჰუმკინისა და სხვათა მერი, ალ. ბლოკის მშვენიერი ბანივანი... აღნიშნულის შესახებ იხილეთ აგრეთვე ა. გომბართელის წიგნი ქართული სიმბოლისტური პროზაზე და მასზე მ. თავდიშვილის რეცენზია). ამიტომაც ჩვენ უფრო სწორად მიგვაჩნია ავტორის მომდევნო მსჯელობა, სადაც მართებულად არის მითითებული, რომ გალაკტიონის პოეზიაში მერი მარტოოდენ რეალური არსება, კონკრეტული ქალი კი არ არის, არამედ მას რელიგიურ-ქარაგმული გამოხატულებაც მოეპოვება – ის გახლავთ „ღვთისმშობლის განასიერება, ღვთისმშობლის სახის ემანაცია.“ შელის, ბაირონის, ბლოკისა და სოლოვიოვის პოეტურ მსოფლმხედველობათა მსგავსად ერთგვარად ნამოლილი ზღვარი რეალურ ტრფობასა და, ღვთაებრივ ტრფივლებას შორის. კარგი იქნებოდა თუ ამ უცხო სახელებს ავტორი დაამშვენებდა გერამიშვილის „ზუბოკეთი“, სადაც ზღვარ-ნამოლილმა რეალურ ირაციონალურ ტრფივალუბას შორის საუკეთესოდ არის დადასტურებული. ამ მხრივ ლექსი საქრესტამათია.

ავტორი „მერის“ დაწერის რამდენიმე ვარიანტს გვთავა-

თაენება თოვლმა, გვიან მოსულმა.
 ...და მაინც ბრუნავს, მიწა რომ ჰქვია,
 თაეწვეტილი რბიან წუთები,
 ისევ შეწვია გუშინ მზეწვია,
 მითხრა: - წარსულში ნუ დაბრუნდები!
 აღარ,
 აღარ დაგათოვს სიმართლე ჩემი არასდროს,
 აღარ,
 აღარ ჩამოვიდლები
 ღამისთევებიდან ღამისთევამდე.

●
 ლექსებად ამოკვირებული,
 კვირტებად ამოლექსილი,
 ტოტზე შესკუპდა აარილი -
 ბედნიერების კექსილი.

ბესო სვედელიძე

ღბილი სვედის დედა

(კინო პოემა)

„...ჩენი აქ ყოფნა სიკვდილია და, ვტოვებთ რა აქაურობას, მხოლოდ მაშინლა ექნებოთ სიცოცხლეს...“

მიხაელ ლაიტმანი. „კაბალა“

რას ამბობს ადრიაინი დილა?
იქნებ ზღვისპირა მალეობზე მდგარ სუროთი დაფარულ იორსართულიან სახლს?
ან იქნებ სახლის მეორე სართულზე ამაველ რკინის ხეულ კიბეს, ხის კართან რომ სრულდება?
და იქნებ კოკას მღვრიედ წყლიან თვალებს, დაკვირვებით რომ აყურებენ სახლს?
ან იქნებ კოკას მარჯვენა ხელს, შარვლის ჯიბიდან მომცრო, ოქროსფერ გასაღებს რომ იღებს?
და სულაც იქნებ სახლის კიბეზე კოკას ფრთხილ, კატისებურ ასვლას?

გასაღებს კარის ჟანგიან კლიტეს ვარგებ. გადატრიალებს ვცდილობ. არაფერი გამომდის. მთელ ძალღონეს ვიკრებ. ლამის გავსკდე, ისე ვცხვლდები. თავში თითქოს ჭიანჭველები დამიდიან. ვეჯაჯგურები. მაინც ვერაფერი. მორიგი დაჭიდებისთვის ვისუნთქავ პაერს.

- შე გაგადებ! - მესმის უცებ ქვემოდან. ვერკვევი. მოაჯირზე გადაყუდებულ თეთრწვერა მოხუცს ხედავ. თეთრ ანაფორაში ფეხშიშველად მდგომსა და უკბილო ღრძილებით მოდიმარს ხელში სქელი ბანარია უჭირავს, რომელზეც შავი ღორია გამომბული.

- გამარჯობა. - ნარბშეკრული გზურჩულებ ჩემთვის. მოხუცი ბანარს კიბის სახელურს ახვევს და ამოდის.

ამოდის დიდხანს - თითქოს საათის, სულაც როდის ვერ-ის. შესაძლოა ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში ატყლიზნო, აურიო, აზილო... მერე ღრიჭოში გაჩრილ გასაღებს დაკორძილ თითებს აუღებს და ძალიან იოლად ატრიალებს. კარს დამჭკნარ ხელისგულს ჰკრავს და ისიც გულისგამანვრილებელი ჭრიალით იღება.

- საწყალი ანწუშა! - ჩიფჩიფებს მოხუცი და კვლავაც უკბილო ღიმილით მბურღავს.

წერწყვის გადაყლაპვას ვცდილობ. საშინლად მსუყეა წერწყვი. ძლივს ვახერხებ. მოხუცი კი თვალს არ მაცილებს. არც ახამხამებს. სუნთან ერთად თვალბეჭ თითქოს იმ ფერის აქვს - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში აზილო, ატყლიზნო, აურიო... მერე ზღურბლზე აბიჯებს და ბინაში შედის.

- ბოდიში... - გაკვირვებული ჯერ კიბის სახელურს ჩაბმულ შავ ღორს ჩაყურებ. მერე რიგრიგობით ვიჭეჩავ მზრებს და მოხუცს მივყვები.

ის ბნელი შემოსასვლელიდან გამავალი ორი თეთრი კარიდან ერთ-ერთში შედის, კედელზე ხელს აცურებს და ჩამორთველს პოულობს. ოთახიც ბაცი ყვითელი შუქით ნათდება.

- აქ სამზარეულო ჰქონდა ანწუშას. - ამბობს მოხუცი და გაზჭურისკენ ბრუნდება. - აგერ ვაზია. - თან ანაფორის ჯიბიდან ასანის იღებს, ვაზს ანთებს და სტაფილოსფერ ალს დაკორძილ თითებს უშვერს. - აგრილდა დღეს რაღაც...

- დიას. - ვუწნევ თავს. - და აქ რა იყო? - ვუთითებ იქვე მდებარე ცარიელ ადგილზე.

- მანდ აბანო ჰქონდა ანწუშას... აბაზანა წაიღეს... ე, ზუსტად აქ იდგა...

- ვინ წაიღო?

მოხუცი არ მპასუხობს და ოთახის ყველაზე ბნელი კუთხისკენ ტრიალდება.

- აგერ უნიტაზია. - მოხუცი ზემოდან ჩამომგებულ გრენილ ჯაჭვს ექაჩება. უნიტაზში წყალი ხმაურით ჩარბის. მოხუცი თავს უქმაყოფილოდ აკანტურებს, სამზარეულოდან გადის და ბნელი შემოსასვლელის გავლით კიდევ უფრო დიდ ოთახში მყოფს თავს.

შუა ოთახში დამტკვრილსარკინიან ტუმბო და დაბალა, სამუფხა სკამი დგას.

- ნახატები უყვარდა ანწუშკას... - ჩიფჩიფით უახლოვდება მოხუცი ოთახის უფანჯრო კედელს. კედელზე ლიუდვი შპალერი აკრული, რომელსაც ალაგ-ალაგ დაიწვინა ოთხკუთხა ლაქები ეწმინკა.

- ისე, თქვენ ხომ არ ნახათ? - იხედება ჩემზე მოხუცი და ისე უსვამს კედელს ხელს, თითქოს კატას ეფერებოდეს.

- მე? - ვიმორცხეზე ჩემდა უნებურად.

- ეს კედელი ფანერისა... მანყვეტიანებს მოხუცი და კედელს მოკაკულე თითს უკაკუნებდა. - იქიდან მე ვარ. - და ეს სარკე რატოა აქ? - ვტრიალდები სარკიანი ტარბუზისკენ.

- ყველაფერი „რადიაციით დაზარალებულთა დახმარების ფონდმა“ წაიღო... ეგ სარკე და ტაბურეტკა ვერარ ჩატიყვ და დაღოვებს... მაგათაც წაიღებენ.

- ააა... - ვაქნებ თავს და სარკესთან მისული მტვრიანი ზედაპირს თითს ვუსვამ. მერე თითზე ეიხედები, სულს ვიბრავ და შარვალზე ვინმინდა.

- საწყალი ანწუშკა... - ჩიფჩიფებს მოხუცი. - მარტო ვერ ძლავდა ბოლო ხანებში... მით უმეტეს რეაქტორის აფეთქების შემდეგ... მე მიძახოდა ხოლმე... მერე შუქდოლო შექნა და სულ ჩანდა... სულ ბოლოს საერთოდ გადაიარა... ზღაპრები მუყუყარდა... და მეც ვუყვებოდი... - დაიხ.

- მთელი ღამეები კენესოდა და აბოდებდა... თან ფერიც აღარ ედო - რადიაცია შლიდა შიგნიდან... ჩემთან კარგად გამოდის ხმა... მთელი მეზობლობა შეწუხებული იყო. ყველანი ვუვლიდით და მაინც ვერაფერი... ანდა რას წამოვლიდით, ყველა იქით იყო მისახვედი... ბუხბუხით წყვდობდნენ... კი უნდა ვახსოვდე - ქუჩაში ვარდებოდნენ... ანწუშკა კიდევ ბოლოს სულ მიიღო... ა, ახხელა გახდა. - ხელისკულებს ოდნავ ამორებს ერთმანეთს მოხუცი. - ვეღარც ინმეროდა, ვერც ლაპარაკობდა, კენესოდა მხოლოდ... მერე სუნი აუფილდა... შემოსვლა ჭირდა, ისეთი სუნი იდგა... საწყალი ანწუშკა, პატრონიც არავინ ჰყავდა ჩვენს მეტიც... ჩვენც არაფერს ვიშურებდით, მაგრამ რად გინდა... - მე არ ვიცოდი...

- ეგ არაფერი... საწყალი ანწუშკა... თქვენ ნათესავი ხართ, არა, ანწუშკასი?

- დიახ... შორეული.

- დაკრძალვის ხარჯები მაინც ფონდმა გაიღო. ვაფეციკ მაგათ წაიღეს... და გადმოსვლას როდის ავირებთ?

- ჯერ არ ვიცო... უნდა დავასუფთავო და მერე ალბათ...

- შო... ანწუშკასაც სულ უნდაღო, კარგად გაეკეთებინა... სულ... მაგრამ, ზეთის ერთხელ დაღერ-ისთვის რომ ეგრე დაგასვინა, რილას თავი გექნება ადამიანს?... მაშ... მხოლოდ ერთხელ დაღერისთვის... - მოხუცი კარისკენ იძვრის. - გავალ ანი მე, ლორი მყავს საჭმევი. ნაღდი იორკშირისაა. ვერ იტანს შიმშილს. დაბერდა ისიც... ადრე მინას სცილდებოდა, ტყეში იყო... ახლა კი... აა... იცვლება ყველაფერი... თუ რაზე გაგვიტყვებთ, კედელს ხელი შემოარტყით და ეგრევე აქ გაჯინდები.

- აუცილებლად...

უცეც მხოუცი ყოვნდება და თავს ჩემკენ ატრიალებს.

- ისე, ხედებით ალბათ ყველაფერს...

დაბნეული თავს უარის ნიშნად ვაწეკ.

- რას უნდა მივხედვ?

- სევდას... - ამბობს მოხუცი და ლამის ნაძლერებით განავგრობს. - რომელსაც არ ჰყავს მამა... რომელსაც ჰყავს მხოლოდ დედა... როგორც საწყალი დიდის... მისთ ცხოვრება მიდის... გახსოვთ ეს ლექსი?

ფიქრდები. თითქოს ვიხსენებ კიდევ რაღაცას,

თუმცა კონკრეტულს ვერაფერს და დარცხვენით ვბრთავს.

- ანდა საიდან, როცა... მოიცათ, და რომანი ოსტაბტზე არ გაქეთ ნაკითხული?

ისევე ფიქრდები და გახსენებას ცდებილობ, თუმცა მაინც არაფერი გამომდის.

- ხელმარჯვე ოსტაბტზე?

- ხელმარჯვეზე კი არა... - იმრიზება მოხუცი. - რა თაობა წამოვიდა მაინც! სად იყვნენ ადრე ეგეთები?... ყველაფრით ინტერესდებოდნენ, კითხვობდნენ... ამ საუკუნეზე მოგსპოთ თქვენ სულ... ექიმებდნენ და მოულობდნენ... - ამბობს მოხუცი და ზურგს მაქცევს.

კარამდე ვაცილებ. ზღურბლზე შეყოვნებული ისე უცნაური ღიმილით მიყურებს. მერე ტრიალდება და კიბეზე ჩადის. კარს ვხურავ და საკუთარ გულისცემას ვაყურებდები. მერე სამხარეულოში შევიდვარ და ანთებულ გაზს ვთიშავ. უნიტაზთან მისული ზეანჯარა ვიხსნი. დაძაბულობა მარდს უკანასკნელ ფენაშიც მისი დევს. წყალს ვუმუშებ და სინათლეს ვაქირო. დიდ ოთახში გასული მაღალ, დარაბებიან ფანჯარას ვუახლოვდები. მაღლობზე მდგარი სახლის ფანჯრიდან არემარე ხელისგულით ჩანს. უცებ ვავლებ თვალს სანამარეს და ზღვისპირას ჩემს მოლოდინში მჯდომ მაგდას ვხედავ.

თეთრი ბიკინები აცვია მაგდას და უხდება მაგდას თეთრი ბიკინები. პირიქითაც ცალკე თითქოს არც მაგდა არსებობს და არც თეთრი ბიკინები. მაგდას გვერდით დიდრონი, თეთრი ძალი მოკალათებულა. იქვე, ლოტოსის პოზაში ბებური ორკო ჩამჯდარა. შორიხალს სულაში მისი ორი ტიტლიცა ბაგეში თამაშობს. მოშორებით ბებური ვანოს საცხობებელი ვავიხეტი დგას. კიდევ უფრო შორს, რეპორტაჟიანი ბოძიანი, ოცამდე პირმნიშნად თმანარგავცენილი და საცირად მახინჯი ადამიანი ვერ ვაიხილავ. ფანჯარას ვშორდები. კიდევ ერთხელ, უცებ ვათვალიერებ ოთახს და სახლიდან გადვივარ. მეც უნდა მოუხუხე ზღვას.

რას ამბობს უზოუკლოდ ცარიელი ქუჩა? იქნებ საბარჯულიან მანქანას, ამ ქუჩაზე მდგარ ეკლესიასთან რომ ჩერდება?

და იქნებ კაბინიდან გადმოსულ, ტყევის პიჯაკში გამოეკერებოდა ორმოციოდ ნლის აზონილი ქერათმიან მამაკაცს, ეკლესიას რომ უახლოვდება?

ან იქნებ ხის მასიურ კარებს, რომელზედაც დიდი ბოქლოში შკიდა?

და იქნებ იმ დაკვირვებულ მზერას, ქერათმიანი ბოქლოში რომ ავლავ?

და სულაც იქნებ იმ უნიტაზი სინოუმეს, მთელს ქუჩაზე რომ სულევ?

ქერა გაკვირვებით იჩივებს მხრებს და ხელისგულეტი ტურქებათს მიაქცვს.

- მამა! - იძახის სუფთა საოპერო ტყეპით. სადაღც შორიდან, თითქოს ამის პასუხად, ყვავის ყრანტალი ისიხს. საბარჯულიანი მანქანის ფანჯარა ინევა და იქიდან ულუაღებგანზეკილი, ლოყებთათხალა და სათვალნიანი კაცი შკოფთს თავს.

- მამა! - იძახის ქერა კიდევ ერთხელ და კარს ხელს ამუშტავს.

- კილო უფრო ხმაშიალა შე გასაყვეციტი! - ურჩევს სათვალნიანი.

- ეფუფენი! - ერთი ოქტავით მაღლა ჭექს შეგულიანებული ქერა, მაგრამ მაინც უშედეგოდ. სულ სხვა შენიშობდა ქარს ყვირილნარევი საძირის

ექო გამოაქვს:

„ იცი თქვენ, რა გელით იმის გამო, რომ ქიმიური მონაწილის პრობლემა უზომო აღმოგჩანდათ ირასი ძირი მანკურული კანაფი და სახლში კიდევ ხუთი სამლიტრ-იანი ბანკა სასუფ ფხვიერი პაპიშითი?“

„ კარგი კანაფის გარეშე კარგი ბანკირი არ არსებობს, ბატონო... როგორ მოვატყუოთ და ვიძლიერო, ბატონო, შიგნიდან - მე თუ პაპიროსს არ შევახე ტუჩი, არც მოქმელი ვერ რამის და არც ამხსნელი!...“

„ მერე რა ეშმაკი გიძლის ხელს... აიღე ავერ ჩემი „მინი-ქემლი“ და თქვი!“

„ გმადლობო, ბატონო. მაგრამ მგე პაპიროსზე არ ვამბობ მე... პაპიროსი ჩემი მაქვს მე - საკუთარი: კარგი მანკინდობისა და კარგი სტუმრობისთვისაც. მოვწვევ ბატონო მერე იმას და თქვენც ვაგიზიზიზებებით... თქვენი პაპ არ მიცნობთ, ბატონო... იმ დანყველილ ატომურ სადგურში ვმუშაობდი თელი ცხობივრად და დავიჯერო აღარ მივთვინის მე მოსაწვევად ბლახაც კი?“

ქერა წინაშემდარი იქნევს ხელს და მანქანისკენ ტრიალდება.

-Прекрасно, но пусто! - ამბობს სათვალისანის მისამართით.

ნუ, რაია აი, ა?... რაია?... - ბუზღუნებს სათვალისანი. - სუ ჩვენ რავე უნდა გვაგზავნიდნენ ამისთანა მომსპარ ადვკალებში, ა?! ვინცბა უბედური კვდრებიზა ამდენი ბლაყუნი რაია?! პასიოლოკია აი, თუ რაცბა ჯანდაბაა?! ქერა პასუსხდა ისევ მხრებს იჩიჩავს და უცვბ ქუჩის ბოლოში თეთრ ანაფორაში ფეხშიშველად მომავალ თეთრმალბა მოხუცს ხედვას.

მოხუცს ხელში სქელი ბანარი უჭირავს, რომელზედაც შავი ღორია გამობული.

გაკვირებული ქერა ისევ ეკლესიას აპყურებს. მერე მოხუცისკენ ტრიალდება, რომელიც უკვე სულ რაღაც ორიოდ ნაბიჯშია მიხვან.

- ბაბუს გაუმარჯოოს!.. ბაბუ, ხომ ვერ მტყყვი, სად არის... - მხოლოდ ამ სიტყვების თქმას ასწრებს ქერა. დანარჩენს ეკლესიის საწვეკლოდან უცხამდალად ამოვირდნილო ზარის რეკა ახმობს. რეკვა ხმამაღლია და გამაყრუებელი. მოხუცი ხვედვდა. თითქოს ნაოჭებიც ურება შუბლზე. ცალი ნარბიცი ავად უთამაშებს. მერე საჩვენებელი თითი მკაცრად მიაქვს მშრალ ტუჩებთან. ზარის რეკა გრძელდება.

ნუ-ნაუ! ნუ-ნაუ!

მონაბუქ ქარს საიდანაც უკვე საბავშვო ტელეგადაცემა „В гостях у сказки“-ს მუსიკალური ქუდის მოტივი მოაქვს. ქერა მტკადა აქტიურად უესტებით ეკითხება მოხუცს რაღაცას. არაფერი არ ისმის - ჩქამიც კი. პასუსხდა მოხუცი ტუჩებიდან თითის მოუშორებლად უთითებს ქერას ბანირანი ხელით ცაზე.

ცა ცისფერია და უღრმობო.

ქერა მადლიერად უთათუნებს მოხუცს ხელს მხარზე, თან ცისკენ ამკერო ბანარია ხელზე მოერკავს ართმევს. ორივენი უესტების მორევში ირევიან. მერე ქერა მოხუცის შავ ღორსაც ვფერება და მანქანისკენ იძვრის. მიდის დიდხანს. ზარების რეკა კი არ წყდება.

ნუ-ნაუ! ნუ-ნაუ!

მოხუცი გზას განაგრძობს და თვალსაც უცვბ ეფარება - ისე ქერბა, თითქოს სულ არ ყოფილიყოს.

ქერა მანქანის კარს აღებს, კაბინაში ძვრება და განშობებული შესცქერის სათვალისანს.

- И он показал на небо.

სათვალისანს აურთიყუნებს და ხელს უომედოდ იქნევს. - რასაა რო გვევარ?... - ბურტყუნებს უკმაყოფილოდ და მალაყცილიან ჩქებმზეზ ნარბმეკრული იყურება.

- Терпение и еще раз терпение!.. - ღიზიანდება ქერა. - თუ თქვენ რა გავიხიათ, მე არ მომბეზრდა ამდენი ბოდილი!

ქერს მანქანამდე ისევ ყვიროლნარევი საუბრის ექო მოაქვს:

„- კანაფისკან ბანარს ვაკეთებ, ბატონო... ძაფად ეშლი და ზეზე ვაბამ... ვგრებ მერე, ბატონო, და იმ ბანარს ვუმბატებ, რომელიც დმერთამდე სვლისას გამოიმელია...“

„- მორიგე!! გაიყვანე ახლავე ეს კაცი აქედან! მომაშობოთ თავიან, თორემ შეურვევლის შემბრევს... გამოუწერეთ ტერიტორიიდან ვასკლის ცნობა და ხვალ-იდანვე შენი ფხვი არ იყოს ამ ქალაქში, ვაიკე?!“

ქერა და სათვალისანი უტყავად უტყლიან ერთმანეთს მხერას.

- არა, შენ თუ გეყურება? - ადგილზე მოუსვენრად წრიალებს სათვალისანი. - დაგებტიალობთ აქანა რა ხანია... არა, თუ გეყურება შენ, რომ მთელი დედა, ერთი წონრმალური კაცი არ შეგვედვილია, ა?!

- მამ... - კვერს უქრავს ქერა. - დასახლება, ეტყობა, ეგეთი...

- რავარი - ეგეთი? - ვერ ხედება სათვალისანი.

- აი, თუნდაც ეგეთი! - ამბობს ქერა და ერთბაშად ჩაწუმებული სამერკლოსკენ იძვრის ხელს - ქუჩაში უკვე სამარისებური სიჩუმე სუფვებს. - როგორც იტყვიან - Непредказуемый... ძვირფას!

სათვალისანი თავისთვის ოხრავს და საჩვენებელი თითით რადიოს რთავს:

„... მომავალი სტრატეგიული ურთიერთობების გაღრმავებას იმისგან დამოუკიდებლად... გზას გაუხსნის სამხედრო კამპანიის ღირსეულად დასრულებას...“ - ნანყვეტ-ნანყვეტ ფხლინიებს რადიო. „... ქიმიური თავდასხმების მოგერიება ასეთ პირობებში... ვეგებებით რა საუკუნის მცორ ნახევრის დადგომას... ბუნების კიდევ უფრო მოდერნიზება... მოსახლეობის ევაკუირების გარანტი...“

- ისევ ის ომები... გაუთავებელი ომები... - ამბობს ქერა მრავალმნიშვნელოვნად და ფანჯრიდან სადღაც შორს იყურება.

- კი მარა, ხომ შეიძლება ვინცხამ მაინც გვითხრას, სად ოხრობაშია ის მოსასპობი მორეგი?! - ნუხს სათვალისანი. - ბოლო-ბოლო, რა მარაზია აი?!

მანქანის კაბინაში ცოტა ხნით სიჩუმე ვარდება.

- აქ ყველა კითხვას, რეკომბა, უკვე ვასცის პასუხი... - ასკენის მერე ქერა რიტორიკულად.

- და მაიც ანასწორად კიდო!! - ამატებს უცვბ დამმეფებელი სათვალისანი ნაღვლიანად და სახე წელნელა უტყვდება.

ღია ფანჯარაში ისევ ქარის მოტიანილი საუბრის ექო შემორბის:

„- მაგ სიტყვის თუ მიზამთ, ხვალ დილითვე ვაგეშეზარებ, ბატონო, შორულ-აღმოსავლეთს... უზარმაზარი გულით მელანს იქ ჩემი კეთილი და წვრილთვალემა მეგობრები... თუ დამეშვევარებით - მაგას რა აჯობებს: არც ვაშაში მოვაყენენ და იქ ხომ საყრთოდ... აბა, ჩვენ სახასისკეში როგორ გკადროთ დაპატრეება?... ვინლა ჭამს ხორცს ჩვენ დროში, ჩემო ბატონო...“

„- დამბნევეთ თავი!!!“

სათვალისანი რადიოს მკაცრი სახით თიშავს და მავნიტოფონს რთავს. კაბინა ენერგიული ელექტრონული მუსიკით იცხება. ქერა საჩვენებელ თითს საფეთქელთან იტრიალებს და მანქანას ქოქავს.

ბესო ხვედელიძე

რას ამბობს ზღვა?

იქნებ ყვითელღვიძიან სანაპიროს?
და იქნებ თეთრობკინებთან მავდას და თეთრ ძაღლს,
ერთნაირი გამომეტყველებით რომ გაპყურებენ ზღვა-
ას?

ან იქნებ ზუთი-ექვსი წლის ტიტლიკანა გოგონას, დიდ
წიგნს რომ ფურცლავს, ან მისი ასაკის ასევე ტიტველ
ბიჭუნას, ფეხბურთის ბურთის ფუნჯით ღებვით რომ
არის დაკავებული?

და იქნებ იქვე მჯდომ უსასუველოდ გამხდარ,
თავგადახორცილ ბებერ ვანკოს, სხეულის ფხანით
რომ გასცეკვის პორიზონტს?

ან იქნებ იქვე მდგარ ბებერი ვანკოს საცხოვრებელ
ვაგონეტს?

და სულაც იქნებ მოშორებით მდებარე რეპროდუქტ-
ორიან ბოძს, რომელთანაც ოცამდე
თმანარბეცენილი და საოცრად მახინჯი ადამიანი
გარჯიშობს?

ჩემს დანახვაზე ბავშვები ყრიაშულს ტყენა და
კისრისტებით გამორბიან. გოგონა პირველია და
ხელგებამოლი მახტება.

- კითხულობ? - ვიკრავ გულში და გოგონას ცივ
ლოყაზე ვკოცნი.

- ნახე, რა ავაშენეთ! - მექაჩება ქამარზე ბიჭუნა და
თითს ქეშის სახლისკენ იძვრს.

- სახლი ავაშენეთ ჭიანჭველებისთვის! - მისნის ყვი-
როლით გოგონას.

გოგონას ილიდაში ვიჩრი. ბიჭუნას ხელს ვკიდებ და
ზღვისკენ მივდივარ.

- ესე იგი, არ კითხულობ? - ვეკითხები ილიდაში გაჩ-
რილ გოგონას.

- ჯერ ვერა! - მასახუბოს ფეხების ქწენით.

- ჯერ ვერა?

- მამა, მამა, ნახე, ვინ მოვიდა! - ყვირის ბიჭუნა ლოტ-
ოსში მჯდომი ბებერი ვანკოს მისამართით.

- ხო. მ და ღ დაგვარა გასაველი! - კისკისებს
გოგონას.

ბებერი ვანკო თავის კანტურით მესალმება. გოგონ-
ას ძირს ესვამ და ბიჭუნას ხელს ვუჭვებ. მერე მაისურსა
და შარვალს ვიხბ.

- როგორია? - ვეკითხები ბებერ ვანკოს და ზღვისკენ
ვიყურებ.

- ალიონზე ისეთი იყო, კინაღამ დელფინები შემოვ-
იდნენ. - ბებერი ვანკო ღრმად ისუნთქავს ზღვიდან
მინაბერ პაერს. - რა ქენი? - დაამთავრე?

- გავიჭვდე... აღარაფერი მოდის თავში...
კარბონატორმა გააჩაზაბა...

- ეეჰ... - ოხრავს ბებერი ვანკო. - სულ ვერა როგორ
შეიძლება, ძმაო... ერთი რამე მაინც მანახე შენი
დამთავრებული - ან ნაწერი, ან ნახატი... ან რა ვიცო... იმ
გოგონაც რომ ალონინებ ამდენ ხანს... აღარ დაგხვდება
ერთხელაც და უყარე მერე... - უქმაყოფილოდ იქწვევს
თავს ბებერი ვანკო მავდასკენ. - სახლი მაინც თუ ნახე?

- იქიდან მოვდივარ.

- მერე?

- არა უშავს... ვერ ვაღებდი და ვილაც ბებერმა მიშე-
ვლა.

- ვინ ბებერმა?

- რაი... მეზობელი ვარო. ცოტა ვერ იყო... უბერავდა.
რალაცებს მეკითხებოდა - ნაკითხული თუ გაქვსო...

ბებერ ვანკოს ციციება.

- მაგ სახლი აფეთქების მერე აღარაინ ცხოვრობს...
რა მეზობლები მოვლანდა?..

- ეგრე მითხრა და... თან შავ ღორთან ერთად იყო.

- ვისთან?

- შავ ღორთან ერთად.
ბებერი ვანკო მუხბმეკრული მაკვირდება.

- ისე ბევრი ყლაპე გუშინ?..

- კაი რა... რა ბევრო... ვნერდი მთელი ღამე...
- აბა, რა შავი ღორი?!... - მკაცრდება ბებერი ვანკო. -
ე, იმათთან გაეარჯიშება ხომ არ მოვიინდა? - იქნებ თავს
თან მოვარჯიშებდისკენ. - გადავიკოლებს შენ ეგ უელ-
ცედევა" თუ რალაც ჯანდაბა...

- ეეე! - ვიწვევ ხელს. - არ გჯერა და ნუ...
- ისე დელფინებზეა! - მიტყაპუნებს ფერდზე ხელს
გოგონა.

- რა?

- ეს წიგნი... სურათებია შიგნით! - გოგონა წიგნს
გულში იხუტებს.

ბიჭუნა ისევე სერიოზული გამომეტყველებით
განავრძობს ბურთის ღებვას.

- ეგ რამ შეგაღებინა? - ვეკითხები ღიმილით. -
დაგებება რამე...

- სუ გაიცვითა. - მასახუბოს თავაულებლად.

- ისევე რომ გაიცვითება?

- კიდევ შევლებავ.

- ჰოდა, ისევე გაიცვითება!

- ჰოდა, კიდევ შევლებავ! - ჯიუტობას ბიჭუნა.

ხელს ნირნამხდარი ვიქვევ. მერე მკვეთრად
ვტრიალდები, წილში შევრბივარ და ზღვის სიღრმისკენ
მივცურავ. მორს გასული წყალზე გჩრდები და ცას
ავეყურებ. ის ძალიან ცისფერია და უღრუბლო. მერე ნაპ-
ირისკენ ვიყურები. იქ დარჩენილები ნერტილებივით ჩან-
ან. ცოტა ხანს წყალზე ვტივტივებ და ისევე ცისკენ ვარ.
მერე ღრმად სუნთქვას ვინჯავ და ისევე ნაპირისკენ ვიღებ
გეზს.

"გამდის... უკვე გამდის..." - ვფიქრობ ჩემთვის და
ყურებში შუხილი მიდგას.

წყლიდან სირბილით ამოვარდნილი ქვიშაზე
პირდაღმა ვემზობი. ბავშვები კვლავ ყრიაშულს ტყენენ
და გარს შემოხვეულები სხეულზე სილას მაყრიან. თე-
ვალის კუთხით ვხედავ, მოშორებით მჯდომი ბიჭუნებანი
მავდა თუ როგორ დგება ფეხზე - ფეხბურთით
მიახლოვდება, ზურგსკენ მიდგება და ვიცი, ბავშვებს
თითის ტურნებზე მიღებით ანიშნებს, არ გასცენ მისი
იქყოფნა.

ქვიშაში თავჩარგულს ზემოდან გოგონა მაზის და
ზურგზე ხელებს მიტყაპუნებს. ბიჭუნა ჩემს გარშემო
დახტის და ბუნთს მაღლა ისვრის. ბებერი ვანკო მთელ
სხეულს იფხანს და კვლავაც პორიზონტისკენაა. უცებ
ბიჭუნა ჩერდება და ჩემს თავთან იკუშება.

- კოკა!

- ჰაუ! - ვმასახუბო თავაუწვევლად.

- კოკა, განავალი რა არის?

მზას არ ვიღებ.

- შა, კოკა? - იმეორებს ბიჭუნა და თმაზე მქაჩავს.

თავს წელა ვწვე და ბიჭუნას ავცქერო.

- მამაშენმა ვითხრა?

- არა.

- აბა?

- მასწავლებელმა.

- შენე?

- მე არა, ყველას.

- ყველას როგორ?

- ორშაბათის ასანთის კოლოფებით მოიტანეთ, კომი-
სიათ.

სივს ისევ ქვიშაში ვრგავ.

- პა, კოკა, რა არის? - კვლავ თმაზე მექაჩება ბიჭუნა.

- პა, კოკა? - უბამს ძმას მზარს გოგონა და ზურგზე
ხელების ტყაუანს ახშირებს.

- მამამ რა გითხრათ? - ვკითხულობ დამცინავად.

- ოიო, მამამ თქვა კოკა გეტყვიო! - უემყოფილოდ
იძახის ბიჭუნა და ბუროს ზღვისკენ ისვრის. თვითონა
იქით გარბის. გოგონაც უკან მისდევს. მე ბებერი ვანკო-
სკენ ვიყურები. ის ისევ პორიზონტისკენაა და ეშმაკუ-
რად ილიმება. მუშტებს ნიკაბით ვეყრდნობი და ბავშვებს
გაეყურებ. სწორედ ამ დროს მაგდა მადებს ფეხისგულს
ზურგზე.

ვტრიალდები.

მაგდა მზის სათვალეს იხსნის და ექვენარდობ მზერიო
დამცქერის. თავალებს ვუსუჯავ და მეცინება.

შევე მუცელზე მაღებს ფეხს მაგდა და მთელი ძალით
მაჭერი. თავლადუბჭული ვინ ვიდე ხელს მაგდასკენ და
ნარბსაც ვერე. ვგრძნობ, რომ ის ვერე თავის ძაღლს გა-
პყურებს, მერე ბებერ ვანკოს, შემდეგ ბურთით მოთამაშე
ბავშვებისკენაც აპარებებს მზერას და ბოლოს
მოვარეშებისკენაც იხედება - ჩვენთვის მაინც არაგ-
ის სცხებლა. მერე ყოყმანით მკიდებს ხელს. თავს ვახელ
და ავცქერი. თითქოს ნაშობგამასაც ვცდილობ მისი
დახმარებით, პირიქით კი ხდება: ვიზიდევ და ვიყოლიებ.
მაგდა მკლავებში მივარდება. მჭიდროდ გებევ ხელებს
და მთელი ძალით ვკოცნი.

მაგდა მიძალიანდება, მაგრამ ხელს არ ვუშვებ და
კოცნა კაი ხანს გრძელდება. ბოლოს მაინც
ითავისუფლებს მაგდა თავს და განზე ეცემა. ფეხებს პა-
ერის კიცივე. მაგდა უემყოფილოდ შემომცქერის. თავზე
ხელის გადასმას ვცდილობ, მაგრამ მაგდა განზე იწევს.
მისკენ მივფორთხავ. კვლავ განზე იწევს მაგდა. სილას
ვიღებ და სახეში ვაყრი. მაგდა თავალებს იწმენდს და
სწორედ ამით ვსარგებლობ - უცებ ვაცხრები და
მკლავებს მთელი ძალით ვვებ. ვიხუტებ. ვგრძნობ, რომ
ბებერი გულია მაგდაში - ერთდროულად, სხვადასხვა
ხმაზე მვეთქაქი ვუღი. ცოტა ხანს ასე ვართ. მერე
მაგდაც მხევებს მკლავებს და ერთმანეთს ჩახებულები
ქვიშაში ვოტრიალობთ: ვემშობილი ქვიშას ზურგებით,
მენჯებით, კოჭებით. ბნელა ქვიშაში. ერთმანეთზე ხელებს
ვაფათორებ.

- სად ხარ აქამდე? - მეკითხება მაგდა მკაცრად.
- ახალ სახლში გამოვირე. - ვასუსხობ ტუჩებზე კოც-
ნით. - გვიან გამეღვიძა... მთელი ღამე ვწერდი...

- დამათავრე?
- ბენზინი არ მყყო... ვაგწერდი... ნავაკითხებ მერე...

იქნებ მიმეღლო...
- გასალები?
- აი! - მომცრო, ოქროსფერ გასალებს ვანახებ. -
ოღონდ ვერ ძველში შევიბინოთ...

- ასე მალე დამეცვლა? - ელიმება მაგდას და უცებ
ჩემი ქვედა ტურის ქვეშ ამოზრდილი წვერის პატარა რკ-
ალს ამჩვენებს. - ეს რაღაა?

- მესამე წარბი. - ვასუსხობ ღლილით და უცებ ზემოდ-
ან გამაყურებელი ზუსუნის მისის.

მაგდა იძახება. მისი ძალითაც ავად იღრინება.

- მამა, თვითმფრინავები, მამა! - მჭლოკინებენ
ბავშვები. ყველანი ზემოთ ვიყურებით.

ავიგამანადაგურებლები ნამში ვკოცენ ცის პაბაღონს და
სამხრეთისკენ იკარგებიან.

- რაღაცები მაქვს გადასატანი. მოუხდება იქაურობას.
- ვამბობ და ცას პირველს ვწერ.

- დებილო!.. - მირტყამს მაგდა ხელებში. - გავიდეთ
უკვე? - მეკითხება და თან ქვიშით დასერილ თეთრ
ბიკინებს იფერხობს.

- სად გვექქარება... კაი ზღვაა. - ვდგები ფეხზე.
- ბომბოს რა ვუყო? - მეკითხება ქვევლიან.

- ბავშვებს ტყაუტოვო... გაბრობიან.
მაგდა დაფიქრებით იყურება ზღვისკენ.

- მაშინ ფეხებს გავისვლებ. - ამბობს მერე და ფეხზე
ნამომდგარი ზღვისკენ მიმდგარება. ძალით კიდის ქვიშით
მეტმანება და პატრონისკენ ინტერესიან მზერას იწევს.

- გუშინ, სიზმარში კბილი მომტყდა, ბომბო! - ეუბნები
ძაღლს და თავზე ვეუფერები. - თან სობრძინს... ნეტა, რას
უნდა ნიშნავდეს?...
- სახეთილოწონად გამოგადდება? - იძახის ჩემი მი-
სამართით წყალში მუხლებამდე შესული მაგდა.

- YES!! - ვყვირი საუსხად და ცისკენ შემშტაყობილი
ქვიშაზე პირღამა ვეციეში. მერე ფრთხილად ვწვევ თავს.

თავზე მაგდას ძალით მაგდას და ხალისით იქნევს კულს.

- სისხლი კი არ ნამომსახურა, ბომბო... არც მტკინია...
- განვავარძობ ძალითადას საუბარს, თან ვიზიდებ ყველ-
ასითვის უწმურად „ლონგ საუნდ დრინკინგის“ აბების
კოლოფს ვიღებ, ცალ აბს ენაზე ვივებ და დღეჭავ. ორი-
ოდ ნამში ერთი-ათად ვმსუბუქებები და თავალები
მინყლიანდება. უკვე დანამდეილებით ვგრძნობ, რომ, თუ
მოვირდიმებ, თავისუფლად შემიძლია დავინახო თითქ-
მის ცარიელი სანაპირო ზემოდ. ახედვთ კიდევ? - აგერ
წყალში მუხლებამდე შესული მაგდა; აი ბომბო და აგერ
მეც. მოშორებით - ლოტოსში ჩამჯდარი ბებერი ვანკო;
იქვე პაბარა გოგონა-ბიჭი, რომლებიც კვლავაც ქვიშის
სახლს ამწნებენ. უფრო იქით ბებერი ვანკოს ვავარგეტი
და კიდევ უფრო შორს რეკორდულტორიანი ბოძი,
რომელთან მყერილი მახინჯებიც დილის
გამამხნევებელი ვარჯიშით არიან დაკავებულნი.

რას ამბობს სანაპირო?
იქნებ პლაჟის შუაგულში ამართულ რეპროდუქტორ-
იან ბოძს?

ან იქნებ რეპროდუქტორის მოწოდებებს: -
შემოვირტყაო ამერიკული დინინგი ჩაკიკუზეთი!
ავდექით! ჩაკიკუზეთი ავდექით! - ხრინინით რომ
იღვირებთან იქიდან?

და იქნებ ბოძის ვარშემო მყერილ ოცამდე
თმანარბგაციენილ და საიცრად მახინჯ ადამიანს,
მდუმარე სახეებით რომ იმოკრებენ ნაკარნახევ
მოდრობებს?

ან იქნებ ბოძისგან საკმაო მოშორებით ლოტოსის
ნოზში მჯდომ ბებერ ვანკოს შვილებითურთ და
მაგდას თეთრ ძაღლს?

და სულაც იქნებ პლაჟის განაპირას ვაჩერებულ
სატვირთო მანქანას?

კაბინიდან ქერა და სათვალისანი გადმოდიან და
მოვარჯიშებისკენ ნარბისკვით იყურებენ. მერე
ბებერი ვანკოსა და ბავშვებისკენაც ირდილავენ შულს.

თეთრი ძაღლის დანახვაზე სათვალისანი უცნაურად
იფხორება, თუმცა ქერა მუხლებების კვითი აწყნარებს
და ორივენი კოვლად მოვარჯიშებს უსტირადობიან.

- А то уже концы света! - ასკენის ჩურჩულით ქერა.
სათვალისანი ჩექმებს ერთმანეთზე იბაკუნებს.

- არ არსებობს?! ა, თუ არ არსებობს?! რას, ქვია არ
არსებობს?!.. არ მივიდეთ ან?...
И море как у Айвазовского! - ამატებს ქერა. - ხელი არ
შევეშალოთ...

- ხელი კი არა - ფეხი კიდო!! - იმრიზება სათვალ-
ინი, მერე ჯიბიდან უზარმაზარ ცხვირსახოცს იღებს და
ლამის გადაყვლეფამდე ინმენებს ოფლიანი შუბლს.

- თუცა *Лышя лышит, бачь бытает!* - ამბობს იქვე ქერა
და სათვალისივე ამის ვაგონებაზე მტკიცე ნაბიჯით
იძირის მოვარჯიშებისკენ. ქერა მორიდებულად მისდე-
ვს უკან.

თმა რავა მაქ? - ეკითხება გზად სათვალისი ქერას.
ისევ ისე... - პასუხობს ქერა.

რას ნიშნავს „ისევ ისე“!? - ფეხტდება სათვალისი. -
რა ჯანდაბას და ოხრობას ნიშნავს მაგ „ისევ ისე“!?!
როგორც ყოველთვის... სხვა როგორ ვიზიზინა?!.. ხომ
არ მოვატყუებ ახელა კაცი?

შენც რა ამთხასვით გეტაკა!.. - უცებ ღებება სათ-
ვალისი. - პაწა გეხიზმურე... თავი შეიქე!.. რაია ახელა
მონჯენილობა?... მიგატოვა ვინმემ?... სუ დაგცვივდება
ყველაფერი...

რა ყველაფერი?... - უკვირს ქერას.
ბოძთან შეგროვილ მოვარჯიშებთან ახლოს
მისულები ხმას კმენდენ, ჩერდებიან და ერთხმად აპ-
ყურებენ ბოძზე მიმაგრებულ რეპროდუქტორს.

- ფეხები რუსულად განზე! მარჯვენა ხელით ჩინურ-
ად მივწვდეთ მარცხენა ფეხის წვერს! - ხრინინებს რე-
პროდუქტორი. მოვარჯიშები დაჭირვებით იხრებიან და
მიძიებ მსუნთქავეებს ღვარად ასკვდით მებრტყ კეფაზე
ოვლი.

- გაეწნორდით ნელში ინგლისურად და ღრმად ამოე-
ისუნთქეთ!.. ახლა კი მარცხენა ხელით გერმანულად მი-
წვდეთ მარჯვენა ფეხის წვერს!

- რაია ავიქ! რას დასუშვავესებიათ აქაურობა?! -
ამბობს სათვალისი. - ილაპარაკე ენლა აქანა, რამდენ-
იც გენებო!

Высший пилотаж! - ამბობს ქერა შურით და რე-
პროდუქტორის ასეკერის. - *Но это не наш стиль...*

არა, ძამია... ვისაც გინდა კითხე ჩვენკენ - რა ჰქვია
ამას... - შლის განზე ხელებს სათვალისი. - ვინაა, რომ
არ ჩამოგირაკაკოს მისხალ-მისხალ...

- სულოს სრული დადამბელება... - ართობს სიტყვას
ქერა და თითების კეცვას იწყებს. - ანუ ვამირუტყვება,
რაც თითქმის არარსებობის ტოლფასია.. არსებობა
არსებობის გარეშე... მეტი როგორ ავხსნა?... ვითომ არ
იცით...

- მერე არასა რომ მიხსნი, თუ კი იცი ქე რომ ვიცი?
- არ ვიცი... მე ვიცი, რაც არ ვიცი... რალა დროს ჩემი
ასეთი ნერვულობაა, მაგრამ აქ მთელი დღეა, რალაც
სხვანაირად ვიძაბება... *Устроили здесь зоопарк!* - თავის
მართლებასთია ქერა.

- მაგას ველაპარკობ მეც!.. გაამევეშვით სადმე
სხვადაც, აა...
- მერე როგორ მიყვარს მე რენესანსის ეპოქა... -
იწყებს ჩამოთვლას ქერა. - გინდაც კორტესის ექსკედი-
ცია... იყოს შარლ პეროს ზღაპრები... ანაც ნეპის პერი-
ოდი...

- არ გინდა ახლა ეგეთები... მიდი... საქმეს მიხედე... -
ამხვევებს სათვალისი. - რალას მოვასწრებთ ამდენ
ლია-ლიაში?!..

ქერა ყოყმანით იყურება აქეთ-იქით. ათვალისიერებს.
ირჩევს. ბოლოს ყველაზე ახლოს მდგომ, სანყალობლი
კენესით მოვარჯიშე საოცრად გამძაღარ და სხვებსავით
თმანარბაცევილი ჭაბუკს უტრიალდება.

- ყმანთლო, თქვენს ქალაქში ჩვენ პირველად ვართ
და... - იწყებს გადაამეტებელი თავაზიანობა.

- ნუ, რა დონის სიმდაბლეა?! - კენესის ჭაბუკი ქალ-
ური ხმით და ამრეზით მიაქვს საჩვენებელი თითი

ტუჩებთან, მეორე ხელს კი რეპროდუქტორისკენ იძვერს
და ვარჯიშს განაგრძობს.

- ე... - უკვირს ქერას.

- რაიო?... - ინურავს ტარებს სათვალისი. ქერა კი იქვე
მოვარჯიშე ვიღაც მარ-მკვირვ, ასევე პირნიშნადა მე-
ლოტი და უნაწნამო, უზარმაზარტუჩებთან ქალბატონს
უტრიალდება.

- ქალბატონო, მამაკითხე, სახელი რომ არ ვიცი თქ-
ენი და ისე მოგმართავთ, მაგრამ იქნებ თქვენ მაინც
გვითხარო, სცადა... - იწყებს კიდევ უფრო დიდი
მონინებით, თუცა სიტყვა შუაზე უნადება - რადგან მე-
ლოტი ქალი ვარჯიშის პარალელურად ტყავის ხელჩანთ-
იდან პომადას იღებს და უზარმაზარ ტუჩებს სწორად
იღებავს ხასხასა ნითლად. ფერე საჩვენებელი თითი მასაც
ტუჩებთან მიაქვს და მეორე ხელს ისიც შემზარავი სი-
ნისით იძვერს რეპროდუქტორისკენ.

- სსსსს!.. რაც აქ არ დაგიკარგავთ, აქ რატომ ეძებთ,
ადაშიანო?! - იძახის ხრინინანი ხმით.

- ახლა კი ფრანგულად გავივარჯიშოთ კისრის
მალეში! - ისმის რეპროდუქტორიდან. - გადავნიეთ ია-
პონურად თავი მარჯვნივ! შემდეგ მარცხნივ! ნი! უკან!
- და იმათთვის რომ გვეკითხა?... - იძვერს ხელს ქერა
ბებური ვანკოსა და ბაგშეებისკენ. სათვალისი ვაგონე-
ტისკენ ატრიალებს თავს და თეთრი ძაღლის დანახავზე
ისევ აურჯოლებს.

- ნავიტი! ნავიტი! - ავლებს მერე მკლავში ხელს
ნინანამზადარ ქერას.

- *C uma moxho sair!*... - გაოგნებაშია ქერა.
ორივეს მანქანისკენ მივამართებია.

- რავა გვიყურებდნენ?! - ცოფებს ყრის გზად სათ-
ვალისი. - მაგრე შეხედონ მაგათ თავის დედამისებს!..

- ჰმმ!.. ადამიანის ვნახავს მე მაგათ... - იძვერს ხელს ქერა.
ორივეს მკვირცხლად სხვებთან მანქანაში და ხმაუ-
რით იხურავენ კარებს. რამდენიმე წუთის მანძილზე

კაბინაში ჩამომდგარ სიჩუმეს მხოლოდ სათვალისის
ცხვირის ქსუტუნი ანო არევის. ქერა თბის ნერვულ
სწორებაში. ადღეღებება ნელ-ნელა გასდით. ორივენი
მშვიდდებიან. მერე ფორხილად ატრიალებენ თავებს და
რეპროდუქტორიანი ბოძისკენ იყურებიან.

რეპროდუქტორი უკვე დუბს. მის ირგვლივ შეყრილი
თმანარბაცევილი მოვარჯიშეები მანქანისკენ არიან
მოტრიალებულნი და მდუმარე სახეებით შემოაპყურებენ
აგტომობილს.

- რა აღარ მახსოვს, კონსტანტინე ქერა... - ჩურჩულით
იწყებს თითების კეცვას ადფოთიბული მემო... - ბაბილონის
დაცემა გინდა, „სტალიკრის“ გადაღებები, ეე ზუვის ამ-
ოფრქვევა, თქვენ ხართ ჩემი ბატონი, მერონი მენსონის
კონცერტები, ბოლო-ბოლო გიორგი გურჯიევის
ლექციები ან, ჯანდაბას და, პრინც სენ-ჟერმენის
სადილები... ჯერ მამინ როგორ მძაბავდამე ეგეთები, ახლა
კიდევ...

- არა, ძამია, სუფთა ნამუშევარი კია... - ასკენის სათ-
ვალისი. - უკულისავით!.. ვინ ოხერმა დაგვასწრო, მე
მაგის...

ქერა მანქანას ქოქავს.

- არაფერზე პასუხს რომ არ იძლევიან ეს ვირები?!..
- ამბობს მერე.

სათვალისი სათვალის ხინის. ორთქლავს. მერე ხაოი-
ანი ერთ წმენდას და უკან ირგება. შემდეგ მავნიტოფონის
ლილაკს აჭერს შუა თოის და კაბინა ისევ ენერჯილი ვლ-
ექტრონული მუსიკით ივსება. ქერას საჩვენებელი თითი
კიდევ ერთხელ მიაქვს საფეხქოლთან, რამდენჯერმე
ატრიალებს და მანქანას ადგილიდან ძრავს.

რას ამბობს კოკას ძველი სახლის დიდი ოთახი?
იქნებ ხის იატაკს, რომელსაც კოკა მუხლებით
ეყრდნობა?

იქნებ კოკას მზერას, რომლითაც ის იატაკზე
ვანლაგებულ, ქაღალდის ანთებულ, მრგვალ ბრებს
დასცქერის?

და იქნებ კოკას ფრაზას: - უნდა მოუხდეს იესურობას!
- ბრებს ჩაქრობისას რომ სცდება?

ან იქნებ სარწვევლაში მჯდომ მავდას, მუხლებზე
ფურცლების დასტა რომ უდევს და ღიმილით შეპ
ყურებს კოკას?

- ნაიკითხე? - ვუტრიალდები მავდას.
ის თავს თანხმობის ნიშნად მიქნევს.

- დასასრული უნდა... - ამბობს მერე დაფიქრებით და
ფურცლების დასტას ფრთხილად დებს იატაკზე. -
აუცილებლად უნდა... ოღონდ მე არ ვიცი, როგორი...

მე ისევ ბრებისკენ ვტრიალდები.
- და აბა ამით, თუ მიხვდები, რა დავარქვი?

- ხომ იცი, მე ვგეტ რაღაცებს ვერა ვხვდები. - ინურ-
ავს მზრებს მავდა და ბრებს შესცქერის.

- „Прекрасное и чудное!“ - ვაცხადებ გამოთქით. - და
იცი, ვის მივუძენი?

- არ ვიცი.
- იცი.

ფეხზე წამომდგარი ფანჯარას ვუახლოვები და ხედს
გავყურებ.

- მარტო ვინმე ყოფილა ანწუშა... - ვინცმე მშვიდი
ხმით. - რადიაცია მორევია ღრმა სიბერეში... მავრამ
ზღაპრები უყვარდაო თურმე ბოლოს!.. გესმის, მავდა?..
ზღაპრებიო!..

- ჰო...
- ეს რომ მითხრეს, მაშინვე მივხვდი, მართლა ნათეს-
ავები რომ ვიყავით... მეც ზომ ისე ძალიან მიყვარს
ზღაპრები...

- იცნობდე?
- არც კი ვიცოდი, ვინმე თუ იყო ჩემი... იმ სახლში
რომ ცხოვრობდა, ისიც არ ვიცოდი... ისე, რა მავარ
ადგოხუე, იცი?.. ხელისგულით ჩანს მთელი სანაპი-
რო... გადმოვიხედე თუ არა, შენ დაგინახუე.

მავდას ელიმბა და მეც ვუტრიალდები.
- მავდა, შენ ხომ არ იცი, რომანი ოსტატზე რომელია?
მავდა ფიქრდება.

- ხელმარჯვეზე? - მეკითხება ცოტა ხნის შემდეგ.
ხელს გულისწყვეტით ვიქნევ.

- ერთნაირი ჭირი გვჭირს...
- რა?

- რომ შემეკითხნენ, მეც იგივე ვუპასუხებ...
მავდა მზრებს იჩეჩავს და ნელა ირწვევს სარწვევლ-
აში.

- დღეს ღამის დარბაზის გახსნა, მავდა... -
მასხენდება უეცრად. - არ ნავიდეთ?..

- სახლი კი გაჩუქა. - ამბობს მავდა და თვალებიდან
ცნობისმოყვარე მზერა მოუსხლტის. - ნეტა, საიდან მოგ-
აგნო? მეტი რა, არავინ ჰყავდა?

მზრებს ვინორავ.
- არავინო - ნოტაროუსში ვერე მითხრეს. ბებერ ვანკ-
ოს ვკითხე - იმანაც ვერაფერი თქვა... რაღაც
ფატალოების ჯერა - შემთხვევითი დამთხვევების... არ-
ადა, მერიდებს რო დარეკეს, მეგობრა, იქით მიპირებდნენ
რაღაცის წართმევას...

მავდა სარწვევლადან დგება და ოთახის კართან მიდ-
ის. ვიდრე გავიდოდე, თავს ატრიალდეს.

- არ მოგშივდა?
- რას ვიფიქრებდი... ამ საციფეთში... რა ახალი
სახლი?!.. ვინ აწწუშა?!

- ოო, დანებებ ახლა თავი მაგ აწწუშას!.. გზოა-მეთქი
თუ არა?

- ხომ გითხარა?
- აღარ გელაპარაკები! - ამბობს მავდა და ოთახიდან
სამზარეულოში გადის.

მავდასთან მისული უჯრას ეხსნი და იქიდან
ყურსაცვამებიან, ხელისგულისოდენა მანგიტოლას
ვიღებ. სამზარეულოდან ჭურჭლის ჩხარუნის ხმა მესმის.
ყურსაცვამებს ვირგებ და მანგიტოლას ვრთავ. მერე ისევ
სარწვევლას ვუბრუნდები, თვალებს ვსკურავ და
წამწამების ზედა რიგს ქვედაით ვხეხუბი. ამ დროს ოთახში
მავდა შემოდის - ცალ ხელში დიდი თეფშით, ზედ
კეტჩუპმისხიშული ყველიანი პურით; მეორეში -
ლიმონათის ბოთლი. ყველაფერს მაგიდაზე ალაგავს
და ჩემკენ იყურება. თვალთა კვლავაც მონკურული მაქ-
ვს, მავრამ ვინორა ჭრილადან მაინც ყველაფერს ვხედავ.
მავდა კედლის სარკისკენ ტრიალდება და
ვარცხნილობას ისწორებს.

- ცუდად მაქვს, არა, თმები? - კითხულობს და სარკ-
იდან შემომცქერის. - სტაფილოსფრად მინდა შევიღო...
მომიხდება თუ ასე ჯობია?.. კოკა, რატომბა რომ ყველ-
აფერი უცებ ამომდის ყელში?..

სარკეში სულ სხვა მავდა: დამრეცი და ოკრობოკრო
- მე კი ვითომც არაფერი გამეგონოს. მავდა სარკეს
შორდება, თარიღებს ხის ერთ-ერთ ფიგურას იღებს და
ჩემკენ ტრიალდება.

- ეს ვინაა?
მე კვლავ თვალბმონკურული ვუსმენ მუსიკას.
მავდა ფიგურას უკან დებს და ნახატებიან კედელს
უახლოვდება. ათვალეირებს. მერე მზერას ერთ-ერთ
დაუშთავებულ ნახატზე აჩერებს - ტილოზე
ადამიანისთვალედა თეთრი ძროხაა გამოსახული. ძროხა
ცეცხლსკიდეებულ ტანს შესცქერის და გაბერილი ჯიქნ-
იდან სისხლი მოწვეთავს.

- ეს როდის დახატე?
ისევ რომ ვერ იღებს პასუხს, ნახატს თითს უსვამს.
მერე ზედ იხედება და ცხვირთან მიჰქვს. სუნებს თუ არა,
ხმაშალა აცემინებს. მე თვალს ვახვალ, ყურსაცვამებს
ვისხნი და მავდას შევცქერი.

ის ცხვირსაბოცით იწმენდს ცხვირს.
- რა თქვი, სიყვარულო?
მავდა ცხვირსაბოცს ჯიბეში იბრუნებს.
- დავცემინე. - ამბობს წყნარად.

ისევ ყურსაცვამებს ვირგებ. კვლავაც თითქმის
ბოლომდე ვხუჭავ თვალებს და მუსიკის სმენას
ვანავარძობ.

- თითქოს საერთოდ აღარ ხარ! - უცხოოდ იშშუშნება
მავდა და გალიზიანებული ოთახში მოტრიალდ ბუხებს
ამჩნევს. - რამდენი ბუხები ვყავს?!.. - ღია ფანჯარასთან
მისული გარეთ იყურება. მერე ფანჯარას ხმაურით კეტ-
ავს და ფეხგარეთი მიახლოვდება. მოდის და მოდის.
სულ ახლოს მოსული უცებ მხსნის ყურსაცვამებს და
მუსიკას მამორებს.

- გაიგე? - მეკითხება ღიმილით მავდა.
- ვერა. - ვაჰყეტ თვალებს.
- ბუხები!

ოთახში ცოტა ხნით ჩამოვარდნილი სიჩუქმეს ამჯერად
მე ვარღვევ: სარწვევლადან სწრაფად წამომხტარი დაკე-
ტლ ფანჯარასთან მიერეკივარ და ფართოდ ვაღებ.
- მეტი ჰაერი! - უძიახი წყვირილით.
- რაა?

- ნურასდროს დამკეტავ!
 -ოთახში ისევ სიჩუმე ჩამოვარდება.
 - შენ, მგონი, დღეს რაღაც ვერა ხარ!.. - წარბშეკრული შემომიძქვრის მაგდა. - კიდევ ყლავა?
 თავს მორჩილად ვეჩინებდა.

- ხომ დამპირდი, კი მაგრამ, ხომ დამპირდი!!.. - ინთება მაგდა.

- სულ იმაზე ვფიქრობ, მაგდა!.. - ვინყებ თავის მართლებას. - მხოლოდ მაგიტომ... ვერაფრით ვერ დამითავრებია და მაგიტომ, ხომ იცი...

განანყენებული მაგდა გატარალებას აპირებს.

- იქნებ... შენ მაინც მიიშველო...

მაგდა მკვეთრი მოძრაობით ყოფნდება.

- როგორ?

- გაიხადე! - მიკანკალებს ხმა.

მაგდა დააკვირვებით მიყურებს.

- სულ?

თავს ვერ ვიკავებ და მეცივება. ცოტა ხანში მაგდაც მყვება. ვიცინით ერთად და დიდხანს. მერე აცრემლებული ნელა ვუახლოვდები და თეთრი კაბის შეხსნას ვუწყებ. თან თავისუფალი ხელით მაგიდიდან ყველიან პურს ვიღებ და მადიანად ვკებ.

- კარგია! - ვიძახი აღფრთოვანებით და მაგდას მთელი ძალით ვიხუტებ.

მაგდას კაბა სძვრება და იატაკზე იღვრება. ფრთხილად ვიხრები და ვარინდულს ყელზე ვკოცნი. მაგდა უხერხულად იშპუშუნება. მე ისევ ყველიან პურს ვკებ და მაგდას ვუნვდი. ის თავს უარის ნიშნად აქნევს.

- რატომ? - ვეკითხები ღეჭვით.

- სიბრძნის კბილები ამომიხლი... - მიხსნის შეუნებული ხმით.

- ოთხივე ერთად... ძალიან მტკიავა... ცუდად გავხდები.

ისევ ვკოცნი. ვკოცნი დღხანს. თან მაგდასაც უჩუმრად ვიხიდან ისევ „ლონჯ საუნდ დრიქინგის“ აბების კოლოფს ვიღებ, ცალი ხელით ფრთხილად ვხსნი და ცალ აბს ლიმონათის ბოთლში ვაგდებ. მერე ისევ ფრთხილად ვიბრუნებ კოლოფს ვიბრუნებ და მაგდას ტუჩებს ვამორებ. თან ვუღიმი. მერე ლიმონათის ბოთლს ვწვდები და ვიყუდებ.

მაგდასაც მოვუხდებ ვასმევ.

ბოთლს ბოლომდე ვცვლით.

- ან ხომავალ? - უკან ვდვამ უცებ ნაბიჯს.

ჩუმად მაგდა - თითქოს საკუთარ თავში რაღაცას აყურადებდეს. მერე იღიმიება და მკერდიდან ლიფს იხსნის. თეთრია მაგდა და ბაცზე ბაცი სიცისფრე დაუარჩის თეთრ სხეულზე. თან ხელისგულებს იწყობს კეფაზე.

- ასე აჯობებს! - მასუსობს გაბრწყინებული მზერით.

კარადასთან მისული იქიდან ნაჭრის ფერად ჟილეტსა და ზინისის მოკლე შორტებს ვიღებ.

- მე ჩავაცმევ!

მაგდას ვუახლოვდები, ხელს ვკიდებ და ღია ფანჯარასთან მიმყავს. ჟილეტს შიშველ ტანზე უცებ ვარებ და დილებს დაკვირვებით ვუკრავ. მერე უკან ვინეკი და, როგორც ნახატს, ისე შევეყურებ.

- ცტუნისნობაზე დადიოდი? - ვეკითხები უცებ გამომწვევად.

მაგდა მიშიო იხედება ფეხებზე. მე თავს ვერ ვიკავებ და მეცივება.

- კრეტინო! - ამბობს მაგდა.

- მე თვითონ შეეკერე. ზომ კია? - ვიშვერ თითს ფილტისკენ და საჩვენებლო თითით ვეხები. - საყელო აკლ-

- მაგრამ ესეც ნააა... მერე მივაკრებ... თუ იცი, ვისთვის შეეკერე?

- მე ვგეტ რაღაცებს ვერა ვხედები-მეთქი! - დამარცვლით მასუსობს მაგდა და ჩემს თითს იმორებს.

- კი აბა. - ვაქნევ თავს. - ადი! - ვანიშნებ თვალით ფანჯრის რაფაზე. მაგდა წარბს კრავს.

- სირცხვილია!

- ისეთს რას დაინახავენ, რაც აქამდე არ უნახავთ?

- მე.

- მიდი, მიდი... - ვაგულიანებ და ფანჯრის რაფაზე ასულაში ვეხმარები. მერე ქვემოდან ვაცმევ შორტებს.

ხელებს ვშლი, ლინიერად ვიკრავ გულში და ადგილზე ვტრიალებ.

- ამდენ რამეს როგორ გადაიტან? - ჩურჩულებს მაგდა.

- არც იმდენია. - ეპასუხობ ჩურჩულითვე. - ნანილ-

ნანილ... ზვერ რამესაც ვტოვებ...

- რას?

- წარსულს.

მაგდას ქვედა ტუჩზე ვკოცნი. თან ღია ფანჯრიდან ქუჩაში ჩავოლდ საბარგულიან მანქანას ვხედავ.

● რას ამბობს სივრლე?
 იქნებ ქალაქის პატარა მოედანს?
 და იქნებ მოედნის შუაგულში მდებარე ვაფეთქებულ კაზნს?
 ან იქნებ ვაზონზე წამომართულ კაი ნასუქი კაცის ძეგლს?

● იქნებ მოედნის პირას მდგარ დანესტრულეების ტიპის ნაცრისფერ, ორსართულიან შენობას?
 ან იქნებ შენობის კიბებთან შეყრილ, ხელში რძიანი ბოთლებითა და რძით სავსე ჭიქებით ერთმანეთში ლამის ვყრილით მობაასე მამების ჯგუფს?
 და იქნებ სულაც ძეგლის გარშემო კვილით მობრუნდო პირდაუბანულ და ფეხშოშველ შეილებს?

- კაცო, შევდივარ გუშინ სახლში და ფხაჭინი მესმის კედლიდან... ვიფიქრე, ვინ ემშაკია, ვიროხაა-მეთქი... მოვამტკირე ფიცარი და ვნახე. ვიროხა კი არა, ბებერი თითია აღმოჩნდა, თან ორთავიანი, კაცო... კვდებოდა თურმე და ფაროხალებდა. უკანა ფეხებს, ექვსი ფეხი ება უკან, შიდა ფიცარს უფხაჭუნებდა და მეტის თავი აღარ ჰქონდა.

- გავვიმარჯოოს!.. სიკვდილის ძალა მოგცევს ცხოვრებაში!

- გავვიმარჯოოს... ჭალარა იყო სულ... სუ თეთრი, ოთხივე თვალზე ლობრით... აქ რა ემშაკი ვინდა-მეთქი, რომ ვეითხე - ვაჩერდა და დღიმილით ამომაცქვრდა. ით-თითს მართლა ეწერა იმ თვლებში: ბაზუშენის ბაზუშ ვარ, შე სერთა ბელადი, ამგვარ თრიობაშიც მოვესწარ სიკვდილს, ჰოდა, ჩემ სახლში მომიწინა მასთან შეხვედრაო...
 - მიდილი...

- გუშინებით, კაცო... ვაცალე და მალევე ვათავდა. მხოლოდ ცალი ოხვრა წასცდა პირიდან. ვადმეოვყავი კედლიდან. ვზომი ჩავიტანე და ლელვის ძირში დავფალი. ამეტირია, კაცო, მაგრამ რა ამეტირია...

- რა ემშაკი ავტირია?

- ბაბა, საქმეა ეგაა... მოვეკვდე და თრიად ვიქცე, თან ორთავიანად, თხილი ვაკნატუნო და მერე ისევ მოვეკვდე... და რა ვიცი... სადაა, აბა, ღმერთი?

- ღმერთი კი არა, ისა... ჩამოვსახათ, ჩამოვსახათ...

რანარი გემო აქვს ამ რძეს... აბა, კიდევ გავვიმარჯოოს! ვიყოთ და ვიყოთ!

- გაგვიმარჯოს და... მე რომ რიყა სტუმარი მყავდა ქალაქიდან, ორი დღის წინ რომ გაეყა მიკრობუსს, ხომ გახსოვთ?

- კაცური კაცი...

- ჰოდა, სიზმარი ვნახე, თითქოს სასაფლაოზე ამეყვანოს ნასვლის წინა დღეს - ჩემი წინაპრების საფლავებს განახებ-მეთოქ... ვანახე კიდევ. სუ გადაჭ-მული იყო ლამის ჩემ სინამდლე რეპანიტი ყველა...

- კაი კაცო... რუპანიო?

- მაშ... ასე გაეგონა ზემი აქეთ მკედრებს ქვემოთ და აი რეპნები კი მავათი სიხარულის ამბავია ზემოთ ამომწვანილებულიო.

- შენც რა გიკვირს, იძრაზნიკონ... სიზმარი და...

- ჰოდა, ხსოვნა იყოს საუკუნო ყველას!

- გაუმარჯოს... ჰოდა, რასა ვყვებოდი...

ვითაღიერებინებ თითქოს საფლავებს... აგერ სპირდი-ონი... გახსოვთ, კბილებიანი რომ დაიბადა და აღარც ერთი რომ აღარ ჰქონდა აფეთქების მერე? იქით - ამალი-არ; დედა, რა ქალი... რომ ვეტყვიდი ტუშუ მომანოვეო, როდისმე თუ ეთქვას უარი; ბოლოს, ბებერიც რომ იყო, სუ დამჭანარი, რადიაციისგან მომშპარი - მაშინაც...

- შენც რა გეჭუქებოდა...

- ტიტვც ვანახე... რა ვაეჭვავი... მუხას რო შეუძახებდა ეგ ეშმაკი, სუ ლაალუნს უყენებდა, რკოს არ არჩენდა ზედ... მაგეტომაც არ დაჰყვევოდნენ კულმით მიიღეს სოფლის ღორები?.. მაგათ არ შეჭამეს ეგ უბედური, ეგა?.. ჰოდა, ვათვლიერებთ და ვათვლიერებთ... ის კიდევ მოუბნება, ხომ არ მოგვეწყნიაო.

- ჰე-ჰე... სასაფლაოზე, კაცო?

- რას ვეტყვი... სტუმარი... რომელი წესით უთხრა უარი... ჰოდა, თითქოს ჩამოტახეხდით ელამი ელიოზას საფლავის ქვაზე. გახსოვთ ელიოზა? დედა, რა ეშმაკი იყო, რა ეშმაკი - ერთს რო იტყვავ, კიდევ ოთხი ნასკში იყო. ჰოდა, ვნით და ვასვლეთ. ჩავკალით როგორც იქნა...

- არა, შენ თქვი - ეგ რომელი იყო? ქაქალასი თუ აფხაზური, გალიდან?..

- არა, კაცო... თითქოს იმისი იყო - შავი კეკლები რომ ჩამოიტანა ბასაიამ. ელვირას ბოსტანში რო გვედგა ნაძვიით ძირი. სატანას რომ ეძახიან მაგ ჯიშს დიდ კეკლებში. ცოფია ნაღდი, ცოფი! კი იცი ის შენ...

ამ დროს შენობის მეორე საართულის ფანჯარა ღრჭიალით იღება. იქიდან თეთრხალათიანი, მელოტი კაცი ჰყოფს თავს. ცხვირშეჭმუნხნის სახეზე უწყაიყოლები დაურბის და საჩვენებელი თითი მკაცრად მიაქვს პირთან.

- სსსუ-მეთქი!! - ბრაზით ყვირის მამების მისამართით და თან ბეჭდიან მუშტსაც მუკრით იწვევს.

მამები ერთბაშად დუმდებიან. შვილებიც უმაღ ნყვებერ სირბილ-კვილს. ყველანი მორჩილი სახეებით ასტეკრიან ღია ფანჯარას.

თეთრხალათიანი პირიდან ოქროსკბილევა პროთე-ზს იღებს და მზის შუქზე გაჰყურებს. მერე ხალათის სახელთით წმენდს და პირში იდგამს. კბილებს ერთ-ანეთზე აჭახუნებს და ფანჯარას ხმაურით ეკეტავს.

მამები ისევ ხმადაბლა განაგებობენ დუდუნს; შვილები - ფეხის წვერებზე სირბილს.

- ჰოდა, რასა ვყვებოდი... სიზმარასა, ჰო... თან ჩამოეასხათ... აა, თითქოს მაშინ განათდა გინება, ტვინი, თვალი და ყური...

- აბა, ამ ქვით ჩვენი მარჯვენის იყოს მაშინ!..

- გაუმარჯოს! მარცხენამ რა ეშმაკი დაამაგა? იქნებ ცაცია ვარ?.. გაუმარჯოს რა, მეც რა ცაციაა ამიტყდა ამ შუა შემოდგომაზე... ცაცია არა, ხვიშტი!

- მაშინ მარჯვენ-მარცხენის იყოს... ჰოდა, ვართ ასე - ვზივართ სიზმარში გაჩინებულები. ხმას ვერ ვიღებთ... ფიქრბობა... გვესმის უტვებ მანქანის ხმა. თითქოს მანქანა შემოვიდა სასაფლაოზე... ვაა... შემოვიდა და მოვიდა... ზედ ცხვირწინ გაგვიჩერდა, მაგრამ ვერა გვეხდავს - გვეფრება თითქოს ეკლის ბუჩქი. ვზივართ ჩვენ კიდევ ქვაზე გათავიცილებულები. მანქანიდან კი გადმოდან. ხმებზე ვატყობთ, სამნი უნდა იყოს. ვინ ეშმაკები იყვნენ, ახლაც ვერა ვხედვით. ერთი ამბობს - ჩვენ აქ ვიღებთო, ვითომ ეფსაბთო და შენ კი ჩაიტახეო - ერთ-ერთს ეუბნებიან. იმანაც - კაიო. ჰოდა, ვხედავთ - ჩამოილო ვითომ დიდი მემკობი მანქანის ბაგაჟნიკიდან და ჩაახიხიალა ხეგმი, სუ თავდადმარით არავა?..

- მაშ...

- მერე ამობრუნდა. ისევ ჩასხდნენ და ანაოდა ის მანქანა - თითქოს ახალი „ჰამერი“ იყო თეთრი, გადახდილი რომაა... ცოტა კიდევ ვეჯექით. დაგვიდიოდნენ თავები ეშმაკები. ეს მუუბნება - ვინმე ხომ არ დაბრდიღს და გადა-ადგისო. მეც იგივეს ვფიქრობდი. დავბრუნდი დაზაფრულები სახლში თითქოს. და გამეღვიძა, კაცო, ამ დროს...

ვიაა...

- იმ ღამეს რალა ეშმაკი დამაძინებდა...

- ხვალე გაუმარჯოს მაშინ კი გვეწონოდეს...

- გაუმარჯოს!.. ჰოდა, ვავაცილე სინამდვილეში მეც ის ჩვენი კაი ახლობელი კაცი უთენიას... ერთი პარკი ბალახი გავატანე... მერე კი გავტანდი სასაფლაოზე და ის ადგილი ვნახე, სადაც ვიჯექით სიზმარში გაბრუნებულები. სუ ეჭვები მღრღინდა. ჩაუფყვი მინც ხეცს. ჩაუფყვი კი ღრმად. თავიდან არაფერი...

- მერე-მერე?..

- მერე და ვიპოვე ბოლოს - ძალღოშვილებს! ალში გაბეღანთო, ეშმაკი ვერ გამოხსნიდა.

- შენ კი გაბოხსენი...

- დედა არ უტყვირე?.. ვხსნი და რასა ვხედავ?!

- რასა?

- მკედარი ნეცს, კაცო, ნამდვილი მკედარი!.. გადავი-რიე...

- ვინა, კაცო?

- ვინა და, მე მგავს კაცო ის მკედარი, მე მგავს ალი-კვალი... ვფიცავ და ვფიცავ...

- კაი ერთი...

- ჰე-ჰე... რა მოყვა ამ ეშმაკმა და გოთვერანმა...

- ბიჭო, კატის სუნი რომ აქვს ამ ბოლო დროს რძეს, თუ ატყობო?

საღდაც შორიდან ნიავე რემპოდუქტორის ხმა მოაქვს: „აევიღეთ თავ-ფეხი ესანაურად... ნაივოჯუთი იტალ-იურად...“

ფანჯარა ისევ იღება და იქიდან კვლავაც თეთრხალათიანი ჰყოფს მელოტ თავს.

- ამოდი, გადაიხე! - ხალისიანად უქნევს მამებს ხელს და თვალს ფავრება.

მამები ბოთლებს ერთბაშად, ერთი მოყუდებით ცლ-იან. დაცლილებს ჭქებთან ერთად კბის საფეხურებზე ხარხართი ამხსერევენ. მერე მსუბუქად არბიან კბის და შენობის კარში როგრიობით შედიან. შვილები დმუშა-რედ აყოლებენ თვალს მამებს და ისევ ძეგლის გარშემო განაგრძობენ სირბილს. დარბიან დიდხანს, ვიდრე მოედ-ანზე საბარგულიანი მანქანა არ შემოდის და შენობის კბეტთან არ ამუხრუჭებს. მოედანზე დამწვარი რეზინის სუნი დგება.

მანქანიდან სათვალაიანი და ქერა გადმოდიან და ერთბაშად დადუმებული შვილების დანახვაზე ერ-როულად ხეგდებიან.

- დენიყო... - ამბობს სათვალისანი ნერვულად და გაბზეკილ უღვაშს გამწარებელი იმრესს. - რა ჯანდაბა ჩირთ აქნა ამისთანა, ა?!..

- სიკვდილი! - ამრუზით იყურება ქერა შვილებისკენ. აღარ შემძლია! - სასონარეკვეთა ერევა ხმამ სათვალისანს და სათვალეს იხსნის. - ისეც გლახა სიზმრებს ენახულობ რა ხანია...

ახლა დაწყნარდით!..ს ვინ ამბობდა, სიზმრების არ მჯერა?!

ვისა, მეე?? აბა, როდის მიტყვია?! - ბრახდება სათვალისანი. - რაებსაა, ქე რ მობრალი აქანა?!

კარგი, დანყნარდით!! - ამჟივდებს ქერა სათვალისანს და შენობის კარს აკვირდება. - მგონი ვიპოვეთ...

- უყურე ამას!.. მაინცდამაინც უნდა, რომ წნევა მემინისო?.. კარგად დლოკეირით, თუ კაცი ხარ! - უცვრად თხოვინებავით ერევა ხმამ სათვალისანს. - არაფერი შეცდენ და შეგემალოს! მართლა აღარ შემძლია!.. ასე მგონია, სულ აქანა უნდა ვინჩიალოთ უპატრონო ძაღლებითათ... ის ჩემებოც ისე მიჭერს...

- He वालेते दुраका! - ქერა თვალებს მკურავს და შენობის კართან მიმავრებულ აბრას მაინც კიდევ ერთხელ ავლებს მზერას. - გეუბნებით ევაა-მეთქი! - უტრიალებდა მერე სათვალისანს კმაყოფილი იერით. - გასაღებ ენახე წერია...

რამე თუ დატეხს აქანა კიდო გასაგები... - სათვალისანი ჯიბიდან კვლავ უზარმაზარ ცხვირსახოცს იღებს და სველ შუბლს უკვე შვებით ინმენდს.

ქერა შენობის კიბის სამ საფეხურს ადის და ტრიალდება.

აღარ მიღიხარო? - ჩამოჰყურებს სათვალისანს.

- ა, უყურე! - ჩურჩულებს სათვალისანი და ხელს შეილებს ვაროსკენ იმერს.

ქერა ნარბს კრავს და შეილებსკენ იხედება. შეილებს გუნდი ერთხმად და გამბულად ზუზუნებს: - ზუზუზუზუზუზუზუზუზუზუ...

ზუზუნებს დიდხანს. ლამის გაუთავებლად. ვიდრე ცაზე ზუსტად იგიენიარი ზუზუნით ავიამანადგურებლები არ ჩნდებიან, ელვის სისწრაფით ჭრიან ცის კაბადონს და საზმრეთისკენ იკარგებიან.

- Дети незаконной любви! - ცდება დაღებული ჰირიდან ქერას და სათვალისანს მკლავში ხელს ჰკიდებს. - გვიანდება... დროზე...

სათვალისანი სათვალეს იკეთებს და ქერას მიჰყვება.

● რას ამბობს შუადღე?

იქნებ კოკას მხარზე ვადაკიდებულ დიდრონ ჩანთას?

და იქნებ კოკას მხარდამხარ მდგომ ჭრელ ყილიტსა და მოკლე შორტებში გამოწყობილ მაგდას? ან იქნებ მათ თვალებს, რომლებითაც ისინი სუროთი დაფარულ სახლს აპურებენ?

იქნებ მაგდას ფრაზას: - ისეთი შეგრძნება მაქვს, რომ ეს ყველაფერი უკვე იყო? და სულაც იქნებ კოკას მხრების ჩეჩვას?

მხრებიან ჩანთას ვიხსნი და მაგდას ვუნწვი. - მაგდა, შენ აღი... ავერ გასაღები. მე ახლავე მოვალ...

- სად მიღიხარ? - უკვირს მაგდას და ჩანთას მართმევის.

- სულ მალე მოვალ! ორ ნუთში... ვიციდი რამეს! მე ჭმურისკენ მივდივარ და ეზოდან გასული თვალს ეშვარები. მაგდა ჩანთას მხარზე იკიდებს და კიბზე

ადის. ბოლომდე ასული კარის ჟინჯიან კლიტებს გასაღებს არგებს და გადატრიალებს ცდილობს, მაგრამ არაფერი გამოსდის - ევაჯვურება, და მაინც.

- მე გაგიღებ! - ესმის უცებ ქვემოდას. მაგდა კიბიდან იხედება და კიბის დასაწყისში თეთრწვერა მოხუცს ხედავს - თეთრ ანაფორამი ფეხშიშვლად მდგომსა და უკბილო ღრძილებით მოლიმარს ხელში სქელ ბანაირ უჭირავს, რომელზეც შვაი ღორია გამომბული.

- გამარჯობა. - ამბობს შემერთალი მაგდა და კარს შორდება.

მოხუცი ბანარს კიბის სახელურზე ახვევს და კიბზე ადის. ადის დიდხანს - ალბათ საათს; სულაც ორს ან მეტს, და მაგდაც მშვიდება - ისე დუნდება, თითქოს რული ეროფდეს. მისგან სულ ახლოს შეჩერებულ მოხუცს უკმე ძალიან უტოვ სურნელი ახდის: მინის ან ცის. სულაც რომელიღაც ფერის. შეძილება ყველაისც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთს ატყლიზნო, აურიო, აზილო... კლიტები გარჭობილ გასაღებს მოხუცი დაკორძილ თითებს ავლებს და ძალიან ადვილად ატრიალებს. მერე კარს დამჭკნარ ხელისგულს კრავს და ისიც გულისგანაწერილებული ჭრიალით იღება.

- სანყალი ანწუშკა! - ჩიფიფებს მოხუცი. თან მაგდას ბებრული ღიმილით ზომავს და მხოლოდ მერედა აბიჯებს ბინაში.

- გმაღლობო. - ჩურჩულებს მაგდა და მოხუცს უკან მიჰყვება. თავიდან ბნელ შემოსასვლელში მოყოფენ თავს. იქიდან გამაგული ორი თეთრი კარიდან მოხუცი ერთერთში შედის და ხელს კედელზე აცურებს - ოთახი ბაცი ყვილით შუქით იგება.

- აქ სამუდყოლო ჰქონდა ანწუშკას. - ამბობს მოხუცი და გაზურისკენ ტრიალდება. - ავერ გაზია.

მოხუცი ანაფორის ჯიბიდან ასანთს იღებს, გაზს უკიდებს და სტალიოსფერი ალს ხელებს უშვებს.

- აცივდა დღეს რაღაც... - დიას. - ეთანხმება მაგდა. - და აქ რა იყო? - უთითებს მომცრო, ცარიელ ადგილზე.

- მანდ აბაო ჰქონდა ანწუშკას. აბაზანა წაიღეს. ე, ავერ იღვა.

მოხუცი მწელი კუთხისკენ ტრიალდება. - ავერ უნიტაზია.

უნიტაზიან მსული მოხუცი ზემოდან ჩამოშვებულ გრეზილ ჯაჭვს ხელს ჰკიდებს და დაბლა სწევს. უნიტაზში წყალი ხმაურით ირეცხება. მოხუცი თავის უკმაყოფილო კანზეთ გადის საზარულყოფიან და დიდ ოთახში შეაბიჯებს. მაგდა უკან მისდევს.

ოთახის შუაგულში დამჭკვირილი სარკიანი ტუმბო და დაბალი, სამეფის სკამი დგას.

- აფეთქების მერე სიმღერები შეუყვარდა ანწუშკას და მეც ვუმღერო... - ჩიფიფით უახლოვდება მოხუცი ოთახის უფანჯრო კედელს. კედელზე ლურჯი შპალენია აკრული, რომელსაც ალაგ-ალაგ ღია ფერის ოთხკუთხა ლაქები ემჩნევა.

- ისე, თქვენც ხომ არ მღერობით? - უტრიალდება უცებ მოხუცი მაგდას, თან კედელს ხელს ისე უსვაშს, თითქოს კატას ფეგრებოდეს.

- მეე?... - კრთება მაგდა. - იშვიათად... მოხუცი კედელზე მოკაკულ თითს აკაკუნებს.

- ეგ არაფერ... მაინც კარგია... უნდა იმღერო... რაც ყველაზე უკეთ გამოგადით, ის უნდა უკეთით... აუცილებლად უნდა იმღერო... ეს კედელი ფანერისაა. - უხსნის მაგდას. - იქითკენ მე ვარ.

- და ეს სარკე რატოა მე? - კითხულობს დაბნეული მაგდა.

- ყველაფერი ნაიღეს. ეგენი გვიღარ ჩატიც და დატ-
ოებს... მავათაც ნაიღებენ.

მაგდა სარკესთან მიდის, მტკრიან ზედაპირს თითს
უსვამს და თითზე სულს იბრავს.

- ხანყალი ანწუშკა! - იწყებს მოხუცი. - მარტო ვერ
ძლებდა აფეთქების შემდეგ. მე მიძახოდა ხოლმე... ძლივ-
ას დადიოდა... მერე შეუძლოდ შეიქნა და ჩანვა... მთელი
ღამები კეწესოდა... ახოვებდა. ჩემთან კარგად გამოდ-
ის ხმა... მეზობლებიც წუხდნენ... ყველანი უკვლიდით და
მანაც ვერაფერი... სულ მიიღია... ბოლოს ვეღარც
ინძრეოდა... ჩემს მუტს ველარავის ცნობდა... მერე სუნი
აუვიდა ისეთი, აღარ შემოისვლებოდა... ხანყალი
ანწუშკა... პატრონიც არავინ ჰყავდა ჩვენს მუტი... ჩვენც
არც შეგვეძლო, არ ვიშურებდით, მაგრამ ასეთ დროს...
თქვენც ნათესავი ხართ, არა, ანწუშკასი?

- მე?.. არა...
- მტ არაფერი. ანწუშკა მანაც "არადიაციით
დაზარალებულთა დახმარების ფონდმა" დაკრძალა.
ავეციც მავათ ნაიღეს.

- დაახ.
- და თქვენც გადმოდიხართ?
- არა, მე არა. მეგობარი.
- ააა... მოხუცი თვალებს წურავს. - ისე კი გავხარო...
- ვისა, კოკას? - ელიმება მაგდას.
- კოკა ჰქვია? არა, კოკას კი არა, ანწუშკას... ოღონდ
ახალგაზრდობაში. ზეთის დაღვრამდე...

- დაახ. - იბნევა მაგდა.
- ძალიან კარგი. - ჩიფჩიფებს მოხუცი. - გავალ ანი
მე. ღორი მყავს საქმევი. ნაღვლი იორკშირისაა... ვერ იტ-
ნის შიმშილს... დაბერდა ისიც... ადრე უნდა გენახათ, რას
ჰფრენდა... ახლა კი მინას ვერ სცილდება... თუ რამე
დაგჭირდეთ, კედელს ხელი მოარტყით. გავიგებ და ეკ-
ვლით აქ ვარ.

- დაახ...
მოხუცი კარისკენ მიფლატუნებს და სახლიდან გად-
ის.

- ნახვამდის. - ჩურჩულებს მაგდა და გული ხმაურით
უცქებს. მერე სამზარეულოში შედის, ანთებულ გაზს
აქრობს და უნიტაზისკენ ტრიალდება. ზემოდან
ჩამოშვებულ გრეხილ ვაჭვს ფრთხილად ჰკიდებს ხელს
და ექანება. წყალი ისევ ხმაურით ჩარბის უნიტაზში. კიდევ
უფრო შემკრთალი მაგდა სამზარეულოდან დიდ ოთახში
გაღის და ფანჯარასთან მისული სანაპიროს ავლებს
მზერას.

ბოძის ირგვლივ შეყრილი თმანარბაცვენილი ხალხი
ვარჯიშს განაგრძობს. ბებური ვანკო და ბავშვები აღარ
ჩანან. აღარც მაგდას ძალია სადმე. ეაგონეტის საკვ-
ამურს კვამლი ახდის. მაგდა ფანჯარას ალებს. ამ დროს
უქნიდან ხმაური ესმის და სწრაფად ტრიალდება.

შუა ოთახში პატარა ცელოფნით ხელში ვე ვეღავარ
და ფართოდ ვიღიმები.

- ესეც ჩემი ახალი სახლი! - ვშლი ხელებს. - დაათვ-
ალიერ?

მაგდას ჩანთას ვართმევ და იქიდან ძველისძველ პატ-
ფონს ვიღებ.

- კოკა, შემეშინდა... - ამბობს მაგდა უეცრად. - ასე
მეგონა...
- პო...
- რომ ის მოხუცი შენ იყავი...
- მამონოს...

პატეფონს ხის თაროზე ვდებ და ჩანთიდან ბრების
ამოღებებს ვიწყებ. მაგდა თაროს უახლოვდება.

- სად იყავი? - მეკითხება და პატეფონს ათვალთვლებს.
- Where the wild roses grow!

- ასე ჩუმად როგორ შემოხვედი?
- Астрально. მაგდა, астрально. - ვასახუბო ღიმილით.

ოთახში სიჩუმე ვარდება.
- მუშაობს? - თავისთვის კითხულობს მაგდა და მტკრი-
ან ფრთხილად ხელში იღებს. მერე პატეფონზე ამაგრებს,
ზედ ნემსს ადებს და პატეფონს ქოქავს. თავიდან მსუსხუქი
შიშინის ხმა ისმის, რომელიც ნელ-ნელა ხრინინან მე-
ლოდიამო გადაიზრდება.

- მაგდა, მოიხედე! - ვუძახი მაგდას. მაგდა
ტრიალდება. ბრები სიმეტრიულად მატებს კედლის გა-
სწვრივ ჩამწკრივებული და ანთებული. მე კედლთან
ვედგავარ და ზედ ლურსმანს ვაჭვებ.

- რას აკეთებ?
- დაეჭვად! - კედელს ვშორდები.
კედელზე მოზრდილი, სულ თეთრი და ქათქათა
დროშაა მიჭედებული.

- ხომ კაია?
- ძალიან... და რისი დროშაა ეგ?
- ჩემი.
- შენი?
- და შენიც... კიდევ ბებური ვანკოსი და ბავშვების...

და კიდევ ვილაკების...
მაგდას ნელზე ხელს ვხვევ და პატეფონის ხრინინანი
მელოდის ფონზე რამდენიმე საცეკვაო პას ვასრულებთ.
მუსიკა მალევე მთავრდება. მე მაგდასკენ ვიხრები და
ტრეტებზე ვკოცნი. მერე ცელოფნიდან ბოთლ ლეინოს, ორ
დიდ ვაშლსა და ცალ ჭიქას ვიღებ. ლეინოს ჭიქაში ვასხამ
და მაგდას ვუწვდები. მაგდა ჭიქას მართომებს და სინათლ-
ეზე გაკურებს.

- რა ლამაზია?
- შენ უფრო... - ვამბობ და ბოთლს მაგდას ცხვირზე
ვუჭახუნებ. - მაშ, კეთილი იყოს ჩვენი ფეხი ამ ახალ
სახლში!...

ბოთლიდანვე ვსვამ და სახეც მიმშვიდდება. მაგდა
ჭიქიდან წრუპავს და ანთებულ ბრებს დასცქერის. მე
ვიკუზები, იატაკზე ვჯდები და კედელს ზურგიან
ვეყრდნობი.

- კოკა. - ამბობს მცირე პაუზის შემდეგ მაგდა და
გამოღებული ფანჯრის რაფაზე სკუალება.

- პაუ.
- თურმე ანწუშკას სიმღერებიც ყვარებია...
- შესააით?...
ბოთლიდან ვწრუპავ.

- გაგიკვრება?
- მოხუცმა ვითხრა. - ღიმილით ავყურებ მაგდას.

მაგდას თვალები უციმციმებს.

- მე თითონ მივხვდი.
- კი ახა.

ოთახში ცოტა ხნით ჩამომდგარ სიჩუმეს ისევ მაგდა
არღვევს.

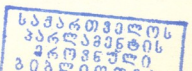
- კოკა, იცი, დღეს მე გამოვდივარ...
შუბლს ვჭმუხნი.

- სად გამოდიხარ?
- ღამის დარბაზში...
- როგორ?
- უნდა ვიმღერო!
უცებ ვმიძიდები.

- ახურები!
- დედას გეფიცები.
ისევ ბოთლს ვიყუდებ.

- ვისთვის? - ეკითხულობს წყნარი ხმით.
მაგდა არ მპასუხობს.

- რისთვის?
მაგდა ისევ ჩუმადა.

- აღარ იტყვი?
- ვიტყვი.
- პო...

- ნოონდ, არ გეწყინოს... კაი?

- მეწყინოს?

მაგდა ფიქრობს. თან თითებს იმტვრევს. მერე თვალს თვალში მიყრის.

- კომისია ჩამოსული, კოკა. მე მხრებს ვიჭრეა.
- დიდი აბაჯი...
- იქნებ ნამიყვანო, ჰა, კოკა... ვიცი, რო ნამიყვანენ. ვგრძნობ... აქ მეშინია... ხომ ხედავ, რეები ხდება... მეც რომ დამემართოს...

მე თავს ვკინდრავ.

- აქამდე რატომ არ თქვი?
- გუშინ გადაწყვიტიე. - ისევ მშვიდია მაგდა და რაფიდან ხტება.

- გაგიკვირდა? - მეკითხება ცოტა ხანში. ისევ მხრებს ვიჭრეაგ და ბოთლს ვიყუფებ.

- ერთხელ ხომ მაინც უნდა გამეკვირებინე. - ჩურჩულებს მაგდა.

ბოთლს იატაკზე ვდგამ, ხელს ბრებისკენ ვინჯდი და მათ რიტმულ ჩაქრობა-ანთებას ვინწყებ.

- ეგ რაა. - ვამბობ პაუზის შემდეგ. - ნამდვილ გაკვირვებასაც მოვასწავნებ.

მაგდა ცარიელ ჭიქას იატაკზე დგამს და ბრებისკენ იხედება.

- ცუდად ვიქცევი?
- ეგ ჯერ არავინ იცის.

ჯიბიდან ფანქარსა და პატარა ფურცელს ვიღებ და ხატვას ვინწყებ.

- პო. - აქნებს მაგდა თავს მზიარულად. - და ფოტო-პარატატს ნამოვიღებ!
- როგორც შენ გინდა...

- შენ თუ არ გინდა, არ ნამოვიღებ... და ათზე შევხვედეთ დარბაზის კიბესთან... ხო მოხვალ? მე უფრო ადრე უნდა მივიღო... რემპეტოცა უნდა იყოს... მერე გამოვალ და გარეთ დავალდეგი, კიბესთან... ისე შეგიყვან... ერთი ადამიანის შეყვანის უფლება კი მაქვს... მარტო იცეკვები კი არ იქნება... სხვებიც იმღერებენ... ჭიდავიც იქნებაო, მანდაც ამოარჩევდი ვიღაცებში... კიდევ სხვა რაღაცები... ლატარიაც... ყველა იქ იქნება... ყველას ნასვლა უნდა. მანსია, კოკა. რატომ უნდა გაეუშვა?...

- ერთი ადამიანის შეყვანის უფლება... - ვიმოვებ ჩემთვის და თავს თანხმობის ნიშნად ვაქნებ. მაგდაც მზიარულდება და თვალები კიდევ უფრო უცინციმებს.

ნახატეს ბოლო ნერტილს ვუსვამ და მაგდას უწვდი. ფურცელზე მაგდა ხატია, ოლენდ პანანინა რქებით, წლიქებითა და კუდით.

- აი, დღეს როგორი ხარ!

მაგდა ფურცელს მართმევს. დაჰყურებს, მაგრამ ვერ არჩევს. მერე ნაღმა ატრიალებს და ისე დასცქერის. უცებ სახე ებრუნება და ფურცელს ანაკუნებს.

- რატომ დახიე? - ვეკითხები სიცოლით.
- დევენერატო! - მვასუზობს და ფანჯარასთან მიდის. მე ფეხზე ვიმართები, მაგდას ვუახლოვდები და უქნიდან ხელებს ვხევე.

- გავისიეროთ?

მაგდა თანხმობის ნიშნად აქნებს თავს.

- ნავში ჩავსხდით და ძალიან შორს გავიდეით... შორი-ზონტს იმით... ვილაპარაკოთ. მეც გეტყვი რაღაცებს...

ღია ფანჯრიდან კვლავაც სანაპირო ჩანს: მშვიდი ზღვა, მელტონი მოვარჯიშები, ბებური ვანკოს ვაგონეტი და საკაპურიდან ცისკენ ნანვრილობული კეამლი.

●
 რას ამბობენ თეთრი კედლები?
 იქნებ სივარეტის კეამლით გაბულულ ოთახს?
 ან იქნებ მის შუაგულში მდგარ საოპერაციო მაგიდას,
 რომელზეც პირში სივარეტგარეშო საში მამა ზის?
 და იქნებ მათ შერბას, რომელიც ერთი ნერტილისკენაა მიმართული?
 ან იქნებ ოთახის ფანჯრის რაფას, რომელზეც ასევე საში მამა მოკალათებულია და ისინიც იმავე ნერტილის მიმტვრებიან?
 და იქნებ ოთახის კუთხეში, მაგიდასთან, ტყავის საფარიძელი მჯდომ თეთრხალათიან ექიმს, რომელიც სივარეტს ქიშურ კოლბაში აფერფლებს და იმავე ნერტილს უყურებს?
 ან იქნებ სულაც იმ ნერტილს, რომელიც ტელევიზორია და კედელზე ჰკიდია?
 და სულაც იქნებ იმ ხმაურიან პორნოგრაფიას, ტელევიზორში რომ გადის?

კარი ფრთხილად იღება და ოთახში ქერა და სათე-ალიანი შემოიღობა.

- გამარჯობა! - მხნედ იძახის ქერა, მაგრამ მას ყურადღებას არავინ აქცევს - ყველანი ტელევიზორის ყურებით არიან გაართუნო.

ქერა აქეთ-იქით იხედება. მერე მაგიდასთან მჯდომ თეთრხალათიან ექიმს ამჩნევს და მისკენ მიდის. სათე-ალიანი ადგოზე რჩება და პირდაპირი შესცქერის ტელევიზორს.

თეთრხალათიანი ნარმბეკვრით აპყურებს ქერას. მერე სივარეტს ქიშურ კოლბაში აქრობს. თან იქვე მდგარი ნყლიანი ჭიქიდან ოქროსკობლებიან პრითე-ზს იხებს, პირში იდგამს და კობლებს ერთმანეთზე აჭახუნებს. ქერაც თითქოს ამის პასუხად უწვდის ხელს.

- გამარჯობა. - მის ხმაში უსახლგრო მონივნებაა. - ხელი ხომ არ შეგიშალეთ?

თეთრხალათიანი ჯიბიდან ცხვირსახოცს იღებს, ხელისგულს ყურადღებით ინმენდს და მერეღა ართმევს სათავალიანს.

- ესენი პრაქტიკანტები არიან. - ინვდის თეთრხალათიანი თავისი უფალ ხელს პორნოგრაფიის მაცურებლებისკენ და სახე უსერიოზულდება. - მოგხსენებთ, რადიაციის პირობებში აღდგენითი სამუშაოების დაფინანსების შესახებ შემორანდუმოც კი გარკვევით სწერია ამის თაობაზე... და თქვენ?

- ჩვენი? ჩვენ არა... - ეღიბება სათავალიანს. - ჩვენი გვაშობს თაობაზე გახლავართ.

- მაშინ იმას უთხარით, ნუ უყურებს! - უთითებს თეთრხალათიანი სათავალიანს ქერაზე. - და კერძოდ, რომელიც გაიტვრესებთ?

- კონსტანტინე ჩემო, მობრძანდით აქეთ! - უძახის ქერა სათავალიანს. - რა, ბებერი გაქმე? - უტრიალებს იქვე სითხას თეთრხალათიანს.

- როგორ გეკადრებათ! - იმორცხვებს თეთრხალათიანი.

- ჩვენი ძვილინიძევილი მეგობარი ცხოვრობდა აქ... - ინყებს ქერა ახსნას. - ქალმეილითან ერთად... ინფორმაცია მოვიდა იქ... - სათავალიანი მუერას ზემოთკენ იხედვს. - მესამე დღე არ ჩანანო...

- უჰ, გუშინწინ! - აწყვეტილებს ნაძალადევად თვალბეგფართობული თეთრხალათიანი ქერას ნერვულად და ფეხზეც დგება. - ზუსტად გუშინწინ მოგვანოდა ეგ უბედურები საზღვაო პატრულებო... გაქცევა ურდობათ თურმე... თან ნავით... უჰ-ჰე... რა სასაცილო პირდაპირ ასეთი დაცვის პირობებში ასე უნამუსოდ გაქცევის მცდელობა... - თეთრხალათიანი უცებ სერიოზულდება.

მერე სხვა ოთახში გამავალ კართან ენერგიულად მიდის, კარს ხელს კრავს და შიგინი აბიჯებს.

- აქელ ნამობრძანდი!

სათვლიანი და ქერა თეთრხალათიანს უკან მიპყვებიან. თუნუქის კედლებიანი, მარკუთხა ოთახის ცენტრში ორი საოპერაციო მაგიდა დგას. ზედ ორი ზუნარგადაფარებული ცხედარი ასვენია. ოთახის კუთხეში, მაგიდასთან, პატარა სათამაშო კომპიუტერთი ხელში ასევე თეთრხალათიანი, უსაშველოდ ჩორფლიანი და ელამი ქალი ზის და დაძაბული სახით თამაშობს. ოთახში გაბმულად ისმის კომპიუტერის წრიალი.

შემოსულების დანახვაზე ქალი სწრაფად დგება და კომპიუტერს მაგიდაზე დებს.

- იზიდა, სტუმრებს გვაგებები აინტერესებთ! - ხაზგასმული სიმკაცრით მიმართავს იზიდას ექიმი.

იზიდა პასუხად თავს აკანტურებს და ხელს ზუნარგადაფარებული ცხედრებისკენ იძვერს.

ქერა სათვლიანს შეჰპურებს.

- კონსტანტინე ჩემო, ხომ იცით, მე როგორი იზიდა... ფუჰ, იზიდა-მეთქი - აზიზი ვარ...

სათვლიანი მორჩილად მიპყვება იზიდას. მაგიდასთან თეთრხალათიანი და ქერა რჩებიან. ოთახში ისევ თავისთვის მოთამაშე კომპიუტერის წრიალი ისმის. თეთრხალათიანი კომპიუტერს ახლოდან აკვირდება.

- უყურე შენ იზიდას! როგორ უყვარს მანინც კერტების ქერა, როგორ... ვერაფრით გადავანვიგე, რა არ ვუქენი... - ამბობს ამაყად და სათვლიანს უტრიალდება. - რა საშინელებაა მანინც...

- დიას-თ.

- აი, სახელოდ ბაზებმა კი აშკარად წინ ნავგნია, მინდა ვთქვა... ნუ, საომარი ისტერია და რანიცა რომ არა, ხომ საერთოდ არაფერი... ორიოდე სიტყვით თქენი აზრი ამის შესახებ?

- მდა... უსაშველოდ, უსაშველოდ... ცვლილებებია ისეთი, რომ პირდაპირ...

- და უფრო კონკრეტულად რომ?

- ნუ, მთავარია, რაც შეიძლება მეტი სმეტანა და ნიგოზი...

- და თქვენ მანინც ენეით?

- ახლავ... - ქერა ჯიბიდან სიგარეტს იღებს.

- ძალიან ცუდი... - ამბობს თეთრხალათიანი. - ამ ოთახში არ ენევიან.

ქერა ცივად იბრუნებს კოლოფს ჯიბეში. თეთრხალათიანი კი ისევ თავისთვის მოთამაშე კომპიუტერს დასცქერის და აკვირდება. უტებ კვლავ ქერასკენ ბრუნდება.

- გულზომელი ტრაგედიაა, არა?... - რაღა თქმა უნდა.

- ...და კროსგორდების შევსება თუ გიყვართ?

- კროსგორდების? - იბნევა ქერა.

- ასე მაგალითად, მეოცე საუკუნის ამერიკელი მწერალი... კვდარი. შედგება ცხრა ასოგან. პირველი - ხ, მეშვიდე - უ, ბოლო - ი.

- ევე... ცხრა ასოგან - ფიქრდება სათვლიანი. - ხ-უ-ი... ისა... ვერ ვიხსენებ.

- ეგეც ძალიან ცუდი. - ხმაში ნალველი უკრთის თეთრხალათიანს. - მეც ვერ ვიხსენებ, არადა, ბავშვობიდან ნიგუნებში ვიზიარ... თან ზედ ენაზე მადაგას... და სხვები რომ იყონ?

- სხვები? - უკვირს ქერას. ოთახის მეორე ბოლოდან ქერა ყვირის:

- ავინია, ავინია!

მის ყვირილს მაგიდაზე მიგდებული კომპიუტერის გამარჯვების მასუწყებელი წრიალი ერთვის. ქერა თავს

ნალველიანად ხრის. თეთრხალათიანი ჯიბიდან ისევ ცხვირსახოცს იღებს და ოფლით დაცვარულ მელოდ უკვას იწმენდს.

- აიკ ვამბობდი - განუზომელი ტრაგედიაა-მეთქი... - თან ქერას ადებს მხარზე ხელს. - საოცრებაა მანინც ეს სიცოცხლე... მერე ხელი უნდა მომინერო, მე ბლანკებს გავამზადებ... სიკვდილი ხომ საერთოდ... მეერი არაფერი დაგიკვდებათ, უბრალო ფორმალობაა.

- ასეც ვიცი. - ამბობს ქერა თავისთვის. მათ იზიდა და სათვლიანი უახლოვდებიან.

- იზიდა, სასწრაფოდ გვკვირბ, სახელები, მამის სახელები! ჩანერე... ჩაინიშნე...

- ვისი? - სისინებს იზიდა და ელამ თვალებს ავახულებს.

- ჩენი ხომ არა, ლმერთმანი... - ლიზიანდება თეთრხალათიანი. - რაღა თქმა უნდა, გვაგებებს, გვაგებებს-მეთქი, მიცვლებულვების!

იზიდა მაგიდაზე მიგდებულ ფურნალს შლის და ჩანანერს თითს აყოლებს. შემდეგ საწერ კლამს იმარჯვებს და წერას იწყებს. მალევე ასრულებს.

- აი მაალადეც, იზიდა! - ექიმი იზიდას შთქმულივით უკრავს თვალს და ორივენი ოთახიდან გადის.

ოთახში სათვლიანი და ქერა რჩებიან. რამდენიმე წუთის დაფიქრებული სახეებით უბრად დგანან. მერე ერთდროულად ფხიზლდებიან.

ქერა ცხედრებს უახლოვდება. ცხედრებს შვეკობებიანი ზუნრები აფრიათ. გადახდის. ცოტა ხანს უტყვევად დასცქერის. მერე ზუნრებს უკან აფარებს და ქერასკენ იყურება.

- უნდა ვიჩქროთ... სადაცაა, სუნი აუვათ...

ორივენი მტკიცე და ენერგიული ნაბიჯით გადის გვერდით ოთახში. იქ უკვე მხოლოდ თეთრხალათიანი და იზიდა დგანან და ერთმანეთს ღიმილით ეჩურჩულდებიან. ექმს ხელში თეთრი ფურცლები უჭირავს. ტელევიზორი გამორთულია.

- ახლავ ნაიღებთ? - სათვლიანი ისა და ქერას დანახვაზე ფეხურს იწყებს თეთრხალათიანი. - გაკვეთა ხომ არ გინდოდათ?

- გაკვეთა? - ქერა სათვლიანს შესცქერის. - გაკვეთა რა საჭიროა?

- ყოველი შემთხვევისთვის... - არ ცხრება თეთრხალათიანი. - იქნებ რა ხდება...

- რა უნდა მოხდეს მაგისთანა, ძამბი? - უკვირს სათვლიანს. - გრუზაყვიით არა ვართ?

*რას ამბობენ ტალღები?
იქნებ მწვანედ მოხასხასე შუაგულ ზღვას?
და იქნებ ნავს, რომელშიც კოკა და მაგდა ერთმანეთის
პირისპირ სხედან?*

*ან იქნებ მათ თვალებს, რომლებითაც ისინი ერთმანეთს
თავიდან ფეხებამდე ირეკლავენ?
იქნებ სულაც კოკას შეკერილ იმ ჭრელ ფილუტსა და
ჯინსის შორტებს, მაგდას რომ აცვია?*

- მოგწონს ახალი სახლი? - მეტიობზეა მაგდა და მის თვალეში მხელი და მომწვანო ზღვა ირეკლება.

თავს თანხმობის ნიშნად ვუქნევ.

- მაროლა?

- ოღონდ აღარ ვიცი, გამიხარდეს თუ არა... - ამ სიტყვებთან ერთად მაგდას ვიზიდავ და თმაში თითებს უცუკურბ.

- რატო ვერ? - ჩურჩულებს მაგდა.

- მანინც ასე ვარ და...

- როგორ ასე? - ინაბუა მაგდა. მაგდას ვიშორებ და ხელს განაწილებული ვიქნე.
- მითხარი! - არ მემუბნა მაგდა.
- როგორ და... გულისწყვეტებში... იმედის-გატყობებში... აგერ რაღაცის წინა დავინწყე და უკვე ვიცი, ამასაც ვეღარაფრით დავამთავრებ...

მაგდა ჩუმადაა.
- რას მიკეთებ, შენ თუ იცი? - ვეკითხები.
- რას გიკეთებ?
ნიჩბებს ხელს ვკიდებ და ღრმად სუნთქვას ვინწყებ. თან ვფიქრობ. ვისხენებ - უფრო კი თავს ვუყურო.
- სად ნასვლაზე ფიქრობ, მაგდა?... - მიკანკალვებს ხმა. მაგდა არ მპასუხობს.

- რისი გემონია, ჰა?... ხომ მაინც მოხდა უკვე მოსახდენი?... ჰო... აფეთქდა ის რეაქტორი... დიწყო და აღარ გათავდა ეს დამაბალი ომი... სად გაქცევაზე გაქ თვალი? ვინ ჩაგანეთა? რამ გიკინა?... აგერ არა ვართ, ერთად, სიყვარულში?... თუ ჩემიც აღარ გჯერა?

- მეურა...
- ეს სახლიც, ხომ ვიცი, კიდევ ერთი ნაბიჯი იქნება უფრო კარგად ყოფნისკენ. უფრო მეტიც...
მაგდა ჩუმადაა.
- არ მჭირდება, მაგდა, მე სხვა ქვეყნები! არსად ნასვლა არ მჭირდება! აქ ვერ და მორჩა! არც მემონია... ნამით... კარგად იქნება ყველაფერი, მაგდა, გუებუნები... ნუ გადაივცვლი...
მაგდა ისევ ჩუმადაა.

- ქუთი ნუ სახლდება, მაგდა! ადვილს ნუ ირჩევ! გულს მიენდე, სინდისს... ვის გაუღრბხარ?!... ჰო... კი. მაგრამ შენ თუ გგონია, აქაურობას? აქაურობას კი არა, მე ვამირობიხარ... ჰო... მეც ხომ ვიცი - მოგვისსებს ბევრი რამე. თითქმის ყველაფერი. მე ვერ ვხედავ? მოვიგვადღვეს ქალაქი. წყველა ავკვირდეს! სად დამემალები რადიაციას, მაგდა, სად? ყველაზე ვაყვება... ვიცი. ჩემებიც, შენებიც დამსაშავებები არიან, თავის დროზე რო გაჩუმდნენ... ფეხზე რო დაიკიდეს... გვონათ, არაფერი მოხდებოდა... პირიქით, გვონათ, უკეთეს მომავალზე ცვლიდნენ, რაც ჰქონდათ... გაზულუქდნენ... დაისაჯენ კიდევ... სადღა არიან?

მაგდას უკმაყოფილება დაუბრბის სახეზე და ფრჩხილებზე იყურება.

- მე ბედნიერი მინდა ვიყო... შენც... - ამბობს თავისთვის.
- იქნებო, მაგდა... დამიჯერე! ჩემთან ერთად იქნები! რა მოვიხონე ეს სისულელე!... როგორ დაიჯერებო, რო მოგებურდი? ჩვენ ხომ სუ ერთად უნდა ვიყოთ... შვილები გვეყოლოს...

- ძალიან მიყვარხარ.
- შერე რაღა გინდა?... ჩვენ არაფერი არ დავგემართება. პირიქით. ყველაფერი გვექნება. იქით ვასწავლები. ყველას მაგივრად მოვიჩინებთ. სხვებსაც ვუშვებთ. ასე სად გავიქცე? რა ნამუსით?
მე სახე კიდევ უფრო მიშკადრდება.
- რაღატომ სვამ და წწყვი ყოვლილზე? - მეკითხება მაგდა გულგრილად. - თან სულ იმ გიჟურ რაღაცებს რო ყლაპავ... მე ნაღვლიანად მელიძობა.

- აი, ეგ კი უკვე აქაური გაქცევაა, მაგდა... დროებით... უმტკივნეულო... მართლა გუებუნები... საჭირო... რაღაც აქაური რაღაცები რომ დამავინწყდეს... ალარც ვხატო და ვწერო?... როგორ მებმარება, შენც ხომ იცი? - გებმარება?
- თან ხომ ასე ვარ თურმე! - ვანახებ მაგდას აკანკალებულ შუა თითს. - ანი მაგის დავინწყებაშიც, იცი, როგორ მომემბარება?..

- როგორ ხარ? - ვერ ხვდება მაგდა და იძაბება.
შემოთკენ ისევ შუა თითს ვიშვებ.
- მარტო? - ხვდება მაგდა. - მთელი ქალაქი შენთან არაა?

მე მზერას ნაპირისკენ ვინვერილებ და სახე მელრუბლება.

- ახლა უკვე დამცინი, მაგდა... - ვჩურჩულებ ცოტა ხნის ფიქრის შემდეგ. - ან თავს ისულელებ... ხომ იცი, ეგები კი არა... მე ვარ მაგათთან.

- და მე? - მეკითხება მაგდა.
ნაღვლიან მზერით შევექცერი მაგდას თვალებში და მზრებს ვინურავ.

- შენ დღეს კონცერტი გაქ... კომისიას უნდა უმღერო... მაგდას სახე ებრცლება.

- არადა, როგორც ერთ გზაზე... შენ კიდევ გაქცევაზე დაგინყია ფიქრი... რა დაგემართა?... შენც იმით ვინდა დაემგახავს? ნუ, მაგდა... ყველაფერი კარგად იქნება... ნუ დაანგრევ...
ნაემო უხერხული სიწუმე წევბა.

- მერე? - მეკითხება სახედაღმეჭლი მაგდა.

- მერე ვიცი, იმედი დაკარგვს... დღემო უკვე რამდენი გადადის ჭკუიდან... აგერ შენც, ეგეთ მოთმინებას გაქცევა გირჩევნია...

- სად?

ცას ავეყურებ.
- აი, მაგას ხომ უკვე აღარაინი მნიშვნელობა არა აქვს... იქიდანაც რომ, სადაც არ უნდა გაიქცე, გეუბნები, იქიდანაც გაქცევა მოგინებს, მაგდა... ვერსად ვერ გაძლებ... ვერც გაგიძლებს! აქ უნდა იყო მაგდა... ჩემთან ერთად... მე ყოველთვის გაგიძლებს... ასე ბოლომდე ხომ არავისთან ვყოფილავ?... ვერც მიგატოვებ! შენც ხომ იცი! ჩემს უბედურებაზე ნაწილი ბედნიერება რაღა იქნება?... ჯერ არსადროს ვყოფილა ეგრე! რა ველისბუნებს მიგონებ, მაგდა!

- მე ბედნიერი მინდა ვიყო... შენც. - იმიორებს მაგდა და საკუთარ მუხლისთავებს დასცქერის.

- მერე ბედნიერება რაღაა, მაგდა? გგონია არა გაქ? ჩვენზე მაგად ერომინათა ვის შეუტოვია? ავარდნილი ხარ, მაგდა, გუებუნები! ვინ შეგამინა?... რა არ გყოფნის? მითხარი... ნუ დამიმბოლავ...

მაგდა ჩუმადაა.
- მაგდა, დღეს თუ რამე არა მაქვს, ვიცი, ხვალ მექნება... რომე არ მქონდეს, არც ისე მიჭირს, შენც ხომ იცი...

- ეგ არაფერ შუაშია... - ჩურჩულებს მაგდა.

- მაგდა, ხშირად ვფიქრობ ხოლმე, რატომ ვაგწინ ადამიანად და არა თუნდაც სიცხედ, რომელიც არასდროს არ უნდა გქონდეს ოცდაოქტემეტრ და ექვსზე მეტი ან ნაკლები. ან კალენდრის მოხუც გვერდად, რომლისგანაც თვითმდრინავს გააკეთებს ბებერი ვანკოს გოგო და ფანჯრად დაგაფრენს... თუნდაც ამ ყივლილდა, რომელსაც ვიღაც მიშველი, თუნდაც მაგდა, ტანზე შემოიცვამს და მიერ იტყვევებს, იმღერებს... კიდევ ბევრ რამედ... რამეებს რა დავლევს... ძალიან ხშირად, მაგდა, ძალიან... და პასუხს იქვე ვპოულობ. უცებ. მარტო შენში და ჩემში კი არაა პასუხი. აქაურობაშია. იმაშია, რომ მინდა ბოლომდე გავამართლო ჩემი ყოფნა... თან კიდევ, ხომ მახსენდება, რომ დედამინაზე ეს ერთადერთი ადგილია, რომელსაც ჩემი ჰქვია... შენიცა... ბებერი ვანკოსიცა... ბავშვების... გგონია, ვანკოს არ შეეძლო ნასვლა? თავისულვად. სთავაზობდნენ. სად აღარ. ყველაფერს, თავისი ყველაფრით. ყველაგან სჭირდებათ ვანკოსნაირი სპეციალისტები... მაინც არ ნავიდა. დარჩა. აგერ სახლი

ნაართევს. ეგონათ, გატყუდებოდა. თავს ჩაღუნავდა. ჩაენერებოდა. მაინც არ ქნა. მართალიცაა. ვის დატოტოვოთ აქაურობა. ვინც გაგვიდა? ისინი ხომ თავსაც ვეღარ ვუვლიან. რას გვანან. ჩვენი მოსაველელია, მაგდა... ვინც აზრზე მოსასველელია, მოიყვანათ. თუ არ გამოვა და, რაც დარჩა, ის მაინც შევინახოთ... გაუძლოთ მოვი-თმინოთ!

- პო...
- ჰოდა, არაფერი განსხვავება იქაურობასა და კიდევ სხვა იქაურობაში არაა ჩემთვის... და იცი რატომ?...
- რატომ?
- იმიტომ, რომ იქაც და იმის იქითაც, სხვაგან, ყველ- ვართ ისეთი და თავი შე ვერასდროს ვიქნებო... აქ კიდევ ააზრს შენც ხარ... ჩვენ სახლში ვართ, მაგდა, ჩვენს სახლში!

- კი...
- რაღა გინდა?.. გონს მოდი, გოგო... მაგდა!..
- მერე?
- ნახვალ და რაღა მნიშვნელობა ექნება, ვისთან ვიქნები მარტო? მარტო ვის ვეჭვიდით?
- მარტო რას ნიშნავს?..
- უსიყვარულოდ.
- ბოდილობ რაღაცას!..

გალიზიანებული ფეხზე ვდგები და ჰორიზონტს გაეყურებ. ის მკრთალია და დანისლული. მერე მაგდას ვაღებს თავზე ხელისგულს.

- რაც ვილაპარაკე, ვერაფერი გაიგე, არა, მაგდა?
- მე ბედნიერი მინდა ვიყო... შენც...
ცხელი კეფა აქვს მაგდას. მზურგალე.
- ჰოდა, თუ ეგრეთა, მაშინ ახლა ამ ნაივიდან უკვე შე გავიტყვი, მაგდა. - ვამბობ უცებ წყნარად და ზღვაში ეტბები.

- ყველა მომიკითხე! - ნაძალადევად იციანს მაგდა. - და ათზე მოდი! არ დაგავიწყდეს!
გებს ჰორიზონტისკენ ვიღებ.
- ხომ არ დადიოლავ? - შესმის ცოტა ხანში ნაივიდან მაგდას ყვირილი.
- არა!! - ვლრიალებ პასუხად, და იქვე: - შენც ნამო, მაგდა!!!

მაგდა უშნეო სახით გასცქერის ჰორიზონტს.
- მე შენსავით ვერ ვერა ცვურავ... - ამბობს ბოლოს თავისთვის და ნავს ნაივისკენ მიაჯურებს.

ცოტა ხანში ნაივი ნაპირს ეხეთქება. მაგდა ნაივიდან გადმოიხსნის და ზღვას გააყურებს. მერე მოიწყენს, ტრიალდება და ცარიელ სანაპიროს თავგაქინდრული მოიყვება.

რას ამბობს საბარგულიანი მანქანა?
იწებ კაბინაში ჩამოვარდნილ სიჭრუჭს?
ან იწებ ქერასა და სათვალისანს მოლოლო სახეებს, რომლებითაც ისინი ბინდებუნიან გზას გააყურებენ?
და იწებ საბარგულიანი მანქანის ძრავის ხმაურს, ბოლომდე ანუელი ფანჯრებიდან მაინც რომ აღწევს კაბინაში?
ან იწებ კითხვას: - კუბოზე რა ვენათ? - წყნარი მითითა რომ სვამს ქერა?

სათვალის დემონად გასცქერის უსახურ პეიზაჟს. თან გაზრტოლ უღვაშს თითებიც ინი იწვალებს, თითქოს მისი მოძრაობა სურდეს.

- საფლავებიც გასათხრელია. - ამატებს ქერა.
- ეხლა არ დიწყო ქელეხიცი გადასხდელია და მერე ორმოციციო! - ფეოქდება სათვალისანი.

- ეგ რომ ვენათ, როგორ გაუხარდებთ ჩვენებს...
სათვალისანი არ დროს გზაზე მიმავალ კუზიან კაცს ხედავს. კაცს ილიაში თაბაშიროსებ შეკონინებული ადამიანის სასწავლო სკელექტი აქვს გაჩრილი და მძიმედ მიაბიჯებენ.

- გააჩერე! - ამბობს სათვალისანი და საბარგულიანი მანქანაც ხნაურით აშუბრუჭებს.
- ემეი, ბიძია! - უძახის ჩანეული ფანჯრიდან კუზი- ანს.

კუზიანი ღინჯად ტრიალდება და შუბლს იჩრდილ- ავს. საბარგულიანი მანქანის დანახვაზე კუზიანი სკელ- ეტს მინაზე დგამს, თვითონ ვევერდ უხედავბა, ხელებს ცისკენ იშვერს და საბარგო ხნით იწყებს:

- საწყალი დედაჩემი, ამდენს მუშაობდა, ფეხებს ნელეზე იდგამდა, მაგრამ რად გინდა? სახლში ბენვიცი კი ვერ შემოქქონდა...
- ბენვიცი? - იჩრივება სათვალისანი..
- საცოდავი მამაჩემი, ამდენი იჩრბნა კაცმა, მაგრამ მენისკი ტკივლისა და თირქელში ხრეშის მეტი ვერ- აუფერი იძივდა...
- ელაპარაკე ეხლა ამას... - უტრიალდება სათვალ- ისანი ქერას.

- უბედური ბებიაჩემი... - განავრძობს მოთქმას კუზი- ანი. - ამდენი იწვალა და, პიანინოს თავზე რომ შავ-თეთრი სურათია, იმის მეტი მაინც ვერაფერი დავგიტოვია, ისიც ჩემ უფროსი ძმის შემოატანინებს ძალით...
- ურიკინებს... აქანა ყველა ურიკინებს... - ეჩურჩულება გალიზიანებული სათვალისანი ქერას.

- როგორ ყველა გამეპარა მაინც, როგორ?... - მოთქ- ვამს ისევე კუზიანი და ვევერდით მდგარ სკელექტს ხვევს ხელს. - ესლა შემწრა და ნუ ნამართმეოთ, პატონებო, ნუ!.. ნუ, მოიფიციო, რა ლაპარაკია - მოკვამთ... ისე კიდევ, ბატონებო, ნუ ჩადგამთ ფეხს ჩემს ცოვადში, ნუ...
- ბიძია, დურგალი სად ცხოვრობს აქანა? - აწყვეტინებს სათვალისანი კუზიანს უკმეხად.

კუზიანი უცებ მოდის გონს.
- ვინა?
- დურგალი, ბიძია! დურ-გა-ლი!
- ბრუსლია?
- ტრტო, რა დავაშავე ამისთანა... მეკუბოვე, ბიძია! მეკუბოვე!

- ეგრე თქვი მერე, შე ოჯახაშენებულო... ა, ეიმ შესახვევშია მეექვსე სახლი, აქეთა მხარეს. - იშვერს ხელს გამკაცრებული კუზიანი, სკელექტს ისევე ილიაში იჩრის და გზას კვლავ დინჯად განაგრძობს.

ქერა მანქანას მინათობებ მხარეს ძრავს. საბარგულიანი მანქანა შესახვევში შედის და მინიშნებულ სახლთან ჩერდება. ქერასა და სათვალისანს სახლიდან გარმონის და დლოზე დაკვრის სასეიომ ხმა ესმით და სახლს დადუმებული შესცქერია.

- მგონი, სხვაგან მოვხვდები. - ამბობს ქერა და სახლს ეჭვიანი შვერით გააყურებს.
- ამ შესახვევში აგია მეექვსე სახლი! - პასუხობს სათ- ვალისანი. - ახლა შენ დაელაპარაკე... წყნარ ხომ შე ვკითხე იმ ვინცბა მემონჩხეს?.. ახლა შენი ჯერია...

- Халтүршик вы, Котик!... დავებუნდებით და ყველ- აფერს მოვასსენებ მე ჩვენებს...
- მიდი-მიდი!.. - აგულიანებს სათვალისანი. ქერა მხრებს გულგროვად იჩრავს. მერე მანქანის კარს აღებს და ძირს ჩამხტარი ქიშპარს უახლოვდება.

- მაესტრო!! - ყვირის ხმამაღლა. სახლიდან პასუხად კვლავ დლო-გარმონის ხმა ისმის. მანქანის ფანჯრიდან სათვალისანი ჰყოფს თავს.
ხმამაღლა, შე გასანყვეტო! - ურჩებს ქერას.

ბესო ხვედელიძე

ქერა სათვალისან მუშტს ანახებს, მერე კარს ალბებს, ეზოს ჭრის და სახლში შედის. შედის თუ არა, მუსიკის ხმა ერთბაშად წყდება და ირგვლივ სიჩუმე ისადგურებს. სათვალისანი იძაბება და ადგილზე ცმუკავს. თან გაბზეკილ ილუვას პირში იღებს და ნერვულად ლეჭავს. უეცრად ისევ ვიტიკას საზეიმო მუსიკა და სახლის კარა ჭრიალით მსხვია. იქიდან ყვირილზე ყვითელი, ლამის მზისფერი იმხლის სვლეპით ქერა გაიძინა. მანქანასთან არხეინად მოსული კარს ალბებს და კაბინაში ძვრება.

- რაიო? - ეკითხება სათვალისანი.
- წამოიადგიინეთ, რომ მანდილოსანია და ნიწობა აქვს. - აუღლებელად პასუხობს ქერა და მსხლის ნარჩენს ფანჯარიდან ისვრის.

- თფუი! - იფურთხება სახემობრეცილი სათვალისანი.
- ქალი-მეკუბოვე რაღა უზედურებაა?!

- გუუნებთ, მაგრად უზუმეპიეთი-მეჭიქი! - ამბობს ქერა. კაბინაში კვლავ სიჩუმე დიდდება.

- რა ექნათ? - უმწეო ხმით კითხულობს სათვალისანი.
- ექვსი ჭურის იქით მიზანხანავლა, ის ვაგაკეთებთო...

- მაგრე რა, შე კაკო... - უტყვევე მხიარულდება სათვალისანი. - მეც არა ვთქვი, ყველაფერი მორჩა-გათავად მეითქი... არ გამიხეთვა გული?...
ქერა მანქანას ქოჭავს.

- მმ... და იცით, რა მკითხა? - ამბობს უცებ დაზაფრული ხმით.

- ვინა?
- აი იმ მანდილოსანმა... მეკუბოვემ.

- რაიო? - ინტერესდება სათვალისანი.
- თქვენთვის ხომ არ გინდათო?

სათვალისანი გულზე ხელებს იკრფვს და თვალებს ხუჭავს. ქერა მანქანას ადგილიდან ძრავს.

●
რას ამბობს საღამოს წვიმა?
იქნებ თავიდან ფეხებამდე გალუმბულ კოკას, თავი-ნი ძველი სახლის სადარბაზოს კარს მოქანცული სახით რომ ვყრდნობა?

ან იქნებ სახლის ცივ კიბეზე მის აბარბაცებას მეორე სათრულადმე, კარის ავ ჭრიალს და კოკას ბინაში შესვლას?

და იქნებ პირქუშად ჩაბნელებულ ბინას, ბაცი შუქით რომ ნათდება?

ან იქნებ წყნარ მუსიკას, ცოტა ხანში ბინიდან რომ ისმის?

შუა ოთახში მდგომი დალაქებულ ქერს ავყურებ. ტიტულე ტანზე კოპლებიანი ხალაით მასხია. ფეხშიშველს სველ თავზე პირსახოცი მაქვს შემოხვეული და მუსიკის რიტმში ვიწრევი. ასე ვარ კიან ხანს - ვიდრე მუსიკა არ სრულდება და ბინაში სრული სიჩუმე არ ისადგურებს. კედლებთან მისული ზედ აკრულ ადამიანის უზარმაზარ-რთვალის პლაკატს ხელისგულს უუსევამ. ვეფერები და თითქოს ვებებო კიდევ. მერე ფრთხილად ვხსნი, ვგრავნი, მავთულით ვკრაფ და კედელს ვაყუდებ.

აქედან სულ ყველაფერი ნახალებია. გადასატანია. ხის თაროზე განლაგებულ ხისგან გამოთილილ ფიგურებს უტრიალდები. ერთი ხელის მისმით ვხვებტ და შვი ფერის ცელოფანში ვყრი.

მათაც იქითკენ აქვთ გზა, ჩემთან ერთად, ახალ სახლში, აქედან იქით... - უცებ ვიღლები.

დღეს ხომ მაგდა გამოიღის... - მოთვითლი თავს უარის ნიწნად ვაქნევ და იატაკზე ვჯდები.

დღეს ხომ მაგდას კონცერტია... - ოთახის მღვრიედ განათებულ ოთხკუთხა სივრცეში სრული სიჩუმე სუფევს.

დღეს ხომ მაგდას ნაიღებენ და მორჩა... - იატაკიდან ფურცლებს დასტას ვიღებ და დავყურებ.

მაგდამ უნდა იმღეროს, უნდა ჩაენეროს და ვაფორმდეს... - ნანერის სიჭრელე თითქოს თავბრუს მახევეს.

და სად წაეა რომ მაგდა?... - თვალმბობოჭული თავზე ხელებს ვიჭლდ. მერე სხარტად ვიმართები და ნიწნადან „ლონგ საუნდ დრინქინგის“ აბების პატარა კოლბას ვიღებ. რამდენიმეჯა დაჩრენილი. ცალ აბს ხელ-ისაგულზე ვიღებ და თვალემის დაღლმებამდე ვაკვირდები. მერე ენაზე ვიგდებ. ონკანთან მიტანტალბული ჭიქას წყლით ვავსებ და ვესვამ. აბი უშაღ მემორჩილება, ლღევაა, თვინიერდება, თხელდება - ფაფდება და მდინარეუდება.

ამ დროს კალხა კარზე. ნაცნობი კაკუნი. ბებერი ვანკოს კაკუნი. ზოაზნით მივდივარ და ვაღებ.

ბებერი ვანკო ამავად შემოდის და ბინაში ზღვის სუნი შემოაქვს.

- საღამო!
- დაჯე... ბავშვები რა უყავი?
- დაფიინე... რას გავხარ? - ბებერი ვანკო სარწველ-აში ჯდება.

- ველოდები...
- მეორედ მოსვლას?
- მეორედ ნასვლას...

მე და ბებერი ვანკო წარდის გოგრებას ვინყებთ. თავიდან არაფერი, უბრალოდ, ტუჩაში ძალელები ინყებენ ყუვას. ყუფენ დიდხანს და გულისგამანერვილებენ. ბებერი ვანკო წარდს უზის და ხელში კამათლებს ათამაშებს.

- ნაიღეს ტვინი!.. - ვამბობ მე. თუ კამათლებმა თქვეს? ანდა რა მნიშვნელობა აქვს.

ოთახის კუთხისკენ ნაბნცალბული ცელოფანის პაკეტიდან მოზრუნე კეჩქს ვიღებ და ვთვალეურებ. მერე ღია ფანჯარასთან მივდივარ და გამეტებთ ვისერი ვარეთ.

ძალელები უშაღ კენჭანდ ხმას.

- ერთი კვირაა უქვე... ქვა თუ არ ესროლე, არ ჩუმდებიან... - ვღონდები უცებ. - კიდევ კი, ახალი სახლი გამორჩდა...

- ეტყობა, გრძნობენ რაღაცას!.. - ამბობს ბებერი ვანკო, თან დე-შაშს აგორებს და ერთბაშად ოთხ ქვას გამოიღის.

- თან დღეში თორმეტჯერ მოდიან... - ვამატებ იქვე. - რა უბედურებაა... ვერც პომეშს ვამთავრებ...

- ნიწნია-თქო. - ამბობს ბებერი ვანკო და მუხლისთავზე ხელისგულს ისვამს.

- მაგდამაც გამავიფა... რაღაც ეტაკა... უქვე ნასვლა უნდა...

- მაგდასაც? - უკვირს ბებერი ვანკოს.

- არ ვიცოლე მაინც არაფერი... ან ამ ზღვის იქით, ან იმის იქით აქედან გავცელოლები რა მგვილობათც არიან... რა უნდა, რამ გადარია... ვინ ჩაანვეთა...

ბებერი ვანკო ილუშება.

- სისულელები-თქო უთხარი?
- ვუთხარი?
- მერე?

- რა მერე... აღარ მისმენს. ატანიალია... ავარდნილი. არ ვციც, რა დამეპართა... რამ უქბინა...

ოთახში სიჩუმე დგება.

- ეტყობა, ეგრეა საჭირო... - ახეთქებს კიანხის ფიქრის შემდეგ ბებერი ვანკო.

- რა ეგრე საჭირო, ვანკო? გეით ხომ არა ხარ? - ვფუტქვები მე. - რას მიკეთებს თუ ხვდება?

ოთახში ისევ უსამშველო სიჩუმე ვარდება. საღდაც შორიდან ძალელების ყმტეული ისმის.

- თუ მართლა ვერა, თვითონ რო არ იცის, ისეთი დიდი გოგო ყოფილა მაგდა... - ამბობს წყნარად ბებერი ვანკო.

ყურს ვუყურებ.

- რალაჯ კომისია ჩამოსულა... კონკურს ატარებენ. გასვლა უნდა. რა მოხდება, რომ გამიმჯანო?... აღარ შემძლია ყოველდღე ერთიდაიგივეო!.. ყველაფერი ერთნაირი... ამდენი გიჟი-გადიურული... მომცენ შანსი და ერთი წაითი მაინც თუ დაფიქროლო... შეიწინააღმდეგე მაინც რამე გასაყიდო...

- აგერ ორი ბაიტი გაქვს უკვე... მიგევა ერთი... - ამბობს ბებერი ვანკო დამცინავად და მეც პასუხად გულგრილად ვიქნევ ხელს.

- ეგეც მე ვენა?... ეგეც ვიფიქრე? ვის რათ უნდა აქ ბაიტი? ვინაა აქ ჩამომსვლელი?! იქით გაქცევაზეა ყველა... თან ხომ ვიცო, ორ საცემეს ერთდროულად აფუჭებს - თავისასაც, ჩემსასაც...

- არაა ეგერ... - ჩრის სიტყვას ბებერი ვანკო.

ისევ ვუყურებ.

- ვეუბნები და არ ჯერა!.. სიბრძნის კბილები რისთვის ამოსვს, ნეტა, რისთვის?! - ლამის ვიყვირო.

- ზუსტადაც რომ... ზუსტადაც რომ... ზუსტადაც რომ... - იმეორებს რამდენჯერმე ბებერი ვანკო.

მე სე-იაქეს ვაგორებ.

- არ გამიხურა ამ სემე?! - ვბურღულუნებ ჩემთვის და მკვდარ ქვას ხელში ვათამაშებ. - არაა...

ბებერი ვანკო პაკეტსკენ იყურება და სახეზე ეცხვობა - ცდილობს, წარმოიდგინოს პაკეტში ქვების რაოდენობა.

- ერთიდა დამრჩა... - ვამბობ მე. - მაგად შემეგროვა... სუ ნარჩევი ქვები იყო... პარკიც მარუქა...

- აღარ მოვლენ? - შეკითხება ბებერი ვანკო ძაღლებზე და ისევ დუ-შაშს აგორებს. სეს და დუს კარიდან წყვილად გამოდის ქვებს და ორი ქვად რჩება - ორივე იაქეს კარზე.

- ვა! - ვალებ პირს და კამათლებს თითებით ვსრეს. - და იაგანი რო ვაგორდეს?... - ევეჭვები უცებ წინდანი. ივეე ვაგორებ და ვიფურთხები.

- იაგანი! - დასცქერის ბებერი ვანკო კამათლებს ღიმილით და ფეხზე დგება. - ნიშანია-მეთქი, გითხარი...

ფანჯარასთან მისული გარეთ იყურება. ეზო ცარიელია. მხოლოდ გაჩერებაზე წევს ერთი ძაღლი და ბებერი ვანკოს ვეჩენება, რომ ძაღლი ჩვენს ფანჯრებს შემოსცქერის.

- ერთი მოვიდა უკვე.

- მაშინ ჩვენ გავიდეთ... - ვთავაზობ და ფეხზე ვდგები.

- დავილაღე... ახალ ხალხს მინდა მივეჩვიო...

- ასე სად გავიდეთ?... ჩაიცივი რამე...

პაკეტსკენ ვიხედები.

- ესეც წავილით... ყველაფერი იქით მიმაქვს. ნელ-ნელა. ნაწილ-ნაწილ.

- მოუსვენარი ბიჭი ხარ, კოკა...

- მიღო რა...

- ღეროლი ხარ... ერთი კი და ფაქევა გინდა...

უღარულად ვიქნევ ხელს.

- თან ეს ძაღლები!.. ცოტა ხანში აქ ისეთი დაიწყება... რა უნდა ნეტა?..

ბებერი ვანკო ფანჯარისკენ აპარებს მზერას. მე ნახატებს და ხისფიგურებიან ცელოფანს დიდ ჩანთაში ვალავებ. მერე უცებ ვიცვამ და გრაგნილს ილიაში ვიჩრ-ჩი. ბებერი ვანკო ბოლთისცემით მელოდება. ბინას მონინებით უკურავ თავს და პაკეტს ხელში ვიღებ.

- ქვეში მართლა მოგაქვს? - სერიოზულდება ბებერი ვანკო.

- ერთი დარჩა-მეთქი. სპეციალურად მაჩუქა მაგად. გული ახატავა. ამასაც ხომ არ ვესვრიო... - უცებ მახსენდება: - ე, როგორ მომიგე, შე ჩათლახო!..

- თან მოქსი!

- მოქსი რალა ჯანდაბაა?

- როცა მკვდარი გრჩება ხელში, მე კი სულ გამოსული ვარ...

ვიჭირდები.

- მიდი! - მსუბუქად ვარტყამ მერე მხარზე ხელს და ბინის კარს ვიღებ. - ეკაიფე იმათ!

გეუბნები.

კარის წინ გაფენილ ტილოზე ლეკვები წვანან - ექვსი თუ შვიდი, ნაირფერები და კობლებიანები.

- ამით რალა უნდათ! - ვზრახუბი და ლეკვებს ფეხს ვუქნევ. ლეკვები ნკმუტუნით იფანტებიან და იმალებიან. ბებერ ვანკოს ხელში ცელოფანს პაკეტს ვაჩრქებ.

- ჩაიდ, დაბლა დამელოდე... მე გასაღებს მაღლა დაე-ტოვებ...

ბებერი ვანკო პაკეტს მორჩილად მართმევს და კიბებზე ეშვება. მე მაღლა ავრბობარ.

გარეთ გამოსული ბებერი ვანკო სადარბაზოს წინ მდგარ ალუბლოს ხესთან დგება. თავიდან ბოლთას სცემს. მერე დამტყნარ ალუბლს წყვეტს და პირში იტვებს. სიმძაღე სახეს უღრცავს. თან ამ დროს სამ დიდრონ ძაღლსაც ამჩნევს. ძაღლები სადარბაზოსკენ მოძუნებულენ. შუა მსუქანია და ბებერი; დანარჩენი ორი - შავები და მსუქანზე გაცილებით ახალგაზრდებიც.

ბებერი ვანკო იძაბება. ცდილობს, ძაღლებს მზერა აარიდოს. იქვე ისიც ახსენდება, რომ ხელში ცელოფანს პაკეტი უჭირავს, რომელიც ცალი ქვა გდია და საერთოდ იბნევა. ძაღლები ბებერი ვანკოს წინ ჩერდებიან და ბოროტად აძაგრებენ თათვი ფეხსამდე ზომავენ. ბებერი ვანკო იღიშება. მერე ისევ ქვა ახსენდება და ლამის სიც-ილი წასკვებს. ზუსტად ამ დროს სადარბაზოდან მეც გამოვდივარ.

- ჩემთანაა. - ვეუბნები ძაღლებს ბებერ ვანკოზე.

ძაღლები იღრინებიან.

- აგერ ე, მეორეზე ვცხოვრობ, ვითომ არ იცით!.. - ვიმევერ ხელს ჩემი აივისკენ.

ძაღლები ცელოფანის პაკეტს ეჭვიან მზერას აშორებენ და მიწათებ მხარეს იყურებიან.

- რა ხდება აქ?... გლოვობთ ვინმეს? - თამამად ვეკითხები ძაღლებს. ძაღლები ერთდროულად წყვეტენ აივანს მზერას და თავებს უარის ნიშნად აქიცინებენ.

- კარგად ბრძანდებოდეთ! - ემშვიდობება ბებერი ვანკო ძაღლებს მონინებით და პირმოდარ ალუბლის კურკას აფურთხებს. ძაღლები ეჭვის თვალით დაჰყურებენ ალუბლის კურკას და სადარბაზოში კისრმოკერიცილები შედიან. ყველაფერი ძველებიდანაა: ცაში საღამოს ღრუბლები. ძირს - ჩვენ. ბებერ ვანკოს ხელმკლავს ვუყრი და გაჩერებისკენ ვიძვრებით. იქ განოლილი ძაღლი ჩვენს დანახვაზე ზანტად იმართება, გალიზიანებული იბერტყავს ტანს და გვეცილება.

- როგორ ვმით შენი... - უკვირს ბებერ ვანკოს.

კაი ხანს ჩუმად ვდგავართ და სიგარტის ვენვით. ვენვით დიდხანს - ღრმა ნაფხვებით, გაუთავებლად. თვალის კუთხით ვხედავ - ეზოში, ჩემი კორპუსის წინ, ისევ ძაღლები გროვდებიან.

- ვაა... - უკვირს ბებერ ვანკოს. - აქ მართლა როგორ ძღვები?..

მზრებს ვინურავ.

- ვძღვდები რო?..

გვერდით მეზობლის ქალი მოკვანჭალებს და თავის-ქნევით მესალამება.

ბესო ხვედელიძე

- შენც ვარბიხარ? - მიღიმიის ტკბილად. - როგორ კა-
რგად მესმის... როგორ ვარგად...

- ვარბიხარ რა, ძებნაში კი არა ვარ! - ვეპასუხები
უკმეხად.

- „...რადგან მრგვალია დედამინა და...“ - მესმის უცებ
უანიდან ვილაცის დამცინავი ნამღერება. სწრაფად
ფეხილადები - ჩემს ნინ თეთრ ანაფორაში გამონყობილი
ფეხშიშველი მოხუცი დგას. უკბილო ღრმძივებით მოლი-
მარს ხელში ბანარი უჭირავს, რომელზეც შავი ღორია
გამომშული. ჩემგან სულ ახლოს მდგომს ძალიან უცხო
სურნელი ასდის: მინის ან ცის. სულაც რომელიღაც ფერ-
ის. შესაძლოა, ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთ-
მანეთი აბჯლიზნო, აურიო, აზილო...

- „...რამდენადაც ვარბიხარ ჩემებ, ზუსტად იმდენად
მიახლოვდები...“ - აფხალებს მოხუცი ლიბრიანი
თვალებს. მერე თავს დახანგრები აქენს და გზას ფეხის
ფლატუნით მოუყვება. ღორიც მორჩილად მისდევს.
- ა, ამაზე გუებნებოდი... - ვეჭურჩულები ბებერ ვანკოს.
- ვისზე? - მეკითხება ბებერ ვანკო.

- ღორიან ბებერზე... კარი გამილო-მეთქი მაშინ...
მაგდადა ნახა...

- ვინ ღორიან ბებერზე?... - კიდევ უფრო უკერს ბებერ
ვანკოს.

- ე! - ვიშვერ ხელს გზისკენ, მაგრამ იქ აღარავინაა -
მოხუცი თავის ღორიანად თითქოს მინას ჩაყლაპოს.

- ვინ მოხუცი?! რეები გელანდება?! ისევ ულაპე?! -
ლიზინდება ბებერი ვანკო.

ეზოს კენ ვიყურები. ეზოში შვერილი ძაღლები მდუმარ-
ედ სხედან და ჩვენკენ გაფაცვიცებით იცქირობიან.

- ვაჩაერე! - ვუქნევ დაზაფრული ხელს მომავალ
მიკრობუსს. მიკრობუსი მძიმედ ამუხრუჭებს და კარს
ხსნის.

- მე ფეხით გავივლი. - ამბობს უცებ ბებერი ვანკო.
მხრებს ვიჩეჩავ.

- ნამოსულიყავი, გენახა... დაგელოცა.
- სხვა დროს... რა მნიშვნელობა აქვს... სად ნავა...
ჭკუით!.. და ისა... - ყოფნდება ბებერი ვანკო და თვალს
მარიდებს.

- პო...
- რალც მინდა გითხრა...
- მითხრაი...
- რა და... - წელავს ბებერი ვანკო და ვატყობ, რომ
იძაბება.

- მობე, რა?
- ხორცი რო იხარშება... - იწყებს ბებერი ვანკო ხმის
კანკალით.

- კი...
- ჭუჭყი ზემოთ ამოდის... ქაფი... გადასაქვიევი...
- პო...
- პოდა, შენ გჭირს ახლა ეგ...
თვალეში შევეურებ.

- მერე?
- და შემთხვევით... ტყვილად... ისე... არაფერი არ
ხდება... - ამბობს ბებერი ვანკო სხაპასუხობით და თვალზე
ცრემლი ადგება.

- როგორ - ისე? - ვერ ვხვდები მე.
- ისე! - ჭრის მოკლედ ბებერი ვანკო და ილიმება. ზუ-
რგზე ჩანათამოკიდებული უკვე დაძრულ მიკრობუსში
ავრბივარ. ბებერი ვანკო ტრიალდება და მიდის.

●
რას ამბობს მწვანეთი ჩაფლული დაბინდული ეზო?
იწყებ სურითი დაფარულ ორსართულიან სახლს და
მასთან შეერებულ საბარგულიან მანქანას?

ან იქნებ ქერასა და სათვლიანს, ზღვარგადასული
მდუმარებით რომ ასცქერიან სახლს?
და იქნებ როინს ხვეულ კიბეს, სახლს ვარედან რომ
ასდევს და ხის კართან უბოძიოდ სრულდება?

სათვლიანი ქერას შესცქერის.

- აქარად ექვის იქითო... - დაბეჯითებით ამბობს
ქერა და კიბეზე ადის. სათვლიანი უკან მიჰყვება. მეორე
სართულზე ასულები ხის კართან ჩერდებიან და
აყურადებენ. სახლიდან ჩამიჩუმე არ ისმის. ქერა
ფრთხილად იწვდის ხელს და აკაკუნებს. მერე ტუჩებს
იმედგაცრუებით ბრეცს და ისევ აკაკუნებს. მიანც არ-
ფეფრი. მოთმინებადალეული სათვლიანი ძლიერად
ამუშტავს კარს ხელს.

- მე ვაგივლებო! - ესმით ამ დროს ქვემოდან.
მოჯირზე გადაყვლებულები თიერწვერა ბერიკაცს
ხედავენ. თიერ ანაფორის ფეხშიშველად მდგომსა და
უკბილო ღრმძივებით მოლიმარს ხელში სქელი ბანარი
უჭირავს, რომელზეც შავი ღორია გამომშული.

ბერიკაცი ბანარს კიბის სახელიან აბეჭებს და კიბეზე
ნელა ასვლას იწყებს. ადის დიხანს - ალბათ საათს; სულ-
აც კარს ამ მეტს, და სათვლიანი და ქერაც მშვიდდებიან.
ისე დუნდებიან, თითქოს რული ერეოდეთ. მათგან სულ
ახლოს შეჩერებულს უქვე ძალიან ნაცნობი სურნელი
ასდის: მინის ან ცის. სულაც რომელიღაც ფერის.
შეიძლება ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთ-
მანეთი აბჯლიზნო, აურიო, აზილო...

ქერა და სათვლიანი ერთმანეთს ენაჩაერდნილები
შეპყურებენ. კარის ნიშ შეჩერებული ბერიკაცი კარის
სახელურს პკიდებს ხელს, დაბლა სწებს და აღებს. კარის
გულს გაშანგრელებული ჭრიალით იღება. ბერიკაცი
დამცინავი მზერით ზომავს სათვლიანსა და ქერას და
ბინაში შედის. ქერა და სათვლიანი უკან მიჰყვებიან.

ბნელი შემოსავლელოდან გამავალი ორი კარიდან
ბერიკაცი ერთ-ერთში გადის, კედელზე ხელს აყურებს
და ჩართველს პოულობს. ოთახიც ბაცი ყვითელი შუქით
ივსება.

- აქ სამზარეულო ჰქონდა ჩვენს ანწუშკას. - ამბობს
ბერიკაცი და გაზურისკენ ბრუნდება. - აგერ გაზია...

ბერიკაცი ანაფორის ჯიბიდან ასანთს იღებს. გაზს
ანთებს და სტაფილოსფერ ალს დაკორძილ თითებს უშ-
ვერს.

- ავროლად დღეს რალც...
სათვლიანი და ქერა გაოგნებულები შესცქერიან
ბერიკაცს.

- აგერ აბანი ჰქონდა ჩვენს ანწუშკას. - ცარიელი
ადგილისკენ იშვერს ბერიკაცი ხელს. - აბაზანა ნაილეს.
ა, აქ იდგა.

ბერიკაცი სამზარეულოს ბნელი კუთხისკენ
ტრიალდება.

- აგერ უნიტაზი. - ბერიკაცი უნიტაზთან მიდის,
ჩამოშვებულ ფაჭებს ხელს სჭიდებს და დაბლა სწებს. უნი-
ტაზში წყალი ირცელება. ქერასა და სათვლიანს თვალები
მალიმად უზამაშებთ და დიდ ოთახში გასულ ბერიკაცს
უკან მორჩილად მისდევენ.

ოთახის ერთ-ერთ კედელზე დროშა მიჭედებული.
მოპირდაპირედ კედელთან სიმეტრიულადაა ჩამ-
წკრივებული ქალაღდის გამორთული ბრები. კედლებზე
აკრულ მუქ შვალდის ალაგ-ალაგ ღია ფერის ოთხკუთხა
ლაქები ემწნედა. ბერიკაცი ჩამორთვლთან მიდის და თითს
აჭერს. ბრები ნაირფრად ციმციმებენ.

- ეს კედელი ფანერისაა... იქითკენ მე ვარ... -
ჩიფჩიფებს ბერიკაცი და კედელს ხელს უსვამს.
ქერა და სათვლიანი ერთმანეთს ეკვრიან.

- საწყალი ანწუშკა! - იქნეს ხელს ბერიკაცი. - მარტო ვერ ძლუღდა ბოლო ხანებში... მე მიხიხიდა ხოლმე... ძლივს დადიოდა. მერე შუქძლიდ შეიქნა და სულ ჩანავა... ჭირები შეუყვარდა რეაქტორის აფეთქების შემდეგ საცოდავს... მეც ისეთები ვუყვარდით... ისე, თქვენ არ ციყვანი ხმამაღლა ჭირაობა?

დაბნეული ქერა და სათვალისანი ვერაფერს პასუხობდა. მხოლოდ რაღაც ზმუილისმაგავრი სცდებათ პირიდან.

- მთელი ღამეები კენესოდა და აბოდებდა. - განავრძობს ბერიკაცი. - ჩემთან კარგად გამოდის ხმა. მთელი მეზობლობა შენუხებუბო იყო. თავს ვეგვლებოდი და მაინც ვერაფერი... დღითი-დღე ილეოდა... ბოლოს ევლარც იხმროვდა, ვერც ლაპარაკობდა... საწყალი ანწუშკა... კენესოდა მხოლოდ... მერე სუნი აუფიდა... ეჰ, რადიაცი, რადიაცია... შემოსვლა ჭირდა, ისეთი სუნი იდგა... საცოდავი ანწუშკა... პატრულად არავინ ჰყავდა ჩვენს მეტი... ჩვენც რაც შეგვეძლო, ყველაფერს უწყობდით... ისე, თქვენ ნათესავები ხართ ანწუშკასი, არა?

- არა, ბაბუა, ჩვენ აქნა უბრალოდ... - იწყებს ახსნას სათვალისანი.

- ეგ არაფერი. - აწყვეტინებს ბერიკაცი. - დაკრძალვის ხარჯები მაინც „რადიაციით დაზარალებულთა დახმარების ფონდმა“ აიღო თავზე. ავეჯიცი მაგათი ნაიღვა... და გადმოსვლას როდის აპირებ?

- ჩვენ კოკას ვეძებთ! - ჩრის უცებ სიტყვას საუბარში ქერა.

- კოკას?.. კოკა ძვირფასი რამეა. - თავისთვის ჩიფჩივებს ბერიკაცი. - ოღონდ ამ კლიმატში ვერ მოდის... აქეთ კანაფი იცის... საცოდავი ანწუშკა... რისი თავი გქვამდა ზეთის ერთხელ დაღვრისთვის ეგრე რომ დაგხვანია...

ქერასა და სათვალისანს სახეზე უცნაური აღმური ასდით.

- ჰა? - სცდებათ ერთდროულად ღია პირებიდან და ბერიკაცს თვალმოჭუტულები აკვირდებიან.

- ჰა და ზახრუმა ორივეს!! - უცებ იცვლის ხმას ბერიკაცი და ცალი თვალი ავად უბრწყინავს. - ჯანდაბა თქვენ და დღეზანა!! რა არის ეს?! იქცევით აქ დამწყები ჩოილარებივით!! მოიცათ, დაბრუნდებით იქით! იქ მოგივლით მე თქვენ!! გერვეე ყრუ რეზერვში!!

სახეარული სათვალისანი და ქერა მოწყვეტილ ცეცმიან მუხლებზე და თავებს მორჩილად ქინდრავენ.

- გვაპატიეთ, უმფროსო... - ჩურჩულებენ ერთხმად.

- კარგი აბა, გავად ანი მე. - უცებ ისევ ძველებურად იწყებს ჩიფჩივს ბერიკაცი. - ღორი მყავს საჭმელი... ნაღდი იორკშირისაა, ვერ იტანს შიმშილს... დაბერდა ისიც. არადა, ადრე გენახათ, რა იყო... მფრინავი ხალხია მონაგონი... ახლა კიდევ რლიტებით ევლობა მინაში... თუ რამე დაგჭირდეთ, კედლს ხელი მიაბრტყით, გავიგებ.

ბერიკაცი კარისკენ მიფლავს და ბინიდან გადის. სათვალისანი და ქერა თავებს სწევენ და ერთმანეთს უსუსური სახეებით შეჰყურებენ. მერე ფეხზე იმართებიან.

- გეუნები, ყველაფერი იცოდენ ჩვენებმა... - საცოდავად ხუნების სათვალისანი და ოთახის ხეობის მდგარ ტაბურეტზე ფდებდა. - ეთქვათ მაინც მაგ ოხრებს... ენიშნებიათ რამეთი, უმფროსო ქე რო მოდიოდა...

- ყრუ და ბრმა რეზერვო... - ამბობს ნაღვლიანად ქერა.

- არ ვიცი მქ არაფერი არ ვიცი!.. რა უბედურებაა სხვისი კედლების მარხვა ვალში?!.. ან რა ვალი მაქვს, ვერ ეგ ერთი, მე ვინმესი?!.. ან შენ კიდო?!.. - აბმუთებული სათვალისანი აღარ ამთავრებს და გაბზეკილ უღვაშს

იპრებს. ქერა არაქათამოცლილი სახით ეყუდება კედელს. მერე ცურდება და იატაკზე ეშვება.

- რატომ დაეთანხმდით?... რატომ?! - ისევ წუნუნებს სათვალისანი. - შენ ხომ იცი, რავარი სიხარულით დაეთანხმე. ვინ არ დათანხმდებოდა ჩვენ ადგილას?... ან ეს ჩემქები რად მინდებდა...

ოთახში სამარისებური სიჩუმე წევდა. სიჩუმე კაი ხანს გრძელდება - იქამდე, ვიდრე ქერასა და სათვალისანს კიბეზე ჩემი ამოსვლის ხმა არ აერევდეთ.

- ა, კიდო მევიდა! - სასიხარუკეთით სცდება სათვალისანი და სახეზე ხელისგულებს იფაროს.

კარს ხელისკვრით ვალებ და შემოსასვლელიდან ოთახში ზურგზე მოკიდებული უზარმაზარი ჩანთითა და ხელში ცელოფანის პაკეტით, რომელშიც მაგას ნაჩუქარი ქვა გლია, მე შემოვდივარ. ქერასა და სათვალისანს დანახვაზე ოთახის ზღურბლზე ვჩერდები და შუბლმკერული მეცქერი მათ.

სათვალისანი ფეხზე ნამოდგომს ცდილობს, მაგრამ ვერ ახერხებს და ტაბურეტთანად აყირავებული იატაკზე გულადმა იძხლართება. მე სიცხერიული სიცილი მივარდება და ცელოფანის პაკეტს იატაკზე ვდებ.

ქერას შემინებულ სახე აქვს და ისევ კედელთან ზის. სიცილისგან თვალები მიცრემლდება.

სათვალისანი ძლივს დგება ფეხზე. თან ლაბადას იფერთხს და უღვაშებიან სახეზე ისევ აღმური ასდის. - გამარჯობა თქვენო... - იძახის მერე მფრთხალი ხმით და ჯიბიდან ცხვირსახოცს იღებს.

ნელ-ნელა ვწნარდები და ცრემლებს ვინწინდ.

- სხვა რამე არ გააყოლოთ. - ვამბობ დიმილით და ზურგიდან ჩანთას ვიხსნი.

- რაიო? - ვერ ხედება სათვალისანი.

- რაიო... - ვერ ხედება სათვალისანი.

- რომელ სარკეს? - ცოცხლდება ქერა და სწრაფად იმართება ფეხზე.

- ფონდიდან არა ხართ? - ვკითხულობ და ჯერ ერთს შეეცქერი, შემდეგ მეორეს?

- არა, ჩვენ, ძამია, უბრალოდ... - იწყებს სათვალისანი.

ჩემდა უნებურად ვიძახებ. მთელი სხეული ერთი კუნთითი მტკიცება. ნელა ვიხრები და ძირს დადებული პაკეტიდან მაგას ნაჩუქარ ქვას ვიღებ.

- აბა, როგორ შემოხვედიო? - ვკითხულობ მძიმედ.

- ბაბუამ... კარი ღია იყო... - მიედ-მოედება სათვალისანი.

- ჩვენ კოკას ვეძებთ! - უჭრის სიტყვას ქერა.

- კოკას? - ვიმორიბე შუბლმკერული და ქვას ხელში ვათამაშებ.

- იღებ... სწრაფად ამატებს სათვალისანი. - ამ სახეის ხაზუის...

- ...და ფონდიდან არა ხართ?

- არა, რაის ფონდი?... - თავის მართლებასავით გამოუღდის სათვალისანი.

- კუბოები ვჭკვრდება და აქ მოვასანაუღეს. - ამატებს სხარდა ქერა.

ბინამი იხევი სიჩუმე წევდა.

- რა კუბოები? - ვიმორიბე უცებ მე.

- ან გევითხრეს? კოკა გაგიკეთებო... ხეზე მუშაობა მაგანაც იცისო... სულ რაღაცებს ჩორონისო... - მიხსნის ქერა.

- აქნა სხვას ეგეთებისთვის არავის ცალიაო... თქვენ მეკუბოვებს კიდო მაინცდამაინც დღეს მოუნდა რაცხა ნიშნობაა თუ ქორწილი, თორემ რაზეა ლაპარაკიო... - ამატებს სათვალისანი.

შუბლშერეული ქეხს კვლავ პაკეტში ვაბრუნებ და ანთებულპრეტთან ვიკუჭები. შემდეგ ბრებს ვაქრობ, მერე ისევ ვაბრუნებ და ვტრიალდები.

- კოკო მე ვარ. - გამბობ მოვუდული ხმით. - ... ოღონდ კუბო არასდროს გამიკეთებია...

ქერა და სათვალისანი ერთმანეთს ვაკვირვებით შუპყურებ. მერე ერთდროულად აბრუნებენ ჩემკენ თავებს.

- კიდო ერთხელ კი გამარჯობა მაშინ, ძამია! - უკვე რჩიბით იძახის სათვალისანი, თუმცა ახლოს მოსვლას და ხელის ჩამორთმევას მაინც ვერ შედევს.

იატაკზე მჯდომი პასულად თავს ვუქვებ და ზურგიით კედელს ვეყუდები.

სათვალისანი ქერას თვალით რალავს ანიშნებს.

- რა ძნელი ეგაა... - იწყებს ქერა ცოცხლად. - ხალხი რაკეტებს აკეთებს...

- თან, ძამია, რაც საჭირო იქნება, ვადევიხდით! - ამატებს ზრდილობიანად სათვალისანი.

- რაც საჭიროა?

- რა საჭიროა... - იმეორებს სათვალისანი. - კაპეიკი არ მოაკლდება კაპეიკს...

- ოღონდაც დილამდე მოესწროს. - აკონკრეტებს ქერა.

- დილამდე?.. - მივდივარ ფიქრებში. - ერთ ღამეში?..

- დიხხ. - ხალისიანად მიდასტურებს სათვალისანი. - გაჯანჯვლებდა და...

- ლოდინის დედა ვატირე, არა? - ვანყვიტინებ უცებ სიტყვას.

- დრო ფული არ იყოს... - იქაღნება ქერა.

- ფული კი მდგომარეობა, არა? - ვამატებ იქვე ლიმილი.

გაკვირვებულები ისევ ერთმანეთს შეპყურებენ. ქარს ამ დროს ღია ფანჯრიდან ავივამანინდავურებლების ზუზუნის ხმა შემოაქვს და მეც უცებ რატომღაც ბებერი ვანკო მახსენდება - თვალნინ მისი აცრემლებული მზერა მიდგება.

"შემთხვევით... ტყუილად... ისე... არაფერი არ ხდება..."

ფიქრს კიდევ უფრო შორს მივყავარ. უკვე მავდასკენ. *"მე ბედნიერი მინდა ვიყო..." შერც!*

და იქვე ისევ ბებერი ვანკო - *"ნიშნისა-მეთქი!"*

- ისე, რა უნდა... ახლავც დავიწყებდი... - ეცოცხლებდი უეცრად. - მაგრამ სად, აბა? თან მასალა...

- ირგვლოვ ვიკურები.

- შენ მაგისთანაზეზე არ იდარდო - ადგილიც არის და მასალაც, ძამია. - მამშვიდებს სათვალისანი და ქერაც თავის კანტურშია.

ოთახში კვლავ სიჩუქი იწყებს ბოგინს. მე ისევ ბებერი ვანკო მახსენდება. მასთან ერთად მისი შვილები - *"შე და ღ დაჯერა გასაკვლელი..."*, მერე ძალღები - *"ვის გლოვობთ?"*

ფეხზე ხსარტად ვიმართები და მთელ სხეულში მზრინავს.

- მაშინ... ინსტრუმენტები მომაქვს და მოვდივარ! - ეძიხბი სწრაფად და ზურგნაწინის ამოლაგებას ვიწყებ. ქერა და სათვალისანი ერთმანეთს კმაყოფილად შესცქერიან.

- ახლავე? - უკვირთ ორ ხმაში.

თავს თანხმობის ნიშნად ვუძნევე.

- და მანქანასთან რომ დევიცადლოთ? - მეკითხება სათვალისანი თავაზიანად.

- თქვენი საქმეა... - ვიჭჩაუ მზრებს.

ცოტა არ იყოს დაბნეულები კარიდან მაინც მხიარული ნაბიჯით გადაიას.

გარეთ ბინდი ხვედაბათ.

- მგონი, მართლა მოვედით... - კმაყოფილა ქერა. კიბეზე ჩასვლისას ერთნაირად იფშვნეტენ ხელისგულებს.

- თან ყურიც მინუის... - ამატებს ქერა და ყურს ისრებს.

მანქანას უახლოვდებიან.

- New power generation! - იძახის ქერა და სივარეტს უეიდებს. - უხსოვარი დროიდან მჯეროდა ყოველი უახლესი თაობის... მეც ხომ ოდესღაც ასეთი ვიყავი... გახსოვთ? თავზეხელაღებული... გოჟი და დარწმუნებული...

ბინამი შუკი ქრება და სახლიდან ზურგანათამოკიდებელი გამოვდივარ. ხელში მაგდას ნაჩუქარი ქვიანი პაკეტი მიჭირავს. მანქანასთან მელიოდებიან.

*რას ამბობს ღამე?
იქნებ მხოლოდ და მხოლოდ საღამოს ქუჩას?
ან იქნებ ქუჩის განაპირას მდგარი გვერდზე
გადაბრეცილ სასურსათო ვიზურს?
და იქნებ ვიხორთან ახლოს ჩაკუზულ პატარა ბიჭს,
გულმოდინედ რომ იფურთხებდა ძირს?
ან იქნებ ვიხორზე მზრით მიყვადებულ ზორბა ტანის,
წვერებიან და თეთრ ჩოხაში გამოკეართულ კაცს,
ხელში კენჭებით სავსე პარკი რომ უჭირავს და
გამალეებით იღუჭება კეცს?*

- მამა, გამიწყვიტე რა, მამა... - უსუსური სახით ასცქერის ჩოხიანს პატარა ბიჭი.

ჩოხიანი ბიჭს ზედაც არ უყურებს. თითქოს საერთოდ არაფერი ესმოდა.

- მამა, მიდი რა, თუ ჩემი კაი მამიკო ხარ, რა... - იმეორებს პატარა ბიჭი. ჩოხიანი მაინც არანაირ ყურადღებას არ აქცევს - გალამრილი გამომეტყველებით იღუჭება კეცს და წვერს საღამოს ნიავი უნებას.

ბიჭი გულდანყვიტილი იქნევეს ხელს და კვლავაც ფურთხებას ანახლებს.

სასურსათო ვიხორთან საბარგულიანი მანქანა ჩერდება. კაბინის გამომდებული კარიდან ქერა ხტება. ხელში ჩემი პაკეტი უჭირავს, რომელშიც მაგდას ნაჩუქარი ქვა გვია. ქერა ღრმად ისუნთქავს ზღვიდან მობერილ ჰაერს და მხნე ნაბიჯით იმერის ვიხორისკენ. მის დანახვაც პატარა ბიჭი სწრაფად იმართება ნელში, ქერას გზას უხეობავს და უკუმბ მზერით ცხვირისწინ ეტუხება.

ქერა ადგილზე ხვედება.

- ბიძია, სივარეტი ხომ არა გაქვს, ჩემი დედა მოვტყან?

- ეკითხება ბიჭი დაბოხებული ხმით.

ქერა პასუხს ეძებს. ექებს დიდხანს - ალბათ, საათს; სულაც ორს ან მეტს და პატარა ბიჭიც მშვიდდება; ისე დუნდება, თითქოს რული ეტეოდეს.

- ჯერ არ მიყიდა! - პოლუბის ბოლოს პასუხს ქერა, ბიჭს უკმეხად სწვეს განზე და თავს ვიხორის სარკმელში ჰყვინ. იქ ზედმეტად თვალტუჩმითხანაილი და უზარმაზარძმულებიანი ქალი ზის და გრძელ თმას თითებით ივარცხნის.

- სამი ბოთლი არაყი... - იწყებს ქერა და პაკეტს აწვდის.

- თუ ექვსი? - გამომწვევად ეკითხება ქალი. - ექვსილად დამრჩა...

ქერა წარბს კრავს. შემდეგ სახე უნათდება.

- იყოს ექვსი... ჰო... რა სამი ...

ქალი თაროდან ცალი ხელით ექვს ბოთლ არაყს იღებს და მინოდებულ პაკეტში აწყობს.

- კიდე... - უტრიალიდება ქერათმიანს და თან საანგა-რიობს ანაკუნებს.

- შემდეგ... - იხსენებს ქერა. - ერთი თქვენებური პური... - მაკი, თერთი თუ სერი?

ქერა ფიქრდება.

- ისა... ევეე... რომელი ჯობია?

- პური ყველა ერთია... - პასუხობს ქალი. - სამივე აიღეთ... თითო-თითოდაა...

- იყოს პო... მაშინ სერიც, თერთიც... და შავიც.

- თქვენ გენაცვალეთ, თქვენა! ეკეტავდი და არ დაეკეტე, თქვენ გენაცვალეთ, თქვენა... - კეკლუცობს ქალი. თან პურებს პაკეტში ალაგებს და ისევ საანგარ-იმის ანაკუნებს. - კიდე?

- და ერთიც კალბასი!

- რომელი?

- ყველაზე სქელი. - ამბობს ქერა ტურჭების პრანჭვით. ქალი ხითხითით ტრიალიდება თაროსკენ.

- ყველაზე სქელი კალბასი, ყველაზე სქელი კალბასი... - იმეორებს ხანძრეობით და თან ჯიხურის თაროებზე ფათურებს. - უმივე! ევეც ცალიდა ყოფილა... ერთილა...

- და ძეხვსაც პაკეტში დებს. - გაგათავეთ?

- გაგათავეთ? - იმეორებს ქერა. - არა, მაიცა ქალო, რა დროს გათავებდა... და სამი პარკე სივარტე...

- თუ ექვსი? ბარემ ყველა ნააღი და ამომასუნთქეთ!

- ამბობს ქალი და ქერაც ეთანხმება.

- ვაა, რას გადავეციდა ამ სამს?... იყოს ევეც ექვსი...

რა თქმა უნდა... ჭეშმარიტად ექვსი!..

ქალი ექვს კოლოფ სივარტესაც პაკეტში ყრის და ქერას თვალს თვალში უყრის.

- და კევი არ გინდათ, კევი-ბაბოლი? - ეკითხება ცალი თვალის მოსკურვით და თან პროდუქტებით სახეე ჩემს პაკეტს უწვდის. - ისე ემპაკურად იწვლება, ისე...

ქერა თავს უარის ნიშნად აქნევს!

- არც ჩიფსი?... კი ჩიფსი... ნამდვილი... ისე დნება ენაზე, ისე დნება, ისე დნება, როგორც... აი, პირდაპირ არც კი ვიცი, რა ემპაკე შევადარო...

- არ გინდა! - აწყეტინებს ქერა. - რამდენია?

- თერამეტი და ნოლ-ნოლი. - ამბობს ქალი მკაცრად. ქერა საფულეს ხსნის.

- თერამეტი და ნოლ-ნოლი... თერამეტი და ნოლ-ნოლ... ვა...

- ზუსტადაც რომ!

ქერა ქალს ფულს აწვდის. ქალი ცივად უბრუნებს ხურდას.

ქერა ფულს დაკვირვებით ითვლის, საფულეში იხიხავს და მანქანისკენ ტრიალიდება.

- ახლა ხომ გაქვს, ბიძია, სივარტე, ჩემი დედა მოგტყან? - ქერას წინ ისევ პატარა ბიჭი ეტლუება.

- ახლა ვიცი!... - ამრეზით იძახის ქერა, თუმცა სივარტის ერთ-ერთ კოლოფს მაინც გააუზრებით ხსნის და ბიჭს აწვდის. ბიჭი კოლოფიდან სამ ღერს იღებს.

- ერთი შე, ერთი მაშის და ერთიც დედის... - ბიჭი ჯერ ჩიხიანისკენ, შემდეგ კი ჯიხურისკენ იყურება. მერე ისევ ქერასკენ ატრიალებს თავს. - ხო, ბიძია, ჩემი დედა მოგტყან?

ქერა ანაფერს პასუხობს და გატრიალებას აპირებს, რომ მათ მოხდენილი ბიჯითა და სხეულის ტაბატი ჩიხიანი უახლოვდება.

- აბა, ინტაროის ტბის კენჭები! ცალობით და ბითუმ-ად! აბა, ინტაროის ტბის კენჭები! ფასი შეთანხმებით! - გაყვიროს საოპერო ტენორზე და თან ტურჩის კუთხით

კევს ბერავს. კევი დიდდება, იზრდება, უზარმაზარ ბუმბუ-ად იქცევა და ჩოხიანს პაერში სწევს.

გაოცებულთა ქერა პაერში დაკიდულ ჩოხიანს თვალბეგავართობული ასცქერის.

- მაინა, მაინა! - უყვიროს ბიჭი.

- ვირა, ვირა! - კივის ჯიხურიდან თავგადმოყოფილი გამყიდველი ქალი.

- გაუსვი პირი! - ყვიროს ისევ ბიჭი.

- ზე აცინე, ვალერიან! ილიგეობი ელუტუნებაა! - ეკვავ თავისზეა ქალი. შორიდან ზღვის ტალღების ხმაური და თოლოების ჭყვილი ისმის. ჩოხიანი ისევ ნელ-ნელა იწევს ზემოთ, თუმცა პატარა ბიჭი გაფრენას არ აცლის. ძირიდან კენჭს იღებს და პაერში ამავალ უზარ-მაზარ ბუმბუს ესვრის. ბუმბუს საშინელი ტკაცანით სკდება და ჩოხიანიც ძირს ვარდება. ხმაურისგან საშინლად ზანზარებს კომერციული ჯიხური და საბარგულიანი მანქანის მინები.

- რას შობი, რასა, ვალერიან?! - უკივის ჯიხურიდან გამყიდველი ქალი ბიჭს. - შეცდომები ვის არ მოსდის, მაგრამ ეგეთი?!!

სხარტად გატრიალებული ქერა მანქანასთან სწრაფი ნაბიჯით მიდის და კაბინაში სწრაფად ძვრება. კაბინაში მე და სათვლიანი ცხედრები და მფლმარედ შეეცქერიო დაბნეულა და ღრმად მსუნთქავს.

- რა გჭირთ აქ ყველას? - მეკითხება სულის მოთქმის შემდეგ.

- ვასადაბა. - ვასაუხოზ და ქერაც მანქანას ადგილ-იდან წყვტავს. სასურსათო ჯიხურთან ერთმანეთის გერ-დივერედ მგომი ჩოხიანი კაცი და პატარა ბიჭი ხევის ქნევით გვაცვილებენ. ორივენი ქერას მინოდებულ სივარტეს ეწვიათ.

კი ხანს რუდედ მივჯაყყავებო.

- ჯანდაბა და დოზანა... - ვამბობ მე.

- რატომ? - ერთდროულად ატრიალებენ ჩემკენ თავს ქერა და სათვლილი.

პასუხად მჭერას ზემოთკენ ვიშვერ.

- რაფერ არ მჭერა, რომ თქვენ გჯერათ მავეთი რამეების... რაფერ არ მჭერა... - იწყებს სათვლიანი და თან გაბზეკოლ უღვაშს აძრებს. - აი მე, ჩემო კოკია...

- კოკა! - ვუსწორებ მე.

- კოკა, პო... მე რაცეხები კი ვიცი, იმდენი მიცხოვრია... სად არ დევეტროფი... კრუიხებო, კონფერენციებო, ბანკეტებო, ომებო... კი დრო იყო, კონდონი ვიყო... ა, მაგალითად, მე მჭერა, რომ ყველა ომი დევეილიოს!... კიდევ მჭერა, რომ მეივებს ის, ვინც წააგებს... თუნდაც რომ... აი...

- ...რომ ლიონი რა ლამაზი ციტრუსია და როგორი მწკლარტა... - არიმეკს სიტყვას ქერა. - რომ კაცს გული ანაუქვს, უარესად შემოპკრავ - მაშინლა გამოცოცხლებდა...

- ყველაფერი გადამდები და დროებითია. - ვამბობ ჩემთვის. ქერა დასაძინებელი ერთბაშად დუმდება და დანანებით აქნევენ თავებს. ქერას ამ დროს მანქანა ზღვის პარალელურ ქუჩაზე შეჰყავს და ორსართო მანქანას სახლთან აჩერებს. მანქანიდან რიგრიგობით გად-ი-ი-ივარო.

აქ სიგრილია. სულ ახლოდან ისმის ზღვის ხმაური. სათვლიანი ცას აპყურებს. თან ღრმად ისუნთქავს ზღვიდან მობერულ გრილ ჰაერს. მერე ქერას უტრიალიდება.

- რავარი ცა ცოდნია აქანა - ამბობს დამცინავად.

- ამორფული! - პასუხობს ქერა და ისევ ზეითი იყურება. - თვალნათლივ შემძილია წა-შ-მოვიდგინო ძველი კეთილი დრო... სამხედრო ბაზების გახსნა,

უდაბნოს თეთრი მზე, ატომური რეაქტორის აფეთქება, ცეცხლის გამეჭი...

სათვალის ჩემკენ იხედება.
- დიდ დათეს ყურობ, კოკაია? - მეკითხება და სახლის მორეუ სართულზე ამაღალ კიბეზე იწყებს ასვლას.
არაფერს ვასახურო. უბრალოდ ცას ავცქერო.
- ვერა? - არ მეშუბება სათვალისანი. - ვერც პატარა დათეს?

კვლავ ჩუმად ვარ. ქერა მანქანის ძარას ალბეს. სათვალისანი კარის კლიტეს გასაღებს არგებს.
- ვარს კვლავებს და მთავარს ვეზდავა... - ვამობ დარწმუნებით და მეც კიბეზე ავდგარი.
- შე-შე - იცინის სათვალისანი. - გაიგონე, რა ბრძანა?.. არა, თუ გაიგონე? - ჩასახისი ჰქვარა.
- მავთ დანახვას ზემოთ ახრდება რუნდა? - მესმის ქვემოდან ქერას კითხვა.

სათვალისანი ბინის კარს ალბეს, შიგნით აბიჯებს და შუქს ანთებს. მე უკან მივყვები.
სამუალო ზომის ოთახიდან აივანზე გასასვლელი კარის დარბაზები დაკეტილია. ოთახი მწირადაა განწყობილი ღარიბული, აქერცლილი ავეჯით. ერთ კუთხეში ფიცრებია ერთმანეთზე აკოკოლაგებული. მორავ კუთხეში ხის დიდი სერვანტი დგას.

- ა, მასალა! - მიითბებს სათვალისანი ფიცრებზე და აივანზე გასასვლელი კარის დარბაზსა და კარებს ხსნის. მერე ოთახს გადაჭრის და გარეთ გადის. მე ფიცრებთან მივდივარ და ვიკუხები. დახუთული ჰაერი ნელ-ნელა იწრივება აივანს ღია კარიდან.

ცოტა ხანში ოთახში სათვალისანი და ქერა შემოდის. აქეთ-იქიდან კომპლზიან ზენარში გახვეული ცხედარი უჭირავთ. ცხედარი მორეუ ოთახში გაქვით. მე ფიცრებს ვარჩევ და ვათვალისებ. ქერა და სათვალისანი ოთახიდან გამოდის.

- ნესით უნდა გეყოს, არა? - სერიოზული ტონით მეკითხება ქერა. - ჩვენ აქაური ნესების აზრზე არა ვართ...

თავს მიმივად ვაქნე, ფეხზე ვდგები და ქურთუქს ვიხედი.

- დაგვაბნიეს-დაგვაბნიეს... ვაგვიხეიქეს გულეებიანი... - თავისთვის ღიღინებს სათვალისანი.
- მიცვალეზლები აქ იქნებიან? - ვკითხვობ ცივად.

- ხომ არ გეშინია? - ელიმება ქერას.
ოთახს მზერას ვავლებ. მერე მხრებს ცალკვად ვიჩქავ და თავს უარის ნიშნად ვაქნე.

- აგერ რადიოცაა... რავა მიჩინეს... - ამბობს სათვალისანი, კედლის რადიოსთან მიდის და რთავს. რადიოდან მამაკაცის მოვალულო ხმა ისმის:

...გვემა ნამდვილად არსებობდა და მის საბოლოო ვარიანტს თვით უმადლესი ხელისუფალი აწერდა ხელს. ხელმძღვანელების ხელმარჯვენე, სულ რაღაც სანტიმეტრის დაშორებით, მისი საჩვენებელი თითის ანაბეჭდი ცვასკვასებდა - ალბათ, მეტი დამაჯერებლობისთვის. გვეგის უმადლესი ხელისუფალის გადაწყვეტილებით მხოლოდ რამდენიმე გაეცნო: ყველანი ზემოდა იყვნენ და ყველა მე მთავარიც მათ დავეკალათ: მეთოდურად უნდა შექმნილიყო სიტუაცია, რომელშიც ხელისუფლებაში ამყარებად მყოფი პირები უმაღრმესი რეპუტაციამდღალელებად გამოეხადებოდნენ და თავიანთ ავგიოს ახლებზე დაუთხმობდნენ. ახლების გამოუცდელიობა მტკიცებულ დაღს დაასაუნდა საერთოსოციალურ სურათს და, საბოლოო ჯამში, სულ სხვა ფერებით მოსილი ძველები ყოველგვარი რეკლუციების გარეშე დაიბრუნებდნენ თავის დროზე გაბიზნულად

დათმობილ პოზიციებს - ყველაფერი ოდინდელ კალაპოტზე ჩადგებოდა, თუმცა კი უკვე სამბრადისოდ..."

სათვალისანი და ქერა ერთმანეთს შეთქმულებით უღიმიან და გარეთ ისევ ერთად გადის.
... შემდეგი წითვა პარასკევს, ღამის თვრამეტ საათსა და ნულ-ნულ ნათებზე..."

რადიოში მუსიკა უფერს: ვიოლინი და ბას-გიტარა. ზურგანითიდან სახერვ ელექტროდაზვას, შალაშინს, სატებს, ჩაქვსა და ლურსმნებით ხასვე კოლოფს ვიღებ. ცალ ლურსმანს კედელზე ვაჭედებ და ზედ ქურთუქს ვკვიებ. სათვალისანი და ქერა მორეუ ცხედრით შემოდიან და ისევ მორეუ ოთახისკენ მიპაქვთ.
- აბა, მორეუნი ხო არ დავტოვებდით... უცხო ხალხში! - იძახის ქერა.

ზურგანითიდან დანარჩენ იარაღებსაც ვიღებ. რადიოში ისევ მუსიკა - კვლავაც ვიოლინი და ბას-გიტარა. ქერა და სათვალისანი ოთახიდან გამოდიან და უკვე მხოლოდ ქერა გადის გარეთ. სათვალისანი ფიქრისანი მზერით დამყურებს და ბოლთისციემას იწყებს.

- კაი აბა! - ამბობს ცოტა ხანში. - ნაზერგინდებით ჩვენ ან... ღამის სათვი მოსაქმნი გვაქ... დღითი კიღო მიბნობ...

შინში შემობრუნებულ ქერას ხელში პროდუქტით ხასვე ჩემი პაკეტი უჭირავს. მაგიდასთან მისული ამოღავებს იწყებს - ძხები და სამი პური, თეთრი, სერი და შავი. ექვსი ბოთლი არაყი. ყველაფერს მაგიდაზე ახვავებს და ჯიბიდან ექვს კოლოფ სიგარეტს იღებს. მათაც იქვე ყრის. მერე ყურადღებით კვცავს ჩემს პაკეტს და ჯიბეში მღებ.

- ნავედით? - უტრიალდება სათვალისანი.
სათვალისანი მაგიდაზე გაბნეულ სანიოვაცს დაჰყურებს.

- ხსოვნის არ გვეთქვა? - კითხულობს თავისთვის. - ბოლო-ბოლო, ძველ მეგობრობაზე ლაპარაკი...

- უჰ... რამე ამომთავყვანა... - ეთანხმება ქერა და სერვანტიდან სამ დამტვერლ ჭიქას იღებს. ჭიქებს ორ-თქვას, სახელოთი მწნებს და მაგიდაზე ალავებს. მერე ერთ-ერთ ბოთლს საცობს აძრობს და ჭიქებს რიგრიგობით ავსებს. ერთს მე მიწვდის, მეორეს - სათვალისანი, მესამეს თავისთვის იტოვებს.

- აბა, ხსოვნა და ამავე... თან საუკუნო! კაი ხალხი იყო, თუ იცნობდი... მეთევზეები, ჯიგურები, მამა-შვილი ალონი და ემა... პატრიოტი ხალხი... - სათვალისანი ჭიქას ჭიქებზე რიგრიგობით გვიჭახუნებს. თავს უარის ნიშნად ვაქნე და უცებ ვცლურნავ.

- გყავრებია აი, გყავრებია!.. როგორ მივხვებ, როგორ მაინც... - მიყურებს ქერა ღიმილით. - მენზე ანი ყველაფერი, ხომ იცი? - ამბობს და ისევ სვამს.

- სხვა ვიცი... ვასახურო ისევ ცოვად.
სათვალისანი ყველაზე ბოლოს იყულებს ჭიქას, ცალ ყლუში ცლის და ანითილებული ხმამალა ქვინს.

- თოფი, თოფი! - იძახის სახედამანჭული და სათვალისანი შეჰყურებს.

- ორლულიანი! - აკონკრეტებს ქერა და ჩემკენ ტრიალდება. - შენ იცი, აბა! რამე ხომ არ გვაინყვება? მე მხრებს ვიჩქავ.

- ანგარიშმორება ხვალ... უთენიას... - ქერა მხარზე ხელს მითათუნებს და კარისკენ იძვრის. სათვალისანი უკან მისდევს, თუმცა ზღურბლთან მისული მკვეთრ ბრუნს აკეთებს.

- მივიც, სუ დამაინყვანა... - მე შემომცქერის. - ღვდლის მოვნა სად შეიძლება აქნა?

- ეკლესიაში. - ფაფოქვებლად ვასახურო და იატაკიდან მოკლედ დავარს ვიღებ.

- რა, სახლი არა აქ? - უკვირს ქერას.
- გვაა მაგის სახლიც და აგარაკიც. - ვამბობ ჩემთვის.

სათვალისწინებელი ქერას უკმაყოფილოდ შეჰყურებს. მერე ერთდროულად გადინა. რადიოში კი ქალის სვედიანი ხმა ინწყებს გამოთქმით კითხვას:

... იქ გრილოდა. უფრო კი ციოდა, ოღონდ სულ არ შვედა ეს სიცივე ზამთრის სუხსს - ქარაბობიანას და ძვალბობილი გამატანს. უბრალოდ ციოდა. პირი მინით მქონდა ამოვსებული. ცხვირზე. თვალზე. ყურებზე. ალბათ, ყველა სერული და ღრუც. მთელი სხეული... სული... არაფერი მესმოდა...

მე ჭერში მოქანავე ნათურას ავცქერი. ავცქერი დიდხანს - თითქმის მთელ საათს ან ორს, იქნებ მეტსაც. მერე ფეხიზღებები, ნათურას თვალს ვუქრავ და კვლავ ფეხებთან ვიკუჭები.

...მამ როგორა ვსუნთქავდი?... ესუნთქავდი რო? არც გული მიძვრდა. საერთოდ არ ვფიქრობდი - არაფრით. უბრალოდ, ვიყავი. ვერც ვგრძობდი, სულ არ მესმოდა არაფერი, რაც კი ირგვლივ ხდებოდა. სულ არაფერი...
...ღვთები ნაირ-ნაირია - სექლი, მოკლე, განიერი, ვინ-რო, ლურსნებიანი, ულურსნო.

... არაფრის თავი არ მქონდა. ვერც ვინძროდი; ანდა როგორ, როდესაც თოხივდ მზრიდან უხილაგი კედლებით ვიყავი შემოზღუფული...

უცებ კარის კლიტის გადატრიალებს ხმა მესმის.
...მერე ისინი მოვიდნენ. ალბათ, ორნი ან მეტნი. არა-ორნი...

თავს სწრაფად ვწვე და ვაყურადებ.
... მინას მაცლილებდნენ და არ ჩერდებოდნენ. მესმოდა ნიჩქების ჩემზე ფეხების ხმა...

განაბულს ისევ კლიტის კიდევ ერთხელ გადატრიალებს ხმა მესმის და უკვე ფეხზე ვიპარებები - კიდევ უფრო ვაყურადებ.

...მე კი ვინეჯი და მაინც ვიყავი. უხილაგი კედლების მცირე ღრიტობიდან მინა იფხვებოდა და აკვლავფერი მაინც მინით მევსებოდა. ესენი აქაურებს არ ავჯავდნენ. თითქოს სხვა ზნეზეც ლაპარაკობდნენ - ალაგ-ალაგ კი ვარჩეუდი ნაცნობ ზმნებს. აი, ინტონაციები კი სულ სხვა იყო...

უკვე აღარაფერი მესმის - მხოლოდ რადიოში მოთქვამს ქალი:

... რომ მიხვდნენ, ბარებითა და ნიჩაბებით ვერაფერს გახვდებოდნენ, ხელეობი მოიხმარეს. ხელეობი ინყეს მინის ჩამოფეხვა ჩემიდან. ფურთხი და დუსი სდიოდათ...

... ოთახიდან შემოსასვლელში კისრისტებით გარეშობივარ ვარები ვამალავ კარს ვეჯავჯვრები.
... მსველებდა... - კვლავაც მოითქვამს ქალი რადიოში.

კარი გარედანა დაკეტილი.
... მე რა, მინას ასველებდა, რომლითაც პირი, ცხვირი, ყურები, თვალები, სული, სხეული, ყველა სერული და ღრუ მქონდა ამოვსებული... რომ მორჩნენ, უხილაგ კედლებიდან ნაძილს...

კარს გამანარებიტი ვუშენ მუშეტებს - პასუხად კი მხოლოდ მანქანის მოქოქეის ხმა მესმის.

... ესეც ასე! - ამოთქვა შევითი ორიდან რომელიღაცამ. მერე კედლები შემოშხსნეს. მნახეს და დაფიქრდნენ. ყვე-როფერი მესმოდა. ვიფიქრებდნენ. აღარც კი მახსოვს, რამდენ ხანს მწმინდეს. მრეტხეს. მეტს ვერაფერს ვგრძნობდი...

... ოთახში შევბივარ, აივანისკენ მივექანები, თითებს პირში ვიხირო და მოქოქელი მანქანის მიმართულებით მთელი ძალით ვუსტყენ.

... თვლი რო ავახილე, რაც დავიხანებ, ჭერი იყო - სალუქად თეთრი. ბზარც კი არ ემწნოდა. დახუთული შაერი იდგა. ცხვირის ნესტოები ავაცმაცუნე. ენა გამოვყავი. ტურები მოვიხველე. მინისგან თავისუფალი ვიყავი, თუმცა კვლავაც ვინეჯი - რალაც ცივსა და პრ-იალაზე...

მანქანა ადგილიდან იძირს და მიხრივინებს.
... თვალზე ავაფაქსულე. ერთი კიბოები მოვისინჯე. ყველა ავიღე ზე მჭონდა... სიბრძნისაც...
... კიდევ ვუსტყენ, მაგრამ... სულ მალე მანქანა თვალს ვფარავს...

... მერე სტვენა ვცადა და გამომივიდა. რომ გავწუმდი, მივხვდი - მარტო არ ვიყავი...
... ევეიი! - ვყვირი ხმის ჩახლუნამდე.

... აივნიდან სანაპირო ჩანს. შორს, ბებერი ვანკოს ვავანტვთან, კოცონი ანთია და ჩრდილები მოძრაობენ. ვერ ვარჩევ. ალბათ, ბებერი ვანკოა ბავშვებთან ერთად. ალბათ, ხამანკებს წვავენ.

... ევეიი! - ვლირივდ უკვე კოცონის მისამართით. ხმას ქარი ფანტავს და იქამდე სულ არ მიიქვს. ვწუმებ...

... ჩემმა სმენამ უკებ მოიხელთა ირგვლივ მდგომთა თანაბარი სუნთქვა...

... მერე ვტრიალებები და ბინაში უმწეო სახით ვბრუნდები. თვალბეგავართოებული აქეთ-იქით ვიყურები და ჭერში მოქანავე ნათურასაც ავცქერი. ნათურა ჭრიალებს და კედლებზე რუხ მუქჩრდილებს აბარბაცებს. გახვეებული ვდავარ და საკუთარ გულ-სიცმვას ვაყურადებ. გული თითქოს საერთოდ არ ცემს.

... ესეც ასე! - ვავირონე ივიე და თვალები ამეხილა...
... ისმის რადიოდან ქალის სვედიანი ხმა.

... მაგდაა!!! - ვლირივდ ჩემთვის უცნობ ხმაზე და დაბეჩვებული სახით იატაკზე ვჯდები.

●
რას ამბობს ლამე?
... იქნებ ფერადი შუქებით ვაჩრჩხახებულ შენობას, ინგლისურად „პოტკლე“ რომ აწერია?
... ან იქნებ შენობიდან გამომწეულ გუჯუნა მუსიკას? და იქნებ შენობის ღია კარში შემავალ ხალხის ნაკადე?
... ან სულაც იქნებ შენობის კიბის ერთ-ერთ საფეხურზე მოკალაოებულ მაგდას, სივარეტს რომ ეწევა და აქეთ-იქით ვაფაცცივებით იყურება?

... ლამის მთელი დასახლება აქაა: ქალები, კაცები, ბავშვები, დედები, მამები, შვილები... ყველანი სხვადასხვანაირები - პენინანად გამომსკვილები და ჩამოფეთილეობი, ხელში ბილეთებითა და უბილეთობით, ვაკრივთუბლი ფეხსაცმელბითა და ფეხშიშვლებით, დავარცხნილები და თმანარბ-გაცვენილები, ხელჩაკიდებულები და ცალ-ცალკეც. ყვე-ლანი სასტუმროს ღია კარისკენ მიედინებიან. ირგვლივ გამაყურებელი ზუზუნი დგას. „რამდენ ხარ, სვიმონ?“. მაგდა ჩემს მოლოდინში დაბურცულ ტურებს იკვებება.
... თქვენა ზემდეტი ბილეთი ხომ არ გავქთ?... უხდება. უხდება მაგდას ტურების კვება. დედა, ნახე, ჩემნაირი ქალი ახუარავს!... ჩემი შეკრილი ჟღერავს უხდება. „ჯერ პირველი ზარიც არ ყოფილა, ბლიადა!...“ ჯინსის პორტეტები. მოლოდინი. „ევე, ვადასხვარევად გამოიყურები!...“ ფეხზე დგება მაგდა. „მამი როგორა, ჯორჯ?...“ უკვე მზერით მეძებს. „ერთი კვირა ვირეკავ, შე ემშაქო!...“ მის თვალბინა მაპარსკლებია. „პარლადა! პარლადა!...“ თან ყინულია. ზაქარა. ოღონდ მღელვარე. „ო, ნახე, რა მუნუქებიანი ნაშა გაიჩითა!...“

ვარსკვლავებით მოჭდილი ღამის ცის შუაგულში სახეს მთავარ ქათათებს. „*ეა, ტატულიკი, პრიეტ!*...“ ვერ მხედავს მაგა. „*მგონი ტრიპერი მატეს!*...“ ვარცხნილობას ისწორებს მაგა. „*ეგ რა ვაბურავს, შე ჩემო!*...“ ნაცნობებს თავის ცივი დაკვრით ესალმება მაგა. „*სახლში ვერ ქენი?*...“ მერე ისევ ბოლოს სცემს მაგა. „*ბოჭია თუ გოგო?*...“ ისევ მეძებს, სასტუმროს ნინ მდებარე მოედანი კი ნელ-ნელა ცარიელდება. „*ჩემი დედას გეფიცები!*...“ ხმაურიც კლებულობს. „*რა ვახსია, შე გრიო?*...“ უკან-ასკნელი, დაგვიანებული ნველი სირბილი შედის შერბობის ღია კარში. „*ადგილი დაზინატილებული მატეს!*...“

სასტუმროს კიბეზე მხოლოდ აღენილი მაგა რჩება. ცოტახანი ისევ ბოლოს სცემს. მერე ნერვულად ადგებს ძირს სივარეტს. შერბობიდან კვლავაც ბუნდოვნად აღედგეს ენერგიული მუსიკის ხმა, რომელიც გუგუნს უფრო ნაავგავს. მაგად ადგილზე წრიალებს. ვერ გადაუწყვეტია, რა ქნას. ბოლოს, შერბობაში შესვლას აპირებს, რომ სასტუმროს ნინ საბარგულიანი მანქანა ჩერდება. მაგდა ყოვნდება და მანქანას შესცქერის. მანქანიდან შემცბარი სახეებით ქერა და სათვალისანი იყურებენ. შერბობის კედლებზე ფერადი აფიშები ფრიალებს. მაგდაც დგას. არ შედის. კიდევ იცდის. კაბინაში ჩამომდგარ სიჩუმეს სათვალისანი არღვევს:

ლაშე, ამ ზოტელში უნდა გაავითოთ?
 -აბა, პლაჟზე ხომ არ დავიძინებთ?!... - სლიპინა გველო ქავს ხმაში ქერას და თვალები ავად უბრწყინავს. მერე უპასუხავს და მანქანიდან ხტება. სათვალისანიც ჩადის.

ირველიც ღამეა. ორივენი ცას აპყურებენ. წესით კი არ უნდა გაავდრდეს... - ამბობს სათვალისანი. - ვარსკვლავებია უყვევლან...
 წესით... - ხაზგასმით იმეორებს პირველ სიტყვას ქერა.

სათვალისანი მაგდასკენ იყურება. ქერაც მაგდას შესცქერის. მერე ჯიბედანს ხელეშანსკობლები მტკიცე ნაბიჯით უკვეთენ მოედანს, ფრთხილად ადიან შერბობის კიბეს და იქვე, ეულად მდგარ მაგდას გასწორებულიც ყოვნდებიან.

-კი გამარჯობათ დაია... - დათაფლული ხმით იძახის სათვალისანი და თავს მონინებით ხრის.

მაგდა ორივეს თავით ფეხამდე ზომავს და მისალმების ნიშნად ოდნავ აქნევს თავს, თუმცა სახიდან შფოთი მაინც არ გადასდის. მერე უცებ ტრიალდება და შერბობაში სწრაფი ნაბიჯით შედის.

ა, კიდო ერთი დამთხვეული... - ეუბნება სათვალისანი ქერას. ქერა ხელებს შლის განზე და მხრებს იწურავს.

ორივენი სასტუმროს ღია კარში შედიან.

შერბობის ფოიე იასამინისპირა შუქითაა განათებული. რეგისტრატურაში ტყუპისცალბები ერთმანეთის მსგავსი, ზუსტად ერთნაირად ჩაცმული ორი დამჭყნარი დედაბერი ფიგურებით განწყობლ ქადრაკის დაფა დაპყურებს..

ფოიეს ცენტრში შეყვინებული ქერა და სათვალისანი დახმეულები იცქირებან აქეთ-იქით. სადღაც ქვეოდან, უკვე გარკვევით, მუსიკის ხმა ისმის - ვიღაც მღერის.

ქერა რეგისტრატურაში მსხდომ დედაბრებს ამჩნევს და სათვალისანს იდაყვს კრავს.

სათვალისანი დედაბრებიც იყურება და ხოთხოთით იბრებს გაბზეკილ უღვაშს.

ორივენი რბილი ნაბიჯით უახლოვდებიან რეგისტრატურას და ხის ტიხართან შეჩერებული ნარბეპკური დასცქერაიან ქადრაკის დაფას.

აია *Счастливая защита!* - ამბობს სათვალისანი.
 - *Вариант дракона!* - აკონერტებს ქერა.

დედაბრები ერთდროულად სწევენ თავებს და სათვალისანისა და ქერას დანახვაზე უშალ ფაცურს იწყებენ - ერთ-ერთი მათგანი საჩვენებელ თითზე ხმაძმალ იფურთხებს და გამაღვებით ფურცლავს მაგიდაზე მიგდებულ დაფხავებულ ჟურნალს. თან ფანქარს იმარჯობებს, ენით ასვლებს და სათვალისანს ასცქერის.

- სალაში, ბიჭოლა! - იძახის სათვალისანი. დედაბრებს მზერა ქერაზე გადააქეთ.

- გაძლავს მოგვეთ ვეკლაზე მაალმა! - ამბობს ქერა და თავს მონინებით ხრის.

- ნომერი თუ ბილეთი? - მკაცრად კითხულობენ დედაბრები ორ ხმაში.

სათვალისანი და ქერა ერთმანეთს გაკვირვებით შესცქერაიან.

- ნომერი, რა თქმა უნდა! - იძახის მერე სათვალისანი და მის ხმაში უკვე საკამო მონინება.

- მოუგველი, მოგველი, ჩველებრივი, ნახევრად ლუქსი, ლუქსი, აპარტამენტი!.. - სხაპახსილი თვლის დედაბრებიდან ერთ-ერთი და დაკოპოლ თითებს რიგარეობით კეცავს.

- უფრე შენ!.. - სცდება დღეობელი პირიდან ქერას.

- ეე... - იბნევა სათვალისანი. - არი ადგილები? ნახევარადგილიანი, ერთადგილიანი, ორადგილიანი, სამადგილიანი, ოთხადგილიანი, ხუთადგილიანი, საერ-თო!.. - კვლავაც თითების კეცვით თვლის ამჯერად მერე დედაბერი.

- ნუ... ისა... მოუგველი, რაღა თქმა უნდა... ჩვენა პატარა კაცები ვართ... ერთი ღამით... და ნახევარადგილიანი, როგორც თავმდაბალ ხალხს... - სხარტად ამბობს ბოლო სამ სიტყვას სათვალისანი და საფულეს ხსნის.

დედაბრები ერთმანეთს შესცქერაიან. მერე თავებს თანხმობის ნიშნად აკანტურებენ და ძველისძველ სანავარმოზე გადასახდელი თანხის თვლას იწყებენ. ითვლიან დიდხანს - ექამდე, ვიდრე სათვალისანს ქერას მოთმინების ფილა არ ევსებოდ. დედაბრებიც ერთდროულად იღებენ თავს და აფორიაქებულ სათვალისანს და ქერას ისევ ორ ხმაში პასუხობენ:

- თერამეტა და ნოლ-ნოლი.

- *Опята!* - ამბობს ქერა და თვალბში ცისარტყლისმავარი ჭიკაყელა ეკლავება.

სათვალისანი თანხას იხდის. დედაბრებიდან ერთ-ერთი გადაშლილ ჟურნალში რაღაცას ინიშნავს და სათვალისანს ხელს აწერინებს. ამ დროს ქერა ტიხარს იქით ჰყოფს ხელს და ჭადრაკის დაფაზე სვლას აკეთებს. მერე დედაბერი დაძაბული უტრიალდება საქადრაკო დაფას.

- *Шахматы - это не только спорт, а философия боя!* - ამბობს ქერა ამჟავად.

სადღაც ქვედან ისევ ვიღაცის სიმღერა ისმის.

- და არა ღონისძიება? - მორიდებით ინტერესდება სათვალისანი და ხელს გაურკვეველი მიმართულებით იშვერს.

დედაბრები ერთდროულად ჭმუხნიან შუბლს და ერთმანეთს გაკვირვებით შესცქერაიან.

- ... ბუზიკა, ბაბოები, ეს ბუზიკა საიდანაა? - აკონერტებს ქერა.

- ააა... - ხვედობენ დედაბრები და სახე უნთოდებათ. წელით გაჯერებული სათვალისანსა და ქერას თვალეაბრწყინებულები აცქერებიაან და ისევ ორ ხმაში იწყებენ:

- ყველა დროის საუკეთესო მუსიკა!.. თავბრუდამბვევი დენსი!.. ყინულოვანი დრინქი!.. ოზბირიანი კერძები!.. კონკურსი სიმღერასა და ჭადრაკში! ამ ყველაფრით თქვენ შეგიძლიათ ენით აღუნერელი

სიამოვნება მიიღობ, თუ არ დაიზარებთ და ენევეით ღამის დარბაზს „ბოლი სევდის დღა“, გახსნილ ჩვენს სასტუმროს მინისქვეშა, იგივე სარეზერვო სართულზე. ბილეთების შექმნა შეგიძლიათ ჩვენთან მთელი ღამის განმავლობაში! რადიაციით დაზარალებულების, ქერ-იგობლებისა და დედისურებისთვის განსაკუთრებული ფასდაკლება! - სრულევენ დედებები ომხიანად და ერთდროულადვე დუმდებიან.

სათვლიანი და ქერა გაოგანებულები შესცქერიან დედაბუნებს, რომელთაგან ერთ-ერთი იქვე მდგარ ჭეჭყინა ლოტორონს ატარებდა. მერე დამჭკნარ ხელს იღლიამდე ჰყოფს შიგნით, იქიდან ნომრიან გასალებს იღებს და სათვლიანს აწვდის.

- იქამდე კი შეგიძლიათ მოისვენოთ ნომერში. თქვენ გერგობ შესამე სართული. მე-18-ე ოთახი! სამწუხაროდ, ნამცხვებია!

სათვლიანი გასალებს დაბნეული ართმევს და კბილი სინჯავს.

- შენი სელავა, დაო! - უტრიალდება ერთ-ერთი დედაბუნებთან მენყვილს და ორივენი ისევე ჭაღრაკის დაფას უბრუნდებიან.

სათვლიანი გასალებს ჯიბეში იცურებს და ქერასთან ერთად სასტუმროს გასასვლელისკენ მიემართება. ფოცს შუაგულში შეყვანებულები ერთმანეთს დაბრეცილ მუხრებს უყვლიან.

- მე ჩემოდანს ავიღებ მანქანიდან. - კარისკენ იყურება ქერა.

- მეც... - იწყებს სათვლიანი, მაგრამ აღარ ამთავრებს და უზერხულად იშშუმნება.

- თქვენ ქვემოთ ჩაბრძანდით... ნახეთ, რა ხდება... რა ამბავია... - ხუმრობს ქერა და კარისკენ მიდის.

- ევე... - იბნევა სათვლიანი. - გვინდა ეხლა ჩვენ რაცა ღამის დარბაზები?

- რა იციო... იქნებ კაი სიტუაცია? - იძახის კართან მისული ქერა. - დულს-მეიქი აქაურობა, უცნაურად დულს...

- შენა სუ მასხარაობის ხასიათზე რომ ხარ, თუ იყრები?... - ნრუნუნებს სათვლიანი და აქეთ-იქით ხეურება. - სიტუაცია კი არა - ბადენ-ბადენი კიღო! ისედაც იმიაზი მაქ... რამე ქე რომ მემივიდეს, მაგრა ვან-ანებ მე ჩვენებს...

ნუ კაით, კაით... მაშინ აქ დამელოდეთ! - ნამუსობს ქერა და კარიდან გადის.

სათვლიანი იასამინისფერი უჭეით ვანაბებულ ფოთში მარტო რჩება და ჩექმებს ერთმანეთზე იბაკუნებს. სადღაც ქვემოდან ისევე მუსიკის ხმა ისმის. რეკისტრატურაში მჯდომი დედაბუნები კვლავაც ჭაღრ-აეს თამაშობენ.

რეგენი ესა... გამოშუვან, ანი ვისთანაც უნდათ! სადაა ამდენი ნერვები?! - ბურტყუნებს თავისთვის უქმარყოლოდ.

ცოტა ხანში სასტუმროს კარში ორი დიდრონი ჩემონდით ხელში ქერა შემოდის. ჩემოდნებს ძლივს მოათრევდა ერთ-ერთს სათვლიანის ფერთით დებს.

- იქნებ გვენახა მაინც... ვიქცევით აქ მართლა დამწყები ჩოილრებივით... - ამბობს ქმენით ქერა. - ИЮИЮ я сельские праздники!

- იჰ... შენც რა მოუთმენელი ვეტყავა?! - ღიზიანდება სათვლიანი. - ევედეთ, მევეწყით, ფეხები მაქ დასაბანი... ფრხილები დასაჭრელი... უღამი თუ სასკეფავი...

- უჰ... კბილი არ გამიხეხია მეორე დღეა... - ახსენდება ქერას და კბილებს კრეჭს.

- ვინცხას უბორნიამოც უნდადა... - ამატებს სათვლიანი.

თავ-თავიანთი ჩემოდნებით ხელში ორივენი მეორე სართულზე ამაველი კიბისკენ მიემართებიან.

● **რა ამბობს რადიო-პიესა, კედელზე ჩამოკიდებული რადიოდან რომ ისმის?**

იქნებ კოკას სკამიდან ნამოდგომას?

და იქნებ ზურგჩანსთან კოკას მილოლიალებასა და იქვე ჩაკუნვას?

ან იქნებ იქიდან დახვეული, ნაჭრის სახაზავის ამოღებას?

და იქნებ მეორე ოთახისკენ კოკას ნასვლას, შესასვლელთან შეყვინებას, ბნელ ოთახში ხელის შეყოფას და ცოც კედელზე მოფაოურებას?

დედა (კაცური ხმით): „... ეშმაკობა იყო და მეტი არ-აფერი!... რაის ორმოზდათერთმეტი პროცენტი?! მეივონებდნენ რაცხას... არადა, მაქანა ხალხი თავისთე-ინ ცხოვრობდა... კალათბურთილობა უფ და ხოკისტობაზე ოცნებობდა. ან იმაზე კიყო... რა ეშმაკი ქვია? ხო... არტისტობაზე და მომდურლობაზე, მაგენი კილო ტრინს უბურღავენ... ორმოზდათერთმეტი პროცენტი... სუ ფეხზე ეკიდა იქანა ხალხს, პრეზიდენტი ვინ ეშმაკი იქნებოდა... ზოგამა სულ არ იცოდა, ვინ იყო...“

მამა (ქალური ხმით): „... აღარ უნდა გედევეჩვიო მამი ძველი ვაზეთების კითხვას?“

სინათლეს ვანივო. ოთახი ვინრო და ერთი ბენოა. კედელზე ძველისძველი, გაყვილებული ვაზეთებია აკრული. ცალ კუთხეში ტანსაცმლის კარადაა აყუდებული. კედელთან რკინის საწოლი დგას. შუა ოთახში მდგარ დაბალ, გრძელ მაგიდასა და საწოლზეც ზენარგადაფარებული ცხედრები ასვენია.

მამა: „... დღეს მიკრობუსს ჩავეყვი... საღამოსკენ ქე ამოვ-ალ...“

დედა: „... რა ეშმაკი ვინა ქალაქი?“

მამა: „... თმა სუ დამწვარი მაქვს... თან რობიზონის ამბავსაც ვევივებ... დეკენერატი! თურქო მთელი ქალაქი მაგ ლენსზე ჭირაობს. რა უქნია მამი უპატრონოს... თან ვისთან... არა, ნარმეიდვინ... ვინცა ბოზი, პრაქტიკ-იანტკა... მაგასთან უქ რომ შუმბობდა, მორგში... სუ იმ კომპიუტერს რო ანრუშუნებდა... თან ქალაქელი! ვითომ ვერ უნდა მიმხედარიყო... თითისტოლა ბალანამ როგორ უნდა ჩვეთხიროს... ჩემთან ვინც კი სწავლობდა ქალაქ-იდან, ყველა ევეთი იყო - ისე ტელელოჭებოდნენ ჩვენ ბიჭებს, გეგერიოვი, უნდა ვანახა... მაგათიც მესმის - სოფელში უნდათ ვადმოსლო... ცხოვრობენ ნახე... მა რა ეშმაკი ქალაქი?... სუ მამონები და კორნუსები...“

ფეხსკრები თივდივარ მაგიდასთან. ზედ დასვენებულ ცხედრის კოლებიან ზენარს ვხედა: მამა-ავცის ვაფთორეული, გაუპარსავი სახის დანახავაზე მთელს სხეულში ფრფინად მივლის.

დედა: „... რაგერი ეშმაკები არიან მაინც! ჰუმანიტარული დახმარება... რა ვაფულებს, რას ურევენ, მილი და გე-იგე... გეგვენ თვარა, უცებ არ მოსთხოვონ პასუხი... გენციდიდა, მა რა ეშმაკია... გონებას დავიბინდავენ... ზომბად ვაქცევენ... ვაგაიმპოტენტებენ... ვაგა-... კაცი, ვაკაიას უთხიროს, ჯიბიდან ფულს ნუ მაცლის დაუკითხავთ, თვარა...“

მამა: „... მერე რას ეჯიები, რო ექვერები? თან უზომოზე... ხო თუკა ქნებია...“

ცხედრის კოლებიან ზენარს ისევე ვაფარებ და სანტიმეტრით მის სიგრძეს ვზომავ. მერე საწოლთანაც მივდივარ და მეორე ცხედრისაც ვხედა ზენარს: ახალგაზრდა გოგოს ლიათებლიანი, ცვილისფერი სახის დანახავაზე

ისევ მაჭროლებს და კბილებს ერთმანეთს ვაჭერ. ოდნავ ვყნარდები. მერე გოგოს ცხედარსაც ვზომავე, ზენა-რა ვაფარებ და ოთახიდან გამოვდარარ.

დედა: რა იცის ქსენია?!... ვინ ეშმაკია ქსენია?! რომელი ავტორიტეტი მყავს ქსენია!.. მე რო იქიდან კაი ხნის ნამოსული ვიყავი, ევა მაშინ მიძტროსკინობდა იქეთ... სადოქტორო ვინ აყიდინა!.. ეხლა არ თქვა, მაგრე არ იყოო... ქსენია! ქსენიას რატაც ცოდნოდა, ქმარი კი არ გვექცევოდა, პირიქით..."

მამა: ზღაპარი! ზღა-პარი! ვინ გაბრალებს და რათ იბრალებ... რომიზონი რომ არა, მუნ ვინ მივლებდა და საერთოდ ვინ ეშმაკი გამოვხდიდი?!... იმისი იყო და, რავარც უნდოდა, ისე ქნა!.. სადოქტორო კი არაა!.. კაი რა... ბუზას სპილოდ აქვეც და მურე აღარ იცი, რომელ ზოგადებს მისალოდ... და მეორეც ერთი, მეუშვი ჩემი დაქსელების ვატაკიშასხარავებას!.."

მთელს სესულში მტენავს და თვალები მიშრება. ვწრიალებ. ვერ ვისვენებ. ხელები მიკანკალებს. ჯიბიდან შუშის კოლოფს ვიღებ. ლონგ საუნდ დრინქინგს" კიდევ ერთ აბს ვიღებ ენის ქვეშ და უშალ ვყნარდები.

დედა: სადაა ვალიდოლო?!... თავი დამანებე! გინა ქალაქში წაი და გინა ეშმაკებში..."

მამა: ფეხებზეც გაიკოდა, არა?!" იცი, იცი! გკეადოს! ვინ შეიღებ, ავარ ნავახოთ! გემფიჯირო-ვემფიჯირო!.."

სახერ დაზგას მოხერხებულად ვდამა კედელთან. ფეხები საშინელი ხმაურისგან ოთახი ზოგადს იწყებს. არჩეულ ფიცარს ლურსმნებს ვაძრობ. მერე ზომაზე ვხვრავს. თითხში მტერის ბული დგება. დაზგას ვიძიავ: დედა: გვეჯეჯირო რა, ოლიმპიადა?.. ჩაი დაადვი!.."

მამა: აუ არ მოვიტან! უკვე შესამეჯერ გამოვცეალე, ბერა, თეთრელიო!.. თავზე რისბან ყველაფერ... თმებში სუ ნამცვეცებს ვაყოფილ... დიდებელ?!... დაღვრე უკნაში... ვეთორე ეხლა! ბაკი სასეკა... თან სირცხვილია, რაა რო მაკვლავებ მთელ სოფელზე!"

შალაშინით ფიცარს ზედაპირის აფხეკას ვინყვებ. ვფხვებ დიდხანს - თითქოს საათს ან მეტს... შუბლზე ოფლი წყალივით მისხამს და სახეც ჩამომდის. მერე უფრო წყლივით და მოლიანად მასველებს. სახეს სახელითი ვიმშრალავ და აქოშინებული ისევ ფიცარს ვუბრუნდები.

დედა: რა დავაშავე, ღმერთო აგეთი?!" რატო უკნძულზე არ გამაჩინე სადმე?.. აფრიკაში... ან იმის იქეთ... ანტარქტიკაზე... არა, ანტარქტიკაზე რა ეშმაკი მინდა... რამდენი ხანი უნდა ვაგრძელდეს... ყოველდღე ერთი და იგივე... იქანაც, აქანაც... ქსენია! რომიზონი! სადოქტორო! ჩაი! თეთრელი! ნამცვეცები!.. აღარ დიდოსო! თავს მევიკლავ! ღმერთო, დიდებულო... ვალიდოლოს კი არა, დიდებულოს დაველვ საშოვ კეკალს... გვეკვიპრები და ფაფუ!.."

ახალ ფიცარს ვიღებ და მასაც ჟანგიან ლურსმნებს ვაძრობ.

უცებ ხმაბალაი ბრახუნს მესმის - ყრუ ხმა გვერდითი ოთახიდან. ერთხანად ვიტრუნები და ძიყურადებ. მერე ოთახისკენ ვაპარებ მზერას. თან იქვე მიგდებულ ჩაქუჩს ვნვადები და ფრთხილად ვიმძრობი. ფეხის ნაწილებზე შემდგარი ოთახისკენ მივდივარ. ისევ მაჭროლებს. შესასვლელთან შეყვინებული სუნთქვას ვიკრავ. გული გამალებული მიძგერს. რადიოში კი კვლავ აუ პიკას ვრძელებდა:

მამა: ვინა ხართ?!... ეკლურები ხართ?!... ვინდით, ჩემ-შალათო?? დროზე ადრე გავეფიკო ვფიკი და ჩავენე უკომბი?!... არ გვეურება, გოგო, რა გვეჩივრებ?!.."

დედა: სირცხვილია! მეზობლები გევიტებენ, უხერხულია... ცოტა ჩუმბა მანინ იყვირე... დილაა... ან ხანროდა რა ეშმაკი ვაყვირებს?.."

გუნებაში ვითვლი: ერთი... ორი... და სამი! - და ოთახში ჩაქუჩმჭმარიული შემვრბივარ.

მამა: მიდი და მიხედე მუნს დევეერატე შვილს! არ-ანრომდოსო ვეა!.. გუგუნობდი, არ ვოუშვა, არ ვოუშვა ცხეარში, გაფუჭდება-მეთქი! ვინ ეშმაკი იყო, რო ამბობდა?!.."

დედა: მუნ..."

მამა: შოდა, წადი ერთი, დახედე რაფერ ძინავს!.."

ოთახში სისწყნარა. თვალს ფრთხილად ვაცეცებ. უბრალოდ, მამაკაცის ცხედარს ცალი ფეხი მაგიდოდან იატაკზე ჩამოვარდნია.

დედა: არ ნახედე ქსენიათან?.."

მამა: ეშმაკში ნავალ თქვენ ხელში და საერთოდ აღარ მოვალ! (ჭირილით) თქვი ერთი, რომელ მამაკაცს ძინ-ამს უნივხობ, თქვი!.."

დედა: უნივხობ?.. მე რავი, ეისა ძინამს... რა უნივხობ?! რაებს მეკითხები, კაცო, სუ დევეერიო?.."

უშალ ვმშვიდდები. დაძაბულობა თვალის-დახამამებამში, ერთი ხელის მოსმით მტოვებს. ცხედარს ფრთხილად ვასწორებ - ფეხს ისევ მაგიდაზე ვუდებ და უკან გამოვდარარ.

მამა: აღარ მინდა ასეთი ცხოვრება!.. რისთვის დევი-პუდერ ლოყები?!... სულ ჩამეშერეცხა... ესაა ცხოვრება და ოჯახი?.. (ზღუქუნებს)"

დედა: მუნც თავიდან წეისივი, რა... დიდი ამბავი... ლოყების უკუღვარს რაღა ეშმაკი უნდა!.."

მამა: ყველაფერი ისე ავლილი გგონიათ... დამანებე თავი!.."

მაგიდათან მისული ჭიქაში არავს ვისხამ და პირთ-ამდე ვავსებ. მერე ჭიქას ვიღებ და საკუთარ გულსთქა-რუნს ვაყურადებ. თან მაგადალ მმოყოფილ საწოლაგვს დავყურებ. პურები. ძეხვი. ბოთლები. სივარტე. მერე ისევ ჭიქაზე ვაჩერებ მზერას და მის ზედაპირზე გრძლად არეკილი საკუთარ თავს ენას ვყუფო.

შვილი:პირვეტს... ნავედი... თუ ვინმემ დარეკა, არ არი-თქო!.."

მამა: შემოი ერთი! შემოი და კარები მეიხურე!.."

უცებ მიმაქვს ტურნებთან ჭიქა და სულმოუქმელად ცვლი. უცებ ვცხვლდები. ვხურდები. ჭიქას კვლავ ვავსებ, კიდევ ვსვამ, მერე უკანაც ვიღებ და კვლავ ზედას ვუჭრილადები. ისევ ერთად და მორიგი ფიცარს ხვრხავს ვინყვებ.

დედა:არა ნავიყვანო?.."

მაღვეც ვასრულებ. ვაშალაშინებ. მერე ვაჭყებ.

შვილი: მე თვითონ... გვევილი ფეხით... თან კოკას უნდა გაეუარო..."

გვერდითა ოთახიდან ისევ ხმაბალაი ბრახუნის ხმა მესმის და მოულოდნელობისგან ჩაქუჩს საჩვენებელ თითში ვირჭყამ.

- უუ, მენი დედა მოვტყანი! - ვღრიალებ სიმწრით და ჩაქუჩს განზე ვსვიკრი. ის კედელს ენარცხება და ძიყურად ცეცხა.

მამა: შემოი-მეთქი, ვის ვეუნები!!.. იპოვის-ხოლმე ვინცა ვლავაკებს... რა საქმე ვაქვს მაი კოკაა თუ ვინცა მათხვარი... რომელი მენი წრის ეგაა?! რატო იჭირი თავს და ჩვენც რატომ გვარცხვენ მთელ სოფელზე?.."

შვილი: თავი დამანებე ერთი!.."

ნატყობი თითი მეორე ხელით მიჭირავს. მერე პირში ვიღებ და ვითობ. მეგონია, რომ უნდა მომემვას, არადა, პირიქით - კიდევ უფრო მტკიავ და მტკიავ.

მამა: შემოი-მეთქი!.. ა, უყურე, სუ არაფრის ვაკონება აღარ უნდა, ნარმევედგვინა?.."

შვილი: კაი რა, მამი... დამცხა და გვეხიბდე... რა იყო, რა მოხდა?.."

დედა: „... რა გვიხადე... რაზე ლაპარაკობთ...“
 ჭიჭიბუ სასწრაფოდ ვისხამ არაყს. უცებვე ვიპირქე-
 ავებ პირში და შემოსასვლელისკენ გავრბივარ. იქ ონკ-
 ანიბა. წყალს ვუშვებ და ისიც ხმაურით მოთქერილდება.
 ნახევარ ხელს ვუშვებ, თან დალაქავებულ სარკეში
 ვიჭყებ. წყალი ყინულივით ცვივია და უცებ მიყუჩებს
 ტკივილს.

მამა: „... რათ უნდა მაფიქრებინო შენზე გლახა, რათ?!
 ვინ ეშმაკი იქცევა მაგრე?!“
 შვილი: „... რა გლახა... ეხლა შენ არ თქვა, მე სუ ნიფხავში
 მძინავო!“

მამა: „... შენ საიდან იცი?“
 შვილი: „... ვიყურებ მერე მე ცუდი თვალით?...“

ოთახში შემობრუნებული ვჯიბიდან ისევ „ლონგ საუნდ
 დრინტინგის“ აბების კოლოფს ვიღებ. ცალ აბს უცებ
 ვიკვებ ენაზე, ვღვებავ და ისევ მერევე ოთახისკენ მივდი-
 ვარ. შესასვლელთან აღარ ვყოფნდები და პირდაპირ
 ვაბიჯებ მიჯნით.

დედა: „... რა გაცვირებთ, რა ხდება?!...“
 მამა: „... საიდან იცი-მეთოქ, თუ უსკინდისო არ ხარ?!...“

მამაკაცის ცხედარი უშვებ სანახევროდა მაგიდიდან
 იატაკზე ჩამოცურებული კვლავ ვრწოლა მივლის, თუმც
 უშვებ წამოიერი. ცხედარს დავყურებ და ვფიქრობ.

შვილი: „... საიდან და ჟურნოკიანი კამერები მაქ
 დაყენებული და გთვალთვალობ... საიდან... მე ყველ-
 აფერი ვიცი! ნეკედი!... საღამომდე არ მოვალ!“

დედა: „... ფული არ მოგვცე?“
 შვილი: „... არ მჭირდება!...“

თითი ისევ აუტანლად მტკიავა და მისი გადაძვიდე
 პირიდან ზმული მდის. ვფიქრობ. მერე ცხედარს
 კომპლენიან ზენარს ვხედავ და ისე დავყურებ. აბი
 მომქვებიას იწყებს. თვალები კვლავ მიწყინანდება.
 ვმსუბუქდები. ცხედარს ილიებიში ვავლებ ხელს და დიდ
 ოთახში მოვათრევ.

მამა: „... ჩემი სიყვდილო, რას მიგავს ფრჩხილები... არა,
 აშენის ატანა სად შემთლია... სუ შიშისფერებში რაფრა
 უნდა ვიყო?... ამასწინებზე გამომივება და ინდოეთში უნდა
 წევიდოო?... რა უნდა ინდოეთში?... ვილაჯ კობლებიან-
 ნირსლიანებში... ვითომ ინდური კინო არ უნახია?... მეტი
 რა ეშმაკია იქ სანახავი... ვეუსები, დაამთავრებ, კანტ
 რაში მოვანჯივობ და ხალხი გვიცივინოს... წესიერ წრეში
 მოხდები... კაცი დადგები-მეთოქ... საერთოდ არაფრის
 ვაგონება არ უნდა... ვინ ეშმაკი დეემსვავა, ნეტა...“

დედა: „ხო“
 მამა: „მიხდება შვიი ფერი?“
 დედა: „ხო...“

ძალიან მძიმეა ცხედარი. თან ოთახს ვათვლიერებ
 და მზერა მივდივარ მდგარ სკამზე მიშტერდება.

მამა: „... თუ ნითელი აჯობებს?... ქსენიაბა თქვა, ნითელი
 შენი ფერიაო... მაშინ თბის ნითლად გადაკრასკვა რომ
 შემინვეს?...“

დედა: „... ხო...“
 მამა: „... რა ხო?! შენთან ლაპარაკი საერთოდ აღარ
 შეილება! რომ ნავალ, მერე იკითხე კვ გაზეთია თუ რაც
 ეშმაკი... არაფერი შენ აღარ გეინტერესებს... არც ქმა-
 რი, არც შვილი!... მეგითრეებს ვინცა ქალაქულ ბოზს
 სახლში და...“

დედა: „... ვინა?...“
 მამა: „... ვინა და შენი ჭკვიანი შვილი და მერე იკითხე
 გაზეთები და შექვერი ტელევიზორში... მეტი შენთინი ხო
 არაფერი არ არსებობს...“

ცხედარს მაგიდასთან მდგარ სკამზე ფრთხილად ვსვ-
 ამ და ვასწორებ.

დედა: „... როდის ჩადიხარ ქსენიასთან?... ორშაბათი, სამ-
 შაბათი... ხელო რეისი ჩამოდის... იზოს შემეველე... მე-
 იცა, დღეს რა დღეა?... რამ გამომხსირა? ვიგო-ვიგოო,
 არ დავიჯივინო... დედა, რა დებილი ვარ... სადაა ტელე-
 ვიფონი?... ალო... ვლასოვნა, მე ვარ... ვლასოვნა არა ხარ?...
 ანზორი ხარ?... უჰ... მე უმაგისოდ მინც ვერაფერს ვი-
 ზამ და რა ჭყუა... ახალი ცხედრებია? უჰ, შენ გენაცე-
 ალო... ფებს არსად ვავადგამ... სად ეშმაკი ნავალ... ეგ-
 რევე დარეკოს... ან მეითრეს... მიტანა ხომ უნდა -“

მამა: „... საერთოდ ქერთა გავიკრასკავ?“
 დედა: „... როგორც უნდა... კაი... კაი... პირველამდე
 დეველოდები მაშინ“ (კიდებს ყურმილს)

მამა: „გვიკონე?“
 დედა: „რა გვიკონე?“

მერე მაგიდიდან ისევ არყის ბოთლს ვიღებ, ვიყუდე
 და ბოლომდე ცვლი. მორე ბოთლს ვხსნი. ვასხამ. ჭიჭა
 იყსება. ცხედარს სახეში ვუფურებ და თავს მძიმედ ვაქნე-
 ვ. მამა: „... ვის დეველოდები?“

დედა: „... შენთვის სულერი არაა?... ზარს დეველოდები!“
 მამა: „... ზარს, არა?... ავერ ნახე, თუ ფეხი ვაეადგა ქს-
 ენიასთან ავერ დაეფლები და ყველაფერს ჩემი თვლით
 დევიჩხაბა!“

დედა: „... კაცო, შენ სუ ვაფაფრინე?... სად დაეფები... რა ეშ-
 აკს დენიხავე? აღარ გვეო?... იზოია ნათრული პორ-
 ტში... პატრულიგვან ტვირთს ელოდებო... კიდევ დელუქ-
 ვირათ ვინცებები... მაგთა ვინლა აცივცხლებს... ახლა ისევ
 ჩამტვერებება მაი ლოყები და მამარავე მერე მე... თუ
 გინდა, მე ნავიჯავან...“

- აქ ნახავე, იქ მოგვეგოს... ვეუზნები ცხედარს და სახვე
 ჭიქას ხელში ვიღებ. - ან მე რა ეშმაკი მინდა აქ...

ის ისევ ისეთია - ცივი და მშუმარე.
 მამა: „... ეგრე წამოხვალა?...“

დედა: „... რა მოხდა მერე, პოტასებია... მაშინში არ უნდა
 ვიყდე?“

- ნახავე რო?... არ ვიცი... ცოტა რო ვილაპარაკო
 ხოლმე, ხომ არ გენყინებ... ისე, მართლა გავაფრენ...

როგორ ჩამეკვებს, მაგ...

აღარ ვამთავრებ. ცხედარი მინც რუმადაა. მერევე
 ჭიქას ვიღებ, იმასაც ვავსებ და მამაკაცის ცხედარს
 ხელში ვატყვინებ.

მამა: „... რათ მჭირთ თავს მთელ სოფელზე, რათ? რაც
 გავაია, ის ხარ შენი! არ მინდა შენი ნაყვანა... მე თითონ-
 აც კარგად ვეხალ...“

- ეჰ... არ ვიცი... მართლა აღარაფერი ვიცი...
 მაინც დღემილი.

მამა: „... შენ ნახე დედოია სელყანიძე, თუ ქერად არ გე-
 ვიკრასკო თმა!“

დედა: „... ქერად?“
 მამა: „... დიხაც!“

- ავერ მაგად დღეს კონცერტი აქვს... კომისიას უნდა
 უმღეროს... ძალიან უნდა, რომ გავმართლოს... გაიქცეს...
 გაიქცეს აქაურობას... გამეძვეცეს...

ისევ დღემილი.

- ჩემგან რაღა უნდოდათ... სად მომაგენს... ვანკოც
 სულ რაღაცებს მეუბნება...

დედა: „... შიოცა, ქერად ხომ გქონდა უკვე?... თუ
 რომიზონს ქონდა...“

მამა: „... დებილი ხარ და დებილად მოკვებები!...“

ჭიჭიბუ ჭიქას ვუჭახუნებ და უცებ ვსვამ. ბოლომდე
 ცვლი და კიდევ უფრო ვცხელოდები. ხმაურით ვსუბთავ-
 თან თეთრ პურს ყუას ვავლეკვ. ვიღვებები. მერე ჭერში
 ვიხედე და მასლოკინებს:

- შიე!

მაგდა უსხვებს და ხმას არ იღებს. თან იბერება და იბოლბობა. სათვალისანი და ქერათმიანი დარბაზისკენ ტრიალდებიან, ერთმანეთს პატარა სასმისებს უჭახუნებენ, უთქმელად სვამენ და ზედლუბს აყოლებენ. ამ დროს მათ ცეკვა-ცეკვაო თეთრად შეღებულ სკელეტს ჩახუტებული კუხიანი კაცი უახლოვდება.

- საწყალი ბაბუაჩემო... - მოთქვამს კუხიანი სანაყოფილო ხმით და სკელეტთან ჩახუტებული ადგილზე ირევა. - მთელი ცხოვრება რძის მანქანაზე იჯდა და სახლში კი ინვალიდის საპარძლით საკუთარი თავის მეტი ვერაფერი შემოაგროს...

- მდაა... - ერთდროულად სცდებათ პირებიდან ქერასა და სათვალისანი.

- ჩემი სულელი უფროსი ძმა, შეძლებული გოგოს ცოლად მოყვანაზე მეტებობდა სულ და სახლში ვენეროული დაავადებების მტერი ვერაფერი შემოპოქინდა...

- ენეროული რაია, გამახსენე? - ეკითხება სათვალისანი ქერას ჩურჩულით.

- ცოლს რომ ვენერა პქეია, ქმარი კი სულ სხვა ქალზე რომ მოდავს...

სათვალისანი ქერას გეჭვის თვალით უყურებს.

- როგორ ყველა გამეპარა მარნე, როგარ?... - მოთქვამს კუხიანი და კვლავაც მუსიკის რიტმში ირევა. - ესლა შემორჩა და ნუ ნამართმევთ, ბატონებო, ნუ... მოყიდვით, რა ლაპარაკია - მოყიდით... - ისე კიდეც, ბატონებო, ნუ ჩადგამთ ფეხს ჩემს ცოდავში, ნუ...

უეცრად დარბაზში მუსიკა წყდება. მოცეკვავეები ჩერდებიან. დარბაზი ნელ-ნელა ბნელდება.

ბნელით მოცულ დარბაზში მხოლოდ საჭიდაო არენა რჩება განათებული. ხალხი ერთხმად გუგუნებს და აბლოდირებს. უცებ საჭიდაო არენის ოთხივე კუთხეში მსაჯის თეთრ მუნდირში გამონყობილი ოთხი ადამიანი დგება.

- ახლა კი ჭიდავია, ჩვენო ქალაქო! - ისმის უჩინარი დიქტორის ცივი ხმა.

ხალხი ისევ ერთხმად აბლოდირებს.

- მსაჯი პირველ კუთხეში... - აცხადებს დიქტორი და დარბაზი ისუსება. - მეტიუ ერსი!

- დედა მოვდლანა!! - გუგუნებს დარბაზი და ისევ აბლოდირებს. მეტიუ ერსი დიმილით უკრავს თავს მაყურებელს.

- მსაჯი მეორე კუთხეში... - აცხადებს კვლავ უჩინარი დიქტორი. - მარე ეირი!

- დედა მოვდლანა!! - გუგუნებს ისევ დარბაზი და აბლოდირებს. მარე ეირიც ილიმის და ისიც თავს უკრავს პუბლიკას.

- მსაჯი მესამე კუთხეში... - ისევ დიქტორი. - ლუკას უოტერი!

- დედა მოვდლანა!! - ხალხი აღტაცებმაია.

- მსაჯი მეოთხე კუთხეში... ჯონ ფაიერი!

- დედა მოვდლანა!! - კვლავაც გუგუნებს დარბაზი.

- და ვიდრე ჭიდავია დაიწყებოდეს... - აცხადებს უჩინარი დიქტორი. - მჭიდველთათვის ჭიდავის სამი მთავარი ნესი!

ქერა და სათვალისანი ყბაჩამოვარდნილები შეშუყურებენ საჭიდაო არენას.

- აკრძალულია სასტკაად! - ღრიალებს დიქტორი. - კბენია... ღრენაია... და უკანაღში თითის ტკეპაბაი!

- დედა მოვდლანა!! - ისევ გუგუნით აბლოდირებს დარბაზი.

- და ჭიდავის კიდევ ერთი, ამჯერად უმათავრესი ნესი!

- ღრიალებს ისევ დიქტორი.

ხალხი კვლავ გუგუნობა.

- მჭიდველებს ვირჩევთ ხალხისგაააააააა!

- დედა მოვდლანა!! - კვლავაც გუგუნებს დარბაზი. უეცრად ირთვება გამაყრუებელი სირენები და უკვე საჭიდაო მოედნის თავზე დამონტაჟებული სპეციალური აპარატები ინებებენ ბოლის ფრცქვას.

დაბნეული სათვალისანი და ქერა მაგდას მხარეს იყურებიან. მისი სკამი უკვე ცარილია.

- ანი, ძამბა, ვიდრე ჩვენ არსოურცივართ, თესი ვენათ პანა აქედან... - ჩურჩულით სათვალისანი და ხალხში მიძვრება. ქერა უკან მისდევს. მუჯღუგუნებით იკვლევს ბნელ დარბაზში გზას.

- ქურთმა, ნიკაა!! - ესმის სათვალისან სადღაც უკნიდან ქერას ყვირილი.

- აი ლამეც ჩათავადეს და ჩემი დუხი აღარ იქნება აქანა! - გახსახის სათვალისანი და უცებ ზღვის სანაპიროზე დილით მოვარეკიშე, ერთმანეთის გვერდიგვეკრდ მდგომ საოცრად გამხდარი და თმანარბაცეცივართი ჭაბუკისა და ხასხასა პომადით ტურმუცივითი, სულ მთლიად მემლოტი და უზარმაზარტუქუბიანი ქალის ნინ შყიფს თავს.

- იცი, აწუჩი, საღამოს შედვივარ სამზარეულოში და რას ვნებდ... - ტურმუცივითი ეუბნება ქალი ჭაბუკს.

- ზედ მაგადაზე ბუზები ერთმანეთს უზრდელურ სიტყვებს უშუბეზააა!! - ისე გავნითლი, ისე გავნითლი, აწუჩი...

- ნუ, რა დობის სიმბბუჯა! - ამბობს ჭაბუკი ნაზა.

სათვალისანი მოსაზურებს გვერდს უქცევს და გარეთ გასასვლელ კარს უახლოვდება. დარბაზი კვლავაც გუგუნებს. დიქტორი ისევ ღრიალობა. სათვალისანი პირველი აღწევს დარბაზის კარმდე. ხელისკვრით ადებს და გარეთ გარბის. ქერა უკან მიჰყვება. კისრისტეხით არბიან კიბებს და აქოქინებულნი ჩერდებიან.

გაუგრიო? - კითხულობს ქერა ნერვულად.

გუნუნებო, ძამბა, არ გვინდა-თქვა... რა ეიგრემ დასაკოდი ტახვიით... - იქნევს ხელს სათვალისანი.

იახამინდერი შუქით განათებულ ფოიემი კვლავაც სიჩუება. რეგისტრატურაში ისევ დედაბრები სხედან და ჭადრაკის თამაშს განაგრძობენ. დაფაზე მხოლოდ მეფეები და ჰყავთ დარჩენილი, მაგრამ მაინც არ ცბრებიან და მოუსვენრად დასდევენ ერთმანეთს უკან.

სათვალისანი და ქერა ღრმად სუნთქვენ, თან ერთმანეთს შეპყურებენ. მერე ნელ-ნელა მშვიდდებიან და სწორედ ამ დროს სასტუმროს კარდან გამაქვალ მაგდას ხედავენ.

- ევეთი ნომერში? - ეკითხება სათვალისანი ქერას და გასასვლისკენ იყურება. - თუ რაცხაა კილო...

- ვინცხა! - აწყვეტინებს საჩვენებელი თითის მაღლა ანევით ქერა და გასასვლისკენ მტკიცე ნაბიჯით მიემართება.

- სად მიდებიან, ადამიანო? - ტუნძქლით მისდევს სათვალისანი. - სადაა, ქე რე მიერევი კილო?!... აღარ გყვო?! ქერა კარიდან გარეთ სიმღერით აბიჯებს:

- ვილაცას თურმე სიკვდილით მონატრებია ძაალიან!! სათვალისანი მორჩილად მისდევს უკან.

● რას ამბობს ბურბუმელითა და ფიცრის ნახერხით მოფენილი ოთახის იატაკი?

იქნებ მაგდასთან მჯდომ მამაკაცის თვალუბებულ ცხედარს, გავერეოდ ხელში არყით სახეე ჭიქე რომ უჭირავს?

და იქნებ ჩართული სახერხი დაზვის ბილიუსი, რომელზედაც კოკა ფიცრის ხურხებას ასრულებს?

ან იქნებ ავად მორტყალიე აიუნის კარს, საიდანაც ზღვის მარილიანი პაერი უბერავს?

სულაც იქნებ კედელზე ჩამოკიდულ რადიოს, საიდანაც უკვე მამაკაცის მოგუდული ხმა ისმის?

...*ამ სახლში გამუდმებით ნაბიჯების ხმა მესმის და კედლებს მთელი დღე ტანდახორკლილი ვანყდები...*

კუმბოს თავსახური და ორი კედელი უკვე დამთავრებული მაქვს. ფეხზე წამომდგარი მაგიდასთან მივბრბობავ. მაგიდაზე პურისა და ძეხვის ნაგლეხები ყოჩა. არყის სანახევროდ დაცლილი მეოთხე ბოთლიდან ქიქში არაყს ვისხამ და ხელში ვიღებ. ჯერ ნათურის სინათლეზე ვავსურებ. მერე ცხედარს ქიქაზე ვუჭახუნებ.

- კოკა მერქ... ქვიია... მის... მიყ... ადამი... იანი ვიყა... ვარ... ჩემთვის... მიყ... მიყ... არს... მიყ...

ცხედარი ჩუმბადა. რადიოში კი კვლავ მამაკაცი ხმა ღაღადებს:

...*ხმა განსაკუთრებით შუალამისკენ მკაფიოვდება, როდესაც მთვარე ჩემი სანოლი ოთახის ფანჯარას უსწორდება...*

- ხატ...ვა კი... ვიცო... კიდევ ხეც... მიყ... ვთლავ... ვთლუ... მიყ... ვნერ...ავ კიდევ... მიყ... და ვერ ვით... სრულვებ... მიყ... ვერც... ერთდროს...

უცებ ვსვამ. მერე მავ პურს ვტეხავ, ვიღებ და უკან ზონილე ვაფურთხებ. გატალღებული მთვრალი თვალებს ისე ვახამხამებ, თითქოს სახეზე კანი მთლიანად გადაშვრალი მქონდეს. ჯიბიდან კვლავ „ლონგ საუნდ დრინკინგის“ აბების კოლოფს ვიღებ და ლამის მთლიანად ვიპირქვავებ პირში.

...*სწორედ მაშინ ნაბიჯების ხმა ბრავუნში გადადის; თითქოს ვიღაც უხილავი გამწვანებული გაურბოდეს თავისი თვებს და გონებაზე გულზე აქვრცვლივ კედლებს...*

კოლოფს ჯიბეში ვიბრუნებ და აივანზე ბარბაცით გავდივარ. თავზე საცე მთვარე დამნათის. უკვე თვალნათლე ვხედავ პლაჟის განათებულ ადგილს - ბებერ ვანკოს ვაგონებსა და იქვე აბრიალებულ კოცონს, რომელსაც გარს გიტარაინი ბებერი ვანკო, მისი ტიტულიკანა შვილივით და მაგდა თეთრი ძალი უსხედან.

- ვანკოო! - ვხავი მათი მისამართით, მაგრამ ჩემი ხმა ქარს მიაქვს და ფანტავს. უცებ ისევ ბებერი ვანკოს თვალები მიდგება თვალწინ. - *სწორედ რომ იხარებება...*

- ვანკოო!! - ვყვირი კიდევ ერთხელ და აივანზე გიჟურ ბტუნვასა და ხელების ქნევას ვინყებ.

...*ამ დროს კედლებიდან ყველაფერი უთავბოლოდ და ხმაურით ცვივა - მსხვერველადი იმსხვერვეა, ფშენადი იფშენება, ტყდომადი ტყდება და ირველივ მტკრის ბული დტება...*

ოთახში კისრისტეხითა და ღრიალით შემოვრბობავ. - მაგდააა!!!

„მე ბედნიერი მინდა ვიყო... შენც...“

სერვანტის უფრებასაც ღრიალით ვიღებ და იატაკზე ვაპირქვავებ. ყველაფერი ძირს ცვივა და იფანტება. მუხლებზე დავარდნილი ძირს დახვავებულ წერლობანებში ვიქექები. ვერაფერს ვპოულობ.

და ისევ მაგდა - *„იყნებ წამყვანინ... შემინია აქ...“*

...*მერე მთვარეც გადადის ფანჯრიდან და ხმაურიც კლებულობს, თუმცა კი ნაბიჯების ხმა მაინც დილაძედ მესმის...*

ფეხზე ძლივსძლივით ვივართები. ბებერი ვანკო - *„ჭუჭყი ზემოთ ამოდის... ქაფი... გადასაცევი...“*

ბარბაცით მივდივარ მაგიდასთან. ისევ ვსვამ და მერე მამაკაცის ცხედარსაც ვუსინჯავ შარვლისა და პერანგის ჯიბეებს.

მაინც არაფერი. ბებერი ვანკო - *„შენ გჭირს ახლა ეგ...“* დავიჯერო, მხოლოდ ერთი ჰქონდათ?..

მიყ...

...*ყოველ ალიონზე ყველაფრის თავიდან აღაგება, ახვეტა, მთელად გადაარჩენილის უკან დაკიდება და დანყობა მიწყებს...*

- მაგდააა!!!

„დიდი გოგო ყოფილა მაგდა...“

ღრიალითვე შევრბობარ პატარა ოთახში და უკვე ხის კარადიდან ვინყებ ტანსაცმლის გადმოყრას. ისევ მუხლებზე ვეცემი და ყველაფრის ჯიბეებს ვჩხრეკ - შარვლებისას, კაბებისას. ყველაფრისას. - *„მთელი ქალაქი შენთან არაა...“*

მაინც ვერაფერს ვპოულობ და ფეხზე ძლივს წამომდგარი თავს გაჭირვებით ვიმაგრებ. და ისევ რადიო:

...*შუქის ჩაქრობას კაი ხანია ველაზაფრით ვხედავ. სანოლზე ტანსაცმლიანად მინოლილს ხელში კალამი მიჭირავს, და რომ არ გავციფედ, თეთრ თაბახს ჩემი ხელმოხურებით ვაჭრულვებ...*

წინარამბდარი კედელს ავცქერი.

...*უკვე ახეთი ხელმოხურებიანი თაბახების ჩემსიმაღლე დასტა მაქვს...*

ნელ-ნელა ჩამომაქვს მზერა და საწოლზე დასვენებულ, ზენარგადაფარებულ ცხედარს დავუყურებ.

...*რა ძილი - ძილი, აღარც მახსოვს, როგორც...*

ფეხკარფით ვუახლოვდები სანოლს. მერე ვეჭრდები. მიყ...

გული საშინლად მიბაგუნებს. ხელს ფრთხილად ვინფი და ცხედარს ფრთხილად ვხეი კომპლბიან ზენარს.

მიყ...

...*ტლუევიზორი მაინც მუშაობდეს. დიდი ხანია, მისი ჩაქრული კერანი ვიღაც ნადრევეად გაჭალარავებულს და კალმით ხელში მინოლილს ირეკლავს...*

ახალაზრად გოგოს ისევ თეთრი, გაფითრებული, ცვილისფერი სახე - სქელი, ქქრა თიბი.

აქამდე რატომ არ მინახავს?

მიყ...

ან მამამისი? ამ სახლში, რატომღაც ყოველთვის მეგობა, რომ არავინ ცხოვრობდა...

მიყ...

ბებერი ვანკო - *„შენ გჭირს ახლა ეგ...“*

გოგოსაც ვულმოდვინედ ვუჩხრეკ ჯიბეებს. მიყ...

მაინც არაფერი.

...*აღარ შემიძლია...*

დაფიქრებით დავცქერი ცხედარს.

მიყ...

გული ისევ არანორმალურად მიცემს.

მიყ...

მერე ხელს ფრთხილად ვინფი და გოგოს პერანგის ლილების შესწას ვუნყებ.

...*ამდენი უძილობიდან სიკვდილამდე ხომ ცალი ნაბიჯილია... თუმცა, რაღა ცალი...*

წელსზევით ტიტველი ცხედარი.

ბებერი ვანკო - *„ტყუილად... შემთხვევით... ისე... არაფერი არ ხდება...“*

ცხედარს ყელზე ოქროსფერი ძენკვი ჰქიდა. მიყ...

ძენკვს ბოლოში პატარა ხის ჯვარი აქვს გამომბული...
...*ახლახანს ვავიჯე - ამ ბინის წინა პატრონს გამუდმებული სანორეკვილიუბისგან სანოლი ოთახში თავი ჩამოუხრჩია - კარის მეზობელმა მითხრა ამასწინათ. სად იყო აქამდე - მცოდნოდა მაინც...*

მიყ...

და იქვე, ხის ჯვართან - ვასალები!

ბებერი ვანკო - „შენ გჭირს ახლა ეც...“
დავყურებ დიდხანს.
... იმის წინა კი ისე გაპარულა ძილში, მხოლოდ მეორ-
მოკედ დღეს გაუთვითა - მინიდან გამოშავალ ვაგონის წრწის
სუნს შეუწუხებია...“

ფიქრობ. ფიქრობ იმაზე მეტს, ვიდრე შემძილია.
ჰიყ...

... მეზობლის დედამ კიდევ უფრო ძვილი პატრონიც
გაიხსენა - ვილატ ურნაშვილი დედაბერი, მიელი დღე
ფანჯარაში რომ იყო გადაყუდებული და გამკლელ-
გამოშვლილი ბუტბუტით წყევლიდა...“

იმაზე მეტად ვცხებლდები, ვიდრე შემძილია.
ჰიყ...

მაგდა - „მე ბენიერი მინდა ვიყო... შენც...“
კიდევ უფრო უარესადაც.
ჰიყ...

... რაზეც ვერაფერს გეპულობდა, მხოლოდ ეზოს
ბავშვებს ჰყავდათ თურმე ათვალისწუნებული და, თვალს
მიეფარებოდა თუ არა, მის ფანჯრებს კვილით უშენდ-
ენ ქეებს...“

თავში ჭექა-ქუხილი მენყება, ყველაზე ღიდი, რაც კი
აქამდე მინახავს და გამაივინია.

ჰიყ... ჰიყ...
ბებერი ვანკო - „ტყუილადა... შემთხვევით... ისე... არ-
აფერი ხდება“.

საშინელი მინისძვრაც.
ჰიყ... ჰიყ... ჰიყ...

... ფანჯრები სულ ჩამხხრეული ჰქონდა და ქეებიც
პირდაპირ ბინაში ცვიოდა...“

ნაუ-ნაუ! ნაუ-ნაუ! - ზარები რეკენ ჩემს გონებაში.
ნაუ-ნაუ! ნაუ-ნაუ!

სლოკინი უეცრად მტოვებს.
... რას უშვებოდა ბებერი კენჭებს, არავინ იცის: უკან
არასწორის ვადმოუყრო...“

ძენკიდან უცებ ვხსნი გასალებს, ცხედარს სწრაფად
უყურავ ღილებს და კომპლიმანტს ზენარს უკან ვაფარებ.
... შემდეგმა პატრონმა კი, აი იმან - ძილში რომ ვაპა-
რა, ვერც სახლში იბოვა ვერც ერთი...“

მერე თოახში გამოვდივარ და მაგიდასთან მისული
კვლავ არავს ვისხამ. ჭიქას სულ ბოლომდე ვავსებ და
მამაკაცს ვუჭახუნებ.

- ეს სად ვარ... თურმე...
ბოლომდე ვსვამ და ნეტოს არ ვტოვებ ჭიქაში.

... ჭამდა, ალბათ - სხვა რა უნდა ვფიქრობ...“

შემოსასვლელში სწრაფად გასული კარს გასალებს
ძლივს ვარგებ. თან ხელები მიკანკალებს.
გადატრიალებს ვცდილობ. არაფერი გამოძიბის. მთელ
თავს-ღრწებს ვიკრებ. ლამის გაესვლ, ისე ვცხებლდები.
ძილში თითქოს ჭიანჭველები დამიდიან. ვეჯავჯავრები.
მინც ვერაფერი. მორიგი დაჭიდებისთვის ვისუნთქე
ჰაერს.

-მე გაგიღებ! - მესმის უცებ უკნიდან. ვერკვევი.
ფიქრობებული თოახის მუკაგულიმ ფეხმძილად მდგომ
თეთრწვერა მოხუცს ვხედავ. თეთრ ანაფორაში
გამონყობილსა და უკბილო ღრძილებით მოღიძრარს
ხელში სქელი ზანარი უჭირავს, რომელზეც შავი ღორია
გამომხული. ღორი ფერდს კუბოს კედელს უხახუნებს და
სიამოვნებისგან ღრუტუნებს.

... თან კუბოში მწილი ისეთი მძიმე ყოფილა, ძლივს ჩაუტ-
ანიათ ეტოზე...“

- გამარჯობა. - წარბეჭრული ვზურჩულებ ჩემთვის.
მოხუცი ჩემკენ მადის. მოდის დიდხანს - თითქოს
სათოს, სულაც ორს ან მეტს და მეც ვმშობლდები. ისე
ვდუნდები, თითქოსდა რული მერეოდეს. ჩემგან სულ

ახლოს შეჩერებულს უკვე უცხო სურნელი ახდის: მინის
ან ცის, სულაც რომელიღაც ფერის. შესაძლოა, ყველ-
ასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში ატყვინზნონ,
აურიო, აზილი...მერე კარის ღრქოში გაჩრილი გასალებს
დაკორბილი თითებს ავლებს და ძალიან იოლად
ატრიალებს. კარს დამჭკნარ ხელისუვლს ჰკრავს და ისიც
გულისგამანერვლებლი ჭრიალით იღება.

სანაყლი მინა! - ჩიფიფიფებს მოხუცი და კვლავაც
უკბილო ღრძილით მზურღავს.

წერწყვის გადაყლაპავს ცვილივით. საშინლად მსუყეა
წერწყვი. ძლივს ვახერხებ. მოხუცი კი თვალს არ
მაცილებს. არც ახამაშამებს. სუნთან ერთად თვალვითაც
თითქოს იმ ფერის აქვს - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში
აზილი, ატყვინზნონ, აურიო... მერე ზღურბლზე აბიჯებს
და ღორიანად გარეთ გადის. გაკვირვებული
რიგრიგობით ვიჩრჩავ მზრებს და მოხუცს მივყვები.
გამოღებული კარდან ზღვის მლაშე ჰაერი მცემს სახეში.

ბებერი ვანკო - „ნობინა-მეთქი...“

სანაყალი მინა... - იმეორებს კიბისთავში ღორთან ერ-
თად მდგომი მოხუცი და ვარსკვლავებით მოჭდილ ცას
ასცქერის. - მარტო ველარ ძლებს ბოლო ხანებში... მით
უმეტეს რეატორის აფეთქების შემდეგ... მე მიხატის
ხილმე... შეუძლიდა... აჟადა... საერთოდ რომ არ გადაი-
რიოს, ზნაარებს ვუყვები... ისე უყვარს... ისე...

- დედა!

მთელი ღამეები კენების და აბოდებს...
გაბოროტებულია... თან ფერიც აღარ ადებს - რადიაცია
შლის შიგნიდან... ჩემთან კარვად ამოდის ხმა... ყველანი
შენუხებული ვარო. ყველანი ვუვლით და მაინც ვერ-
აფერი... ანდა რას მოვუვლით, იმდენია მისახველი...
მკვდრებით ცხოვრობენ... კი უნდა სხვადავდეთ... ყვე-
ლან... - ატარებს მოხუცი ხელს ირვკვლე. - სარკმიც...
მინა კიდევ სულ ილევა... ა, მალე აშველა გახდება. -
ხელისუვლებს ონდავ ამორებს ერთმანეთს მოხუცი. -
ველარც დაიბარება, ველარც ვერაფერი დაითვისება...
იკენებსებს მხოლოდ... მერე სუნი აუკა... ჩამოსვლა
გაჭირდება, ისეთი სუნი იდგება... სანაყალი მინა, პატრონ-
იც არავინ მაყვას ჩვენს მტერი... ჩვენც არაფერს ვიშვრებთ,
მაგრამ რად გინდა... - მოხუცი ხელს დანანებით იქნებს
და ღორთან ერთად კიბეზე ჩადის.

გავალ ანი მე... ღორი მყავს საჭმევი... - ჩიფიფებს
თავისთვის. - თუ რამე... ხიამ ხვლებით - არ როგორ? -
ამომყურებს ცალი თვალით.

გახვეებული თავის დაქნევსაც ვერ ვტყვებ. ის კი
სიბნელებში ისე უღზო-უვკვალად და უხმაუროდ
უჩინარდება, თითქოს საერთოდ არ ყოფილიყოს.

ცოტა ხანი ზღურბლზე ვდგავარ და ღრმად მსუნთქ-
ავი ვარსკვლავებით მოჭდილ მოვარინს აცს ვცქერი.
- მაგდა... - ვზურჩულებ ჩემთვის და ცხოვრებაში პი-
რველად პირველს ვინერ.

ბებერი ვანკო - „ტყუილადა... შემთხვევით... ისე... არ-
აფერი არ ხდება“.

უფერად თაბურთ მხეხავა. თვალები მიჭრელდება.
ცაში ვარსკვლავებია. ძირს სიბნელები. პირის საშინელი
ღებინებით კიბის მოავრის გადაყუდებულს ლამის მიე-
ლი გულ-ღვიძლი ამომწვავს. ვხრიალებ. ვაღვინებ
დიდხანს... ალბათ, საათს ან ორს, იქნებ მეტსაც. სიმძალი
თქრიადილთ ვადმომდის პირიდან და
თვალეგადმოკარკულს მაინც არ მეჭვება. კიდევ.
კიდევ. კიდევ. კიდევ კი ხანს მოავრზე ვარ
გადაყუდებული. ისევ ვაღვინებ. ბოლომდე. ლამის
თვალები ვადმომცვივდეს. კიდევ...

„შენ გჭირს ახლა ეც...“
მერე უეცრად ვგრძნობ, რომ ნელ-ნელა ვწყნარდები.

„მ და ღ დაგერჩა ვასაფელი...“

ძლივს ვიმართები ნელში, მოაჯირს ვშორდები და უკვე თავისუფლად სუნთქვას ვინწყებ. ხშირ-ხშირად.

გული ისევ ხმაურით მიზავუნებს. თან ვარსკვლავებითა და სავეს მთვარით განანთებულ ცას ავეურთებ და უცებ იწყება: - თავიდან შეპარეოთ, მერე თანდათან ჩქარადება და უკვე მიოლად თვალისდახამამებამთა ყველაფრით რაც კი ირგვლივ ოდესმე ყოფილა, არის და იქნება: ვარსკვლავებით, სავეს მთვარით, უსაზღვრო ცით, ყველაფრით, ყველათი, ვინც და რამაც კი დღევანდელი დღე მოიჭანა აქამდე. თითქოს ვადრდები კიდევ, თვალშიდან კი ცრემლის ცხარე ნაკადი მოდის; მომდის ლინიდან და დაბაბულებით.

„ხორცი რომ იხარშება... ქუჭყი ზემოთ ამოდის... ქავი... გადასაქცევი...“

მთლიანად სველი სახლში ნელი ნაბიჯით შემოვდივარ, კარს უბრალოდ ვხურავ და კლიტიდან გასაღებს ვაძრობ. ნელ-ნელა ვმსუბუქდები. თითქოს სადაცაა ცხოვრებაში პირველად უნდა გამეღიბოს. შემოსასვლელში ონკანს ხედავ - ონკანს, რომელსაც აუცილებლად მივუახლოვდები, აუცილებლად მოვუშვებ და გახურებულ კეფას შევუფერვ. ასეც ღებდა. წყალი კი ცივი და ძვალსა და რბილში გამტანი - სუსხიანი და ყინულოვანი.

ოთახში ნელი ნაბიჯით შემობრუნებული მაგინდასთან მივდივარ. გასაღებს ხელში ვათამაშებ. მერე მამაკაცის ცხედარს ვუტურებ პერანგის ჯიბეში და კუბოსკენ მკეცთობრად ვტრიალდები.

„... ცოდვესიგან გაიფუტო...“ - მესმის რადიოდან ისევ მამაკაცის მოვლადული ხმა.

კედელთან მისული ხელს ვინვლი და რადიოს გამორთვას ვინდობ - ღილაკს ცალ მხარეს ვატრიალებ.

„... არასწორად ცხოვრებამ დაღუპო...“ - რადიო მაინც არ ჩუმდება.

პირიქითაც ვატრიალებ.

„... ავხორციობამ და ენებიათობამ გაუმრუდა და მოუსპო სულიო...“

რადიოს კედლიდან გვლეჯა და იატაკზე მთელი ძალით ეანარცხებ. ის ნანილი-ნანილი იმსხვრევა და მაინც:

„ღმერთმა დასაჯაო...“

ვისუსები. ვიტრუნები. ვშეშვები. ვყურდები. ვხევედები. ველოდები.

და მერე, უცებ, მართლაც ღმილილ მოდის... სულ სხვანაირად ნამდვილი და საოცრად ხალი; სხვანაირად ფანინთოლი, ახალი და მართლაც მართალი...

„... თუ მართლა ეგრეს, ღლი! ვოგო ყოფილა მგდა...“

●
რას ამბობს ღამის ზღვა?
იქნებ ოდნავ განათებულ ქვიან ადგილს, სადაც მგდა ზის და ნიკაბი მუხლებზე უდევს?
და იქნებ მის მონყენილ მზერას, რომლითაც ის ჩაბნელებულ ზღვას ვასტკერის?
ან იქნებ სივარტის სანახევროდ ცარიელ კოლოფს და საწინებელას, მაგდას ფეხებთან რომ ყრია?
და სულაც იქნებ ღამის ზღვის მშვიდ ხმაურს?

სახემობრევილი მგდა ფეხზე დგება და ჩემი ჟილეტის შესხნას იწყებს. თან ზღვისკენ თვალღებანთებული იყურება და ნიკაბი უქანკალებს. უცერად იწყებდა, მზერას განზე აპარებს და აყურადებს. აყურადებს დიდხანს. მერე თითქოს რაღაც ესმის, ღილებს სწრაფად იკრავს და ისევ უქან ჯდება.

სანაპიროს კმაყოფილი სახეებით ქერა და სათვალ-იანი მოუყვებიან. ქერას ხელში სივარტის ღერისგან გაკეთებული ყვავილი უჭირავს და ნამდაუნუმ ყნოსავს. მაგდას დანახვანზე მისგან ოციოვ ნაბიჯში ჩერდებიან და ზღვისკენ შუბლის მოჩრდილვით იყურებიან.

- რაფერ მშვენიერად მასოსეს ძველსძველი კეთილი დრო, ჩემი ძამია... მეღისონ სკვერ გარდნი... უკვდავი ჯენისა!... - ღამის ნამდურებით იხსენებს სათვალ-იანი... უღეთაბერეგისი ენერგია, გადმოსული სცენიდან... ბილევის ფასი...

- მე სად გბრანდებდოთ, ნეტვე?

- მამაშენის სისხლში!.. ნუ მანყვეტილებ!.. მერე კილო ელა... პირუთენელი ბუმბერაზი... მთელი ცენტენერი... მარა რა ხმა და სასოება... ბრილიანტის თორმეტნივ-იანი კოლევი ყელზე... ნახევრად მშრალი შამპანურის ნე-მა... ელიტური საზოგადოება... მამაკაცური ხელისკვლევი შიშველ ნელვზე...

სათვალ-იანი კმაყოფილებით იფშენებს ხელისკვ-ლებს და ნერწყვს ყლაპავს.

- ისე, თუ ვაქეთ უსტიჩი ინფორმაცია - ეგ უფრო მაგარი იყო თუ ჯენისა? - კითხვობს ქერა მაგდას გასაკანად.

სათვალ-იანი მყისვე მკაცრი სახით უტრიალდება ქერ-ას.

- ეხლა ნუ შემარცხვენ, თუ ჩემი ძამია ხარ! რაია მაგი? რა კითხვობა?.. რა შუბაშა აქანა სიმავრე?.. ან რა სიტყვაა საერთოდ „მაგარი“?.. მთავარი ხომ ის შარავ-ანდელია, რომლითაც ამ გენიალურსა და დიადმა პიროვნებებმა მათ სოსეს დადმსრე საზოგადოების გულელი... მეც მათ შორის, და ვინ აღარ... ეს იყო სულის ნამდვილი, მუურაცხადი პრაზნიკი... დიდი დამაინტის შედარება კიდო, ჩემო ძამია, ისევე არ შეიძლება, რაფერც... ან რაფერც... ვეღარ ასრულებს სათვალ-იანი და ქერას მუჯღუფუნს შკრავს.

- ნუ, ალბათ, როგორც „ლენინოვრე-ჯიბის“ და... - ართმევის სიტყვას ქერა, თუმცა სათვალ-იანი აწყვეტირებს.

- ელაპარივე ეხლა მამს! - ამბობს მოწყენილი ხმით და მაგდას შემოპყურებს. - ხომ მართალი ვარ, მამაბ-იეთ, მის?

მაგდა უბრალოდ მხრებს იწურავს.

- ბრავო! - ყვირის უცებ სათვალ-იანი და მაგდასკენ მოემართება. ქერაც უქან მოსდევს. - რაფერც იქანა ილაპარიკეს, საოცრად არნახულად გამოსულხართ! დაგინერგვით იქაურობა! მაგთა კიდევ ეგ უნდოდო?.. ჩენც კი არ გენიანა, მარა ხალხი იპუტავს - მართლაც პიირდაპირ გგვენიალურადო!

- ვინ თქვა? - თავისთვის კითხოვობს მაგდა.

- ბრავისიშო, მადამ! - ყვირის ქერა და მაგდას სივარტის ყვავილს უწვდის. - ეგრეო, ადრეო, არაეის ახსოვს, როდის, მაგარი მაინც, თვით უკვდავი ლუი ამსტრონგიც კი ვერ მტროდაო!

სათვალ-იანი ისევ მკაცრად უტრიალდება ქერას.

- თფუი! რა მოსატანია აქანა მავსტრო ლუი, როდესაც მშვენიერ მანდილოსანს ველაპარიკები?! ისევ გვაბაბ-იეთ, მის!

მაგდას ეღიმიება, ქერას გამონვდილ ყვავილს ართმე-ეს და ცხვირთან მიაკვს.

- მეც მაგას არ ვამბობ? - იმართლებს თავს ქერა და მაგდას გვერდით უჯდება.

- მერსი... - ამბობს მაგდა წყნარად და სივარტის ყვავი-ილს ცხვირთან იძობებს.

- პირიქით, ჩვენ გვაქ იქით მოსახდელი უხარმაზარი ბოლიში... - ამბობს სათვალ-იანი და მაგდას მეორე მხრიდან უჯდება.

ცოტა ხანი მდუმარედ გაჰყურებენ ზღვას. მისი ფეხ-ინვა სასიამოვნოდ დაუღიბთ სხეულებში. მერე ქერა კენჭს იხელეთვის, ხელში ათამამებს და ზღვისკენ ისვრის.

- ჩვენა ეეე... ისა... - უტრიალდება სათვალისანი მაგდას.

- მაგდა, - ხრის თავს მაგდა და ნაღვლიანად ილიმება.

- ეგ რანაირი სახელია? - უკვირს ქერას.

- აქაური! - მაგდას მავიერად გალიზიანებით ხსნის სათვალისანი. - რაია, სულ შტერ კითხვებს რო სვამ, ჩემო კარგო ძამია?! აღარ უნდა გვაცალო პატარა?! აღარ უნდა იცოდე არც ოჩერედი და არაფერი?

ქერა არ პასუხობს და მორიგ კენჭს ისვრის ზღვი-სკენ.

- მაგდა, კი ხვდებით, ალბათ, ჩვენ ქე რო აქაურები არ ვართ... - განაგრძობს სათვალისანი მოკრძალებით.

- ასე ვთქვათ, ზეკულტურულ ექსკურსიას ვანყობთ!

- ისევე ეჩრება ქერა და კვლავაც სათვალისანის რისხვას იწყებს.

- რა შუაშია აქანა ექსკურსია?! ექსკურსია კი არა, ისა კიდო... ეე...

- ქერა როსკიპთა ტურ-ვოიაჟი რიზეში! - უსწორებს ქერა.

მაგდას ცინცება. ქერა მორცხვად ქინდავს თავს.

- შემიკლა ხელში! ძნელია, ძნელია და გაუსაძლისია აქანა... მე ყველაფერი მესმის... რადიაციოა... მუტაციოა... რას ჰკვას ხალხი... ამდენი შიში და ელდაო... - ამბობს თავისთვის სათვალისანი. - ჰოდა, იმას ვეკანებ, რომ ჩვენ აქანა პირველად ვართ-მეთქი და რომ არა ჩვენი ძველი ძამია მიხეილი...

- ცნობისთვის, ვალი ჰქონდა ამას უზარმაზარი იმი-სი. - ისევე ეჩრება ქერა და სათვალისანს საერთოდ აცოცხებს.

სათვალისანი ფეხზე გამშებებული სახით დგება.

- კიდო ერთხელ გევაპატეო... - უთბიძებს მაგდას. - მობრძანდი ეხლავე აგერ ნაშში! - ქერა ხანტად იმართება ფეხზე. ორივენი განზე გადიან და რალაცას ვაცხარებით ჩურჩულებენ. მაგდას ისევე ელილით მიაქვს ცხვირთან სიგარეტის ყვავილი.

სათვალისანი და ქერა მალევე ბრუნდებიან უკან და მაგდას კვლავ აქეთ-იქიდან უსხნებია.

- ჰოდა, იმას ვლაპარაკობდი, რომ... - იწყებს კვლავ სათვალისანი.

- ლამაზი ცია, არა? - აწყვეტინებს უკვე მაგდა და ცაში იყურება.

სათვალისანი ცბემა და მზერა ცისკენ გადააქვს. ცა ვარსკვლავებითაა მოჭვდილი და მის შუაგულში საცე მთიერე ჰქვია.

ჰისაროს ტილოსავით, ეშამკა დალაზეროს! - ამბობს ქერა აღტაცებით.

- არ გამიგია... - ჩურჩულებს მაგდა თავისთვის.

- არადა, ჩვენკენ წულ სხვანაირია. - ჩრის ისევე თავის სიტყვას ქერა.

სათვალისანი კვლავ აფეთქებას აპირებს, მაგრამ მაგდა არ აცლის.

- სხვანაირი, როგორი?

ქერა მზრებს გულუზრყვილოდ იჩრება და ცას აჰყურებს.

- უპირველესად, ღრუბლისანი. - ჭრის მერე მოკლედ და ზღვისკენ კვლავ კენჭს ისვრის.

გაკვირვებული მაგდა ქერას შეჰყურებს.

- მართლა? - კითხულობს გაკვირვებით.

- რატო, დანა, ყოველთვის? - უკვირს სათვალისანს და ქერასკენ ბრაზით იყურება. - როცა წვიმს, მხოლოდ მაშინ...

- ააა... - ელიმება მაგდას. - სხვანაირად ვერც ინივებებს...

- ოღონდ, ჩვენკენ, როცა უნდა, მაშინ წვიმს. - ამბობს სწრაფად ქერა.

მაგდას სახე უსერიოზულდება.

- როცა უნდა? - კითხულობს თავისთვის. - ვის როცა უნდა?

ქერა გააპსუებას აპირებს, მაგრამ სათვალისანი ანთებულ მზერას ხედავს და ჩუმდება.

- კი მაგრამ - მზე... მთვარი... ვარსკვლავები? - კითხულობს მაგდა თავისთვის.

- ეგ ყველაფერი ცისფერ ქერანზე. - ხსნის ადგებულად ქერა და ზღვისკენ ისევ კენჭს ისვრის.

ირგვლივ უხრებელი სიჩუმე ნეება.

- დიდ დათვის ყურობთ, მაგდა? - ხმაში შფოთით არღვევს სიჩუმეს სათვალისანი და ცისკენ ფრთხილად იყურება.

- დიდ დათვის? - იმეორებს კითხვას მაგდა და ცას ასც-ქერის.

სამივენი ცაში იყურებიან.

- დიდ დათვის ვერა... ვერც პატარას. - ამბობს მაგდა ნყანარად.

პაერში ზუზუნის ისმის. ვარსკვლავებისა და მთვარის შუქით განათებულ ცაში უცე ავიავამანადგურებლები ჩნდებიან, ელვის სისწრაფით კვეთენ ცას და სამხრეთისკენ იკარგებიან.

ძალიან ნაცნობი სურნელი შეუბრის უცე მაგდას ცხვირში: მინის ან ცის. სულაც რომელიდაც ფერის.

შეიძლება ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში ატყლიზნო, აურიო, აზილო...

- და თქვენ (ვურგო თუ იცით)? - უტრიალდება უცე თვალევაციმიტებული მაგდა ქერას.

- მხოლოდ ბასინში. - პასუხობს ქერა არხინად.

მაგდა სიგარეტის ყვავილი სათვალისანს უწვდის და მხნედ დგება ფეხზე.

- არ გინდათ, ზღვაში გასწავლით? - ეკითხება და რიგრიგობით გადააქვს მზერა.

- ეხლა? - იბნევა ქერა და სათვალისანისკენ რიდიდ იყურება.

- ამ დროს ზღვა ყველაზე თბილია. - ამბობს მაგდა და ქერას ზემოდან დასცქერის.

ქერა სათვალისანს მომლოდინედ შეჰყურებს. ის მზრებს იჩრებას.

- რატომაც არა? - ამბობს ყოყმანის შემდეგ ქერა და ისიც ფეხზე დგება.

უცე მაგდა მათთვის მოულოდნელად გახდას იწყებს. ჯერ ჩემს ფილტვს იხდის. შემდეგ მორტებს, ყველაფერს და ბოლოს დედიშობილადც რჩება.

სათვალისანი და ქერა პირდაღებულები შესცქერიან მიშველ მაგდას და მუცლები უბუყბუყებთ.

- გეკეთილი პირველი! - იძახის მაგდა მზიარულად.

- რას მიყურებთ! გაიხადეთ!

ქერა სწრაფად იწყებს გახდას. იხდის ნითოდ კებს, მაგზობიან მაისურს, მორტებს, ბოტასებს და ისიც დედიშობილად რჩება. სათვალისანი ანურული უყურებს ამ ყველაფერს.

- შენც! - უწყნარება მაგდა სათვალისანს მზიარულად და ისიც ზღაზნით დგება ფეხზე. იხსნის ქამარს... ფილტვ-ის ლილვებს... კობლებიან პეპელას...

მაგდა ჩაბნელებული ზღვისკენ კივილით გარბის. ქერა უკან მისდევს. ორივენი ზღვაში შერბიან და სიბნელებში იკარგებიან.

- მომიცათ, რა... რაია აგი?! - ყვირის ასევე ბოლომდე გახდილი სათვალისანი და ბუზუნით მიმუხნულებს ქვიან პლიაჟზე. - იცოდებ ყველაფერს მოვეყვები ჩვენებს!.. ვინცნას ნებას ზღვაში თავის დახარჩობა უნდოდა, ეხლა კიდო...

●
რას ამბობს კოკას სიზმარი?
იქნებ ბოლიო შუქით განათებული სასტუმროს დერეფანს?
და იქნებ ორივე მხარეს ჩარიგებულ ნომრიათ კარებებს?

ან იქნებ სველითიან ქერას, სათვალისანი და მავდას, დერეფანს ნამთვრალევი ნაბიჯით რომ მოუყვებიან?
იქნებ მეთვრამეტე ოთახის კარს, ქერა სწრაფად რომ ალბას?
ან იქნებ მავდას, პირველი რომ შედის ნომერში და ვინორი სანოლზე პირდაღმა ემზობა?
და სულაც იქნებ ნომერში შემოსულ სათვალისანი და ქერას, ტანისამოსის ხითხითით გახდას რომ იწყებენ?

ავტორისგან:

[აქ კი სასურველია მკითხველიც ჩაერთოს ნაწარმოების ქმნის პროცესში, ანუ ყველამ დაძაბოს გონება, ბოლომდე ახსნას ადვილი თავის ფანტაზიას, ამოდუნოს საკუთარი სიღრმეიდან ნარწმუნადვის ზღირი, შეაღწიოს მკვდარივით ჩაძინებული კოკას სიზმარში და თვალნათლივ დაინახოს ყველაფერი, რასაც ის იქ ხედავს: იცოდებს, რომ მიმედ მოლოდინე მუალამის ზღვა, მის პირას გაშლილი უსახელო და უშინდ დიდუმებული იანყველიო ქალაქი და მისი ლამის ფშვინვა არაფერი დაწვია იმ უიდურესად ავბორაველ, საიდრად მაპარზენ და უიღურეს საზიზღრობამდე დასულ შიპერ-პორნოგრაფიულ ორგანისთან შედარებით, რომელშიც ყველაფერზე ხელშეწყველი მთვრალი მავდა და ერთიანად ამშუნებული ქერა და სათვალისანი მოხანალოებენ. ანუ, -ნამო და ნამო, მკითხველო! - სადაც უნდა იყო და რასაც უნდა სწადიოდ: იდეგ თუ ინეგ, გაღმა თუ გამოღმით, მატყროსა თუ კუნძულზეზე, მთასა თუ ბარში, ცასა თუ მინაზე, მანაც ნამო - შემოხიდე „ღლილი სედის დედის“ მეთვრამეტე, ნახვარადელიანი ნომერში, დაინახე და დაწვრთმანებით შეიკრძინე ყველაფერი, რაც კი იქ ხდება და ტრიალებს. ღრმად შეისუთქე იქ დაუბებული ხორცის ავი სურნელი, ფილტვებში შეიზილე კიდურთა და ორგანოთა ნაირგვარი არომბეჭბით შეფერადებული სახე, გაუღვინეთი პაერი. ვაგავართოვდეს თვალის, დავეფჩინოს პირი, მოგადგობლოს მზერა - თუ გუხურნულა, ბარემ შეგრცხვეს კიდევ, რადგან მსგავსი აქაქდებ ხომ არათუ ვინახავს სადმე, ვერც ვერასდროს ნარმოგედგინა: ვნებიათი კენესა, სველი ლომნა, ოფლიანი თვალნი, გალიოული სესულეტი, ერთმანეთში ჩახლართულ-ჩავლესილი ნოტიო კიდურები, ხორციელი ნეტარებისგან მოღლილი სახის ნაკეთები და ეს ყველაფერი კოკას სიზმარში განა ერთფერო, ორფერო, სამფერო, ექვსფერო თუ თორმეტფერო - ლამის დაუსურლებლად ტრიალებს ნრეზე და დილამდე გრძელდება.

●
რას ამბობს ეკლესიის საკუროთხველი?
იქნებ მის წინ საწლითი ხელში მუხლებზე დაჩოქილ თავპლიან გოგონას?
და იქნებ საკუროთხველითან ამართულ ჯვარცმას?

იქნებ ეკლესიის ღია სარკმლიდან ძლივს გასაგონად შემომავალ ქალის კივილსა და მამაკაცის ყრუ შეახსენებას?
ან იქნებ გოგონას ტუჩების ცმაცუნსა და ჯვარცმისკენ ამართულ მზერას?
და სულაც იქნებ იმ ნამიერ ღიმილს, ჯვარცმულს რომ გადაღურბის სახეზე?

გოგონას გოაცვებისგან ხელიდან საწლითი უვარდება. ფეხზე ნამომხტარი და აკანკალებული სწრაფად ტრიალდება და თავდახრილი გაქცევას აპირებს. ნაბიჯი. ერთი. ორი. სამი.

გოგონა მღველიც ეწეხება. ეკლესიის ღია სარკმლიდან კი იხედ ხმები: „მოეთრიე ახლავე აქ და ამისხენი ყველაფერი!“ „კარგი რა, კლარა... დაწყნარდი...“ „ახლავე-მეთიო!...“

- რა მიზნად, შვილო ჩემო? - ეკითხება მღველი გოგონას.

- მამაო... უფალმა, მამაო... მამაო... - ნანყვეტ-ნანყვეტ იმეორებს აქაც კალბული გოგონა და ჯვარცმისკენ შიშით აპარებს თვალს.

„მოეთრიე-მეთიო!“
„კლარა, რა ჩემი ბრალია...“

„იდიოტო, კრეტინო! არაფერი არ მიინტერესებს! არა! არაფერი შენ არ გინდა, არაფერი! გინდა, რომ სიღარიბით ამოგხდეს სული! რად ეშმაკს დაეანახო შენი ასეთი თავი, ვის? მე ფულიანი მინდა, რომ იყო! მდიდარი! მღველი ერთად ბუნდირი მინდა ვიყო, ვაივებ?“
შედავი პირჯვარს იწერს და ჯვარცმას შიშით გაპყურებს. მერე გოგონას თავზე ადებს ხელს.

- უფალი რომ ჩვენი ცოდვებისთვის ეცავ, შვილო ჩემო, ამით ჩვენ... - ამჭიდებს გოგონას მღველი, მაგრამ სიტყვას ეკლესიის შემოსასვლელთან ატყეხილი ხმაური აწყვეტინებს.

„არაფერი შენ არ იცი?! სად ეშმაკებში მიდიხარ, სად?! მოეთრიე ახლავე აქ, თორემ ამოგკანრე თვალები და დაგაპუტებ თმა ღერა-ღერა!“
„დედას, ხომ იცი, მე როგორ მიყვარხარ...“
„რა ეშმაკად მინდა მე გისი სუნიანი სიყვარული, თუკი არაფერი გვექნა მაგს შეტის! რად მინდა, რად?“
„კლარა, შენ არასწორად მსჯელობ“.

მღველი ჩერდება და კარისკენ იფურება. ახალგაზრდა მორჩილი ეკლესიაში შემოსულ ქერას სახელოზე ექაჩება.

- ღვთის სახელი მოკლე შარვლით შემოსულსა სასტიკად აკრძალული! ცხოვთე უკან გაბრძანდეთ!

ჭრელაჭრულა შორტებში გამოწყობილ ქერას ტანზე ჩემი შეკერილი ფილტვი აცვიო. ფეხზე კლვავა ფერადი ბოტასები აქვს ნამოცული.

„არაა! ნუ მიდიხარ ნურსად! დაეგდე ავგრ და ამისხენი, რატომ დადევნი ამერიკაზე იქ დევა, რატომ?..“

„კლარა, მე ძმა მყავს ამერიკაში...“
„მოკლაჯე!.. ხომ ვითხარი, გეძინებში ბაღდათიდან იყო-მეთიო, გომ ვითხარი?! აძინ იქსი უნდა დაგვედო, აძინ იქსი?!..“

ქერა მორჩილს ყურს არ უდებებს და მღველისკენ მტკიცე ნაბიჯით მიემართება. მღველი გოგონას თავიდან ხელს იღებს და ქერასკენ ტრიალდება. გოგონა დროს პოულობს და სწრაფი ნაბიჯით გარბის ეკლესიიდან. ქერა ადევნებულ მორჩილს მკვეთრად და მკაცრი სახით ურჩიალებს.

- ადამიანო, გითხარით უკვე... საქმე მაქვს-მეთქი, პირადი! - ამ სიტყვებთან ერთად ქერა მღვდლის წინაშე იჩოქებს. - დამლოცეთ, მამაო!

„კლარა, დანყნარდი... ავერ ცხვირსახოცი...“
„მომაშორე თავიდან ეგ შენი ჟღერლინტიანი ცხვირსახოცი... ილიოტო!“

მღვდელი ხელის ოდნავი მოძრაობით აწყნარებს ანერველებულ მორჩილს და მეორე ხელით ქერას პირჯვარს წერს. ქერას უცნაურად აძაბავებს, თუმცა მღვდელს მაინც ხმაურით კოცნის ხელზე და ფეხზე დგება.

- ღმერთმა დაგლოცოს. - ამბობს მღვდელი. - გისმენ, შვილო ჩემო...

- სასწრაფო საქმეა, მამაო... - იწყებს ქერა. - უბედურება დაგვატყდა თავს... ძველისძველი მეგობარი დაგველუბა აქ ქაოლშვილიანად და... ჩვენ კი ვიზრუნეთ ყველაფერზე, მაგარმა უთქვენოდ მათი მინისთვის მიხარება არაფრით იქნებოდ, ასე დავგაბარებს იქიდან... - ამ სიტყვებთან ერთად ქერა შორტის ერთი ჯიბიდან ფულის დასატყა იღებს და მეორე ჯიბეში იდებს.

„კლარა, მე ხომ შენ მიყვარხარ...“
„კურტიანი ხარ!! ტლუ! ამხელა ფორი!.. არაფერი შენ არ გეხის!, არაფერი!“

- ურჯულულები ხომ არ ვართ, შვილო ჩემო... - ამბობს მღვდელი და თავს აკანტურებს. - ახლავე გინდათ თუ...?

- დრო ბუნზინია, მამაო. - შლის ხელებს ქერა. - გარეთ მანქანა იდის. - ამატებს იქვე და თან მღვდელს ხელმკლავს უყრის. ორივენი ეკლესიის გასასვლელისკენ მიმართებიან. უკან სახეარეული მორჩილი მისდევთ.

„კლარა, მე გვინი, შენთვის იმ ევეთი არაფერი მიაკადრებია...“

„მძღწერო!! კურტიანი!! შენ ჩემი მოსაზრებები სულ ფეხებზე გკიდია, სულ!“

„არა, კლარა...“

„არა კი არა, კი!“

ეკლესიასთან საბარგულიანი მანქანა დგას. ჩამონეული ფანჯრიდან სათვალისანი იყურება და კვლავაც გაბნეული უღვაშს იძრებს. სისხლი დილის სიოს სადღაც შორიდან კვლავაც ქალის კივილი და მამაკაცის ყრუ შეპასუხება მოაქვს:

„კლარა, ცდები, კლარა...“

„არ ცეცდები!! რატომ დადვი იქს დევა, რატომ, როცა ამინ იქსი უნდა დაგედო... ხომ გითხარი, ხომ გითხარი, ერაცზე-მეთქი?“

„რა იცი, კლარა... იქნებ სულაც იქსი დაგედვას... რა ვიცით...“

ეკლესიიდან მღვდელი, ქერა და მორჩილი გამოიდან.

- ლაუდეტუს იეზუს კრისტუს! - ესალმება სათვალისანი მღვდელს ბანჯგულიანი ხელის აწევით.

- იწ სანქტის სანქტუს! - პასუხობს მღვდელი. თან ჯიბიდან დიდ ბასლიებს იღებს, ხის მასიურ კარს ხურავს და გასაღებით გასაღებზე ეკატებს.

„დებოლი ხარ, დებოლი! იქსი მამინ არ დამგედარ, ბებიაჩემის დროს, და ახლა რანაირად?... ახლავე ნამოდი, თავიდან დაგდოთ! ანდა არა, ეგდე სახლში! მუნს გვერდით როგორ გავიარო, ხომ დამცინე ყველაში!“

„კლარა, შენ ჩემი გრცხვებია?“

„ხმა ჩაიკმინდე, ბინშური ღორი! არავის დაურეკო ჩემს მოსვლამდე და კარი არავის გაულო! თორემ არ ვიცი, რას ვიგაბა!“

- შეტრეკ! - უტრიალდება მღვდელი იქვე მდგარ მორჩილს და გასაღებს უწვდის. - ღვთის სახლის გასაღებს გაბარებ. ჩემს მოსვლამდე არავინ შეუშვა!

„კარგი რა, კლარა...“

„კრინტი!“

„კლარუშკი...“

„კრინტი-მეთქი! ფეხი არ მოიცივლო! ვაზი არ აანთო! მერე ვინ დავაიხიბს?! გარედა კვეტავ! ხმა არ გავიგო შენი! იქს და და დედო... რა დევეტურატა, ღმერთო ჩემო... სად ეგმაქი ვაიხარდა, სად? რა მინდოდა ამ კრეტინთან, რა? აღარ შემძლია... ო, ღმერთო!“

- პაფარი არ განრდება, მამაო? - ინტერესდება ქერა.

- ღმერთი გვფარავლობს, შვილო... ეე... -

- გრისივი! - შევლის ქერა.

- გრისივი! - იძივრებს მღვდელი და საბარგულიანი მანქანის გამოღებულ კარში ადის.

● რას ამბობს პატარა ოთახი?

იქნებ ძველი ვახუთებით დაფარულ კედელს? ან იქნებ სანოლს, რომელზეც ქერათმინი ვოკოს ცხედარი ასენია?

და იქნებ ბურბუშულაით მოფენილ გვერდითა ოთახს? ან იქნებ მაგიდასთან მდგარ სკამს, რომელზეც მამაკაცის ცხედარი ზის და ხელში ცარიელი ჭიქა უჭირავს?

და სულაც იქნებ უზარმაზარ, ყავისფრად გალაქულ ორადგილიან კუბოს, რომელშიც კოკა ნუეს და მმე-იდად მძინარს სახეზე ფანჯრიდან შემოსხლებილი დილის შვის შუქი დახატამაშებს?

მეღვიძება. წამწამებზემებებულ თვალებს ხელისაგულებით ვისრეს და ძლივს ვახეღ. მერე დამძიმებულ თავს ვწევ და აძღვერულ მზერით დღეად ვათვალიერებ ოთახს. აქ ყველაფერი ძველებურად და მაგიდაზე ცარიელი ბოთლები ყრია; იქვე დაგღეჯილი პურები და სანახევროდ შეჭმული მხევიც გვია.

კუბოდან გაჭირვებით ვდგები. მთელს სხეულში მტტებს. მაკანკალებს. იატაკზე გადმოსული წონასწორობის ვერ ვინარჩუნებ, თვალში მიჭრელდება. მაგიდას ხელისაგულებით ვეყრდნობი. ხშირ-ხშირად ვსუნთქავ. გამალებით მიცემა გული. აქვე ისევ რადიო. ისევ კედლის - ოლონდ უკვე ძირს დაგდებული, დაფშენილი და დამტყრეული. დაიჭურება და გახსენებას ცეცდოლობ. ვაკვირდები. იქ კი აშკარად ჩემი ხმაა:

... მწყური ღმერთი და ვეჭებ ყველგან: თვალის ფშენებაში, თან მუნჯარებაში, სველ რაფაზე მდგარ კაქტუსებში, იქ მოლულუნე ცოლ-ქმარ მტრედებში...“

მეჩვენება. ან არ მეჩვენება. მაგიდან ხელისაგულებს ვიღებ და ბარბაცით მივდივარ აივანისკენ, თუმცა კი ზღურბლზე შეჩერებული ვირინდები.

უნეშობია.

... ნეუტონის შემდეგ დამბალეზობი, სველ სკამზე მჯდომ ცალ მეზობელში, რომელიცა ჰგავს წაწვიმარზე შვის ანტისკლიას ამოსულ წინიანს...“

მტრისადები და ისევ მაგიდას ვუახლოვდები. ზედ მიმდგარი ვყოვნდები და ხელისაგულებს ვაბჯუნ. ისევ ვისხნებ, თუმცა კი მაინც გაჭირვებით და თითქმის ვერ-აფერს. მერე მამაკაცის ცხედარს ვავლებ ხელს ილიეებში და სკამიდან წნეც. ძალიან მიმევა ცხედარი. უსაშველოდ ცვიცრ. მაინც ვწევ და ისევ თვალში მიჭრელდება. უცვრად ცხედარს გაყუნილი ხელიდან ჭიქა უყვრდები და იატაკს ემხვებრევა. მხსნრევის ექო ზრიალით დამიბს მთელს სხეულში. ძირს ვიყურები.

... მის ფეხებთან აბუხრე ძაღლი, ძაღლი, რომელიც არავის არ ჰგავს, მუნს თვალდებში, ბინშური ძაღლი, რომ ამოცქერუნე ჩემ ფანჯარას...“

მთელი სხეული ერთბაშად მეჭიმება. მერე მეკუნთება - თითქოს ერთ უწყვეტ ძარღვად უნდა მექცეს. უცერად, თვალისდახამხამებში გამდის ყველანაირი ტკივილი და ძალიან თავისუფლად ვინცეხ სუნთქვას. თან მასხენდება. ყველაფერი ნელ-ნელა მასხენდება. თანდათანობით ვლავაგები და ვლიორდები. მამაკაცის გვაგას გვერდით ოთახში მივაფორთხილავ. შედვიარ. და აქვს რადიო: *... აქ მერე ვარ ჩემი ძელებით, ოთახით, საესე ზარებით და ჩემი სუნით, კედლის სარკით, რომელმაც მე ვარ, მე ვარ ბოლომდე, ოღონდ პირიქით...*

ოთახი პატარაა, ვინროა, ერთი ბენოა - მხოლოდ ტანსაცმლის კარადითა და რკინის საწოლით განწყობილი. საწოლის თავზე, ძველი გაზუთებით დაფარულ კედელზე მარიამ მაგდალინელის გაცრეცილი სურათი ჰკიდია; შუა ოთახში კი ისევ დაბალი, გრძელი და ცარიელი მაგიდა დგას.

... ავერ საწოლი, სკამი, მაგიდა, მაგიდაზე კი არეულობა - არეულობა თეთრი ფურცლების, რომლებზეც დღემდე სიტყვებით ვცეკვავ...

მამაკაცის ცხედარს გრძელ მაგიდაზე ფრთხილად ვასეკებ, თვალებს ვუხეხავ და ცივ შუბლზე ვკოცნი. მერე კოპლებიან ზენარს ვაფარებ და საწოლისკენ მიტრიალებული იქითკენ ვდგამ ნაბიჯს.

... საწოლი წრიალებს - სკამი ორყეფა - მაგიდა დგას და თეთრი ფურცლებზე მე ვხედავ გემოს, ღმერთის არომატს ზე ვეძებ ყველგან - სიტყვებსა და ნურტილი-მიძემში, თვალისხამხამში ვაღუელვ დღემ...

გოგოს ცხედარსაც ფრთხილად ვკოცნი გაყინულ შუბლზე და მასაც კოპლებიან ზენარს ვაფარებ.

... ამ კოლენდარში, კიდევ ნახატზე, რომელზეც ვარბის ფირაფი მარცხნივ და ვეღარ იტანს საკუთარ კოპლებს - ფირაფი მარცხნივ აიბნებს გორაკს და დაინახავს ტბას წყნარს და ქორავს...

გვერდით ოთახში გამოზარბაცებული მაგიდასთან მდგარ სკამზე ვშეგები. ისევ რადიო - დამტყვეული და დაფშვილი.

... ერთს გაიღიმებს, შეიკუნტრულდება და დავუვება დახარწყულვებლად, შეტკობავს ოთხით, მოსრულავს ყლორს და დაუყოფის ტანში შვის ამონვერა...

თავზე ხელებს ვიჭვლავ, თვალებს ვხუჭავ და ველოდები. დრო, ალბათ, გადის. ალბათ, სათი ან სულაც მეტი. შესაძლოა მთელი უსასრულობაც. ნუთუ მართლა მე ვარ რადიოში თუ მეჩვენება?.. უცებ ღია აფინდან მანქანის ხმაური მესმის. მინდა ნაშოფინიო, აივანზე გავევარდე და ვიღრიალო.

... ვეძებ თბის სარჭზე შერჩენილი თამბი, გუზის რომ დაარჩით შემთხვევითი ჩემთვის, დაუღუველ ჩაის ფიქაში, რომლის ფსკირზეც სიტკოპ არ ვაღუველ...

მამქნა აშკარად სახლთან ჩერდება. რახრახებს. შემდეგ უჩნდება. ცოტა ხანში კიბეზე ამოსვლის ხმა მესმის - კლოტის გადაბტრიალებაც. კიდევ ერთხელ. და ისევ ნმები, ამჯერად ყვირობის:

- უფურე შენ!. ღია დავეტიკოვებია! ხომ შევეამონმეთ კი მარა?
- იქნებ გაიტყა კიდევ?
- ვაგეფუდები ეხლათ! მოკვლავ მე მართლა ყველას... მართლა მოკვლავ! თავსაც მივიკვლავ! იქამდე შენც გაგიყოლიებ...

... ძილით დაორთქლილ მწვანე ყურმილიში, რომლით ხელმაც გამომეღვიძა, ერთადერთი მახსოვდა წვიმა და კიდევ რაფა სველი მტრედების...

სუკე შემოდინს. შემოდინან დიდხანს. მთევლოდები. უკვე შემოდინს. შემოდინან დიდხანს. მთევლის სხეულში ბორძიკით დამიდის ენერგიული ნაბიჯების ხმა.

... და მე მომწყურდა, მომშივდა ღმერთი, დავიწყე ძებნა დედის მუცელში, ნანახ სიზმარში, ჩემში და ვარეთ, ჭერში, სარკეში, ფენარის ჩარჩოში, ნაკრუსებსა და ცალ მეზოდელში, გამორთულ დენში და ეჭვების სუნში, რომელიც დგება ავდრის დასასრულს...

პირველი ოთახში სახვარეული სათვალისანი შემოდის და ჩემს დანახავზე შესამჩნევად ტებება - ლამისაა, ადგილზე შეხტეს. მერე სახე უნათოდება და გაბზეკილი უღვაწის გრცხას იწყებს.

უჰ, კი ამაპრულობა შენი, ძამია... რავა გაათენე? - მის ხმამი უშალ სიმსუბუქეც ჩნდება, სილაღეც, უდარდელობაც.

მასუბად მხოლოდ მხრებს ვინურავ და თავს მაგიდაზე დახვავებული არაფის ცარიელი ბოთლებისკენ ვიწწევი. და იქვე ისევ რადიო:

... მას არ აქვს წონა და არ აქვს ფერი - ის არის ერთი და არის ყველგან, შორ ჩრდილოეთში, სადაც სათბობად ერთმანეთისგან ხდინა მევერ არაყს, მერე კი სვამენ გაოვებამდე...

- ოჰო!... - ებადრება სახე სათვალისანს კუბოს დანახავზე. - უფურე ამას! - ყვირის. - დედა, კი კლასნი კუბო დეეინახე! და ისევ ნაბიჯები.

... შორ სამშრეთში, სადაც კი ჩრდილებს დამეძებნ დაძნელებამდე, საღამოსკენ პოულობენ და ღამით ძილისას სულ აღარ ჩანან...

ოთახში ქერა შემობრბის და უცებ ამუხრუჭებს. ჩემს დანახავზე ისიც შესამჩნევად კრთება.

- რა ამბავია? - თავიდან ხმამი იოლი შფოთით კითხულობს, თუმცა კუბოს დანახავზე ისიც იბადრება. ისიც ლაღდება და მსუბუქდება; უდარდელზე უდარდელი ხდება.

... შორ დახვავლეთში, სადაც პლასტმასის მანეკენები იქცენ ცოცხლებად, დადგანენ ქუსლებზე, ჩაიცევენ კაბა და შერიერ მოსახლეობა...

- უჰ, როგორ ვაუხარდებთ ჩვენებს... - უტრიალდება სათვალისანს.

- თან ორადგილიანი!. რავა კარკათ მოუფიქრებია!.. მე კუბოს დავყურებ. დანამხხვრევებული კედლის რადიოდან კი ისევ ჩემი ხმა ისმის:

... აღმოსავლეთში, იქ, სადაც მნიშობს შვის ვულზე სილა, სილაში ვარდი, ჩილომს ენევა მამა და შვილი, ირგვლიე კი ცაა სხვა სილავევარდის...

ქერა და სათვალისანი კუბოს წრეს არტყამენ. დონიჯემორტყმულები ათვალეიერებენ და ახლოდან აკვირდებიან. მერე კმაყოფილად ხვნეშიან და ჩემკენ მტრედობიან.

... ვეძებ მას ყველგან, ზემოთ და ქვემოთ, მირჯერავს მოხუცი ბენზონის სუნში, დიდ ჭურჭებსა და მშრალ მიუდებზე, მეტრებებსა და ქალაქის ბუღი...

- აი ყოჩაღ! - ამბობს ქერა. - რასაც არ ველოდი, არ ველოდი და კიდევ ერთხელ არ ველოდი...

- რაფერ მოსწარია, თუ კაცი ხარ?.. - უკვირს სათვალისანს.

... ბრძა მათხოვერებში, ნაძვის ვიწროებში, მშესუსზირის ყრუ გაყიდვლებში, პურის სურნელის გრძელ მთავრეხილში, რომ ესაზრებდა ქალაქს ფერდიდან...

მე ისევ მხრებს ვინურავ და ფხვზე ვდგები. - ეგ ფილტვი საიდან? - ვეკითხები ქერას ჩავარდნილი ხმით.

ქერა კმაყოფილად იყურება ტანზე. მერე თავემომწონედ ტრიალებს ადგილზე.

- ხომ სერიოზულია?.. ნამდვილი ჰენდ-მეიდი!

- მიცია-მოციობის საუკუნე ქე როა, ძამია, სუ დეივინყე?

... პორიზონტსა და სულაც ცაში, მოსულ წვიმაში და ნასხლექ შვეში - ხელებს კი თბილათ ჩემს ჯიბეებში; მი- ვდვივარ ჩუმად, კანკალით, ფეხით, დავეძებ ყველვან, ყოველ ნაბიჯში - ამოსუნთქავში, გულსიცვამში, მღვრიე მზერების ზურდის ჩხარობში...

- პე, საქმე ეხლას... საქმე!.. - აწყვეტინებს ხელების ფშვნიტით ქერას სათვალისა... - გოგუებთ ეხლა ეს კაი კაცი... ამხელა ტვირთი ჩამოვგამოხრა...

ქერა ფაცურს იწყებს - შარვლის ჯიბიდან ტყავის საფულას იღებს. ხსნის და არჩევს. მერე იქიდან რამდენიმე კუპიურას იღებს, მზის შუქზე გაჟყურებს და მაგიადა-ზე ყრის. მე ფულს დავცეკრე...

- პალაღია შენზე! - ამბობს ქერა და კიდევ ერთს ამატებს. მერე უცებ გულის ჯიბიდან მაგდას ნაწუქარ ხორცისფერ ქვას იღებს და ფულს ზემოდან ადებს. - ესეც...

რადიოში კი ისევ მე:

...ხეებს სცივით და სცივით ფოთლებს, მათ შუავარკობებს მიხუთ ქალი, ნიღებს სახლში, ჩადებს ნივნები...

მაგიდიდან ქვასა და ფულს მუჭით ვიღებ.

...და მონიშნავს ნასაკითხ თავებს - აბზაცებს, გვერდებს, წინადადებაებს, საკუთარ თემსაც ვათვრებამდე...

მერე ქურთუქს ვიცვამ. ჩემს დიდრონ ჩანთას ზურ- გზე ვიკიდებ.

...ომში უჟავლოდ დაკარგულ ქმარს და ქორნილის ღამის თამამ ქრიალებს, თბილ წყალში ჯდომას, სხმატრალა საპონს, ფანჯარას, სადაც მთავრდება მთე- არე...

დაუმშვიდობებლად გასვლას ვაპირებ, მაგრამ ვყოვნდები. რიგრიგობით შვეყურებ სათვალისასა და ქერათიანს.

- თქვენ არაფერი არ გესმით?

სათვალისანი და ქერათიანნი გაკვირვებით მიყურებენ. მერე თითქოს აყურადებენ.

... მე კი ვიდედები სწორედ იმ ხის ქვეშე და ავაყოლებ მზერას სველ ტოტებს, ანწყოს, ნაბირს, წარსულს, მომავალს, არეულობის მზით და მთავარი მოყოლობის...

რავა არ გვეცმისი, ძამია?! - იღიზიანდება სათვალისანი.

- შენა დამით ხომ არ ჩამოგიკრია?!
რა?

რალა რა... - უეკირს ქერას.

- გუშინ რადიოდ დამემტვრა... - ვიყურები პასუხად იატაკზე.

ქერა და სათვალისანი იატაკს აცქერდებიან. იქ რადიოს ნარჩენები ყრია.

სათვალისანი ხელს იჩენვს. თავს მძიმედ ვაქნევ და გარეთ ვავდივარ.

... ვეძებ მას ყველვან: ჩემში და მათში, აქვე, იქამდე, ვიდრე, ოდესღაც, მე მიყვარს ჩემი მზისფერი მსხლების სველ ფოთლებიდან კისკისით ჭვრეტა...

სისხამი დიღია. ვრილი პაჭირი სახეს მისუსხავს. ფრთხილად ჩადვივარ. დიდხანს. ღამის საათი ან ორი, კესპაღოა მეტიც ან სულაც მთელი უსანარულობა. უცებ მოხვედრე მღვდელი მეჩვენება. ერთმანეთს ვუსწორდებით და ორივე ვყოვნდებით. ძალიან ნაცნობი სწორეული შემირბის ცხვირში: მინის ან ცის. სულაც რომელიღაც ფერის. შეიძლება ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთში ატყლინოს, აურიონ, აზილო...

... ქარებშიც ვეძებ, ქარტყილებშიც, შორიდან მოსულ ნივთარებშიც, მათ მოაქვთ სევდა ცათამბეჯენების, დახვრულულების, დახვრეტილების...

- მამაო... - მიკანკალვებს ნიკაძი. - არ მჭირს?...
- ორშაბათს მოხვალ... - ამბობს მღვდელი თავისთვის და ბინამი აბიჯებს.

... - ა ნაატეხეს უშმაკა რქები! - ფეხშიშვლად თიხნის ყანას გლეხვატი, მის ფიქრშიც ვეძებ - თოვლისკენ, ტყისკენ, მინასთან ახლოს დამჭკნარ ფოთლებში...

ცარიელ ქუჩაში მძიმე ნაბიჯით გამოვდივარ. მერე ვჩრდები და აქეთ-იქით ვიყურები. ვფიქრობ.

... ხეზე შერჩენილ ყვავის ყრანტალში, კვალში, რომელიც დაეტრეო უკან, ფიქრში, რომელიც აქამდე დამცდა, დამრჩა წარსულში, უკან, ქარებთან...

მერე ცივი ყურები. იქ შუბა დილის - ჯერ კიდევ ბაცი და რთვი. ასევე ღრუბლები, რომლებსაც დილის ნიავი ზღვისკენ ფრთხილად მიერეკება. უცებ საშინელი ზუზუნი ჩნდება. ცაში საიდანღაც ავიავამანადგურებლები მსდებიან, ნამში კვეთენ ცას და საშხორისკენ იკარგებიან.

... დავეძებ იქაც, შორ ბავშვობაში: აქერცილი მუხლში, ქლია ვუნდები, დაჩუქულ ბურთითი - კომპლიანში; მერე სკოლაშიც, მასწავლებლებში...

სანაპიროსკენ მიმავალ გზას ნელი ნაბიჯით მიუყვები. გული კვლავ მოუსვენრად მიხტის. სანაპიროზე გასულს ზღვიდან მონაბერი ქარი თმას მიწნებს.

... დაფაზე, ცარცში, განურულ ჩვარში, მერხზე ნაკ- არში, სუფთა წერისას, კვამლით გაბუღულ ტუალეტებში, თვით დრექტორში, პოლი ზარისას...

სანაპირო თავიდან ცარიელის შთაბეჭდილებას ტოვებს. მერე ნელ-ნელა ვაჩვევ თვალს და ყველაფერს ვებედა: ბებერ ვანკოს, ლოტოსში ჩამვდარს. ბავშვებს ბიჭუნას - ბურიონი, გოგონას - ნიგნით. იქვე ამწვებულ ქვიშის სახლსაც. ბებური ვანკოს ვაგონტს. მოშორებით, რებრულექტორიან ბოძთან მერილი მოვარჯიშებებსაც...

... წვიმამ ბოლომდე გადაიარა, ნილულუნეს ერთხმად მტრედებში, მუცე აკრიალდა სახურავებზე, ცისარტყელისფერად გამოიღარა...

და იქვე... ასევე... მაგდას... წითელი ქუდი... თეთრ ბობოხასა - არხინად განლილს.

ნაბიჯს ვუჭკარებ.

... სადღაც იცვირებს: - ვლესავთ და ვლესავთ! აბა, სა- ზამთრო! ვიბარებ მოთლებს! მინონი! ნავით! მაროზნი! ნესვი! მწვანოლი! ხორცი! ნამალი! თევზი! სულყველვან ვეძებ: ისევ და იქაც, ზღვებსა და ტულებში, შორ კუნთულებზე...

- კოკა, ნახე, რა ავაშენეთ! - ჩემს დანახვაზე ბავშვები ფრიაშულს ტყენენ და კისრისტყენით გამოირბიან. გოგონა პირველი და ხელებედალი მახტება. ხელში ვიყვან და ლოყავე ვკოცნი. გროლი ლოყა აქვს გოგონას.

- ისევ სახლი ავაშენეთ! - მოსასამაზე მეკაჩება ბიჭუნა.

- ისევ ჭიანჭველებისთვის! - ჩამყვიროს გოგონა ყურში.

- კიდევ არ კითხულობ? - ვეკითხები.

- კი! - ყვიროს გოგონა. - უკვე ყველა ასო ვიცი!.. თურმე, კოკა, დელფინები არიან ყველაზე ჭკვიანები კაცების და ქალების მერე...

გოგონას ილიამი ვიჩრი, ბიჭუნას ხელს ვუდებ და ზღვისკენ მივდივარ.

... ვადაფურენენ ბრმა თოლიებით, დაიჭყილებენ ამინდს ზვალისა - მზის ამოსვლას და მთავარს ჩასვლას, დიდ ვარსკვლავთცვენას შუალამისას.

ქვიშის სახლთან ვჩრდები. გოგონას ძირს ვსვამ იქვე გადაშლილი ნიგნი გდაია. ასევე ჯროტი მუქკოცობიანი.

- დაგიმთავრებია. - ვუვხნები ბიჭუნას.

- მერე ვითამაშოთ, ხო? - ყვიროს ის.

- ისევ რო გაცდებ?

- კიდე მაქ კრასკა!
- კოკა, გუშინ ბოძმო მთელი ღამე ყმუოდა... - მეორე მხრიდან მექაჩება გოგო. - სულ არ დაგვადინა... რა სულელია...

მე უბრაგანათას ვიხსნი და ბებერ ვანკოს წინ ვუდებ. - აქ იყოს!

- რაო? - თითქოს თავისთვის კითხულობს ბებერი ვანკო და ჰორიზონტს თვალს არ ამორებს.

არაფერს ვპასუხობ - უბრალოდ მუქს, ვშლი და წინ ფულს ვუყრი, ქვას კი ხელში ვიჭვრებ.

- ბავშვებს კანფეტები უყვართ!
ბებერი ვანკო პასუხად თავს მძიმედ აქნევს.

... იქ ალებებს არხებს სამზრეთის ქარი - ცხელი, ველური, ოზმორიანი, ნიუარებს უფდებს ვერს სანაპირო - ქვიშიანი და ალვ ჟეიანი..."

მაგდასკენ ვიყურები და ისევ მამახვამებს. ისიც ბებერ ვანკოსათვის ჰორიზონტსკენაა და ლოყები სულ სველი აქვს - ალბათ, მლაშეც. მისი თეთრი ძაღლი ამოხვავალ მხეს ფიცხება, თან ენაგადმოვადებული კოტრიალობს და იზმორება.

ეუახლოვდები და თავზე ვადგები. მდუმარედ დავყურებ კეფაზე.

- მოფრი... - ვჩურჩულებ ჩემთვის.

მაგდას ნიკაბი უკანკალბებს, თან ცრემლები სდის. მერე ნაღვლიანად ამოძვტყერს.

... და იქაც ვეძებ, სულყველგან ვეძებ, ხელისგულიდან ვკითხვობ ამბებს, დავიწყებულებს, გასახსენებულებს, მოსახსენებს, ალბათ, ან არმოხახდენს..."

- მაჩვენე ხელი! - ვამბობ ხმაში ხრინგამჟღარი და მაგდას მარჯვენას ვუწვდი.

მაგდაც მარჯვენას მიშვეს.

- ორივე!

მაგდა მარჯვენასთან ერთად მარცხენასაც მიწვდის.

... რომ ძიებაა თითქოს მთავარი, რომ ძიებაა და შერე მისვლა, არც წყურვილის კვლა, მუცლის აესება და არც სიმღერა მის სადიდებლად..."

ხელს ხელში ვკიდებ და ფეხზე ვაყენებ. აღარც ყოყმანია მაგდა. აღარც თავშეკავებულობაა მაგდა. თვალბერი ცხარე ცრემლით აქვს სახე მაგდას.

... გზა მთავარი, გზა ვანიერი, სადაც ეტყება ერი და ბერი, ქალი და კაცი, ძრება და ხარი, ძილი და კატა, ტურა და მეგლო..."

ხელებს ვუტრიალებ მაგდას და ხელისგულებზე დავცქერი. მერე ისევ თვალბერი შევეყურებ და აცრემლებულს მელიძება. ვიღიმი დიდხანს, თითქოს წლები, საუკუნეები, სულ... მაგდასაც ღიმილი უკრთის აცრემლებულ თვალბერში. დიღის ქარი კი უყვე ორივეს გვიწვანავს თმას.

... ამ გზას ვათვლებს ბოლოსკენ ყველა, და მხოლოდ იქით, ძიების იქით, აღმოაჩენენ, რომ ღმერთი მოხდა, მოხდა უეცრად და ცოტა ხნის წინ..."

ვიხრები. ვიხრები და ხელისგულებს ვუკოცნი მაგდას. ჯერ ერთს, შემდეგ მეორეს. ვუკოცნი დიდხანს.

... როდესაც დილით, უშამლო დილით, ჩუმ ალიონზე გამოიშვებულს, დაშვებ ლოჯინში მე სუნი ნვიმის - ჩემს გვერდით ინვა, ტკბილად ეძინა."

მერე მის ნაჩუქარ, გულიან ქვას ვუდებ ხელისგულებში. მაგდა ქვაზე ამოტვიფრულ თეთრ გულს ღიმილით დასცქერის და ხელისგულში მუშუტავს. ბებერი ვანკოსკენ ერთდროულად ვტრიალდვები. უკვე ჩვენკენ იყურება ბებერი ვანკო. იღიმიება და ძველებურად იქავებს მთელ სხეულს.

... მე დავუყოვნე შუბლი და ლოყა, მერე კი ყელი, ძუძუ, უტყელი, და კოჭებამდე სულ კოვან-კოცინით შევისწავლე და არ დამპივნყდა, მივმზღდარიყავი მის ვინაობას,

მის ყველა სახეზე, ყველა თვისებას, გავმზღდარიყავი სულყველა ერთად, ყველა ენაზე ხმამაღლა მეუქვა."

ვტრიალდვებით და ხელჩაკიდებულები მივდივართ მე და მაგდა. ძაღლი იქვე რჩება და გაკვირვებულ მზერას გვაყოლებს. წელი ნაბიჯით ვჭრით ქვიშიან სანაპიროს და გზაზე გავდივართ.

გზა ახალი სახლისკენ მიდის.

● *"მე მომიტყვეთ მთელი მსოფლიოს ხმაური ერთად, მთელი მსოფლიოს გუფუნი, კენება, როდესაც დღეა და ძინავთ სიზმრებს, ღამით, როდესაც სიზმრები ძინავთ, გადაჭედვით ავტოსტრადები, ცოლეზისავეთ დარბიან ქორები, თითის ანაბეჭდს ამწვრებთ ღილაკს, ფოტოებიც ისევ ზემოთ მიყრიათ.*

მე მომიტყვეთ მათი სირბილი ქანცვანყვეტამდე, მსოფლიოს ყველა საათი ერთად, მათი ნიკიკო, მეკდარი მაჯები, ყველა მთვანზე დრო ისევ ფეთქებს.

სველი მორები მიაქეთ და მიაქეთ, სველი ხარები ტყლიზინან ტალახს, წყაროსთავებზე აღარ დვებს ჭიჭი, მინდორში აღარ თბავენ ძაღლახს.

ტყეებში აღარ ამოვა სოკო, არ გააღვიძებს გოგოს ბებია - დღესიზმრება, რომ გააღვიძებს.

- ავერ კალათი, გელოდებიან... მე მომიტყვეთ ყველა ცრემლი და ყველა ძაძა, როცა დეკემბრის ბოლო დგას თითქოს, როცა დედები ბაღებზე შვილებს, მამები ბოლოს სკემენ უსტყევოდ.

მათი ფორები ასულა ცაში, იქ ღრუღვინები, მზეა ნელიბილი, ყველა მოლოდინს ერთხმად დაათოვს, თითქოს შერცხვებათ ბავშვის ტირილის.

ცივი წყალია მათი შვება და ჯიბეებს ათბობს სიტყვირად, შვილებს სწყურიათ სუთვნილი რძე და დედების ტუტე მშრალია ისევ.

მე მომიტყვეთ ყველა სირცხვილი და ვანილობა, ბერიკაცები კრეფენ მწვანე თიხის, მათი წვერები თეთრია, როგორც სასაფლაოზე თოვლის ღუმელი.

ღმერთის ქერტლოვით ვაფთირებული ყოველდღე ვაგვანებ თოვლიან ქუჩას, მე მყავს ცოლი და ხსენი შვილი, რომელიც მპარავს ჯიბიდან ხურდას - რომელსაც უყვარს მულტფილში და სკოლის კატლები შევცხვებისას, ის იღებს დედის ფიქრებში ნიშნებს, მან ივის კარგად გეოგრაფია - მდინარეები, ტბები და ზღვები, და ჭაობებთან ნვიმის სიმღერა, როცა ბაყაყი ყიყინებს წყალში, ჩრჭიჭინები კი ღმერთის რომ მკვანან - როცა ბაღაბი აძინებს მინას, მინა კი ფშინავს ქანწყვლებად, ვლევებს ცოლები რომ ბანე ფეხებს, მერე იმ წყალში დიდხანს რომ დვანან.

მე მომიტყვეთ ყველა ძილი და გამოფხიზლება, სარეცხს რომ ვენენ სველი მკლავები, უთქმელი ორთქლი ახდის ჩიდანს,

მწანე ბალახი ერევა ასფალტს, ლოფტები უკე ჩადიან ქვემოთ, დედებს კოცნიან შვილები მორცხვად, სიზმრის ნაფლეთებს ტოვებენ ზღურბლზე, გარბიან ფეხით, გარბიან დიდხანს. დილა ისევ ქალაქში ყოფი, დილის სიჩუმე დაძრწის ქუჩებში, ვიღაც კატას რძის ალვირნებს, ცოლი აღვიტებს ქმარს შუბლზე კოცინთ. მერე მოხდება ომი და ნაელენ - უიარაღოდ, მშრალი ხელებით, ტუჩების კენჭით, წარბის თამაშით, ბოლო კოცინით და ცოლის ცრემლებით. ომს წააგებენ - მოიკლებიან, დაბრუნდებიან ცინკის ყუთებით, ვიღაც იპოვის სახვრებში ლოცვებს, სიკვდილის შემდეგ სისხლით დაწერილს - ნამოლებს და ჩამოარგებს, როგორც ბილეთებს ყველასთვის ღმერთი, -პა ბალაონი, პარტოერი, ლოფა, - და მეც შემხვდება მხოლოდ ერთ-ერთი. მეტყვიან - თქვი - და მეც ვიტყვი ჩუმად: მწყოროდა, შოდა... ვეძებდი გარეთ, ავერ ვიპოვე... შეხედეთ: ის სულ, აქ იყო... ჩემში... აქ იყო - მარად...“

● რას ამბობს ბურბუშული დაფარული იატაკი? იქნებ მის შუავულში მდგარ დიდრონ, ყავისფრად მბზინავ კუბოს, რომელშიაც ორი ზენარგადაფარებული ვეამბ ასვენია? ან იქნებ სათვალისანსა და ქერას, წელში გაჯგვიშული რომ დგანან და თავზე დაჭმულქნილი ცხვირნახილები იფარაით? და სულაც იქნებ მღვდელს, ბუტბუტით რომ ურტყამს კუბოს წრეს და ცალ ხელით კვამლადენილი საკმეველი, მეორეთი კი დასვლელბული ფოჩი უჭირავს?

- რავარი ავტორიტეტული მამაოა თუ ყურობ? - ჩუ-რჩულთ ეკითხება სათვალისანი ქერას. - მაგისთანაები ადრეც იშვიათად...
 - აპა... - ქერა ონდავ აქნევს თავს და ფეხებზე იყურება.
 - თან ჩემნაირი ბოტასები იცვია.
 - რა იცი?
 - წლან გადახიარა და გამოჟინდა. ორივენი ჩუმდებიან. მღვდელი ისევ რიტუალის ჩატარებას განაგრძობს.
 - რავა მევისვენებთ და მევისვენებ ჩვენები... - ჩურჩულთ სათვალისანი. - რალა დაგვრჩა?
 - მეორე გაკვეთილი... - ჩურჩულითვე პასუხობს ქერა.
 - ორზე კიდევ უნდა შევხვდეთ მაგდუს... პირდაპირ გადასარევი იყო მუზეონ... მე პირადად დიდი შობაღმეჭილებები მიმაქვს აქედან...
 - აპა არა?.. - ელომება სათვალისანი და მღვდლისგან მალულად სწრაფად იხიოცავს ცხვირს თავზე დაფენილი ცხვირნახილით. უცებვე იფარებს უკან. - მარა კი ყყოფა გონია...
 - ყყოფა?
 - სათვალისანი ფიქრობს.
 - მიუღი ცხოვრება ყყოფა... - ამბობს მერე. ხომ არ დაორსულდება? - კითხულობს ქერა.
 - დიდი ამბავი... ორივე კუბოს სახურავისკენ იყურება, რომელიც ოთახის კუთხეშია აყუდებული.

- რა საინტერესო სურნელია... - ჩურჩულებს ქერა და ცხვირის ნესტოებს აცმაცუნებს.
 - მერე რეცეპტი გამოვართოთ... - კვერს უქრავს სათ-ვალისანი. - თუმცა, კი ეცოდინებათ ჩვენებს...
 - მეტი რა იცინა... - ეთანხმება ქერა.

● რას ამბობს ადრიანი დილა? იქნებ ზღვისპირა მაღლობზე მდგარ სურთით დაფარულ ორსართულიან სახლს? ან იქნებ სახლის მეორე სართულზე ამავალ რკინის ხვეულ კიბეს, ხის კართან რომ სრულდება? და იქნებ კიბის დასახეისში მდგომ ხელრაკიდებულ კოკასა და მაგდას, უმონყალო დაყენებით რომ ასც-ქერიან სახლს?

ზღვიდან მონაბერი დილის ქარი ისევ თმას გვიენ-ნავს. ერთიარად გვაკანკალებს. ურყოლა ჩემიდან მაგდაზე გადადის, მერე უკან მიბრუნდება და მეც კიდევ უფრო ვუჭერ მაგდას ხელისგნება. თბილი მაგდას ხელ-ისგული - თბილი და ფაფუკი. თავისუფალი ხელით ჯიბიდან მომცრო, ოქროსფერ გასალებს ვიღებ და ხელში ვათამაშებ.

კიბეს უცებ ავდივართ - თითქოს ნაშში ან მის მე-ასედში, სულაც ჩქაშში. გასალებს კარის ფნგივს კლიტეს ვარგებ. თან მაგდას შევეყურებ. მერე ისევ გასალებს ვუბრუნდები და ძალიან ადვილად ვატრიალებ. ორივე-ენი ერთდროულად ვერავთ კარს ხელისგულს და ისიც გულისგამანგრეობელი ჭრიალით იღება. ბინაში ფეხაკრეფით შემიჯებულები ბნელ შემოსასვლელში ყვონდებით. კარს იმავე გასალებით ვეკეტავ და გასალებს ჯიბით ვიცურებ.

ბინაში სიჩუმე დგას. შემოსასვლელზე გამავალი ორი თეთრი კარიდან ერთ-ერთში შევდივართ. კედელზე ხელს ვაცურებ და სინათლეს ვანთებ. ოთახი ბაკი ყვითელი შუქით იესება.
 - აქ სამაზრეულო გვექნება ჩვე... - გამბობ მე. ამ სიტყვებთან ერთად ჯიბიდან ასანთს ვიღებ და გაზქურ-სას ვანთებ.
 - აქ საქმელებს გავაკეთებ მე... - ამბობს ფიქრის შემ-დეგ მაგდა და სტაფილოსფერ ალს ხელისგულს უშ-ვერს.

- აქ კედელს ამოვაშენებ მე... - ვტრიალდები მოცარიელებული ადგილისკენ.
 - აქ გვექნება აპაზანა და საბირფარეუო ჩვენ. - ამბობს მაგდა.

ხელრაკიდებულები სამაზრეულოდან გამოვიდვართ. ბნელ შემოსასვლელში გავისინა უკვე ძალიან საცნობი სურნელი გვეცხა: მინის ან ცის. სულაც რომელიც ფერის. შეიძლება ყველასიც ერთად - ყველა ფერი რომ ერთმანეთი ატყლიზნო, აურიო, აზილო... დიდ ოთახში ყველაფერი ძველბურადაა - კედლებზე კვლავაც ლუჩერი მალერიია აკრული და ალვა-ალვა ღია ფერის, ოთხკუთხედიანი ლაქები ემწნევა. შუა ოთახში დამტვერილსკიანი ტუშპო და დაბალი, სამფეხა სკამი დგას. მაგდას ხელს ვუშვებ და კედელთან სიმეტრიულ-ად ჩამანკრეივულ ბრებს ვუახლოვდები. ვიკუხები. ვანთებ. მერე ვიმართები და ისევ მაგდასკენ ვტრიალდები. მაგდას თვალები დახუჭული აქვს. შუა ოთახში მდგარ დამტვერილსკიანი ტუშპოს ვუახლოვდები. ვიხრები. მერე მკლავებს ვხვევ და ხელში ვიტაცებ. მიმიხა ტუშპო. ძლივს მივაბორძიკებ ფანჯრისკენ. ნაბიჯი. ერთი. ორი. ვავრბივარ. ავნიე...

ტუმბო ფანჯრიდან გარეთ მიფრინავს და რამდენიმე წამში მსხვერვის ხმაც მესმის.

მერე დაბალ, სამფხავს სკამსაც ვუტრიალდები. ისევ ხმა... უკვე მტვრევის...

ფანჯარას ემორდები და კედელს ვუახლოვდები. კედელზე ჩვენი დროშაა გაკრული. ხელს ვადებ და თითქოს ვთბები. მერე ფრთხილად ვესწინ დროშას კედლიდან და შუა ოთახში, იატაკზე ვაგებ.

მაგდა თვალს ახელს.

- ჩვენ აქ... - ვინცხ მე.

- ჩვენ აქ... - იმეორებს მაგდაც.

ისევ ღია ფანჯარასთან მივდივარ და გარეთ ვიყურები. გრილია შემოდგომა და თითქოს უსიცოცხლოც. ზღვის ფშვინვას ვუვადებ ყურს და ვიბახსოვრებ. მერე სანაპიროს ვაღებ მზეურას.

კოჭებამდე წყალში მდგომი ბებერი ვანკო შვილებს ზღვის წყლით ბანს. იქვე ქვიშისგან აწენებული სახლიცაა და თეთრი ძაღვიც, ბომბო, აქტი-იქტი კუდიანი ქნევით რომ დარბის და მზიარულად ყვფს. ვაგონტი-იც ისევ იქ დგას, სადაც შვილებთან ერთად დიდი ხანია ცხოვრობს ბებერი ვანკო. მოლორებით, რეპროდუქტორიან ბოძთან კვლავაც თანაზარბაცეცილი ხალხია შეყრილი. ყველანი ბებერი ვანკოსკენ მიტრიალებულან და დონინუემოყრილია აკვირდებიან.

ბებერი ვანკო შვილებს ბანს მაინც.

ჯიბიდან ისევ სახლის გასაღებს ვიღებ - მომცროსა და ოქროსფერს. კვლავაც დავეყურებ და ხელში ვათავაზობ.

მერე მიძიმედ ვაქნევ თავს და მასაც მთელი ძალით ვისვრი ფანჯრიდან. - არანაირი ხმა. ჩქამიც კი.

კიდევ ერთხელ ვიყოფ ხელს ჯიბეში და იქიდან უკვე მოხუც საუნდ დრინქინგს“ აბების კოლოფს ვიძვერ. ცალიცაა დარჩენილი.

აზიან კოლოფსაც ფანჯრიდან ვისვრი.

ისევ არანაირი ხმა - არც ქექო და არაფერი მსვავსი. ფანჯარას ხმაურით ვეკეზავ და დარაბებსაც ვებურავ. ოთახი მხოლოდ ბრეხის ლბილი შუქით რჩება განათებულად. მერე მაგდასკენ ვტრიალდები. მაგდა მე შემომყურებს და იღიმება.

იატაკზე გამლილ დროშასთან მისული ფრთხილად ვიხრები და ზედ ვნვები. თან დედის მუცელში მყოფივით ნიბაკვები, ბოლომდე ვიტრუნები.

მაღა წიბიკების ხმაც მესმის. ფეხაკრფით მიახლოვდება მაგდა. ისიც ფრთხილად იხრება და გვერდით მიწვება - ზუსტად ჩემნაირად.

თვალში ჩავეყურებ ერთმანეთს. ჩავეყურებთ დიდხანს. ლამის მთელი ცხოვრება და ყველაფერსაც ვხედავთ - თმის ღერიდან სულის ნამცეცამდე.

სად დიკარგა... შუქის ანთება გვირბა. ვეძებთ. უცებვე ეპოულობთ - ნათურები სულ ახალათახალია და ბოლომდე გამბრდვლილებული. კარიც ღიაა. აღარც კედლებია. მაგდა უკვე ჩემსავით მიეჩნია დაკეტული კარებს... მაგდას უკვე ღია კარებიც ჩემსავით უყვარს, ალბათ, იმიტომ, რომ ორპირს აღარ უფრთხის. სულ არ ვჩერდებით და ცაში მვონია თავი. სადამდე უნდა გავრძელდეს ეს ცა? მაგდას ეს ცა საერთოდ ამჟღივებს, ამსუბუქებს, აადვილებს. არასდროს ამოვა ყვლიში ეს სინათლე. ას-ანთიც აღარასდროს დაგვეჭრებდა ერთმანეთის

ასანთებდა. ჩემი ვულის დაგადუფი ეყვარება მაგდა. კიდევ უფრო ძალიან - ჩემი სხვა ხმაურები. ნუთუ მოველით, მაგდა? თუ არა? ინეც ცა? განავარძბით ვ ზა. სხვა გ ზა ხომ მართლც აღარაა...

● რას ამბობს ადრიანი დლია?

იქნებ ზღვისპირა მადლობზე მდგარ, სუროით დაფარულ ორსართულიან სახლს? ან იქნებ სახლის მეორე სართულზე ამაველ რკინის ხეულე კიბეს, ხის კარიან რომ სრულდება?

ან იქნებ სახლის წინ ჩამავალ გზას, თეთრანაფორიანი მოხუცი რომ მოუყვება ფეხშიშველად და ხელში ბანარი უჭირავს, რომელზეც შავი ღორია გამომბული?

და იქნებ პატარა, ოქროსფერ გასაღებს და ერთ ცალ მხსობის ფორმის „ლინჯ საუნდ დრინქინგს“ აბს, გზაზე უპატრონიოდ რომ ვლია?

სულაც იქნებ შავ ღორს, გასაღებს და აბსაც რომ გაშაბავებით სუნავს და ორივეს პირის ნკლაპუნით კლაპავს?

საბარგულიანი მანქანა სამჯერ, წყვეტილად ასივნალებს და ზედ ღორიანი მოხუცის ზურგსუკან ამხურუჭებს. მოხუცი მიძიმედ ტრიალდება და მანქანაში მხსნდომი ქერასა და სათვლიანის დანახვაზე ავად უბრწვინავს ცალი თვალთ.

- დავრგვეით, უმფროსო! - ყვირის ჩამონეული ფანჯრიდან სათვლიანი და გაბზეკილ უღვაშს იღეჭავს.

-ღვინოც ნავუტკივით, თითო ჭიქა! - მერე ფანჯრიდან იყურებს ლიყვებფერადებულ ქერა. მოხუცი აბს ბრავია აკანტურებს. მერე უცებ მსუბუქდება - ბანრის ბოლოს სასწრაფოდ აბამს მანქანას წინა კაუჭზე და შავ ღორს ზურგზე აჯდება.

ქერა და სათვლიანი აღტაცებით ალოლოდირებენ.

- ბრავო, მაცხტრო! უფროსო, ბრავისიმი!

- არაფერი ამით არ ემეფლებათ... - ეჩურჩულება ღორს ყურში მოხუცი, რასაც მანქანის კიდევ ერთხელ დასიგნალება ერთის.

მოხუცი ზურგის მზარეს, ანაფორის ქვეშ იყოფს ხელს, იქიდან შავ კუდს იყოფს და ღორს ფერდზე მთელი ძალით უტყლაშუნებს. ღორი საზარელი ჭყვიტინით გარბის გზაზე და მანქანასაც მიათრევს. ნელ-ნელა კიდევ უფრო უჩქარებს სირბილს - თანდათან პაერშიც იწევა, ფრენითაც ააქვს საბარგულიანი მანქანა ცაში და თვალისდახამამბებამი ყველაფრიანად სამხრეთის მიმართულებით უჩინარდება.

ზუსტად ამ დროს ზემოდან სამინელი ზუზუნიც ისმის - ცაში საიდნავა ავიგამანდაფურებლები ჩნდებიან და სულ რაღაც წამში სამხრეთისკენ იკარგებიან. ზემოთ კი კვლავაც ცა რჩება - ძველებურად ცისფერი და მშვიდი; შუადღის მზითა და ღრუბლების თეთრი და ხუჭუჭა ფთილებით აკრიალუბული.

● და მაინც რას ამბობს ადრიანი დლია?

ნუთუ სუროით დაფარული სახლის მხოლოდ მეორე სართლის დაკეტულ ფანჯარას?

ზურაბ ლობჯანიძე

●
დიდება შენდა—დიდო ძმაო,
სამყაროს გულო,
თბილო, მდაბალო, მაგრამ მტკიცევე,
ცასავით სრული,—
შენ დამიფარე, მომაპყარი
კეთილი თვალი,
ამავსე რწმენით, მომეც ძალა,
იმედი ხვალის...
თორემ, ჰა, ვზედავ — შარშანდელი
თოვლივით ვდნები,
შენ აღმადგინე დაცემული
უდრეკი ნებით...
დიდება შენდა, დიდო ძმაო, სამყაროს გულო!

●
ორპირი წუთისოფელი,
ჰგონებდი, შენთვის მღეროდა...
ზურგსუკან საფლავს ვითხრიდა,
კარს მომდგარ სიკვდილს შევლოდა!..
მაცდურს ლამაზი ღიმილი
უხდებოდა ღ შენოდა—
ხელსაც გიქნევდა ... მომაგალ
სხვა შენნაირებს ელოდა!..

●
მაინც ვინ იყო ის ქალი,
ერთხელ ზღვისპირს რომ ნახე?..
მზეც ჩანდა მასთან მიმქრალი,
დღესაც მწველ ცეცხლში გახვევს
მისი კენარი ტანი და
ლაყვარდში მსრბოლი მზერა...
რამდენი ხანი ვაკვიდა,
არ ღაგვიწყნია ჯერაც...

მარწუხებს მიჭერს, სულს რომ გამყაროს,
 მის ჭკუაზე რომ მოვყვე მეც როკვას...
 ამჯანყებია მთელი სამყარო
 და უნდა ჩემში პოეტის მოკვლა!..
 იმ ჭეშმარიტის, ვინც ცის კარიბჭეს
 მიუკაკუნებს ბროლის თითებით...
 ვინც ამ ჯურღმულში სუნთქვას მანიჭებს
 და მაკავშირებს დმერთთან ფიქრებით...
 ის მოვკლა ჩემში ჩემივე ხელით,
 სამარადჟამო ვიტვირთო ცოდვა?...
 ავიღო ცული, გავთალო ძელი
 და გახარხარო ეს ურცხვი მოღვმა?!..

არსად ჩანს თეთრად მანათობელი
 ერთი შუქურა გამოკვეთილი!..
 დათრგუნვილია მამა-მშობელი,
 აღარვინ დარჩა სათნო, კეთილი...
 ხოლო ბოროტი, თავს რომ ეხურა
 უჩინმანინის ქუდი პაწია...
 დაბრძანებულია ტახტზე მეფურად
 და ტანზეც ატლას-ღიბა აცვია!..

ჩვენი ოჯახი

*ანის და მგდას,
 აკაკის და ანოს.*

არ გვიყვარს გზიდან გადახვევა
 და მუხლის ჩახრა –
 თითქოს განსაკუთრებული და
 სანუკვარი რამ გვკონდეს
 მობარებული...
 მივიჩქარით ამ თვალუწვდენელ
 გზაზე და
 გაცივებულნი ვუყურებთ
 აქეთ-იქით
 არხეინად მოქიფე ხალხს!..

ზოგი ალთას ... ზოგი ბაღთას...
 მიაჭენებს თავის 'მერანს'...
 აწყობს-ანგრევს, შლის და ხლართავს,
 თვითონ ჭრის და თვითონ კერავს!..
 და შენც – ასად გაჩეხილო,
 საცოდავო, სადარდელო...
 შუა გზაში გაჩხერილო,
 საით, დედა საქართველოე!!!

●
 საქართველოში სიმართლე დანაშაულის ტოლია!
 ყველას აქვს თავის სასწორო,
 ცოდვა-მადლს მასზე წონიან...
 და მიქანაობს საბრალო – ქანცაწვეტილი, ეული...
 ნაჩქქე-ნაგვემი, მოხრილი,
 სულით და ხორციით სნეული!..

●
 ზაზა დვალს

მე შეყვს ქვემოაჭველი
 მველობარი დვალი,
 ნეტავ, ზემორაჭველი
 ერთი კაცი მანახა მისი ზნის და გვარის!
 ომში შევა უმიშრაღ,
 გულად კლდე და რვალი,
 აზღვეინა გუშინაც
 დუშმანს სისხლით ვალი!..
 ღმერთს ვთხოვ, საქართველოში
 გაგვიმრავლოს კაცები – მისი მძლე და დარი!

●
 სხვისი ბაზა ჩხრიალებს...
 სხვისი ჟანგი ბზინავს...
 შენ გზას მიაჭრიალებ,
 მიტოპავ და გმინავ,
 რომ ხალხს, ენაგატლეკილს
 და არაფრის მაქნისს!..
 უცხოს, რწმენაგატეხილს,
 ცრუს, უძვლოს და გაქნილს, –
 ბრბო აღმერთებს, ტაშს უკრავს,
 თან სდევს დღით და ღამით...
 ქვეყანას, კი სანუკვარს,
 ფარავს მძიმე შლაში!..

●
 ამდენი ოხვრა-წუხილი,
 რასაც მე ქვეყნად ვისმენ,
 ცას შესძრავს – მოვა ქუხილით
 ღრუბლებზე მღვარი ქრისტე!..
 მოვა და, ნეტავ, რას გვეტყვის
 (ან ჩვენ დავხვდებით რა პირით!..),
 როცა იმედებს, დასეტყვილს,
 არ უჩანს კიდე-ნაპირი!..

ჩამოდოდნენ მალლით კაცები
 და შენ ვწირავდნენ თავს!..
 უბირებისგან ნაკვეთ-ნაკვეთი
 უბრუნდებოდნენ ცას!..
 დღესაც ასეა! –
 ბრბოს უღვას ტახტი..
 და უეციკობის ახურავს ქული!..
 როგორც მისხარა – დრო მის წინ დახტის,
 მანჭვა-გრეხით და სატანის კულით!!!

როგორ გაკლია სათუთი ხელი,
 მოფერება და სითბო,
 მოჭირნახულე, მოესველი, მხენელი,
 უშვილობირო ხარ თითქოს!..
 კიდევ—მხნეობა და გულის ძვერა
 შენთვის და მხოლოდ შენთვის!..
 დედაშვილობის მადლი და რწმენა,
 მალლით წყალობა ღმერთის...

რიონს
 (ანდერძი!..)

რაღაც დიდი იკვეთება –
 თან ტკბილი და თან მწარე...
 ფიქრი შორეთს იხედება,
 მაგრამ არ ჩანს სამარე!..
 ჩანს მდინარის ღურჯი ზოლი,
 ცეცხლი მწველი, ბრიალა,
 ცეცხლზე გვაში, ბუნჩი ბოლის,
 მალლა ზეცა კრიალა!..
 იქვე მდგარი ხალხი ტირის
 (ორი-სამი კაცია...)
 მხრებზე აწევთ მიმედ ჭირი,
 ტანთ ძაძები აცვიათ!..
 ირგვლივ ბრწყინავს მთები ბროლის
 (ალი უკვე ცას ლოკავს!..
 დაბლა მწვანე ტყე და მოლი,
 ისმის ჩიტთა გალობა!..

მინდა დამწვან, ჩემი ფერფლი
 რიონს მკერდზე მოეხენს! –
 ჩემ მდინარეს –მე რომ შევეტრფი –
 მის ჭალებს და მოედნებს!..

●
 სადაც ბრწყინვალეობა ელავს...
 იქვე სილატაკე დაძრწის!..
 ერთად უნდა, ერთად შეველა,
 ორივეს და არა ნაწილს,
 თორემ ენახაეთ — რაც რომ იყო —
 არეკას და აშლა მატლის!..
 ზღვის ნაპირზე გამოირიყულს
 გემებს ნაფოტ-ნაფოტ დაშლილს!!!

●
აკაკის

შენი იმედით ვბერდები,
 შენი იმედით ვსუნთქავ,
 ქვეყნად შენს გამო ვჩერდები
 და გულში ასე ვუთქვამ:
 — ღმერთო, მომასწარ იმ დროს,
 ბიჭი რომ დამიკაცდება,
 მისი სახელი დიდგორს
 და კავკასიონს გასცდება...
 სულთ და ხორციით ჯანმრთელი
 ვარსკვლავებს ხელით დასწვდება!..
 აღადგენს მამულს გათელილს,
 ხალხის იმედი გახდება...

 ღმერთო, მომასწარ იმ დროს,
 ჩემი ნატვრა რომ ახდება...

●
ანოს

ჩემო კუსკუსა ანო,
 შე სასაცილო ქალო, -
 მოვეკვდები, დამიტირებ
 და აღარც სიკვდილს ვნანობ.
 თუმცა ჯერ ცოცხალი ვარ და
 ოჯახში მოსვლას ვეჭარობ,
 ვიკოცნი ხელებს ხარბად,
 შენთან თამაშით ვხარობ.
 ჩემო კისკისა ანო,
 ჩემო სინათლის წყარო, -
 მკვდარს, ვიცი, დამიტირებ,
 სიკვდილს მიტომ არ ვნანობ...

მე ვარ წიგნის მკითხველი,
 მომღვლელი და მყიდველი...
 მე ვარ წიგნის დამცველი,
 ვარ წიგნების დამწერი;
 მაგრამ გაჭირვებაში,
 ვაი, ვერც მე გაუძელი...
 და გაუყიდე წიგნები,
 პოი, ღმერთო, რამდენი!..
 ახლა მთელი ცხოვრება
 ბნელ ფიქრებს ვერ გავდენი
 და ვერც ნალველს დაიწვევტ
 გულის კოვზზე დადენილს!!
 ღმერთო, ხომ მაპატიებ
 ცოდვას, ჩემგან ჩადენილს?..

მიყვარს რადიო ქართული,
 როგორც ამბობენ – მთავარი,
 ქვეყნის ვარაშში ჩართული...
 მისი სიტყვა და ჯავარი!..
 დინჯი, წყნარი და კეთილი,
 თანაც მკაცრი და მართალი,
 ბნელში ნათელი წერტილი...
 საქვეყნო ფიქრით გამთბარი!..

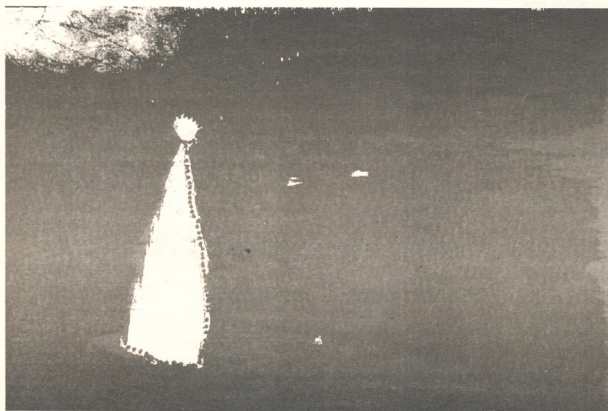
ვეწვევი ცხოვრების ჭაბანს,
 (ვეწვევი ხანდახან ჰაშიშს...)
 ვერ იტყვი, რომ ვგავარ ჯაბანს
 და ვზივარ ხელმწიფის ნავში!..
 მიტომაც ადგილზე ვდგავარ, -
 შიშველი-წვიმაში, ქარში!..
 აი, ის ბებერი მთა ვარ –
 ჭალარით წვერსა და თმაში!..

ყველა თავის გზას გაუყვა
 და შენ დარჩი მარტო;
 არ ირჩიე არვის ხლება,-
 გზა მშვიდი და ფართო...
 ჰოდა, ნულარ გეშინია...
 ჰოდა, ნულარ დარდობ...
 ეს ქვეყანა შეშლილია, -
 თან გკლავს და თან გართობს!..

●
 სადაც ძალი პატრონს ვერ ცნობს
 და პატრონიც ვეღარ კაცობს...
 მარტომ რა ვქნა და რა შევძლო,
 რა გახარო... ან რა გამცნო...
 რა ვაკეთო, რა გიშველო,
 რა ვიღონო, რა გავებდო!..
 გაძარცვულო, ტანშიშველო...
 ჯვარს ვეცვა თუ მტლად დაგედო?!

●
 გეყოს ამდენი ნაღველი,
 თვალზე ცრემლი და ვიში...
 შენ ხარ მტვირთველი სახელის –
 შენი სისხლის და ჯიშის:
 ხალხის – არც ისე ჭკვიანის,–
 მყვირალის მეტისმეტის...
 ტან-შრთელის, სულით ჭიანის,
 ცოტა არ იყოს – ცეტის!...

●
 აი, ჩემი სამყარო,
 აი, ჩემი საქმე, –
 თავი დაბლა დაგხარე
 და ხმაური დაგემე!..
 სადაც მივწვდი, ვახარე,
 სადაც მივწვდი, დავრგე...
 სიტყვა–ჩემი სამყარო!
 სიტყვა–ჩემი საქმე!..

ჯბრჭვი ფხოველი

ხელის - ტულის ანაბეჭდები

1. ერთადერთი ავლადიდება, რაც დროის პირქუშ ლაბირინთში გამოვატარე და რაც დღემდე შემრჩა, ეს არის ქართული ენა, როგორც სისხლი, როგორც ხალვითი საჩუქარი, როგორც დროის მარადიული მტვერი, როგორც ჯადოსნური საღებავი... აი, ამ იდუმალი აურით გარემოსილი მგზავრი გზადაგზა ტოყვის ხელისა და გულის ანაბეჭდებს...

2. ეს არის ჩემი ძველი ნიგნის „ფურცლებს“ გავრქელება. ეს უფრო იმ მხარეს ეკუთვნის, რომელსაც მე მეტაპოეზია დავარქვი: უფრო პოეზიისა და პროზის საზღვარზე; უფრო პოეზიის... ასე შვერა!..

3. პოეტის უკომპრომიზო, უკიდურესი და შეუნიღბავი გულწრფელობა მკითხველში ხშირად აღვიძებს იმ გრძნობას, რასაც ძველი ლათინები odiosus -ს (საშუალებელს) ეძახდნენ, რის კვალდაკვალაც ავტორი ოდიოზურობის ამაზრზენი ბურუსით იფარება... იმის გათვალისწინებით, რომ პოეტო სიყალბის ნიღბებს ვერ მოიმარჯვენს და ვერც ყოფიერებას გააფერადებს, მხოლოდ დამთმენი და სულგრძელი მკითხველის იმედი მრჩება და „ხელისგულის ანაბეჭდებით“ მისთვის იქმნება მხოლოდდამზოლოდ.

4. ასე მეუბნება: სამშობლო? რა გითხრა, რომ არის რა, თითქოს ციხიდან თავდებით გამოშვებულივითა... საცაა ისეც გასკვანჩავენ: შეაბრუნებენ!.. ჰო, ჰო! შამა!

5. ვლაკტინი დანერლიებით აღწერს ბათუმში გამგზავრებას: იქიდან გემით სოხუმში უნდა წასულიყო, იმ ფიქრით, რომ ზღვაში გემიდან გადახტებოდა და თავს მოიკლავდა!.. ბათუმში თვითმკვლელობა გადაიფიქრა. რა მოხდა? იქნებ ბათუმში ჩასულს ვინმე ბანოეანი თავდადენყებით შეუყვარდა და ამან გადაარჩინა დიდი პოეტი?! ეგებ ვინმე ბათუმელის მასპინძლობამ გაულოო გული და ამან უშველა?! არა, მსგავსი რამ არ მომხდარა... პოეტი წერს: უცერად სულში დიდი სინათლე ჩამიდგა და ცხოვრებაც ასატანი გახდაო... სარწმუნოა: მან იგრძნო დიდი, ლეთიური სინათლე, სატანურ ზრახვებს რომ ანადგურებს: პოეზიის დიდი სინათლე!

6. დედამინის ნანგრევებში ჩვენ ეპოვეთ პოეზია, როგორც სამყაროს შავი ყუთი: ჩვენი აქ ყოფნის ერთადერთი ლეთიური მონმი, ცეცხლს და ხვრევის გადარჩენილი.

7. სამი კასტა:
1. მწერლები. 2. მწერლობის მოხალისეები. 3. მწერლობის ცქციტი პოეტები (ამათ მწერლობის დიდმოხელეების „მუსტრიაკვაბადაც“ მოიხსენებენ)... ალაბთ, არიან სხვებიც, თუმცა ისინი ჯერჯერობით არა ჩანან...

8. მეუბნება: დემოკრატია არის ქაბიო და მყაყი: იმას თვით ყველაზე უიღბლო და პროვინციული დიქტატურაც კი მაღლიდან დასცქრს!.. ჰო, ჰო, ასე არის, ძვირფასებო, ასე, ასე!..

9. ის პოეზიას დაემალა პოეზიაში...

10. სიყვარულის შედეგა: შენივე თანხმობით ვიღაც გულს ამოგლეჯს და მერე შენს გულს აღარ გიბრუნებს... და რჩები ასე უბედური, გახლენილი, მარტოსული, მიტოვებული.

11. პოეტური დარდის ქურდობა: კლონირება პოეზიისა: ხელმწიფობა ლეთითდანყველილი!..

12. შონი არაა სახარბილო, უფეთოდ ნაცვეთი სიტყვაცა, მაგრამ ამ მდგომარეობას სხვა რაშით ვერ გამოხატავ: ის იყო ქართული ლექსის შონი... მე ვფიქრობ და, მგონია, რომ არცა ვცდები: იმ დროს შოთა ჩანტლაძე იყო ერთადერთი პოეტი, ვისაც უზღებოდა პოეტობა...
13. მოდი, დამიჯერე: ცუდი ლექსი სამყაროს დაბინძურებაა, ხოლო კარგი ლექსი სამყაროს განახლებებს: ახალ ფერს აძლევს, ახალ სისხლს გადაუხსამს, აღავსებს ახალი მინარისით...
14. ასე იტყოდა: დედალ გველს ნუ მოკლავ: ტანში დედალი გველშემაი ჩავისახლებდები!..
15. მეჭორენი ვერე ამბობენ: ედგარ პო ნარკოტიკს ეძალებოდაო, მაგრამ, გეუბნები, რად უნდოდა ნარკოტიკი დიდ პოეტს, როცა თვით ქმნიდა ზემძღაერ ნარკოტიკს: თავის უკედაე პოეზიას...
16. ამბები: როგორც ამბები...
17. ერთიანობა სასაფლაოსი: ცრემლსა და ყვავილს აქ სიკედილი ანათესავებს!..
18. სულ რამდენიმე სიტყვა: ის სიტყვები მე დავითხოვე მგლის ბილეთით! ვგრძნობ: პოეზიაში იმათ არაფერი არ ესაქმებათ!
19. შოთა ჩანტლაძეს ჰქონდა ლექსის შეფასების ოთხნიშნა სისტემა: პლიუსი პლიუსით; პლიუსი მინუსით; მინუსი პლიუსით; მინუსი მინუსით...
20. ოთკედლები: აქ ზოგნი ფეხით, ხოლო ზოგნი გულით კოჭლობენ...
21. შეუდარებლები: სიტყვის ძალა; მეტაფიზიკის ბნელეთი...
22. ვგრძნობ: თავისთავს ზნეობრივი უმნიკელობის ბურუსში ახვევს ქალი, რომელიც ამბობს სიტყვას „შვილი“...
23. ირმის ნახტომი: ვალქტიკის ინიციალი...
24. გეტყვი: ვისაც ერთხელ მაინც წაუკითხავს „ანდერძი ავთანდილისა“, რუსთაველის გავლენას ის ვერასდროს ვერ გაქცევა!
25. დრო ლიტერატურულ ქმნილებასაც შლის, ანადგურებს და ნაცრად აქცევს: საუკუნეთა შემდეგ ჩვენ ვხედავთ სიტყვების ქვიშას, მტვერს...
26. აქ ოდესღაც რაღაც აფეთქდა: აფეთქდა მარადიული და ზემძიმე დუმილი, აფეთქდა მარტოობა, აფეთქდა მინის მოლოდინი!.. აფეთქდა დუმილი, რომელიც მონმე არა უყავდა!
27. ხარბაკი. სახარბაკე... ერთი მითხარი, რატომ უნდა დაეკარგოთ ეს შესანიშნავი სიტყვა?
28. პრავდატიშმმა, სარგებლობის ველურმა წყურვილმა თითქმის მილიანად დააბნელა სულის ის მხარე, სადაც პოეზიის ველი მდებარეობს, სადაც ესთეტიზმის, სულბალაობის და სულგრძელობის უკედაეი ტაძარია... და ნუგემის მიჯნოც თანდათან ქრება... და ქრება განუწყვეტლივ, მუუქცევად, უშუადაეთოდ... და ჩნდება ყოფიერების შავი კედელი, რომელზეც ანერია გაუგონარი რამ: პოეზიის გაუცხოება...
29. აი, გულისამრევი რამ: გაყიდული კალამი მწერლისა, გაზეთის მესიტყვისა, მესიტორიისა...
30. ასეა: შემოქმედებითი უმწეობა ინვევს ზიზლს და ყოვლად გაუმართლებელ აგრესიას არა თავის მსგავსთა, არამედ შემოქმედებით ძალმოსილთა მიმართ!
31. იმისი მჭერა „დემონის მწუხარებას“ გამოსახივებს: არაქაურ დარდს და ნალველს უსაშველოს...
32. კითხვა მაინცდამაინც ბედნიერება როდია: ის ტანჯვის ელემენტებსაც უზვად შეიცავს. ეს მომენტე კითხვის პროცესს აქცევს ცხოვრების განუყოფელ ნაწილად: სულის ამაღლების წყაროდ... ამის გამო კითხვის თამს გამოვლილი ტანჯვაც პოზიტიურად უნდა მივიჩნიოთ!..
33. რაღას არ გაიგონებ დროზე, ცხოვრებაზე... და გაისმის ათასგვარი მითქმამოთქმა, რატარატი და ტრაკიტრუკი... აქ შეიძლება გზაც კი ავეებნეს... მოდი, ვერწმუნოთ იმ ერთადერთს, ვინც დაბეჯითებით ამბობს, რომ ეს არის გრძელი, მოსაწყენი სიზმარი...
34. თუნდაც საქულველ ტაეტოლოგიაში ჩავეფლო, მაინც ვიტყვი: აღმქმელი გულის გარეშე პოეზია ვერ ირსებებს!..
35. ენა—მზე. მზე იყო ენა, რომლის გარშემოც ტრიალებდა პოეტის გული... ენამზე. ენა: მზე...
36. არ გაიკვირო! აი, ისიც: ინტელ-აგენტ!..
37. კაცი სიმარტოვე. კაცი ნაძლვეი. კაცი სიმარტოვე. კაცი დაძლვეა...
38. მერწმუნე: სიყვარული უზენაესის ნებაა: ლეთის ნოლია... სიყვარული ცოდვაში არ გვაგდებს. ცოდვაში გვაგდებს სიყვარულის უარყოფა. მივილით ლეთის წყალობა: უზენაესს ხელს ნუ შევეზბურნებთ!
39. ხილატაკე, სოციალური აგრესია, სექსუალური აგრესია, ომი... ყოველივე ამისთვის ქალი მზად არ არის. გულს ნუ მოვულობთ ემანსიპაციის ფუმფულა ზღაპრებით, გაძლების უნარს ნუ ნავართმევთ!

40. აი, ესეც ერთი სენი მწერლობისა: უნაპირო ვეგოზში...
41. სინანულით ამბობდა: ასეთი იყო ცხოვრება, დარიგებებს მაძლევდენ, მაგრამ ეს დარიგებები რომ გამომეყენა, იმის ჭკუას არ მაძლევდენ, საგულდაგულოდ მიმაღავენ... პო. პო!
42. ამასაც გეტყვი: სამშობლოს მოვლის კანონები ხმაზე სწერია!.. ვისაც ხმლის ამოღება არ შეუძლია, ის ამ კანონებს ვერასოდეს ვერ ნაიკითხავს!
43. სუფთა პაერი: აი, ის, ყველაზე მეტად რაც სჭირდება ჩვენს პოეზიას!
44. ესეც წარმოვიდგინოთ: ქართველზე უფრო მეტად ქართველი!
45. „დღე გაიზარდა ერთი მტკაველით“. ეს ვაბუშანურია... მისი უაღრესად რიტმული პოეზია თითქოს უახლოვდება და უმეზობლდება თეთრ ლექსს, ვერბანს, ვერლიბრს... აქ რითმა რითმასთან ისე „შორს“ დგას, რომ თითქმის აღარც აღქმება...!
46. პოეზია, რომელიც „ლამაზად“ ამბობს არაფერს!
47. გულებზე: სუყველაფერს მაინც წარსული სჯობია: ნაცნობი მხარე, ნაცნობი გზა, ნაცნობი ცა, ნაცნობი ქალაქი, ნაცნობი პაერი...
48. დამიჯერე: სული წყლით არ განიანებება. სული დავიანანო, ამბობს ის, ვინც ლექსი იგრძნო, ვინც პოეზიას ჩასწვდა!
49. უმნიკვლობის ბურუსში იმალება მნიკვლამოვლილი ცხოვრება: ეს მოჩვენებითობა იგრძნობა ხაზუბარში, მზერაში, გულისცემაში... ძვირფასო იმანული, ვითომ მოჩვენებითობასაც კატეგორიული იმპერატივის ძალმოსილება განაპირობებს?... ერიპა!
50. დარდის ხელოვნება: აი, ეს არის მწერლობა!
51. თავბრუდამხვევი აბრა: „იყიდება ნიჭი!“ ზედ ვილაყნა ნახშირით მოუწერია: „იჩქარეთ უნიჭოები!“ მახსენდება შოთა ჩანტლაძის ერთი სოუვეტიანი ლექსი: ნიჭით დამძიმებულმა პოეტმა ნიჭი გაყიდა. შემდგომ, როცა პოეტმა ნიჭის დაბრუნება მოინდომა, აღმოჩნდა, რომ მისი ნიჭი უკვე ეპოეზიას ეკუთვნოდა და ნიჭის სანაცვლოდ სულს მოითხოვდა... და პოეტმა მისცა სული, რადგან ნიჭი თვით სულზეც ძვირფასია!
52. მარიამ დედოფლის გმირობის ამბავს ასე აღწერს დიდი დიმიტრი ყიფიანი. გავიმეორებ ამ ძვირფას სიტყვებს: „1803 წელს აპრილის თვეში, განთიანდისას, ლაზარემა დედოფლის სასახლეს ჯარი შემოარტყა, შევიდა პირდაპირ იმის საწოლ ოთახში და გამოუცხადა, რომ ახლავე უნდა გაემგზავროს რუსეთში... ახომ ხედავთ, მე აეთა ვარ, მეგზავრობა არ შემეძლიან, გთხოვთ, მადროვით“... „ეგ შეუძლებელია, დედოფალი! მე უთუოდ ახლავე უნდა ვამგზავნიო!“ - „როგორ უნდა ვამგზავნიო, როცა მგზავრობა არ შემეძლიან!“ - „გუნჯვარ, დედოფალი, მაგრამ ძალას დაგატანთ!“ - „ძალას დედოფალს? ძალას დედაკაცს?“ - ნამოძახა ვილაყამ უქნიდან. - „მამ უარზე ხართ? არ გინდათ ნასულა?“ - ამ სიტყვებით მიხვდება ლაზარევი მარიამ დედოფალს, უნდა სტაცოს ხელი, რომ საწოლიდან ნამოავდოს... იმ წუთის ჩასცემე მას ხანჯალს გულში, გენერალი მკედარი დაეცემა“...
53. ნისლის დეკოლტე...!
54. დამიჯერე: კაცობრიობას ვაანადგურებს არა არმაგედონი, არა მზის სრული და საბოლოო დაბნელება, არამედ - ქალის სულის გამრუდება, რასაც ემანსიპაციის ილუზია ამკიდრებს: როცა ქალი მამაკაცს წინამძღოლად კი არ მიიჩნევს, არამედ ტექნიკედ აღიქვამს და იმას ეჯიბრება, უპირისპირდება და, საბოლოოდ, ეს შეჯიბრი ფატალურად მთავრდება!
55. შედეგის წარმავალი მშენიერება: დრო იმასაც უკვდავ მტკერთან ათანადრებს!.. ამის გამოა, ყოველი დრო, ეპოქა თავის შედეგებს რომ ქმნის: ის წარსულ დროთა ნასუფრალით არ იკვებება!..
56. გული: ეს არის პოეზიის საბოლოო მიზანი: პოეზიით მიიღწევა გულითადობა, გულოვნება, გულსრულობა, გულსასეცობა, ცალგულობა...!
57. დამიჯერე: სახელის დაგდება ძნელი არ არის: უფრო ძნელია, რომ უსახელო დარჩე მაშინ, როცა სახელოვან საქმეს ალასრულებ... აი, ეს არის უფრო ძნელი!
58. ენა თავის თავს აორმაგებს, უფრო გამძლე, ტყეადი და გამომსახველი რომ გახდეს. მაგალითებიც აქაა: გულდაგულ, ხელდახელ, ხანდახან, თავიდათავი, თავთავი, ჩიფჩიფი, ყურყური, ფეხდაფეხ, განდაგან, გურგური, კარდაკარ, ქარდაქარ, ბარდაბარ, გზადაგზა, მთადამთა, ხედახეხე და სხვა და სხვა...!
59. სიტყვა, რომელიც მალა კი არ მიიწევს, არამედ მაცოცხლებელი ფესვივით ძირს ეშვება და მიწაში ეფლობა, უფლის წაწუქარია: ის თვითონ ირჩევს და იმეზობლებს მომდევნო სიტყვებს: ასე იწყება ემოციის მზიადი ტექსტის აღმოცენება, აღმასვლა, გადართობა, ცოცხალი ფითლებით შემოსვა; ასე იწყება სიტყვაში გამლევალი, ესთეტიკურად დახვეწილი სიცოცხლის დამკვიდრება, რომლის ხანგრძლივობა ხშირად ათასწლოვით განიზომება... ამგვარი სიცოცხლის მატარებელ ტექსტს ასევე თანასდგეს ლეთაბრევი პოეველი, რაც დროში დაცლილებულ გულებს აჯავახობს, მომოქმედებთ დარდს გადასცემს...!
60. უპირწყლო კაცი...!
61. ასე იყო: ჯერ სამშობლოს გვიმაღავენ; მერე თავისუფლებას გვიმაღავენ... ღმერთო, ღმერთო!.. ღმერთებო!

62. აი, კიდევ ერთი სიმრუდე ბუნებისა: ძუხვადი!
63. პლაგიატორი ბაცაცების ნახელავი; შეორადი ლიტერატურა...
64. დრო მრგვალია: მამ, დროის ღვთაებრივ წრეზე მიმავალი ადამიანი უდავოდ წარსულს დაუბრუნდება: ისევ იქ მივა, სადაც როსმე დაკარა ისარი!
65. დედამიწის დაუოკარი მიდრეკილება უდაბნოდ ქცევისა, გაუდაბურებისა, სინმინდისა... იგრძნობა: ეს დედამიწის მომავალია!
66. სინანულს თანხდევს ეს მჭრელი სიტყვები, რასაც ბრძენი ლაინები ხშირად იმეორებდნენ: ენამან ჩემმან მიმტრო მე!
67. თბილისის ქუჩაში ნანახი: ცოცხს დაყრდნობილი ახალგაზრდა მეუზოვე ქალი... საოცარია: სახე სწორედ სარა ბერნარის!
68. ის იყო და დღესაც ინერციით გრძელდება: განიწირობის პოეზია...
69. აბა: შური სულმოკლეობისა და გაუნდამეცობის ისეთი ყოვლისშემძლე ფორმაა, რომ თუ მოგეძალა, საიქიმიც კი შეიყვანს, დროებით ან სამუდამოდ!..
70. მოკედა ანტიქრისტე: ის დაუმარხავი დარჩა!
71. აი, კიდევ ერთი ახალგაზრდა პოეტი: ეტყობა რომ მტკავლით გაზომავს ის მომავლის საუკუნეებს!..
72. ქართული მეტყველების უპირველესი მიზანი: რუსიზმების დაძლევა!
73. პრომეთემ ადამიანები ღვთაებრივ საქმეთა მონემებად გააჩინაო, წერს ლუკიანე... ალბათ, ეს ასეა!... ოლონდ, ზევის გულისწყრომა არც ხარის ხორცის გადამალვისთვის და არც ადამიანთა გაჩენისთვის არ დაუმსახურებია... საგარაუდოდ, ზევისმა პრომეთე დასაჯა იმის გამო, ამ მოწმეებს გინერგება რომ დააკლო, ღვთაებრივ საქმეთა უშუალო წვდომის უნარი რომ არ მისცა... უფრო ქალის გაჩენისთვის დასაჯაო, ამასაც გვეუბნებიან ძველი დროის ტვინოსნები... ვინ იცის!
74. პოეტური ცთომილება: როცა პოეტი თავის პოეტურ გულწრფელობას ლექსის სამკაულებით ფარავს, აბუნდოვანებს, ბურუსით ახვევს... უამბურუსოდ პოეზია იქნება სხვა რამ: ის, რასაც მე შეტყობოების უწოდებ, რაც უფრო მეტად ახალია, უფრო მეტად თანამედროვე და უფრო მეტად მართალი და გამჭვირვალე.
75. უღირსებო ადამიანი! შეხედე: ხომ დიდი უბედურებაა! ესლა წარმოვიდგინოთ უღირსებო ქართველი: ეს ხომ ყველაზე ამბარზენი ვინმე არის!.. თუმცა წარმოადგენს, ანთუ წარმოსახვა რა საჭიროა: ასეთები ხომ ყველ ნახვიზე გვხვდება დღეს ჩვენს უიღბლო საქართველოში!
76. მოდი, ცოტახნით გამოვიღვიძოთ: დავინახოთ, რომ წარსულის ნაცარში გვიძინავს!
77. პოლემისტებო, ლაფისმსროლელებო, ჭორისამგორებლებო, პასკვილმწიხიანებებო, გაიგეთ, რომ ცნობიერების ყოველ ნერვტოში, კაცის გულისგულში აღმართულია, ათავისი! სიმართლის ციხისმამკრე, ციტადელი, რომელიც ავკრე იოლადა არ ინგრევა; რომელსაც ევრე იოლადა ვერ თმობს!
78. სიტყვას თანხდევს უფსკრულის შიში: ჩაშვების იავარქმნის, ნანყმედის შიში და, სულის მდგომარეობის კვალდაკვალ, ეს შიში ხან ძლიერდება, ხანაც ნელდება, იწრთება... ეს არის დამთრგუნველი მოლოდინი, ბუნვის ხიდზე გადასვლის ფრუანტელი და ქმნალობის დასასრულს შევიგრძნობთ არა ქმნილებით მოვგროლ კმაყოფილებას, არმედ - გადარჩენით აღძრულ მაღლიერებას; შევიგრძნობთ ასე: მამ, ღმერთი ამჯერადაც ჩემთანაა!.. ამჯერადაც გადავრჩი!
79. ჟამთასვლა საწმისივითაა: ის იტოვებს მხოლოდ ოქროს, ხოლო ქვიშას და ნაცარს გახდავსა მიმობანებს წყალს ატანს...
80. კოლონიური სიძაბუნე, ჩვენს ხალხს რომ სჭირს, როგორც სახადი...
81. მოდი, ეს გულწრფელი ნათქვამი პოეზიას მივუსადაგოთ: „ვილაც წერს მხოლოდ მცირედათათვის, ვინც გაუგებს, ვინც იგრძნობს...“ (ვ. ვულფი).
82. ყოფილი პოეზია... ყოფილი ლექსი...
83. თუ ბუნებას განუდგები, მაშინ ამგვარ რამესაც იტყვი: ლამაზია სიძულივილი!
84. მე შეხვედი იმას, ვინც ხელალებით მიმტკიცებდა, გენიოსი ვარო... ვინ იცის, ეგებ ასეცაა! ეგებ მართალიცაა! მე კი არ დავუჯერე!
85. დროთა კავშირის შეუძლებლობა! გვეუბნები: მხოლოდ სიტყვით მიღწევა დროთა კავშირი.
86. საბოლოო მიზანი: ღმერთი. ადამიანის დარდი ამაზე იქით ვეღარ მიდის: მისთვის დახშულია ღმერთის მიღმური სივრცე, რაც უდავოდ არის და მოიაზრება და შემეცნებაში შემოდის, როგორც უწვეწენელი რამ: არაფერი, არარა...
87. „ზურაბის მამა ტიროდა ღალატით მოკლულ შვილსაო: აღარვინ მეგულეობდა მამრევი ზურაბისაო“. მართლაც, იმხანად ზურაბ ერისთავის ძლევა თითქმის შეუძლებელი იყო. ის გახლდათ მოურეწენელი კლდეკაცი. ბრძოლაში მისი პირადი მონაწილეობა ყოველთვის გადაამწყვეტი იყო. გარდა გულოვანობისა, ფიზიკური სიძლიერისა, მას მზაკვრობის უნარიც დიდი ჰქონდა. ზურაბის არსებობა აფთობდათ არა მარტო საქართველოს მეფეებს და თვადებს, არამედ - ირანის ძლევაში-სილ მასაც: ღალატის ნაპერკაკლიც იქიდან ნამოვიდა და საფურცლებში სტუმრად შოფიო ზურაბის კარავთან მივიდა ელემი თულუმშიჯისის სახით... ვისი მზაკვრული ნების შემსრულებელი იყო, ეს, ალბათ, თვით ელუმშეც არ იცოდა!.. ეს მოღალატე მკვლელი ხალხმა ასე განადიდა: „ელუმო თულუმშიჯილი, ევფვი ხარ, ევლის კანჯარი, შენ მამაკლ ერისთავისმი-ვილი, ზურაბს შენ დაეც ხანჯარი!“..

88. ვერძნობთ პოეზია, როგორც მომავალი თაობების საჩუქარი: სიტყვის წმინდა კრისტალების ერთობლიობა, ესთეტიკური მთლიანობა, რომლის წიაღშიც იმალება მფთვებული გული...
89. აი, ისიც: ემჩნევა, რომ ამძიმებს ცოცხალი კლასიციოსის წილაბი, თრგუნავს კლასიციოსის ამაზრზენი კომპლექსი და თანდათან შრეტს მისი ქმნადობის უნარს და მას ტრევის ლეთობობებული აურა... ის მოსწნს, როგორც სახელის ტყევე, იმ სახელისა, რაც მწერლისათვის ყოველდ უსარგებლო და ზედმეტი ბარგია: ეს ყოველივე ემჩნევა არა მარტო მის სიტყვას, არამედ – მის მოძრაობას, გამობედვას...
90. რა იმალება ირონიის მიღმა? სულის სიმწირე? ხელმოცარულობის დამორგუნველი შეგრძნება?..
91. დევის სახელები: ავი, ავთანდილი, ხაზარან, ბაყბაყ, ვერხვლის ბული, ბელელი, ქუჯავეთ, გამხვიარული... ქალ-დევეთა სახელები სადღა? აი, რა მიხზრა ერთმა კითხულმა, ანდრეზ-იგავების მცოდნე ზევსურმა: დევებს ცოლდებად ჩვენი ქალები მოჰყავდათ და შვილებსაც ისინი უჩენდნო. თანაც, ყველა შვილი დევი არ გამოდიოდა, ზოგიერთი შვილი იბადებოდა დევედ და დევეურ ტრადიციასაც ის აგრძელებდო... დევეთა დანარჩენი შვილები ადამიანთა შორის ცხოვრობდნენ და დღესაც ცხოვრობენ... მო, ასე: დევეთა მოდგმის კუდები დღესაც კარგად სწანს ჩვენს საზოგადოებაში...
92. ორი მიზანი: პოეზია, რომელიც იქმნება ყურისთვის და პოეზია, რომელიც იქმნება გულისთვის... ეს მიზნები სადღაც ერთიანდება: ეს ხდება დიდ პოეტებთან...
93. მეუბნება: სიბერის უნდა ემწირდეს იმას, ვისაც გარანტია აქვს, რომ დაბერდება... მე კი, რატომ უნდა მემწირდეს იმისა, რაც თითქმის შეუძლებელი სწანს?
94. გრიგოლ აბაშიძე, გივი გეგეჭკორი, დავით ნერედიანი, სხვებიც... გასულ საუკუნეში ფრანგულ პოეზიას ჩვენი წამდ-ვლიად გაუმართლა!
95. ირწმუნე: უკედავების საბუთი ჯიბეში არავის არ უდევს!
96. დამშრალი მდინარის კალაპოტის დუმილი; უფოთლო ხის დუმილი; სიკედილის დუმილი...
97. ეხეც სიზუბთლე ბედისწერისა: რომ ყოველწანას იმას ელი ხელეგანვადილი, ვინც შენ არასდროს არ გელოდება!
98. პოეზიის დიდი სიმწანე...
99. შრომაგამარუდების კოლონიაში სასჯელმოსხილი პოეზია...

სიტყვები სიტყვების შესახებ

გულის ბიძგებს იწერს კარდიოლოგი, ხელის თითების ანაბეჭდებს სწავლობს იურიდიული დის-ციპლინა. თითოეულ ადამიანს საკუთარი ნიშა აქვს, გულინა და ხელის (თითების) საკუთარი ტვი-ფარი.

ეს ჩანანერები სხვაა, შეიძლება, უფრო მეტიც და, ამდენად, საიდუმლოა, ფარულია კრიპტოგრა-მასავით, მისი შოძრაობა და გრაფიკულობა მხოლოდ პოეტური სიტყვებით გამოისახება და მიიღნე-ვა.

ამ საიდუმლოს უნდა ფლობდეს პოეტი.

თამამად შემოქმედა ვიქვა, ეს ჯარჯი ფხოველს ქალუქს.

ჯარჯი პოეტია, შემოქმედი, შერე ოსტატი.

ეს „მეტაპოეზია“, როგორც ამ ჩანანერებს უწოდებს ჯარჯი, კიდევ სხვა რამეს მაგონებს, ანუ ლოცვას – შეუდაბნოეს საიდუმლო მეტანიას სიტყვებისადმი.

ჯარჯისთვის სიტყვა ყველაფერია, მისი სიტყვა ფასობს, სიტყვა არ გაექცევა, გჯერა. იცი (ზედავ), რომ ნაფიქრი აქვს, სულის თითოლა და ტანჯვა გამოუვლია, ნაგვეშია და მართალი, ხისტიც... ასეც მგონია, ფერიც აქვს, წონა და ფორმა, ხორკლი და იმისი გემო, ძვირფას ქვაზე ზრდომ მინერალური მარილივით ზედ დაამწინა და დატოვა...

ჯარჯი ფხოველი რთული პოეტიაო, გაიგონებ ხოლმე.

შეიძლება.

მე უფრო მგონია, ეს იმისი ბრალია, როცა პოეზია ცუდად გვესმის, წმინდა ლიტერატურას ფსე-დოლიტერატურისგან ვერ ვარჩევთ... როცა „ლიტერატურული მანკეანი“ (ვ. ნაბოკოვი) წარსულ-იდან მხოლოდ გადმოგვყვა თუ ვანსაკუთრებით დღეს, სამწუხაროდ, ნანვიმარზე სოკოებივით მოვიმ-რავლდა...

შეიძლება, მართლაც რთული პოეტია ჯარჯი.

რთული თუ ღრმა...

სიტყვა მისთვის ის უფლის საჩუქარია, ცაში კი არა, მიწაში რომ უშვება მაცოცხლებელი ფესვი-ეო.

აკი თაუად გეითხრა ერთ ძველ დიდებულ ლექსში: „არ იმღერება ეს სტრიქონი“, გვერინაო და ლექსს „ვერინი“ – ც უნდა.

ვერაფერს იტყვი. ჩვენი „ლიტ. ცხოვრება“ ისე აენყო, როგორც პოეტები, ისე რჩეული მკითხ-ველებიც გაიშვითადნენ.

გულს ერთი რამით დავიმევიდებ.

ჯარჯის ფასი იმდენმა იცის, ვინ და რამდენმაც უნდა იცოდეს – არც მეტი, არც ნაკლები.

ლელო არაბული

●
რა ვერაგულად მიმატოვეს
ნაზმა მუზებმა...
ვიცი, ღირსი ვარ, დავიმსახურე,
არ დავაფასე მათი ღირსება.
მაგრამ წასვლის წინ
ის მაინც ეთქვათ,
ახალი ლექსი თუ შეღირსება...

●
გული მერევა,
სველა მერევა,
ფეხი მერევა.
ვნება მერევა,
წლები მერევა,
ვიღაც მერევა.

მაგრამ სამშობლო
სხვა სამშობლოში
არ ამერევა...

●
გადაშიარა,
გადმოშიარა,
თითქოს ვარ კორედი.
მაინც ავიღე ჩემი აკორდი...

●
ცრემლით საესე პეშვები,
თავდაღმართზე ვეშვები...
უფსკრულს გადავეშვები,
რაკი ველარ ვეშვები.

●
მიმაიწყდება ყველა არია,
ვნების ისეთი ოხშვიარია,
მაგრამ ვცდებოდი, არ იყო ვნება,
იხარშებოდა თურმე ვარია.

●
ჩემი ლექსები,
როგორც თესლები,
მიმოვანბნე ირგვლივ ყველაში.
სამწუხაროა,
მაინც ვერ ხვდებით
თუ რა ხდებოდა თურმე ლელაში.

●
ვინ არ ჩამერია,
ვინ არ გამერია,
ქატოში ფქვილი
მაინც ამერია.

●
მარუქა კონცა
აურაცხელი, ისეთი ცხელი,
გამქცა ცხენი.
ვერც მოვასწარი, რომ მეკრა ღეზი,
და ძალიან შორს,
საღღაც შორეთში
ამელო გეზი.

●
განწყობა არყის...
სახეში მაყრის
დარდებს და ფიქრებს,
რა თავხედია?!
არადა, გარეთ
საოცარი ლურჯი ხედია.

●
ვერ მოვიშორე
შენი სიშორე.
რისთვის და რატომ?
იქნებ, ამიხსნათ
ამ სასჯელისგან მალე დამიხსნათ.

●
ურევები, ურევები,
მომესურვები
იმდენჯერ, მართლა არ დამითვლია.
როგორც ყოველთვის,
არც არაფერი არ გამითვლია.

●
ჩემსას არ ვიშლი...
მკლავებს გავიშლი.
ნაწნავს ჩავიშლი,
თუ არ დამიშლი...

●
ცა დაიკიდებს შთვარეს მძივივით.
მივექანები საღღაც ტივივით.
გზადაგზა ტალღა, ნისლი, ლოდები.
არასდროს გეტყვი: დაგელოდები.

●
 თავწაკრულია,
 ჩემგან კრულია
 კერძი სატანის.
 რამ დამაიწყოს გემო რა ტანის,
 პირი ამოშვვა.
 რაღა მიშველის?
 სქელი ნისლები ისე ჩამოწვა...

●
 შეხსნილი ღილი,
 ჩემი საკინძე...
 ველარ აკინძე.
 ვერც ერთი სიტყვა.
 რა გეპართება?
 სად გაქრა შენი ის შეპართება?

●
 არ გამიხდია...
 და არც შეგობრად არ გამიხდია.
 სამაგიერო გადამიხდია,
 მერე ისეთი გადამხდენია,
 არც ერთი ნატვრა არ ამხდენია.

●
 ჩემს წინ ხაროა...
 სამწუხაროა,
 უკვე ჩავევარდი.
 ხელში მაქვს ვარდი, არ გამიშვია.
 არც ეს ჩავეარდნა არ დამიშვია.

●
 ცული დარები...
 რას შედარები?
 თმას არ ვიღებავ.
 მაცვია ურცხვად.
 დამიკოცნეს გუშინ მკლავები.
 არ ვარ ერთგული,
 შემძილია, წამში გაგიქრე.
 ო, მაპატიე, თუ უნებლიეთ
 აღი ჩაგიქრე.

●
 ბევრი ვიარე...
 გვერდი მაინც ვერ ავიარე.
 ისე, უბრალოდ შემოგიარე.
 მინდა, მოვეწილო
 თუნდაც წამებით,
 რომ არ ამომხდეს სული წამებით.

●
 მართლა ვერაფერს, ვერაფერს გავხვდით.
 თუ გინდათ, ახტით,
 თუ გინდათ, დახტით,
 ბოლომდე წავხვდით.

●
 დაცვალე თასი,
 მომაყარეს კითხვა ათასი.
 გამიწვლა თასმა,
 ქარაგმამ ასმა
 ჩარჩოში ჩასმა
 დამაიწყვა ფართო მინების.
 დრო ისევ დადგა მწარე გინების.

ნინო კალანდია

●
ჩაიცვა სამოსი...
წაბიღწა იგი —
საქანელა ბავშვის
და ბრალი დასდო
მორკალულ ცისარტყელას...
მოსაჩვენებლად —
გზას გაუყენა
სიცოცხლე იგი...
და გააფრინა...

●
თრთოლას აყოლილი
ღუმდა სანთელი...
ჩრდილმა გაშმაგებით
საგნები ვადამალა
ჩემთვის ამოუცნობ
უცხო სამყაროში.

●
ძილს სიზმარს მიეგვრი:
და მართლა წყალში
ნასწავლი ცურვა
ცხადში ნერვიულ
ღღელ აღსრულდება.

●
 ნაცნობ ფერებში — მაშინდელი ნათამაშევით;
 ორნამენტების კორიანტელში — იძულებით
 თავს არ ჩავიძირავ
 გრძნობებს აყოლილი
 და მიმოფანტული აზრების
 დაღაგებვას ხვალ შევეცდები.
 და თითქოს მომავლის წინასწარ
 ხილვას ისევ მოვინდომებ.
 განრიდებული ჩემგან ვონება —
 მკრთალი — აისახება ტილოზე ფერთ.
 ჩაიფერფლება რაღაცის აზრი...
 მადისაღმძვრელი ეკლების სახით.

●
 ფარდა
 გადახტა
 და თავი
 მოიკლა
 ჩემს
 დასანახად.

●
 ბეჰემოტმა
 ტერიტორიული
 მთლიანობის
 დასაცავად — მას
 შესთავაზა
 ექსკრემენტი
 და შესძინა
 ბოჰემური
 ცხოვრება.

●
 გამჭვირვალე მოქალაქის —
 კარლოს ქოშში
 ფეხი ჩავლვი
 და ავფრინდი
 გამჭოლ მზერით —
 დღე მესამე.

●
 გარღვეულ ღრუბელში
 წვიმას იგულისხმებ.
 თავაწეული კუთვნილ
 ცის ნაგლეჯს
 დაუწვებ ჭვრეტას
 და ვითომ გაწუწულს
 ვიღაცის დაკრძალვა
 მოგელანდება.

●
 ლურჯი ხელებით
 შორს — ჰორიზონტზე
 სხივებს განვაღაგებ
 და მართლა სიფრიფანა
 ყურების პატრონს
 ენახვ ქალს და
 ცხოვრებისგან დაღლილ
 თვალებს მიღმა
 ფონს არ შევუქმნი.

●
 საფიქრალს რა გამოლევს —
 ხშირად ვიმზირები კუშტად.
 ქანდარაზე არ დავეჯდები,
 და, თუ დავეჯექი,
 ამრეზით მაინც, თვალს
 გადავაკლებ ისევე ყოველივეს.
 და თავის ფორმა არ შემეცვლება.

●
შენივ
ნებადართული
ანომალია.
და შენ –
ისევე სალოსი,
ვითომდა მეტყველი
წინასწარ.
პოეზიაში
ნონსენსს
ამრავლებ
დამაჯერებლად.

●
... და მითხრა მან:
- უზმოზე დედას
არ წააკითხო
ბოდღეერი,
თორემ შენგან
არაფერი დარჩება.

●
ტუაზე გამობმული და
თან კუდამოტუებული
საკუთარი დავლანდე ჩრდილი,
ჩრჩილის დაღრღნილი,
ვითომ ნარჩენი
გარდასულ დროის.

●
... და უკუნეთი
სიბნელის ფსკერზე
თუ იპოვიდი
არნახულ სიცრუით
გაჟღერებულ პეპელას –
საოცრად გაბმულს
ობობის ქსელში –
ვით სასამართლო.

●
ვერაფერს ვიგებ,
ირგვლივ ქაოსია:
სადღაც გასაგებს
არაფერს ვიგებ.
ყურში საცობია
და ნაგრძობია
გრძელი, საკუთარი
გულისცემა – არაფერი.

●
რაოდენობით სიმწვანეში
ჩაფლულს ისევე მწვანეში...
ფართო თვალებით
შენკენ მავალი
ორთქმავლის ჩრდილით
ექსტაზში შესულს
ისევე მზე გათბობს.

●
წინასწარ დამესიზმრა
ცა როგორ მოიკუპრა
და ხმამ შემომჩივლა
მზე აღარ ამოვაო.
და მე მგლოვიარედ
ვითომ ჩაეცმეგდი
ქექლუცი ძაფით
დაეკმსილ კაბას
სამყაროს შესანდობად.

●
ქარის მონაქროლი
სევდა შემომახტა
და უთვალავი
მომგვარა ცრემლი.

ოთარ წერწემია

პუქმუ

პროლეტარიატის დიქტატურამ /დროში გაუჩინარებული ტანჯვა, დროში გამშრალი სისხელი და ცრემლი, დროში გამქრალი ბედნიერება/ ათასობით, ათათასობით ადამიანის სიცოცხლის ფასად, მაგრამ შესძლო და, სამწუხაროდ, თბილისი ცრუ, მატყუარა ლიმილების ფარდების ქალაქად აქცია, /რასაკვირველია, ორანსლიანი მონობა-პირობის შედეგადც/; იმ ძველი ინერციით ახლაც ყველა ყველას კოცნიდა პროშნიდა, ყველა ყველას ეფერებოდა და არავის არაფერ უყვარდა /გასაგებია, რაზეცა ლაპარაკი/. გეთანხმებით, დაბრალება-ვადაბრალება ადვილზე ადვილია, მაგრამ, მაშინ რაო, გამოიძის, რომ ჩვენთვის, საქართველოში მცხოვრებთათვის ეს ამბავი საიდანაც გენეტყურად გადმოსული, დედის მუცლიდან გამოყოლილი მანკიერება იყო?.. ჩვენში რა, თავიდანვე მოლიმარი, პირფერია ბაღები იბადებოდნენ?.. მართალია ახლა ძველებურად მაინცდამაინც არაფერ არავის აბეზლებდა, ასშენდა, აჭერინებდა, ახვრეტინებდა, მაგრამ... ჰო, კარგი, არაფერი; შევეშვათ, მაგრამ... ნასასველელი ხომ არსად იყო?... კი, ვთქვათ, ნასასველელი კი, მაგრამ მისასველელი?.. ახლაც მხოლოდ ერთეულებს თუ დაასახელებდით, ვისთანაც მისვლენოდა, ვისი დანახვაც გაეხარებოდით.

ბოთემ იმ დღეს ჯუთის სამსახურში ააკითხა /ისე, სეროტონინის ასანეცად/.
ჯუთი მხატვარი გახლდათ.
კარგი მხატვარი. გაგეცინებოდათ, მაგრამ ვილაკამ „პატივი დასდო“ და რატომღაც რომელიღაც სატელევიზიო არხში კრიმინალური ქრონიკების განყოფილება ჩააბარა, თუმცა კრიმინალური ამბებისგან ისე შორს იყო, როგორც დედამინისგან ადრემიდა.

ცნობილია, პატრიოტიზმი ორნარიია.
„მძიმე“
და
„მსუბუქი“.
მძიმე პატრიოტიზმი მწელია, მოითხოვს დიდ სულიერ კულტურას, შრომისმოყვარეობას, არ უყვარს ხმაშალაი ლაპარაკი, ხმის აწევა.
მსუბუქი — ადვილია და ფრიად საშიში. სატანისებრი ანთებული თვალეზი, მოკუმშული მუშტები... ადვილია ერთი სრულიად უბრალო მიზეზის ვამო - ეყრდნობა უმეტრებას.
ჯუთი „მძიმე“ იყო.
გასაკვირი არაფერი.
ბნელს არაფერს მატებდა.
ჯუთი მაგიდასთან იჯდა /იქვე, ხელმისაწვდომ ალაგას, დიდი, განუწყრელი პორთფელი/.
ოთახში - კიდევ ორი კაცი, ერთი დივანზე იჯდა, მეორე — სავარძელში.
— ნიკა? — ჯუთის გაეხარდა მისი დანახვა. — საიდან?

— რა ვიცი... — ბოთესაც გაეხარდა.
გადაკოცნეს ერთმანეთი.
— აქა ხარ?
— კი, აქა...
— როგორ ხარ?
— როგორც საქართველო...
— ჰოო? — გაეცინა, მაგიდას დაუბრუნდა. — დაბრძანდით! — სავარძელზე ანიშნა, რატომღაც თქვენობით მიმართა /უცნობებს გაეღიმიათ, თითქოს რაღაც ესაიმოვნათ/.
ჯუთიმ ორივე ვააცნო.
ჩანდა, რაღაცაზე საუბრობდნენ.
წამით უზერხული სირწმე ჩამოვარდა.
— ხელი ხომ არ შეგიშალეთ? — ბოთემ ყველას ერთაღ გადახედა. — მე ისე... შემოძლია, სხვა დროსაც შე-

მოვიარო...

— როგორ გეკადრებათ, ჩვენც ისე... უბრალოდ, ესაუბრობთ, ვერ თობით...

— რა თქმა უნდა!

— ბატონო ჯუთი, ამბობენ, სკოლებში სექს გაკვეთილებს შემოდებას აპირებენო... თქვენ რა აზრისა ხართ? — მელოტმა სიგარეტი ამოიღო, გააბო-
ლა.

— დადებითს...

— რატომ?

— რაო, ყველაფერი ვიცით, არავისგან არაფრის სნაე-
ლა აღარ გეჭირდება?

— ეგ ჰო, მარა... სექსის?

— თუშეცა რა სნაელა უნდა... წინაპარმა არ იცოდა?
ჯუთიმ ოდნავ ირიოხულად ჩაიცინა.

— მეც ასე მეგონია, იცოდნენ! — მელოტსაც ირიონ-
ული ლიმოხი გაუერთა ისახზე.

— იცოდნენ, იცოდნენ!

— კი, ბატონო, იცოდნენ და, საერთოდ ძველ საბერძ-
ნეთში „ჭუჭყისგან განწმენდასაც“ უწოდებდნენ...

— მეონი, მუსულმანურ ქვეყნებშიც არ ასწავლიდ-
ნენ... თუშეცა იქ ეს არავის უშლიდა ხელს, ჰარამხანები
და სათუქუსოები ჰქონდათ.

— ნიკა, შენ რას იტყვი?

— კარგა ხნის წინათაც უნდა შემოეცლით.

— რა თქმა უნდა, ალბათ, აქ ლაპარაკია სექსოლო-
გიაზე, ფსიქოლოგიაზე, მედიცინაზე, ჰიგიენაზე და ასე
შემდეგ, ხომ?

— მე მეგონი.

— კარგია, თუ ეს ყველაფერი ციცილიზებული, მა-
ღალკვალადიციურ მეცნიერულ-პედაგოგიურ ოდნეზე
იქნება.

— იქნება.

— ჩემი ერთი ახლო ნაცნობის ცოლი სულ რაღაც
ორი-სამი დღით სიოფელიმ წასულიყო... — სავარძელში
დაყურადღებულად შეიმჩუნა, სიგარეტს გადასწავდა. ნაც-
ნობს ჯანგირა ჰქვია... ჯანგირა და მისი ქალიშვილი,

თორმეტ-ცამეტი წლის გოგონა, მარტონი დარჩენილ-
იყვნენ ბინაში. ბავშვს რომ პირველად ცხოვრებაში მენ-
უალური ციკლი დანწყებია, ჯანგირას რომ ოთახში ჩა-
ექტილი, ატირებული ბავშვი, სისხლით მოთხიანილი

ონკანი, აბანანაში სისხლიანი პურანგი და მისი ამხანაგი
დაუნახავს, კინალამ გადაიფულა; ვეღარ მიმხედვარა,
რა ხდებოდა... ბავშვს შეკითხვებით დატკბობდა, თანაც

ისეებით, რომ ისედაც შემწიხებული ბალანა კინალამ
აუფრადან გადამხტარა... მერე ჩვენთან დარეკა,
მითხრა — ახლა კი, მეონი, ვხედები რაშიცაა საქმე, მა-
გრამ რა ექნა, როგორ ვკითხო, რა უთხრა, რანაირად

აუფრასა... მიხივო, ბავშვს იქნებ შენი მეუღლე დაეღა-
პარაკოს ტელეფონითი. მაშინვე დავექოქე მანქანა,
ცოლი გვერდზე მოვისივო, მივედი... ქალმა აუხსნა ყვე-
ლაფერი, დაუყვავა, ძლივსლა დაწყნარა ბალანა...

— აი! — ჯუთიმ თავი გადააქანა, მერე სიგარეტის
ბოლი მოიშორა, გაფანტა /არ ეწეოდა/.

— ჩვენთან, სოფელში, სექსის სწენება ტაბუდადებუ-
ლივით ახლდათ. — მელოტმა სიგარეტი მაინც ამოიღო,
გააბოლა. — კარგა ჩვიდმეტი წლისა კი ვიყავი, მაგრამ

— აბაუ, ქალს რომ ლოკინზე გადაამწვენ, ჭიბოდან ლაჯე-
ბისკენ ერთი მტკაველი გადაზომე და, საცა მატარა თითი
მოგვიხედება, იქნა შელიბიკი...“ აღარ დავიბაღავთ,
დღესაც ეგაა თთელი ჩემი სექს-განათლება, ოღონდ

— აბაუ, ქალს რომ ლოკინზე გადაამწვენ, ჭიბოდან ლაჯე-
ბისკენ ერთი მტკაველი გადაზომე და, საცა მატარა თითი
მოგვიხედება, იქნა შელიბიკი...“ აღარ დავიბაღავთ,
დღესაც ეგაა თთელი ჩემი სექს-განათლება, ოღონდ

— აბაუ, ქალს რომ ლოკინზე გადაამწვენ, ჭიბოდან ლაჯე-
ბისკენ ერთი მტკაველი გადაზომე და, საცა მატარა თითი
მოგვიხედება, იქნა შელიბიკი...“ აღარ დავიბაღავთ,
დღესაც ეგაა თთელი ჩემი სექს-განათლება, ოღონდ

— აბაუ, ქალს რომ ლოკინზე გადაამწვენ, ჭიბოდან ლაჯე-
ბისკენ ერთი მტკაველი გადაზომე და, საცა მატარა თითი
მოგვიხედება, იქნა შელიბიკი...“ აღარ დავიბაღავთ,
დღესაც ეგაა თთელი ჩემი სექს-განათლება, ოღონდ

— აბაუ, ქალს რომ ლოკინზე გადაამწვენ, ჭიბოდან ლაჯე-
ბისკენ ერთი მტკაველი გადაზომე და, საცა მატარა თითი
მოგვიხედება, იქნა შელიბიკი...“ აღარ დავიბაღავთ,
დღესაც ეგაა თთელი ჩემი სექს-განათლება, ოღონდ

— აუჰ!.. — სავარძელში მჯდომმა ჩაიცინა.

— შე კაცო! — ჯუთიმაც ჩაიცინა.

— ჩვენს მშობლორ სოციალისტურ სამშობლოს
ამისთანა „სისულელებსთვის“ სად ეცალა!

— ეე, სამშობლო ღორია, რომელიც ჭამს საკუთარ
შვილებს.

— ეგ ვინ თქვა?

— ჯოისმა.

— თუ მარტეკმა?

— ჯოისმა.

— აი, სასწაული... რამ ათქმევინა?

— რატომ სასწაული?... სასწაულები არ ხდება.

— არა?

— არა!.. ბიბლიური სასწაულებიც მხოლოდ მეტა-
მორფოზები და სიმბოლიკებია, შიფრია... ხომ ასეა,
ჯუთი?

— ჰო, გენაცვალე! — ჯუთიმ თავაზიანად არ უარყო,
მაგრამ თითქოს არც დაუმონძნა.

— მითხარით, ბოლოს და ბოლოს, რა არის სამშობ-
ლო — ადგილი, სდაც დაიბადე, გაიზარდე, ზღვა, მთა,
მდინარე თუ კიდევ სხვა რამე?

— ეგ არავინ იცის... არ არსებობს ზუსტი პასუხი.

— სამშობლო, როგორც სიცოცხლე, ზეციდან მოვ-
ლენილი ბედნიერებაა. — ჯუთიმ ისევ მოიშორა სიგარე-
ტის ბოლი, მელოტს გამოხედა.

— ჰოდა, ზეციდან მოვლენილ ამ სიკეთეს მოვლა და
ცოტა ხელის შეშველებაც ხომ უნდადა?

— რას გულისხმობ?

— მეფე ერეკლე მეომარი კი იყო, მაგრამ...

— ვაჟაკი უბადლო...

— მზედართმავარეც გენიალური, მაგრამ... ალბათ,
უფრო გულბრწყინობით თუ მოუვიდა, რომ სახელმ-
წიფო სამშობლოდ აქცია, მერე სამშობლოც მამულე-
ბად დაჰყო და შვილებს დაურება.

— კი, კი, სამწუხაროდ...

— როცა ეცა სახელმწიფო სამშობლოდ იქცევა,
ხილო სამშობლო მამულად, იყვირე ბოხი ხმით — მიშ-
ველეოთ, ელედ დიდ უზედურებას...

— ჰო, მარა... რა ექნა?

— ეგ ვინ იცის... ახლა ძნელია თქმა.

— ან ადვილი...

— მე მეგონი, ახლა უკვე ყველაფერი კარგად იქნება.

— იქნება, თუ პლანეტას ეშველება.

— პლანეტას როგორ!..

— პლანეტას იხსნის მისი ციცილიზებული ნაწილი,
მისი სამშვიდობო ძალები და არა კბილებამდე შვიარ-
ალებული მლიონობით ადამიანი...

— როდის?

— კოვა ჟამი...

— როცა, ჩვენ წავალთ... — მელოტი უცებ ნაშოდა.

— იყავით, რა გეჭკარებათ!

— დღეს რაღაც ეგრა ვარ ხსახითზე... წავალთ,
რუსთაველზე ჩავისიკინებთ...

— ჰო, გენაცვალე! — ჯუთიც მაინცდამაინც აღარ
შეინწინაღმცვალა. — გამოიარეთ ხოლმე.

— თავაზიანად დამეშვიდობენ.

— თავაზიანადვე გაუჩინარდნენ.

— ვინ იყვნენ? — ბოთემ თვალი გააყალბა /ჯუთი-
ისთან საინტერესო ადამიანები მოდიოდნენ/.

— არის რა!..

— ზემოაბრე სამდე?

— არა მეგონა... ჩინონები ხომ მხოლოდ თავიანთ
მონა-მარჩილ ქვეშევრდომებს ამრავლებენ.

— „საშტატო ერთეულებიც“ მათ ხარჯზე იზრდება
და ფართოდება, ხომ? — ბოთემ ჩაახველა. — მართლა

მერე თქვა ჯოისმა? — ჯოისი ისე, თვალის გადავლები-
თლა შემონდა ნაკითხული.

— ჰო, მგონი! — ჯუთიმ ოდნავ უხალისოდ დაუმო-
ნა. — მთლად ანბანური ჭეშმარიტებაც არ გახალისე...
გინდა ნარდი? — თაროზე შემოდებულ ნარდზე ანიშნა,
სუფარდა ნარდი /თამაშობდა კიდევაც/.

— კი, ბატონო!
— თამაში ისწავლევ?
— ამის წინებზე მე არ მოვიგე? (ბოთემ წინა შეხვედრი-
სას ხუთოდან ერთი ძლივსდა მოიგო/.

— რა ბრძანეთ? — ჯუთი მიაჩერდა /ტყუილს ვერ
იტანდა/.

— არა?.. არ მოვიგე?
— ხა, ხა, მოგკვდი სიცილით... — ირონიულად ჩაე-
ლიმა.

— ნარდი გამაშა.
— რომელ მხარეს ვანყობთ, საით გირჩენია? — ქვე-
ბი ააჩხრიალა.

— ჩემთვის სულერთია.
— სულერთია ჯვარალები არიანო, ნათქვამია...
დაანყე, როგორც გინდა; თეთრებითაც შენ ითამაშე და
ზარის გაგორებაც შენი იყოს, მაინც წააგებ.

— ეე, სადაა ჩემი მოსაგებნი!
— ჩვენი მოსაგებნი? — ჯუთიმ შეუსწორა, ხელი
გამოუნოდა. — ვინ მოგვაშავია, ხომ?

ბოთემ უხმოდ ამოიხვნემა.
თამაში დაიწყეს.

— აკეთებ რაიმეს?
— არა.

— რატომ?
— ყველაფერი უკვე გაკეთებულია.

— ან კეთდება?
— აკეთებენ...

— კარგია.
— კი, კარგია.

— სიმღერა ტექსტით ინყებო, ხომ?
— ასეა...

— ტექსტი, მერეო?
— მერეო...

— ყველამ არ იცის... აღარ აქცევენ ყურადღებას.
— ყველამ არა... ყველა პანაგებიოლა ტკბება მხოლოდ...

— სტინგი ჰქვია?
— არ ვიცი...

— გამოჩნდება სიტყვები... მელოდიაც...
— გამოჩნდება.

შემდეგ ერთხანს უსიტყვოდ აჩხრიალეს კამათლები,
აჭახუნეს ქვები.

— გუშინდელი გაზეთი თუ ნაკითხე? — ბოთეს ესეც
აინტერესებდა.

— არ ვკითხულობ.

— იმ ჩვენი კარგი საერთო ნაცნობის ინტერვიუ იყო...
— ტელევიზორში?

— კი, ტელევიზორში; გაზეთი-მეთქი... კარგა ხანს
უგალობა საკუთარ პერსონას, ასი სურათი დავსაბატ და
გამოვიწინე, ასივე ერთიმეორეზე უკეთესიო...

— საწყალო.
— მართლაც ასე ძლიერია?

— ხა, ხა, მოგკვდი სიცილით. — ჯუთიმ წამით ამოხე-
და.

ტელევიზორი — გონებრივ-ინტელექტუალური კოე-
ფიციენტის საზომ-მაჩვენებელი ყუთი. მიეცით ადამი-
ანს აინფორმაციის საეთერო დრო / ზოგჯერ ნუთიც სავსე-
ბით საკმარისია/, ალაპარაკეთ, მოუსმინეთ /თუ შეს-
ძლებთ/ და სახალხოდ, მთელი ქვეყნის დასანახ-გასგო-
ნად თვითონვე მთელი ნეტარებით მოგასხენებთ საკუ-

თარ პერსონაზე იმას, რაზეც სხვას რომ ელაპარაკა —
დღეულში გამოიხვედა.

ბოთემ შუბლი მოისრისა.
არასასიამოვნო ფიქრი მოიშორა.

შემდეგ ჯუთის ერთ-ერთმა თანამშრომელმა
შემოიხვედა, რომელიღაც კინოფირი უხსენა, რაღაც შეე-
კითხა.

— რომელი ფირი? — ჯუთი თავის ასწია, ნარდს მამ-
ინვე შეეშვა.

— აი, ის ძველი კოჭი, საბჭოთა პერიოდისა... თქვენს
აქ მოსვლამდეა მიღებული.

— არ ვიცი.
— იქნებ შესვენების მიზნით გავკვეშა.

— ქალბატონო, გეხვეწებით, ნუ დაბრუნებით ადამი-
ანებს იმ სიბინძურეში. — ჯუთიმ ოდნავ უხეშად გაან-
ყვეტინა. — ზოდიმს გინებთ. — მაშინვე ბოდიშიც მოიხ-
ადა.

ქალი უხმოდ გაუჩინარდა.
ნარდი გვერდზე გადადეს.

— რაჭამი როდის იყავი? — ბოთემ გამოშვდილობე-
რისას „შეუღიგინა“.

— რაჭამი? — ჯუთი გაკვირვებით მიაჩერდა. — ოხ,
შენი... ეს-ესაა იქიდან ჩამოვედი, ხომ იცი, იქ თითბერის
საბადლები და მისი გადაამუშავებელი ქარხნები მაქვს...

შე კაცო, რატომი კი არა, არ გაციკვრის, აღიასკამი და ეს-
კი მოსებთან რომ არ ამომაცოფონეს თავი?..

— დალევ?
— არა, წნევა მაქვს...

— წნევა მტერს ნუ ექნება!
— ჰო, მარა — მაღალი...

— მაღალიც...
— ჯუთი მიაჩერდა.

— უადი, შენი ჰუმანისტი... — შემდეგ გაეცინა.
ბოთესაც გაეცინა.

ჯუთოდან წამოსულს რატომღაც სოფელი მოაგონ-
და.

ვაშლი.
მსხალი.

აჭამი.
ყურძინი... ზარქაშიაზე /ხის ლამბაქი/ დაყრილი,
ჭედან ახლად ამოღებული წყლით გარეცხილი.

პირი მაინც გაისველეთო — მიგიაპატიებენ... გეტყვი-
ან ხოლმე.

ნესია ასეთი.
კარგი ნესი.

საქვს მიუჯდა.
წამით რატომღაც ჯუთისთან გაცნობილი, „რუსთავე-
ლეზე ჩავისივინებთო,“ რომ თქვენს, იმ უცნობების დან-
ახვა მოუნდა. წამოეწეოდა, იქნებ სამზე შეხვედროდა,
მაგრამ მერე ეს მიამიტური, საჩოთირო აზრი არ მოე-
წონა; მიზეზიც მაშინვე გამოინახა: „ხასიათზე“ ვერა ვარო,
არ უნდა ეთქვა, სხვა საქმეა — უფუნებობა. ცვალებადი
გუნებაა, სხეულში სეროტონინის სიტარბე-სინაკლებეზე
დამოკიდებული. ხასიათი თანდაყოლილი, უცვლელი
თვისებაა, ანდა ეს „რუსთაველზე ჩავისივინება“ რაღა
იყო?... რუსთაველზე „ჩავეივინება“ როგორ შეიძლება
თანაც; გ ა მ ზ ი რ ზ ე ო უნდა ეთქვათ.

უნიგნურ-უგუნური ყაბახები ხომ არ იყვნენ.
არ უნდა შემლოდით.

თუ — არაფერი ისეთი?
— არა.

ალბათ, არაფერი ისეთი.
სისულელე.

მაინც გადაიფიქრა.
სხვაგან წავიდა.

უმიზნოდ.
უმისამართოდ.
ისე, არსად...

კაცმა რომ თქვას, თბილისი მისი ქვეყნის დედაქალაქი რომ არა, სულერთი არ გახლდათ საერთოდ, საით წავიდოდა, სად იცხოვრებდა, ბაქოში თუ ერევანში ანდა კიდევ სადმე სხვაგან, ვთქვათ და, მთლად ასტრახანში ვერა, მაგარამ... /არადა, იქ საზამთრო მაინც იყო, ხომ?/ საინტერესოა, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა დროის ასე მცირე მანძილზე, სულ რაღაც ორასიოდე წლის განმავლობაში, როგორ მოახერხა, როგორ მიაღწია ასეთ წარმატებებს /ყველაფერში, ყველა დარგში/, როგორ გახდა პლანეტის უპირველესი, ზე-სახელმწიფო?.. როგორ შეძლო, როგორ გაასწრო მრავალათასიანი ისტორიის მქონე სახელმწიფოებს?

აღარ ჭამდნენ,
აღარ სვამდნენ,
არ სექსობდნენ,
ნუნურაქობდნენ თუ რა?

როდისღა შეისწავლიდნენ, ვინ გამოიკვლევდა, რომელი საკვლე-სამეცნიერო ინსტიტუტი? /ღმერთმა დაგვიფაროს, რაიმე მზაკვრულ-მაგნებლური მიზნით კი არა, ისე, უბრალოდ, ვთქვათ და „ველოსიპედის“ ხელახლა გამოკრებაზე, დრო რომ არ დაკარგულიყო./

წარმატების მიზეზი /ერთ-ერთი მაინც, ალბათ, ის გახლდათ, რომ შრომის ღვთიური შინაარსი — მისი შედეგი იქ არ იკარგებოდა.

არა,
არ ნუნურაქობდნენ.
არც ატყუებდნენ.

ტყუოდა მარქსი.
ყოველ შემთხვევაში, „შრომა გასწორების“ ბანაკებში და დახვეწების მიმით ცარიელა პურზე და წყალზე იქ ნაღდად არავის ამუშავებდნენ.

სამი ათასი წლის საქართველო /ყველა მონაცემებით, ხუთი ათასისაც კი/ ოცდამეერთე საუკუნეში ცივილიზებული სამყაროსთვის სრულად ჩვეულებრივ თავისუფლებას კი არა, დამოუკიდებლობის უმარტყვესი ფორმით მოპოვებას და იმასაც უკან-უკან მობეჭვდით, შიშით, ძლივსძლივობითა თუ იხეიმებდა.

სამწუხაროდ...
/ფუ საბედნიეროდ, კაცო!./

ბოთე კარგა ხანი უმიზნო და უმისამართო ხეტიალის შემდეგ ისევ საკუთარ ჭიმქარს მიაღება.
მანქანიდან გადმოვიდა.

საფოსტო ყუთიდან ქალაქის ფურცლის ნაგლეჯზე წანწერილი პუმპუს „წერილი“ ამოიღო /პუმპუ ძველებურად უჩინარდებოდა, კვირაში ერთ-ორჯერ თუ მოაკითხავდა ხოლმე./

„დამირეკე,
მიყვარხარ!“
წერდა პუმპუ.
გამოყრუებული, ცივი სახლი.

უტყვი კედლები.
მაგიდაზე ძველი ჟურნალ-გაზეთები.
თაროებზე დამტყვევრებული ნივნები...
წერილი მაგიდაზე მიავდო.

ტელეფონი ამოიღო.
პუმპუს დაურეკა.
— არ გახლავთ! — ყურმილი ვიღაც კაცმა აიღო. —

ეს წუთია, გავიდა.
— გამაღობთ! — ბოთემ ფინჯანში ჩარჩენილი ყავა მონრუჟა.

გვიარ-გამოიარა.
ჭიმქრის ზარმა დარეკა.

გაეხარდა.
გაეზარდა, კუსტიკარი გამოაღო.
პენა იყო.

— მოხბ რამე? — მაინცდამაინც არ ესიაშოვნა /პუმპუ ეგონა/.

— ეს რა კითხვაა? — პენასაც ჩრდილმა გადაურბინა. — სტუმარს ახლა უკვე ასე ხვდებიან? — სტუმარი არა ისა... კარგი, შემოდ! შემოვიდა.

ჟურნალის მაგიდას მიუჯდა.
ბოთემ საათი ნახა.
— ჩაიზე დავატყვივ! — შემდეგ პენას გახედა.
— სხვა არაფერი გაქვს?
— რა ვიცი!...
— რამე წენიანსა და ხორციანზე უარს არ ვიტყვოდი.
— ხორცი აბერებს...
— ჰო, მარა ლობიო საერთოდ „ჰკლამს!“ — პენა შეიმუშნა.

ბოთეს გავცინა.
სამზარეულოში შეიყვანა.
ასაიღო.

— ღვინო მეთი არა გვაქვს? — პენამ ჩამოასახა, დაცარილებული ბოთლი შეათვალიერა.

— მაქვს!
— მერე!
— მაქვს-მეთქი... გითხარი...
— მერე აღარ უნდა გამაიტანო?
— არა!

— რატომ, შე კაცო?
— რომელი საათია? ღვინო, როგორც წესი, ათრობს...

შენ კაცმა სანუნხელი რომ მოგაყუდოს, ერთი პირს არ დაშუნავ...

— რა ექნა, მიყვარს ეგ დალოცვილი და... — პენა „სანწყულად“ დაიღვინა, ცარიელი ბოთლი აიღო, მაგიდის ქვეშ დამალა. — იცი, რატომ შეგანუხე?

— წარმოგენა არა მაქვს.
— იცოდევ, არ გამანბლო...
— ენახო!
— ხომ იცი, უარის თქმა ბოზურია...

— ჭკვიანად იყავი?
— არა, ეგ ისე... უბრალოდ, შეგახსენე... საღამომდე ერთი ოცდოლარინი კუპიური მჭირდებდა ან მისი ეკვივალენტი...

— საღამომდე?
— ილაშდევ...
— მალაზის ვალო უნდა გაისტუმრო?
— არა...

— აბა? — ვალი რამდენი გაქვს?
— ოჰ, თითქმის ორას ლარამდე, ინერს და ინერს გოგირეულში... მიპატიებია ყველა...

— „ექვსი-ვალენტი“ რას ჰქვია?
— ჰა, კარგი, ორმოცი ლარი იყოს...
— რისთვის, ისევ თუმან-თუმან და რია-რია?
— რა ექნა?

— არ ითამაშო.
— კაცო, ახლა ისევ ისე, ძველებურად, ლაბავიო და მკერდი-მკერდზე არა, ახლა თითქმის ასპროცენტინი მოგება გვიჭირავს ხელში.

— ვინ და ვინ თამაშობთ!
— მე და კობტავ; შეიძლება, კუსა შემოგვიერთდეს... ფული თუ იშოვა, ოთხმოცი დოლარი უკვე გვაქვს.

— ვისთან თამაშობთ!
— ბაბუსთან.
— თვენ „ბაბუს“ მოუგებთ? — ბოთემ ჩაიცინა.
— მოხუცი /მეტსახელად ბაბუ/, ოდესღაც თითქოს

მათმატიკოს მასწავლებელი, ახლა რომელიღაც გზისპირა რესტორანში არღანზე უკრავდა, თავისი ძველთაძველი, ნითლი „ფიგულით“ თეში ერთხელ მაინც მოხობილიდებოდა, ჩამოუვლიდა პენასთანა „ფაიზალ-ფაიზალ“ ჩამპარებულს, ჯიბებს ამოუტრიალებდა, ღლიწინ-ლიწინით უჩინარდებოდა ხოლმე, ნაგებული /იმ უბანში მაინც/, არავის უნახავს.

— ეგ ბაბუა თუ ვილადაა, ისე ხახვივით გაგფცქვნიო, რომ... —

— პეპელა არ დავახატოს ყვე...ზე!.. — პენამაც ჩაიცინა. — ახლა ერთი ისეთი მულამი მასწავლეს...

— ააჰს!.. —

— გეუბნები, ვისწავლე-მეთქი!.. თანაც, ეგ ბაბუც უფრო მოზრებულა, ახლა თურდოც შეპყრია იმ უბედურს; სიცხიანი დაიარება სურამე... მოფამფლებულია...

— თქვენ ვგრე გეგონით... სადაური კაცია ეგ ბაბუ?

— თბილისელია, შეიდანზე ცხოვრობს.

— პოო?... მართლა მასწავლებელი იყო?

— მასწავლებელი? პენამ ჩაიჭიქიქლა. — კაცო, ეგაა ის, ლოლო ოქრისუნებელი... ხომ გაგვიცა!

— რას შელაპარაკებო?... — ბოთემ „გაიოცა“. — შენ სოფელში როდის იყავი?

— საად? — პენას კინალამ სახე მოედრიცა. — რომელ სოფელში?

— სოფელში...

— მე თბილისში დაბადებულ-გაზრდილი ვარ.

— კაი, კაცო!

— ასეა და რა გქნა?

— კი მაგრამ, სოფელი ხომ გქონდათ?

— გექონდა, მაგრამ...

— რა მაგრამ?

— მგონი, ახლაცაა იქ რალაცა...

— ვაზო, ხეხილი... ბალი, ხომ?

— სახლი, ბოსელი, ნალია... საკარმიდამო ნაკვეთი...

შენ რომელი ან რა გაინტერესებს?

— შე, საერთოდ, ყველაფერი მაინტერესებს... ვინ უფ-

ლის?

— მე რა ვიცი... ნათესავები, ბიძაშვილ-მამიდაშვილები, მახლები-ვაგზლები... პაპაჩემი რომ გამოიქცა, ყველაფერი მაგათ დაუტოვა...

— გამოიქცა? რატომ?

— კაცო, რატომ გამოიბონენ? კოლხოს გამოექცა... მინა ჩამოაჭრეს, საქონელი ნაურთმევითა, ქათამი და კვერციხი დაუთვლიათ და ასე შემდეგ.

— შენ როდის იყავი იქ?

— მამაჩემის გარდაცვალების შემდეგ სულ რაღაც ორ-სამჯერ, ალბათ...

— გინდა, წავიდეთ?

— ოჰ!..

— რა ოჰჰ?

— მართლა ამბობ?

— მართლა.

— როდის!

— როცა გინდა!

— ბენზინს, მე ჩავისხამ!

— კი არინდა შენი ბენზინი, წავიდეთ... ერთ-ორი დღე მაინც მიხედე იქაურობას.

— მოიცა რა... შე რას უნდა მიხედო, რომელი მიწის მუშა შე მნახე... თუ ჩავლდი, ბატკანს დავაკვლევინებ, მწვადებს გააპინკინებენ, ღვინო ხომ ააქეთ და ააქეთ... თუ მიცნეს... — პენამ წამით გამოხედა.

— თუ მიცნეს?

— ხომ გითხარი, სულ რაღაც ორ-სამჯერ ვარ იქ ნამყოფი-მეთქი... არა, კაცო, მიცნობენ, როგორ არ მიცნობენ, მაგრამ... მეორე დღესვე, დილაადრიანადვე მოე-

ტყდებით იქიდან, კარგი?

— რატომ?

— აღარ შევასება იქაურობა... უპატრონოდ მიგდებული კარ-მიღები, სახლი... ვერც დანებები, ვერც დადგები... ყველაფერი დატაცებულ-განიაგებულია; ნათესავი ნათესავია, მაგრამ მაინც სხვაა, სხვა განსისას მოუვლეს! — კაცო, შენ მოუარე, ვინ გიმლის, „კოლხოზი“ ხომ მოიშალა.

— ეგ შო, მარა...

— პაპა „კოლხოს“ გამოქცევა, შენ საბჭოეთს გაურბოდი... კი, ბატონო, სახელი და დიდება, მაგრამ ახლა ყველაფერი შეიცვალა, შენ ისა... ხელოვნური განაყოფიერების შედეგად დაბადებული ხომ არა ხარ, კარგი გავარისა და ოჯახის, კარგი მამისა და დედის შვილი ხომ ხარ?...

— ვარ, მერე? — პენა მიაჩერდა. — ალბათ, ხელოვნური განაყოფიერების შედეგად დაბადებულს სოფელში არ ეყვარება, ხომ?

— ალბათ... ალბათ, უფრო ის ლაბორატორია და ის კოლხა, რომელშიც ჩაისახა, განაყოფიერდა და კიდევ... თეთრხალათიანი დობტურები...

— აჰ, აჰ-ჰაა! გასავტვია... პენამ თავი გვერდზე გადახარა. — გისმენთ, გაგარძელეთ!

— შეეშვი მაგ კარტა და კამათელს... მიხედე, მოუარე სახლ-კარს, შეიტრე ცოლი, გამარჯვდი, გალაღდი, გააჩინე შვილები, ერთი... ორი სამი...

— ოთხი, ხუთი, შვიდი?

— კი, ბატონო, რამდენიც გნებავთ.

— შენ?

— რა მე? — ბოთე ოდნავ შეცბა. — მე ჯერ...

— შენ ჯერ ასაკით არ გექუთინს?

— მგონი, მთლად შენისთანა ბებურიც არ უნდა ვიყო.

— ჰოდა, შენ რატომ არ მიდიხარ სოფელში?

— არ ვიცი.

— ანდა ქვეყანაში რეები ხდება, რეები კეთდება...

რატომ არ მონაწილეობ?

— შენ?

— მე ლეკუსება ვერ... სად მცვალა.

— ვაა!

— მიპასუხე.

— მე სიგარეტს ვენევი. — ბოთე მაცივრის კარს გადასწვდა, ღვინო გამოიღო, - რაც არ ვიცი და არ მხებერებდა, იქ არ ვერჩები.

— ესეც საქმეა. — პენამ ამოიხვნეშა, ბოთლს გახედა. — ბოლოს და ბოლოს, თქვი, ფულს მაძლევ თუ არა?

— კი, ბატონო, ოცდაშვიდი ლარი კი მიგდასა დაღაც ჯიბეში და ოცს მოგაპავეხდი, მაგრამ...

— რა მაგრამ?

— კაცი უნდა მოვიდეს ერთი, უკვე შევეთანხმდი, უკანა ეზოში ის საბოსტენ ადგილი უნდა გაასუფთაოს, გადაბაროს...

— მერე ის ფული მაგას უნდა მისცე?

— აბა, ისე იმუშავებს?... თუ გინდა, შენ გადაბარე და ფულიც შენ წაიღე, ჩემთვის სულერთია.

— მე გადაბარო? — პენამ თვალეები გამდოკარკლა.

— ბევრი კი არ არის, შე კაცო, ორმოცი-ორმოცდაათიოდე კვადრატული მეტრი თუ იქნება... გინდა, კოხტასაც დაუძახე, მოიყვანე, დაიხმარე...

— შენ რა, მაშაყორებ? — პენა მოლორბულა. — მე როდის იყო, ბარას და თიხის ვეჭიდებოდი!

— კი, ბატონო, შენ როგორც გინდა, მე არ გაძალბებ. — ბოთე მშვიდად გადასწვდა ბოთლს. — მაგრამ ფული გჭირდება?

— ასეთით?

— აბა, როგორ გინდა! — ბოთემ „გაიკვირა“. — სხ-

ვამ იმუშაოს, ფული შენ ნაილო?

— რატომაც არა... ვინაა?
— ეე, არა, ეგრე არ გამოვა, მწვანელი გემრილი არ იქნება.

— კაცო, ხვალ დილით გადააბარინე...
— ფული?
— დილით მოგიტან—მეთქი, ხომ გითხარი!
— მოიცა რა, თუ ძმა ხარ...
— კარგად ზრძანდებოდეს! — პენა გამწარდა, ნამოდ-გა. — დიდი მაღლობა.
— რა გენა, ასეა და... არ გეწყინოს! — ბოთეც მაშინვე ნამოდგა. კუტიკარამდე მიაცილა.
— გმაღლობო! — პენამ შემოხედა, კარს ნაეპოტინა.
— არაფრისა... თუ გადაიფიქრო, იცოდეს, აქა ვარ...
— ბოთემ ჩაახველა. ღიმორეული გამობრუნდა.
დღვანზე ნამონვა, საბანი ნახიურა.

სულ რაღაც ათიოდე წუთით ჭიშკრის ზარმა ისევ დარეკა.

პენა იყო.
შემოაბიჯა.
— ბარი გაქვს? — დინჯად, საქმიანად იკითხა.
— მაქვს.
— თოხი?
— თოხიც...
— თუმცა, რად გვინდა. თოხით არ გამოვა, ხომ? — ცალყბად ჩაიცინა.

— არა.
— კარგი, მიხურე ეგ კუტიკარი...
ბოთემ მიხურა.
— მოიტა... მანახე, სადა და დასაბარი.
შარვლის ტოტები აიკეცა.
ფეხსაცმელს დახედა.
— ჩექმას გამოგიტან... — ბოთემ თვალი აარიდა.
— ჩექმა არა, „აზიატები!“
— აბა, ასე გამოწკეპილ—დაზმანულმა გინდა იმ-უშოა?

— ეგ რა შენი საქმეა... ახლებს შევიძენ, ფული ხომ მექნება?

— რა თქმა უნდა.
— ჰოდა, მაიტა ბარი...
იმუშავა, კარგა ხანს ეწვალა.
ფეხსაცმელიც დაესვარა, შარვალიც, მაგრამ სამ-უშოა მინც მოულოდნელად ჩქარა დაასრულა / ბარის ტარიც არ გაუტეხავს/. ბოლოს ბარი განმინდა, გამ-ოიტანა, ონკანთან ააყუდა.

ფეხსაცმელები გაიხანდა /ბოთე ფარულად, ფანჯრის ფარდას ამოფარებულ უყურებდა/.
სათითად გარეცხა.
შარვლიც გაიმინდა, გაასუფთავა; ხელ-პირი დაიბანა.

ბოთემ კარი გამოაღო.
გამოვიდა.
კიბის საფეხურზე ჩამოჯდა.
— იქ რა უნდა დათესო? — პენამ ერთი უგემურად ამოხედა.

— პრასი...
— თვითონ უნდა დათესო თუ სპეციალისტს გამოუძა-ხებ?

— სპეციალისტს გამოვიძახებ... — ბოთეს გაეცინა.
— მიდი, მიდი, კაცო, ჩაიბარე ნამუშევარი...
შეამონმე...

— არ უნდა შემონმება, ყოჩაღ შენ!
— ფული!!! — პენამ ახლა თვალები „გადაუბრიალა“.
— ჯერ ამოდი... თითო ბოთლი ლეინო დალიოთ.
— ახლა გინდა, დამათრო, რომ ვეღარ ვითამაშო?

— სუფრა გამლილია...
— არ მინდა, მელოდებთან... ბაბუ გამოქეცვა ...
ფული...!

— კი, ბატონო! — ბოთემ საფულე ამოიღო, თოთხმე-ტი ლარი გადათვალა, მიანოდა.
— პენამაც გადათვალა.
— რამდენია, — მიაჩერდა, თოთხმეტი?

— კი, თოთხმეტი...
— ოცი არ უნდა ყოფილიყო?
— რატომ ოცი?
— ფული, იუზგარი!
— აა, ის ექვსი ლარი... ეგ უშვილობისა გამოგვიციეთ.
— ვაა, ჩემი კარგი... შენ რა, მაგეჟებ?
— კანონით ასეა, დაგავიწყდა?
— ეგ საბჭოთა კანონებით... ახლა დემოკრატია.
— მართალი ხარ, მაგრამ, მე რამდენდაც ვიცი, მალე პარლამენტის სხდომაზე ეგ საკითხი უნდა განიხილონ;

დარწმუნებული ვარ, ერთხმად მიიღებენ.
— შენ კიდევ წინასწარ მართმევ?... ჯერ განიხილონ, მიიღონ და მერე შელაპარაკე.

— კი, ბატონო! — ბოთემ „უშნველ“ გამალა ხელები, მერე ის ექვსი ლარიც მაშინვე ამოიღო, მიანოდა.

კუტიკარამდე მიაცილა.
— აბა, არ შემარცხვინო!
— მე? — პენამ ჩაიცინა. — შენი ვალი ხომ არა მაქვს?
— არა.

— ჰოდა. კარგად მეყოლიე!...
— შევეცდები...
პენა გაუჩინარდა.

ბოთემ დალოლიად ამოიხვნეშა.
გამობრუნდა.
ნამონვა.
სალამოს პუშპუს ისევ დაურეკა.
ყურმილი ამჯერად ვიღაც ქალმა აიღო.

— ვინ კითხულობს?
— ერთი მისი ქუთათსელი წაცნობი.
— ჩოჩი, შენ ხარ? — გაეხარდათ /ვილაცების სი-ცილი-კისკისც შემოემცა/.
— არა...

— რომელი ხარ?
— ისე, ერთი წაცნობი...
— პუშპუ არაა, გენაცვალა, აქანა... გასულია...
— ალარც ფათულიაა მაქანა? — ბოთე ხუმრობის გუნებაზე მოვიდა. — სთხოვეთ, თუ შეიძლება! — მერე მაინც შეარბილა.

— ფათულია? — ქალი წამით გაყურდა. — არ ვიცი...
ეგაც არ გახლავთ, ვასულია. — მერე ოდნავ უეცხად მიახალა და ყურმილი დაკიდა /ან დადო/.
— შუპუ რას საქმიანობდა, სად დადიოდა, ვისთან უწი-ნარდებოდა, მხოლოდ უფალმა უწყეოდა.

არ განსჯიდა.
არც სწყინდა, უკვე...
ქმარმან მისმან იქევიანოსო, ფიქრობდა.

კეკისთან დარეკა.
გამარჯობა!
გავიმარჯუო!
როგორ ხართ?
კარგად, თქვენ?
მეც კარგად...
რომელი ხართ?

ბოთე ვარ... საღამოობით შინიდან თუ გამოდხართ ხოლომე?
რომელი ბოთე?
ბევრია, ხომ? — ბოთეს გაეცინა.
როგორ? აა, სავსეა ქალაქი... — კეკისაც გაეცინა.

— გამოხვალთ?
 — რომელი ბრძანდებით?
 — როგორ გითხარან...
 — თქვით რაიმე... შემახსენეთ...
 — აი, საბურთალოზე რომ სახლია... უკანა მხარეს ახალგადაბარული საბოსტნე ნაკვეთით...
 — საბოსტნე ნაკვეთი?... რაღაც არ მაგონდება...
 — სხვათა შორის, ახლა მეც გვარინანად დავიბენი... აგერ, უბის ნივანაკში ორი კეკეს ტელეფონი მიწერია; სად და რომელთან ვრეკავ, ვეღარ ვხედევი...
 — ჰოო?
 — ნუ მინყენთ, მარტოხელა ვარ...
 — არა, მაგრამ... თქვენ მაინც რომელთან გერჩით დარეკვა?
 — აი, იმასთან, რომელსაც პირველი ჯგუფის სისხლი აქვს.
 — აა!... — კეკიმ გადაიკისკისა. — როგორ ხარ?
 — ისე რა...
 — სადა ხარ?
 — სახლში.
 — როდის ჩამოხვედი?
 — როდის ჩამოვედი? აა, სულ ახლახან...
 — მეც ორი-სამი დღეა ჩამოვედი.
 — სად იყავი?
 — აა, ისე, არსად...
 — გამოხვალ?
 — როდის, ახლა?
 — ჰო, თუ შეგიძლია.
 — სად მოვიდე...
 — მოდი პირდაპირ სახლში... ხომ გახსოვს?
 — ჰო, მარა...
 — აღარ გახსოვს?
 — კი, კაცო... კარგი, გამოვალ...
 — მალე მოხვალ?
 — ასე, ერთ საათში...
 — ერთი საათი არ ამაზია, შე ქალო!
 — ხომ უნდა ჩავიცვა, დავიბნაო, ავტობუსის დაველო-ლო... ტაქსით მოვედი?
 — არა, სასწრაფოთი...
 — ოო, უკვე ასეა საქმეები?
 — თუმცა, ავტობუსით აჯობებს...
 — რატომ, ფული არ გაქვს?
 — შენთვის კი, ტაქსისტის — არა... არ ვიცი...
 — ნუნურაქობ?
 — მაგრად...
 — თუ ისე ნუნუნებ.
 — ისე ვუნუნებ.
 — რატომ მერე?
 — შე ქალო, ფული ყოველთვის აზოვის ბანკშიც არაა.
 — ალბათ, უფრო ბაზოვის ბანკში, ხომ? — კეკიმ შეუსწორა. — საიდან ევ ნიკოლოზის დროინდელი გამოთქმა?
 — რა ვიცი...
 — კარგი, მოვალ...
 — მოდი.
 ფული.
 ფული.
 ფული.
 ჭირდა...
 ნამრთმეგ—ნამგლევი — საჭიროზე მეტიც, მაგრამ მაინც ასე რატომ ჭირდა?
 — საქართველო ხომ „პუმპუსავით“ ქვეყანა, სიცოცხლით სახსე სხეული გახლდათ/პუმპუ — ჯანსაღი, ჩასუქებული—ჩაპუტკუნებული არსება/

ბარი,
 ბუნებრივი რესურსები.
 ზღვა /ნავსადგურები/.
 მდინარეები.
 კალმახი,
 მურწა,
 ორაგული / ზღვაში გასულიც კი უკანვე ბრუნდებოდა, აქ ყრიდა ქვირთს/.
 საინტერესოა, დავით გურამიშვილი რატომ ერთხელაც არ ჩამოვიდა მირგროდიდან?
 ცხენი ვერ იშვავ?
 ფიროსმანს რატომ უნდა ამოხდომოდა სული სარდაფში?
 ტერენტი გრანელს?
 რატომ ხტებოდნენ ფანჯრიდან?
 რატომ?
 რატომ?
 მიზეზი?..
 შინაურთა უმეცრება / ერთ-ერთი მაინც/.
 უცხოთა საამებლად გაუცხოებელი შინაურის რეგენიზმი.
 კეთილდღეობის შესანარჩუნებელი სერვისი /დიახ, პირადი კეთილდღეობის/.
 ნათქვამია: „სულელთან ნაპოვნს გონიერთან დაკარგული ფობიაო“.
 ევ პენა, რას იყო, რომ პურტყუნებდა?
 რა ნაშაყვედრა?
 რატომ არ მონანილოვობ?
 საქართველოს კარგი პოლიტიკოსები ჰყავდა, სულ რამდენიმე წელიწადში იმდენივე და ისეთივე მაღალი კლასისაც შეუმატა, რა თქმა უნდა, გამოჩნდა სულელიც /მშვენიერ ფონს ჰქმნიდნენ/, რომელიც თავის ბრძნულ-ბრძნულ აზრებს თითქმის ყოველდღიურად ტელევიზორითაც „ააფერებდა...“ /ბოთეს აზრით, „ააფერტულტულებო“, რომ ვითქვით, აჯობებდა/.
 ბოთე პატარაობისას სკოლაში დადიოდა / კი, ნასწავლი გახლდათ/, იცოდა „სადაც არა სჯობს...“
 დიახ, თავისი ადგილი იცოდა...
 გარედან რაღაც ხმაური შემოესმა.
 შემდეგ ჭიშკრის ზარმაც დარეკა.
 ნამოდგა, კულტიკარი გამოალო.
 კეკი იყო.
 — იქ რა ხდება? — ძლივს იკავებდა სიცილს. — შეხედე! მალაზიასთან, პატარა მოედანივით ალაგზე ანიშნა.
 — ბოთემ ქუჩის განათების მუქზე, „გიფ-ვანუს“ სახლთან, ნესტორა, ვალტბრა, ჯეფრი, „სოსიო“ და კიდევ ორი, ვიღაც უცნობი ქალი დაინახა /ცეცინებოდათ, ზოგი ვანუსა კულტიკარს მისჩერებოდა, ზოგიც — ლედვის ხეს აპყურებდა/. ეზოდან მთვრალი გიფ-ვანუსა ხმადაბალი, მაგრამ ბრაზიანი დღედღუნიც შემოესმა. ჭიშკართან სანახევროდ ტროტუარზე გადმოსულ — გადმოხრილ დიდ, ბებერ, ფთილბუმეცენილ ხელღის ხეზე კი ვიღაც ქალი ასულიყო, ხის ტანს ორივე ხელებით შემოხვევოდა.
 — ნამო, აბა! — ბოთემ კულტიკარი მიეკტა.
 — კეკის მკლავში გამოსდო ხელი.
 — ვანოს მხოლოდ პატარა, სულ ერთი ციცქნა ნინა ეზოლა ჰქონდა... უკანა და გვერდითა მინის ნაკვეთები პაპამისს ჯერ კიდევ, „დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის“ შემდგომ ჩამოართვეს, დანარჩენი — „აქრესტრიოკის“ შემდეგ — ვანოს თვითონ შემოეჭამა /ნანოლ-ნანოლ დაჰყო, გაყიდა/, ახლა მეჯიხურებმაც შემოუტყის, ნანოლიც ვიღაცებს საჯიხურე—საჯიხურე ადგილებზე დაუთმო. სახლიც, პირდაპირ შარა-გაზა-

ზე გამოცოცხებული, მხოლოდ პირველი, ნახევარ-სარდაფივით სართული /თითქოს მეორე სართულის დასაშენებლად გამზადებული/, იატაკი, ჭერი და კედლები ცარიელა ქვიშა და ცემებოდა... ცოლი თიმენდა, უკვე აღარც საყვედურობდა, შვილი გაექცა, საღვაც ევროპაში ჩალიწობდა/.

ვანი მართლა ვითი კი არ იყო, უბრალოდ, ნამეტანი მიმნდობი, გულკეთილი და ალალი კაცი ვახლდით. „გიყვანუა“ საბჭოთა პერიოდში ვილაცის მიერ დაყრილი, უპატრონოდ მიგდებული /ჩისი ჭიშკრიდან საღვაც შირის, თვალსანივრზე და გაღმა ტროქარაზე/ თუჯის მიძი-მიძი მიღები რომ მთელი დღე მარტოკამ ათრია, გზის სავალი ნაწილი ვაასუფთავა და ხერხემალი დაიზანა, მაშინ შეარქვეს.

თბილისის ერთ-ერთ ბაზარში შუგ მუშად მუშაობდა, იქაურ მევახებებს ყოვლად უნაგაროდ ეხმარებოდა/ იქ „დილიწონ ვანიჩქას“ ეძახდნენ/. მერე რა, რომ არაფერს უხდიდნენ, მხოლოდ დღის ბოლოსთვის ვადასაყვრელად დაგეტებულ ძვირად და უკვე ყველასგან დაწუნებულ, ყვითელ-ყვითელ ქონან ნაჭერებსლა თუ მიუყრიდნენ. / სიმართლე რომ ითქვას, მანამდე იქვე ვილაცის რაღაცასაც ვადატან-ვადმოატანინებდა, შებინდებამდე, ალაბთ, ურის ფულსაც ქე მოულობდა/. უამრავი თი-ნიერი, დღითავე კაცი რაღაცნაირად უკან ფეხებზე წამომგვარ დათვს პავადა — მოკლე-მოკლე ფეხები, აჯა-ბაჯა სიარული, სქელი, გულ-მკერდგამობერილი, სრულიად არაპროპორციული, ძინძროხა ტანი და ასევე მოკლე-მოკლე მკლავები, ხელის თითები...

დილაუთენია დავბოდა.
— დორ-დორო! „სამსახურში“ ვითომ მანქანი მიდობდა. — დორ-დორო... /თანდაყოლილი იუმორისა და ირონიის, თვითირონიის გრძნობით და ავჯილოდებულ, ხუმრობდა ხოლმე, მხოლოდ მაშინდა აკეთებდა, ნაცნობებს რომ დაინახავდა/. — აბა, ნავედით, ნავედით!.. ბი-ბიი!.. ბი-ბიი!.. „დაამიწინებდა“, გახალისებული ჩაუბაჯბაჯებდა, „ჩაუქროლებდა“ ყველას...
უყვარდათ.

არაფერზე უბრაზდებოდნენ /გაუბრაზდებოდით და თქენი აჯობებდა/.

გიყვანუა ახლა თავის ჭიშკართან, ლეღვის ხის ძირას იდგა და დიდ, რუსული ნაჯახით ხელში უტრიალებდა ხეს, მაღლა მისი მუელე ქლბატიანი მარგალიტა ორივე ხელებით ჩაფრენოდა ხის ტანს.

— ჩამო, შენი დედა... შენი!.. — ღრიალებდა გამწარებული ვანუა /მართალია, დათვივით კი იყო, მაგრამ ხეზე ვერ ადიოდა, ეწინოდა/.

— არ ჩამოულ!.. — უჯიუტდებოდა მარო.
— მოეჭრი იცოდე!..
— მასჭრი!..
— რა აჩუბებთ? — ბოთემ ნესტორას გახედა.

— საკუთარი ცოლი არ აძლევს ამ უბედურს, ამა! — ნესტორმა ლეღვის ხეზე პერანგისამარა ქლს ახედა, კნობები დაკრიჭა. — გემექცა მარგალიტა ლოგონიდან...

— კაი, კაცო! — ბოთეს მაინცდამაინც არ გაპკვირევაბია.

— პირველი შემთხვევა არ გახლდათ. გიყვანუა, მართალია, ათასში ერთხელ, მაგრამ დასდევდა ხოლმე თავის მარგალიტას/ მარო ხან მეზობლის სახლს აფარებდა თავს, ხანაც მაღაზიაში შესასწრებდა/.

— ზუღადიმი ვინმე ამას გააკეთებდა? — ვალტერამ ხმაშალა ჩალიპარაკა, თავი გადაქანია /ვალტერ — ალაბთ ვოლტერ სკოტის პატივსაცემად შერქმეული სახელი/.

— ბოთემ უხმოდ გახედა, გაულმა.

— არა, არა, შენ წარმოიდგინე! წარმოიდგინე!.. — ვალტერა მოუახლოვდა. — ანდა ლეღვის ხეს ჭიშკართან რა უნდოდა?

- აბა, სად?
- კაცო... სადმე უკანა ეზოში... ლობესთან...
- ჭიშკართან?
- ჭიშკართან — წაბლი, შე კაცო!
- მართლა?
- ეე!..

მაღე გიყვანულაც“ შემოემატათ /ისეთი არაფერი, ეგ მხოლოდ სიმთერლისას თუ „გიყვებოდა...“ მხოლოდ მაშინ: რაც — გულში, იგივე — ენაზე... მთლიანად თბავდათერებული, ფრიად სოლიდური, სიმპათიური გარვენობის კაცს მეორე მენტახელიც ჰქონდა /ანასაც მეორე/. ბატონმა ჯემალმა, საბჭოთა პერიოდში პრაც საბჭოთა/ მთელი წელი უმუშევრობის შემდეგ ათრეფსია რომ შეეცალა, იკადრა და „კანაზის“ მარკის მრავალტონიანი თვიმთივლის საჭეს მიუჯდა, ცემებუსლა და ხრემის ნიკვა დაიწყო, ბირჟავიკებმა მაშინვე „თეთრი ვირო“ შეარქვეს.

გიყვანუა კი ლეღვის ხეს უტრიალებდა, ხეს ნაჯახი რამდენჯერმე მთელი თავგანწირვით ლენა, მიარტყა, მაგრამ ისე, რომ ხე არ დაზიანებულყო.

— მიდი, მიდი, ხელნუ გიკანკალებს, შე კიტრო, შენა!

— ნაექუნა ერთმა.

— ლეღვის ვეღარ იმეტებე რ ჩემისა, ეგა! — ვილაც გულდაწყვეტილი შეტრიალდა.

— რამისაქმე! — „თეთრმა ვირმა“ სივარეტი ამოიღო და ხეზე გასასული მეზობლის პერანგისამარა ქალი საკამოდ გულახდელი ურცხვობით შეათვალღიერა. — რაო, ისევე არ აძლევს?

- არ აძლევს.
- აუჰ!..
- რა ექნათ?
- მარო, ჩამოდი და მიეცი, კაცის ასე გამწარება არ შეიძლება! „თეთრმა ვირმა“ ისევე ახედა, შეათვალღიერა /ქალბატონი მარგალიტა, ჩუმი, უთქმელი, უპატიოსნესი ქალი/.

— შენ მიეცი გიყვანუას ყოველდღე თუ კარგია... — მარომ უტყებ ბრაზიანად მოახლდა და ისევე გაისუსა.

- ატყდა სიცილ-ხარხარი.
- რა თქვა? — იკითხა ჯგვფრიმ.
- ხუმრობაა...

ჯგვფრი /იქვე ერთ-ერთ ოჯახში ცხოვრობდა/, თბილისში ქართულის შესასწავლად ჩამოსული კალიფორნიელი ყმაწვილ-კაცი, უბათო სკოლაში დიდობდა. ქართული — ჯგვრჯგრობით მთლად ისე ვერა, მაგრამ უკვე წერდა, კითხოლობდა და ლაპარაკობდა კიდევაც... შრომის-მოყვარე ყმაწვილი გახლდათ, მებათ-კვირის გარდა და საღამოს ხუთ-ექვს საათამდე მზინდა გამოსულს ვერ ნახავდით /შოსწონდათ, თვითონაც ყველასთან მშენიერი მეგობრული ურთიერთობა ჰქონდა/.

— რა თქმა უნდა, ხუმრობაა. — ნესტორამ დაამონმა. — ხუმრობაა მანამდე, სანამ ხის კენწევრო არ გადამტყდარა და მაროს ძირს ბრაგვანი არ მოუდენია...

— ახლავე მოვალე...

ჯგვფრი უტყებ შეტრიალდა, ფოტოაპარატი გამოარბენინა.

- ტკაპ-ტკაპ.
- სურათები გადაიღო.
- მიდი, ჯგვფრი... მიდი, გუდუღე, გუდუღე! — სოსიემ იმედასაქება.
- ტკაპ-ტკაპ.
- ისევე და ისევე...
- რას მიმეგბი, შე უღმერთო, შენა! — გიყვანუამ

ნაჯახი მაშინვე დამალა, ხის ძირას ჩაცუცქდა, ჯეფრის ლიმპორეული მიაჩნდა /უყვარდა ჯეფრი/. — გინდა, ამერიკაში თავი მომჭრა?

— უღმერთო რატომ ვითომო? — ჯეფრის გამოე-სარჩლნენ.

— თვითონ მითხრა ასე... — გიფ-ვანუს ისეც გაელი-მა, შეეტყო, წყენამ ოდნავ გაუარა. — ჯეფრი, როგორ იყო, რომ მითხარი?

— ორთოდოქსი?

— ჰო, ასე თქვა ორთოდოქსი ვარი!..

— ეგ რას ნიშნავს?

— ორთა-დოქი-სა?... ესე იგი, ყველაფერ ამას მხ-ოლოდ ორი-სამი დოქი ღვინო თუ უშველისო... — სოს-ოიემ სავსებით „გასაგებად“ ახსნა. — ნათი ახლა სახ-ლივში, შეემვით მაგ უბედურს... გუდლუარა უკვე დღიხ-ორმა... —

— ნადით, ნადით!.. რალას მომჩერებინათ, ქალი არ გინახათ, თქვე ამოსანყვეტებო, თქვენა? — მარომაც მაშინვე ამოიღვა ენა, შემდეგ ხმადაბლა დაატანა. — ეგ ახლა უთქვენოდაც შეეთრევა სახლში, მიეგდება... დაძინებს... —

— შენ ვერვ გეგონოს! — ნესტორამ ჩაიცინა.

— „გეგონოს“ და „გონია“ რომ არა, აქამომდე რა გაგვაძლებინებდა. — ვილაცამ ჩაიცინა.

— შენ ნამოი აქეთ, ჯეფრი ძაბია, ნამოი! — სოსოიემ ჯეფრის მხარზე გადახეცა ხელი.

ბოთე და კეკიც მაშინვე შეტრიალდნენ.

— კეკი! მოდი, ჰქენი ერთი კარგი საქმე! — ბოთეს უცებ რალაცამ ნამოუარა, ხუმრობის გუნებაზე დადგა, კეკის ლიმპორეულმა ჩახედა თვალბეში.

— რომელი? — კეკისაც რატომღაც მაშინვე აუცი-მციმდა თვალბე /ჰქონდა, ოუმორის გრძნობა/. —

— მოდი, ეგ გიფ-ვანუს შენ „დაამჟივე...“ რაიმე უბე-დურება არ დაატრიალოს მაგ სულელმა, მაგანა? —

— მე როგორ?

— შენ შეიყვანე სახლში — ბოთემ ხმა დაიდაბლა, ად-ექი და მიეცი... ფულს მე გაადაგიხდი.

— არ გადამრიო ახლა...

— რა მოხდა, შენთვის რა მნიშვნელობა აქვს?

— ამდენ ხალხში?

— მეერ რა!

— გინდა, რომ ეგ მარუსია ხიდან გადმოვარდეს?.. ასფალტზე დაიმტვრიოს ცხვირ-პირი?

— გადმოვარდეს, მაგისი კარგიც... ფული ახლავე მოგცე თუ?.. —

— რა თქმა უნდა, ახლავე! — კეკიმ ხელი გამოიშვი-რა, — ხომ უნდა, უფულოდ ცილი ქმარს არ აძლევს! — გადაიკისკისა... —

— ძილი ნებისა! — სოსოიემ და ჯეფრიმ ნაბიჯი შეანე-ლეს, გამოემჟივდობნენ.

— ძილი ნებისა!.. სოსოიე, შენ როის ჩამოი, ჭოე, ბა-თუმიდან? — ბოთე ახლა სოსოიეს მოუბრუნდა.

— ოჰ, რა ხანია... რატომ?

— რა ხდება იქ?

— არაფერი, აბაშიძეებისა და გოგიტიძეებისა მთე-ლი აჭარა.

— მეერე ცუდი?

— არა, მაგრამ ჩვენც ხომ ვართ იქანა... გიორგაძეე-ბი!.. —

— ეგაც კარგია... ჯეინფერ, შენ ენევი? — ბოთემ ჯე-ფრის რომ ანთებული სიგარეტი დაუნახა ხელში, გაუკვირა. — თქვენ ხომ სიგარეტი ომი გამოუტყავდით?

— არ ვენეოდი, აქ დავინეე.

— ბევრს ენევი?

— კოლოფი მთელი კვირა მყოფნის, თუ შინიდან არ გამოვედი...

— ქუჩაში ბევრს ენევი?

— ქუჩაში, „ჯეფრი, მომეცი სიგარეტი, ჯეფრი, მო-მეცი სიგარეტი, მომეცი, მომეცი...“ ნიუ პრობლემ! — ჯეფრიმ ხელები გაშალა.

— აა, მოხიფებულეზია ბუერი, ხომ?

— იეს, იეს!..

— მეერე შენც ნუ მისცემ... —

— არ შემძლია.

— შემოდი ჩვენთან, კარგი ღვინო მაქვს, თითო ჭიქა დავლიოთ.

— მე ვიცი „თითო-თითო!..“ გაცენია. — ო, კეი; ჩვენებს გაეფართხილებ კარგი?

— კარგი, აქ დაველოდებით.

— არა, არა, მე მოვალ...

— სოსოიე, ნამოი შენც! — ბოთემ „სოსოიესაც“ გადა-ხედა, მეერ ვალტერსაც გამოსდო მკლავში ხელი.

— შუუბეროთ? — სოსოიე გამოცოცხლდა.

— ყოველდღე არ ვუბერავთ? — ვალტერაც გამო-ცოცხლდა.

— მოდი, მეც შევირბენ სახლში, კომბოსტოს მჭავე მაქვს ისეთი, მკედარს გააცოცხლებს! — სოსოიეც შინი-სკენ გაეპარა, მეერ ნამით შედგა. — არ გამევიტანო?

— არაა!..

— მანდარინი?

— მანდარინი და ღვინო?

— ცოტა თუშური ყველი?

— არის, კაცო, ყველაფერი. — ბოთემ თავი გადა-აქნია.

— თუ შური! — კეკიმ მკლავზე ოდნავ ნაუჭირა ხელი.

— კაი, მაშინ, გიაიც ნამოიყვანე...

— მეც ნავალ, მაშინ და ორი უღელი კუპატიც მაქვს...

— ვალტერამაც ნასვლა დააპირა.

— ალარ გვინდა — მეთქი არის ყველაფერი!

— კომბოსტოს რა შევაჭამებს, კურდღლები ხომ არა ვართ...

— კაცო...

— ბიჭო, კუპატი!.. ის, მეგრული, ნადლი... ფაიზალი... პაინდვრის წვენსაც ნამოვილებ... ერთ ბოთლს...

— მოიცა რა, ალარ გვინდა...

— გაიმძვი ხელი! — ვალტერამ მკლავი გამ-ოითავის უფლავ, ისიც გაუჩინარდა.

მაგიდას დიდ ოთახში შემოუსხდნენ.

არა უშავდა, ისეთი სუფრა გაიშალა /საუკუნეების ნინანდლივით სუფრა, ყოველგვარი კონსერვეებისა და კონცენტრატების გარეშე/. —

ბოთემ კეკი სტუმრებს გაცნო, როგორც... ერთ-ერთი „საკვლეე-სამეცნიერო“ ინსტიტუტის თანამშრომელი.

თქვენი ინსტიტუტი სად მდებარეობს? — ვალტერა მაშინვე ჩაეძია.

— ამჟამად ალარ ფუნქციონირებს, მერამდენე ნელია, რაც დახურულია.

— რომელი დარგის სპეციალისტი ბრძანდებით? — სოსოიემაც ჩახველა.

— მე ფსიქოანალიტიკოსი ვახლავართ.

— ოი!..

საერთოდ, კეკის მთელი საღამო ღირსეულად ეჭირა თავი.

მეერ სრულიად მოულოდნელად პაინინოსაც მიუჯ-და.

დაუკრა და იმლერა?

ციდან სულ ციციანთალები ჰკრიფა.

„ჩემო ციციანთალებო, საით ფრენ ნელა-ნელა...“

ყველა მოხიბლა.

ბოთეც უკეე გაცხიზულივით იჯდა. თვალს ველარ აშორედუნა.

— მაგარია... — ჩაიდუნდა სოსოემე. — კარგი ღვი-
ნოა...

— მარლა მაგარია... კარგი ღვინოა, ძმაო, კარგი! -
„ღვინო“ ვალტერამაც შეაკო... ჭიქები გააპიპინა და მერე
ჯეფრის მიუბრუნდა, „თანაგრძნობით“ ვადახვდა. —
თქვითან, ჯეფრი... უფრო ვისკი, ხომ?

— არა, არა, ღვინოც... ამერიკული ღვინოების ოთხ-
მოცი პროცენტი ჩვენთან გამოდის.

— სად ეს, ჩვენთან?

— ჩვენთან, კალიფორნიაში.

— ოთხმოცი პროცენტი რამდენია!..

— არ ვიცი... — ჯეფრიმ მხარი აიჩჩა.

— ვერ დავიანგარობებთ?

— არ არის პრობლემა... შტატებში, მთლიანად, ნე-
ლანდში ცხრას მილიონ ლიტრზე ცოტათი მეტს ასხა-
მენ...

— ვაიმე! — სოსოემე თავზე მიიძო ხელი.

— ყველაზე კარგი ღვინო რომელია! — ვალტერ
მშრალად ჩაახველა.

— „ქრისჩან ბრანდერსი...“ ერთ-ერთი ყველაზე
საუკეთესია.

— სვამ ხოლმე?

— კი, როგორ არა... ცოტ-ცოტას.

— ოო... აი, სივარეტსაც რომ გადააგდებდე... —
ვალტერამ ისეე ჩაახველა.

— შტატებში რომ ჩავალ, გადავადგებ... ჩვენთან სი-
გარეტის „გადადგებს“ წლისთავს ზემოთ აღნიშნავენ,
სინანარ ცეკვებს ცეკვავენ ხოლმე... „პოპლია“ უკვია.

— პოო?... რანაირია ეგ სინანარული ცეკვა, გვას-
ნაველ, იქნება ჩვენც რამე გვეშველის! —
თავისუფალი! — ჯეფრის გაეცინა. — იცეკვე,
რამდენიც გინდა და როგორც გინდა, პოპლია!... — ხე-
ლები გაშალა.

— ვაა! — მოუნონათ. — კარგია, კარგი!

ჯეფრიმ იცოდა მისი ქვეყნის კონსტიტუცია /რა თქმა
უნდა პრეზიდენტის სახელი და გვარიც, ამაყობდა თავი-
სი კონსტიტუციური უფლებებით, ადამიანს აქვს უფლე-
ბა, მიიღებოდა ბედნიერებისკენ“ იცოდა, რომ ბედნი-
ერებისთვის საქარია:

ოცდახუთი წლისა იყო ლამაზი.

ოცდათუთმეტისა — ძლიერი.

ორმოცისა — მდიდარი.

ადამიანმა თუ თავისი სიცოცხლის ამ მონაკვეთებში,
ბიოლოგიური გამრავლების გარდა, ვერაფერს მიაღ-
წია, სიბერე თავისთა და მუქადან ენევე /მაგრად თუ
გაუმართლა/, მერე დუხჭირიანი სიბერის სინანულს
მინიღამაინც ვერც კარგი შვილი უშველის და ვეღარც
გადასარევი შვილიშვილი. ყველაფერი საქმინი და პრაქ-
ტიკული, მიზანსწრაფული, სიმღერებიც არა მხოლოდ —
მათრებულა, სიტყვებიც ამოვდა. ენაზე. გამოიბრჯეშ
სავით შთამბეჭდავი, ფზიზელ-ფზიზელი და მოკლე-მოკ-
ლე...

სუფრავზე მსხდომი, მართალია ყველაფერი ეს მთ-
ლად ისე, თარიღულ-თარიღული სიზუსტით „ოცდახუ-
თი“ და „ოცდათუთმეტობით“ ვერა, მაგრამ აღარ
გაკვირვებიათ.

ეს კი იცოდნენ.

ეს ვითომც არაფერი...

„თავ სინანული სჯობიან,

ბილოფამს დანანებას...“

ჭიშკრის ზარმა დარეკა.

კუტიკარს ნესტორა მოადაგა ქვაბით ხელში.

— აბა, ეს ჩემი გაკეთებული ყაწრმა გასინჯეთ... ბატ-
კისაა...

— მოიცარა! — ბოთემ შორს დაიჭირა, მაგრამ უნებ-
ურად ქვაბიც შეთავალოვარა. — ნესტორ, შენ მართლა
კარგი კაცი ყოფილხარ?..

— კაცო, გამომართვი ქვაბი! — ნესტორა ოდნავ შეც-
ბა.

— ჯერ შემოდი... თუ მოსულხარ და მოგტიანა, შე-
ნოდი, შამაიტანე კიდეცა...

— „შამაიტანე...“ „შამაიტანე...“ მე რომ გწლომოდი,
იქვე არ ვიდგებ? თითო-თითოდ რომ გამაპარენილო?

— კაცო, შემოდი-მეთქი, გუგუნებში... იცოდე, აღარ გა-
მოგართმეე ქვაბს! — ბოთემ სახელოზე ნაეპოტინა.

— „შამაიტანე“.

შეეგებენ.

მამინეც საკამი დაუღვეს.

სამი ჭიქაც გაუბიპინეს.

დაუღვეს.

— ჩვენ მანამდე ერთი ეს გავსინჯეთ! — სოსოე ყაწ-
რმას გადასწვდა, ჯერ ჯეფრის, სემდეგ თეთონაც გა-
დაიღო. — სხვათა შორის, მე ვიცი, რომ ბატონი ნესტორი
გენიალური მზარეულია. ჯეფრი, აბა, გასინჯე!..

— მე არა... — ჯეფრიმ იუარა.

— შენ ჯერ გასინჯე! ნესტორმაც ჭიქები რომ გა-
მოსცალა, ჯეფრის გახედა. — გასინჯე გასინჯე, და უარი
მერე თქვი.

— ქალბატონი ლალიც სულ ჭამე, ჭამე, მუუნებდა. —
ჯეფრიმ თავი გადააქნია, თავაზიანად გაიღიმა. — დიე-
ტა, შტატებში რომ ჩახვალ, იქ დიცივაიო... ამერიკაში
რომ გამხდარი ჩახვიდე, დედამენს რა ვუთხრა, ჩვენზე
რა იფიქრებს, როგორ ჩახვიდე თვალმოიო... /ქალბა-
ტონი ლალი, ოჯახის დიასახლისი, სადაც ჯეფრიერი ცხ-
ვობოდა/.

— მერე შენც დაუჯერე... ბატონანზოზრა და ქალბ-
ტონ ლალის სასმელ-საჭმელის მეტი რა აქეთ...

— არა, არაა! — ჯეფრიმერმა ხელში ასწია. — ჩვენს
ოჯახში ყველას სიმსუქნისად აქვს მიდრეკილება... შესს
პატარა დიკოს, სკოლაში რომ პირველად წავიდა, პრობ-
ლემებიც კი ჰქონდა ამასთან დაკავშირებით.

— რა პრობლემები?

— ეცინოდათ... შეიძლება სურათები გადავიღო? —
ჯეფრიმ ფოტოაპარატს ნაავლო ხელი.

ნამოდა.

ტკაპ-ტკაპი

გადაიღო.

ისევ და ისევ...

შემდეგ აპარატი სოსოეც გადასცა, სუფრას
დაუბოღუნდა.

ტკაპ-ტკაპი

სოსოემაც ისევ და ისევ...

— ვაიმევე, ბატონო ნესტორ, ეგ სურათები რომ
კავებეს ჩაუვარდეს ხელში, რაღა ვქნათ, ხომ დავიღუ-
პეთ და ეგაა, ა? — ვალტერა „შეშფოდა“.

— იციანო, იცინებ! — ნესტორამ ამოხიხენება.

— შეიძლება პიანინოზე დავუკრა? — ჯეფრიმ ბოთეს
გამოხედა.

— კი, ბატონო, რას უკვია...

— თუნქო...

მიუჯდა.

ჯერ კლავიშები მოსწინა, აკორდები აკრიფა.
შემდეგ სუფრის გარშემო მსხდომი გამოხედა.

— სპირიჩუელა? — იკითხა.

— დავი, დავი! — ვალტერამ საკამი შეატრიალა. —

მიდი, დაუკარი, რაც გინდა...

— ჯეფრიმ დაუკრა.

— იმერა...
 — ყვავილების ქვეყანა..."
 — ჯეფრი, ეგ საიდან, ძმობი, ა? — გაოცდნენ.
 — მე ხომ მუსიკის მასწავლებელთანაც დავედიარ...
 — აი, ახლა — ვალტერა ფეხზე წამოვდგა, - მე ამ ბალანის სადღევრძელო დამლევივით!
 — კი, ბატონო!
 გაუპიინეს.
 ადრეგრძელა...
 მერე უტეხ სკამი გვერდზე გასწია და იატაკზე გუ-
 ლაობა გაიხსლართა /ვირდაპირი იმ მტერიან იატაკზე,
 რომელსაც, რაც პუშკუმ გარეცხა, მას აქეთ ცოცხიც არ
 მიკარებია/.
 შეტყნენ.
 გაოგნებულნი მიაჩერდნენ.
 /არ მოელოდნენ და, ალბათ, არც ენახათ/.
 — ახლა ერთი აქეთ მომანოდეთ ეგ სასმისი! —
 ვალტერამ ხელი გამოიმვირა. — აქ და ასე მინდა დავ-
 ლიო... დილისორი მაქვს ასეთი!
 — კი, ბატონო!
 მიანოდეს /სოსოვი ფოტოაპარატს ეცა, ხუმრობით,
 ზურგსუკან გადამალა/.
 ვალტერამ თავი ოდნავ, სულ ოდნავ წამოსწია.
 დალია.
 ნეითიც არ დაღვრია.
 წამოვდგა.
 ეცნენ, კოსტუმი გაუფერთხეს /სულ ბრდღვინი
 ადნეს/.
 — ასე ვიცით ჩვენ, ზუგდიდლებმა! — ვალტერამ
 მხარი შეათამაშა, რალაცნაირად, გვერდულად ჩამოჯ-
 და სკამზე.
 ერთხანს, ცოტა არ იყოს, უხერხული დუმილი ჩამონ-
 ვა.
 — შენ რა გგონია, ჩვენ ზუგდიდში არ ვართ ნამყო-
 ვი? — შემდეგ სოსოვი წამოვდგა, ღიმორული მიაჩერ-
 და.
 — მერე?
 — ჭოვ, ამ შენი ხუთასდოლარიანი კოსტუმით რომ
 აქ, ამ მტერიან იატაკზე გაიხსლართე, მაი იქ არავინ
 გაგეგოს, თორემა...
 — ხუთასდოლარიანი და თანაც პირი კარდენისა,
 ხომ? — ვალტერას ესამოვნა, მერე ცალი თვალი ოდნავ
 მოჭუტა. — რა, თორემა?
 — თორი გაგალხვენენ ნესტორმა ჩაიცინა.
 ბეერი არ დაუღევიათ.
 სუფრაზე არც მალაღვრდოვანი, ჩინოსნური, ლო-
 ზუნეგებით სადღევრძელებით და აღარც ბოლშევიკური
 „მუშურ-გლებური“ სალაშქალაში, ჩაის ჭიქებითა და
 ყანჩებით დაღევაჯ არ ყოფილა /ჩაის ჭიქებით, ალბათ,
 ჩაის „კულურის“ შემოტანის შემდგომ გამოჩნდა ხომ?/.
 ბოთმე ერთხელ სრულად შემთხვევით ერთ-ერთ
 ძველქართულ, ქლაქური სიმღერის ტექსტში სიტყვებს
 — „ღვინის დოქის ჭიქები...“ ყური რომ მოჰკრა /რომელ-
 იც მანამდე „ღვინისჯერ“ მოესმინა, ყურადღება არ მი-
 უქცევიდა/, ძალიან ესამოვნა.
 ესე იგი, ადრე ღვინის დოქი სხვა გახლდათ, წყლისა
 — სხვა?
 შესაბამისად — ჭიქებიც სხვადასხვანაირი?
 ან „გენიალური“ აღმოჩენის შემდეგ ღვინის დოქიც
 და ღვინის ჭიქებიც შეიძინა, ჰქონდა.
 თურმე ყოფილა /არა მხოლოდ შრომაში/.
 ჭკვიან ხალხს რა გამოვლდა.
 დალიეს „ღვინის დოქის ჭიქებითა“ და ვისაც რამდე-
 ნი უნდოდა, ესამოვნებოდა.
 ალბათ, ღამის ორი იყო, კულტიკართან რომ გადაკოც-

ნეს ერთმანეთი.
 კი, ბატონო, არაფერი ისეთი...
 ჩაბარდა კიდევ ერთი დღეც მარადისობას.
 გამობრუნდა.
 წელი ნაბიჯებით უყვავ კიბის საფეხურებს.
 კეკი საწოლზე ჩამოქვდა დიან დახვდა.
 რალაც თავი ატკივდა...
 — ბეერი დალიე?
 — არა, ალბათ, სივარეტის ბრალია... მე ჩავეწვიე, კარ-
 გი? — რატომღაც დამნაშავესავეთ შემოჰლიმა.
 — რა თქმა უნდა!
 — ხომ არ გეწყინება?
 — არა, არა, ჩანევი... ამორჩიე, რომელ საწოლზეც
 გირჩევიანია.
 — აქვე შეიძლება?
 — კი, ბატონო... ოღონდ ჩემი ბალიში აქეთკენ გად-
 მოვადე.
 — უი, შენ აქეთა მხარეს წევი?
 — არა აქვს მნიშვნელობა, ჩანევი. — ბოთე სავარ-
 ძელში ჩავევა, ჯიბიდან ტელეფონი ამოლია, „ტონი მონ-
 ტანისთან“ დარეკა /იყო ერთი ასეთი კაცი/.
 — ხომ არ გეძინა? — ვითომ ხალისინი ხმით ჰკითხა
 /ძალად გაიხალისა თავი, თანაც დარწმუნებული იყო,
 რომ არა, არ ეძინა/.
 სოსოუმის ცაზე ბომბდამშენების მიერ გადმოკიდებულ
 „გორლანდებს“ რალაც სასწაული გადარჩენილ, საოცრად
 გულკეთილ, კაცთმოყვარე კაცს რა დააძინებდა.
 — როგორ ხარ? — ბოთემ ნაშით დაღუმებულ ტელე-
 ფონს დახვდა.
 — კარგად...
 — მაგრად უნდა იყო!..
 — მაგრად ვარ!
 — ახლა სიმართლე მითხარი... როგორ ხარ!
 — მუ მიჩქუ... /რა ვიცი/ ოპ, შენ ხარ?. შენ შემოგვე-
 ლე! — ტონის გაეხარდა. — ვიფიქრე, ვის მოვავრდნი-
 მეთუი... შენ თვითონ როგორ ხარ?
 — მეც „მუ მიჩქუ...“
 — მუშენ! /რატომ/— იკითხა, დაღუმდა, მიაყურადა.
 — შემა გაქვს?
 — კი, ცოტა...
 — საჭმელი?
 — ისევე დაღუმდა.
 — გააქვს, კაცო?
 — კი, კი, გვაქვს! — გაეცინა.
 — აბა, კარგი... გეოცინა... იხარჯება... წერს...
 — ნი, ვიცო... დაღვლობა, რომ დარეკე...
 — კარგი რა! — ბოთემ ხელი ჩაიქინა და ტელეფონი
 გამორთო.
 — ერთხანს თავჩაქინდრული იჯდა.
 — შემდეგ კეკის გახვდა /უკვე ძინა/.
 — ცოტა ხნით კარი გამოვლი.
 — აივანზე გავიდა, სანამ ოთახი განიაღვებოდა,
 კიდევ ერთი სივარეტიც მოსწია. გამთენიისას კეკის
 ხნამაღად, პირდაპირ ცხადვით ბოღვაზე გამოვლვიდა.
 — ნუ მირტყამ, ნუ მირტყამ!. არ მეცმო რა, გეხვეწე-
 ბი! — ვილაცას ხელ-ფეხის ქნევა-ქნევით, გამწარებუ-
 ლი, ტორილანის ხმით შევეცვი.
 ბოთემ მხარზე მიაღ ხელი.
 გამოვლივიდა.
 — აჰ?!.. — დაფთვდა. — რა მოხდა? — შემოლიის
 თვალებით მოაშტერდა.
 — დამშვიდდი, დამშვიდდი... ყველაფერი მხოლოდ
 სიზმარი იყო... მხარი იცვალე...
 — ცოტა ხნის შემდეგ ისევ და ისევ /ამჯერად
 თურქულად/. — ურმორი /ნუ მირტყამ!, ურმორი!..

ურმა /არ მცემო/, ურმა!..
ბოთემ ისევ მიადო ხელი.
ისევ გააღვიძა.

შემდეგ სივარეტს გადასწვდა...
დილის ათი იყო, რომ გამოვლვდა.

კეკი უკვე კუნძივით უძრავად იწვა, სახანი თავზე
წამოხურა, არც თავი უწინადა, აღარც — ფეხი.

მიუჭტრიალა, ლიმპირული მიაჩერდა, მერე საბ-
ნისიქვეშ შეუყო ხელი და წამსვე, ელდანაცემივით შე-
მოჭტრიალდა.

გულაღმა განვა.
ლეიბი სველი იყო.
ხმა ვერ ამოიღო.
გაირინდა.
გისუსა.

— ეს რა მიქენით წუხელ, რა მიქენით?! — კეკიმ უცებ
სრულიად ფხიზლად ტირილიანი ხმით უსაყვედურა.

— რა „იქენით“, ქალი!

ბოთემ იდაყვებზე წამოიწია, მერე მაშინვე თავი შეიკე-
ვა.

— კარგი, ეგ არაფერი...

— რატომ დამილევინეთ, რატომ?

— ოჰ, კარგი რა!.. რა მოხდა მერე, ვის არ მოსვლია...

თუშეცა რე მამდენადაც მასხოს... ბევრიც არ დაგიღე-
ვია...

— როგორ თუ არ დამილევია, რას ლაპარაკობ,
როგორ არ დამილევია?.. — ახლა უარესად, უკვე ხმამა-
ლლა აზლუქუნდა/ისევ იყ, საწოლის ერთ მხრეს სახან-
წამოხურული და საცოდავად მოკუნტული, კუნძივით
უძრავად იწვა/.

— დამშვიდდი, ადამიანი... ადამიანი რომ სითხეს ლე-
ბულობს, შემდგომ ორგანიზმი უკანვე გამოჰყოფს
ხოლმე... სრულიად ჩვეულებრივი, ჯანსაღი ფიზი-
ოლოგიური მოვლენა... რა არის ამამი საჭირალი ან
მითუმეტეს... რა ჰქვია იმას... სასირცხვილო...

„უუ-უუ-იიი!.. — ცხვირზე აუშხიანდა, ნკურტილი
წამოუვიდა.

ბოთე უცებ წამოხტა, საწოლებს შიშველი ფეხების
ტყაპუნით შემოურბინა.

— აბა, ერთი, ვაიწი! — ხმის ამოღებაც აღარ დაცა-
ლა. — გადაბარგდი ჩემს საწოლზე! — ლეიბი წამსვე ზე-
წრინდა გამოაცალა და მეორე ოთახში, დივანზე მიაგ-
დო.

გამობრუნდა.

ჩაუწვდა.

ჩაეხუტა.

— ხომ დაწყნარდი!

— არა...

— რა, არა?

— ეგლა მაკლდა, სრული ბედნიერებისთვის... ლოგ-
ინში ჩამეფსა...

— შენ ეგ სამუდამოდ დაივიწყე, სხვა რამეზე იფიქრე...
თუ სხვა არაფერი გახსოვს!

— არა... რა იყო?

— თურქეთში როდის იყავი?

— როგორ?... — ოდნავ შეცბა. — ხომ გითხარი ტელე-
ფონში, ორი-სამი დრვა, რაც ჩამოვედი-მეთქი!

— კი, მარა... როდის, რამ გადაგანყვეტინა...

— აქ, წინა დღეებში მცემეს, ფული და მოზილური
წამართვის... მერე ოთხმა ერთად გამაუპატოურა...

— სად აქ, ქალი!

— აქვე, „გემვის“ ზოში... იქ, უკან, ერთგან ბტერი ხე-
ებოა, ავტობუსი ადგლია... იქ შემოყვანეს ტექსით...
ჯერ მცემეს, ყველაფერი წამართვეს და მერე გამაუპა-
ტოურეს...

— ვინ... ვინ ოხრები იყვენს!

— ერთი ნაცნობი სუტენიორი იყო, ორი სხვაც, მისი
ძმაცალები... მერე ტაქსისაც უთხრეს, შენც მიდიო...
მაშინ კი მართლა ვიკივლე და ვინივლე, მაგრამ... ისევ
მცემეს...

— მერე?

— მერე ტაქსისტიც „მოვიდა“... იქიდან სასტუმრო
„აჭარამიდი“ მავან გამოყვანა...

— თურქეთში?

— თურქეთში ერთ ნაცნობ ქალს გავეყვი, კარგა ხანი
მეპატრონობდა... იქ ორი-სამი დღე რომელიღაც კაფეში
მამუშავეს, კარგი იყო, მაგრამ მერე ფეხებეცს გადაა-
ბარა ჩემი თავი...

— ფეხებეცნი?

— სუტენიორს ჰქვია... გაუაბარა და თვითონ
სადღაც გაპარა... თურმე ვაფაცივარ... ფეხებეცნი
კაფეს მაშინვე მომპოვრა, ქალაქკარეთ, თავის ბაღჩა-
სახლში წამიყვანა, იქ ასე ეძიხინა... პასპორტი წამართ-
ვა, კლიენტებს თვითონ ურეკავდა, მოყავდა, ფულსაც
თვითონვე იღებდა. შეთანხმების თანახმად, ნახევარი
ვითომ ჩემთვის უნდა მოეცა, მაგრამ ყველა თვითონ მი-
ჰქონდა... ვერც ვერსად გავალიდი და ისედაც სად უნდა
წავსულიყავი, არც გზა ვიცოდი და არც კვალი, გაქცე-
ვის ყოველ მცდელობაზე მცემდა... რე კეკიმ რღაცნაირი
გაკაკლებით ამოიხვინა. — ჯოხით მცემდა, მირტყამ-
და, მხოლოდ მკლავზე და მხოლოდ მხრიდან იდაყვებამ-
დე... კლიენტთან ზედა პერანგით შევდიოდი ხოლმე...

— აბა, მანახე!

კეკიმ პერანგი გაიძრო, ჩამავებულ-ჩალურჯებული
მკლავები აჩვენა /მართლა, ორივე მხარეს, მხრებიდან
დანყვებული იდაყვებამდე ერთი ცოცხალი ადგილი არ
ჰქონდა/.

— კარგი, გამანებე თავი... ჩაიცვი... — ბოთემ თვალი
აარიდა, ისევ შტრილადა, გულაღმა განვა.

— იქ ისე გომიურად, როგორც აქ, აღარ მცემენ! —
კეკი ბუნებურად გადასწვდა, ჩაიცვა. — ყოველ შემთხვე-
ვისთვის, ცხვირში არ გაგიტყენ და თვალებს არ ჩა-
გილილავევენ...

— „სამუშაო“ ფორმას გინარწუნებენ, ხომ? — ბოთემ
ჩაიცინა. — სუტენიორი ყველა ქვეყანაში და ყველგან
ერთი ფაბრიკიდანაა გამოშვებული... მეთოდებია სხვა-
დასხვა.

— კი, რა თქმა უნდა!

— რამდენი ხანი იყავი იქ?

— თვეწახევარი...

— სტამბოლში?

— არა, კაბადოკიაში.

— როგორ გამოაღწიე?

— ღამე გამოვიქციე... რამდენიმე კილომეტრი ფეხ-
ით ვიარე, რომელიღაც გზატკეცილზე გამოვდი... იქ
პოლიციელებმა ამიყვანეს, სხვათა შორის კარგად მო-
ქეცენ... მითხრეს, გვაჩვენე ეგ ბაღჩა-სახლი, თუ შეგი-
ძლია, გვანახე ეგ სუტენიორი... უარი ვუთხარი, კიდევ
მისი დანახვა მინდოდა?

— მერე?

— მერე სრულიად უცნობმა კაცმა მანქანა გამიჩირა...
ინგლისურად კარგად ლაპარაკობდა, კარგა ხანი
ამერიკაში ცხოვრობდიო, მითხრა...

— შენ იგი ინგლისური?

— კი, ვლასპარაკობ... იმ კაცმა ორასი დოლრი მაწუ-
ქა, ავტობუსში ჩამსვა, გამომშავაზურა... სექსიც არ
მოუთხოვია, არც სახელი, არც გვარი, მისამართიც არ
მოუცია.

— მართლა? — ბოთეს ესამოუხა. — თურქი იყო?

— კი, თურქი... კარგი, მე ნავალ ახლა... — კეკი უცებ

ნამოდგა.

- სად მიგეჩქარება, იყავი ცოტა ხანს.
- არ შემომიღია... მაგრამ მანამდე სააბაზანოში შევირბე, კარგი?
- კი, ბატონო!
- მამატიკ რა! — წასვლისას რაღაცნაირი საწყლური მობოდიებით გამოხედა, გაუღმა.
- დაივინე, სიზმარი იყო ყველაფერი... დარჩენილიყავი!..

- არ შემომიღია.
- ჩაგაცილებ... — არ მინდა... თუმცა კუტიკარი ხომ უნდა ჩაქექო!
- კი, აუცილებლად... კუტიკართან უცებ შედგა.
- მოგიკედეს ჩემი თავი, ნუხელ და დღეს უსესქოდ დარჩი?... — შემოხედა, ირონიულად ჩაიცინა.

- მოიცა რა! — ბოთე მიაჩერდა.
- გინდა, ერთი ჩემი მეგობარი ქალი გავაცნო, დარეჯანი ჰქვია... მესახებლად «ტაისონა...» - ისევე შემოხედა, ისევე ირონიულად ჩაიცინა. — განა შენთვისაც სულერთი არ არის, ვისთან?
- ჩემთვისაც?... — ბოთეს ეწყინა. — თქვენ წარმოიდგინეთ, რომ არა... ჩემთვის არაფერი არ არის «სულერთი...» კარგი ქალია? — შემდეგ გაუღმა, ჰკითხა და ისევე მიაჩერდა.

- კი, ტაკივითა... გზაში ასი დოლარი მიმპარა.
- სად, გზაში?
- თურქეთიდან დამემგზავრა, ერთად ჩამოვედი... — კარგი, დავაგრეკავ აუცილებლად! — ბოთეს გაცინა. — ნუ დავიკარგები ხოლმე...

- დარეკე.
- არ მოიწყინო... ტაისონაც აუცილებლად გამაცანი...

რამდენიმე დღე შინიდან არ გამოსულა. პუმპუ მხოლოდ ორიოდ კვირის შემდეგ გამოჩნდა. შეეგება.

- სად ხარ, გოგო, შენ! — ჩვეულებრივ, ხუმრობით, და ლოყავს აკოცა.
- შე სადა ვარ თუ შენ სადა ხარ? — პუმპუმაც, ვითომც არაფერივით, მიუშირა ლოყა, გადაიკისკისა. — მე რამდენჯერმე დავაგრეკე... თქვენი ტელეფონი არ პასუხობდა, ბატონო...ანდა სულ დაკავებული იყო... რამდენჯერმე ისე, დაურეკავად გამოგიაგრე, მაგრამ შინ არ იყავი... წერილი არ ნახე?

- სახელებით დამაჯერებლად იყო ნათქვამი, მაგრამ ბოთემ რატომღაც უცებ რაღაცნაირად იგრძნო, რომ პუმპუს შესაძლოა მართლა დავაგრეკა, გამოველო კიდევაც, «წერილიც» ჩავგელო საფოსტო ყუთში და ჭიმკრის ხარა არ დავრეკა /თუ რატომ, მხოლოდ უფალმა უწყობდა/.

- წერილი კი, როგორ არა! — ბოთემ ამოიხვნეშა. — შემთხვევით, ეგ წერილი საფოსტო ყუთში, ამ სახლს რომ ვიღაცას «მერსედესით» ჩაუქრულე მამინ ხომ არ ჩაგიგინა?

- პუმპუ ნამით დადუმდა.
- ქალაქში ერთ-ორჯერ შენს მანქანას კი მოვაკარი თვალა... გვერდზე ვიღაც ქალი გეჯდა...
- ლამაზი ქალი იყო? — ბოთე ოდნავ შეცბა /პუმპუს არ გამოეპარა/.

- ძალიან...
- ორივეჯერ ერთ და იგივე ქალი თუ სხვადასხვა?
- სხვადასხვა... ოჰ, მითხარი, რა გინდა? — უცებ მოიღრუბლა, მიაჩერდა.
- არაფერი...

პუმპუს ტყუილისათვის ბევრი გონების დაძაბვა და

ტვინის ყყულეტა აღარ სჭირდებოდა, საკმარისი იყო, პირი დელო — ტყუილი თავისით მოედინებოდა /თანაც საკმაოდ დამაჯერებელი, ზოგჯერ — არგუმენტირებულაც/.

- კარგი, შემოდი... შინ ვილაპარაკოთ!
- ეს რა არის? — ქურქი რომ გაიხაზა, დიდ ოთახში შეიტანა და დივანზე გაფენილი, სველი ლეიბი დაინახა, ადგილზე გამუშდა /იმ სიცივეში, ლეიბი სულ შრებოდა და შრებოდა, აღარ დაადგა საშველი/, შენ ჩაიფხი?
- ბოთე გაყურდა, ნამით დაინახა.
- აბა, სხვა ვინ იზამდა? — შერე შეიმშუმუნა, სივარეტი ამოიღო.

- კი, მაგრამ როგორ... მთვრალი იყავი?
- მაგარი...
- მერე?
- მერე შენ დამესიზმრე... ელიავას ბაზრობაზე კომპასს დავეჭმდი...
- მე დამესიზმრე? — პუმპუ გამომცდევლად მიაჩერდა, ირონიულად ეღიმებოდა, ბოლოს გადაიკისკისა.
- მერე?

- რა მერე და მერე აიჩემე... შენ მითხარი, ნამო ერთი, სადმე მივაშარდით... შედეგი სახეზეა...
- რაღაც ძალიან, ძალიან მეჩვენება. — გაიარ-გამოიარა, საწროლები შეათვალიერა. — თუმცა კი, ლეიბი შენია, შენი საწროლდინა...

— რა თქმა უნდა! — ბოთემაც გახედა საწროლებს, ესამოვინა.

- სხვა ლეიბი რატომ არ გამოიტანე?
- შენ გელოდი...
- მიდი, გამოიტანე... ჩავენეთ, ხომ?
- ჩავენეთ?
- აბა, მე რისთვის მოვედი?
- გიყვარვარ?
- რომ არ მიყვარდე, აქ რა მინდოდა?
- ლოგიკურია...
- რაო? — გადაიკისკისა.

ჩავენენ. ჩაბთულდნენ.

— ეგ შენი კომპასი რა გახდა ისეთი... — პუმპუ მოგვიანებით სივარეტს გადასწვდა. — მანახე ერთი, როგორია...

- განახიო?
- ხომ აქვს რომლიმე შენს ნაცნობთავანს?
- კი, როგორ არა...
- საიდან?
- რა ვიცი, ზოგს ძველი, ზოგსაც — ახალი...
- რანაირია?
- ხომ გითხარი ერთხელ...
- მაინც?
- ოჰ, მოიცა რა, გამანებე თავი...
- კარგი, მე თვითონ ვნახავ ... მოგიტან მაგ კომპასს, შენ ოღონდ ფული იქონიე...

— კი, ბატონო, მაგ საქმისთვის ფული არ დამენანებოდა.

- ჩემთვის?
- არც შენთვის...
- მაშინ მომეცი ორასი დოლარი! — პუმპუ უცებ გამოცოცხლდა, მიაჩერდა.
- რატომ ორასი? და არა სამასი?
- ოჰ, მჭირდება რა!
- წინასწარ ბოდიშს ვიხდით სულელური შეკითხვისთვის, მაგრა... რისთვის?
- ოქროს ბირჟაზე ვინცებ მუშაობას.
- აუჰ!..
- მართლა, მართლა, იცი, დღეში რამდენს გავა-

კითბ?

— რამდენს?
 — ორმოცდაათ, სამოც ლარამდე... ერთი კარგი, ძალიან გულკეთილი ქალი გავიცანი, ხუთი შვილის დედაა... იქ მუშაობს, პატარა დახლი აქვს... მე ძალიან ვუყვარავ, მითხრა — შენ ოღონდ არ დაიხარო, გამოადი, იარე, მე ყველაფერში დაგეხმარებო...
 — მართლა?
 — კარგი რა, ნუ იცინი, ფულს ორ კვირაში დავიბრუნებდი...
 — უკლებლივ... რა თქმა უნდა!
 — გეხეწები!
 — მერე სადაა, ქალო ორასი დოლარი?
 — არა?
 — საიდან?
 — ხომ გაქვს ვიღაცებთან რაღაც ჩადებული... ისინი ხომ ადვილად თურქეთში, მიაქეთ-მოაქეთ რაღაცები...
 — იქიდან ავიღო?
 — ხომ გერგება ყოველთვიურად რაღაცა!
 — კი, ზუსტად ის ორასი დოლარი.
 — ჰოდა, მასესხე!
 — მერგება, მაგრამ ყოველთვის და ყოველთვიურად არ გამოდის...
 — შენ ისედაც ტყუილა გეხარჯება... გეჩვენა კიდევ რაღაცა ვადამაღული... ორ კვირაში დავიბრუნებ-მეთქი, გეუწებები!
 — ქალო, შენ სად მივაქვს ეგ ფულები... კაცმა რომ ახლა ასდლორანში მოგცეს, ეგერ, კუტიკარამდე არ მიგყვება, წამსვე სადღაც გააქრობ...
 — შენ ჯერ მომეცი და მერე მითხარი!
 — აღარ მომიცია?
 — კი...
 — რამდენჯერ?
 — ოჰ, რა ვიცი მე...
 — ასდლორანში რომ მოგეცი და გითხარი, სულ ეგაა, თვის ბოლომდე საჭმლის ფულად უნდა მყეოს-მეთქი, შენ რა მოპასუხე?
 — უმუშუ დადუმდა.
 — აღარ გახსოვს?
 — მახსოვს...
 — თქვი მაშინ...
 — გითხარი, მოიკა ეგ ფული, საჭმლს მე თვითონ ამოგიტან, რაც მორჩება, ჩემი იყოს-მეთქი!
 — მერე?
 — მე რამდენადაც მახსოვს, მთელი კვირით დავიკარგე, ხომ? — უმუშუმ გადაიკისკისა. — მერე მაკარონი და ვერმომული ხომ ამოგიტანე? — ისევე გაეცინა, გადაიკისკისა. — მთელი იტალია მაგით არ იკვებება?
 — მაკარონის ჭამას ენის ცოდნა უნდა, შე ჩემა... მე ხომ იტალიელი არ ვარ!
 — ენის ცოდნა არა ისა...
 — არა?
 — რა, კაცო — გაიკვირვა.
 — შენ არ იცოდი?
 — რა არ ვიცოდი, კაცო!
 — ქალო, მეცნიერებმა რა ხანია დაამტკიცეს, ფრანგული კერძები რომ ჭამო, სრულად ისიამოვნო, ფრანგული უნდა იცოდე... ჩინურ კერძებს ჩინურის ცოდნა სჭირდება და ასე შემდეგ... შენ რა, მართლა არ იცოდი?
 — არ... რაღაც არ მახსოვდა... — უმუშუმ სახე მიაბრუნა.
 — კარგი... ეგ „ოქროს ბირუა“ რას ნიშნავს, სადაა? — ბოთე სიგარეტს დასწვდა.
 — სადგურთანაა.
 — სადა?

— იქვე, დეზერტირების ბაზართან...
 — შენ იქ ფული როგორ უნდა იშოვო?
 — გრამი ოქრო ათი დოლარი ღირს... მე შეიდად ან რეად ავიღე — ათად ჩავებარე.
 — სად აიღე!
 — იქვე...
 — სად ჩააბარე?
 — ისიც იქვე...
 — შვიდად როგორ თუ ათი ღირს?
 — ბევრმა არ იცის, სად და როგორ აბარებენ, ზოგჯერ აქეთაც შემოთავაზებენ ხოლმე — ოქროს ხომ არ აიღებთო, კითხულობენ...
 — შენ არ მიახნავალი, ხომ?
 — გიფი ვარ?
 ბოთე მსხვდა.
 წამით, სულ ერთი წამით, მაგრამ ისევე რომელიღაც მტაცებლურად კბილებანანეჭტებულნი არსება დალანდა. სახეზე ხელი ჩამოისვა.
 ესე იგი, მოატყუებ? — ჰკითხა მიანერდა.
 — არ ვატყუებ... მე რომ არა, სხვა ხომ აიღებს... იცი, ჩემისთანები იქ რამდენია?
 — ბევრი?
 — ხალხი აშენდა... ჩემმა ერთმა ნაცრობმა იქ მუშაობით ერთ წელიწადში სამოთხიანი ბინა იყიდა... იქ არავინ არავის ატყუებს, უბრალოდ, ეს ბიზნესია ასეთი.
 — გასაგებია, გასაგებია... — ბოთე სიგარეტს გადასწვდა. — დედაჩემმა იქ, იმ სადგურთან, ძირფასი ქვეითი განყოფილი, ყელზე ჩამოსაკიდი ოქროს საათი გაყიდა, რომ აქ, თბილისში, ჩემთვის ბინა ეყიდა... რატომღაც დარწმუნებული ვარ, მოატყუებ... თუმცა ამის შესახებ არასოდეს არაფერი წამოხდენია...
 — თქვენც ხომ ატყუებთ?
 — რას გულისხმობ?
 — თქვენც ხომ თურქეთში იაფად იღებთ, აქ ძვირად ჰყიდი!
 — არა, არ ვატყუებთ... საქმის ორგანიზაცია, მისვლა-მოსვლა, ჩამოტანა, რეალიზაცია... ყველაფერ ამას ხომ შრომა უნდა?
 — მეც ხომ მთელი დღე იქ უნდა ვიტრილო... ამ სიცოცხლე... აბა, ის ჯობია, რასაც ახლა ვაკეთებ?
 — ახლა რას „აკეთებ“?
 უმუშუ დადუმდა.
 ოდნავ, სულ ოდნავ დაიბნა.
 — არაფერი, დავეხეტები ტყუილა წინ და უკან, უბინაოდ და უფულოდ... — შემდეგ ამოიხვნეშა. — თქვი, ფულს მაძლევ თუ არა ორი კვირით?
 — არა.
 — რატომ?
 — მოგცე, რომ ვიღაცები ატყუო?
 — აღარ გიყვარვარ?
 — მიყვარხარ...
 — მაგრამ ფული ბალომისკემ ამოგიღვია, მე ქუჩაში სანანწალოდ მოშვებ?
 — შე არა... შენი ქმარი.
 — რა, ჩემი ქმარი!
 — შენი ქმარი გიშვებს...
 — შენ სადა მყავს ქმარი?... მაშინ მოდი და დავექონინდე!
 — სიამოვნებით... ქმარს რომ ვამორებული იყო.
 — ჯვარი დავინეროთ... ამბობენ, ეკლესიაში ჯვარდაუნურლებს იმ ქვეყნად მარტოობაში უნებურ ყოფნაო...
 — ქმარი?
 — ეკლესიაში რა, შემეკითხებიან, მწკრივი ხარ თუ არაო?
 — ახლა ეკლესიაც გინდა მოატყუო?

— ევ რა მოტყუებაა... შენ არ მოთხარი, რომ „ზაქსში“ ხელის მოწერას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, ქორწინებად არ ითვლებათ?

- ევ საბჭოთა პერიოდში!..
- ახლა რა შეიცვალა?
- შენცვალა... ჩვენი ახლა ჩვენი სახელმწიფო გვაქვს.
- მერე სადაა ევ „ჩვენი სახელმწიფო“?
- მომთხინება იქონიე... ყველაფერი კარგად იქნება... მანამდე რა ვქნა?
- აღარ გავეპარო იმ „ოქროს ბირჟას“?
- აბა, სად ტრაკში წავიდე?
- არ ვიცი... იყავი აქ... მოტყუებებს კიდევ ის... ის ქუჩა-ქუჩა ნაწნალი ჯობია; მგონი, იქ არავინ არავის ატყუებს.
- ეგრე ვგვგონის; იქ... მართალია, საკუთარი სურვილით, მაგრამ ორივე მხარე ერთმანეთს ატყუებს... ხომ ვაგვიცა, „ძვალის მკვეთელი ძაღლი საკუთარ უკანაღს იტყუებსო...“
- ბოდიში შედარებისთვის... — ბოთემ გახედა, ჩაიცინა.

— კარგი, შევეშვათ... — პუშკუ მოიღრუბლა. — მაშინ, მიდი, შენ-თვითონ წამოიხვე რამე... იქნება ერთად მივდგეთ-მოვდგეთ, ვიმოვოთ ევ. ოხერი ფული, ა?

- შე არ შემიძლია.
- რატომ?
- მე მაინცდამაინც აღარაფრის ხალისი არ მაქვს.
- რატომ-მეთქი, სხვაზე ნაკლები ხარ?
- საბჭოთა პერიოდში დავიბადავ... ქალო, ახლა მფარველი თუ არავინ გყავს, თავიდანვე თუ სიტა არ გამოვაცალეს, საუკეთესო შემთხვევაში, ტახივით მოვასუქებენ, რომ მერე ჩაგძირონ... ყოველ შემთხვევაში, ჯერ-ჯერობით ასეა...
- სიტა რას ჰქვია?
- არ ვიცი...
- კარგი, ასი დოლარი მაინც მომეცი!
- არა.
- ეს იგი, ჩვენ ერთმანეთისთვის არატერი ცყოფილ-ვართ?

— შენ ჩემთვის ყველაფერი ხარ... სამშობლო, სახელმწიფო, მამულიცა და ჩემი სიყვარულიც... — ბოთემ ღიმილოვანი ნაეპოტინა ხელზე.

- შენ კიდევ ჩემი სიცოცხლე და ჩემი ცხოვრება? პუშკუს გულიანად გაეცინა, გადაიკისკისა.
- ფულზე ასე ვაგვიგებდ არ ვარგა...
- შენთვის ადვილი სათქმელია... მე საკუთარი სახელიდან პერანგისამარა გამომაძევეს, საკუთარსავე ქვეყნაში გამაუცხოვეს, ყველასთვის არასასურველი ადამიანი გახდილ... —
- შემთხვევით, მე ამ ჩემს პატარა სახლს ხომ არ მაყვდობ?
- როგორ გეკადრება! — წყნით მიაჩერდა, ჩახედა თვალებში.

- ბოთემ ამოიხვნეშა.
- ესე იგი, იმ ასდოლარიანსაც არ მაძლევ! — პუშკუმაც ამოიხვნეშა.
- არა... ეგრე გავხდები იმ შენი ყოველდღიური და „გრანდიოზული“ მოტყუების თანამონაწილე.
- შენ რა შუაში იქნები?
- თუ „დაგაინახსე“..
- კარგი, კარგი!
- მემუქრები?
- არ გემუქრები, მე შენ ძალიან, ძალიან მიყვარხარ!
- თუ გინდა, დამემუქრე!
- არა-მეთქი, მე შენ მართლა ძალიან, ძალიან მიყვარხარ!.. მოიცა ერთი, საბაზანოში შევირბინო!.. — უცებ საბანი გადასწია, წამოხტა... მერე, რომ მოირობინა

და ისევ ჩათბუნდა, გადიკისკისა.

- რა იყო?
- მაიკოსავით მეც ვინმე ფულიანი, რომელიმე მარადიული საყვარელი უნდა გავიჩინო.
- გაიჩინე, ვინ გიშლის...
- რა უცებ დამთმე?!.. — წყნით გამოხედა, ჩაიცინა.
- ყველას აქვს უფლება, მიელტვოდეს ბედნიერებას... — შენ ფიქრობ, ეს „ბედნიერებაა“?
- არ ვიცი... შენი გადასახვევტია... მაიკოს მართლა ჰყავს საყვარელი?
- ოჰ, ვილც პროვინციელი, ღიმიანი ქაჯი...
- ვაა, მისგან არ მოელოდი! — ბოთემაც ჩაიცინა.
- ღიმი პირდაპირ ისეთი, რომ იმ უბედურს საკუთარი ჭუჭუა, ალბათ, ათი წელია არ უნახავს... ბინა უქირავა, მობილური უყიდა, თვეში სამ-ოთხჯერ აკიბო-ავეს, ფულს უტოვებს...
- კაი, კაცო!
- ის დებილი მობილური ტელეფონით ამონმებს ხოლმე... მათ თუ პასუხობს, ჰგონია სულ მინაა... მაიკოს კი ამ დროს რომელიმე „მურსედესის“ უკანა სავარძელზე მორიგ კლიენტთან ჩახეხება და ჩახუტებულ ფეხები მანქანის სახურავისკენ აქვს აშკეროლი... — პუშკუმ რატომღაც გამომხვევად გადაიკისკისა. — იცი, როგორ ელაპარაკება ხოლმე?
- არა.

— როგორა ხარ, ჩემო ფუმფულა, შენ შემოგველე კუტუ-კუტუცხებშიო!.. — ისევ გადაიკისკისა. — კარგი, მე წავედი! — მერე უცებ წამოდგა, ტანსაცმელს ნაეპოტინა,

- დაჩრენილიყავი...
- მელოდებიანი!
- მოიცა, გაგიყვან... მეც უნდა გავიდე. — ბოთემ წამოდგა.
- ვინ გელოდება...
- უნდა შევხვდე ერთს...
- სპორტის სასახლესთან ჩაივლი?
- კი, ბატონო!
- გავიდნე, „ჩაუარეს“.
- მანქანა სასტუმრო „აჭარასთან“ შეაჩერა.
- კარგი, მე გატყევი... დაგირეკავ ან გამოვივლი.
- პუშკუმ კარი თითქოს ბრაზიანად მოჯახუნა, მამინევი გაუჩინარდა.
- გამომედი... — ბოთემ თვალის გაყოლებლად მოასწრო.

მერე თვითონაც მაშინვე საყე „დაახვია“.

- უკანვე გამობრუნდა.
- მანქანა ჭმუკართან ჩააყენა /არავის არ უნდა შეხვედროდა, უბრალოდ, პუშკუ მარტოკა არ გაუშვა, ველ-არ გაიმეტა/.
- გიხურთან მდგარ, სიცოცხლეს მოკუნტულ კუსას ვახედა.
- კუსა, როგორა ხარ? — მანქანიდან გადმოუსვლელად, ხელის აწვეით, დადლიად მიესალმა.
- ვაარ რა... ცტიტებდე ჯერჯერობით ზედაპირზე... — კუსამაც დადლიად გამოხედა, ჩაიქინა ხელი /ვერცხლის დედოფალას“ ან უკვე აღბოთ, მარადიული ტყვე ჩვეულებრივ მოთვითელი, დადლიი იყო ხოლმე/.
- პენა სადა!
- სოფეში წამსევენდნა... ხვალ-ზეგ გაიჩითებიანი!
- კუსას რატომღაც ირონიული ღიმილი გაუქრთა სახეზე.
- გაჩითებიანი ვინ დე ვინ?
- კოხტასთან ერთად წამსეკვდა... ვითომ უნდა მიაღამაზონ იქაურბობა... მგონი, ცოლის შერთვას აპირებს.

- კარგია, მაგრამ... ფული?
- ფული ხომ მოიგეს, ძმო!
- როდის!
- აი, მაშინ... ის სტარიაკა დააფაჩხალეს.
- რომელი?
- აი, ის... ლოლოა თუ ვილაცა... ოქროსუბნელი...

მთელმა უბანმა იცის, შენ ალარა!
 - მე ხომ მხოლოდ შევდივარ და გამოვდივარ... -
 ბოთემ ქიშკარზე ანიშო... - არც არავინ მინახავს ისე-
 თი... რამდენი მოუყო?

- რაც ენაბა, ყველაფერი... ფული, არღანი, მანქა-
 ნა... ყველაფერი უკლებლივ ჩაიბარეს.
- კობტასთან სანილოდ?
- მა რა!..
- შენ?
- მე სათამაშო ფული ვერ ვიშოვე... მომტყხეს მაგ
 ბოზებმა...

- ვაა! - ბოთემ თავი „თანაგრძნობით“ გადააქინა.
- საცლოდ თუ ჰყავს?
- კაცო, ნათქვამია, „ვირი იყოს და საპალნე გამოჩნ-
 დებაო...“ - კუსამ ჩაიცინა.
- კი, რა თქმა უნდა! - ბოთე მაშინვე დაეთანხმა.
- ხომ მშვიდობაა? - მოულოდნელად ნესტორაც
 „გაიჩინა“, რატომღაც თავიდანვე „მზრუნველური დი-
 ჭირა“.

- მშვიდობაცა და კეთილების ტ...ნაც! - კუსამ
 იქიანად წამსვე „მკვებედ“ მოახალა /არ „ეგახებოდა“ ბა-
 ტონი ნესტორი/.

- რაიო? - ნესტორა მოიღრუბლა.
- რაც ვაიგონე! - კუსამ ერთხელაც მოხედა. - მე
 წავიდი, იქ ზეით ერთი პატარა საქმე მაქვს! - შემდეგ
 ბოთეს გამოხედა და ნელ-ნელა, მხრების რწვევ-რწვევით
 აუფუცა ჯიხურის მიღმა აღმართს.
- ნაღი, შენი... - ნესტორამ თვალა გააყვია. - რო-
 დის ეშველება ქვეყანას?

- მტაცებლებს როცა მოთოკავენ.
- ეს რა შუაშია? - ნესტორა მოიღრუბლა. - კარ-
 გი, საერთოდ, მსოფლიოს?
- მსოფლიოს არ ვიცი... ალბათ, ძლიერი მსოფლიო
 მთავრობა და მისი სამშვიდობო ძალები რომ შეიქმნება.
- „სამშვიდობო“ ძალები?
- მთლად იდეალური ვარიანტი ვერაა, მაგრამ ჯერ-
 ჯეროთი უკეთესს ვერ ვხედავ...

- გინდა ჭადრაკი? - სიგარეტი ამოიღო, გააბოლა.
- ოჰ!.. - ბოთე მანქანიდან გადმოვიდა, ქიშკარი
 გამოაღო. - შუქი თუა?

- როდის იყო რო?
- როგორ ვითამაშებთ, უკვე ბინდი წებება.
- გამოვაჩოჩოთ ის შენი პატარა მაგიადა... ფან-
 ჯრისკენ...

ბოთეს ეს უკვე აღარ ესაიამოვნა.
 აღიზიანებდა, რომ ყველა ყველაფერი „იციოდა“.
 იცოდნენ მისი „პატარა“ მაგილისა და კარ-ფანჯრების,
 ოთახების განლაგების, სად რა იდო, რა ეწყის შესახებ...
 საერთოდ, აღიზიანებდა ამნაირი ცნობისმოყვარე ად-
 მინანები, მათთან ურთიერთობა... ერთხელ გაზაქურაზე
 ასანთი რომ ვერ იპოვა, მალა ზიასთან ერთ-ერთს ჰქითხა
 კიდევაც - ბუხუტი, სახლში ასანთის კოლოფს ველარ
 ვაშოულობ, შემთხვევით, ხომ არ იცი, სად დევსო?..

ჰა, ვითამაშობთ თუ არა? - ნესტორას მოუთმენლო-
 ბა დაეტყო.

- არა.
- რატომ?
- დამთავრდა, უკვე ამოიწურა თამაშების დრო.
- კი, ბატონო... არც მაგაზე მოვიკლავთ თავს. -

ნესტორა უხალისოდ შეტრიალდა, მაგრამ მერე გამო-
 ბრუნდა, ისე მოაღვა. - ერთი ეს მითხარი, იმ ამერიკელ
 ყმაწვილს რა ჰქვია?

- ჯენიფერი.
- ჯენიფერი მართლა ისაა... ორთოდოქსი?
- არ ვიცი.
- ეს იგი, ქრისტიანი არ ყოფილა?
- მე მგონია, პირიქით, ორთოდოქსი ძირძველ ქრის-
 ტიანს ნიშნავს.
- მართლა?... საერთოდ, ამერიკელებს რომელი ლმ-
 ერთი სწამთ?

- ყველა ღმერთები ამერიკაშია, ხისა იქნება თუ ქვი-
 სა... იქ ხომ მსოფლიოს ყველა კუთხე-კუნჭულიდან და
 ყველა ეროვნების ადამიანები ჩავიდნენ, ცხოვრობენ...
 ყველამაც თავ-თავიანთი ღმერთებიც ჩაყვანა და, შენ
 წარმოადგინე, დღემდე ყველანი ერთად მშვენივრად
 გრძნობენ თავს.

- ათეისტებიც?
- ყველანი, ნესტორ! - ბოთემ „ტკბილად“ გაული-
 მა. მოხვლავან ვანის ფერისა და თვალის ჭრილისა, რე-
 ლიგიორ - პარტიული განკუთვნილებისა.
- კოჭლიცა და კუზიანიც?
- კოჭლიცა და კუზიანიც...
- კარგია! - ნესტორამ ზურგზე შემოიწყო ხელები,
 ესეც რწვევ-რწვევით გაუჩინარდა. - კარგია, კარგია!

ბოთემ მანქანა ეზოში შეიყვანა, მაგრამ მერე მაშინვე
 უკანვე გამოიყვანა, თავისი მეგობრების ოფისს მიადგა,
 ასი დღიანი იდო, კუმპუს დადურეკა, შეხვდა, ფული გა-
 დასცა და ისევე უკანვე გამოიქცა.

დღილი პენან მოაკიბხა.
 ოცლოტრანიტი ღვინო ამოუტანა.

- ნუხელ გვიან ჩამოვედი... ხომ ხედავ, ნვერიც არ
 გამიპარსია... - ბოთლი ხეზედა-ხეზემით შემოიტანა, მაგ-
 იდაზე დადო.

- კარგი, ჩამოვეფერებო აგერ, სკამზე! - ბოთემ
 ბოთლს არც შეხედა, მაგრამ ესაიამოვნა. - სოფელში რა
 ხდება?
- არაფერი! - პენა რატომღაც ღიმორეული მი-
 აჩერდა.
- ფული მართლა მოიგე?
- აბა, იმ ჩემს ნაშრომ-ნაოფლარს ბაბუს გავატან-
 დი?

- რომელ „ნაშრომ-ნაოფლარს“?
- კაცო, შენ არ იყავი, რომ ატ ცხვირით მინა მახენ-
 ვინე... ოც ლარად მთელი ჰქექტარი მინა გადაამპარინე...
- რაღაც არ მაგონდება...
- ყელი ხომ არ გამომჭყრი, ხომ არავისთვის გითქ-
 ვამს?

- როგორ გეკადრება.
- არადა, სიმართლე გითხრა, ის ფული რომ სადმე
 ისე, მუქთად ამელო, მეშუბო, შეიძლება, მართლა წააგეო.
- შიო?
- დაცდილი მაქვს, მუქითი - ყველა და ყველაფერი
 თარსია.

- ბოთემ გახედა.
- არღანი წართივი?
- არა, კაცო, არღანი მაშინვე დაეუბრუნე.
- კარგად გიქნია.
- კაცო მურს მაგითა ქამს... მაგრამ ახლა ნოტარი-
 უსში უნდა წაიყვანო, ანდერძი უნდა დაეწერინო...
- რა ანდერძი?
- ანდერძი, რომ მისი იმ ქვეყნად გარდასახვის შემ-
 დგ არღანს მე მიტოვებს. - პენან ტურნებზე აიფარა
 ხელი, ჩაიხიქტა. - უნდა დამიტოვოს, მეკუთვინს,
 ძმო!

— თამაშს კიდევ აპირებ? — ბოთემ ნაუყურა.
 — რაო, ჭადსაბარი მინა კიდევ დაგრჩა?
 — უკვე აღარა... მხოლოდ გადასაფარცხი... შე კაცო, საქართველოში გადასაბარავ მინებს რა გამოიღვეს!
 — ეგრე გეკონოს... საქართველოს, თუ ასე გაგრძელდა, გიჟ-ვახუთი არ იყოს, თავისი მინები მალე თვითონვე „შემოეჭმევა...“
 — ბიჭოს?!..
 — რა „ბიჭოს?...“ შენ მე დებილი ხომ არ გგონივარ?
 — არა, ძმაო, არა! — ბოთემ ხელები ასწია. — შენ ხომ დაგრჩა, ხომ გაქვს ჯერჯერობით სოფელში მინის ნაკვეთი?
 — კი, თანაც საკმაოდ ბლომად...
 — პოდა, შენ არ „შემოეჭმევა...“ თუ მოგება გინდა, ნაღი, იქ იმუშავე, ის შენი მინა გადაბარე.
 — მაგიფებ, კაცო?... მაგას ორი ტრაქტორი არ ეყოფა!
 — ნინაპარი იქ ტრაქტორს არც შეიყვანდა... ბოთე ნაშოდა.
 ფინჯნები გამოიტანა.
 ცივი, უნაღვეო ყავა გაამზადა.
 — შექი არაა, ხომ? — პენან ტელევიზორს გახედდა.
 — არა, მაგრამ... მე უკვე ცივი ყავა უფრო... მევასება! — ბოთემ ჩაიცინა. — გაგიგე, ცოლის შერთვას აპირებსო...
 — ვინ ვითხრა?
 — აღარ მახსოვს... ვილაცამ...
 აბა, როდემდე უნდა ვიარო ასე, „ბუქსირებით“?
 — კობტამ თუ იმუშავე?
 — კი, როგორ არა... ბუხართან და ტაბლაზე, ფიალებით ხელში...
 — როგორ მოხდა, რომ სოფელში ჩავიციდა ფეხი; როდის მოიფიქრე იქ ჩასვლა?
 — რა ვიცი...
 — ფული რომ გაგიჩნდა?
 — არა, კაცო!
 — აბა?
 — რედაქციაში, ელზასთან შეხვედრის შემდეგ... იცნობ?
 — ვიცნობ... იქ რა გინდოდა, ლექსები მიიტანე?
 — არა, პოემა...
 — ვაა!..
 — რა იყო?
 — მერე?
 — არაფერი...
 — პირდაპირ ქალბატონ ელზას მიუტანე? — ბოთემ ფანჯარას გახედა, მშრალად ჩაახველა.
 ქალბატონი ელზა მებრეველი — ქართველი ჰერ-

ტრუდა სტანი / მხოლოდ მკაცრი ლიტერატურული გაგებით/.
 დაბ...
 — საიდან იცნობ?
 — უნივერსიტეტიდან... მე ხომ მესამე კურსიდან ვარ გამორიცხული.
 — კი, კაცო! — ბოთეს გაუკვირდა. — მართლა ამბობ?
 — გეუბნები...
 — რომელ ფაკულტეტზე სწავლობდი?
 — იურდიულზე.
 — მერე?
 — გამოორიცხეს რა!..
 — რატომ?
 — სრულიად შემთხვევით... ბაზარში დამიჭირეს...
 — რატომ... რისთვის?
 — ჯიბგრობისთვის.
 — ოოო...
 — დიას!
 — აღდგენაზე არ გიფიქრია?
 — არა, არ მიფიქრია... ძაღლებმა იქ ისე მცემეს, თავიც სამუდამოდ შემაუქლეს და, საერთოდ, მთელი საბჭოთა იურისპრუდენციაც...
 — კარგი... ელზამ რა ვითხრა?
 — მომორღი თავიდან, მოაცილე აქაურობას ეგ შენი „შედევრი...“ — რომ გადახედა, ხელნაწერი უკანვე გადმომიგდო.
 — კარგად უქნია.
 — რატომ?
 — „პოემა“, ალბათ ქურდული „რომანტიზმით“ გატაცებულ, მოკრიმიანლო ინტელექტის მქონე ახალგაზრდაზე იყო, ხომ?
 — შენ საიდან იცი?
 — ვხვდები...
 — ეე, თქვენ მართლა წარმოადგენა არა გაქვთ, რამხელა აზარტი და რომანტიკული გატაცებაა იმ საქმეში...
 — ააუჰ! — ბოთეს გაეცინა. — მერე?
 — მაგრამ ქალბატონმა ელზამ ისიც მითხრა — ნიჭი არ გაკლია, წერაც შეგიძლია, ოღონდ იმუშავე, ცოტაც მოინდომე და მერე მოიტანე რამეო... ამიტომაც წავედი სოფელში.
 — იმუშავე?
 — ვიმუშავე...
 — ჩამაიტანე?
 — შენ წარმოადგინე, კი... „ჩამავიტანე!“ — პენან ნიშნისმოგებით გამოხედა. — მე ვმუშაობდი, კობტა სვამდა...
 — მოიტა ხელი! — ბოთემ ხელი გაუნოდა, აკოცა.

დასასრული იქნება

ცირა ბარბაქაძე

მარადისობა

დე, ისე იყოს,
როგორც შენ გინდა,
ბოლოს და ბოლოს,
ხომ სულერთია,
რას მეტყვი ანდა...
რა გინდოდა, უკეთ რომ გეთქვა,
ისეთს რას იზამ, -
დღე ან ღამე რომ შეამოკლო,
ან შეაჩერო გაზაფხულზე
კვირტების ფეთქვა...
ჰო, სულერთია,
ღუმბილის და სიტყვების ვადა
ამოიწურა...
აღარ მინდა დროსთან კამათი,
ისიც მეყოფა,
ამ უაზრო, ცრუ წუთისოფელს
მარადისობის ერთი სხივი
მინც წავართვი!

განწყობილება

სხვა ვერ გაიგებს, -
აუხსნელი დარჩეს ამინდი,
რა საჭიროა,
ყვათილების ენა იცოდნენ,
შენ კი მოდი და
სიყვარულის ცეცხლი ამინთე,
ღმერთის ენაზე გადავთარგმნოთ

ჩვენი სიცოცხლე,
 თორემ სხვა რაა ეს ცხოვრება,
 ვერც-უინ გაიგო,
 ცაზე ღრუბლები საოცნებო
 შენი ფრთებია,
 ქარმა ფოთლები უმოწყალოდ
 ფეხქვეშ გაიგო
 და შენ ერთს გესმის,
 ეს წვიმები
 რაზე ჰყვებიან.

თვალების პეიზაჟი

ის არის შენი,
 რასაც მხოლოდ მშერით მიწვდები,
 რასაც დაიტევს პეიზაჟი
 შენი თვალების,
 ღამის ვარსკვლავებს ჩაიხატავ
 სულის სარკეში,
 შერე ვარსკვლავებს შენ თვითონვე
 შეეფარები.
 აქ არის შენი საუნე და
 სულის კედლები
 გადახანძრულა ვარსკვლავების
 მკრთალი ალბებით,
 ხეტიალისას ფიქრში სადმე
 გადაგეყრები
 და შეიცვლება
 პეიზაჟი ჩემი თვალების.

თეთრი ფურცელი

ზომ შეიძლება, დღეს მე გაეწუმდე,
 თეთრმა ფურცელმა მითხრას – რა იყო.
 ან რა მოხდება, კალმის მდინარემ
 მოულოდნელად თუკი წაიღო.
 ილაპარაკე, თეთრო ფურცელო,
 დღეს მე ვარ შენი დარდის მპარავი
 და ვერ დარჩები, ალბათ, უცვლელი,
 როცა გეხება ჩემი კალამი.
 შენ იბალები... სიტყვების ფეთქვა
 აგახშიანებს მზით და სიცოცხლით
 და იმას იტყვი, რაც უნდა გეთქვა,
 რაც სიტყვებამდე ისეც იცოდი!

დავეკარგოთ ქალაქს

მოდი, დავეკარგოთ ქალაქს –
 ფიფქებმა გვეძინონ და...
 ვერ გვიპოვონ,
 წვიმებმა გვეძებონ და...
 ვერსად გენახონ,
 ჩვენ კი თეთრ ღრუბლებში,
 ცასთან ახლოს,
 დავილოთ ბინა...
 – მოდი, დავეკარგოთ ქალაქს,
 მერე ერთმანეთის გულუბში
 დავიკარგოთ.

დილოგი თოვაში

მოდი, დავზავდეთ,
 რომ ყველაფერს თავისი გზა აქვს,
 მთვარე ანთე,
 თუ სანთელი ხელში გიქრება,
 რომ არ ველოდით,
 წელს ზამთარსაც თავისი გააქვს,
 მთელი სამყარო დავგაცალა
 სულზე ფიფქებად.
 რა სითეთრეა...
 რა აზრი აქვს სიტყვას ან ფრაზას,
 სული ამაღამ თეთრი ფიფქით,
 ალბათ, დათვრება.
 და შენი სუნთქვაც
 კალამს ერთვის, ო, ისე ნაზად,
 ალბათ, მოუწვევს ამ ლექსებში
 გამოზამთრება...
 რა შორეული სევდა მოაქვს
 ანდამატს ფიფქის...
 მარტო ვარ, თუმცა
 ასე ახლოს რად მეგულები,
 თუ ამ თოვაში შემიცვიდა
 ცოტათი ფიქრი,
 ვიცი, გაათბობ
 შენი თეთრი ხელისგულებით.

მეტამორფოზა

დაიფავილეს უკვე კვირტებმა... ეს გაზაფხულიც
 საღაღაც წავიდა... ზინარ კუთხეში და აკვირდები:
 ვინ ხარ, სადა ხარ ანდა რა გინდა?!
 აი, სამყარო! – უნდა იცოდე, რომ დედამიწა
 შენი სახლია... და, რა თქმა უნდა, ჩვენი სიცოცხლეც
 ამ გაზაფხულის ხეზე ანთია.

ღვლით ჯავახიშვილი

გასეირნება ზუშჩინოში

პუშჩინო მოსკოვის სამხრეთით, ას ოცი კილომეტრის დაშორებით მდებარე პატარა პროვინციული ქალაქია; საბჭოთა ეპოქაში „აკადემიური“ სტატუსი ჰქონდა და მასში ძირითადად ბიოლოგიური განხრის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები იყო განთავსებული; მათგან ერთ-ერთში თხუთმეტოდე წლის წინ ჩემმა უფროსმა ვაჟმა ასპირანტურა გაიარა, რის გამოც, ერთი-ორჯერ, შემოდგომით, მეც მომიხდა ამ ქალაქში ყოფნა. დღეს რა ხდება იქ, ცხადია, აღარ ვიცი.

მოსკოვის ჯოჯოხეთის გავლით პუშჩინოში მოხვედრილ მგზავრს თავი ნამდვილ სამოთხეში ეგონებოდა: სიმშვიდე, ნესრიგი, სისუფთავე, წყალუხვი და მდორე ოკა თავისი ლამაზი, ტყიანი ნაპირებით... სხვა რაღა უნდა ჩემნაირ ბუნებისმოყვარე ადამიანს?!

გზა მოსკოვიდან პუშჩინომდე ლარივით სწორია და თავიდან ბოლომდე წინვოგნებისა და არყის ხეების შერეულ ტყეში მიიჭიმება. შემოდგომა ყველგან წლის საუკეთესო დროდ მიმაჩნია და ეს აზრი არც იქ ყოფნისას შემცვლია.

ცნობილია, რომ რუსეთში ძალიან მაღალ დონეზე დგას სოკოს კულტურა; მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობა ზედმიწევნით ერკვევა ამ ერთობრთულ საქმეში ისევე, როგორც კენკროვნებსა თუ სამკურნალო ბალახბუღახში და ტყის ნობათის აქტიური მომხმარებელია არა მარტო პოტენციურად, არამედ, თუ შეიძლება ასე ითქვას, კინეტიკურადაც. ჩემი ამგზავრობისას თვალნათლივ დავრწმუნდი ამაში: მთელი ას ოცი კილომეტრის მანძილზე, მოსკოვიდან ვიდრე პუშჩინომდე, გზის ორთავ მხარეს მსუბუქი მანქანების ისეთი მჭიდრო და უწყვეტი მწკრივები იდგა, ძალიანაც რომ მოგვდნომებინათ,

ველარსად ჩაეკვებოდით. თუ რატომ იცინა მათ ეს საქმე ჩვენზე გაცილებით უკეთ და რატომ მისდევნენ მას ასეთი ვატაცებით — ამაზე მე საკუთარი მოსაზრება მაქვს და მკითხველმა განსაჯოს, მართალი ვარ თუ ვცდები: იმიტომ, რომ ისინი ჩვენზე ბევრად უფრო გვიან გამოვიდნენ ტყიდან, პირდაპირი და არა გადატანითი მნიშვნელობით. აქ არ შემოიძლია არ გავიხსენო ერთი ქართველი მენშევიკის (თუ არ ვცდები, კაკი ნერეთლის) ცნობილი რეპლიკა, „ნასროლი“ თავისი რუსი ოპონენტების მისამართით: „კოგდა ვაში ვ ლესუ ბროდილი, ნაში ევანგელიე პერეგოდილი“-ო

ერთი ორგან, ავტობუსის ფანჯრიდან, ვეებერთელა საგზაო სტენდს მოვკარი თვალი: „რუსკი ლეს“-ო, იუნყებოდა მსხვილი წარწერა. კიდევ კარგი, რუსულად კითხვა ვიცი-მეთქი, გავიფიქრე, თორემ ხომ შეიძლებოდა აფრიკის საგანგებო მკონებოდა თავი?!

ქალაქსაც გარშემო იგივე „რუსკი ლეს“ აკრავს და საითაც უნდა გაიხედო, მით უფრო, მეცამეტე სართულის აივნებიდან, მას არც ბოლო უჩანს და არც თავი. ვამოგნებელი მასშტაბებია! ოთხივე მხარეს, თვალსაწიერზე, სულ ცოტა, ხუთ-ხუთი საქართველოსხელა სივრცეები გადაჭიმულა, ხოლო იმაზე რაღა ითქმის, რასაც მხოლოდ გონების თვალი თუ განვდებ? და განა გასაოცარი არ არის, ასეთ უკიდურეს სივრცეთა პატრონს კიდევ სადღაც, ამ სივრცეთა გარეთ რომ უჭირავს თვალი?! მართლაც უსაზღვრო ყოფილა იმპერიული არსის სიხარბე და გაუმადლობა...

ჩემი ეს სერიოზული ფიქრები, ვიცოდი, პუშჩინოში ჩასვლისთანავე უმალ დილის ბურუსივით

გაიფანტებოდა: იქ ხომ ჩემი ერთადერთი ახლად ფეხადგმული შვილიშვილი თინანო მვეჯულებოდა და, ძნელი წარმოსდგენი არ უნდა იყოს, რა სინაზე და რა განცდები დამიტრიალებოდა გულში. მასთან ერთად ქალაქის მშენებელი პარკში თუ ტყიან შუბოგარეშში სეირნობა თუმც დამალავი, მაგრამ უდიდესი სიამოვნება იყო ჩემთვის. სწორედ ერთ-ერთი ასეთი გასეირნების გახსენება ჩემი ამ ჩანაწერის მიზანი, რაც, ვფიქრობ, საინტერესო უნდა იყოს არამარტო ჩემთვის.

ჩელი ბავშვების სატარებლად მეტად მოხერხებული, ორიგინალური ჩანთა ეგ ზოტიკური სახელით - „კენგურუ“ იმხანად საქართველოში სიახლე იყო და მისი პირველი თუ არა, ერთი პირველთაგანი მომხმარებელი, დიასახ, მე ვახლდით. ჩავსვამდი ხოლმე ჩემს პატარა, მოუსვენარ თინანოს და დავასეირნებდი ხან „შხიურში“, ხან ზოიპარკში, ხან ოქროყანაში... პუშკინოში ხომ ეს „კენგურუ“ ჯერ არავის ენახა და ამის გამო თინანო და მე ლამის ქალაქის ღირსშესანიშნაობად ვიქცეთ. „კენგურუ“ პიჯაკის ქვეშ შეკეთა ხოლმე და არ ჩანდა; პიჯაკი ერთ ღილზე მქონდა შეკრული და, რაკი ორივე ხელი თავისი უფალი მქონდა და ბავშვი არ მეჭირა, ეგონათ, იმ ერთ ღილს ევნდობოდი - ყოველ ნაბიჯზე მაჩერებდნენ და ჭკუას მარტობდნენ. ერთხანს ავით კიდევ ვერთობოდი: უცერად გავიხსნიდი ხოლმე იმ ერთადერთ ღილსაც და ჭკუის მასწავლებლებს, განსაკუთრებით - ლამაზ ქალებს, გულგებს ვუხუთქვანიდი... ერთი სიტყვით, „კენგურუს“ წყალობით პუშკინოში ცივრიცხოვან მოსახლეობასთან ფრიად თბილი ურთიერთობები გავაბა.

ერთხელაც ქალაქის პარკში ერთი სიმშაპითური კაცი „დამემგზავრა“, ისიც თავისი შვილიშვილით, ხუთიოდე წლის ცისფერივალა, ქერთამიანი გოგონათი. თვითონ პაპა ასაკით ჩემზე უფროსი ჩანდა, თავით ფეხამდე ვერსობდა იყო გამონაკეობი და მისრა-მისრითაც აშკარად დახვეწილი ინტელიგენტის შთაბეჭდილებას ტოვებდა. ასეც აღმოჩნდა. თავდაპირველად „კენგურუთი“ დაინტერესდა, დიდის მონინებითა და ბოდშიებით გამომკითხა მისი წარმომავლობა, მოიხონა და გამოცდილების დაუზარებელი ვაზიარებისთვის ათასი მადლობა მომხასყენა. მერე უკვე ჩემი და თინანოს ვინაობითაც დაინტერესდა და ძალიან ტაქტიანად, ძალდაუტანებლად ჩვენ შესახებ ყველაფერი მაამბობდა. შივადაშიგ, პარალელური ჩანართების სახით, თავისი ცხოვრების ამბებსაც მიყვებოდა და, თუმც მის მონაყოლში საინტერესო არაფერი იყო, რატომღაც მაინც საინტერესოდ ისმინებოდა. მოკლედ, კულტურული, განათლებული და სასიამოვნო მოსაუბრე გამოდგა, ბავშვებისა და ბუნების მოყვარული, ხელოვნებაში, ლიტერატურაში, მეცნიერებასა და მუსიკაში - ყოველ შემთხვევაში, ჩემი საზომით - საკმაოდ გათვითცნობიერებული. ჩემი გული განსაკუთრებით იმით მოიგო, რომ, როცა თინანოს მიეგერ-მიესიყვარულა, მის სინაზესა და ალერსიანობას სიყვალის ნატამალიც კი ვერ ვიგრძენი. იოლად ვადაუზხადე საზავიერო: მისი მაშენკაც ისეთი მომზინლავი არსება იყო, რომ იტყვიან, გადაყლაპავდი.

ერთადერთი, რასაც ჩვენი საუბარი არ შეხებია, პოლიტიკა ვახლდათ, რაც ადვილი ასახსენელია: იმხანად ამ თემაზე ღიად ან არავინ საუბრობდა, მით უფრო, უცნობ ან ახლად გაცნობილ ადამიანთან, ან, თუ საუბრობდა, მხოლოდ და მხოლოდ ყალბ, ოფიციალურ ჩარჩოებში. ჩვენი საუბრის უფრო დაწვრილებით გადმოცემით მკითხველს თავს არ შევანყენ და მისი ყურადღების გამახვილებას მხოლოდ ამ საუბრის უცნაურ დასასრულ შევეცდებო.

მოკლედ, რომა პაპამ, ანუ „კოლეგებმა“, როგორც ვუწოდებ ერთმანეთს ხუმრობით, საყვარელი შვილიშვილების თანხლებით მეტად სასიამოვნოდ გავატარებ ნახევარი დღე ლამაზ, დამბურულ პარკში და შინაგანად ორივენი უკვე გულითადად დამშობებობისთვის ვემზადებოდი, რომ ჩვენ წინ, მაშენკასთან ერთად თავისი ფეხით მიმავალი თინანო ნაიქცა და სასაცილოდ გაგორდა ბალახში. აგული შემიქანდა, მაგრამ უშაღვე დავემშვიდი, რაღაცის მომხდარა საშიში.

— ადგ, არ იტირო! — ვითომ მკაცრად ვებრძადა სატიროდეთ გამზადებულ თინანოს და მუერ დაწვეყავე, - შენ თვითონ ადექი, შენ ხომ ყოჩალი გოგო ხარ?!

თინანომ მართლაც სანაქებო სიმკვირცხლე გამოიჩინა და, ვიდრე მაშენკა მივეგვლებოდა, უკვე ფეხზე დგა, თან, რაც მთავარი იყო, არ ტირიდა. „კოლეგა“ თვებომონედ გადავხედე, ის კარატომლაც გაკვირვებით შემომეცქეროდა. რამე გაკვირვებათ-მეთქი, უხმოდ, თვალებით შევეკითხე. და იცით, რა მითხრა? როგორ, რუსული ასე გულგინდათ და მაინც კიდევ თქვენ ენაზე ლაპარაკობთ?

გაოცებულად პირი დავავი: ასეთი კაცი რომ ამას გეტყვის, სხვას რაღა უნდა მოსხობოვ?!

გული მეტკინა: ყველაფერი, რაც აქამდე მასიამენა, ერთბაშად გადაყარა წყალობი და ამას ვერცა გრძნობდა, ეგონა, მის ნათქვამს ქათინაურად მივიღებდი.

ვიფორე, ცვდი, იქნებ რამე გავაგებინო-მეთქი, თუმც ამის იმედი მხოლოდ თეორიულად მქონდა, და დამარცხვით შევეკითხე: თუ ღმერთი განამთ, გამაგებინებ, ჩემს შემობლოერ ენაზე რატომ არ უნდა ვილაპარაკო-მეთქი.

დაფიქრდა, ვერაფერი მიპასუხა და ახლა ამით ჩანდა გაკვირვებული; ერთხანს თხასავით უაზროდ შემომიტყუროდა, მერე დამხვედლებების ნიშნად, უხმოდ მომიხადა ქული და თითქოს დარცხენილი გამმორდა. ან იქნებ მომეჩვენა?

სინაწულნარევი გაცვებით ვაგაყოლე თვალ... ეს ამბავი ასე დასრულდა და იქნებ არც არასდროს გამხსენებოდა, რომ არა ერთი საინტერესო შემთხვევა ისევ და ისევ ჩემი პატარა თინანოს ბიოგრაფიიდან, როდის მიყოლაც აქ ძალიან დროულად მეჩვენება.

იმხანად თინანოს ენა უკვე კარგად ამოდგმული მქონდა და, როგორც ყველა მისი თავი, საყვარლად ტიტინებდა. ერთხელ, როცა მუსულზე მედდა და მისი ალერსით ვერ ვძლებოდი, საწინებელა მომიხივდა სათამაშოდ. ცივი უარის თქმა არ ვინდობე და პატარა

ტყელი მოვიფიქრე: მოვიქექე ჯიბებს და ვითომ ვერ ვიპოე. მართლაც, მოვიქექე ჯიბები და... მართლა ვერ ვიპოვე. დამეკარგოდა. გამიხარდა, ტყეში ის თქმარომ აღარ დამეჭირა, შეუნებლად თინანო კი სანთებლას დაკარგვის ამბავი ბებოს ასე ჩაუკაკლა: ყო, ყო, ყო პაპამ ხელი ჯიბეებში და ვერ იპოვაო. უცებ ვერც მივხედი, რას ამბობდა, ამ „ყო ყო ყო“ შემამოთო, ისეც ენა ხომ არ დაება-მეთქი: ცოტახნის წინ დაგვემუქრეს ეს საშიშროება და ძოვს ავიცილებ გამოცდილი ლოგოპედის მეშვეობით. რომ ჩავუყვირი, კი მივხედი, რომ ყველაფერი წესრიგში იყო, მაგრამ ვერ დავიჯერე და ჩემს უმცროს, გრამატიკოს შვილს პაატას მივმართე განმარტებისთვის. პაატა ადამინთა იმ უშიშროებს კატეგორიას ეკუთვნის, რომელიც ბავშვობაში გრამატიკა არათუ სძულთ, არმედ უყვართ კიდევაც, აინტერესებთ და კარგადაც იცინა. ეს თვისება მას, ალბათ, იმ დღიდან დაეკვება, როდესაც ერთხელ, ოთხი წლის ასაკში, სოფლად ყოფნისას, ორლოზიდან ატორებული შემოვიდა ეზოში და, მიზეზი რომ ეკითხებ, გვიპასუხა: ცუდ სიტყვაში ფეხი ჩავდგო. ჰოდა, აი ამ „ბავშობიდანვე გრამატიკოსმა“ ასე განმმარტა: „ყო“ სავსებით სწორი ფორმაა ზმნისა და მას „ნამყო წყვეტილის უსრული ასექტა“ ჰქვიაო.

ისე გავოცდი, ლამის მისტიური განცდა დამეუფლა: მართლაც და, საიდან უნდა სცოდნოდა სამნახევარი წლის ბავშვს ზმნის ასეთი უჩვეულო და რთული ფორმა, რომელიც სალაპარაკო ენაში, პრაქტიკულად, არც კი იხმარება? ეს ხომ ნიშნავს იმას, რომ მშობლიური ენა ადამიანს პატარაობიდანვე ძვალრიბში აქვს გამჯდარი?! და რაკი ეს ასეა, რატომ უნდა მოინდომოს ვინმემ, თუნდაც პოლიგლოტმა, მისი დაეინყება და სხვა ენაზე გაცვლა? ეს კითხვა რიტორიკული არ გახლავთ და იგი კვლავ ჩემი პუშჩინოელი „კოლეგისა“ და ძმათა მისთა საყურადღებოდა დასმული, თუმცა ვეჭვობ, რომ ოდესმე შესიმინონ და მით უფრო – გამცენ პასუხი.

ბარემ აქვე ერთ პატარა ამბავსაც მივაყოლებ, რადგან ისიც ამავე კონტექსტში ფდება, თუმცა ქრონოლოგიურად წინა ორივეზე ადრეულია.

ყველა მომსწრეს ასსვენს, იმედია, 1978 წლის 14 აპრილი. მღელვარებაა თბილისსა და მთელ საქართველოში: ქართული ენის სახელმწიფოებრივი

სტატუსის დასაცავად ახალგაზრდობა ქუჩაშია გამოსული. უფროსებს არ დაგვეინყებია 1956 წლის 9 მარტის მწარე ვაკეუბლი, შვილები ქუჩაში არიან ჩვენ რა გავაჩვენებთ შინ?

მთავრობის სასახლისკენ გავრბივარ, იქაა ეპიცენტრი.

მთანინდის ვინრო ქუჩებში, ვიცით, ტანკები და მერვე პოლიკა განლაგებული. რუსთაველის პროსპექტზე ნაცნობი მხედება, ოთარ ბერიძე, თავისი პირველკლასელი თამუნიათი. ვაკეთილები ჩამოლიათ სკოლაში. ოთარი თვალს მიკრავს და მეჩურჩულება, ჰკითხვ ერთი ბავშვს, რა ხდება-თო. მეც ვეკითხები, თამუნია, რა ხდება-მეთქი.

დედანას გავრთმევნი – სასაცილო ჩლიფინთი მიპასუხებს თამუნია, რაღაც არაბავშვურად აელღებულთ.

მთავრობის სასახლესთან მიახლოება თანდათან ძნელდება, სტუმენტობითაა იქაურბოა ვადატენილი. მათში მეგულებს ჩემი უფროსი შვილი და უკლებლივ ყველა მისი მეგობარი.

მიუხედავად ხალხმრავლობისა, ავისმომანსავებელი სიჩუმე ჩამოწოლია ირგვლივ. უკანდახევას არავინ აპირებს, სასწორზე ერის არსებობა და ქვეყნის ბედია შეგვედობი.

„დასხედიო!“ – გაისმის მოწოდება და ყველანი ძირს სხდებიან, ქვაფენილზე. მეც ვჯვდები, ცხადია, თუმცა წელკავი მანუხებს და ძალიან მიჭირს.

ერთი ჯავაფილა რჩება ფეხზემდგომი, დაახლოებით ოცტყიანი; ქალებიც უჩვევია; უხმოდ უღერებენ მუშტებს მთავრობის სასახლეს, აშკარად აღფოთებულნი; ერთმანეთსაც უხმოდ, ენერგიული შესტებიან და მიმიკით ესაუბრებიან – ყრუ-მუნჯები ყოფილან, ახლადა ვხედები; მაშ, რაღა აელღებვთ? მათ „ენას“ ხომ არავფერი ემუქრება? და მაინც აქ არიან, თავის ხალხთან – აი, ეს მესმის! უცებ ვმშვიდდები და გულს მტკიცე რწმენა მივსება: ვერა, ასეთ ერს ვერსოდეს მოსპობს თუნდაც საუკუნოვანი პოლიტიკური ბოროტება, ცივი, მომწუსხავი ქარივით რომ უბერავს ჩრთილოთიდან, საიდანაც ზოგისთვის, თუკი საჭირო ხდება, თურმე მზეც ამოდის.

ხარბი მეთევზის ამბავი

თევზაობას ნადირობაზე არანაკლებ სცოდნია გატაცება; ანკესით თევზაობას ვგულისხმობ, თორემ ზოგი ბადეს უფრო სიაშოვნებით და მარჯვედ ხმარობს; ასეთს, წესით, მეზადური უნდა ერქვას; ერქვა კიდევ ერთ დროს, მაგრამ დღეს ეს სიტყვა, რატომღაც დაეინყებულა. თევზის ჭერის კიდევ უამრავი სხვა ხერხიც არსებობს, დასაშვებია და დაუშვებელიცაა და, მიუხედავად იმისა, თუ ვინ რომელს ამჯობინებს, ყველა მეთევზედ მოისხენიდა, რაც, ცხადია, დიდი უსამართლობაა. აბა, შეიძლება მეთევზე ერქვას იმას, ვინც წყალში სანამლავს ყრის

ან დინამიტს აფეთქებს? ასეთები კი არც ისე ცოტანი არიან და მათ ისევე დაუწოდებლად უნდა ვებრძოლოთ, როგორც მღრნელებსა და სხვა მავნებლებს. ზოგ ქვეყნებში ეს ასეც ხდება, ზოგში არა, ხოლო ჩვენში ხომ ისე ცუდადაა ამ მხრივ საქმე, რომ ხმაც კი არ ამოგველება; ამაზე ვერა და ლაპარაკი არაფრის მაქნისია; მკაცრი, ქმედითი ზომებია მისალბები, რასაც სახელმწიფო უნდა ახორციელებდეს; ამისთვის კი სულ „ცოტა“ რამაა საჭირო: სახელმწიფო უნდა არსებობდეს... აუჰ, საითაც არ მიწოდდა, მაინც იქით გაუხევი! უნდა მოგბრუნდე,

თორემ თევზაობა განზე დამრჩება.

ჩემი აზრით, ანეკისთ თევზაობა, თავისი არსით, ყველა სხვა ხერხთან შედარებით, უფრო აზარტული, უფრო დახვეწილი და უფრო მისაღები. სათევზაო ფოხის ტარზე დამაჯერებელი მბრუნავი კოჭი ზედ დახვეული ნეილონის გრძელი ლარით და ამ ლარის ბოლოში, ნემსკავის ცოტა ზემოთ, მიხვივით ასხმული ტყვიის სიძიმე საშუალებას იძლევა, შორს მოისროლო და ნებისმიერ ადგილას ჩაადგო წყალში თევზის მისატყუარი – ნემსკავზე ნამოცმული ჭიალა იქნება ეს თუ სხვა რამ, მაგალითად, რკინის ემალირებული, ბრჭყვილა „ლიფსიტა“ სამმაგი ნესკავით ბოლოში. ეს არც მთლად იოლი სქემა და შედეგაწინ თევზაობისთვის დახვეწილ ოსტატობას მოითხოვს.

ერთი ვერელი მეგობარი მყავდა (ვინც თევზაობა მასწავლა), ოური ახალაძე – ნამდვილი თბილისელი კაცი ამ სიტყვის ძველმეორე, საუკეთესო გაგებით; პროფესიით შესანიშნავი მელნივე და მევენახე იყო, ამავე დროს – ბუნების დიდი მოყვარე, ჭეშმარიტი ქომაგი და ჩარწეულბერი მცოდნე. მასთან ერთად სათევზაოდ სიარული აზრანის სიამონება და ლაღი სიხარული იყო, თუნდაც ვერაფერი დაგვეჭირა, რაც იზივითად ხდებოდა; უფრო ხშირად თითო ანეკისთ დღაუფერული ზომის ჭანრებს, კობრებსა და ლოქოებს იჭერდა, ამ საქმის დიდოსტატი იყო და მისი თევზაობის ცქერა ლამის ესთეტიკურ სიამოვნებას მგერიდა. რაც ის აღარა მყავს, თევზაობას შევეშვი, რაკილა მისი დაკარგვით გამოხვედრია სინაზლის სიმწარეს ველარ მიქარებდა; იქამდე კი ბევრი, ბევრი ტყილად მოსაგონარი ღამე გვეთვითა ერთად მტკერისპირას, ქსანზეც, არავეზეც, ქციაზეც და ვინ მოთვლის, კიდევ სად არა. უმეტესწილად ორნი დავედილით, ზოგჯერ კი სხვებზეც შეგვერეოდნენ ან ჩვენ შევერეოდით სხვებს; ამ სხვებში ათასნაირი ჯურისა და პროფესიის ადამიანებს უხვდებოდათ: ექიმებს, ინჟინრებს, მეცნიერებს, კომპოზიტორებს, მხატვრებს, მოქანდაკებს, პროფესიონალ მე-თევზაებს... უმეტესობა ნორმალური ხალხი იყო, ვინც პირველ რიგში სიამოვნებისთვის თევზაობდა და არა „საშოროსათვის“; ასეთები, ჩვეულებისამებ-რად, თითო არ ორი სათევზაო ფოხით სარგებლობდ-ნენ და მცირედი ნადავლითაც კმაყოფილებოდ-ნენ, ზოგი კი ისეთი ხარბი გამოერეოდა, ვინც უამარ-რავ სპონინგს დაათრევდა და აღარავის უტოვებდა სათევზაოდ ვარგის ადგილს მდინარის გაყოლებასზე; მათთან ერთად თევზაობა, ცხადია, არ გვიყვარდა, მაგრამ ვიტანდით, სხვა გზა თუ არ გვექონდა; ხშირ-ად სწორედ მათი მანქანით ვისვდებოდა მგზავრო-ბა, თუკი აზერბაიჯანისკენ გაგვიწევდა გული, სა-დაც მტკერის ზღაპრულ ქალღმბში მარტო გავლა-გამო-ვლავა კი ანეით აუნერეოდ სიამოვნებას გვანიჭებდა.

ერთი ახალი კაცი ჩემმა დაუფინავრამ ოურიმ გამ-აცნო; ვიდრე პირადად გამაცნობდა, წინასწარ მოკ-ლედ დე გასაგებად დამიხასიათა: არანაკლებ ათი-თორმეტ სპონინგით თევზაობს; ამით ყველაფერი ითქვა, რისი ვათავალისწინებაც იყო საჭირო, მაგრამ მანქანა მისი იყო და ამ ყველაფერზე თვალის დავხუ-ჭე; თანაც ეს კაცი მილიციის მუშაკი გახლდათ

(გვარს, ცხადია, არ გავამხელ და მხოლოდ კაცოდ მოვისხენიებ); ამას ადვილად მივახვედრებდათ მან-ქანაში ყველაზე გამოსაჩენ ადგილას საშუალოდ ექსპონირებული საგანგებო „გამოფენილი“ მისი ფოტოსის ქუდი, რომლის წყალობითაც „მწვანე შუქი“ აზერბაიჯანის გზებზე გარანტირებული გვექონდა. ამ კოზრის დაუფასებლობა უგუნურობა იქნებოდა ჩვენი მხრივ და ამიტომაც ვუგვეულოდით დამოუკიდებლობის შეზღუდვით გამოწვეულ დის-კომფორტსა და კაკოს კაპრიზებს, რაც შემდეგში მკომარეობდა: კაკო ანესებდა თევზაობის დაწყებ-სა და დამთავრების დროს; კაკოს ნებით უნდა გვე-საუზმა ყველას ერთად ან ყველას ცალ-ცალკე; კაკო ირჩევდა სათევზაო ადგილს, თავისი სპინინგებით იკავებდა ხელსაყრელ პოზიციებს და მხოლოდ ამის შემდეგ გვეძღვოდა ჩვენი საშუალება ჩვენი საჭურ-ვლის განყოფილსა და ადგილის ძებნისა ამ „ცის ქვეშ“... ასეთი ამკარა და ურცხვი ჩაგვრის ატანა დიდხანს, რა თქმა უნდა, შეუძლებელი იქნებოდა და ჩვენი მოთმინების ფილაც უკვე სახვე იყო, მაგრამ ერთმა სასაცილო შემთხვევამ აჯანყებისა ან ბოკოტის არცთუ სასიამოვნო გარდუვალობა თავიდან აგაეც-ილა.

სადღაც აზერბაიჯანში ვთევზაობდით მტკ-ვარზე, სად – ზუსტად აღარ მახსოვს; გრძელი, გამ-ლილი, ქვიშაწინ ნაპირი იყო; მდინარე ერთ ღრმა ტოტად მეთდინებოდა, რომლის სიგანეც საშო-ცოდვე მეტრს არ აღემატებოდა – მშვენიერი სათ-ევზაო ადგილი იყო.

გალმა მხარეს, ნაპირთან ახლოს, პატარა სოფე-ლი მოჩანდა: ალიზით ნაშენი უსახური სახლი იდგა რამდენიმე; ხალხსაც ვხედავდით: ბავშვები დაჭერ-ობანას თამაშობდნენ; ქალები სარტებს ფენდნენ; კაცები უქმად ისხდნენ და ჩაის სვამდნენ, ზოგიც ყალიონს აბოლოებდა; ურცხვი ქათამი, ინდაური, იხვი და ბატი ირეოდა წყლისპირას; ცხვრის პატარა ფარაც ინვა მზეზე და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ერთი აქლემიც კი დავინახეთ; ნამდვილ პასტორალს ჰგავ-და, მესრულეულს აღმოსავლურ ყაიდაზე.

მზე ზენიტში იყო და უღმერთოდ ცხელადა; ქვი-შისიე გახურებულიყო, ფეხშიშველა ვერ გავივლიდი. მთელი ამ გრძელი ნაპირის ორი მესამედი, ტრად-იციულად, კაკოს სპინინგებს ეკავა, ჭარბი ქვიშაში ჩარჭობილებს; ოურის და მე, გარემარბებივით, კვ-ლავ განაპირა, ყოვლად უფარგის ადგილები გვერ-გო; შტერებივით ვისხედით და კაკოს უნიჭო თევზ-აობას ვადევნებდით თვალს; ადგილის გამოცვლას აზრი არა ჰქონდა, რადგან ქვიშაწინ ნაპირს აქეთ-იქიდან გაუვლიდ ეკალ-ბარბით ეკრა და წყალთან მის-ადგომად კოლომეტრობით მანძილი გვექნებოდა მოსავლელი; ოურისას, არ ვიცი და, ჩემს მოთმინებ-ის ფილას თავზე უკვე მენისი კი გავეკეთებინა.

კაკოს ეს ყველაფერი სულ ფეხებზე ეკიდა; დაუზარებლად დარბოდა ერთი სპინინგად მყო-რემდე, ხომ არაფერი მოედოო, სინჯავდა ხოლმე; მერე კვლავ ძირითად ადგილს უბრუნდებოდა პოზიციის ცენტრში, საიდანაც ფეხზედგომულა თევზაობდა ორმაგტარანის სპინინგით ხელში. აი, კიდევ ერთხელ, ვინ მოთვლის, უკვე მერამდენედ,

ახალი ჭიაყელა ნამოაცვა ნემსკავს, ღონიერად მოიქნია ჯოხი და შუბილით გაისტუმრა ტყვია მდინარის შუაგულისკენ, მერე გაქვევდა და მოთმინებით დაელოდა ყველა მეთევზისთვის სანუკვარ მომენტს, ანუ – დიდი თევზის „დარტყმას“ ანკესზე...

ხუთი წუთიც არ ვასულა, რომ აურსულდა ნატვრა: ეტყობა, მძიმედ იგრძნო ხელმა „დარტყმა“, ისეთი განწირულის ხმით აყვირდა უცებ კაკო, არიქა, მიშველეთ, ვირი დამიჯდა, ვირიო, მართო ვერ გამოვიყვანო... („ვირი“ დიდ თევზს შქვია, „დაჯდომა“ კი ნემსკავზე ნამოგებებს ნიშნავს მეთევზეების ენაზე).

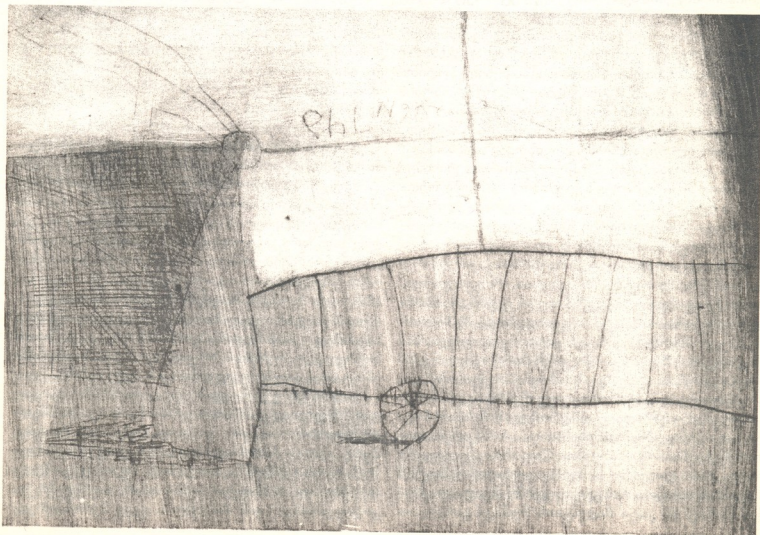
ურთიერთსოლიდარობა თევზაობისას დაუნერვლი კანონია და მისი უფლებელყოფა არავის ენატიება: ამიტომაც დაუფიქრებლად გამოგებმაურეთ კაკოს ძახილს და სასწრაფოდ გავეშურეთ მისკენ...

უცნაური ჩოჩქოლი ატყდა ამ დროს გაღმა სოფელში, ქათმები აკრიახდნენ, ბატებმა ფრთები ააფართუნეს, დიდი თუ პატარა, ყველა წყლის ნაპირს მოაწყდა და ჩვენკენ იწყეს ცქერა, მერე კი, მოულოდნელად, ქვები დაგვიძინეს; მანძილი, როგორცა ვთქვი, სამოციოდე მეტრი იქნებოდა, მაგრამ მოგესხენებათ სოფლელი ბიჭების ოსტატობა ამ საქმეში, სეტყვასავით დაგვაყარეს; იური და მე, საბოლოოდ, გადავრჩით, აი, კაკოს კი არ ასცდა და ერთმა მოზრდილმა ქვამ თავი გაუტეხა, წითლად შეეღება სახე; გადარიბა კაცი, დააძრო „ტეტე“ და პურში გაისროლა ორჯერ თუ სამჯერ; ამან სათანადოდ იმოქმე-

და დაწამსვე შეწყდა ქვების სეტყვა, მაგრამ გატეხილ თავს, აბა, რაღა ეშველებოდა?! ვაყარეთ და ვაყარეთ თუთუნი ჭრილობაზე და, როცა სისხლისდენა შევუჩერეთ, მერეღა ვცადეთ, მომხდარში გავრკეველიყავით.

ისევ იური მიხვდა, რაშიც იყო საქმე; მის ვერსიას, რომ იტყვიან, წყალი არ გაუვიდოდა: კარგ ადგილსა და დიდ თევზს დახარბებულ კაკოს მეტისმეტად ღონიერად მოსვლია ჯოხის მოქნევა და ტყვია, ნემსკავიან-ჭიაყელიანა, გაღმა ნაპირზე დაუგდია (კიდევ კარგი, ვინმეს არ მოარტყა), ჭიაყელა ბატს გადაუყლაპავს და ნემსკავზე ნამოგებულა; ამ ბატს მოათრევდა თურმე კაკო და დიდი თევზი კი ეგონა, ხოლო, რაც ამას მოყვა, უკვე მოგახსენეთ...

მას შემდეგ კიდევ რამდენჯერმე ვახლდით კაკოს სათევზაოდ და მის საქციელში მნიშვნელოვანი ცვლილებები შევამჩნიეთ: მკვეთრად იკლო მისი სპინინგების რიცხვმა (ათი-თორმეტიდან სულ რაღაც ორამდე დავიდა). – ეს ერთი, და მეორე: საოცრად თავაზიანი და დამთობი გახდა, აღარც კარგ ადგილებს იჩენებდა და აღარც ცალკე საუზმობას ამჯობინებდა (არადა, ცალკე თურმე რა დელიკატესებს მიირთმევდა!). ერთი სიტყვით, კაცი ას ოთხმოცი გრადუსით შემოტრიალდა, რაღა თქმა უნდა, უკეთესობისკენ; წუთუ ამისთვის აუცილებლად თავის გატეხვა საჭირო? – დამებდა კითხვა და გავიფიქრე: თუ ეს ასეა, იმდენს აქვს ჩვენში კიდევ თავი ვასატეხი, რომ ამას, მტკვრის ორივე ნაპირზე რაც რიყის ქვები ყრია, ისიც არ ეყოფა – მეთქი.

ვაჟა ხორნაული

მამა

ორივე ხელით ხეიბარი.
ბავშვური მხრებით.
ოფლიან შუბლზე ჩამოშლილი
ფერმკრთლი თმები.

მისი სიმდიდრე: სახლი ხისა,
წიგნი და ცელი,
მშობლების სითბომერჩენილი
ნივთები ძველი.

მისი სიმდიდრე: კაფია და
შვილის ხალათი,
ხმაში ღიმილი და თვალეში
სევდა მარადი...

მისი სამოთხის შუაგული
გორი მზისყანის.
მუხლჩაუხრელი ღამეა თუ
დილა სისხამი.

არა ყოფილა ეს ცხოვრება
მისთვის ჭაობი,
ალაღი იყო,
არაფერი ეცხო მზვაობის.

წინაპრის დარღვით ბევრჯერ მოკვდა,
 ბევრჯერ გაქვავდა
 და ნასახლართან იდგა, როგორც
 პაპის საფლაკთან.

ახსოვდა გზები ძველისძველი,
 როგორც ანბანი,
 და ყველგან, ყველგან
 მასთან იყო ბედი ამგვარი:
 მკიდა და მკიდა
 და ყელამდე ჰქონდა სამკალი.

იმ ქვეყანაშიც
 მიაქვს ტვირთი ბავშვური მხრებით,
 ოფლიან შუბლზე ჩამოშლია
 ფერმკრთალი თმები...

უფლისკენ მიგიხარია

რა ხმები ისმის ზეციდან,
 მოწვიმს ბროლი და ლალია,
 ქვესკნელში წყალი დადუმდა
 და მწვერვალებთან ქარია.

რა ხმები ისმის...
 ბრწყინდება
 დღის მხარეები მკრთალია,
 სზვა შუქით განათებულია
 ქოხი, კოშკი თუ გალია.

რა ხმები! – აუძღვრეველი,
 როგორც სამოთხის ნამია.
 გულს მიჰყვები და მაღლდები,
 უფლისკენ მიგიხარია!

მზისქანასა და საორბეს შორის

მარგალიტები ღამის ძონძების,
 მიწის ღუმილში ზეცის ლოცვები.

ზეობის ბინდში შუქი მდინარის,
 გული ფერმკრთალი, ფიქრი მტკივანი.

შორს დარჩენილი ზღაპრის ფერღობი.
 „ისევ მიყვარხარ. ისევ გენდობი“.

ვით მზე სიერციდან უფლის წყაროთი,
 შენი სიღრმიდან სიტყვა ამოდის.

ბავშვისპერანგა, ჩუმი კორდები.
 „შენთვის ვცოცხლობ და შენთვის მოვკვდები“.

მთაზე ღრუბელი მოგვის თვალებით,
 ახალ სივრცეში ძველი ზარები...

ამაღლებული გზები და ხმები,
 ცა ერთადერთი სამოთხე ფრთების.

●
 ჰაერმა ფერი იცვალა,
 გამოჩნდა სივრცე ფშავისა.

რა შეედრება აქაურ
 წყაროს, ქალსა და ყვავილსა,
 ვარსკვლავთა იდუმალებას,
 ძირს ნამად ჩამოტანილსა.

ცის ხმაში, მიწის ფეთქებაში
 სითბოა უფლის თვალისა!

●
 რა ნათებაა და რა მოლია!
 მზე მლოცველივით უახლოვდება
 ზეხმელს, ნისლის ანაფორიანს.

ქალი

ბრაზისგან გაბერილ-გაფხორილი,
 ვეებერთელა ფრინველივით
 ჭერს ნისკარტით დაჰკიდებია
 და სუსხიანად უციმციმებს
 მინისა და ლითონის ბუმბული.

●
 მირაჟი,
 სევდა.
 სიზმარში
 გზელავ.

●
 მარადი
 სივრცე
 დამნათის
 ისევ.

●
 სიყვარულისგან გაკიდებული
 ბეწვის ხიდის ორივე ბოლო
 უფლის ხელშია –
 უფლის ერთგულების გარეშე
 ვერავინ გაივლის...

შენ რომ არ იყო

ტკივილო სიყვარულსა,
 გულს მოდებულო ნამადა,
 ხან სიერცეებში ამიყვან,
 ხან ჩამომავდებ ბარადა,
 შენ რომ არ იყო, ყველა დღე
 გათენდებოდა შავადა,
 სიკვდილ-სიცოცხლე, ორივე,
 ეღირებოდა ჩალადა!

●
 რა ეჭოები
 და რა ფერები.

უფლისეული
 გზა და ყანები.

ქვეყანა –
 დარდი მარაბდელების.

ქვეყანა –
 მსხვერპლი ფარსადანების.

ღმერთი და კაცი

კაცი კიდევ ერთხელ
 (ვინ იცის, მერამდენედ!)
 მზეზე აღრე გამოჩნდა სოფელში.

ღმერთი კიდევ ერთხელ
 (ვინ იცის, მერამდენედ!)
 იმ კაცის სახლში დარჩა,
 რომ ქალის ხელებით
 მისთვის პური გამოეცხო
 და წინდა გაეკერა...

კაცი ვენახში მუშაობდა,
 მტკვნებს ისე შესცქეროდა
 და ისე ეხებოდა,
 როგორც ზარებს ეკლესიისას.

კაცი ვენახში მუშაობდა
 და ღმერთის სიტბოს გრძნობდა
 ცისა და დედამიწის
 სიტბოსთან ერთად.
 ღმერთი მასთან იყო
 და, საერთოდ, ღმერთი იყო
 ყველა ვენახში,
 ყველა სახლში და ნასახლარის
 სველიან სინუბეში,
 ყველა აკანსა და სამარეში,
 ყველა გულისა და
 პლანეტის ნათებაში
 და იმ გულებსა თუ პლანეტებს
 ისე დასცქეროდა
 და ისე ეხებოდა,
 როგორც სამყაროს
 (ყველაზე დიდი ეკლესიის!)
 სხვიოსან ზარებს...

კაცი ვენახში მუშაობდა
 და ღმერთი იყო
 იმ კაცის სახლში,
 რომ შებინდებისას,
 ვენახიდან რომ დაბრუნდებოდა,
 კიდევ ერთხელ
 (ვინ იცის, მერამდენედ!)
 ქალის გულიდან
 უკვდავების წყაროს წვეთებივით
 გაეწოდებინა სიტყვები ტკბილი.

ნეო ყიფიანი

კაფკასული სამეარო ქართულ სინამდვილეში

ყველაფერი იმით დაიწყო, რომ მანანას ლალატი შევამჩნიე. თითქოს ძველებურად მექცეოდა, მაგრამ მამაკაცური ინსტინქტით ვგრძნობდი, ჩვენი ურთიერთობა ძველებური აღარ იყო. მერე ადიულტერი უფრო აშკარა გახდა. ვარცხნილობა შეიცვალა. შარვლებს, რომლებიც ადრე მოსწონდა, აღარ იცვამდა და თეოებამდე ძლივს მიმწვდომი ქვედა კაბების ჩაცმა დაიწყო; საქმელს, რომლის დამზადებითაც არც ადრე ინუბეზდა თავს, ჩემთან ერთად აღარ ჭამდა; სექსისადმი გულგრილი გახდა. ერთი სიტყვით, აკეთებდა ყველაფერ იმას, რასაც „მამაკაცისთვის საბაბის მიცემა“ ჰქვია. მერე ისე გაკადნიერდა, შულამისას მოდიოდა რესტორნიდან, თურმე იქ მიირთმევედა საქმელს და სიმთვრალე ეტყობოდა. ბოლოს თავის რჩეულთანაც წავასწარი, რომელიც იმ დანებებულების დირექტორი გამოდგა, სადაც მანანა მუშობდა. როცა ვკითხე, რატომ მალაღატომეთქი, მიპასუხა, გართობა მინდაო. გაყრა შევეთავაზე. არც გაყრა უნდოდა. მე რესპექტაბელურობაც მინდა, ამ აზიატურ საქართველოში კი ქმარს გაცოლებულ ქალს მეძავის იმიჯი აქვსო. მოკლედ, იმ პუკელასავით დამემართა, რომელიც არც უნდა მოფრენილიყო და არც უნდა გაფრენილიყო. გადავწყვიტე, დედაჩემისთვის მეთხოვა დახმარება.

მივედი დედაჩემის სახლში. ამ სახლში ვცხოვრობდით მე და მანანაც და სხვა ბინაში გადავედით, რადგან ვფიქრობდი, დასავლეთს ყველაფერი არ უნდა დაუწუნწონოთ და ძალიანაც სწორია, ახალ-გაზრდებს ცალკე ცხოვრების საშუალებას რომ აძლევს-მეთქი. კარი რომ გამიღო დედაჩემმა, ძლივს ვიციანი. არა, არ დაბერებულიყო, გაახალგაზრდავებულიყო, ნაოჭები გააჭკრობოდა, მკერდი ამაღლებო-

და, თეოები დაჰმძიმებოდა, მაგრამ მე ის სახეზე ნაოჭებგაჩენილი და თმაში ჭალარაშერეული დედა მერჩივნა, არასოდეს რომ არ მინახავს არც მჭამელი და არც მძინარე. არც წამოწოლილი და არც დამჯდარი. სასტუმრო ოთახში შემიძღვა: მეგონა, სიზმარში ვხედავდი მის მხრების ქნევას და შემოტმანნილ შარვალს. მე ის სხვანაირი მახსოვდა, ფერეიდუნელი ქართველი გრძელკაბიანი. სავარძელზე მიმითითა დაჯექიო. დავეჯექი და გავიცდი. თვითონაც დაეჯდა, ფეხი ფეხზე გადაიდო. სავარძელს შორის დადგმულ პაჭარა მაგიდაზე სივარტის კოლოფი იდო. ნუთუ?.. ვაფიქრებაც ვერ ვაგებდე. ჩემი გასაჭირი ვუთხარი. ყურადღებით მისმენდა.

- საწყალი მანანა! - წარმოთქვა, მბობა რომ დავამთავრე.

- რაა? - ყურებს არ დავუფერე.

- საწყალი ქალები! ძალიან დაგიტანჯავს.

- მე დამიტანჯავს? სამუშაო უნდოდა და მუშაობს. საქმელს არ ვაგაკეთებო, განმიცხადა და სოსისებს და ნამცხვრებს ვყიდულობდი, მე თვითონ ვაკეთებდი წვნიანს, ხანდახან „საოჯახო ნიგნოც“ ჩაიხედავდი და ახალ საქმელს ვახვედრებდი. ახლა ჩემ ვაკეთებულ საქმელსაც აღარ კადრულობს, რესტორანში სადილობს.

- იცი? ქალია და გართობაც უნდა.

- რესპექტაბელურობაც რომ უნდა? ჩიჩიაც უნდა და ბაბაც?

- ზენონ, შენ კაცი ხარ და შენი ამბავი სხვაა. გინდა, ასჯერ დაანგრევ ოჯახს, მაგრამ რა ქნას საბარლო ქალმა, სახელი რომ უტყდება?

- ჩემი რა გადასახადია? მაგის ვართობისმოყვარეობაზე მე რად უნდა შევეჩირო?

- გამოდის, რომ შენ თანაგრძნობის უნარი არ გქონია.

- შენი აზრით, რა უნდა ვქნა?

- შენც გაერთე.

- საყვარელი გაგიჩინო?

- თუნდაც ევ.

- და ეს სწორი გზაა?

- შენ გგონია, არასწორია? ამ გზას ადგებოდნენ ევროპელი არისტოკრატები ჯერ კიდევ მეცხრამეტე საუკუნეში. ვახსოვს „დორიან გრის პორტრეტი“ ალან მასსოვს, რა გვარია ის ლორდი. ის სხვა ქალთან ცხოვრობდა, მისი ცოლი - სხვა კაცთან, მაგრამ ეს ხელს არ უშლიდათ, საზოგადოებაში ერთად გამოჩენილიყვნენ.

- მერე ამას ოჯახი ერქვა?

- საზოგადოებრივად, მათკენ იყო საზოგადოებრივი აზრი.

- საზოგადოებრივი აზრი? რა თავში ვიხილ საზოგადოებრივ აზრს?

- საზოგადოებას ვატყუებ? ლორდი მაინც ვიყო, რომ საზოგადოების თვალში მყარი ოჯახის ქონა ხელს მამულედეს! თავი მოვიტყუო?

ნერვები მომეშალა. აღმოჩნდა, რომ ჩემ მშობელს ჩემზე მეტად მოეშალა ნერვები. სერფანტიანა ფერფლე გამოიღო, მაგიდაზე დადგა, კოლოფიდან სიგარეტი ამოიღო და გააბოლა. ყველაფერი გასაბები იყო. მე აქ აღარაფერი მესაქმებდა-მეთქი, გავიფიქრე და წამოვიდექი.

- სად მიდიხარ? - მომძახხა.

- მანანას ბინაში. - ვუპასუხე.

- მოიცადე, ნათლიაშენი უნდა მოვიდეს და ერთად ვისადილოთ.

ნათლიაჩემს დავუწყე ლოდინი. დიდხანს არ მალოდინა. მახსოვს, პატარაობისას ამ ჭკვიანთვალეობიან კაცს მუხლებზე ვაგებობდებოდი ხოლმე და საინტერესო ისტორიებს მიყვებოდა. წვერი მიეშვა. ის და მამაჩემი ისეთი უახლოესი მეგობრები იყვნენ, მგონი, რაც მამაჩემი მოკვდა, მას შემდეგ არ გაუპარსავს პირი. მე მასთან საუბარი მიყვარს, რადგან უაღრესად განათლებულია. თანაც ვიფიქრე, ეს მაინც დამითხრა-მეთქი მხარს და მსურველ ხელის ჩამორთმევით და გადაკონცით შევხვდი. სადილს ხელმეუბნებელი ხომ არ შევჭამდი? სააბაზანოში შევედი ხელიწინ დასაბანად.

იქიდან რომ გამოვიდე, ელდა მეცა. ისინი ერთმანეთს ეხებოდნენ.

- რას აკეთებ? - ვკითხე კარგა ხნის შემდეგ. მოხედეს. ახლად დანიახეს, რომ ვუყურებდი.

- ჩვენ დაქორწინებას ვაპირებთ, - ნათლიამ სცადა აესხნა.

- ნათლია და ნათლიდედა? თათრებს სწამთ ნათლიობა.

- კი, მუსლიმან ფუნდამენტალისტებს, რომლებმაც ყველას ემინია, - გაიღიმა ნათლიაჩემმა -

გაკვივე, ზენონ, ჩვენ ერთმანეთი გვიყვარს.

მოეჭრალი და წამოვედი. სანამ კარს გამოვიჯახებუბდი, მომესმა ნათლიაჩემის ხმა:

- ახლა გზად და, გაიგებს.

ჯუმბურთან მივედი. ძმაკაცია, კიდევ ეს გამიგებს - მეთქი. არ შევმცდარავარ. ჩემი დაბეჭევაბა გულთან ძალიან ახლოს მიიტანა.

- ეგეთები არიან ქალები, - მითხრა, - განყდა მაგათი სინისლია მხოლოდ ხორცის კეთილდღეობაზე ზრუნავენ, რადგან სული არ გააჩნიათ, დედაშენისგან არ მიკვირს, რადგან ისეთ ასაკშია, შეიძლება ერთხელ ხორცის საქრელი ცული აიღოს და ნათლიაშენი დაჩეხოს. მანანას სახლში როგორ აჩერებ?

- მაგისია ბინა, განსვენებულმა ბიძამისმა დაუტოვა.

- შენ გაეცალე.

- სად წავიდე?

- ჩემთან გადმობარგდი.

სახლში რომ დავბრუნდი, მანანა ტელევიზორის წინ იჯდა და რომელიღაც სერიალის მერამდენელ აც სერიას უყურებდა.

- უნდა მოვლაპარაკო, - ვუთხარი.

- დამაყადე, - მითხრა ისე, რომ ეკრანისთვის თვალი არ მოუშორებია, - ხომ ხედავ, ვუყურებ?

იძულებული ვიყავი, დივანზე დავმჯდარიყავი და მენახა, საყვარელი როგორ ნაართვა დედას ქალიშვილმა (მე იმის თქმა მინდა, რომ შვილი ქალი იყო, თორემ უბინოება დიდი ხანი იყო დაკარგული ჭკინდა).

- აბა, ახლა მითხარი, რა გინდა? - მკითხა, ის სერია რომ დამთავრდა.

- როგორ მოვიქცე, ჩემთან რომ გაერთო?

- ტელევიზორს უნდა უყურო, რომ ის ისწავლო, რაც არ იცი. შენ ისეთი მოფერება იცი, როგორიც მუხა საუკუნეებში იცოდნენ.

- ტელევიზორში ორალურ სექსს აჩვენებენ. შენი დირექტორი ორალური სექსის მოყვარულია?

- როცა მე მინდებდა, რომ ჩემ ფუწურას ტურებით შეებნო, ჩემ დირექტორს ამის გაკეთება ზიზღს არ გვრის.

- შენ გინდა, რომ ძალღვივთ გავა ვილოკო? - შევძახე გაბრაზებულმა, - ვერ ელოდები!

ჩავალტო ჩემოდანში ჩემი ნივთები და ჯუმბურთან გადავედი. ჩემი მომავალი ვარდისფრად მესახებოდა. ერთ ჭერქვეშ ვიცხოვრებდით ორი მარტოხელა მამაკაცი და ერთმანეთს თავს არ მოვაბურთებდით გაუთავებელი ლაპარაკით. სადილობისას თითო ჭიქს დვინოს გადავკრავდით. ნასადილევს კი სიგარეტების თანხლებით გახუთებს ნაფიქთახლდით. სადამოებით პარკში ვისვირნებდით, გამოვჩნდებოდით ორი სიტყვაძენმა მამაკაცი, შეიძლება ერთმანეთისთვის ერთი სიტყვაც არ გვეთქვა და მაინც გავუგებდით. ხანდახან თვატრში ნაფიქროდ, დავენახებოდით საზოგადოებას და საბოლოოდ დავარწმუნებდით იმ უთითეობის უკვდავებაში, რომელსაც მეგობრობა ჰქვია... მაგრამ ჩემ ცხოვრებას დანყნარება არ ენერა.

ჯუმბურმა "სექსი ვაბში" დამახვედრა. მაგიდაზე ეჩინა ორი ბოთლი კონიაკი და ბონბონიერი

„ლაროშელი“.

– ვიცოდი, რომ მოხვიდოდი, – მიხრა.

ესვამდით კონიაკს, ბრენდთან ბონბონს ვაყოლებდით და გრძობა მომერია. ერთი ბოთლი დაცალეთ და ჯუმბერმა სასმელი ჭიქებში მეორე ბოთლიდან დაასხა.

– შენ გაგიმარჯოს, ჩემო მეგობარო, – დავიწყე გრძობაპორეულმა – ცოლმა მილაღატა, დეღამ მილაღატა და შენ არ მილაღატე. ქალებს ჩემი თავი ხელიდან გამოგლიჯე იმიტომ, რომ ჩემი ძმა ხარ და ჩემი სიყვარული ხარ!

– მე მკითხე, შენ რაღა ხარ, – მომმართა ალელეგებულმა, – შენა ხარ ჩემი სიცოცხლე, შენა ხარ ჩემი მზე, შენ ჩემი უკვდავების წყარო ხარ!.. ქალს რომ კაცი უყვარს, სიყვარულია, მაგრამ კაცს რომ კაცი უყვარს, მეტია, ერთგულებაა...

მომეხვია და ლოყაზე მაკოცა. ვაკოცე. ახლა ტუჩებში მაკოცა. მეგონა, ეს სიყვარულის უმაღლესი გამოხატულება იყო და წინააღმდეგობა არ გამინევიდა, მაგრამ, როცა თავისი ზედა ტუჩის ჩემ პირში შემოყვარდა და ჩემი ქვედა ტუჩის თავის პირში შეყოფა დასცადა, მისი მკლავებიდან თავი გაეთავისუფლეს და სკამიდან წამოვხტი.

– რა გჭირს? – შევეკითხე.

– გეხუტები.

– ეგ არის ჩახუტება, ეროგენულ ზონებს რომ მილიზიანებ?

– შენი სიამოვნება მინდა.

– შენ ქალი ხარ?

– ქალი რაღა? სათამაშოს აძლევს და ჰგონია, მისცა სამყარო. მეტისმეტად ძვირად აფასებს თავის ბინძურ ტყუქს. ფული თუ გამოგართვა, მადლობა უნდა გადაუხადო, რადგან ეს საუკეთესო შემთხვევაა. მე კი თვითონ ვიკისრე ვახშამი.

– ქალის ასეთი ლანძღვა პირველად მესმის. აშკარაა გაცისფერებულხარ.

– ცისფერზე ცუდი არაფერი თქვა, ბარათაშვილს უყვარდა.

– და ჯუმბერმა თქვა:

„ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს,
პირველად ქმნილსა ფერს
და არ ამ ქვეყნიერს,
სიყრმიდგან ვეტრფოდი“.

მე კი მეგონა, ძმაკაცი მაინც დმრჩა. როგორი იმედი მქონდა და როგორ შეეცდი! ჯუმბერი კი აგრძელებდა:

„და ახლაც, როს სისხლი
მაქვს გაციებული,
ვფიცავ მე – არ ვეტრფო
არ ოდეს ფერსა სხვას“.

– კარგი, კარგი, ნუ შემაჯავრე რომანტიკოსი! –

შევაწყვეტინე ლექსის კითხვა. – არ გრცხვენია, ბიჭო? ასეთი ვაჟკაცური სახელი გქვია, ასეთი ვაჟკაცური გარეგნობა გაქვს და ცისფერი ხარ.

– რისი უნდა მრცხვენოდეს? – მიპასუხა ჯუმბერმა. – არაფრისაც არ მრცხვენია. სიცისფრე ყვევილივით გადამდები სენია და ყველა კაცს გადავადლო.

– რატომ მე არ გადამედო?

– ქვეყნის იმ ბოლოში ვაჩნდა, რომელთანაც ჩემი სახლი უფრო ახლოა და შენ სახლამდე ვერ არ მოსულა.

– რა მეთქმის? – შეგრჩეს ჩემთან ერთად კონიაკის დაღვევა, მაგრამ გეყოფა, უნდა ნავიდე. ბუნებრივი კავშირის მოტრფიალე ბოზთან ცხოვრება სჯობია არაბუნებრივ კავშირის მოტრფიალე პედერასტთან ცხოვრებას.

– სად უნდა ნახვიდე, სულიკო? ვერ ხედავ, მორე ბოთლი თითქმის საყსავა? დაჯექი, დავლიოთ და მერე ნადი. როგორ მიყვარხარ!.. შენ ჩემი, იცი, რა ხარ? ღმერთი ხარ!

– ტყუილად მკრეხელობ! მას შემდეგ, რაც შენს ორიენტაციაზე გავიგე, შენთან ერთად ჭიქასლა ავიიბე, შე პედერასტო?

– შენ თვითონ ხარ ეგეთი. პედერასტი ის არის, ვისაც გაუგებრასტების ემინია. ფროიდს არ ემინია გაუგებრასტების და იხალოს თავში ქვა! მან ფსიქოანალიზი იცის. მაგრამ რა დააშავს დანარჩენმა მამაკაცებმა? — ეს გარეწარი ყველას შურაგაცხოფას გვაყენებს-მეთოქ, მოთმინება დავკარგე და საცემად მივამურე. ჯუმბერსაც მოებზრდა ჩემთვის ნითელი კვერცხების გორება.

– განა ჩემი ხელები დამონავებულია? ესეც შენი.. ესეც შენი!.

ისე გააფორებთ შემომიჭია, რომ უკან დავიხიე. გამიგონია, გაუქუღმართებულები აგრესიულობით გამოირჩევიან და შემეშინდა, მაგრამ დალოცოს საბჭოთა წარმოება! კომუნისტების დროინდელი უთო მომხვდა ხელში. მოუქნიე და თავში ჩავცხე. მოჭრილ ხესავით გადავარდა და აღარ განძრეულა. დავიხარე. მკვდარი იყო. უთო საფეთქელში მოხვედროდა. ახლა იმის შიშმა შემპაყრო, რომ გაიგებდა პოლიცია და დამიჭერდა. მერე გულში იმედი ჩამესახა. ამ უოთით ჩემი ოჯახის წევრებს და მათ საყვარლებს სეირს ვუჩვენებ – მეთოქ, უთო სააბაზანოში შევიტანე, გავრეცხე, ჯუმბერის დილის ხალათით გავემშრალე, გაზეთში გავახვიე და ჩემ ჩემოდანთან ეთად წამოვიღე.

ახლა სახლში ვარ და მანანას ველოდები. ლამის ბარიდან ვერ არ მოსულა. რომ დავბრუნდი, შინ არ დამხვდა. რა უნდა გამეკეთებინა? რვეული ავიღე და წერა დავიწყე. ვერ მანანას და იმის დირექტორს ვასწავლი ჭკუას, მერე დედანჩემისთვის და ნათლიაჩემისთვისაც მოვიცლი. ზარი დაირეკა. მგონი, მოვიდა მანანა, უნდა გავიქეცე.

თენგიზ სვანიძე

ოცნების ცაზე ჩანხარ, ვით ხვითო, —
 სულში ნათელი სხვამ ვინ მომფინოს?!
 მე წავალ შენგან მხოლოდ იმიტომ
 ჩემი ტკივილი რომ გაგრძნობინო.
 დარდი ამდენი გულმა ვით ზიდოს.
 ვინ ამიყვავებს იმედს, მზის დარო?..
 მე გულს გიტოვებ მხოლოდ იმიტომ,
 სხვა რომ არავინ არ შეიყვარო.
 გზა ბუდისწერის ვინ აირიდოს,
 გულს თბილს და მართალს
 ვინდა მიპოვნის?!
 მე წავალ შენგან მხოლოდ იმიტომ,
 ტკივილიანი დამრჩეს სტრიქონი.
 სული ცასავით რამ მიიზიდოს,
 ქუდბედიანი ქვეყნად ვინ იყო?!
 მე წავალ შენგან მხოლოდ იმიტომ,
 რომ ვერასოდეს გადაგივიწყო!

მერე

მზე თაკარა აგვისტოში
 სილამაზეს ვერ იფერებს...
 ეს პატარა ატმის რტო შენ,
 დანარჩენი იყოს მერე.
 აგარიდებ ამ ცივ ნიაგს,
 გასმენინებ ტკბილ სიმღერებს,
 გამომართვი ია-ია,
 დანარჩენი იყოს მერე.
 შენ კი ვინდა (ისე მიმზეერ!),
 განვეშორო ამ მთებს, სერებს...
 ყველაფერში ეძებ მიზეზს,
 ყველაფერში ამბობ - მერე.
 ცა გაშლილა, ცა — ედემი,
 ამ ცა-ფირუზს მომავერე...
 ჰა, ეს გულიც, გული ჩემი —
 დანარჩენი იყოს მერე.

●
გარეგია ცრემლები აყვავებულ ცის ფერებს,
ვინ გაშიგებს, ვინ ისმენს ჩემს ნაღვლიან სიმღერებს?..

შეფურნია (თვალები სევდით)! წყვილად მიმომსკვლელს,
ყველა თავის ჯოკონდას ხვდება, ზოგიც - მილოსელს.

მზე, ჩემი მზე ჩადის და გულში დარდი მატულობს,
მაინც როგორ გააშვირე, დღეთა ჩემთა ნატურულო!

ო, რა მწარედ ვიგრძენი გზების გადაფერდება,
დღე, შენ რომ დამილაშე, არასდროს გათენდება!

●
სიყვარულს შენსას ღუმიღში ვმარხავ,
მასხივებს შენთა თვალთა გუგები...
ვით ხარირემი, დროდადრო ახალ
გარემოს ვზვერავე და ვეგუები.
ვისთვის იხსნება, ნეტავ, ცის კარი?
მე შენით ვძლებდი, თუ ვსულდგმულობდი...
გულს ჩემზე წყენა არ გაიკარო,
ისეც მკვდარი ვარ ამ უგულობით!
ზოგჯერ ვარდივით ბედი შეგმოსავს
და გესმის სულის საგალობელი...
გამომეცხადე მხსნელ ანგელოზად,
სიზმარია თუ ცხადი ყოველი?
დიდი ხანია, მოსკდნენ ზვაეები,
და ამომწვანდა მთათა სიმუნჯე
და მოკრძალება შენი თვალების
ჩემში შემოდის ზეცის სილურჯად.

●
მოვარის სანთელზე იწვის წაშები,
ლაშა ჩემი ტანჯვის სათავე...
ჩემი სიკვდილი თუ გეამება,
მოდი ახლავე და გამათავე!..
თუ ჩემს სამოთხეს არ ირჩევ ბინად,
რომ გაგეცალო, მიჯობს, ახლავე...
შენი თვალების მაცდურმა ბრწყინვამ
დარდის თბილ გულზე მიმასაკლავს.
ოცნებების ცა მიიმდება ნისლით,
ვარ ჩაფრენილი იმედის კანჯვოს...
აწონილია სიცოცხლე მისხლით
და მინდა, ტკბილი სიმწარით ვხარავო.
მწუხარე სული ფიქრში მიეუშე, -
ცხადში ვერ ვპოვე სულის მალამო...
ყოველ წუთს მიჰყავს ფიქრი წარსულში
და წარსულიდან გაქცევას ვლაშობ.

ფიქრი მძაღლება, ფიქრი სინანულის,
 სვედა იქსოვება დაბინდულ წამიდან...
 ქალი, რომელმაც მასწავლა სიყვარული,
 სული გამოთენა, — ადგა და წავიდა.
 გული, ჩაწყვეტილი გული, განაბულა,
 აედარი ყოველთვის იწყება დარიდან...
 ქალი, რომელმაც იცოდა სიყვარული,
 სულ რომ მყვარებოდა — იმისთვის წავიდა!
 ცრემლებით აესებია იმედსაც თვალი,
 გულში იხედება ფიქრი სინანულის...
 სად არის, ნეტავ, ახლა ის ქალი,
 ქალი, რომელმაც მასწავლა სიყვარული.

უცნობის დღიურიდან

მადონა ცუცქირიძეს

შენ თბილისელი მადონა ხარ, ვისთვის ჯოკონდა,
 თაიგულივით გული მუდამ შენთან მომჭონდა.

ჩამოიფხრიწა მარტის ზეცამ ღრუბლის ზეწარი,
 ერთ გაზაფხულსაც შენთან ერთად ვერ მოვესწარი!

ცაში განიზნა იისფერი სულის სიმშვიდე,
 კოკობვარდით ნეტავ ერთხელ გულს გამოშლიდე.

ღამის ფიქრებში ვასაფლავებ სულს უთარილოდ,
 ყველა იმედი ბუმბულივით წლებმა წაიღო.

წავიდა მარტი
 იისფერი ქარების ქროლვით,
 ღროც სიცოცხლეა,
 უცნაური და ხელუხლები...
 შორით, მთის გულზე,
 ლილოჭრელოდ ანათებს თოვლი,
 ისე მაცდურად,
 როგორც შენი თეთრი მუხლები!..
 ჩემს ფანჯარაში
 გაზაფხულმა შემოიხედა,
 ცისკენ ჩემსავით გააპარა
 თვალი ბალახმაც...
 უიმედობას შენზე ფიქრი
 ჰყავდა იმედად
 და მთელ სიცოცხლედ ღირდა შენი
 ერთი დანახვა.
 როგორც ხმელ ფოთოლს,
 გამოტაცებს სიზმრის ქარები
 და მოვონება ატირდება

ცის დასავალთან
და მეც დარდს კახურ ღვინოსავით
მივეძალები
და შზეს ჩამავალს
უკანასკნელ სუნთქვას გავატან.

სიასლოვის სიშორე

„ცამეტი წლის ხარ და შენი ტყვეა,
ჭალარა გულის ზმანება ავი“
გალაკტიონი

ვკითხულობ შენს სულს,
ვით ქალღმერთის ხელით მონაწერს,
შენი სიშორე სიახლოვის
მუდამ მიმძიმდა...
შენ სიკვდილამდე ერთ გაფრენას
კიდევ მოასწრებ,
მე კი ერთხელაც ვერ ავწიე
ფრთები მიწიდან.

პატარა ბიჭი და პატარა გოგო

„ბრწყინავდა საარაკო ცა“
გალაკტიონი

ცა იყო მართლაც საარაკო ცა,
ტრფობის ბურანში გხვევდა და როგორ...
პატარა ბიჭმა გოგოს აკოცა,
ჩუმად ატირდა პატარა გოგო.
არავინ უწყის, რა მოხდა მერე,
წუთი წუთს სდევდა უსიამესი...
პატარა ბიჭი უშრობდა ცრემლებს
პატარა გოგოს ნაზი ალერსით.

●
ცივ სიმატოვის მიძივნის წუთები,
ცრემლად დნებიან სულის სანთლები...
ჯოჯოხეთიდან ვილაც ბრუნდება,
მე კი, მე საით მივემართები?!
ბევრჯერ ჩამახმა გულში სურვილი, -
ვერ ვახვერდე სულში სტრიქონი...
სიყვარულს ვეძებ მარტოსულივით
და ვკრძნობ, სიკვდილთან ერთად ვიპოვნი!

ნანა ქარღვა

სიკვდილი სხვა დროს

ნუცა ხაჯალიამ თავი ჩამოიხრჩო. ელვის სისწრაფით მოედო ეს საშინელი ამბავი მთელ სოფელს. გაოგნდა ხალხი და, როგორც საერთოდ ხდება ასეთ შემთხვევებში, პირველი უპასუხო შეკითხვები გაჩნდა: როგორ, რატომ, რისი ან ვისი გულისთვის. სოფელს, როგორც ცნობილია, დიდი ცნობისწადილი აქვს და

ჭორაობის არანაკლები უნარი. პოდა, დიიწყო – ესაო, ისაო, რას აღარ ამბობდა და რაღას არ იგონებდა ხალხი. ნამდვილ მიზეზს კი ვერავინ პოულობდა.

ყველაზე უფრო სოფელს ის აკვირებდა, რომ ნუცა ხაჯალიამ თავი მეზობლის – ნათელა ჯელიას ახლად ამენებული ოდის აივანზე ჩამოიხრჩო, დილით, გამთენიისას. თოკი, რომლისგანაც ნეტარბსენებულს მარყუჭი გამოეცეკვა, ასევე ნათელა ჯელიას ეკუთვნოდა (ნათელა ამ თოკით აბამდა საქონელს).

ყველაფერს თანმიმდევრულად მოვყვებ: ზაფხულის ჩვეულებრივი დილა თენდებოდა სოფელ ღვადაში. ახლად ამონეწერილი მზე ესაღმებოდა დილის ნამით პირსველ ხასხასა მდელს. პირველმა სხივებმა მიუკაკუნეს ნათელა ჯელიას მყუდრო ფაცხას – გათენდაო და ქალიც მყისვე ნამოხტა ლოკინიდან, როგორც ჩვევით მშრომელ გლეხის ქალებს. ჭრელი ჩითის კაბაზე ხელის ერთი მოძრაობით გადაიცვა, ფაცხის კარი გააღო და, ის იყო, გაზმორებაც დააპირა, რომ აივანზე სახურავის დიორზე ჩამოკიდებული ქალის სხეულიც მუნიშნა. ამას რამდენჯერაც აყოლებდნენ მეზობლები, იმდენჯერ ნათელა სიტყვა-ასიტყვით ზუსტად ისე იმეორებდა, როგორც მე ვენერ.

გაგიჟებულმა ნათელამ ისეთი კვიცილი ატეხა, უახლოესი და უშორესი მეზობლები შეყარა. კვიცილზე ნუცა ხაჯალიას ბავშვებიც მოცვივდნენ: ჩამოფხრენილ-ჩამოკონკილი ტანსაცმლით, ნახევრად მშვირები. საცოდაობა იყო მაგათი ცქერა. ყველაზე გულქვა კაციც კი ბაღლივით აბლავდებოდა მათი შემხედვარე. რატომღაც ვერაინ მოისაზრა, ნუცას ობლები იქიდან გაეყვანათ, რომ ამ საშინელებისთვის არ ეცქირათ ბავშვებს. ოთხი ბიჭიდან ყველაზე უმცროსი – რაუკო 12 წლისა იყო. მას ეყო გამბედაობა, მიახლოებოდა დედის გაციებულ სხეულს. ხელები მოხვია დედის ფეხებს, დაეჯაჯგურა – თითქოს ჩამოხსნას ლამობსო. ახლად მოეგო ხალხი გონს, დაფაცურდნენ, ჩამოხსნეს მიცვალებული. მერე და მერე აღმოაჩინეს, რომ ნუცას ერთადერთი «გადასასვლელი» კაბა ეცვა – ეტყობა, წინდანივე ემზადებოდა ამ საშინელი სიკვდილისთვის, ესეც არ იყოს, თავისი ხელით დახლართული მარყუჭიდან, რომ წდამოდა, როგორმე დაიხსნიდა თავს, სული ტკბილია, როგორც ამბობენ და, მოაჯირს მაინც ჩაებლაუჭებოდა – სიკვდილი მტკიცედ რომ არ ჰქონოდა გადანყვებილი.

ნუცა ხაჯალია ქმარში დიდი პატივით დაკრძალა. ომის შემდგომი სოფელი ძალიან ღარიბი იყო, მაგრამ ყველამ ხელი გაუმართა, როგორც შეეძლოთ. ნუცას შეილები ნაადრევად დაკაცებულიყვნენ, ეგ იყო მხოლოდ – რაუკოს ვერ აწყნარებდნენ ვერაფრით. ერთთავად დედის სხეულს იყო გადაფარებული, ხან ძუძუებს უკოცნიდა, ხან სახეს. გამომშვიდობებისას კი პატარა ხელი პორთან აიფარა და დიდხანს ეურრულეობდა დედის სხეულს. მესაფლავე ამბობდა, ზუსტად ვერ გავიგე, მაგრამ რაღაცას ეფიცებოდაო დედას.

ადვილი დასაჯერებელია, რომ ნუცა სიღარიბისა და სასონარკვეთისგან მოიკლავდა თავს. ყველამ

იცოდა, რომ ცხოვრებული ძალიან ნერვული და თავისებური ქალი იყო. უჭირდა ოთხი ბავშვის რჩენა. ქმარი არ ეზმარებოდა, ერთი უნდილი და უწინარა კაცი იყო. ნუცა ოჯახის გადასარჩენად და ქმარ-შვილის გამოსაკვებად არანაირ შრომას არ თაკილობდა, ბოსტანსაც უწვლიდა, ძროხასაც... მაგრამ ხაჯალიების ოჯახს არაფერი ეჩნებოდა ნუნისლისა და კარგად ყოფნის. ნუცას ქმარი არ გამოადგაო, - ჩურჩულებდნენ ახლო ნათესავეები, თუმცა მუღღლის აუგს არავის ათქმენებდა. ძალიან უყვარდა ცხოვრებულს ქმარი. მართლაც კარგად შესაძლებელი ვაქვაცო ბრძანდებოდა, მაგრამ სხვა ეერაფერი დაიტრიალებდა, იმას თუ არ ჩავთვლით, რომ სმა იცოდა „ამაჯარო“. ადვილი იმედავლებოდა, ავადმყოფურად ნერვულ ნუცას ყოველივე ზემოთ თქმულის გამო გამოეჭანა განაჩენი თავისთვის. მაგრამ რატომ მაინცდამაინც ნათელა ჯეილიას ფაცვის აივანზე? - ეს კითხვაც პასუხგაუცემელი დარჩებოდა, რომ არა მეზობლის ქალი მარო. მარის მთავარი ხელობა ქორი ენთა და ენის მიტანა-მოტანა გახლდათ. მართალი ვთქვათ, ყოველ სოფელს ჰყავს ათი თუ არა, ერთი მარო მაინც. კიდევაც საჭიროა მაროსნარი ადამიანი: ვიღაცას ვიღაცასთან ნაკიდებს, ვიღაცს ვიღაცს შეარჩევს, ამის ნათქვამს იმას ნათქვამს, იმის ნათქვამს, სადაც საჭიროა, იქ გაახიზნებს და... მ. სოფელი კი სიერობს, აბა, მამ, რთი ვაერთის შომის-საო ილაჯგანყეცილი ხალხი?! ყოველ დროში და ყოველ საზოგადოებაში ქორი თავის შექცევის და ყურების და კმაყოფილების არაჩვეულებრივი საშუალება იყო და იქნება, როგორც ვხედავ. ჰოდა, აი ეს მარო დემონია ნათელა ჯეილიას - წინა დღით იჩხუბეს, მარა რა იჩხუბეს, თითი იორივს ერთმანეთი ნუცამ და ნათელამო. მართალია, რისი გულისთვის ჩხუბობდნენ, ვერ გავარკვეე, მაგრამ, ნათელა რომ მუშტებს უწევდა, ღობის გაღმოდან კარგად ვხედავდიო. - რისი გულისთვის ვიჩხუბეთ და... შენი საქონელი ჩემს ბოსტანში ძოვდაო, ამხიზრდა საწყალო - ცრემლები გადმოაღვარდვარა ნათელა ჯეილიამ.

მიზეზი ნათელი და სარწმუნო შეიქნა ყველათვის. - ერთი წელი გაუთავებლად ილაპარაკა სოფელმა ამ ამბავზე და მერე კიდევაც მიავიწყდა ხალხს.

წელიწადნახევრის შემდეგ კი ნუცა ხაჯალიას ქმარმა ითხოვა ცოლად ნათელა ჯეილია. სოფლებს არც გაკვირვებით: ნათელა ხომ დედის სიკვდილის შემდეგ არ მოსცილებია ნუცას ბავშვებს. ობლობის, მძიმე ხვედრი, მუშუსუბუქა მათ. ჩითის პერანგებს უყვარდა, ზანდა, ვარცხნიდა, აჭმევდა. ბავშვები დიდდ ენადლიერებოდნენ. მამასაც მათ ურჩიეს, ნათელა მერთი ცოლად. ქასაც დატყო ქალის ხელი. ნათელას თხოვნით კლატროზობა შეისწავლა. მიწის დამუშავებაც დაიწყო. გაიკვირვა და გაიხარა ხალხმა - დაქცეული ოჯახი ფეხზე დააყენა, ყოჩაღ ნათელას ქალობასო.

ამქვეყნიური ცხოვრების წარმავალი სილიადებიდან ყველაზე ჩქარა დრო გადის. იგი არც ხაჯალიების ოჯახისთვის მიედინებოდა დუნედ. დაოჯახდნენ ეპიშთელები და ცალკე დასახლდნენ. ხოლო ნაბ-

ოლარა რაჟიკო არ ემეტებოდათ მშობლებს - თავისთან აცხოვრებდნენ. რაჟიკო უმცროსი იყო, როგორც გახსოვთ, გვასაკუთრებით უყვარდა ნათელას. ჩემი ნაბოლარაო, იტყოდა, არც იყო გასაკვირი და არც უყვარდა ვინმეს. რაჟიკო დედის ეძახდა ნათელას, რომელსაც დედინაცვლი არაფრით ეთქმოდა. ქალს მხოლოდ ის ადარდებდა, გულჩათხრობილი რომ გამოდგა რაჟიკო და ერთი ზნეც სჭირდა - თვალეში არასოდეს შეხედავდა თანამოსაუბრს. ნათელა ივრც იტყოდა, რა ფერის თვალეში ჰქონდა ვერს - დეე ყოველთვის თვალს არ ადებდა, ყოველთვის, ივადამოღური მოფერების დროსაც კი.

აფხაზეთის ომი რომ დაიწყო, რაჟიკო ორმოც წელს გადაცილებული კაცი იყო, უცოლშვილი. მამა ორიოდე წლის წინ დაეღუპა. ცხოვრობდა მოხუც დედინაცვლთან ერთად. - თუ ვინმეს შვილი გამოდგომოდა, ნათელას გამოადგაო. - ამბობდა ხალხი. მართლაც, რაჟიკო კარგი შვილი იყო, პატივისცემას და მზრუნველობას არ აკლებდა დედინაცვლს.

ოის მნახველ ადამიანს იძიათად გააკვირვებს რამე. სისასტიკე და დაუნდობლობა ომის აუცილებელი პირობაა. სოფელ ღვადას მცხოვრებთაც ასე ეგონათ, - რა აღარ ვნახეთ, რამ უნდა გავაკვირვოხო. მაგრამ, კაცი ბჭობდა - ღმერთი იცინიდაო, ნათქვამია.

ომი ჯერაც არ დამთავრებულიყო. ზაფხული იდგა. თენდებოდა. ხაჯალიების სახლიდან მამაკაცის შემზარავი ბლავილი მოისმა. რაჟიკოს ხმა იყო. უახლოესი მეზობლები პირველები მოვარდნენ და საშინელება იხილეს: ორსართულიანი აჯურის სახლის გვერდზე რომ ოღა იდგა, იმის აივნის სახურავის დირეზე ეკიდა მოხუცი ქალის გვამი. ნათელა ჯეილიას თავი ჩამოეხრჩო.

შერ ავიშვილდა და შემდეგ აჩფიფოვდა სოფლი: რატომ, როგორო. მარორომ იყო ქორიკანა, ხომ გახსოვთ, ჰოდა, მისმა შვილმა ექთანმა ნანულმ დავა პირველმა დიაგნოზი - კლიმაქსი აწუხებდაო, ასეთ დროს ქალები ემედავებინაო. სოფლებები მაინცდამაინც ვერ ერკვეოდნენ მედიცინის ურთულეს სფეროში, მაგრამ, დაავადება რომ სერიოზული და თანაც „ქალორი“ იყო, ამას კი მიხედნენ. ზოგიერთებმა დასაკენეს, დანყველილები ყოფილან ხაჯალიები და მათი ქალები მითომ იკლავენ თავსო. თვითონ მარო ირწმუნებოდა, გადაკიდებული ჰყავდა ერთი მეზობელი და იმან გაუკეთა ჯადო - თავს რო აკვლევინებს, ისეთიო. ასე იყო თუ ისე, მეხუთე დღეს დაკრძალეს მიცვალებული. რაჟიკო ნვერი მოუშვა.

სამეგრელოში წესად ექნა, დაკრძალიდან მეორმოცე დღეს ნვერს აჭრევიანებდნენ ახლობელ ქალებს, რომელსაც „დედისმაგიერად“ მოიხსენიებენ შემდგომ. რაჟიკოსაც სთხოვა მეზობლის ქალმა, მე შეგაჭრი ნვერსო. იუარა თურმე რაჟიკო - დედისმაგიერა არ მნამს მეო.

● დროისა და ბედის სიმუხთლემ რაჟიკო ხაჯალიას დედაქალაქის ერთ-ერთი საავადმყოფოს პალატაში

მიუჩინა ბზინა. წერილმანი ვაჭრობით ირჩენდა თავს. გალოთდა. დაავადდა. დალოგინებულს უწინა სიკვდილის ფაშმა. ქალადი და კალამი უთხოვია ერთ დღეს. დაუძღვრებულს ერთადერთი წინადადება დაუნერია, უცნაური და გაუგებარი: „მე სხვა დროს მოგვეკვი“.

— არანორმალური იყო ცხოვრებული, აბა, დალაგებული ამას დანერდა? — მითხრა რაჭიკოს რძალმა და ქალადი გამომიწინდა.

„მე სხვა დროს მოგვეკვი.“ — იუნყებოდა წარწერა — არეული, უმწრო ასობით.

რატიმალაც ჩანთაში ჩავიდე წერილი. იმ დღიდან რაჭიკოს უცნაურ ბედზე ფიქრი ამეკვიციატა. ერთ დღესაც ისევე გაეშალე ფურცელი და თითქმის სრულად სუსთავა გვერდის კითხვა დავიწყე:

„მე რაჭიკო ხაჯალიან, ვგრძნობ რა სიკვდილის მოახლოებას, გვედრებით, გემუდარებით ჩემს ახლოლებს, ნუ დამიტრებთ, არა ვარ ღირსი. არც ერთი ცრემლი არ გამატანათ. ცრემლი წმინდაა, ჩემს უღირს სხეულზე არ უნდა გაჟრეს.“

ჩემი მეხსიერება იმ დღიდან იწყება, როცა მშობლების ჩხუბს მეორე თთახიდან მივაყურადე, სრულიად პატარამ. მამაჩემი ყვიროდა, დედა კი გულამოს კენილი ტიროდა.

— არ გიყვარვარ, არ გიყვარვარ, ვიცი მე, — მომესმა დედის სიტყვები.

ჩემი უსაყვარლესი, ჩემი ყველაზე კარგი, ჩემი ტკბილი დედა რომ ვილაცას არ უყვარდა, ამაზე დამწყდა ძალიან გული. აგტირდი. პირველი დედა გამოვარდა, გულში ჩამიკრა — ნუ გემინიაო, — რატიმალაც ასე მითხრა. მაგრამ მე იმ დღიდან ყველაფრის მეშინოდა. მეშინოდა, რომ ერთ დღესაც გავიგებდი მამის ყვირილს და დედის სასონარკვეთილ „არ გიყვარვარს“. დედაჩემს კი მამა მართლაც არანორმალურად უყვარდა, ეს ყველაფერში იგრძნობოდა, გამოხედვავიცი კი.

ზაფხულის იმ უბედურ საღამოს ძროხა არ დაბრუნდა შინ. დედა საქებნელად უნდა წასულიყო, მეც ვაგყევი. ჩვენი სოფლის უკან პატარა ტყე რომაა, იქ დედა გვექმნა საქონელი. უცნაური ხმა შემომემსმა, თითქოს კენესოდა ვილაც. დედა შედგა. წინ რომ ბარდები გველოებოდა, გადასწინა და პირზე აიფარა ხელი, რომ არ დაეკიკლა. მე ვხედავდი, როგორი არაბუნებრივი გაუხდა დედაჩემს სახე: თვალები გაუფართოვდა, საფეთქლებზე ძარღვები დაეჭიმა, ნამონითლდა და გამუშდა. იმ მიმართულებით გავიხედე, საითაც დედაჩემს გაქვავებული სახე იყურებოდა. ძალიან მეუცხოვა შიშველი სხეულების ჭიდილი. მამა მალე ვიცანი, ნათლა ჯალია კი მოგვიანებით. დედა როდის-როდის გამოერკვა.

სახლში დაგებრუნდით. საქონელი კი არა, თავი აღარ ახსოვდა დედას. ჩემთვის არაფერი უთქვამს, უბრალოდ, მე თვითონ ჩაეთავდა, რომ ნანახის მოყონა არაფერისთვის შეიძლება.

შუალამით ტლაშუნის ხმა გავიგე, შემდეგ დედის ნამოკიელება. თავზე საბანი წავიფარე, აგტირდი. ჩემს ტირილს დედის სლუკუნი ერთვოდა მეორე ოთხიდან. ახლა ხვდებით, რატიმალაც ტიროდა. ისიც ვიცი, მე რა მატირებდა — უმწეობა, რომ მამას ვერ ვეროდი, ვერც მე და ვერც დედა.

მეორე დღითი უფროსმა ძამამ გამაღვიძა. გამიკვირდა, ეს პირველი შემთხვევა იყო, დედა რომ არ მაცემდა დაკონილ შარვალს. მერე მახსოვს ნათელა ჯვლის ეზო, შეკერებლი ხალხი, მომკივი ნათელა, პირგამებელი მამა და დედაჩემის მოქანავე სხეული. 12 წლისა ვიყავი, როცა დედის სხულთან დავიფიცე, რომ მისი გამამწარებელი ისევე გამოითხოვებოდა ნუთისოფელს, როგორც დედა გამოეთხოვა.

მალე ნათელა ითხოვა მამაჩემმა. ვერაფერს ვიტყვი, გვიცილია, მაგრამ ის არ იყო ჩემი დედა. მე მას „დედას“ ვეძახდი და რატიმალაც მომწონდა, რომ გულში მძულდა ძალიან. მძულდა, მძულდა, მძულდა სანამ სუნთქავდა და არსებობდა, მძულდა იმი-სთვის, რომ უყვარდა მამაჩემი, მძულდა იმისთვის, რომ ვუყვარდი მეც.

უკნიდან მივეპარე და წინასწარ გამზადებული მარყუტი ჩამოვავეცი თავზე, მოუჭირე. დიდხანს ვერ იფართოლებდა, მოხუცი იყო. როცა გაჩერდა, გარეთ გავათრიე, რომ აივანის სხვევის დირზე ჩამომეკი-და, — როგორც დედაჩემმა ჩამოიხრჩო ერთ დროს თავი. თვალში არ მაკინყდებო... თვალზემა გამაგი-იყეს და დამლუქეს... ცაცებიული თვალევი არც გაკვირებხას, არც შოშს არ აცხადებდნენ... ისინი მეფურებოდნენ, მოლოცავდნენ და მუებებოდნენ — ღირსი ვარო.

ამ „ოვითმკვლელობასთან“ დაკავშირებით ბევრი თამამი და ტყულის თქმა დაეჭირდა. მაშინ არ ვტყუოდი, მხოლოდ, როცა შევიცხადე, როცა სასონარკვეთილი ებლაოდი და მთელ სოფელს სამეველად ვეძახდი... მაშინ არ ვტყუოდი... ვგრძნობდი, რომ მთელი ცხოვრება მიყვარდა დედინაცვალი, ქალი, რომელსაც დღესაც მადლიერებით მოვიხსენიებ.

მე არ მომიკლავს ნათელა ჯალია, მე თავი მოვეკალი იმ დღეს. ამიტომაც ნუ მიჭირებთ: ახლა მე მხოლოდ უნდა აღვერულო... მე სხვა დროს მოგვეკვი“

მინდოდა, სხვებსაც ნაეკითხათ ეს ამბავი, მაგრამ, მუუძღვლებელი იქნებოდა — ფურცელზე ხომ მხოლოდ ოთხი სიტყვა ეწერა...

ამიტომაც მოგიყევი. ახლა კი ვიტანჯები, არ ვიცი, მამატყებს თუ არა რაჭიკო ხაჯალიანს სული სიმართლის გამოყვანებას. ისიც ნათლად წარმომიდგენია, ამ მოთხრობის წამკითხავი რაჭიკოს რძალი როგორ იტყვის ჩემზე — „არანორმალური, აბა, დალაგებული ამას დანერდა?“

გიორგი მეტრეველი

2003 წლის 22 ნოემბერი

ჩემს წინაპარს
აღტაცება
ასეთი არ უგრძენია,
ხავერდოვანს
სად ნახავდა
იგი რევოლუციას?!

ლა, რაც მოხდა,
ყველაფერი
ჩანს აღისფერ ვარდებად!
ეს გმირობა,
რაც ვიხილეთ,
ამით არა მთავრდება!

ქართველების
ვაჟკაცობა
არის ამის თავდებად:
ვნახავ
ისეთ საქართველოს,
მე რომ გამეხარდება!

2.

გუშინ რაც მოხდა –
აღტაცებას ვერ მაღავეს გული –
გუშინ რაც მოხდა,
სასწაული ეს არის სრული!

გუშინ რაც მოხდა,
 გამარჯვება ერისა ჰქვია,
 გუშინ რაც მოხდა,
 საქართველოს გვიმზადებს მთლიანს!

გონზე მოვიდეთ,
 ქართველებო,
 უკვე დრო არი,
 სამშობლო ჩვენი რომ ვიხილოთ
 სწორუპოვარი.

გუშინდელი დღე
 საუკუნეს ფიქრად ეყოფა.
 გუშინ დაიწყო
 უდიდესი ერმა ეპოქა!

3.

მოდის სინათლე
 ბნელი მარცხდება,
 ცრემლად იღვრება უგნური მტერი!
 ხედავ რა ხდება?!
 ხედავ რა ხდება?
 უკვე იღვიძებს ქართველი ერი!

გულო, იგრძენი,
 გულო, იგრძენი!
 რა სასწაულის მზილვეელი ხდები:
 ქართველს ჰქონია
 ძალა იმდენი,
 რომ არწივივით გაშალოს ფრთები!

ერი აღზევდა,
 ერი აღზევდა.
 სინათლისაგან მარცხდება ბნელი!
 შენი ოცნება
 მალე ახდება
 ცრემლად იღვრება ქართველთა მტერი!

სიტყვა

სიტყვა მხოლოდ უნდა ითქვას
 გასახარად
 კაცის გულისს!...

შხამზე მეტად
 სიტყვა –
 სიძულვილით თქმული!

მკლავს კაცის და,
 მკლავს ზეცის და
 მკლავს ამ მიწის სიყვარული,

როცა მესმის კაი სიტყვა,
როცა მესმის
სიტყვა ბრძნული!

არის კაცის გადამრჩენი
სიტყვა
სიყვარულით თქმული!

ლექსი

ღამეა.
განგებ მიყურებს მთვარე
ისე, რომ მისი გულისთქმა მესმის...
გაოცებული ვაცეცებ თვალებს
და ყაჩაღივით
ღამეცა ლექსი!

კახაბერ მეტრეველის სსოვნას

ღამესიზმრა:
— წინ შემომხვდი
შენი სახლის ჭიშკართან.
სალოცაში მიდიოდი,
შესაწირი მიგყავდა!
სამი მტრედი ამოფრინდა
შენი სახლის ეზოდან,
ლულუნებდნენ, მათ ლულუნში
შენი სუნთქვა მესმოდა!
შვილებს გვერდით უღეჟი და
ბავშვებს მაინც სციოდათ...
ცოლი ყელზე გეხვეოდა და... ცრემლები ცვიოდა!
სახეზე შზის შუქი გადგა,
ბრწყინვალეობას იძენდი.
რალაც ახალს გილოცავდნენ
შენი ტკბილი ბიძები!
მე ვუსმენდი შენს მჭრელ სიტყვას,
სანჯალივით აღესილს,
და გიმზერდი გალაღებულს
მამიდების ალერსით!
მე ვუსმენდი მამაშენის
აბეღივით დამწვარ გულს,
იდგა მარტო, მაგონებდა
მიტოვებულ ნავსადგურს!
იქვე მძა და მეგობრები
სიხარულს ვერ მალავდნენ
და ყანწებით, ყველა ერთად,
შენთან იყვნენ ალავერდს!
ბავშვობაში რომ გიყვარდა,

შორს მოჩანდა ის ოდა,
 ხმა ისმოდა დედაშენის —
 ის თავისთან გიხმობდა!
 ტკბილი პაპა განადა ბოლოს
 უფლის გადასახედით.
 შემოგზვია ბეჭვხელ ხელი
 და ღიმილი წახვედით,
 გამეღვიძა,
 გადაღლილი
 გული სევდით კენესოდა,
 სიზმრისაგან გაბრუებულს
 უცხო ხმები მესმოდა!
 სიზმარშიაც მელანდები,
 მენატრები, კახაბერ,
 ნეტავ, ერთხელ გაღიმებულს
 კიდევ დაგინახავდე!
 ნეტავ, ერთჯერ შემოაღო
 ჩემი სახლის კარები
 და შიგ გულში მომანათო
 ეგ ბრიალა თვალები,
 სასწაული არ მოხდება,
 არ მოხდება, კახაბერ,
 დამდურული ეს თვალები,
 კედარ დაგინახავენ,
 შენს საღვინად იშრიალებს
 მანდ სამოთხის ტყე-ველი...
 კურთხეული იყოს მარად
 შენი სასუფეველი.

იქნება მალე

იქნება მალე,
 იქნება მალე
 (და როგორ მინდა, რომ მალე იყოს!)
 ერთად მოუვლით
 ტყეებს და ჭალებს
 და ვაზებს ერთად შეუღვამთ ჭიკოს!

მოვხნავთ
 დავთესავთ
 ანეულს, ახოს...
 ერთად დაგვატკობს ურმის ჭრიალი,
 მტერმაც, მოყვარემ კვლავ ერთად გენახოს
 ერთუროს დავლოცავთ საკვე ფიალით!

ვითარცა მტკერი, გაქრება შური
 და მზე გვიხილავს
 ქველებს და მართლებს
 და გადებევა აღურსით ძმურით
 ქართული აფხაზს,
 აფხაზი ქართველს!

საურ კოდუს

მოთხრობების ციკლიდან „სატყუა წინაპრისა“

ძველი ნავიდა, ახალიც წარ-
მავალია; „წყალნი ნავლენ და
ნამოვლენ, ქვიშანი დარჩები-
ანო“, — ამიტომ ჩემკენ, ხელშ-
ესახებდა ანუ მომი ვენწევი მემ-
ტიანისგან ბოლომდე გაუხს-
ნელ წარსულის ყოფიერებას;
დაე, წამირად გაივლონ კა-
დრებმა იმ ცხოვრების წესით,
ცნობიერებით, ოჯახიშვილო-
ბით, სიყვითით... და ტკივილები-
თაც; უკმარია შეგრძნებაც ნე-

ტარი განცდისა, რომ ჩემს წინაპრებთან მაკავშირებს
იგივე ხილული მზეცა და მთვარეც, ის ცარგვლივც თავი-
სი მღლეჯა-მღლეჯა ვარსკვლავებით... ბებერი კავკასიონ-
იც მარად ელვარე მწვერვალებითა და ზოგი რამ სხვაც,
შორეთის სევდით შეფერილი... ამას სულის ყივილიც
ეთქმის!

წირობა

გვიან საღამოს — ჩამოღამებულზე, მკვდარივით
გამეფებულ შიშისმომგვრელ მდუმარებაში ხელიხელჩა-
ჭიდებული დედა-შვილი სოფლისკენ ფეხაჩქარებით
მიემურება. როგორც კი ნორომად ნოდებულ ტყიან მალ-
ლობს გამოსცდებიან და მოპირდაპირედ ძაღლებს
დაღვავით ახმაურებული, ლამაზ-ჭრაკებით მოციმციმე
სოფელი გამოკრთება, მანამდე მზავაკმენდილი დედა
ვაფიშვილის დაფინებულ კიბებზე პასუხს არ დაახანებს...

პირველი კითხვა წირობისკენ შეხებოდა, — თუ მა-
ვანი მანყევარი შინიდან (სოფლიდან) გასულ კაცს დაწ-
ყელიდა და ჯანდაბამდე გახას გაუყვენებდა, ასედაც
შეაჩვენებდა: „სი წირობა ვაჟონიჭელი“ (მე წირობამ-
დე ვერ მიღწეული“-ო). ეს ამბავი კი რაღაცნაირი იდუ-
მალებით მოსავდა წერილ ნადირთა და ველორ ხეხილ-
ნართა სიმრავლით გამოჩრეულ წირობას და ჩანდა, რომ
ბიჭსაც ვერ გაეგო, — რატომ უნდა ყოფილიყო ბოროტი
ბედისწერისა ეს გორიზო და კალთამადლიანი, ლამის
მთელი სოფლის ნახიროს გამოშკეპავი სერი...
რაკი იმ ლამით დედას კვიცივით ადევნებული ცნო-

ბისნადილიანი ბიჭი მე ვიყავი და ის საოცარი ბავშური
ხილვებიც დღემდე ტკბილ მოგონებდად გამომყოლია,
სურვილი მომძალევი უნებელი უსასრულო ნაფიქრა-
ლის გახმინებისა (მე ის მწუხრის ნოტივი გრძნულ ხმე-
ბად მსმენია, აუჰ, სულთა მპყრობელი დარდი შემომჩე-
ნია!);

მამაბაპეული სახლის ახალი ბინადარი ვიყავი. ბავ-
შობისდროინდელი აივან-შუშაბანდიანი საცხოვრისი
ფაშთასვლით შეღახული ძველმოდური ორნამენტები-
ანი სვეტებით, მონყენილად გამომზიარალი უმტრედ-
ბო მინიატურული სასახლე-საბუდარებითა და მორ-
ღვეულვარაყიანი ოვალური დარაბებით მას გარდასუ-
ლი დროების ხიბლით წარმოაჩენდა...

გორაკის ნორომად სახელდება იმ დროს მომხდარი,
როცა აქ — მუხების ოლესთან, თავის წინაპართა ნაკე-
თილარ ნაფუძარზე ნოსტაგისგან მიბრუნებულ
ცხოველთა ტრფიალი ხუცესი დასახლებულა, ეს
კოლორიტული სახლი აუმენებია და, ჯერაც ახალგაზრ-
დას, წინდასისხლიანი ცხენებისა და ჯიშანი ძაღლებ-
ის გამოყვანით სახელიც გაუთქვამს. ფროთონებიდან
ეგზოტიკური ციცერების რაოდენობა შინაურ ქათამ-
იხე-ბატქებისა სჭარბობდა; ეზოში მარტოსული ხროვი
ყანა დაბოტებდა და ისლიან-ჩაღიანის ძებნაში ვეღარ
ცალფეხობდა; ფერად-ფერადი კენჭებით მოკრწყლულ
აუზში თეთრ-ყირმიზი და მავლევა გედები დასროლებდ-
ნენ, მოლივლივე წყლის ზედაპირიდან კი ნაპირზე
სევდით გარინდებული ელვანტური ფარშევანჯი უმ-
მეწიერესი მარაოს რხევით ირეკლებოდა. ამ სილაბასი-
ნო მოურნი პატყეოყეარე მამალი ინდაურები, რომლო-
თაც ისედაც სწევოდათ ბლენძვა-გაფხორვა, ბაძვით კანში
ვეღარ ეტყოდნენ—მეტისმეტო მოხდომებით ფრთა-ბუმ-
ბულს ფარშევანჯივით ღერ-ღერადაც შლიდნენ და სათ-
ავისოდ შეგულბებულ დედლებს თავსაც აწონებდნენ
(მტრედების უწინდელ სიმრავლეზე ხომ ამ საუკუნო-
ვანი სახლის უფუნქციო, ცარიელი სამტრედებიც მ-
ანიშნებდა). განურჩევლობაც არ იყო, ქვეწარმავლებს
ხუცესიც ვერ პგუბობდა და უხსენებელთაგან დასაცა-
ვად ეზოში ზღარბები შემოპყავდა; სანამ ისინი მჭიდროდ
გაკლებულ მესკრში გასაძირმ ღოესე მიაგნებდნენ, ახალი
ცვლას შემოყრიდა; ხანდახან ეზო ისე გაიფებოდა, რომ

ლამით სახლიდან ჭმურამდე ანდა, უკაცრავი ნათქვამია, — ფესხალაგამდე, ეკლიან ბურთებზე ფენხამოურკრავად ვერც ვაივლიდი.

ხუცესი შინაურ პირობებში ამყოფებდა მეგლსაც და ტურასაც; მათ მორჯულება-მოშინაურებში წვალბეცა და სიამოვნებაც ცოლ-შვილსაც უფემით, როგორც მუცელად მოხალსე დაღმამართი (ასისტენტებს) ხუცესისა. მისი ერთადერთი ვაჟიშვილის — პატარა ბესოსთვის საქმეც მკ იყო და გართობაც. ხუცესი მეგლ-ტურის მოთხოვნებისა და ძალდობთან მიჩვევის „სეკრეტსაც“ არ მალავდა, უბრალოდ, — ლეკვების საზიარო დედის ძუძუთი გამოზრდა იყო ის მარტვილ ვასალბეც (მეთოდი), რითაც მცენეი ერთგულებით ძაღლს ემგავსებოდა და ძალდობაც კიდევ მეგლ-ტურის წყალი ვადასხმოდათ — არც ისე იშვიათად, აშკარად ავლენდნენ თანშეზრდილთა ნიშან-თვისებებაც. ერთი ქართული მცხვარულ-მგელმხრანობი ნაგავი (რომლის ვიშისანი ახლა, რატომღაც, ზოგან კავკასიურ ანდა რუსულ აე-ჩარკად იწოდებიან) მიდარაჯდა ძაღლის გულმოდინითა და გემის აბუის უნართაც თავის თვისებებში დიდად აღემატებოდა; იგი მეგლ-ტურასთან ძუძუსაც იყოფდა და დიდის ალერსსაც და ლეკობრივად მათთან განსაკუთრებული სიახლოვით გამოირჩეოდა; სიკვებს არც ერთი მათგანი არ ამტკავებდა; მუდამ ბესოს მოლოდინში იყვნენ, რათა მასთან თავანყვეტილი ბლადუნ-ტყუნაობით გული ეფერებინათ, და ბიჭსაც ერთი სული ჰქონდა, მათთან ენოში ჩასულიყო. ხუცესსა და მის მეუღლეს თავშეკავებით ემკობოდნენ — ფხებებთან დაუწევებოდნენ და ხელის ვადასმით მოფერებდას გამოელოდნენ, მერე იმ ხელდეს ნემსითი მწილბეჭავი კიბლითი ფრხილიად უწინკენდნენ და ანაწიკნელს ულოკავდნენ... ასე უწყინარად და უწყმრად, შინაურებით-თანამშობი და გარეთაში მიმართ შესაფერო აგრესიულობით, ძმობილები (სამივე ზეადი იყო) ოთხი წლისანი ვახდნენ; ბესო კი — მეთოხე ძმობილი, ათითად წლის მეკვირველი და გონიერი ბჭი დამდაგარიყო. ენით გამოუთქვლი სიამაყე ეუფლებოდა ბესოს, როცა საძოვრებშიან ნახირის გამოდენისას ტოლ-მეგობრებს მათი საწმყემო უნართი აკვირებდა: უზმანებდა და — მეგლი და ძაღლი (ტურაც) მოუძოვარზე ყუათიანი ნამიკრფებით დატყუებულთ ცალკეული პორუტყვის შემობურთებით იყო დასაქმებული. თავიანთ ვაფანტულ ნახირს წრეზე შემოუვლიდნენ, შეაეინროვებდნენ, თავს ერთად მოყვრიდნენ და ზანზალაკების წკარუნით სოფლის ვახს ვაუყენებდნენ; თუმცა საპართლიანობა მოითხოვს, ითქვას, რომ ამ საქმეში საზრიალობითა და სხვა ღირსებებით ძაღლი თავის ითხვებს თანამშობივეთ სჯობდა და უნებურად უფროსი მწყემსის მოვალეობასაც ითავსებდა.

ეს სამეფლო დანარჩენ ძაღლებში იშვიათად გაერეოდა და ამიტომ მათთვის ზინაც, საცხოვრებელი სახლის მაღალ ცოკოლში განცალკევებით მოწყობა. ტურასაც, მეგლსაც და ძაღლსაც სახელად ნორო შეარქვეს. როცა ღამით ანგვარში შეღალღული საქონელი საცეკვოდ აზმუ-ვლდებოდა და პატრონიც იქითვე მიოქსეცდა ნორო, მიდით, ეციოთ! — სამივე ერთად (მეგროვდა „ნორო“ წინასვ „ერთად“) მიესვოდა და იქი ევემ შემოკავებულ ნიშანს საღამოს; ცალკეც, სისხა, ნორო — თი მიმართვისას ძაღლი ვაფართებით შეუტყვდა მომხდურს... სისხა, ნორო-ო! — და მეგლი იმ წამსვე გასწევდა მეგლორი ძუძუდო...!

სისხა ნოროზე ტურაც ცუცვულად მიადგებოდა ობიექტს, თუმცა მარტოც და ჯგუფურად გაჭრის დრო-საც მიშისა და სიფრთხილის ინსტრქტორ არ ტოვებდა და, როცა იქით მირბოდნენ, ბოლოში მოექცეოდა, აქეთ, —

ბუნავისკენ კი პირველი მოისწრაფოდა. ერთი სიტყვით, თითოეული მათგანი ნორო იყო და — სამივენიც ერთად ალბუკი. ამ ტრიადიდან მშვიდობისმოყვარულ, ეშმაკუნა ჩაა ტურას „სისა“ — თი მეგლონიანების ცნობილი სიმ-ღერიდანაც ნამუღერებდნენ: „სისა, სისა, სისა ტურა, სი ეშმაკი ჭჭე ტურა... უქოთინით ვადომოშტ“ („...სი ეშმაკო პატარა ტურავ, უქათომოდ არ დამტოვი“...ო...!)

სხვათა შორის, ცხოველთა ამ თავისებურ სამყაროში ითხფებოდა (გარდა ნოროებისა) და ფრინველებიც კი სახელების უემარობას ნამდვილად არ განიცდიდნენ. მაგალითად, ზემოთ ნახსენები ყანაა პისტი იყო, დედ-ამაღალ გედებს ვენრეტისა და ვედევანას ეძახებოდა, ინდაურებიდან ორს — მუდამ აფორებოდას, ფშა და ფაშაშაა ერქვით, ერთ-ერთი ოთხის მეკვერეული თიხონიერი ციცარი ციცერონად იწოდებოდა, მისი უბრწყინველესობა ფარშეანე კი პრინცად... იო, მეგლი — კარ-მიდამოს მშვენება, ის იშვიათი გამზობაქლის იყო, რომელსაც მისთვის ლეთიმომადლებული სასიამოვნოდ უღერად „სქვერა“ საკუთარ სახელადაც შერქმეოდა. იყვნენ სხვადასხვა ფურისანიც — უსახლონიც და სახელიანიც... იმასაც ამბობდნენ: ხუცესი საეკლესიო ბაღე-ბის თავის ორასსკიბთ საფუტკრემი გრძელმართობიან ფუტკრებსაც სახელებით გამოარჩევს. — აბა, მათი მცენობი ვინ იქნებოდა, მოფუთფუთე ფუტკრებში შეფერილობით შეტყობდნენ თუ ხუზილებზე?!

ერთხელ ოჯახის წევრებს სანათესაოში სტუმრობთ-სას მინ დაბრუნება მთელი დღე-ღამით შეუვარადდო; სახლს უახლოვდებიან და იქიდად კაკაფონია — კივილი, ყმული, ღმული მოისმის. მუხლებში შიშის ქარი ჩაუდგებთ, — ნუთუ საქონელს მგლებს ხროვა დასცემია ან რაიმე დაიხანძრა და მეზობლები ნიოკობენ?! — დარჩენილი მანძილი სულ სირბილით გალიეს, მაგრამ, ღვთის წყალობით, სახლიდან და სხვაც ყველაფერი უწევ-ზლად დაუხვდათ. ტურა, მეგლი და ძაღლი კი პირით ერთ-მანეთისადეც კისერნარქმელებით ჩამსხდარან და გულისწამებდა მოთქვამენ, რასაც შიგადაშიგ ინდაურებისა და ციცრების ჭახბახიცი ამდაფრებს... პატრონებ-ის გამოჩენისას ტრიომაც იყურა და მიტოვებით გამოწვეული პროტესტიც უმაღლაქმეტი ვადიხზარდა, მაგრამ, როგორც კი ხუცესს სახეზე გამეხებოდა შეატყვეს, ჯაჭვით დამბლმა მეგლმა (ღღისით აბამდ-ნენ) სადგომში შებოკო თავი, ტურა პატებისთვის ფხე-ბის ფარჩხვით ზურგზე გაუჯგორდა, ძაღლი კედელს აეკრა და, დანამართის შეგრმებით თავდადებული, განაჩენს დაელოდა...

ეზო დიდი იყო და ხასხასამოლიანიც; ირგვლივ კაცი სიმაღლის ღობე-ყროით შემოირავულ და ტალა-ვერებით გადაბურულ კარ-მიდამოში თავს მუდგორდ და საამოურად იგრძნობდით. ორსართულიანი სახლის პარაჭვის სიმაღლეზე შეკედული სამტრედებებიდან ნითელგვიმთან ქსითან მოწყობილ სარწყულდებლმდე ხატულა მტრედების გუნდ-გუნდად აშლა-მიმოფრენა განუმოკრებელი იდილისა ქინდა — ოითქოს ედემის ბაღში ყოფილიყო, თვალიც ისვენებდა და სულიც.

ერთ ჩვეულებრივ დღეს, როცა სახლოკაცები შინ არ იმყოფებოდნენ — ისევ ნოროთა სიმარტყვისას — ენოში შემოსული შემზარავი სურათი დაუხვდათ: მტრედები, რაც მითაჟამიდან ტრადიციულად ამ ოჯახის ვგარის — მათეცირების ცოცხალ საეიზიტო ბარათად მოიაზ-რებოდა, ოითქოს თავიანთ საპაერო ტრასაზე დაეოფ-ათო, სარწყულებლის ვასწრვად ვათელო, ატალბე-ბულ მობზე აჭრელებულ ფერებად მიმოფანტუ-ლიყვნენ, — თეთრები და შავები, რუხები და ცისფერები, იისფერნიცა და მოიისფრო-მოცისფრონიც, მტრედის-ფრისანი, ვასისხლიანებულნი და დაფლეთილინი... ნა-

დირის დატვირთვით-დათვილი ყველაფერს ბალახებს შორის პანა ფეხებით დატყელებული უმარავი გვარ-ნაკვა-ლევი მათ ვულუწყვილი თავემწერეაზე მეტყველებ-და. - მტრედს რო ლულუნისთვის ოქროს ნისკარტი დალულუჯვისო, - მომხდარზე ითქმობდა, თუ ამ ნათქვა-მის თავნებარე სულაც ეს შემთხვევა არ იგულისხმებდა.

ტურა მინც მისმა ბუნებამ აცდუნა, ტურამ კი ძაღ-ლი, როცა გულმშვიდად მიმდებოდა მტრედებში დასაგლე-ვად დაინახა. ძაღლი ნორი ვერ მიუხვდა ტურა ნორის ვერავთბას. ტყუორის გამოღვიძებულმა ბუნებამ (ნათქ-ვაშიცაა - კვიცი გვარზე ხტისო) ტურას მად აღუძრა, მაგრამ წერიანამც და გარემოცვამაც (ამაზეც თქმულა - ხარი ხართან რომ დაბაა, ან ზუეს იცვლის, ან ფერ-საო) თავისი გააკეთა: მტრედები მოახჩრო და შექმნა-შეხრამბლა ვერ შეიძლო, თუმცა ამით არაფერი იცვ-ლებოდა.

სისლმონწურებულს მტრედების გამოჭრა არც გაეძლებოდა - წყლიან გობთან მზეს პირადამ მიეფიცე-ბებოდა და თვალეში მზაკვრულად მილულავდა. წყალზე მისული მტრედების უფერი აინუნებოდა არ ავდებდა მკე-დარივით განწილი ტურას და ისიც მოულოდნელად, ერთდროულად ორ-სამს ერთად ზედ დააცხრებოდა.

პირველმანხველ ზუცესს პირკატა ეცა, თვადმ დაა-ტროტმანა ეს ფიზიკურადაც ძლიერი კაცო... თვალეშიც მს-სისხლიანებულმა ირგვლივ მიმოიხვდა, - წორთა სადგომ-თან, კისერზე გამობმული მიწაზე დახვეული ჯაჭვის ჩხრალით, მეგლი წორიალზე; ტურა და ძაღლი მიგ შე-მალულიყვნენ; ცუდად მიორუნებოდა „ჭჭიჭ ტურა“-თი! შეხუბრებანი: „...უქოთმოვი ვადამბა“¹; ერთი ამოი-გომინა - ვაი ჩემს მოსწრებასო! - და ჯარჯალში შეხანუ-ლი საშართებელივით აღუსილიპირიანი ნაღდისკენ გაქან-და. პატრონის მოხმობაზე შერისხული გარეთ კი გამო-ოვიდნენ, მაგრამ მიახლოებას ვერ ბედავენ. ტურას თავისი, არცთუ ისე მოკლე, ჭკუით სადგომში დაფენილ თივამ უცდია დამალვა და ბულულებიჭყრული ცინ-დალივით გატრუნულიყო. მამის განზრახვით ადგილზე გახვევულ ზესოს თვალეზე ხელი აფარებინა. ტურა-ც და დიდხანს არ დააყოვნა, - ჩვეულმტრედებში, თავი მოიკატუნა და პატრონის ფერხითი უნდოდ განეროხო. ამჯერად ფანდი არ გაუვიდა, გაცეცხლებულმა ზუცესმა წაწილი ძაღლურად მოიქნა და პირადამ ამოტრიალეს-ბული ორგულ მხეცეუს უცოდეველთა სისლმონწერილ ყბა-კისერში ჩასცხო...

როდესაც ზესოს სახეზე აფარებული ხელი უშნოდ ჩამოვარდა, უსიციოცხო ტურის ლიად დარჩენილმა მეტყველმა თვალეზემა შეაძრუნა. მიანცდამიანც დღეს წორი რაღაცნაირი მოჭარბებული სიაცვით იწვევდა სათამაშოდ, ახლა დაკრეჭილი თითრი ჯანსაღი ლოჯე-ბით ეძიებოდავებოდა, არ ეწვებოდა და იძულებული გახ-ნა, ატრეტებულს განეროშოდა, ძაღლი მოიცილებინა თავიდან; ახლაც ვერ მიეშველა და, ალბათ, ამიტომ მომდურავ-მომოდარე მზერაც შეუყინოდა გახსილი თვალეზე.

შუენიბობის მოლოდინში დაფეთებული ძაღლი ხან პატრონის მაჩერდებოდა, ხანაც გაშუშებულ ტურას, მალ-იმალ ზესოსთან მირბოდა და უმარავად ჩამომებულ ხე-ბის მსურველ ენით ულოკავდა; ტალღივანი რუნე-ბი ბალანი ზურგ-კისერზე აპბურძნოდა. - წორო, ჩემთანაო! - უყვირა ზუცესმა და ისიც ნაშინ მასთან გაწან-და, შემდგომ ბრძანებას აღარც დაედებინა, უკან სა-ცოდავად გადაიხნიჭა და გატყმულ თათებზე დიდი მომზარა თავი მორჩილად ჩამოძლო, ხელაღმართულს მიძძლეულის განცდით ამოხვდა და თვალეში მოწურა,

გაირინდა, აქორილი ბალან-ბუნებები ხვეულად დაენ-გო. ზესო უხმოდ იცრემლებოდა და არც კი უცდია (მუ-ღლებელიც იყო) ვახელებული მამის შუკავება. ამ დროს, მისთვისაც დაუჯერებლად, ზუცესმა ძაღლს მოგუდუ-ლი ხმით მიმართა - წორო, ნაღ აქედან! - წორო არ განძრეულა, ალბათ, მინამამ მოატყუა... და, როცა ზუცე-სმა დალურილა - წორო, შე სახევე, მოცილებდი აქუ-რობას, მომწყდი თავიდანო, - სიკვდილმისჯილიც, ბო-ლოს და ბოლოს, მიხვდება, რომ არ კლავდა, მაგრამ ბრ-ძანება -განზიხება უარესია, - სახლდან ავდგებ... მი-ნიმედ, ნელათრევიტ ნამომიარა და გეზი ლობისკენ აიღო; ალაგვე, ადრე ფხედაუკარგილად შურდულიყო-თი რომ ვადაგეულებოდა ხოლმე, ძლიერივითი ვადა-ბობოდა...

ზუცესს თავი არ აუწყებია, ზესო კი ცრემლიანი თვალეში და მგელიც შეყმულებით მანამ მიაცილებდ-ნენ, სანამ მათი ჯღლა წორი ჩამუქტულ სერზე არ გაუჩი-ნარდა. ამის შემდეგ ძაღლი, რომელსაც კარს გარეთ ერთხელაც არ შემოღამებია, საშუადამოდ გადაიკარგა.

ზესო მინც ელოდა, სერზე შედგებოდა და უხმობ-და...

იმ დღიდან ბევრმა წყალმა ჩაიარა, ზესოც გაიზარდა და დაეჯიკვდა, მაგრამ დიდხანს საღამოს ხოლმე გამ-ველებს მინც ჩახსოვდათ პატარა ბიჭის სულმძიმე-ვრელი ძახილი: წოროო! ვოო, წოროო!.. ხმა გამე, წოროო!..

... სერსაც წორომა დარქმევია; - წორო-მა + ქაცარ-იებისო, ხოლო გვარ-ტომის თავკაცი და წინამძღვარი (ზუცესი) ერისკაცობაშიც და ბერობაშიც ზოსინი იყო.

ქების ფათურაკიანი დღე და უკანასკნელი მოჰიკანი

კეთილშობიანი მწირველი და მოქადავე, მაგრამ ეკ-ლესიის გარეთ სიტყვაძენი მოძღვარი - მამა ზოსინი, რომელმაც მეგლი დაინდო (ან კი რაატომაც არ უნდა დანდო, იხტიბარს არ იტხნდა და მომხდარზე მიზნა-ზუნსენილად შექვერმეტყველებდა: დალახარო ეშმაკმა, კილბასრა მეგლს მეგლობა მოვამლევინე და ქოჯაკი გამიმღებურედვა, გალობაოა?! - ბიჭი მას ზღუში აშკარად არ ეთანხმებოდა, - მეგლი დაბმული ჰყავდა, ისინი კი თავისი უფლებებში; აკი თვითონაც სჯერა ნათქ-ვამისა - ერთი აღლულია მდღევლასაც მეგლებოა.

ზესო სასულიერო სასწავლებელში სწავლობდა. სწავ-ლა რუსულად ტარდებოდა, სულცი რუსული სუფევდა, გიმნასტურაც რუსული ეცვა, სასწავლებლის მკაცრი განაწესითაც თავემწერებულ არდადეგების დადგო-მა იყო და ქალაქად მამობასთან ერთ დღესაც ვერ ჩრ-ედებოდა, - ქუთაის-ზუგდიდის (ოდიშის) „ლონიკაში“² ჯდებოდა და სოფლს მიაშურებოდა. მაშინაც, - წორთა თავზე (თუ წორთა გამ) დატრიალებული უბედურე-ბისას, ოჯახისა და, განსაკუთრებით, მისი ტრაგედია რომ იყო, საგაზაფხულო არდადეგები იდგა და, თუ საღამომო-ბით წორის მოსახმობად სერზე აიაზმართებდა, დღით სა-ბალახოდ ამუბებული ცხენებით, უფროსებისგან უნებარ-თვოდ, ტყე-ღრეში დახეტიალებდა, - მეგუეგებს ხომ არ შეეკვლა ჩემი ძაღლიო, - ძილშიაც წორი ესიზმრე-ბოდა, გული სულ მის საქებნად მიუწევდა და, მანამ არ შეეშვა, სანამ უჩქელოდ რამ არ შეეთვისა და უწინარი ძაღ-ლის გამოკიდება საშუადამოდ არ აუკრძალეს:

1 სიმღერა პატარა ტურაზე.
2 უქათმოდ ნუ დამტკობთ.

მორგე საზაფხულო დასვენების დღეებშიც ბესო საძებრად შეუკაზმავი ცხენით გადიოდა. რა თქმა უნდა, ათი წლის ბავშვი გიჟმედი სადღერე ცხენებს უნაგირს ვერ დაადგამდა და ვერც ლავამს ამოსდებდა, ამიტომ ქვედა ყაზხა ნასკვით თოკს შემადგენ გამოზამბად და აღვირიც ხელთ ჰქონდა. ცხენს უმძაღლეულო ადგილზე ან დაბალ-ტოტება ხეს მიაყენებდა და იქნადა შემოვლებოდა. ჰოდა, ცხელ მკათათვის, როცა ხუცესთან სახლში სიმინდის გასამარგლად წვეულს ნახდა — სამიოდ კუნთმაგარ ყაზხა-სა და ანდენივე წარდისმიყვარულ აზნაურების ნა-შუადღევს თათარა მისჯადა თათის ხის წარდიქვეშ თავი შეეფარებინათ, მათი ყურადღება ეზოს მიკრული ორ-მოტიდან გაქცეული ცხენების ფლოკების თქართურმა მიიპყრო. მალე ისინიც გამოჩნდნენ, — მენინავე ტანმორჩილ უბელო ფაშატს ბესო მოავგვლებს, უკან, სულ ახლო მანძილზე, შემართულ კუდზე ლა-შამოდებით ქორივით მოსდევს ატვიზი ფაშარპოლი ყურანა ულაყი; სადაცა, ფაშატს მისწვდება და ზურგ-ზე შეახტება, რასაც უეჭველს ხდის მისი მაჯის სიმსხ-რე მინამდე დამუბული მტოკა ავი და მომწუსხელი ჭიხ-ინი. ბავშვი რომ ზანწრელში ჩამოვარდეს, ულაყი გვერდს ვერც აუქვევს და გადაქეცავს — ხიფათი გარდაუვალა. მოფრუტუნე ფაშატსა და წირმეცვილ პატარა მხედარს საშპორებო ერთხანარად გაუთავისუ-ლებათ — მისერის გაბმული შეკიცილები ვაგლოცემული ქაი ქარივით მიჰქრის და ბიჭიც წინ-წინ მიიჩოვს, მა-ღალფხება მდეგრისგან თავდასაღწევად ლამის ნიდაობზე შემომჯდარა, ცილვა აღვირიც მიუშვია და პანია ხელებით ფაფარს ჩაჭურვინა, ტრუსით დაუფარავი გაფიჩხეული კანჭ-ტრეფები მარწუხივით შემოქუტვია ცანის ფერდებზე...

მარცხის მომასწავებელი წუთი ახლოვდება, მშ-ველეო არსადიან ჩანდა... და აი, ამ დროს ვიღაცამ იაზ-რა, რომ გამაგებული ულაყისგან ბავშვის ხსნა ფაშა-ტის ანგვარაში შემოვდებოდა იყო შესაძლებელი. შუკა შარაზე გამოიღოდა, მხსნელად მიჩნეული შემქმნელი ნა-კვეთიც, საქონლის ხირხლიანი შემოსასვლელით, აქედან იწყებოდა და ეზოს გვერდიდან ემიჯნებოდა. აჩორქულე-ბული ადამიანები ბესოს ყვირით მიანიშნებდნენ, რომ ცხენი იქითკენ მიემართა; იმანაც, ვაიყო თუ არა, რასაც იხოვდნენ, მთელი თავისი ბავშვური ძალით ფაშატს ყურდები ჩასჭყივლა და შარას მიღწეულმა მარცხნივ შეკვეთარად მოახვევინა; წამებში ულაყიც შეაჯდებოდა, მაგრამ ამ მანეერისას ინერციით პირდაპირ გაიჭრა და ფაშატსაც საგრძნობლად ჩამოშორდა.

მიწარდევია და მუშპივით უკვე მიზნობადა (მათ ბეგარდ მამა ზოსიმეც არ ჩამორჩებოდა) ბესოსთან შესახვედრად. ის იყო, მამულეებმა ორი ადლის სიმაღ-ლეზე გადავლილ ზედა ლატანი საყრდენიდან გამოა-ცურეს და ნესტოებდაბერილი, მქმნილი ყარაბაღული ფაშატიც დანარჩენს თავგანწირული ნახტობით გადაე-ვლო; არაბულმა ურამ კი წინაღობისა თუ დამხედურთა შიშით ბაზი ცხენივით გადახტომა ვერ გაუდოდა და, ლაჯე-ბაკეფულად, მკერდით შესაკვდა გადავლელ თემებს; გან-ბილფული მამრის განწყობით ახვივინდა...

ბესოს სიმარჯვით აღფრთოვანებულმა სტუმრებმა ვახშიბოსას ყანაში სამუშაოს დათმავრება და უცოდველი ქაიკის გაუმპატორებისგან განმარჩენა ოჯახშით აღნიშნეს, რამაც, რა თქმა უნდა, წნელის თოხარკი აწ-უაზე გადადგადარი ბავშვის ფათერკისგან დიდად გან-სხვავებულ სერიოზულ შემთხვევა იგულისხმებოდა. იმ დღიდან მამა ზოსიმეც შეცხენობას შეუჭრა. — ცხენ-საწილი მოშალა და მისი დამლანი ნაქები რედაურების ნაწილი საჩქაროდ ჩალოს ფასად გაიყიდ, ნაწილიც საეკ-

ლელო მამულეს უფეშპა; როგორც კი ბესო სასწავ-ლებელში გაისტუმრა, მარტოხელა მგელიც გააძევა, თუმცა დიდხანს ვერ მოიშორა — ტყიდან ლამით ხშირ-ხშირად მოადგებოდა შემწვეულ გარკონს და, ზღამითისეუ-ლი მაქაია მგელივით, უკუწინ თვალების გამჭოლი კეხსებითა და ყშილით შემოშვებას იხოვდა; ოღონ-დაც არა კინებდნენ შესასანსლად, როგორც ეს ზაპარია, ისე სიკეთის მასაუბრებისთვის. მამა ზოსიმეც ნად-ირობაუჭევე, მართლაცა, მგელივითა მოშპებულ მგელს წროლომადავლით საკვებმომარჯვებულ სამგლებს გაიტყუებდა, მაგრამ ის ოხერ-ნავარი მაინც თავისას არ იშლიდა... მისი ცოდვით შენსუბეულმა თე-თონაც ცოდვანსობედროლმა ხუცესმა პერდას იხო-ვო და მუქართი, მავრში გასროლით დააფრთხო ბო-ლომდე ულადატო, ცალად შემორჩენილი წროო.

მგელმა პირი იბრუნა, — ვერ უალო სახლში სიროულს, მერე სულ შეწყვიტა. უდაყო, მგელს მუხლი არ დაედ-ლებოდა, გაავრულებოდა ან ვინმე მოკლავდა, ად-ამინათს სიხაროეს ნაჩვევი, მონადირეს არ დაუღრთ-ებოდა და მიზანშიც ადვილად ამოიღებდნენ; თუმცა დანამდვილებით ვერც იტყვი, ხუცესმა თოფის გას-როლით მართლაც შეშინა თუ საბოლოოდ გაანანყენა იგი. არსებობის უფლება აქვს იმ ვერსისაც, რომელიც ბესოს უფრო დამაჯურებლად ეჩვენებოდა — მგელი გაე-კულურებულ წროოს გადაეყრება და უჩვენობას გადა-ტანდებოს!..

ასე იყო თუ ისე, იმ მხარეში სამისდღემში აზბად შემორჩა თოისეური, არსმენილი ისტორია ადგლისა, სადაც, სპარისპიროდ ცნობილი გამოანათქვამისა, მგლისთვის სრავიც მოუბრუნებიათ და ციკანიც, ცვრის ფარაცა და თისი არეც; სადაც ცხოველურ ინსტიტუტ-ებზე ამაღლებულნი — ძალი, ტურა და მგელი ცხოველ-თა სახეარომ მანეშეხება ჩაიყენა... და რასაც თან ახ-ლდა ტყივილიანი მოგონებაც იმ ერთადერთ სახედის-წერო გადაცდილობაზე.

ეოფის ახოლოგეტი

სოფელი ცაიში თუ ერთი მხრიდან (წრდილო-დასავ-ლეთით) იდუმალი წრომასერით იწყებოდა, აღმოსავ-ლეთით მას საეკლესიო გუნებებითა და ტყისმჭერელი აზა-ტებით მეჩხრადდასახლებული სერია-ბორცვიან-ეკო-რდებიანი ურთის მთა ემიჯნებოდა. ცადაშალეულელი ურთა მინიდან ამოზოღული ბერძუნის ფესვივით სოფ-ლის დაძარღვულ რელიეფზე გრძლად განოლდა და, ჯუმისწყალს თვლიდმურე, კეთილშობილი დიდხარის სიმწვანე-არომატით გარემოზე გაბატონებულა, საშრეგითი გატყორცნილი დაისის მუდმივსხივინე-რი კალთებით კოლხეთის დაბლობის თვალსაჩინოზე ზურმუხტის მძივივით ზეკარვულა.

თავად ურთასაც ზე-ბუქქმარისგან მომიშვებულ, საკინევახლიანი გულისპირი წანწულხტებული, ლე-თიური მადლით გაისკროვინებული საუკუნეებამოე-ლოლი გუმბათივანი ეკლესია ამშვენებდა. ეს იყო თამ-არის დროინდელი ხუროთმოძღვრული სატაპრო ქმ-ნილება პალატებითა და საშრეკლითი, სადაც მსახურებ-და მამა ზოსიმეც.

მამა ზოსიმეც ოჯახი თითქმის ჩვეულ ცხოვრებას უბრუნდებოდა, — წროებოდა და ცხენების რემას მელულ ხუცესს საჯდომად და საფაშატედ ორიოდ ულაყი მაინც დაეტოვებინა, ფაშატებიც თითზე ჩამო-ეთვლებოდა; სხვაგვარად ეკლავაც თავგადაკულუ

მეცხოველედ რჩებოდა, — მტრედებიც მოამრავლა და, უმეტესწილად, ძალღმობაც ძველებად წყნალობდა.

ეზოს განაპირას, გაღლებულ კონდრიან კორტხობზე განიერი, კარგად გამართული ჯარგალი იდგა. მის ერთ ნაწილს, მიმინებელი დამხმარე სათავსებით, ხუცესის ტუბუმტე სოფრე სანდობაძე თავის ბერს, შრომისმოყვარე მეულესთან ერთად საცხოვრებლად და სამზადად იყენებდა. სოფრე, უსთამავარი და სალი გონების უძში მამაკაცი, ტუბუმტეს ერთგულებით დღიურ ლუკმაზე დამდგარ — უჯამაგირო მოჯამაგირების (უფრო სანათესაოს წრიდან) დახმარებით უშლიდა მამა ზოსიმეს დიდ და არაერთგვაროვან მუერნეობას. საქმელსაც ცოლ-ქმარი ამზადებდა; მენუსე შერჩევასა და კერძების საკმაზით შენელებამი ხუცესის მეულე — ფფოფია ელისაბედიც კეთილმოწყობად დასახლისის მზრუნველობით ეტროდა, სახარისივაც სასწინარი — ამო რამ პროდუქტის შერევისგან დიდი სივრთხილით იცავდა და მარცხსაც თავდაჯერებული ინახავდა. თუმცა მარტოკა კერძების გასინჯვით არ იფარავდებოდა, ახლა, წირობების უკუღმართულად შემეხრების შემდეგ, მთელ ყურადღება სამზადისზე გადებდა და, მიუხედავად მისი „ფინოსქუალური“ ჩამომავლობისა, მუხლჩაურთელი ოლღას ყოველგვარ საფუჯაბო საქმეში შეელოდა. ჯარგელის მეორე ნაწილი, ყრუ კედლით გამოყოფილი მონაწილი ოთახებითა და ცალკე შემოსასვლელით, უპოვართა და სულით ავადმყოფთა თავმსახურად ექცეოდა. აქ ზამთარ-ზაფხულ დანაყრებისა და ჩაცმვა-დაბურვის მოლოდინში თავს იყრდნენ ჭკუა-სტეპობით მეტნაკლებად ცნობილი მათხოვრები. მოდიოდნენ მზივრები და ჩამოძონილები, მიდიოდნენ მადრების და სალუქად შემოსილები. ისეთებიც გამოეყოფოდნენ, მოწყალეებს რომ უკადრისობდნენ, მაგრამ სამუშაოს შესრულების შემდეგ (შემის დაჩეხვა ან პირუტყვისთვის საკვების დამზადება, კაცოსა და უკრკოან-ქნსრკოანთა ჩამობრტყვა-დაკრეფა და ა. შ.) პატყვის ბერტმეც სალაფავს მოძიებული მოურდღებელი სისარბითაც ეძალეოდნენ. აქ იყო ახალგაზრდა და ხანდაზმულიც, ქალიცა და კაციც, ჭკუათმოყოფელიცა და მისგან ძნელად გამოისცხობიც, ისეთიც — ჯარგელში გადმოჩენიდან ერთ-ორ საათში უმზეროდ ტანსაცმელს რომ შემოიხედა და ყველა მკერდსა და ცოცხლის ლანძღვა-გინებით გარბოდა. საეთოდ, შეურაცხადები აქ დიდხანს არც ჩერდებოდნენ, შესაძლოა, იმის გამოც, რომ სოფრე და მისი მეულე ოლღა (ისინი ორლათი მიმართავდნენ) ხანდახან არასაღებლად საქმეს მუერნევენ; თუმცა ზოგიერთისთვის ყოველგვარი „საქმენიც ჯარგელისანი“ მიუღებელი იყო და ხელსაც არ ჰკიდებდა. თუკი მათთან ბერს ემყარებოდა, ბევრნიც აქაურობას სათოფრეზე არ ეყარებოდა. ჭკუა-ქონების უქონელთა ეს ნაწილი მუერვევლად გარემოში მოხვედრას ძირითად უფროხვდა. ისე, თავმსახური უფრო საქალეთი იყო, ვინემ საკაცეთი.

ერთილ ცხავრითი მშვიდ დედაკაცს, ფართხუნისას სთხოვეს, გუზგუზა ნაკრეჩხილანი ბუხარში შამფურზე ნამოგებულ ვარიები შეენვა — აბა, ერთი, დატყროლი და შებრანვამდე ატრიალო! — თან, ყოველ შემთხვევისთვის, აწვენეს თუ როგორ უნდა გააკეთოს და ცალი თვალიც მისკენ უჭირავთ. ფართხუნია მატრიალა, ატრიალა და, როგორც კი ქათმები ოდნე შენიღობდა და თვითონაც აროსგან ლანჯენი შეეფარა, დაუკითხავდ შამფურიდან ლადარზე ჩამოვარდა და გარეთ გავარდა; როცა

მოძებნეს, შებრანვის ასეთი გავრძელება იხილეს: ფართხუნისა ბზის ბურქნარში მოფარებულად მოწყობილ საბანაო მოედანზე ნამომფურეული ლერი დაურჭვია, გარშემო როკით უშლის და ატროკებული გაიძიას — ვატრიალად და ვიბრანები!..

ერთხელაც, ალიონზე — ქათმების ხიდან ჩამოფრენის ფამს, სხვა შემთხვევასაც ჰქონდა ადგილი: ერთი უსახური, ენაბრვილი გოგონა თავმსახურის ახალგაზრდობით მცონარა ბინადართ მოჭარბებული ემოციებისგან ძნელად გასაგებად, ენის ბოძითი ამცნობდა — ლამინად ომშემა ქუთარისა სქვამია** ცქოტუხე ჯარგელადან გაუტაციაო! — ომშემა ქუთარია გემქლ ულვაშთან ერთად მოსირმულ წიხასაც ტანგაუხედლად ატარებდა და სივრცეც ხშირ-ხშირად ნამოუყოლიდ ხლმდე. ერთი რა უცნაურობაც სჭირდა ქუთარისა და ბოდე ზუსაქით ფხიზლობდა და — მისგანაც განსხვავებით — დღისითაც არ იძინებდა; ზუს ავადმყოფობა, ანუ სრული უძლობა უმკურნადა და ბუ-ბუა ქუთარისაზე ეძახდნენ. სქვამია ან გარდაცვლილი მნიშვნელობით ესადაგებოდა. შეკითხვაც — რატომ ვაიტაცაო? — მაცენ გოგონა ენდაბამით, მაგრამ ხალხით პასუხობდა — ცო...ოლად ნა... ნაიყვანა თა... აავის კოო... შკან ჯაა... რგვა... აღმი ჩხეუ. ერის*** ღო... ოომის გა... ასა... კეთებლად! ეტყობოდა, ასეთი განმარტება ჭკუამხიარულთ ჭკუამი უჯდებოდათ და კითხვას უმერებდნენ — მაინც, რატომო? — პასუხად იგივე ესმობდა, მაგრამ ცოლქმარული ურთიერთობის მათთვის გაუცხოებულ, ბოლომდე აუხსნელ საწითირი თემაზე ქუთარისა მითური კომკანი ჯარგელის ხსენებით ყოველ შეპასუხებას მაინც ტყარცალითა და მოჩვენებითი ვიშვითი ხვედობდნენ (ქუთარისა, თავის აბრავად გავარდნილ მმასთან ზიარი, სხვებისთვის უნახავი მაღალკომკანი ჯარგელითაც მოპქონდა თავი). ეს აშბავი თავმსახურში ახალმოსულებს დამხვერთავან გადაცემობდათ და ყოველი ცისმარე დღეც ახალ-ახალი სადღაო სამხიარული გადამახილით იწყებოდა: ნუხელ ტარასისა ლამაზქალი მელანო ნაუყვანიო! ლევანტისა გაჰყოლია მია! სლომობანს — თათაო! ხანდახან ქალი კაცში აერეოდათ და, პირიქით: მელანოს მია გაუტაცია! ტარასისა — ლევანტიაო! მათზე მიდარაჯებულ და მიყურადებულ მასპინძლებსაც ვაპქრავდენ კიბლს: სოფროს ორლათა გაუტაციაო?! — რატომო?! — კომქვინან დედათა მონასტერში უნაყოფთა შებრე ხატზე სალოცვანადო! მწარედაც იტყუებოდნენ, მაგრამ მიყურადებულ მანინც პირზე ღმით მოყოფდნენ. ქუთარისა და სქვამისა ერთმანეთთან ერთგვაროვანი ჩევე ხასიათი (თანამოაზრეობას ვერ უწოდებ) აახლოებდათ, — თუ პირველი ძალდაუტანებლად არაფროსთვის ცოცდათხილი საათი ლექსების რეკლამირებას ენოდა, მეორე — მისი ჭკუის აშბანად ან ლექსდქეული კაცის თავდავინყებამდე მონიბული მშენელი და მგზნებარე დამფაებელი იყო; პირველი რომ კითხვას დაამთავრებდა და ულვაშზე ხელს გადაესხამდა, მეორე ტაშითა და „პის“-ის შეხახილით ამხნეებდა, თვალბეში შეჰფოფინებდა და ბევრ ვინმეს გაჭირვის საბაზაც აძლევდა.

არაორდინარეო გემოვნების მქონე მამა ზოსიმეს უცნაურობებს ქველმოქმედებშიც ახალგაზ ვერ მოუძებნიდი. თავის ქონებრივ მდგომარეობასთან შედარე-

4. მაღალი წრის, აზნაურიშვილი.
5. ომშემა — ულვაშა, ულვაშინი სქვამია — „ლამაზო“-ს ნიშნავს, სახელია ჩხევი — ერთწლიანი მარცვლოვანი კულტურა, მოჰყავდათ სიმინდის მასობრივად დანერგვამდე

ბით ზედმეტად იხარჯებოდა, თუ თავიდანვე სახელი ზედფურცლისა და ნავაზების მომენებით გაუვარდა, ესეც მისი მონყალე ბუნებით აიხსნებოდა. მთელი მისი საერო ცხოვრებაც ეგზოტიკა იყო. რამდენადაც ეპარქიაში დავაასულიერო სასულიერო პირი სულით ავადმყოფთა და გლახაკთა დამპყრეობის და წევრებისმცემელი იყო (რაც სინძინდისა და სათონიელის მარჯვენდელი მოსავდა), მისმა საქმიანობამ სამღვდელეობაშიც ოფიციალური მხარდაჭერა პოვა: არა გუნდრუკის კმევილი, მაგრამ დაუყვედრებოდა „ღატაკთა სამარხდელი საეპარქიო სასულიერო უწყების საბჭოს წევრად“ აირჩიეს.

ადრეული ვაზაფხულის სუსხგაუცვლელ დღეს, როცა წორმას თხელი, სიფრიფანა ზენარი გადაფურცოდა და ურთასაც განიერ მხრებზე ნისლის ლტა ნაბადი ჩამოხეხურა, მამა ზოსიმეს ოჯახი წარჩინებულ პირთა ღამინდელი სტუმრობით დილიდანვე ახმარებულყოფო. საპატიო კრებულს წარმოადგენდნენ: საქართველოს საეგზარქოსოს მშენებლობის კომიტეტის თავმჯდომარე, პროტორესვიტერი ექვთიმე, ბათუმ-ფოთზე გამოვლით მუშაობდა ზღვით ჩამოსული სამხედრო ინჟინერ-მშენებელი, პოლკოვნიკი თავად გიორგი ჩიჩუა და გურია-სამეგრელოს ეპარქიის კანცელარის გამგე, დეკანოზი თეოფილე. მასპინძლის როლი კი მამა ზოსიმესთან ერთად მისი თანამოსაგე, ცაიშის ეკლესიის მღვდელმთავარი დეკანოზი მიხეილიც (მუხრანგია, — ცნობილი მწერალ-ბიოგრაფის იონა თოფჩაიას მამა) გაჰმოდიდა. მას აქვე დეკანოზ თეოფილესგან ხელზე გადაცა საეპარქიოს კანცელარის წერილი. ეპარქიის მალაღ სტუმრების — ინჟინერ-პოლკოვნიკისა და პროტორესვიტერის თანხლებ-გაცილების მისიასთან ერთად, რისი პატივაც ერთ მამა თეოფილეს, მისივე ხელმოწერილი წერილის ჩამატებით საუბისკოპოსოს მხრიდან უთუოდ სხვა ფარული ინტერესიც ეკითხებოდა...

გურია-სამეგრელოს ეპარქიის 1887 წლის 7 აპრილის ნომრანი ბიბლიოთეკური ხელით ნაწერი ეპისკოპოსო უწყებოდა, რომ მისი მუშევრის დადებითებით მოთხოვნი მთავარბუცესს „სასწრაფოდ უნდა მოეყვანა სისრულეში“ მარმანდელი წერილობითი დავალება ზემო საჩინოს ეკლესიის მრევლის საჩივრება, რაზედაც მის ყოვლადსამღვდელოესობას უნებებდა შემდეგი რეზოლუციის დადება: „გაერკვიეთ პრიქიტნი (მედავით-ნე) პეტრე ქანცხავას კანონსანადალმდეგო ქმედებაში და ჭეშმარიტების დადგენისთანავე მოახსენიეთ საეპარქიოს“.

რამდენადაც ადრესატი (პასუხგაუცემელი წინა წერილისა) ცაიშის ოქლის მთავარი ბუცენი იყო, სტუმრებიც მას უნდა სწევდნენ და ამიტომ აშკარა არჩევანს შემთხვევითობით ანდა მამა ზოსიმეს ოჯახის სტუმართმოყვარეობით ვერ ახსნიდა...

სანქტ-პეტერბურგიდან ინჟინერ-პოლკოვნიკ გიორგი ჩიჩუა უბრწყინვალესი თავადის, ნიკო დადიანის თხოვნით ჩამოვიდა. მისი ჩამოსვლა ენადა სასახლის კარის ეკლესიის მღვდელმთავარ მოძახაც (თვალთმძახ) ასევე იხვედდა მას გურია-სამეგრელოს ეპარქიის ეპისკოპოსო გრაგოლე (დადიანი). საკითხი ომბრბივი იყო, ერთ-ერთი ტ. ფოთში საკათოლიკო ტაძრის ასაგები ადგილისა და საეგზარქოსოს მიერ შემოთავაზებული ეკლესიის პროექტების შესწავლა-შერჩევას შეეხებოდა.

ჭარბნაღებიან რევიკიში ქალკის დატბორვას რიონიც აძლიერებდა. თუკი-ადრე კოლხეთის დედა-მდინარედ ნოდებულ ფაზის რიონი, როგორც სავაჭრო-სამდინარო მაგისტრალი, ამ მხარისა და მთელი ქვეყნის სასიცოცხლო ინტერესებსაც ემსახურებოდა, ახლა, ახალ

ვითარებაში, მხოლოდ ზიანი და უსამოვნებანი მოჰქონდა, — მცირედ ადიდებისას ვეტირმორღვევული ნაპირებიან გადადიდობა და მოშორებულ ტერიტორიებსაც აჭობებდა, ზღვაშიც უამრავი ნაშალი, შლამი და ქვიშა ჩაქვნიდა და ნავსადგურად გამოუყენებლს ხდიდა. რიონის ნამოქმედარი თავადმა თეოდოსი გამოსვლად, როცა საშუალო წყალწყების გემშიც, რომელსაც ჩამოყვავა, კაპიტნის დიდი მცდელობის მიუხედავად, დასილვის გამო ფოთის ბოლახში ველარ შემოაღწია და ბათუმში მამულად გამგზავრება.

რიონის მეფლა თუ რიონისგან შველა დიდ კაბადბანდებსა მოითხოვდა, რისი გამოყოფაც მხოლოდ საპორტო ქალაქმშენებლობის გაფართოებისას მოხერხდებოდა. მდინარე მარცხ რჩებოდა სრულად იმერის სისხლობრივულ ნაწილად და ძველი დიდების მემკვიდრე:

— დედა-მდინარე ჭამთავან შობილი, რიონი როდა ქვეყნად, კარბიჭუ კოლხის, ფაზისად ცნობილი, არგოლსტეგებან ერთად...

— მასსეგობაში მივიწყებული სტრიქონებიც ამოუტეგებდა უნებურად. ფოთის რბილგრუნტანი მიდამოებში დიდი მოცულობის ტაძრის სასაძირკვლე-საინჟინრო გეოლოგიური კვლევის ჩატარება დიდ დროსაც მოითხოვდა და ამას უკან მიზრუნებისას შექმლავდა. თბილისიდან გამოგზავნილი ეკლესიის პროექტებს გაეცნო, უპირატესობა კ. ნ. ჯორისტურ მოკვლანახნავა გუმბათიან ტაძარს ანიჭებდა, მაგრამ არჩევნის ყველა მონიშნულ-ნაგარეადევი ადგილის დეტალური შესწავლის შემდეგ ვააკეთებდა. ეკლესიის ზომა-პროპორციები, საერთოდ, სიღამაზე მისი, არ აფიქრებდა, რადგან მარჯვე უამრავი საკუთარი ესკიზიც ეგულებოდა.

ამგებდა ოდიშ-ზუგდიდიდან მისგან დაიანების მშენებარე სასახლის არქიტექტურულ გაფორმებაში მშენებლობის მიღებას იხოვდნენ. კვირახოვლობის შემდეგ კი კარის ეკლესიის სამრეკლოს ზარებსაც ჩამოჰკრავდნენ, ნირვა-ლოცვას ალაველიდნენ და გუმბათის სარეკონსტრუქციო სამუშაოს შეუდგებოდნენ.

თავადი ჩიჩუა, რომელმაც რუსეთის ამრის გენშტაბის აკადემია დაამთავრა, სამშობლოში მამამცე საეკლესიო და სამხედრო საინჟინრო საქმის მცოდნედ იოვლებოდა. ჯერ კიდევ სრულად ახალგაზრდას სტუდენტობის წლებში ოსმალთა მიერ იავარქმინილი ციხე-ტაძრები საძირკვლიად ალუდგენია, იძულებითი პრაქტიკაც ასე გაუღვია და კაი ყმის სახელიც მოუხდებოდა. მამის მისმა მამულებმა ენგურის აყოლილი — გაღმაც და გამოღმაც, რუხის ციხესიმაგრეიდან სოფლებამდე საბურთისა და ჯვრადიდ რბევა განიცადა და ციხე-დარბაზებიც შეინარა. დიდი დროც გავიდა და სამკურნალოდ მხოლოდ მითან ზონაში ტყიან-საძოვრანი ადგილებზე შემოიტოვდა ძელქვა-ბაზილისგან ნაგები ორსართლიანი სასახლითურთ, რომლის მოვლა-პატრონობა ბიძაშვილსა და სიყმრის მეგობარს, დადიანების კარის ეკლესიის მოძღვარ მამა იოზს მინაღ; გასახებისუღალ არ ემეტებოდა, ორყოფიბადა, თავისი წარმატებული სამსახურისა და მოსაწყურულე რუსი მუღულის გამო (შვილებიც სანქტ-პეტერბურლი დაწარმოახნენ) დამის მისი ქალაქის დატოვებაცა და სამშობლოში ჩამოუსვლლობაც ერთნარად ემძიებოდა. თავისი ჩამოუსვლლობაც ერთნარად არ გაუვლია, მაგრამ ჭარბმავდ ცხოვრების გზა ცუდად არ გაუვლია, მაგრამ ჭარბმავდ მოყრისად ჯვრაც ვერ ეუბოდა ადგილი თვისი. ზოგიერთი კავკასიის გამოღმა ურუსეთად თასც ბდენიარად ვერ დაიჯოვებდა, ვერ შესახებდა „Прощай немытая Россия“ — ვერც რუს ხალხს დაადანაშაულებდა მონურ

6. პერსონალები, გარდა გამოწახლისისა, რეალური პიროვნებები და ისინი ნამდვილი ვაგარ-სახელითაც მოიხსენიებანი.
7. ლექსში ამ სიტყვებით გამოხატა ლერმონტოვმა თავისი განწყობა იმდროინდელი რუსეთისადმი

მორჩილებაში. თუ კაცად ვარგისარ, ქართველად ყოფნა იქაც შესაძლებელია. მაგალითად რუსეთის კეთილდღეობათვის მებრძოლი თავადის, ვლადიმერ მიხეილის-ძე იაშვილის ცხოვრებაც გამოდგება: არტილერიის გენერალ-მაიორმა, ყველა ომის მამაცმა მონაწილემ და არტილერიის I-ის მიერ უსამართლოდ არმიიდან ციხიბრში გაძევებულმა ნაპოლეონთან ომის დროს უნებართვოდ დატოვა გადასახლების ადგილი, სათავეში ჩაუდგა კალუჟის გუბერნიის ლაშქრის და დაამარცხა ფრანგები ვლასთან, გაათავისუფლა თეთი ქალაქი... და ისევ მეთვალყურეობის ქვეშ ციხიბრში დაბრუნებულმა განუტყუა ბოზუქარი სული⁸. ივერიის მეფეთა შთამომავალი — ბაგრატიონი და ქართლ-კახეთის დიდებულთა ნაშიერი, სანქტ-პეტერბურგშიც და მოსკოვ-ქალაქის შემოგარენშიც მათი ტიტულოვანი წინაპრებისთვის იმპერატორისგან უხვად ნაბოძებ ადგილ-მამულებით, დიდი ხანია, შეთვისებენ რუსულ გარემოს. ქართველთათვის შერჩეულ და ახალდაარსებულ სობორო-მონასტრებში ღვთისმსახურება ქართულადც სრულდებოდა, რუსის გლეხობამ შეიყვარა ისინი და მათთვისაც რუსეთი სახატე საქართველოსთან გაიგივდა, სამშობლოდ ექცათ და დღვილი შვილივით ერთგულებდნენ ტახტსა და ქვეყანას. 1881 წელს რეფორმატორ-პუშინისთვის, ალექსანდრე II-ის მუხანათურმა მკვლელობამ უსაზღვროდ აღაშფოთა ქართველი დიასპორა და ისევე, როგორც რუსი ეროვნების პატრიოტულად განწყობილმა არისტოკრატებმა, ერთსულენად დაემო უღმერთოთა სისხლიანი, მკრეხელური ქმედება. ასევე, 1887 წლის 13 მარტს მის უდიდებულესობაზე — იმპერატორ ალექსანდრე მესამეზე დადგინდა, როცა გამოიკვეთა უცხოეთის ფარული ძალების — ავანტიურის — მონაწილეობაც შეთქმულებაში, ქართველთა სათვისტომოდან ოფიციობამ და სამღვდელთებამ ბედად უწებოლად გადარჩენილ მეფეს ხმლითა და კურთხევით ამოუცხადეს თანადგომა. იმპერატორის სიცოცხლის ხელყოფის მცდელობასა და შემდგომ პერიტიტივზე პეტერბურგიდან გამომგზავრებულმა თავადმა როსტომოვი ესტრა-ფოსტით შეიტყო და, რომ არ მისს საქართველოში წვევის განსაკუთრებული გარემოებანი, ერთი პირობა უკან დაბრუნებაც კი გადაწყვიტა.

სამეგრელოში მისი ამხანაგდელი ბოლო გამოჩენაც ისევე უგანათლებულესი თავადის, ნიკოლოზ დავითისძისა და მისი ძმის, ბრწყინვალე თავადის, ანდრიას მონანვევ ბარათს უკავშირდებოდა, ოღონდ ახლადწილისგან განსხვავებულსა და თავმისაცმად საწუხარს — მათი სახელწოდება დედა-დედოფლის, ეკატერინე ჭკაჭკაძის გარდაცვალების მასუქებელს: „...თხოვთ ძენი მისნი თავადი მენგრელიისა ნიკოლაოს და თავადი დადიანი მენგრელიისა ანდრია, დღესა მას მომრზანდეთ და პატივი სცით განსვენებულსა მის გვამსა და მით დაგვაგალოთ ჩვენ“⁹. გამოთხოვების დღედ დანიშნული იყო 1882 წლის 21 — ავგოსტო; ყოფილი „მთაწირის მენგრელიისა“ (ასე მოიხსენიებდნენ ბარათში) იკრძალებოდა გარდაცვალებიდან მეცხრე დღეს¹⁰ დადიანების საგარეულო განსაკუთრებულში — პარტიკლის ყოვლდანიანად ღმრთისმშობლის მიძინების ტაძარში.

საამსოვლო საქმეებს შეჭიდებულთ თავადი ჩიჩუა

შხად იყო, ნდობით შემოთავაზებული შეკვეთებით, რაზედაც ხელწინებოდა და სანამდის ჯანაც მოსდევდა, კეთილსინდისიერად შეესრულებინა. ის ხომ ადგილობრივ სახალხო¹¹ შემდგომ და მშენებელი მეორე საბათლის პროექტის ერთ-ერთი ავტორიც იყო, მალე კი დიდი ნიჭის სახალხის წინა და გვერდითა მართკუთხა აიგინების კონსტრუქციებს ნახეთო ქართული რეპერტიზებით დამპყვნიებდა, რაც მოსკოვიდან მოწვეულ სახალხის მშენებელ ვასილივ ვასილიევსაც არ უნდა სწყენოდა: ქვის გახსნილ კედლებს შორის დეკორში ხეზე კვეთილობის ქართულ სტილის რუსულთან უფრო პარამიზულად შეხამებოდა. ისინთვის პირად ურთიერთობაც ჰქონდა მნიშვნელობა — ისინი აკადემიაში ერთად სწავლობდნენ და კიდევ ერთ ყოფილ თანაკურსლებს, შემდგომში აკადემიის პროფესორთან, მატევი ჩუდევცისთან ერთად ტვერისა და ოდესში სახვტვრო საინჟინრო ხელოვნების ნიშუშად მიჩნეული საზღვაო-სამდინარო ობიექტებაც აუშენებიათ, აკადემიის გზოში საყდარიც ერთობლივად უფათია. ახლა პროფესორი, გენერალ-მაიორი ჩუდევცი¹² საქართველოში უდიდესი მასშტაბის მშენებლობის — რიკოთის საკრივიზო გვირაბის მინისქევა საყალსარო-დი სამუშაოების პროექტებად ხელმძღვანელობდა და ბ-ნ ნიკოლაევისთან¹³ ერთად მშენებლობის ადგილზე — ნიუაში მასთან საქმიანი შეხვედრაც ჰქონდა დაგეგმილი. ვასილიევ თანარგობს კაპიტნის ჩინით ნაადრევად გვირვინ და მათი გახერცევა გაიყავა. უფრო რთულად მოიაზრებოდა დადიანების მოქმედ კარის ეკლესიის თაღვანი კარიბჭისა და გუმბათის ნახანგავანი ყელის გარემზრის ადგიენა-მომოპრეტება. ამ შემთხვევაში ვასილიევ არაფერ შუაში იყო, რუსული ხახვისთავა გუმბათიანი ტაძრების ხუროთმოძღვრებისთვის ეს საქმე არც უთხოვიათ. სიმწელეს წარმოადგენდა გუმბათის კამაროვანი ინტერიერის ფრესკული მოხატულობის — ვლადიმერის მშრომისმოზლის ხატის ფრავმენტების დაუზიანებლად შენარჩუნება, რომელიც მრევლსაც და ბერსაც ერთნარიად ეძიერებათ; მოსაძებნი იყო ვლესის კარცე ქვითხურონიც, ვინაჲდა ეკლესია-მონასტრების ახალმშენებლობათა ოქვითობის გაში ისინი ცხრა მთას იჩით იყენებ გადახვეწილ და ქვეყნის შვიგნი ძნელად მოიხლებდნენ. ქვის ხანა ედგათ ქვითხურონი უფელეს სალოცვა საყდრების საუფლოში, მაგრამ ფოსთა და ოღიშინი ხსენებულ მშენებლობანი რუსეთის სასულიერო და სამოქალაქო იერარქიის იმპერიულ გეგმებში ჯდებოდა და სავზარქოსოც დანტერესებული იყო. 1874 წლის ვარდამისთვიდან გაუქმებულ სამეგრელოს ეპარქიის იმერეთის ეპარქიიდან გამოყოფითა და გურჯის აღდგენილ ეპარქიასთან მიერთებით საგურბერო საყდრისო მმართველობის ახალი ფორმა ყალიბდებოდა. რადგან ასეთი რეფორმისტული მოწყობაც შორს იყო სასურველისგან და ყოფილი სამთავროების მოსახლეობის მოთხოვნას რეგიონებში ეპარქიების ცალკეულად დგენის შესახებ (რასაც, ვარკუციონილად, მაზრქეპის ადმინისტრაციაც ემზრობდა) ვერ აკმაყოფილებდა, მისი ანაშთაურება-შეცემა, რადაც დროით, ახალი საკათედრო ტაძრის ამოქმედებით უნდა მომზადარიყო. ამ საკითხის მოგვარებას ესწრაფოდა პირადად საქართველოს ეგზარქოსი, მთავარეპისკოპოსი პალადაი (რავეი). ასე

8. აღნიშნულზე ვრცელადაა მოთხრობილი ნიგნში „იაშვილების საგარეულო“.
 9. სტილი და პუნქტუაცია მოთხრობა.
 10. რა დროშიც საზღვარგარეთ გავრევილმა მალალი საზოგადოების დიდმა ნაწილმა შესძლო გამოთხოვებოდა სამეგრელოს დედოფალს, უკანსკელ დამაშვრალ მესაქტეს დამოუკიდებლობისთვის მონაწი ყოველი დროის ქართველ გვირგვინსან ქალთა კრებულისა.
 11. ჩუდევცი (ყვედონია) — ერთდროულად მონაწილეობდა ეიფელის კოშკის მშენებლობის გეოდეზიურ და გეოთერმულ კვლევაშიც.
 12. ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწე ნიკო ნიკოლაძე, ფოთი-თბილისის რკინიგზის მშენებლობის ორგანიზატორი.

რომ, პროტორესკიტივი ექვთიმეც შენების სასიკეთო მიზან-რწმუნებით იყო მოვლილებული.

...სტუმრები მამა ზოსიმესთან დიდი ხნით შეჩერებას არ აპირებდნენ. მიუხედავად იმისა, რომ ცა არასამგზავროდ-საავდროდ შეფერილიყო და სახელმწიფოდ გამაღილი სუფრის სამარხვოც არავინ აკლდა, ტრამპები არ გაგრძელებულა. აღებული გეზი და ტემპი არ უნდა შეცვლილიყო, რათა კარსმომდგარი ბრწყინვალე ადგომის დიდ დღესასწაულამდე დარწმუნო სადაგი დღეები ნაყოფიერად გამოეყენებინათ. დაილოცნენ და ღმერთის მადლობა შესწირეს მეოხთა მშვიდობით ჩამობრძანებისთვის, დაწყებულ აღმშენებლობათა კეთილად გასრულებას ისურვეს და სუფრიდან წამოშობნენ. სანამ დანაყრებულ ცხენებს თავიდან გამოიყვანდნენ, ეზოში ერთ ადგილას შექუჩდნენ და ბაასი ვაძახეს.

ისე მოხდა, რომ ამ ფრად დაბნახალურ მუსიაფში სახლის პარმაღე გამოეყვანილი თუთიყუშებიც აღმონდნენ ჩაბნეულ. იმკიათ, ავსტრალიური ჯიშის დედა-მამალით კაკაუ-უნოც ცალ-ცალკე გოდრისებურ დიდ ოქროსფერ გალიაში და მოსაუბრებებსაც ახლოს ნებებობდნენ. თუ ხანსრული შავკერვანინი მამალი, როგორც ეს თუთიყუშებს ჩვევით, ჩვეულებრივ წარმოთქმულ სიტყვებს ყინადა იმეორებდა, მეორე – თითონილად მოხატული დედალი პირქით იქცეოდა, — ხმამაღლა ნათქვამი უყურადღებოდ რჩებოდა და მხოლოდ ნაწურჩულევს ახმოვანებდა, თანაც არცთუ ცალკეულ სიტყვებს, წინადადებებსაც სრულად აბუღებულვდა. ასე რომ, სალაპარაკო თვისების ერთგვარობაც მოსდგამდა და განსხვავებაც არსებობდა. ზემოთ, «ცხოველით სამყაროს» აღწერას, ეს ტანდირ ქორთა თუთიყუშები აღარ გვიხსენებია, რადგან მესასხელეზად, «ხუცესისა» და «ფოფლისა» გაუღერება, რომელიც მათ თავმსაფრის ენაკვიმატ მშობელთან სახელდაც შემორჩა, მამა ზოსიმესა და მისი თანამეცხედრის გაცემორქვდა, მათი ღირსების დაუნაგვად, გაუმართლებელი იქნებოდა; — არადა, ამ ზნეკეთილ ადამიანებს ეს ამბავი არც ენაშუშებოდათ და თვითონაც მანამდე შერქმეული სახელების — აურისა და ზაურისა, ანუ აურზაურისა, — ნაცვლად თუთიყუშებს უპირატესად ამ მეტ-სახელებით მიმართავდნენ.

სტუმარ-მასპინძელთა სვა-ბაასში როცა რომელიმე ხმას ძალაუბრებოდა აღუწევდა (რატომღაც ხმამაღლობას უფროხობდნენ), მამალი თუთიყუში «ხუცესი», იგივე ზაური, ნათქვამს მამინეც ახმინებდა — სქვამია!.. სანყავი სქვამია!.. — ან კიდევ — ქუთარია!.. შემოლილი ქუთარია!-ო. თუ გაოგნებული მოუხარო ტუჩებზე თითის მიდებით — ჩუ-ჩუ-უ-ი — შემოსწყრებოდა, მეორე — დედალი თუთიყუში «ფოფლი» — აური გამოაჯვარებდა — ჩუ-უ-ო, საკუთარი ლექსიკიდანაც დაამატებდა — ჩუმად, ჩუმად! ერთი-ორი ნაწურჩულვაც ასე ჩაარაკაკა — სქვამია ვისხსენი!.. სქვამია დავისხსენი!.. სქვამია ვერ მიგაროვით ბუ-ბუას!-ო

ციკლიდან ჩამოწეულ დათაბლულ სივრცეში ცადაჭროლი მტრედების ბოინი იროას აკეთებდა, მათი ჯგუფური, მონაცვლეობით შუუჩერებელი ფრთამალობა და ფრთა ფარავალი შეგრამიპრობლი მოჭარე მეზავრებასც სამომხლოდ — ფესმად ცხენებზე ასახვედრებულად განანყობდა... ამ დროს გვერდითა, საურმე ჭიპრიდან, საიდანაც ოშუმემა ქუთარისა გამოჩინა ნაკლებ მოსალოდნელი იყო, მოჩვენებასავით ჯერ მისი ქუ-

ყიანი დაექმნა-დაკეტილი ჩოხა აისაკი რა მშობი-მინდისფრად, მეორე — ანკვილოვანობა მზემოკიდებული ჯანგარამფერი¹³ წყალმუსსამი სახეც დალოლი-დაოსებული კაცის სველიანი გამოხედვით, ის ხელა მოახლოვდა, თუთის დიდ ზეს მიყვრნი, ერთბაშად დაღერდა მეწამული პირისახე და მწარედ აზღუქუნდა... მეორე როგორცა სული მოითქვა, სახეზეც უეცარა სიმშვიდემ დაეღურა და იქ მიყვით მიმართა: გეცხენებით, დამიბრუნეთ ჩემი სქვამია, ჩემთან დაბნათეთი მეგობარი და თანამეცხედრე! ინამეთ, რომ ნოჯიხის ეკლესიაში¹⁴ ქვერი-ობლებით მფარველ მთავარანგელოზის ხატზე ერთმანეთს ცოლქმარა შეევიდო (ხატის ხსენებითა პირჯვარი გადისასხა) და მხოლოდღა სიკვდილი გაგვეყრის... ერთად ყოფნით ვავიხარებთ, უზადრუც ყოფას შეელომახვით, შევხმტკილდებით პოეზიით ყოლო ტყეებში¹⁵... დაეთი გურამბილითი, ბესიკ გაბა-ონითი, აკაკით... ღელესად ვიტყვით მამა ზოსიმეს ვაფრენილ ოქროსფაფრისა რამებზე... ქალი ნამგვართად და შინ არც კი მიეცვანათ... ის აქ არის, სოფრისა და ორლას ჯარგვალში (თვალაც იქითვე გაუბრისი) ჩემზე მოფიქრალი და ცრემლმუშპრალი ისევე, როგორც ახლა მე ვარ, მისი სვედამხსენილი ქუთარია!.. თუ რაღაც ისე არ მოხდა... ეცლესიურად... და შევიცდი, მოვიტყევი... ჩვენი ფრთმანეთოდ ცხოვრება არ შეგვიძლია! — არ შეგვიძლია! არ შეგვიძლია! — გააგრძელა და დაბოლოვა მაღალმა კაკაუდზე... ნოუთ ეს იყო მიზეზი მამა ზოსიმესთან სტუმრების წვევისა, რასაც შინამოსამსუბურეთია სანც-აურად არ ხეიდნენ და ქარტალა ფროისნები ახმაურებდნენ? ეკანია უნებურად იხსენიებოდა. აქამდე მოვლენები შემდეგნაირად ვითარდებოდა:

ფრთიდან ციპმ-ზუდდისიკენ მიმავალი პროტორესკიტივის თხოვნით სენჯასი სასულიერო სასწავლებელში შეუვლიათ. შემდეგ გზავალით შხევის ციხე-კომპი მონიშნეს. ეს ციხეც აკავშირებდა თავდას ყმათილკაცობის წლებთან, ახსენებდა ოდინდელ შემართებას, — ომერ ფაშას ურდოების შემოსევამდე რუხან და ჯიხაშკარის¹⁶ ციხეებთან ერთად მტერთაგან დარჩენილი, მაგრამ ფრთიდან გაცრიატებული, ლიბომორღვეული შხევის ციხეებურჯიც შეაკვალა, სულ მილად დაშლილი კირქვები რიყის ქვებით შეკვალა და დულობით გააბაგრა, მთავარ კარიბჭეს ახლა კომპი მიუშენა, რამაც სიმავრეც შესძინა და სილაშხაც... იმხანად ეი ციხესიმაგრეს თავდაცვის ფუნქცია დაპარკვოდა და მწყემსები თუ მოოსაფრებდნენ ნახირის ნადირისგან გასარიდვლებად ამ აბრაგები შეეხიზებდნენ დროადრო.

გარეგნულად შხევი ისევ გორიზად გამოიყურებოდა და კომპი ძვილებურად ამწყებდა მის კარიბჭეს. აქედან მოდიოდა მისი მეორე სახელი — «კარისთვლი». და აი, ამ კარისთვალში მიტოვებულ ხავსმოდებულ დარბაზთმოვლელი ზეეთია სართულია ჩალაბულიან კუთხეში ოშუმე ქუთარისათან ინტიმურად შეწყვილებული თავადის ტურფა ასული ძღვის გამოუხსნათი მოსამთობად შემოხვეული ოყრანის მკლავებიდან. «ჩოხატანსაცმლიანი გიჟისგან» (აღმფრთხელებს ესლა ვაველიათ გულში). ტყვედქმნილის განთავისუფლება და შინ ნამოყვანა თავად ჩოხას უთავია, რამდენხელაც სქვამია მისი ნახევარდის მულოშვილი გახლდათ და მოყვასადაც ეკუთვნოდა. სქვამიათან ერთად დღღითაც დაობლებული უმცროსი ძმა არდახდნ ცქიტუთავადის შუამდგო-

13. ჟანგიფერი, ვარუფული.

14. დღღავდელი სოფ. ნოჯიხი, პირ. მნიშვნელობა — ნაციხარი ადგილი (ზობის რ-ნი). ხობის ლევისმშობლის მიძინების ტაძარი.

15. მეგრ. «ვეფხისტყაოსნით»

16. ჯიხისკარი, პირდაპირი მნიშვნელობით — ციხისკარი.

მლობით ქ. ოდესის „ნოვოროსისისკი“ უნივერსიტეტში სამშენებლო საქმეს უფლებობდა. ვეტერანი ინჟინრის რეკომენდაცია ოდესაში იოლად ჭრიდა, რადგან იქ სამხედრო ობიექტების მშენებლობის ხანგრძლივ პერიოდში ადგილობრივ ისტებლმშენებთან დამკვეთული საქმიანი და ამხანაგური ურთიერთობანი შემდგომშიც არ გაუწყვეტია. არდაშული ძალზე განიცდიდა სულით ავადმყოფი დის ეულად დატოვებას და წუხდა, რომ უდესიან ზღვით სიახლოვე, რის გამოც გადაწყვიტა ამ ქალაქში ცოდვის მიღება, მაინც ვერ გამოადგა ჩანაფიქრის შესრულებისთვის დას უკეთ მიეხედავო. თავად გიორგიც შეჰპირდა ცალკეულა მოურავის ამარადარჩენილ სახლ-კარისა და სქვაშიას მონახულებას. ასე რომ, ეს შეუვდრდაც ნაადრევად და სამწუნარო-სასირცხო ვითარებაში შედგა. ცალკე ქვედატანშემომარცვეული, ენებანაშლი ტანკენარი სქვაშია ქათხია დუნდულებით სიმკვედლე ეტვირთობდა და ჯიშინანი ვრძელი ფეხების წვეთით შემოსვის მოსურვე შეტეუნებულ მამაკაცებს ახლოს არ იკარებდა – ქუთარისა ნუ დამაცილებო, ახალ-მოძენილი სატრფიალო ლექსების მოსმენა მაცალეთო!.. მამა ზოსიმეს გალექსილი ქადაგება უნდა ნამიკითხოსო!.. მაგრამ მალევე გამოერკვა, ნაბადი ნაშისხა და მარქაფა ცხენზე შემოსული მორჩილად გამოჰყვა. იოლად შეეგუა თავისი ოცნების მამაკაცის დატოვებას კომქიან ჯარგვალში. – არადა, „ათავდის ქალის, მით უფრო, ვარქაქილ-გაბრიყვებულისა, ასეთი სიმდაბლე – პირველანდელ გონებაარეულ ვლუფუქსათანი სარეცლის გაყოფა... მშ სარეცლად კორძინი მორების სველი იატაკა... ბუ-ღამურების საბუდარო!.. დაუშვებელი.“ ერთმანეთს ჩახევეული წყვილის გაყარა-დამორების უნებელი შემსწრაფ და მონახეტიც, სენაკის სასწავლებლიდან მაღალ-ჩინონსებს დამგზავრებული 14-15 წლის მოსწავლე, მამა ზოსიმეს ნათლული იპოვ ადმოწნდა. როგორც ბეჯითი მონახე, საადგომოდ დათხოვნილი და შინისკენ გამო-საწვრნად ფრთბგამოსხეული ბიჭი კეთილ ძიებს და ნამოყვანათ, მანაც სათაყვანებელ ნათლიასთან შემოე-ლა სისარული შეიფერა.

...სტუმრო-მასპინძელთა პირისპირ თუთის ხესთან ხე-სავით ასვეტილი, ჯასათან¹⁷ ქუთარის ზენჩეულებამ სანკომდ გარკვეული დასათან ეპიმარურებული იპო, გარემოების კარნახით, როგორც ემ ყოფოვა განწყობა-შიც იკითხებოდა, წინ გამოვიდა, ახლოს დაუდგა და ბავშ-ვური მიამიჭური მოფერებით ეუბნება – ქუთარია! სჯობს, დამშვიდდე და ლექსები ნაიკითხო, მოგისმენენ და მოგი-წონებენ, ტამიოცა დაგაჯილდობენ და, თუკი ინებებ, მეც გავეჯიბრებო! – გავეჯიბრებო! ინებებ! გავეჯიბრებო! – ბიჭის ხმა აიტაცა მამალმა კაკაღმ. როგორც მოსალოდ-ნელი იყო, იპოს ჯაღო-სიყვებამა ჯაღდისწურად იმოქმედა და ქუთარისა შეიცვალა – მოეშა და დანანარად კიდევ. სწორი იყო სქვაშიას ჯარგვალთან დაკავშირებული ქუთარისა ვარაუდი, მაგრამ ცრემლების ღვარღვარით ელოდებოდა ქალი თუ დაშებული დედალივით ეტკილმ-ნარტობდა ბუნდობლად თავს გადახდენილი (ბუნდობნა-დაც, რადგან მიღმორეულს უძინარი ქუთარია უუფე-ობდა) და, საერთოდ, იყო თუ არა ულექსკაფიოდ მწუხ-არე ნახევარკაცის მწდომელი, ესეც ვასარკვევი იყო.

სქვაშიას გონებაუსტობა დიდის მუცლიდან არ გამოჰყოლია, გადახრები ქალწულობის შემოვლიდან დასჩქმდა, მაგრამ თავიდან დიდად არ მშეცოხია და გათხოვებამდე ოჯახს გარეთ არც გამტყავნებულა. ქორწილის თუთარქალა სერს¹⁸ სცივიდან „საჭირო საქმეზე“ გასულ პატარძალს ეზოში კარვად ბლომად

ლელი დაუქრავდა და საქორწინო კაბის კალითი ლევე-ბატონისთვის მიურთმევია, - თქვენში კი ჩაფულა ლელიც (ჯიშია ერთგვარი, შემოსულ ნაყოფს ნაწი უსჯდება და შორი ეხსენება) სცოდნება – სანამ ვენე რაიჭეს მოის-აზრებდა, სუფრის ნევრებსაც გამასპინძლებია, – თვალმომტკვერებელი სტუმრობისთვის (ბერესაც ერცხ-ვირებოდა და ცერად იცქირებოდა) გადამნიჭებოდა, ერთმანეთის წვენში ალუფხული ლელიც ბავყებამდე აკვალთლო მარმასფორენიანი კაბით ჩამოურთმევია. უფრად არ უღია ნების ვედრებით მიღვეებული სი-ტყეები – სქვაშია.. ნუ, ნუ, ნუ იზამ მავასო!..

გავიხარია, სხვა რამეში კი აღმოწნად თურემ თავიანი ასული დამჯერეცა და ჩაფულა ლელივით ვემოტვილიც, – ამ ტკუისკოლოფას (ქალის მხარე ასეთად ახასიათებდა) შემოსალებით შეურაცხყოფილად და დაბოლოლმა, თვი-თონხაც მაღალი წრის წარმომავლობის სიძემ ერთი და ორი ღამე და ღამეში ერთი და ორი თაკია არ იკმარა, დღეგად-აბმით მთელი თაფლობის თვე სანათიბოში გვირგვინაუხდელად სივის ცაცლამდ იმხარა და კიდევ მიტკუე-ბისთვის ვალდებდით, ლელიცამა სათეიცი¹⁹ ხურდასავ-ეო მიუფლო პატრონებს [უჯობდათ, სქვაშია ნაწუხს შესტყნობდა, მაგრამ გვიანლა იყო თითზე კუნენი].

...უსუცენებმა – გიწილმა და ზოსიმემ ქუთარისა ჯვარი გადასწერეს... მამეში კარვად იცნობდნენ ნაკაც-არ ქუთარისა: ქუთარისის სასულიერო გიმნაზიადამთავრებულ, მოწოდებით ლიტერატორი და მოეზიის მეტრე არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ სახაზრო ცენტრ-ში ერთ რუსის დიდმოხელესთან მცველდაც მუშაობდა და მდივნობასაც ითავსებდა, თარგმნიდა ქართულიდან რუსულად და პირიქით.

ნახულ-გავიგინილი უწყოდნენ, რომ იმ მდივნობა-ჩინოეუიკობას ვადაწყვა ქუთარისა ნიჭიერობა და აზროვნების უნარიც. ერთხელ მის უფროსს – სასამართ-ლო აღმასრულებელს – საზღვარგარეთ განსტალუ-ელი ქართველიმთხოვე ახალგაზრდა ქოსა პრინსტავ სტუმრებია; მას ევროპულ ენებთან ერთად სლავური ფილოსოფიაც შეუსწავლია და თავი ამითაც მოჰქონდა. როცა ახალჩამოტეხულს ლამაზწვერულვაშიანი მისი კბილა კანტორის ქართველი მოხელე წარუდგინეს, როგორც რუსულ ლიტერატურაში ღრმად ჩახევეული პიროვნება, მათ შორის ასეთი დიალოგი გამართულა – ქებათა ქება თქვენ, ბატონო მდივანი, რუსული ენა რომ ცხოვერების თანამგზავრად გავიხდითაო! რუსული სლავური ენების დედა ენაა და უფრო მეტიცა, ვინმე კეთილ-შობილოვნი ფრანგული, ინგლისური ენა კი თვით ბაირო-ნის პოეტურ შემოქმედებასაც ვერ აჰყავს რუსულის კეთილშობიანებამდე... ხოლო მასთან ქართულის სხენე-ბა უადგელოვად მიევენებაო... თავისა მიუვზავ იტალიურისა და ესპანურის სიმსუბუქესა და რეჩიტა-ტივობას, სასიყვარულო ინტონით გავერებელი ფრან-გულის მოაღებებს, მაგრამ ისინი რუსული ერჩის სილ-ამაზესა და სიძლიერესთან ვერ მოვლენ... და ეს ისეთივე ჭეშმარიტებაა, როგორც ხმელით რუსი სალდათის ხიშტარის და ზღვაში უსპანეთის არამდის უძღველობა... აბა ერთი, მოიტანეთ ისეთივე წონადი და უადგელოვად ამაღლებული ფრაზები სხვა ენებთან, როგორც რუსულ პოეზიაში ზედამართუდაც შეიძინევა. პირდა-პირ ქაღალდე ცოცხლდება მყვეარებული ქალ-უაჟის გრძობილი, კითხვისას დრო და მანძილი ქრება და, არათუ ხმა, სუნთქეც კი ჩაგვეუქსბისო... – და „ვევინი ინგინიდან“ სამიჯნური კუპლებები ზეპირად ნაუკითხავს, ჯერ ტატანას მინანური:

17. ხესავით მუხსმენელი.
18. საესე მთვარიან ღამეს.
19. პატარძალი

...Я к вам пишу — чего же боле?
 Что я могу еще сказать?
 Теперь, я знаю, что в вашей воле
 Меня презреньем наказать...

და ვაქისგან თქმული:
 ...Письмо Татьяны предо мною,
 Его я свято берегу,
 Читаю с тайною тоскою
 И начитаться не могу...

— პუშკინა, აღეკანანდ სერგეევიჩი! — აღფროთე-
 ანება ვერ დაუმალავს ქუთარისა და რამდენადაც ამის
 პრეტენი დასმული კითხვაც იხოვდა, უპასუხია: —
 თქვენი უმაღლესობა! რუსთაველმა მიჯნაობის მა-
 რადიული, უქრობი კოცონი დაათო, ღრმა, სუფთა
 გრანობებთან ერთად წარმოაჩინა ნამდვილი მეგობრო-
 ბაც და სიბრძნეც სიყვარულისა; თუმცე კი ვექვობ, რომ
 თქვენგან დამცრობლი თვანჯარა ქართლის სიმშვე-
 ნიერთი აჟღერდეს მისი თარგმანი, მაგრამ მაინც გაბატ-
 ნობთ შესაფერის სამიჯნურო წერილსო! — და ქუთარ-
 იას, კარგ მისიტყვეს „ვეფხისტყაისის“ რუსული ტექს-
 ტიდან ნესტან დარეჯანის უსტარი ნაუკთხიხავს:

— *ჰე, ჩემო, ესე უსტარი არს ჩემგან მონაღვანები,
 ტანი კალბად მაქვს, კალბაი — ნაღვლსა ამონანები,
 მე ვგული მენი ქალბადად გულსავე ჩემსა ვანები,
 გული, მავ-გული, დამბუხიარ, ნუ ავსხნივ, ან ები!
 ხედავებ, ჩემო, სოფელი რათა საქმეთა მშენებელი!
 რა მომეცა ნათობს სინათლე, ჩემთვის ვერცა მწელი...*

მიჰყვად და მისდია, სტროფებში კდებდა და მგზნებარება,
 გზნება და კდებამობლება ერთმანეთს ენაცვლებოდა,
 ლექსირუსთაველისა რუსულად „ნათარბობისც მუსიკობა-
 ბა“. უშში შესული მანამ კითხულობდა, სანამ გუმანმა არ
 მიახვედრა, არო პრისტიავი არ უსმენდა. მის მუშასავით
 სისულელაკულ ცივად მოზირბად თვლებში ზიზღად
 და შური ერთდროულად ჩასახლებულიყო. ქართველი-
 მოძულეს და წვეროსნებისადმიც ეგოსტურად ვანწყო-
 ლი ჩინ-ტელაკებთან ინტელიგენტს უჩინრევალიო მოზ-
 ვლისთვის ბოროტად მოუმართავს — მდივანი! მე, როგორც
 კანონიერების მსახურს, სხვა შეკითხვაც მაქვს, მეტად
 საქმიანი და ოფიციალური... ზომ კარგად მოცხსნებათ,
 რომ რუსულ სამოქალაქო მმართველობაში დასაცვლებულ
 ქართველ მოხელეს კანონით წვერ-ულავამის ტარება
 ეკრძალება და გამობაკლისის დაშვება შეფისნაცვლსაც კი
 არ შეუძლიაო (თუმცე ძღვენ-„ანადარკებით“ არათ ულ-
 ვამებს, ეშმაკის კუდსაც გამობამდში)²⁰, პასუხის დაუ-
 ლოდელბად ცივად გამორბდა და მანამდე ჩინოსან-
 თო ერთად საქეფოდ ვასელების ჩაფრებისთვის უბრძა-
 ნებია — თუ ამ პატარაკლდე სკერეტარმა წვერ-ულავამის გა-
 არსება არ ინება, ძალით მოპარსეთიო — ქუთარის, რა თქმა
 უნდა, შორს დაექირა ეს ნინადადება — სამსახურის დატეკობ
 და ულავამებს ვიტოვებო! — მაგრამ ღამით, მორგებობისა
 ნაძიფროზე ვცდენ და გაკოვზე, გაურბებლის სამართე-
 ბლით ვერ მოპარსეს და ულავამი მაკრატლით შეაქრეს.
 რუსი ჩაფრებისთვის ეს ჩვეულებრივი, „უსტატივი“ დაშე-
 ვული დადგობა თუ მხოლოდ ზედმეტი თმის მომორებას
 ნინავედა, ქუთარი ულავამით ერთად მამა-პაპურ ტრადი-
 ციასაც და მამაკაცურ ღირებებასაც ეთხოვებოდა. აი, საი-
 თვეც თავმოყვარე ქუთარის გაყ-ქუთარიად ქცევისა. ზედ-

შავს დიდნანს უბრძოლა, უყვირია, მაგრამ ამაოდ დამშ-
 ვრალა, როცა პირმინდად ვაქრქეს, გრანობაც დაიკარ-
 ვავს, მერე კი იმ პირვანდელ ვინზე ვეღარ მოვიდა, ძილაც
 სამუდამოდ გაუფრთხა... ბრწყინვალედ მორუსულემ
 რუსული სიტყვის გაგების უნარი სრულიად დაკარგა, თუმ-
 ცა ულავამც კარგა გრძოდ დაიყენა და ქართულ-მეგრე-
 ლი ცნობიერებაც, ავად თუ კარგად, აღუვდა. წვერ-ულ-
 ვამს ეროვნული სამისი მოუხდებოდა და ჩიზა-ახალუბნი
 გამოენყო, რაც მანამდე მუდმივად არცა სცნია; ლექსების
 კითხვისადმი ინტერესიც გაუქოვებოდა... ქუთარისა უბე-
 დურებას ისიც დავმატა, რომ სულ მალე, სიყვარულით ან-
 აღმორთულმა ცოლმა ომ-ოლიამ — ფაცვის კარაბაზე
 მუღლის ნაწუქარი ვერცხობსბალოებიანი ქამრით თავი
 ჩამოიხრო. ევონათ, გრძობისმეც მათხველებული ქუთარია
 ამას ადვილად გადაიტანდა, მაგრამ ასე არ მოხდა — ძნელად
 აღსაქმელი სინამდვილე, რომ მისმა სათაყვანებელმა ომ
 ქმრის სიბეჩავის მიზეზით სიოცვლ მოიხსნარავა, თავისე-
 ბურად ვანივდა, - სახეს იხოვდა და ცოდვას იმსუფუქებ-
 და: ჩემმა თოღოვმ²¹, ეს საქმე ჩემი მდივობისას (ბ. ი. ჩემი
 ქუთაზე ყოფნისას) ჩაიდინა თავისი დედუღელოთ... — ოს-
 ლითითა! — თავიც დაავარა ამაში, რამაც კიდევ ერთი
 უაყროფიო კვალ დაამჩნია მის აზროვნებას.

ქუთარისა ენაწყლიანობა კი შემორჩა და საუბარში
 მსმენელსაც აიკოვებდა ხოლომე, მაგრამ, თუკი ყურს კარ-
 გად დაუვლდებოდა და საკითხიც ვერკეილო, შეაშინებდა,
 რომ დროსა და ადგილს ვერ საზღვრავდა. ვთქვათ, —
 როცა დევანდელ დელს ცაიში მოზდარ ამაბეზე ჰყვე-
 ბოდა, ოდელსაც ხეთობი ვადამდარში კრეკად ან პირი-
 ქითაც ეჩვენებოდა. დიდი ხნის ვარდაცვლილი ერთი ანაკ-
 ლიელო ქველმოქმედი ვაქრისადმი, ვინც უკანასკელ გზა-
 ზე თეთონაც ვაი-ვიმით ვაკოვლებია, მადლოვრებას ასე
 ვამობატავდა: თურქს პატენი²² სამურზახანობით მიმავალს
 ზურგზე ქვაბარბაკივებულს დარახტული ცხენით რო
 დამენია, უკან შემომისვად და ინვირზე²³ ქუბერიმ ნახინ-
 ვუს (ნაბლის ნახიდურთან) ფონით ვადამიყვანაო. პა-
 ტივისცემას ვადაუხუდი, ფონის მომდგარი პირველივე გემი-
 დან ბროლიეით მარილს ჩამოვუტანო! ან კიდევ: - ამ
 ზამთარს კუბაკი²⁴ ფეტკლების ნისქელების წყალმომიყვებულ
 ღარში ფუთიანი ურუმე ქვა ჩავავად, ბორბალი დავუმტე-
 რიე და სიმინდი არ ვაღვრდინებო! არადა, ვუგონსწლის
 ქვედა ტრისის ნაჩისაზე²⁵ როგით მოვრე თუ მესამე ნისქელი
 ფეტკების²⁶ მთავარანგელოზის ეკლესიაში ესვენა. ამიტ-
 ლე და ეს გაუმადლოვან ქუთარიად მამინ აზღვევინა.

სქვაამისა გამოსახვად ტრადამიე ჩანდა, რომ ისა
 და სქვაამა ხობის ეკლესიაში ვერ იქნებოდნენ, რადგან
 იქ მსახურბა - მთავარდიკონი და მონცქე დედები სქ-
 ვამიას მოქეთენი იყვენენ და მათი შიშით ერთად შესვლას
 ვერ გაბედავენდენ, მი უთმეტეს, ცოლქმრობაზე ლოც-
 ვა-კურთხევას ვერ გამოსთხოვენდენ. მორეცე, მე-
 თორმეტე საუკუნის მთავარანგელოზის სასახლელოქმე-
 დი ხატი, რომელზეც უშეკიდარი ქუთარია სასოებით
 მიუთითებდა, ხობში კი არა, იქიდან დიდად დამორებულ
 ოფთის²⁷ მთავარანგელოზის ეკლესიაში ესვენა. ამიტ-
 ლე, სავარაუდოდ, ისინი სადმე, იმ მრავალთავან ერთ-
 ენთ დროებით მიტოვებულ მშენებლის კარავში დიდა-
 ამებდნენ, სადაც საუთარ ხატ-ვარებიან ოხვამე²⁸

20. ნინამ „სომხები საქართველოში“ (გვ.49, ავტორები შ. და ო. თეთვაძეები) მოტანილი დეტატორაფიული მასალდანაც
 ჩანს, რომ მთავარმმართველის (მეფისნაცვალის) ნებართვით
 21. თეოდოსიონი.
 22. ბატონი
 23. ნუგურზე
 24. ნუზურაქი
 25. მკვირთი, მაგარი.
 26. საგუბარზე
 27. დიდი და პატარა ოფთი — სოფლები გურია-იმერეთის საზღვარზე.
 28. სალოცველო

კუთხეში მთავარანგელოზის ხატის ასლიც აუცილებლად იქნებოდა. მიუხედავად სალოცავი ადგილების ასე უღმერთოდ არეულად ხსენებისა, ნათქვამის სინრველად, რაშიც ქუთარიას სქემამასდმი თავდავინყებამდე (სიგეგმედო, რომ არ თქვას) ლტოლვა-სიყვარულიც გამოსჭვირდა, არავის ეექვედად, ყოველ შემხვევამოც, იმათ, ვისაც მისი ესმოდა.

... სულიერ ღირებულებათა აპოლოგის მსხვერპლი, ძალმოსილთა წინაშე შეუფოთლელ ხართუთას აკრული ჩინადსაკვილი, უღვაშვადგარეხილი ქუთარია დანინდილი ქალის დაბრუნებას ითხოვდა... სქემამას "ოპეკუნთა" შორის მისდამიც გულმონყალედ მიმტყვებელ ცაშიული მამები არა მარტო ლცვა-კურთხევიცი აძლიერებდნენ სულიერად, არამედ პრაქტიკულადაც მიელი ძალისხმევით დღვონდნენ ქუთარიას პირიღენებად მოქცევამო; — ბეგრჯერ ბერის სენაშკო მასთან ერთად უზუხოხიათ ოთხთავიანდ მოცეხულთა ხასარბა და ნათლობის სარიტული შხადებასა და ნვეულებაში მონაწილეობითაც გარემო-გარემეთა მიმართ ინტერესი გაულევიებოთ.

— ღვთის რისხვა უნდა ავიცილოთ, შვილო ჩემო, ცილოცებთ შენთვის, რათა უფლის შევთხოვით შენი დამშვიდება, ღმერთი მოწყალეა! — დამოძღვრეს მამებმა, რაზეც ქუთარია სხარტად შეგებასუხა: მაგრა ღმერთი არ გასწერეს კაცსა თქვენგან განაწილას, ასე ბრძანებს ბრძენკაცი მოთაო. — თან სიტყვა „თქვენგან“ მათკენ საჩვენებელი თითის დაღირებით როგიოდ მიხალა. ქუთარიაშ მოთას „ნაბრძნევი“ მოცნებებით მხოლობითი „შენგან“ მრავლობითით იმტიმობაც შეცვალა, რომ ყველანა — სქემამას შხეველი მაყრონი, მისი პირველმყარიცა და აქ დამხედურნიც ერთმანეთის თანამზრახველებზა მიიწინა. ხვდებოდა, რომ ია-იტიან დდვისის ქუდ-გვიგრვინით შემეკულ პირმშვენიერ სქემამას (ყვავილწული ჯვრისწერის გამომახილი იყო და თაემოსიანრებად უღლოდ ქორნიტებდა ჩვევად გამოყვეა) უსქევამეთა²⁹ მათხოვრად დედაკაცთა მარაქაში ძალით ვარევენდენ და არ გამოაჩენდნენ... — შო, კარგი, კარგი, შევრგვდეთ! მისი ბრწყინვალება თავად გიორგი (ქუთარიაც რომ სქემამაზე უფლებამოსილებით დანარჩენთვან გამოარჩევდა) სქემამას ოჯახის კეთილისმყოფელია, სქემამას სულში ჩასახლებულის განსაზღვრებად გამაგზავრებს და, ღვთის შენგინდ, ჯანმრთელიც დავგიბრუნდება, რამეთუ დღდა უფალი ჩვენი და საკვირედ არიან საქმენი მისი. შენც ვერ გიჯობდეს, შვილო ჩემო! — დაყვავებით ჩამოართვეა სიტყვა შამა ზოსიმემ, რომლის რიდი და პატივისცემა ქუთარიას ჰქონდა და ლექსებშიც (ყველა ცნობილი პიროვნება ჰყავდა ვალექსილი) კეთილი ოუმორით იხსენიებდა... აქ ორივე თუთიყუშმა, ალბათ, სრულიად უაფგლოდ, ერთად ერეულად და არასაამურად — ყვავის წინით დაიყრანტალა: გიჯობდეს, შვილო ჩემო! დედალმა ფოფოდა — აურიმ დამახსოვრებული სიტყვებითაც დასტურყო — გიჯობდეს, ბუ-ბუა ქუთარია! ფრინველმოყვარე მამა ზოსიმეს კომბე შეგრა, აფთქებას ცოტალად დააკლდა, მაგრამ, ხმას თუ აიმაღლებდა, ახლა ამას მამალი ზუცეს — ზაური აურზაურით მხვდებოდა; თავს მოერია და სიცივე კრინით, როგორითაც ქუთარიას შეგონებდა, იპოს და ბესოს — თავისურთას — ფრონსისვის ცალკე საუბრით ვარობა უბრძანა (თითქოს ოთახში გადაყვანით გალისის პატიმართა თუთიყუშური უფლებები იქლახებოდა).

შემწყნარებლურ მიმართვამი მამა ზოსიმემ არ დააკონტრავდა თავად ჩჩუყას ჩანაფიქრი, რაც სქემამას ქოლესის სულით ავადმყოფთა დამსახურებლებში მოთავსე-

ბას გულისხმობდა; იმ კლინიკაში, სადაც იმპერატორის ოჯახის მცდელობით ევროპიანდ სამუშაოდ მოწვეული ცნობილ ფსიქიატრებსა და ფსიქოთერაპევტებს რომანოვების გვარის ფსიქიკადრფრეულ პერსონებთან ერთად ნარმატებით განუკურნავთ უზრალო მოკვდავნიც — რიგითი პაციენტები. ქუთარიაც არ შექრახა, რომ მან შეცდომა კი არ დაუშვა, არამედ შესცოდა, რადგან ორივე ერთნარად მიეტყვებოდა.

ლექსების კითხვისკენ ავადმყოფურად მიდრეკილმა ჩოხოსანმა, თითქოს სიცივე არცა სჭირდა, მომოდინენი გააკვირვა და ჩააფიქრა, რაც იპოს წინადგდებაზე — მათობასაც რომ გულისხმობდა, აზრმეცვლით განაცხადა: ბატონო თავადო და ღირსნი მამანო! შენც ნუ მიწყენ, ჩემო პატარა მონირზე (მამაკვირყო, — იპოს მიუბრუნდა), თქვენც მოგმართავთ, მამა ზოსიმეს ჩიტოვერიტები, სიტყვით მაკდეველო თუთიყუშებო, იმსინებ და იქილტვით ბაიუშის შეკვივლებაზე!.. მე დღეს არ მელექსება, რამეთუ კაემუნად მომჯარავია ერთი ბეჭავი, ჩემგან განსხვავებით ჭკუადაამჯღარი გლენკაცის საგაღებელი, რაც ყოვად ჩემად დამებედა...

„ჩია შური, საყვარელი, რომ გეში მამარდა რე; რინამ ნება ქორდასინი — ქინაა გეში მაფარია რე!“

— თქვა და ბუნებრივად... წაივდა უკანმოუხედავად, თუმცა უკანმოხედვით ჩაილაპარაკა — ოუ, ჩემი იულია, სიკვდილმა წამართვა... თავი ჩამოიხრჩო ქაშრით... და არა საბულით... არც თავის დამფლემთი ყოფილა... ვერ აიტანა ჩემი სიგლახე და ფაცხაში კარის წირთხლზე მიყრდნობილი, როგორც დღემუდამ მელიოდა, ერთხელაც ისე არ დამიხვდა... დამტოვა ულატრონოდ... სქევამას ჯვარი სწერი... ნუ წამართმევთ... — აქ ხმას აუწია — ვიო, სქემამა! უკვე აღარა ვარ სწული!.. ღმერთმანი, მენა უწნოდ კარისთვალს ვერ შევეჩხვინებო!

თუთიყუშთა შორისაა გამორჩეულად ხმოსნობდა ხმა ვერ აბიოღეს, ვერ გატყეს ვერზაური, რადგან კომპის ხიზნის (კომპფლობობობაზეც რომ ხელი ადლო) ღალადისი ამგვარი მართლარე ინტონაციით მათთვის შეუცნობი აღმოჩნდა. მეგრული არმცოდნედ პროტოპრესტიტერი ექვითმე (მხოლოდ ის იყო ასეთი) ლექსად წართულის ახსნის მომლოდინე იქ მყოფთ თვალბში კითხვით რომ შეაჩერდა, ბესომ — მამა ზოსიმეს პირმომ და „მონირზე“ იპომ — მედავითნე პეტრე ქანცხავას პირმომ (ამ გვარ-სახელით საეპარკოსო წერილში ნახსენები პირნიტვი-მედავითნე რომ მამა ზოსიმეს ნათიომამა იყო და მასთან საპატრიო ჩინოსანთა წვევის ერთ-ერთი მიზეზიც რომ ეთ იყო, ეცნე ეამოწინდეს) თავი გამოიღეს — ჯერ ერთმანეთთან შეჯარვის ადრეც ვაკვირული ნათქვამ-ნამღერი და ხმაშეწყობით ქართულად ასე გაამხიანეს:

„პაი (რო) მადლია სიცოცხლე, მუტებარია მყოფობა ჩვენი; უფლებაც ცხოვრების (რო) იყოს — დამიტყვეს ქვეყანა ვრცელი!“

— აი, ყოფის ამოღვეტე!.. მონა ღვთის, მწყურვალ სიცოცხლისა! — ეს სიტყვები პროტოპრესტიტისმა წარმოთქვა, როგორც უკეთავასწელი ბეგრედი მონწყედა ყმახილთა ბავეებს. სიჩუმემ დაიასდგურა... შეყენებულ შეტყობებს ფერტიბი აეღღვრათ: ყოფამხვცილი მეამბოხე ოქროპირიც ხომ არ გაეგზავნათ სამკურნალოდ ოდესაში?!

უშხეო ცა ზღვაურით მოდენილი ყომრალი ღრუბლებით გაზაფხულიას შერტინთ იმუქრებოდა...

სერგეი დოვლატოვი

შესანიშნავი პროზაიკოსის სერგეი დოვლატოვის (1941-1990) სახელი კარგადაა ცნობილი მთელ მსოფლიოში. უცხოეთში ის 1978 წლიდან იბეჭდება (ამ დროიდან ცხოვრობდა იქ). მეორე ათასწლეულის ბოლოს, ურყევი საბჭოური იდეოლოგიური დოქტრინების დამსხვრევის ფაზაში, მისი პოპულარობის მწვერვალზე აღმოჩნდა. მისი პროზა ინსცენირებულია, ეკრანიზებულია, თარგმნილია ძირითად ევროპულ და იაპონურ ენებზე.

აქ გაგაცნობთ მხოლოდ ლევ ლოსკევის, დიდი ლევ ლოსკევის აზრს ამ მწერალზე: „დოვლატოვი იყო გენიალური, თუ ამ სიტყვაზე არ გამოვიყენებ არა რანგებზე ლიტერატურული ტაბულის სულელური წარმოდგენით, არამედ პირდაპირი მნიშვნელობით, მას ჰქონდა შექმნის არა მონავგარი, მონადეანი, არამედ თანდაყოლილი, გენებში კოდირებული უნარი“.

ზონა ყვამსედეკელის ჩანაწერები

აქ ყველა სახელი, მოვლენა, თარიღი ნამდვილია. მე მხოლოდ არსებითი დეტალები მოვიგონე.

ამიტომ ყველა მსგავსება წინის ვმირებსა და ცოცხალ ადამიანებს შორის პორტადაა განზრახული, ხოლო ყველა მხატვრული მიმონავთი გაუთვალისწინებელი და შემთხვევითია.

ავტორი

ნარიკი გამომცემელი

1982 წლის 4 თებერვალი, ნიუ-იორკი

ძვირფასო ივრო მარკოვიჩ!
ერისკაც, მოვმართით დელიკატური წინადადებით. მისი არსი ასეთია.

უკვე სამი წელია, ვაპირებ ჩემი ლაგერის წიგნაკის გამოცემას და სამივე წელს - რაც შეიძლება სწრაფად.

მეტიც, მე სწორედ "ზონა" უნდა დაამუშავდა ყველა დაინტერესებული ადამიანი. ჩემი ბედკარული მწერლობა ხომ ამით დაიწყა.

როგორც გამოირკვა, გამომცემლის პირადად მალევე დაიწყო საკმაოდ მე, მაგალითად, ორმა მითხრა უარი და ამის დამალვა არ მსურს.

უარის თქმის მოტივები თითქმის სტანდარტულია. აი, თუ გნებავთ, ძირითადი მოსაზრებები:

ლაგერის თემა ამონურულია. მკითხველს მოეზრდა გაუთავებელი პატიმრობის მემორუები. სოლჟენიცინის შემდეგ ეს თემა უნდა დაიხუროს.

ეს მოსაზრებები კრიტიკას ვერ უძლებს. იგულისხმება, რომ მე სოლჟენიცინი არა ვარ. განა მე ეს არსებობის უფლებას მართმევს?

და ჩვენი წიგნები სავსებით სხვადასხვაგვარია. სოლჟენიცინი პოლიტიკურ ლაგერებს აღწერს, მე - სისხლის სამართლისას. სოლჟენიცინი პატიმარი იყო, მე - ზედამხედველი. სოლჟენიცინის თანახმად, ლაგერი ჯოჯობეთია, მე კი ვფიქრობ, რომ ჯოჯობეთი თვითონ ჩვენა ვართ.

მერწმუნეთ, მე ნიჭის მასშტაბებს არ ვადრი ერთმანეთს. სოლჟენიცინი დიდი მწერალი და უზარმაზარი პიროვნებაა. და კმარა ამაზე ლაპარაკი.

მეორე მოსაზრება ვაცილებით უფრო დამაგებებელია. საქმე ისაა, რომ ჩემი ხელნაწერი დასრულებული ნაწარმოები არაა.

ეს თავისებური დღეურაა, ქაოტური ჩანაწერებია, არაორგანიზებული მასალების კომპლექტია.

მე მიეჩვენებოდა, რომ ამ მოუწესრიგებელ მასალაში იკვეთება საერთო მხატვრული სიუჟეტი. აქ ერთი ლირიკული გმირი მოქმედებს. დაცულია ადგილისა და დროის გარკვეული მითლანობა. დეკლარირებულია, კაცმა რომ თქვას, ერთდღერითი ბანალური იდეა - რომ სამყარო აბსურდულია.

გამომცემლებს ასეთი მოუწესრიგებელი ფაქტურა ამფოთიენდათ. ისინი უფრო სტანდარტულ ფორმებს მოითხოვენ.

მაშინ ვცადე, მათთვის "ზონა" თავს მომეხვია მოთხრობების კრებულის სახით. გამომცემლებმა თქვეს, რომ ეს არაენტიკაბული მასალაა, რომ უშუალოდ რომინები და ეპიკები სწავრობა.

საქმე იმით ვართულდა, რომ "ზონა" ნაწილ-ნაწილ იგზავნებოდა. გამოემზადებინა წინ ხელნაწერი მიკროფორზე გადავიღე. მისი ნაწილები ჩემმა ანდერძის აღმსრულებელმა რამდენიმე გაბედულ ფრანგ ქალს დაურჩია. მათ შემხდეს ჩემი ნაწარმოებების საბაჟოს კოდირუნებს იქით ვადატანა.

სერგეი დოვლატოვი

დღეიანი საბჭოთა კავშირში.

რამდენიმე წლის განმავლობაში ვიღებ საფრანგეთიდან ერთ ციკუნა მანდროლებს. ვცდილობ, ცალკეული პატარა ნაწილებსიგან ერთიანი მთელი მასალა შევქმნა.

ფორმე ალაგ-ალაგ ვაფუჭებულისა (ნამდვილად არ ვიცი, სად მალავენენ მათ ჩემი კეთილსინამდვილი ფრანგი ქალბები).

ხელნაწერის ფორიდან ქალაქზე ვაღაბანა, იქ აღდგენა ჩხოპოკო, სასულდენებზე საჭევა. ეს სულაც არაა ილია ასეთი მძლავრი ტექნიკის მფლობელ ამერიკაშიც კი, და თანაც, ძვირი ვვდება.

დღეისთვის ჩემი ხელნაწერის ოცდაათი პროცენტია აღდგენილი.

ამ წერილთან ერთად გვიგ ზავნით მზა ტექსტის ვარკვეულ ნაწილს. მომდევნო ნაწილებს რამდენიმე დღეში ვახაზებთ. დანარჩენს უახლოეს რამდენიმე კვირაში მიიღებთ. ფოტოგამაიდგებელს ხვალე ვიჭირებთ.

ყოველივე ამისგან იქნენ შექმნილი დასრულებული მთელი ერთსა ანუკა. ზოგი რამის შეესებას ჩემი უპასუხისმგებლო მსჯელობებით ვეცდები.

შთავარა, იყოთ შემზარებელი. და, როგორც პატიარის ხამრავი ამზობდა, სეულ საქმეზე მიმავალი ღმერთი გეფარავებს!..

მოხუც კალივ პახაპილს ოკუპანტები სძულდა, სიყვარულით კი გუნდურად სიმღერა უყვარდა, კიდევ მწარე ლული და პატარა სქელუ ბავშვები.

- ამ მხარეში მხოლოდ ესტონელები უნდა ცხოვრობდნენ, - ამბობდა პახაპილი, - და სხვა არაფერ. სხვებს აქ არაფერი ესაქმებათ...

კაცები უსმენდნენ და მონონების ნიშნად თავს უქნევდნენ.

შემდეგ გერმანელები მოვიდნენ. ისინი ვარძონებზე უსრავდნენ, მღეროდნენ, ბავშვებს შოკოლადებს სთავაზობდნენ. მოხუც კალიუს ასეთი რამეები არ მოეწონა. ის დიდხანს დუმდა, შემდეგ კი ადგა და ტყეში გავიდა.

ბნელი ტყე იყო, შორიდან გაუვალე ჩანდა. იქ პახაპილი ნადირობდა, თევზს აბრუნებდა და იჭერდა, ნაძვის ტრეტებზე ეძინა, მოკლედ - იქ ეღო ბინა, ვიდრე რუსებმა ოკუპანტები არ განდევნეს. და, როცა გერმანელები თავიდან, პახაპილი დადარულდა. მოვიდა რაკეტები, სადაც საბჭოთა კაპიტანმა დაფარავა მედილით, რომელიც გამშენებული იყო ოთხი გაუგებარი სტყეით, ფიგურადა და ძახილის ნიშნით.

"ესტონელებს მედილი რაში უნდა?" - დიდხანს იმტყრევდა თავს პახაპილი.

და მალე მომავრა შევისტის პიჯაკის ლეკანზე. ეს პიჯაკი კალიუს ერთხელა - ლანსმანის მალაზიამ - ეცვა. ის მემუშე გახლდათ და ამითი ჭამდა პურის. მაგრამ, როცა რუსებმა მიიბილიზაცია გამოაცხადეს, ისეც გააჩინარდა ტყეში.

- აქ მხოლოდ ესტონელები უნდა ცხოვრობდნენ, - თქვა მან ნასკოსასს, - ვანკებს, ფრიცებსა და სხვადასხვა გრენლანტებს აქ არაფერი ესაქმებათ!..

პახაპილი ისევ გავიდა ტყეში, რომელიც შორიდან გაუვალე ჩანდა. და ისევ ნადირობდა, ფიქრობდა, დუმდა. და ყველაფერი რიგზე იყო.

მაგრამ რუსებმა ალყა შემოარტყეს ტყეს, რომელიც ვინრო გახდა და პახაპილი დააპატიმრეს. ის გაასამართლეს, როგორც დეზერტორი, სცემდნენ, სახეში აფურთხებდნენ. განსაკუთრებული თავგამებებით ავრდიდა მუე ღელეს ის კაპიტანი, რომელმაც მედილით დაავიდილია.

შემდეგ კი პახაპილი გადასახლება სამხრეთში, სადაც ყაზახები ცხოვრობენ, და მალე სწორედ იქ გარდაიცვალა, ალბათ, შიმშილია და უტყვი მონაშ მოკლა...

მისმა შვილმა გუსტავმა საზღვაოსონი სკოლა დაამთავრა ტალინში, ლუიზეს ქუნაზე და რადისტის დიპლომა იიყრა.

სალამონიანი მიუნიდი - ბარში იჯდა და თავქარიან ქალიშვილებს უფხვებოდა:

- ნამდვილი ესტონელი კანადაში უნდა ცხოვრობდეს! კანადაში და არსად სხვაგან!..

ზაფხულში დაცვაში გაიწვიეს. სასწავლო პუნქტი სადგური ოსიერში იყო. ყველაფერი - ძილი, სადილი, საუბრები - ბრძანებით სრულდებოდა. ლაპარაკობდნენ არაყზე, პურზე, ცხენებზე, მალაროლითა ხელფასზე. გუსტავს ყველაფერი ეს სძულდა და მხოლოდ თავის ენაზე, ესტონურად ლაპარაკობდა. საგუშავოს ქოჯაეკებსაც ესტონურად ელაპარაკებოდა.

ამას ვარდა, როცა მარტე იყო, სვამდა. თუ ამას უშლიდნენ, ჩხოპოკოა. აგრეთვე უმეგბდა "ქალური რიგის ინციდენტებს" (მეთაურის უფროსის მოადგილის, პოლიტიკალური დარგში, ხურიევის გამოთქმით).

- როგორი გეოცენტრული ხართ, პახაპილი! - ფრთხილად კილავდა მას პოლიტიკალური დარგში მოადგილე.

გუსტავი ირცხვენდა, ქალაქის ფურცელი ითხოვდა და ოკუპაციონად წერდა: "ამა წლის გუნში მე ბოროტად გამოვიყენე ალკოჰოლური სასმელები. რის შემდეგაც ჯარისკაცის ღირსება ტალახში ჩავადგე. ამის შემდეგ გირდებით, როგორი პახაპილი... ერთხანს დაფიქრების შემდეგ ის ყოველთვის დასძინდა: ცხოხით, უარი არ მიიზარდა".

დედა რეტეტიან მოსილიდა ფული. პახაპილი მალაზიამი მარტრესის ლიტრას ყიდულობდა და სასაფლაოზე ადიოდა. იქ მწვანე ნახევარდნელში ჯვრები ქათათებდნენ. შემდეგ, წყალსაცავის მხარეს, იყო მოუვეული საფლაკი და მის გვერდით - ფანჯირი ობელისკი. პახაპილი მიმხედ ვადებოდა ბექზე, სვამდა და ეწვიოდა.

- ესტონელები კანადაში უნდა ცხოვრობდნენ, - ჩუმად ბუტუტუტად მწერების ზუზუსის ფონზე. ის მწერები რატომ-ღაც არ იკბინებოდნენ...

განითაღებ ნაწილიმ შეუხედავი, უთვალტანადო ოფიცერი მოვიდა. სათვლილი თუ ვიშაველებითი, იდეოლოგიური მუშაკი იყო. ცურვა ვაიმართა.

- ლენინობაში შედი, - დაუყვირა მედიკურმა (მორიგემ) ჯარისკაცებს, რომლებიც ორძლიდან ეწვიოდნენ.

- პოლიტიკაში ცვიტარს არ ვყოფი, - ბუზუნუბდნენ ჯარისკაცები.

მაგრამ შევიდნენ და ჩამოსხდნენ.

- მე მისი მოვალეობი კონცერტის თხელი სიში გახლდით, - დაიწყო პოდაპოკოენი კმა მარამ.

- ლეკებსა ახურებებს, - იმედაცრუებით განელა ლატკიევიმ ბალოდისმა.

ფანჯირი იქით კაპტანარმუსი და კანცელარიის მწერალი ღორს იჭერდნენ: მეგობრებმა მას ფეხებით ლვეითი შეუკრეს და ცდილობდნენ, სატყროთი ავტომობილის საბარჯელში შეეცდნენ. ღორი გულისსარვევად ყჩიოდა, მუცელზე ნებოდა. ჩილიქები განავლით მოთხროლი ტრაპზე უსურდებოდა. წერილი თვალში ჰქონდა ნაწყობი იკარგებოდა.

შემდეგ ენოზე შემდეგმა ეწვენქო გადმოიარა. მან ღორს ნიხილი ჰკრა და ბალახზე უპატრონოდ განილილი ბარის ტარს დასწავდა...

- საბჭოთა არმიის ნაწილებში კეთილშობილური დიდი-იცია ვითარდება, - ამბობდა პოდაპოკოენი კი დალი.

და შემდეგ: - ჯარისკაცები და ოფიცრები ბრძოლის ველზე დაცემული ჯარისკაცების საფლავებზე შემოვლის კისრულობენ. როდენებით აუცილებლენ საბჭოთა გმირობის ისტორიას. გმირების ნაიფსავეტიან და ახლობლებთან კონტაქტებს ამყარებენ. ყოველი ჩვენგანის ვალი ამგვარი ტრადიციის განმტკიცება.

გაუბრეთ, ფულის სამყაროს აყვიებმა ილიკებმა მამებსა და შვილებს შორის ვითომ კონფლიქტის არსებობაზე. გაუშვიეთ, გაახვიანდენ, გაბნორენ ლეკუნდა მათ შორის გამომგონი ანტაგონიზმზე... ჩვენი ახალგაზოდა მოწინებით უფლის მამების საფლავებს. და ამით აღრმავეებს თაობათა შორის უწყვეტ კავშირს...

ღორი ხორცილი ფიცარზე იდო და ასე მიათრევდნენ. მანქანის ბორტები ყრუდ ვაჯავებდა. ისინი ღია მწვანე ფერად იყო შეღებილი. კაბინიდან თავგამოყოფილი მძღოლი

უთვალთვალდება იმას, რაც ხდება.

გვერდით ღერძზე ტრიალებდა მოლდაველი დასტაინი, რომლის დადავლებასაც კომისია ეკლავდა. იგი ნაწილის მეთაურის ბრძანებას ელოდა და უქამროდ, ღლინ-ღლინით დასეირნობდა...

- თქვენი ასეული სასაფლაოს პირდაპირაა დისლოცირებული, - ზოწონით ლაპარაკობდა პოდპოლკოვნიკი, - და ეს ძალიან სიბოლოური რამაა. ჩვენს მიერ დადგენილია, რომ აქ სამამულო ომის სხვა გმირთა საფლავებიცაა. მათ შორის არღუნსენებისაც. ამგვარად, იქნებდა ყველა პირობა დაცემულ გმირთა საფლავებზე შეფობისთვის...

ლორი ძარაზე აათრის. უძრავად იწეა, მხოლოდ ვარდისფერი ყურები ეჩხვოდა. მალე მიათრევენ სასაკლამო, სადაც სულ ბურუსი დაგა. მუყავს მას განაფული ვესტიო მუყესით ააქანებს ქურსივე, შემდეგ უღმით გაუყრის გრძელ თვირ დანას და სწრაფად გაპარობს ქუჩუქიანი ბაღით დაფარულ ტყავს. და მაშინ სამხედრო მოსამსახურებს ცუდ დღემო ჩაავადებს სისხლის სუნი...

- აქ პაბაილი ვინაა?
- გუსტავი შეკრთა. ნამოვდა და გაახსენდა, რაც მოხდა ერთი წუთის წინათ. როგორ გაბრუნა წინ ხელი ფერეიტორმა პეტროვმა და ქირქოლით თქვა:
- ჩვენს ქვეგანყოფილებაში უკვე არის ასეთი ჯარისკაცი. მან უკვე აიღო შეფობა დაცემულ გმირზე და მის საფლავს უფლის. ის ინსტრუქტორი პაბაილია!
- აქ პაბაილი ვინაა? - უნდობლად იკითხა მარამა. - რაო, პაბაილი თქვენა ხართ?
- მე ვარ, - უპასუხა გუსტავმა და ნაწონითლდა.
- ასულის მეთაურის სახელით თქვენ მადლობას გიცხადებთ. თქვენს ინიციატივას პოდპოლკოვნიკმა გაეწევა, შტაბში განზრახულია სამხედრო მოძრაობის წარჩინებულთა საზეიმო კრების გამართვა. მე ნამოყვებით, თქვენს მიღწევებზე მოწყვებიან, გზაში მოხუხაზეთ გვემას.
- საერთოდ კი მე ესტონელი ვარ, - სცადა ლაპარაკის დაწყება პაბაილითა.
- მე უკეთესცაა, - სიტყვა განაცხებინა პოდპოლკოვნიკმა, - მძური ინტერნაციონალისთვის თვალისწინისო...

შტაბში ხალხი ირგოდა. გრაფიკების, მხატვრულად გაფორმებული სტენდების, თვალსაჩინო ავიაციის მასალების ქვეშ სამხედრო მოსამსახურეები იყვნენ მოქუჩებული. ჩემებში და სველი თმები ბრწყინვანდენ. თამბაქოსა და კუპრის სუნი იდგა.

სისინი კიბეზე ავიდნენ. მარი პაბაილის ეხვეოდა. პატარა მოედანზე მათ ირგვლივ შემოირტყნენ.

- გაიკანთ, - მოქალაქებში რიგი ტონით თქვა პოდპოლკოვნიკმა, - ესენი ჩვენნი შუქურები არიან. სერაფინი თხამსაევი, სერაფინი გაფათილენი, სერაფინი ჩირიაშვილი, უმცროსი სერაფინი მამხამეტელი, ეფერეიტორი ლაური, რიგითები ქემოკლიძე და ოვსიპიანი...

"არკობი, - დაფიქრდა გუსტავი, - სულ უფროები არიან..." მაგრამ ამ დროს დარეკეს. ყველამ ურნებისკენ გაიწია. ნამწეები ჩაყარეს და ფართო დარბაზში შეაბიჯეს...

და აი, პაბაილი ტრიბუნაზეა. ქვეითი სახეები ელავენ, მარცხნივ - პრეზიდენტი, გრაფონისმი, ნითელი მტორი, გვერდით - კონტრაბასი, რომელიც დარბაზიდან არ ჩანს.

პაბაილია ავადმინავებს მჯავლი თავლი და მეტლის ბალთას შეეხო. შემდეგ წინ წადა ნაბიჯი.

- საერთოდ კი მე ესტონელი ვარ, - დაიწყო მან. დარბაზში სიჩუმე იდგა. ფანჯრებს ქვემოთ ტრამვაი მორანქუნებდა...

სალამო გუსტავ პაბაილი შტაბის აფემოვლის ოთახის უკანა საყარძელზე ირგოდა. ინსტრუქტორი თავის გამოსვლას იხსენიდა. და იმას, თუ როგორ მისამად წაესა გრაფონიდან. როგორ ცხატახებდა ქიჯა როგორ იღიბებდა ვანგელი პრეზიდენტი. და იმას, თუ როგორ მიახინა ნიმიანი (სამი

გაუგებარი სიტყვა, ფიგურა და გლობუსი). შემდეგ კი ილაპარაკა მარამა, აღნიშნა რიგითი პაბაილის ძვირფასი ინიციატივა... ის უნდა ავიტაცოთ, განვითაროთ და შევეცადოთ, რომ... და ამგვარი რაღაცები... და კიდევ პატრიუსული აღზრდის, მემკვიდრეობითობისა და უწყვეტი კამპირის შესახებ... დაცემულ გმირების საფლავებზე შეფობის მიზნით... თუმცა პაბაილი ესტონელი ხალხთა შორის მძური მეგობრობის შედეგადაა...

მის წინ მძლოის ზურგი იყო ამართული. იქვე, გვერდზე მიქროდნენ მქროლავრაჯიანი ხეები, გადატრუსული ბუქობები, ბეჭვი ტაიგის მწვანელი.

როცა გადასასვლელზე მანქანა შეირყა, გუსტავმა მძლოს უთხრა:

- მე აქ ჩამოვლო. მძლომა შემოებურებულა დაუქნია თავი და მანქანა გააჩერა.

გუსტავმა პაბაილი უფერული რესტების გვერდით მიაბიჯებდა. რკინიგზის ყრილს გადაუარა და დუქანს მიადგა. აქ მისი ჯიბეები დაძიმდა.

გაობრებული სტადიონი გადაქრა და სასაფლაოს ხევის პატარა ბოგაზე ავიდა.

ნესტი და სიჩუმე. ქარზე ფოთლების შრიალი.

გუსტავმა მუხრელი გაიღო. ბუქზე ჩამოყვდა. ლორი მუხლზე დაიდო და ბოლი ბალახში ჩადა.

ამის შემდეგ კი ნითელ ფანერის მონუმენტზე დაყარდნობილა გააბოლა.

1982 წლის 17 თებერვალი, ნიუ-იორკი

თუ არ ვცდები, ჩვენ ერთმანეთი გავიცანით სამოცდაოთხ წელში, ანუ ლავრის დაცვიდან ჩემი დემობილიზებიდან ცოტა ხნის შემდეგ. და, მამასადემე, მე უკვე ჩამოყალიბებული, ყოველგვარი მძიმე კომპლექსებით დამძიმებული კაცი ვახლდით.

არმიამდე თუ არ მიცნობდით, ძნელად თუ წარმიოდიგენდით, როგორ შევიცალე.

მე ხომ სრულფასოვანი ახალგაზრდა კაცად ვიზრდებოდი. მოყვარული მშობლები მყავდა, ისინი მალე გაიყარნენ, მაგრამ ამან ცოტააღილა თუ ნახანდა ერთმანეთთან მათი ურთიერთობა. იმ აზრით, რომ ეს ურთიერთობა გაყარამდეც ვერ იყო იდეალური.

ობლივი კომპლექსი არ წარმოქმნია. სწორედ რომ პირიქით. ჩემი თანატოლების მშობლები ხომ დროტზე დაიღუპნენ.

ცოცხალი მამაჩემი ბრუზუაზული ინტელექტის შთაბეჭდილება ტოვებდა. მე კი ორ კურდღელს ვიჭერდი (არც კი ვიცი, რადუნდა შესაფერისად შეიძლება ჩათვალოს ეს გამოთქმა, ანუ საყვარელი ვაჟიშობის ყველა უპირატესობას ვიყვებოდი, ამავე დროს სეკულიური ბიჭის რეპრეზენტაციას ვიცოცხლებდი თავიდან).

მამაჩემი საიდუმლო განის ჰკავდა. აღიშნებებს მთლად რეგულარულად არ იხილდა. ეს ბუნებრივია. კარგ პროცენტს ხომ მხოლოდ მნიშვნელოვანი დანახოვები იძლევა.

წინამაღური, ჩვეულებრივი უნარები მქონდა. ოდნავ ყალბი ნეალოგობური იერით აღბეჭდილი საშუალო გარეგნობა. საშუალო პერსპექტივები. ყველაფერი ჩვეულებრივ საბჭოურ ბიოგრაფიის მიზნისწარმეტყველებდა.

სიმპათიურ, ეროვნულ უმცირესობას ვეკუთვნოდი. ძალიან ჯანმრთელი ვახლდით. ავადმყოფობების ნიშნები ბალსოკივებზე არ მქონია.

მარკების კოლექციონერი არ ვყოფილვარ. ჭიაყელებს ოპერაციებს არ ვუკრებდი. ავამოცილებს არ ვავებდი. მეტეც, კითხვა მაინცდამაინც არ მიყავდა. კინო და უსაქმურობა მომეწონდა.

უნივერსიტეტში სწავლის სამმა წელმა ჩემს პიროვნებაზე ოდნავ გავლენა მოახდინა. ეს საშუალო სკოლის გაგარდელა იყო. ოღონდ უფრო მაღალ დონეზე. პლუს ქალიშვილები, სპორტი და ფრონდებობის რაღაც უმნიშვნელო მიწ-

იმობი.

მე არ ვიცი, რომ სწორედ მაშინ მივალნი კეთილდღეობის მწვერვალზე. შემდეგ ყველაფერი უარესად წარმართა. უღებლბო სიყვარული, ვიღები, დაქირანება... და როგორც ყოველთვის ამის დაგვირგვინება - ლაგერის დაკავება. სასიყვარულო ამბები არცთუ იშვიათად ციხით მივადრეობა. უზარალოდ, მე კარი შემეშალა. ბარაკში არ ვარ, ყაზარმაში ამოვყავარ თავი.

იმას, რაც დავინახე, ნამდვილად შემაძრუნა. ბარაკ ასეთი კლასიკური სილუეტით: მათხოვარი ბაღლი დიდკაცის სახლის ტუჭურტანაში იმზრება. იქ პატრონიშვილი ჯუჯა ცხენზე შემოხვდარი დადისარბობს. მას აქვთ მათხოვრის ცხოვრება ისრაფვის ერთი მიზნისკენ - გამდიდრებისკენ. მანამდეღ ცხოვრებას ის უკვე ვერ დაუბრუნდება. მისი არსებობა საიდუმლოებასთან თანაზიარობითაა მონამულელი.

მეც ასეთივე ტუჭურტანაში შევიხვედე. ოღონდ ფუფუნება იყო, სიმართლე დავინახე. ცხოვრების სიღრმეზე და მრავალგვარობაზე გამოვინახე. დავინახე, თუ როგორ შეიძლება ადამიანი დადამბლეს. დავინახე პოეზიასავით უაზრო სისასტიკე, ძალმომრეობა, ნესტივით უფერული, ჩვეულებრივი სისასტიკე.

მე დავინახე ცხოველის ოდნევე დაყვანილი ადამიანი. დავინახე, თუ რითი ვახარების უნარი აქვს მას. და ვეჭვობო, რომ თვალი ამეხილა.

სამყარო, რომელშიც მე მოვხვდი, საშინელი იყო. ამ სამყაროში გავლენილი ჭო-პოს-ნებით - ხის სახეხი მსხვილებილა ქლიბებით - იბრძოდნენ, ჭმადნენ ძაღლებს, სახეებს იტატურებდნენ და თხებს აუპატურებდნენ. ამ სამყაროში ერთი შეკერა ჩაის გამო კლავებდნენ ადამიანებს.

ამ სამყაროში მე დავინახე კომუნარული წარსულის, საძაგელი ამწყოსა და ტრაგიკული მოხალისის მქონე ადამიანები. მე ვეჭვობრობდი ადამიანთან, რომელმაც ოდესღაც თავიი ცილი და შეილები დაამარლა, ჩააწმინლა.

შემზარავდი სამყარო იყო. მაგრამ სიკიცხზე გრძელდებოდა. მეტკიც, აქ ჩვეულებრივი ცხოვრებისეული პროპორციები წარჩენებოდა. სიკეთის და ბოროტების, ვაბისა და სინარლის თანაფარობა უტყლილი რჩებოდა.

ამ ცხოვრებაში რალა არ იყო. შრომა, ღირსება, სიყვარული, გარყვნილება, პატრონიზმი, სიმდიდრე, სიღატაკე. მასში იყვნენ ლუმბენები და სოფლის წურბელები, კარიერისტები და ქარაფშუტები, შემთანხმებლები და მუამბოხები, ფუნქციონერები და დისიდენტები.

მაგრამ ამ ცნებების შინაარსი ვადაჭრით შეიცვალა. ფასეულობების იერარქია მთლიანად ადიღვია. ის, რაც მნიშვნელოვანად იყო მიჩნეული, უკანა პლანზე ვაადიდა. პორიონტი წერილმანება დაჩრდილეს.

წარმოიქმნა უპირატესობამიჩქებული ცხოვრებისეული კეთილდღეობების ახალი სკალა. ამ სკალით სავანებო მნიშვნელობა ენიჭებოდა კვებას, სითბოს, მუშაობისთვის თავის არიდების შესაძლებლობას. უფერული, ჩვეულებრივ რალაებს დადიო ძვირი ფასი. ნამდვილად ძვირფასი არარეალურად იცა.

სახლდან მოსული ლია ბარათი შექრნუნება ისევედა. ბარაკში შემოფრენილი ეს ბზიკი სენსაცია აღიქმებოდა. მე ვინებოდა ვანსაკუთრებულ რეჟიმში მყოფ ადამიანს, რომელიც პურისმჭრელობაზე ოცნებობდა - ეს თანამდებობა უზარმაზარ უპირატესობებს ანიჭებდა. ამ ადგილზე განწესებული პატმარი რატმოდეს უთანამდებოდა. პურის ნაჭრები ალმასის მარცვლებად აღიქმებოდა.

ასეთი კარიერის ვასკეთებლად ფანტასტიკური ძალისხმევა იყო საჭირო. ამისთვის საჭირო იყო ნდობის მოპოვება, ცრუმტყულობა, ვეაგზე ვადიდა. საჭირო იყო მოსყიდვაზე, მანტაზე, გამოძიებულეობაზე დათანხმება. მისის ყველა ხრიკით მიღვია.

გარეთ ასეთივე ძალისხმევით იგდებენ ხელთ თბილ ადგილებს პარტიული, სამურენო, ბიუროკრატიული ხელმძღვანელები. ამგვარივე ხერხებითა შესაძლებელი სახელმწიფოებრივი ძლიერების მწვერვალზე ადნევა.

როცა ის პატმარი პურისმჭრელი ვახდა, ფსიქიკა შეერყა. ძალაუფლებისთვის ბრძოლაში მისი სულიერი ძალეტი დაშრეტა. პირქუში, ეჭვიანი, მარტოხელა ადამიანი იყო. მძიმე კო-

მლექსებით ვანამებულ პარტიულ ბოსს მოვავანებოდა. ვისხებდებო ერთი კვიზის. პატიმრები ოსსერთან ტრანსეას თხრიდნენ. მათ შორის იყო პატიმარი, გვარად ენისი.

სადილობის დროს მოვიდა. ენისმა წინაბით მისის ბოლო გუნდა ამოაღო, დააუტყვაცა, შემდეგ კი ამ ნაქუნებისკენ დაიხარა.

მას ვაყუჩებული პატიმრები შემოვრტყენი. ენისმა მინდინ მიკოსკოპული რალეც ასწია და დიდებანს სახელითი მწინდდა. ეს იყო თასის სამკაპიკონის ზომის ნატივი. მასზე ჩანდა ნახატის ფრაგმენტი - ცისფერკაბიანი გოგონა. მისი მხრივდ ამატარა მზარი და ცისფერ სახელ იყო შემორჩენილი.

პატიმრის თვალეში ცრუმტყვი ვანდა. მან შუბლ ტუჩებთან მიიღო და ჩუმად ამოთქვა:

- სეას!.. ლაგერულად "სეანს" აღნიშნავს ეროტიკული ხასიათის ყოველგვარ განცდები. უფრო ფართო მნიშვნელობით — ყოველგვარ დედებით ენებთან, ავბორეულ გრძნობას. ზონამი ქალი სეანსია. პორნოგრაფიული ფოტოსურათი სეანსია, მაგრამ "ბალანდში" - ძალანი ქონიან შექმანდით თევზის ნაქურეც კი ასევე სეანსია.

- სეანს! - ვამოურა ენისმა. და მას შემოხვეულმა პატიმრებმაც ერთსულოვნად გამიკორეს:

- სეანს!.. სამყარო, რომელშიც მე მოვხვდი, საშინელი იყო. და მაინც, მე იქ, ამგვარ რომ ვიღებოდი, იმასვე იშვიათად არ ვიღებოდი. უფრო ხშირად არ ვქმუნებარედი.

ამაზე უფრო დანერგობით საუბრის დროც დადებოდა... რას იტყვით ჩემს პირველ გვერდებზე? როგორ ნაწყვეტს გიგზავნი.

P.S. ჩვენს რუსულ კოლონიამ ვეგვდებდა საოცარი განცხადებები. ჩემი სახლის პირდაპირ კვილია ვანცხადება:

მეჭირღება მკარავი!

ოდნავ ვარცხნივ, ტელეფონის ვიხურზე გაკრულია ვანცხადება:

მთარგმნა რუსულიდან და პირიძით.

იკითხით პირიძი...

მიშუკი ოდესღაც აეროგადაღებების ბრიგადაში მუშაობდა. ის კარგე პილოტი იყო. როგორღაც მან მანქანის ნამქერში დასმაც კი მოახერხა. თანაც ცილინდრში საჩქელები გამოეთობა და მარცხენა ძრავა, ფაქტობრივად, ისოვდა.

მაგრამ მანამაღო, ტყლეუბრალოდ დაიწყო საექსპლორირება თევზით, რომელიც აფრიკანდიდან ჩამოჰქონდა. მიშუკი თევზს თავის ძმაცაქ ქალდეელს კილოს ექვს რუბლად აძლევდა.

მიშუკის დიდხანს სწყალობდა ბედი, რადგან ხარბი ამ იყო. როგორღაც რადისტმა ბორტზე აცნობა:

- შენ "ვლები" გელოდებიან... შენ "ვილები" გელოდებიან... - გაგიგეთ, გაგიგეთ, - უპასუხა მიშუკმა.

მან დაუნებებლად ჩაყარა ენისეში ვარდისფერი თევზით სავსე ცნრა ტომარა.

მაგრამ, როცა პარამუტის აბრეშუმის რულონი მოიპანა, მიშუკი აივანეს. ნაცნობმა რადისტმა მეგობრებს აფრიკანდამი აცნობა ეს ამბავი.

მიშუკი შრომა-გასწორების კოლონია-5-ში ვავაზენს. მან იცოდა, რომ, თუ შეეცდებოდა, შეეძლო მისთვის პატიმრობის ვადე ვანცხადებებისათი. ის ხომ წარჩინებული, მონიხვე მუშაკი, აქტივისტი, ვახუშ "ზაღმარწიწი ოსებოლოდენიეს" მკითხველი იყო. მთავარი სეკრესის ვასხლად, რომ ის მწს-ში (მთავ ნესტორის სუტეკიარი) ჩაერხდა. და ახლა ბარაკიდან ბარაკში სახელოზე წითელენტმშომხვეული დაიარებოდა.

- მწს-ა, - ხისინებდნენ პატიმრები, - ამ მამამაღლს სასჯელის ვადის ვანცხადება სურს!

მიშუკს ეს ფიქრადც არ მოსვლია. ძმაცაკი ვიბიგირი

მანდოლინზე დაკვრას ასწავლიდა. და მას ლაგერში მეტსახელიად პუში (მიწველი ბაგმის სახის თოჯინა) შეარქვეს.

- თქვენც მეტსახელი გავით, რა! - ეუბნებოდა მას კოლონიის პატარა ლიბოვიჩი, - ხელმწიფე უნდა შეერქვათ ან ბონაპარტი.

მა საუბარში ნაკითხი "მეთოჯინე" ადამი ჩაერია: - თქვენი აზრით, ბონაპარტი რას ნიშნავს? ბონაპარტი, რა, თანადებობა გვანიშნავს? - რაღაც ამის მსგავსი გვარია, - მშვიდად დაეთანხმა ლეიბოვიჩი.

- ბონაპარტი შეერქვითა, - შეეკამათა მიშუკი, - მაგრამ იმას თუ არ ვგვაჯერ!

ლაგერიდან ასიოდ მეტრზე იყო უშენი ადგილი. იქ გვირგვინი იდგა, რაღაც-რაღაც ნამსხვრევებს და ნაგავს შორის ქათმები დასერილობდნენ. საბჭოთა კოხტის ბრიგადა ამ უშენ ადგილზე საკანალიზაციო ტრანსპორტის გასათრეოდ მიჰყავდათ. დილაგრიან მზე ბარაკებს იქიდან ზედაშემდეგ ჩეკონიგით ამოდიოდა, ცაზე მილილეობდა და ხეების ხეგრებს - და ტყის ბირჟის მიღებს ელაციცებოდა. რეზინისა და გახურებული ზაღების სუნი იდგა.

ყოველ დილას ბადრაგის კონტროლექმე მყოფი პატიმრები აქ მშრალ მინას ჭრიდნენ. შემდეგ გასაბოლოვლად მიდიოდნენ. ისინი კლდის გადმონაშენების ქვეშ და აბოლებდნენ და ბაასობდნენ. "მეთოჯინე" ადამიანი თავის პირველ ნასამართლობაზე ჰყვებოდა.

მის საუბრებს ამ უშენი ადგილის რაღაცნაირი სუნი დაპირავდა. ეს, იქნებ, მტკრიანი ბაღის სუნი ან ჩამტვრეული ფანჯრების ღანაღანი იყო. ან, შესაძლოა, ქათმების ბუტ-ბუტი, გვირგვინის ერთფეროვნება - მარცხიანი, დანავსული ციფრების მშრალი ველი.

- როგორ გვანიშნავს, პროკურორი რას აკეთებს? - კითხულობდა ადამი.

- პროკურორი დასკვნებს აკეთებს, - პასუხობდა კოლონიის პატარა ლიბოვიჩი.

ბადრაგი ღობესთან თვლემდა. ყოველდღე ასე იყო. მაგრამ ერთხელ ეერტმფრენი გამოჩნდა. ის ჭრიჭინას ჰგავდა. აეროპორტისკენ მიფრინავდა.

- ხრანბილიანი მი-ნი-ა, - აღნიშნა პუშმა და ნამოდგა. - იო-იო! - ზანტად იყვირა ეერტმფრენს.

ხელები თავს ზემოთ გადააჯვრედინა და ფრთებივით გაფარდა. ამის შემდეგ ჩამოყდა და ეს მოძრაობები იმეორა და იმეორა.

- იო-იო-იო! - იყვირა პუშმა.

და უცებ სასწაული მოხდა. ამას ყველა აღიარებდა. ჯიბგირი ჩალიცი, და შთამომავლობითი "სკოკარ" მურაშკაც და სახელმწიფო საკუთრების დამტაცებელი ლიბოვიჩიც, "სკოლინიკი" (მეთოჯინე) ადამი და საეკულები ბელუგაც კი. არადა, ამ ადამიანების რითიმე გაოცება ძნელია.

ეერტმფრენი ძირს ეშვებოდა.

- სასწაულია, - ეს პირველად ადამი დააფიქსირა.

- ნეტა, მე ციფრობდე ასე! - ნამოინება ლიბოვიჩიმ.

- კბილს დავიძრობ! - მოკლედ დაივიცა ჩალიცი.

- სეანს, - მონონებით მუხინმა შეურაჰკამ.

- ფენომენალურია, - ამოღერდა ბელუგამ, - ითს ვანდერფული!

- ეს დაუშვებელია, - შენუხდა ბადრაგა ეფერტიკორი ღზავალი.

- ჭანჭიკი დაფლუგერდა! - ჩახლენილი ხმით იღრიალა მიშუკმა. - ეშვება! იო-იო-იო... (უნმანური, უმანური, უმანური...)

ქათმები გაიქცა-გამოიქცნენ, გვირგვინი მინაზე განირთხნენ. ძირს დაშვებული ეერტმფრენი ერთი მუხტა და გაირინდა. კაბინის პატარა კარი გაიღო და ტრანში ქვევით ჩამოვიდა მარკინი. ეს იყო პილტვი დიმა მარკინი - თავდაჯერებული ბეჭელი, ფილოსოფოსი, ჭკუის კოლიფი, ბნელით მოცული კაცი. მიშუკი მას მიეჭრა.

- როგორ გამბარდი ხარ, - უთხრა მარკინი.

შემდეგ დიდხანს უთათუნებდნენ ხელს ერთმანეთს მუცელზე.

- ვინა როგორავა? - ჰკითხა მიშუკმა. - როგორა გვავს

ფორა?

- ვინა მავარადა. ფორა "ტუს" პილოტის კვალიფიკაციას იღებს. მივლინებები ყელში ამოუვლიდა.

- შენა, შენა, ბებერი ქოჯაკო?

- დაეჭვიანიდი, - ტრაგიკული ხმით თქვა თავჩაქინდრულმა მარკინიმ.

- მე არ ვიცნობ?

- არა. მეც კი თითქმის არ ვიცნობ. შენ ბებერი არ დაგიკარავას.

- ლაღვავე ლანდუნების (ტყის ქათმების - მთარგ.) გადაფრენით თუ ვახსოვს?

- რასაკვირებოდა... შენ თუ ვახსოვს, სოხეხეხის სეირნობა, ბორჭის თოფი რომ დაეძვირე მდინარე.

- როცა დაეპრუნდები, გამოუფრები? ერთი ნლის, ხუთი თვისა და თექვსმეტი დღის შემდეგ?

- გამოუფრები და მე რე როგორ გამოუფრები... ეს ვითხვები "ფაუსტზე" ძლიერი რამ იქნება...

- თვით უკრძმეხ ვეახსოვს, დაეუჩრქები...

- პოკონმეთანი თვითონე შევალ. შენ იფრენ. მაგრამ თავიდან მექნისკხად ნაიმუშავებ.

- ბუნებრივია, - დაეთანხმა მიშუკი.

ცოტა იფრან, მერე კი დაძინდა:

- ამაღ, ტყულობალოდ დავითრე მაშინ ის აბრეშუმი.

- ამაზე სხვადასხვა აზრი არსებობს, - კორექტულად უპასუხა მარკინიმ.

- მე რა, მაგრამ, - თქვა ეფერტიკორმა ღზავალი, - კანონი არ ითვალისწინებს...

- გასაგებია, - თქვა მარკინიმ, - ეცნობ აღმოსავლურ სტუმბოლოფრენობას... ფული დავიტოვო?

- ფულის ქონა დამგებელი არაა, - თქვა მიშუკმა.

- გასაგებია, - მიუფხ მარკინიმ, - გამოდის, რომ თქვენ უკვე პილოტად ამაინეთ კომუნისში. მაშინ შარფი, საათი საინთებლა გამომართვი.

- მერის, - უპასუხა ყვილიმა პილოტმა.

- მაღალყელისანი ფესხაშელი დავიტოვო? კაბინეტში მატებს მეორე წველი...

- გვეკრძალება, - თქვა მიშუკმა, - ჩვენ საერთო ფორმა ბეჭებს.

- ჩვენც, - თქვა მარკინიმ, - გასაგებია. აბა, ჩემი ნასკლის დროა.

ის ღზავაშელს მიუბრუნდა:

- საბრუბლი აილეთ, ეფერტიკორი. ყველას უნარის მიხედვით...

- გვეკრძალება, - უპასუხა ბადრაგამ, - მომარაგებაზე ვართ.

- მშვიდობით, - ხელი ჩამართავა მარკინიმ.

და ტრავა აუყვა.

მიშუკი იღიმიდა.

- ჩვენი ისე ვიფრეთ, - იყვირა მან, - შტოპორს ისე მოეუჭერი. ზემოდან ვილაცივებს კიდე დაეფურთხებთ მლაზაზე!

- ელემენტარული ამბავია, - ევერი დაუკრა მურაშკამ.

- კბილს ვიძლიერა, - უნინდებურად გამოსცრა ჩალიცი.

- მიიმე ბორკილები დამისხრევა! - იყვირა მეგებაზე ჭელუგამ.

- ცხოვრება გრძელდება, მაშინაც კი გრძელდება, როცა ის, არსებობდა, არ არსებობს.

- თქვენ შეიძლება იხარხაროთ, - მორიდებით თქვა ლიბოვიჩმა. - მაგრამ მე მაინც ვიტყვი. ვფიქრობ, რომ ჯერ ყველაფერი არაა დაკარგული...

ეერტმფრენი აფრინდა. მისი ჩრდილი სულ უფრო და უფრო მჭვირვალე ხდებოდა. და ჩვენ მანამდე ვაყოლებდით თვალს, ვიდრე ბარაკებს იქით გაუწინარდებოდა.

მიშუკი სამი ნლის შემდეგ განათავისუფლეს, როცა პატიმრობის ვადა ბოლომდე გალია. იმ დროისთვის პოკონმეტი მკვდარი იყო. მის საკვლელზე გახვთები წერდნენ. მიშუკი აეროპორტში არ მიიღეს. ნასამართლობაში მუშაობა ხელი. ის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტში მუშაობდა მექანიკოსად, დაქირსდა, ქურდული ჯარაღი დაიკონა. მანდოლინაზე უკრავდა, სვამდა, ბერდულოდ და იმვითად ფიქრობდა.

და მომავალზე...

დამა მარკინი კი უმღეგორსკად დაიღუპა. მისი მანქანის ნანახევრებს შორის სვიის ხინძილალის თუთიანი ჭურჭელი იპოვნეს...

1982 წლის 23 თებერვალი, ნიუ-იორკი

გმადლობთ მე-18 რიცხვის წერილისთვის. მე არ მამდენინე მოგვრიდო მოგამზადე, მომხერეთ, როგორი შთაბეჭდილებები გვახდინეს მათ.

კითხვებს ვეპასუხობ.

"მეთივრზე" ლაგერულად აფერისტია, "თოჯინა" აფიორაა.

"სკოკარი" ნიშნავს მხარვეცელს, "სკოკი" - ძარცვას. მაგრა, მგონი, ემარა. მე ამ მომენტში ყურადღებას ლაგერული ცხოვრების საშინელებებზე ვაკავახეხილეთ. მთავარი ისია, თუ რის ვგრძნობთ ჩვენ ამ დროს, რამდენადც ნებისმიერი ჩვენგანი ისია ვართ, როგორ შევიგრძნობთ თავს პიროვნებად.

მე თავს იმაზე კარვად ვგრძნობდი, ვიდრე შემუშდლი მე-ყარაღუდა. პიროვნების გაიოება დამეწყო. ცხოვრება სიუჟეტი ხდებოდა.

როცა რომინის ტყის ბირვასთან აფიქდნენ, ჩემი ცნობიერება თითქმის აღუშფოთველად შევიქსრება და ყველაფერი:

"ადამიანს ჩემქმებით სცემენ. ის ადამიანი თავის ნეკრებას და მუცელს იფარავს, იცავს. ის პასიურად და ცდილობს, რომ მასთვის მტინეარება ამ გახმორიოს... მაგრამ როგორი სანიზლარი სიფათები აქეთ! ამ თითარის ტყვისს პლომბები უჩანს..."

ირველი საზარელი რაღაცები ხდებოდა. ადამიანები მხედობდნენ. ჩვენ - მძიორი, დამციობულნი, შობით ნამებულნი - ადამიანის სახეს ვკარგავდით.

ჩემი ხორციელი არსი უძღურდებოდა. ცნობიერება კი შუერველი რჩებოდა.

ეტყობა, ეს თავდაცვითი რეაქცია იყო. სხვაგვარად მიშისან არ მიემქედარდებოდი.

რასაკვირველია, როცა ჩემს თვალწინ რომჩასთან ლაგერული ჭურჭი ვაგუფენ, ჩემი ცნობიერება შუეფერებულად, მკიცლე, აფიქსირება და დტვალდა.

რა თქმა უნდა, ამაში ამორალიზმის ნილი საკმაოდ დიდია. ასეთია ნებისმიერი ქმედება, რომლის საფუძველც დაციითი რეაქციაა.

როცა ვიყინებოდი, ჩემი ცნობიერება ამ ფაქტს არევისტრიროდა. თანაც მხატვრული ფორმით: "ფრინველები ფრენისას იყინებოდნენ..."

რაც უნდა მეტანჯა, რაც უნდა მენეკელა ეს ცხოვრება, ცნობიერება მკიცლე, შუეფერებულად ფუნქციონირებდა.

სასტიკი გამოცდა თუ შელოდა, ჩემი ცნობიერება ჩუმად ხარობდა. მის განკარგულებაში ახალი მასალა ექცეოდა.

ხორცი და სული ერთმანეთსაგან გამოცალკეებულად არსებობდნენ. და, რაც უფრო ძლიერ ითრგუნებოდა ჩემი ხორცი, უფრო თავბეღურად ნავარდობდა ჩემი სული.

მაშინაც კი, როცა ფიზიკურად ვიტანჯებოდი, კარვად ვიყავი. შიმშილი, ტკივილი, ნადველი - ეს ყველაფერი დაულალოვი, დაუმცზროლი ცნობიერების მასალა ხდებოდა.

ფაქტობრივად, მე უკვე ვწერიდი. ჩემი ლიტერატურა ჩემი სიცოცხლის შეუცხად გახდა, შეესება, უროპლისოდაც ჩემი ცხოვრება საეცხოდ არაფრის მატისი განხლებოდა.

ყოველზე ამის ქალაღზე ვადატანალა მრჩებოდა. მე ცდილობდი სიტყვების მოქებას...

მექცეს ლაგუქსტიკი რკინიგზიდან შორს იყო. ასე რომ, ამ დღერემილ აფილას მოხვედრა ადვილი არ იყო.

საჭირი იყო გამგელები ხის შიშის დიდხანს დალოდება. შემდეგ რკინის კაბინეტში მჯდომარეს ღრანტებში ოლორილორები უნდა გევაყუყუა. შერე უნდა სიას უნდა გველი ვინორი, ბუნქებში მიმოკარულნი ბილიკე. მოკლედ, ისე უნდა გემოქმედა, თითქოს პიროვნულზე სასიამოვნო სიყრმანი გელდებოდა... რათა პოლოს და პოლოს აღმოჩენილიყავი ლაგერის ალაყაფის წინ, დატენახა რუსი ტრამი, ფანერის ჯეი-

ურები და მორიგის პირქუში სიფაო...

ალიზანოვი ამ კოლონიამ იყო ზედამხედველი საჯაროში იზოლატორისა, სადაც კოლონიამ დინამაჟულის ჩამდენი პატიმრები ისხდნენ.

ისინი თავისებური ადამიანები ბრძანდებოდნენ. განსაკუთრებული რეჟიმის ბანაკის საჯაროში იზოლატორში მოსახლეობდა საჭირი იყო მარტო ფანტასტიკური ბოროტების ჩადენა. უცნაური იყო, მაგრამ ამას ბევრი ახერხებდა. აქ ბუნებრივი შერჩევის საწინააღმდეგო რაღაც მოქმედებდა. საშინელი კონფლიქტს აჩაღებდა კიდევ უფრო შემზარავ რაღაცასთან. საჯაროში იზოლატორში ისინი ვებოდნენ, ვისაც განსაკუთრებული რეჟიმის ვითარებაშიც კი ხულიგნებად მიიჩნევდნენ...

ალიზანოვის თანამდებობა ნამდილოად ტუქნა ძაღლის თანამდებობა იყო. და, ამის მიუხედავად, პორისადა კეთილნიდისიერად შეასრულა თავისი მოვალეობები. ის, რასაც მან გაუშობ, თვისებრივი მანველებოდა.

არ შეიძლება იმის თქმა, თითქოს ის მამაცი ან აულეღვებული პიროვნება იყო. სამაგიეროდ, მას ჰქონდა სამიშრობის სწუთებში გონის დაკარგვის ძვირფასი უნარი. ეტყობა, სწორედ ამან ისინა.

ამის შედეგად აულეღვებულ და მამაც, მაგრამ ამავე დროს უცხო ადამიანად მიიჩნევდნენ.

ის უცხო იყო ყველასთვის - ზეკებისთვის, ჯარისკაცებისთვის, ოფიცრებისა და თავისუფალი ლაგერული გამრეჯი ნიქტისთვის. საგუბაგოს ძაღლებიც კი უცხოდ მიიჩნევდნენ.

მის სახეზე გამუდმებით თრთოდა და დაბნეული და იმადეროულად მოგახვამე ღლიობა. ამით ინტელექტის ამოცრება ტატიგადაც კი შესაძლებელია.

მისი სახის ასეთი გამომეტყველება ნებისმიერ ვითარებაში ნარწუნდებოდა. როცა ყინვისთან ღობეტი სდებოდნენ და ბტლურები ვერვეე დახვიციანი ციოინდენ მიანზენ, როცა მორიგი დემობილზაციის წინადაღეს ჯარისკაცის პორშიის როეს არავი ავსებდა პირიამდე. და მაშინაც კი, როცა პატიმრებმა ბუნებრივად მას ნეკენი დაუჩქქვეს.

ალიზანოვი დაიბადა ინტელექტუროვანში, მასც ცუდად იცაქციო ადამიანები არ უყვარდნენ. ახლა კი მას ზოლიანი ბუშელაბან სისხლის სამართლის დანამავეეთან ჰქონდა საქმე. და სამხედრო მოსახლასურეობთან, რომელსაც კუპრისნარი მხამინი საცხის სუსნი ასდილობდა. ამ თავისუფალ ლაგერულ გამრეჯე ბიჭებთან, რომლებმაც უკრ კიდევ კოტლასამდე დაამტრეს სამოქალაქო ჩვარეობა.

ალიზანოვი კარგი ზედამხედველი იყო და ეს მიიჯ სჯოზიცა უნდა ზედამხედველობას. ცუდ ზედამხედველზე უარესს საჯაროში იზოლატორში მხოლოდ ზეკენი არიან.

იზოლატორიდან ას მებტრზე მუქად ჩანდა ყაზარმის შენობა. მისი სხევის ფანჯრის თავზე ცუდი რეცხვით ჩაყვითლებული მქრთალ-ვარდისფერი დრომა ეკიდა. ყაზარმის იქით სათბურში ქოფაკები ყვეურდნენ. მათ ვოლიკოვი და პახაბალი წერილობით, ანუ თვეების მანძილზე უნერგავდნენ ზოლიანბულსტატიანი ადამიანების სიყოფიერება. მავნად მშიერი ძაღლები მხენატანსაბურეობას ჯარისკაცებზე უღრენდნენ, და ოფიცრისმილიან ზედადანინებას. და თვით ოფიცრებმაც. და ვოლიკოვა და პახაბალსაც კი.

მათეულის ბადემომოვლებული ვოლიერების ახლის გავლა სამიში იყო.

ალიზანოვი დამე იზოლატორში მორიგეობდა, შემდეგ მთელ დღე-ღამეს ისვენებდა. მას ტანვარჯიშის ორძელ მჯდარასაც შეუძლია ებოლებინა და რეგარდუქტორის გამყურებულ ბრინდინ ბრიალის ფონზე დომინი ეთამამა. ან, დასასრულ, მჯდარაყო ასეულის ბიბლიოთეკაში, რომელშიც უქარიანელი ავტორების თხზულებები ჭარბობდა და ისინი ეკითხა.

ყაზარმამი უცხოდა კი თვლიდნენ, მაგრამ პატივის სცემდნენ. ისე კი, შესაძლოა სწორედ ამიტომ სცემდნენ პატივს. ეს რუსთავან უცხოელებისადმი რიდეს, მონინებას ხომ არ უკაპირდებოდა? განსაკუთრებული სიყვარულის გარეშე რიდეს, მონინებას...

ყაზარმული ავტორიტეტის მოსაბოუებლად უფროსების იგნორირება კმაროდა. ალიზანოვი ოილად იმიტომ იკიდებდა ფხზე ასეულის უფროსებს, რომ ის ზედამხედველად მუშაობ-

და და დასაკარგი არაფერი უკონდა.

ერთხელ ალიხანოვი კაპიტანმა პრიშკინმა გამოიძისა. ეს დეკემბრის ბოლოს იყო. მან თქვა:

- ახალი წელი ახლოვდება. სამუხაროდ, ეს გარდაუვალია. მამასადამე, ყაზარმაში ბრძოლა იქნება - ეს აქვე გარდაუვალად ჩუქე იქნება... შენ რომ გეცადა და გამოეყენებინა, ასე ვთქვათ, შენი გავლენა... დაელაპარაკე ბალორებს, ეოლოკოე... და, რასაკვირველია, პეტროვს. მთავარი თეზისია - ჩინა, ლოდნ ზომიერად. საერთოდ დაუღვრელობა მემტისმეტი რამაა, ეს, როგორც იტყვიან, ანტიმარქსისტული უტეპიაა. მაგრამ შენი ზომა უნდა იცოდეთ... გვერდით ზონია, იქ პირადი იარაღი, მოგესვენება...

ბორისმა იმ დღესვე შეამჩნია საპირფარეოს გვერდით ეფერიტორი პეტროვი, რომელსაც თანამოსამსახურენი ფილდელ ეძახდნენ. ეს მეტსახელი ეფერიტორს ერთი წლის წინათ შეეკრება. ლეიტენანტი ხურიცი პოლიტმეტყვადინებებს აძენდა. მან პოლიტბიუროს ხეტრთა ეკავრების ჩამოთვლა მოითხოვა. პეტროვმა მამნივე ასწია ხელი და დარწმუნებით დაასახელა ფილდელ კასტრო...

ალიხანოვი მას დაელაპარაკა პრიშკინის უკრიანული ყვირის მიმახით:

- მალე ახალი წელი დგება. ამ ბურჟუაზიული მოვლენის აღმოფხვრა ან გადავიტყვად პარტიას არ ძალუძს. მამასადამე, იქნება ღერება. და გარდაუვალი ჩუქე მოხდება. ერთი სიტყვით, დალოც, ფილდელ, მაგრამ ზომა იცოდეთ...

- მე ზომა ვიცი, - თქვა ფილდელმა, თან შარკული აიჩაჩა, - მანადვე უებრავ, სანამ არ გამოვიტოვებო... შენი პრიშკინი კი ფუნა და ფრადირო. ის ფიქრობს, რომ, როცა კი ზეიმია, უებრადი. ჩვენ კი, რამდენიც უნდა გავგიზიროს, ჩვენი კალენდარი გვაქვს. თუ არის "კომპოსტო" - ვგუგუნებთ. "უკო-მოსტოლდ" კი რა ზეიმი გამოვა?! და, საერთოდ, დრო მუხრუჭდება. კონსტიტუციის დიდობა არ ვუშობივით. ჰოდა, ხომ შეიძლება შემთხვევით რაღაც მარი ავიკიდოთ... მოდი ჩქარა, გელოვდები... ამინდი, ნუ იტყვი! იყიებენ ეს ოხერი, ხელით უნდა ღუნო...

ალიხანოვი გადახარული ვეზირისკენ გაემართა. მის ახლოს თოვლი იქროსფერი ვენზულებით იყო მოფენილი. მათ შორის ბელორუსი ჰობადა იკომოვიის კალიგრაფიული ხელმწიფრა გამოირჩეოდა.

ერთი წუთის შემდეგ ისინი გვერდიგვერდ მიბაიჯებდნენ მოყინული ბილიკზე.

- როცა ზარი შემოჰკრავს, - იცნებობდა ფილდელი, - ჩავალ ჩემს მშობლიურ ზაბოროჟიში. შევალ ნორმალურ, ადამიანურ სორტშიში. მუხლებზე კროსფორდანი გავხეხავ კაიშოლი. ნახევარ-პოთილანს გავეხსნი. და ბუხარის ემირივით ვიკაიფებ...

ახალი წელი დადვა. დღით ჯარისკაცები ყაზარმის ახლოს შეუას ხერხავდნენ. ფეხებქვეშ ჯერ კიდევ ხრამუნებდა ქეთათა თოვლი. ახლა მას ყვითლი ნახვრები ეფენივოდა.

დახალეთი სანი საათისთვის ყარაულით ცვლა დაბრუნდა განცხადან. განზრინებელი მელემკო მიერალი იყო. ქუდი პირუტყლმა ეხურა.

- ზურგისა-კენ! - უყვირა მას ზემდეგმა ევეჩენკომ, ასევე შეზარაშებულმა. - ზურგისა-კენ! სერვანტო მელემკო - ზურგისა-კენ! ქუდი გაისრორ!

თოვლის პარკი დაკეტილი იყო. შორივემ ჩაქეტა და დაიძინა. ყარაულები იარაღებიანად ეხომი დაბოროილებდნენ.

სამზარეულოში უკვე არავს სჯამდნენ. მას ალუმინის ტროლეებით პირდაპირ პირშიმის როფიდან ხაპავდნენ. ღერკა ბატიკინმა ძველი ქურდული ჰიმნი გააბა:

**Хотят ли ширки войны?..
Ответ готов у старшины,
Который пропил все, что мог,
От портуны до сапог.**

**Ответ готов у всех солдат,
Что в доску пьяные лежат,
И сами вы понять должны,
Хотят ли ширки войны...**

პოლიტლამზრედლობით დარგში მოადგილე ხურიცი მორივე ოფიცერი იყო. მან ყოველი შემთხვევისთვის შორიდან მისტოლუტი გამოიყოლია. გალოფის მარჯვენა ჯიბე შესამჩნევად ჩამოიწვია.

მიღვლენისსტურიანი ნასეპი ჯარისკაცები უსაქმიოდ დაბოროილებდნენ დერეფანში. ყაზარმაში ყრუ და ბნელი ენერგია იქნებოდა.

ხურიცივმა მათ ღენისის ოთახში შეკრება და კვდელთან ჩანჩკრივმა უბრძანა, მაგრამ მიერალ ვიხრეველებს ერთადილე დგამო არ შეძელით. მამინ ხურიცივმა მათ იატაკზე ჩამოჯდომის ნება დაართო. ზოგი მათივე დანება.

- ახალ წლამდე ექვსი საათია დარწმუნებული, - აღნიშნა ხურიცივმა, - თქვენ კი უკვე ღორებებით მიერალუბი ხართ.

- სიკოცხლე, ცხობერება, ამხანაგო ლეიტენანტო, ოცნებას უსწრებს, - თქვა ფილდელმა.

ხურიცივმა ამავე ზომის სახის, ფართომზარბეტიანი კაცი იყო, ყაზარმაში არ უყვარდათ...

- ამხანაგო, - თქვა ხურიცივმა, - ჩვენ განვებამ უზარმაზარი პაკტივი გეარგუნა. ამ დღეებში საბჭოთა მოქალაქეების სიმშვიდეს ვიცავთ. არ, მაგალითად, თქვენ, ლობატი...

- ლობატინთან რა ვინდათ? ლობატინი და ლობატინიო! ყოველთვის ლობატინი უნდა იძახებოთ კი, ბატონო, მე ლობატინი ვარ... - ზოხი ხმით იბოხოზინა ანდრეი ლობატინმა.

- ლობატინ, რისთვის დგახარ პოსტზე? იმისთვის, რომ კოლმეურნეებში მშობლიურ სოფელ ბეჟინში...

"პოლიტმეშუპობა კონკრეტული უნდა იყოს". ასე უხსნიდნენ ხურიცივს სიტყვაში კურსებსზე.

- გაიკვ, ლობატინ?

ლობატინი დაფიქრდა და ხმაილდა თქვა:

- იმ ჩემს მშობლიურ სოფელს კოლმეურნეობასთან ერთად ეცეხლს ნაუკვიდები!..

ალიხანოვის არაყი არ დაუღვრია. ის ნაივად ჯარისკაცთა კუბრებში, სადაც რასაკვირვანი ტახტები იყო ერთმანეთს მჭიდროდ მიკუნჭული. შემდეგ თექურები გაიძირ და ზეითი აბობლდა.

მეზობელ საწოლზე თავზე სახანდავარებული ფილდელი იწვა. უცხეს ის საწოლზე ნამოჯდა და თქვა:

- თუ იცი, ხანა რას ვაკეთებდი? ღმერთს ვევედრებოდი, ვლოცულობდი... ლოცვის ტექსტში მე თვითონ მოვიფიქრე. მოგამეწინაო!

- მიდი, - უთხრა ალიხანოვმა.

ფილდელმა თველები მალა ასწია და დაიწყო:

- ძვირფასო **იმერეთო!** ვიმედოვნებ, რომ **შენ** ხედავ ამ ბარაკს ამის იმედი შექვს. შენ გაიგე, რასაც ნიშნავს ვიზრა? ჰოდა, ეგრე შექვს, რომ მე ავიცილომ გადამიყვანონ. ამ მშენბატში მიიხვ, და კიდევ: გაისარჯე იმისთვის, რომ საბოლოოდ არ გავლთიდებ. თორემ უზარდრავებს იმდენი თვითნახადი არაყი აქეთ, რომ ... და ყველაფერი ეს მორალურ კოდექსს ეწინააღმდეგება!

ძვირფასო **იმერეთო!** რატომ გატულვარ **შენ** მე ასე ძალიან? მართალია, ვკინი ვი ვარ, მაგრამ კინონის წინაშე სულთა ვახლავ. მე ხომ არ მიქურდინა, მშობლივად გესა... ისიც არა ყოველდღე...

ძვირფასო **იმერეთო!** სინდისი გავქვს თუ არა? **შენ** ფრადერი არა ხარ, ის მოხაერებ, რომ კაპიტანმა პრიშკინმა თხილად-მურები მალე მოსწროლოს. მთავარი კი ისაა, რომ ეს ნაღველი მომეხსნას... შენ როგორც ფიქრობ, ღმერთი არსებობს?

- ნაკლებ ხარწმუნოა, - თქვა ალიხანოვმა.

- მე კი ვფიქრობ, რომ ჯერ ყველაფერი იქიკი, ის შესაძლოა არ არსებობდეს, მაგრამ, გულზე ხელს თუ მივიჭერთ, ის შეიძლება არსებობდეს. ასე რომ, სჯობია მასთან კონტაქტი წინასწარ დამყარდეს...

ფილდელი ალიხანოვისკენ გადაიხარა და ჩუმიად უთხრა:

- მე სამოთხეში მოხვდრა მწვანა. ჯერ კიდევ კონსტიტუციის დიდგან დავისახე ასეთი ამოცანა.

- მოხვდები, - დაიმედა ალიხანოვმა, - დაცვაში შენ ბეკრი კონკურენტი არა გეყვს.

- მეც ასე მგონია, - დეთანხმა ფილდელი, - ჩვენთან უზადლო, სწორუპოვარი ჰუმელიკაა. ქურდები და ხულიგნები... სად ისინი და სად სამოთხე?.. ასეთებს დისბატმიც კი არ მი-

იღებენ... მე კი ამ ფონზე, როგორც უპარტო, შეიძლება გავძერო...

...ათი საათისთვის მთელი ასეული გაიღუმა. მორიგი ცვლა იმავედ მოაქუცეს, ვისაც სიარული შეეძლო. ზემდეც ევეჩნე-კო არანებუნებოდა, რომ მათ ყინვა გააფთხებდა და დაეცა. ყაზარმაში დაუბეჭდოდნენ ჩეკისტებისა და ავტომატებსა და გიტარებს დაატარებდნენ.

ორი უკვე გათოკეს ტელეფონის მავთულით. ისინი სარეცხის საშრობში ტყავუჭების გროვავს დააწვინეს. ლენინის ოთახში გუზაგეტმა თამაში გამართეს. მას „ვეფხვი მოდის“ თქვა. ყველანი მაგიდას მიუსხდნენ. მათი ერთი ჭიჭა მაგარი სახმელი გადაკრეს. შემდეგ უფრეიტორმა კუნინმა წარმოთქვა:

- ვეფხვი მოდის!
- თამაშის მონაწილეები მაგიდას ქვეშიდან გამოძვრნენ. ისეც გადაკრეს თითო ჭიჭა, რის შემდეგაც ეფრეიტორმა კუნინმა თქვა:
- ვეფხვი მოდის!
- და ყველანი ისევ შეძვრნენ მაგიდას ქვეში.
- არ ვარგა! - ბრძანა კუნინმა...
- ამჯერად ვიღაც დარჩა მაგიდას ქვეში. შემდეგ მეორე და მესამე. ამის მერე თეთრო კუნინს მოტყდა ისინი. უკვე არ შეეძლო წარმოთქვა „ვეფხვი მოდის!“ ის ნითელი ფერის ქსოვილგადაფარებულ მაგიდაზე თავჩამოდებული თელემდა...

დახლოებით თორმეტი საათისთვის მიორბინა ინსტრუქტორმა ვოლიკოვმა და იყვირა: - დაცვა, შეიარაღდი!

მას ირველი შემოვრტყნენ.

- სათბურში იგითი ქალი წეწს, - განმარტა ინსტრუქტორმა, - შესაძლოა, გასახლებიდან შემოებუტა...

მეცქეს ლაგუმეტქიდან რამდენიმე კილომეტრზე მდებარეობდა სოფელი ჩირი. იქ გადასახლებული მუქთხორევი, უმეტესწილად მეძაბევი და ფარცოვშიკები ცხოვრობდნენ. გასახლებიანი ისინი უსაქმრობას განაგრძობდნენ. ბევრი მაგიანი დარწმუნებული იყო, რომ ეგვინი პოლიტკუორი პატრონიც იყენენ...

ბიჭები ინსტრუქტორის ახლოს იყენენ მიქტუბული.

- დეზავაშელს განდონი აქეს, - თქვა მატიკინმა, - მე ვნახებ.
- ერთი? - იკითხა ფიდელმა.
- გამოძირნდა ესეც დოცენტი! - გაბრაზდა ვოლიკოვი. - პირიღი განდონი მიატოვი ამას! რიგში ჩადგები...
- ბანალური განდონი საქმეს ვერ უშველის, - ირწუნებოდა მატიკინი, - ვიცნობ მე იმას... იმათ იქ გონოკოკი (გონორის) გამომწვევი მიკრობი - შილანა) აქეთ, როგორც ძაღლები... აა, უჯანგავისკან რომ იყოს...

ალიხანოვი ინვა და ფიქრობდა, თუ როგორი სახიზლარი სახეები ჰქონდათ მის თანამოსამსახურეებს.

- „ღმერთო, სად მოხვები, სად?“ - ფიქრობდა ის.
- ურეკო, მომყვიეთ! - იცირა ვოლიკოვი.
- ადამიანები ხართ თუ პირუტყვები?! - იკითხა ალიხანოვმა. ის ქვეითი ჩამოტყდა. - იმ ჰუტყაინი დედაცაქს მთელი იცუქული დაიცხრებით?!

- პოლიტიკა არ გვევასება! - შეჩარხა ფიდელმა. მან დიგონალური გიმნასტურის ჩაცმა მოასწრა.
- შენ ხომ სამოხებში მოხვედრას აპირებდი?
- მე უოჯოხებთშიც კარგად ვიქმენი, - თქვა ფიდელმა.
- ალიხანოვი კარის ღიბში იდგა.
- ყველანაირ მიძროს ვიცავთ?... არადა, თეთონაც ზეკეზე უარესნი ვართ!... რაო, ასე არაა?!
- მოკეტე, - უთხრა ფიდელმა, - რას აღრიადლი?! და განსოფდეს, ხალხში მე გამაგებლად მძახიან.
- მორჩით ბაზარს, - თქვა ბუნლანმა გერასიმოქკამა. და გვიდა, თან ალიხანოვს გაკურა მხარი. მას სხევიც მიჰყვებენ.

ალიხანოვმა შეიგინა, საბანქვეშ მოქმედა და გადამაღლა მორომნიჩენკოს ნიგნი „ღრუბლები ბრძანისკის თავზე“ ...

ლატვიელი ბალოდისი სასმელი წყლის ქვაზე შემოგდარი იხილდა ფესსაცემელი. მონოტროურად ექანებოდა ფესს და წარმოშრა თავს ახილდა რკინის საწოლის ხან ერთ, ხან მეორე ნაწილს.

ბალოდისი მზარეულად მსახურობდა. მისი ნათავარი

საზრუნავი სურსათ-სანოვავის საწყობი იყო. იქ ინახებოდა ქონი, ჯემი და ფქვილი. საწყობის გასახლებები ბალოდისი მთელი დღე ხელში ეჭირა. დაძინებისას მათ ბაზრონი თავის განმანაოფორებელ ორგანოზე იბამდა. ეს მას არ შეუძლოდა. ღამის ცვლამ ორჯერ შემოსხრა გასახლებები და პროდუქტები მოშპარა. ფქვილიც კი მოქიშა...

- მე კი არ ნავლი, - მხნდ თქვა ბალოდისმა.
- რატომ? - ალიხანოვმა წიგნი ხმაურით დაკეცა.
- მე რიგის ახლოს სატრომ მაცვას. არა გაჯერა? ანელე ჰქვია. საშიზლად ვეყვარვარ.
- შენ?
- მეც პატივს ვცემ.
- რატომ სცემ მას პატივს? - ჰკითხა ალიხანოვმა.
- ვერ გავიგე...
- რთი გიზიხდეს ის? მე გეკითხები, სწორედ ის, ის ანელე რატომ გიყვარს?

ბალოდისი დაფიქრდა და თქვა: - რიგის ახლოს მცხოვრები ყველა დედაცაქის შეყვარება...

ალიხანოვს კითხვა არ შეუძლო. ვერ იძინებდა. ის სანერგეში წასულ ჯარისკაცებზე ფიქრობდა. ამ საძაგელი ბაქქანლისი შესაძლებელი საძაგელი სურათები უდგებოდა თვალში და ვერ იძინებდა.

სააომა თორმეტჯერ დარეკა. ყაზარმაში უკვე ეძინათ. ასე დაიწყო ახალი წელი.

ალიხანოვი წამოდგა და რეპროდუქტორი გამოროთო...

ჯარისკაცები თითო-თითოდ ბრუნდებოდნენ. ალიხანოვი დარწმუნებული იყო, რომ ისინი ერთმანეთთან თავიანთ შთაბეჭდილებებზე გააბამდნენ საუბარს. მაგრამ ისინი დანვინენ.

ალიხანოვის თვალში სიბნელე შეუთვსა. მისი გარეშომცველი საწყარი ნაღებო და საძაგელი იყო. ჩამოკიდებული მუქი საბნებში, წვიხახვევებიანი ჩექმების რიგები. კედლებზე ლოზუნებიც და პლაკატებიც.

ალიხანოვი უცებ მიხვდა, რომ გასახლებიდან შემოხეტებულ ქალზე ფიქრობდა. უფრო სწორად, ცდილობდა, არ იფიქროს ამ ქალზე.

მან თავის თავს არაფერი ჰკითხა და ჩაიცილა. შარვლი და გიმნასტურა ჩაიცვა, სარეცხის საშრობიდან შეუბანა გამოიტანა და ისიც ჩაიცილა. შემდეგ მედლეურს (მორიგეს) პაპროსზე მოაკიდებინა და კართანში გავიდა.

ღამე მძიმდ ჩამოწვა მინადა. ცივ სკეარაში ოდნავ ილიანდებოდა და პორიზონტისკენ შემეჩერებოდა ტყე. ალიხანოვმა გვერდი აუარა თოვლით დაფარულ პლაცას. ამის შემდეგ საწვავიც ინყებოდა. ღობის იქით ბლოკოსტებზე ბრინჯიანი ხმით ყვედნენ ძაღლები.

ბორისმა მიყურებოდა, მიგადებული რკინიგზის ტოტი გადაკეთდა და მალახალსკი გაემართა.

ის დაკვლილი იყო. მაგრამ გამყიდველი ტონიქა იქვე, ახლოს ცხოვრობდა თავის ელექტრომინტორ მშრათან ერთად. იქ ედგო იყო მათი ქალიშვილი, რომელიც სახლში მხოლოდ არდადეგებზე ჩამოვიდა.

ალიხანოვი ტონიქას სახლის ფანჯრიდან მამუტავი სინათლისკენ მიდიდა.

შემდეგ დააკუნდა, და კარი გაიღო. ვინორ, ალკოჰოლის ოხმიერთი ვაგუნითლი ოთახიდან ძველმოდური ტანკოს რიტმები გამოძვრა. ალიხანოვი თვალბის ჭუტკა-ჭუტვით შევიდა. გვერდზე დაბრცილად იდგა მანდარინებისა და პროდუქტების ეტკუტებით გამაგებულ საწოლს ხე.

დალოვი - უთხრა ელექტრომინტორმა. მან უნდაშედეველს მოცაბევი ხელეებით გაუნონდა ფუფერი და თვიში.

- დალოვი, ავაზაკო შეაჩნებ რამე, შე ძალის ჯიშისაკ! ელექტრომინტორმა თავი მუშამამაზე ჩამოლო, — ეტყობა, სიძა გამოცვალო.

- დიდად გმალბობო, - უთხრა ალიხანოვმა.

ხუთი წუთის შემდეგ ტონიქა კლუბის აფიშაში შეხვეული დეზინაინი ბოლოვი შეაჩნა.

გამოვიდა. მის ზურგსკან კარი ხმაურით მიიკეტა. ალიხანოვის უცნაური, გრძელი ჩრდილი წამში გაქრა. და ისევ სიბ-

ნელ ჩამოვა მის ფეხებზე.

ზედამხედველმა ბოთლი ფიგები ჩაიღო, აფიმა დაჭმუჭნა და მოიპოვდა, ისმოდა, თუ როგორ შრიალით მიპქრდა ის.

როცა ბორისის ისევ კოლეჯის გასწვრივ მიბარჯებდა, ძალეობის ისევ უღრმდნენ და უღრმდნენ.

სანერგები სივინროვ იყო. ერთ თოხში ინსტრუქტორები ცხოვრობდნენ. იქ დიაგრამები, გრაფიკები, სასწავლო გეგმები ეკიდა, ციფრები და რადიომოდულები სკალა, რომლებზეც კრემლის კოტი იყო გამოსახული. მის სკადრით კინოვარსკვლავების ურჩხა "სოვეტსკი ეკრანი" გამოქვეყნებული ფიტურათები იყო მიწებულნი. კინოვარსკვლავები ილიმებდნენ, მათ ზაგებები ოდნავ ჰქონდათ შეტოკებული.

ბორის მეორე თოხის ზღურბლზე შეჩერდა. იქ ძაღლები ის მწვრთნელთა სამოსლების გროვზე ქალი ინე. მისი იის-ჯარი კაბა გულდაგულ იყო ბევრი ლილით შეკრული. თანაც ვატი თამბაქომდე ჰქონდა ანეული, წინდები კი ქვემოთ ჩამოჩაწული. ცოცხა ხნის წინათ პერვიდროლით გაუფერებულ იმის მიმა ძირეთან მქედებოდა. ალიხანოვი მიუახლოვდა და მისკენ დაიხარა.

- ქალიშვილი, - თქვა მან. ჯიბიდან "ზინო-გრის" ბოთლი მოუჩანდა.

- ნაღ შენი! - ნახევრად მიხინარე ქალი რის ვაივავალხით გადმოხაროდა.

- ახლავი, ახლავი ყველაფერი ნორმალურად იქნება, - ჩურჩულებდა ალიხანოვი, - ყველაფერი ო კვი იქნება...

ბორისმა მაგიდის ლამპას სასამსახურო ინსტრუქციის ნაფიცი შემოაფარა. გაახსენდა, რომ ორივე ზედამხედველი სხვადას იყო. ერთი ყაზარმაში ათეჯს ლამეს. მეორე თხილამურებით ნავიდა რკინიგზის გადასასვლელისკენ, სადაც მისი ნაცნობი მეტელეფონე ქალი უშპაობდა...

მან მოცახცახ საცობი ხელებით მოპოო ბოთლს და მისი ყელთან დაიწყო ყლურნა. შემდეგ მკვეთრად შემობრუნდა - ღვიწგი გიმნასტურაზე დაედგარა. ქალი თვალბეგბევილი ინევა. სახეზე დაძაბულობა აბეჭდებოდა. რამდენიმე წამს ორივე დუმდა.

- ეს რაა? - ჰკითხა ქალმა.

- მის ხმას თავსუკაბეული კოკეცა და მსჭვალავდა.

- "ზინო - გრია", - თქვა ალიხანოვმა.

- რაა? - გაოცდა ქალი.

- "ზინო - გრი", ვარდისფერი მაგარი, - კეთილსინდისიერად უთხარა ზედამხედველმა ღვიწგის ეტიკეტის შესწავლის შემდეგ.

- ერთი ამბობდა აქ - სასანსლავს ნამოვიყოლებო...

- საჭმელი არა მაქვს, - დაიბნა ალიხანოვი, - მაგრამ გავახერხებ რამეს... რა გეჭიათ?

- ხან რა და ხან რა... დედყო კლიალისა მეძახდა.

ქალმა კაბა აიასწორა.

- სულ მეხსენება. მე მას ვიკრავ, ეგ კი მეხსენება და მეხსენება... რა გინდა?

ალიხანოვმა ნაბიჯი ნადგა წინ, მისკენ, დაიხარა და სველი ჩერბის, არყისა და ლობიონის სუნმა შეაძრუნდა.

- ყველაფერი ნორმალურადა, - თქვა მან.

ქალის უშველებელი ქარვის გულსაბნევი სახეს უკანარავდა.

- არამზადა ხარ, არამზადა! - ეს იყო ბოლო სიტყვები, რაც ზედამხედველმა გაიგონა...

კანცელარიაში ისე იჯდა, რომ ლამაზ არ აუნიოთა. შემდეგ ნელმი გასწორდა და ხელები ჩამოყარა. მის მანყეტებზე ლილეები განკარუნდა.

- **ღმერთო!** ეს სად მოვეხები, - ამოლერდა ალიხანოვმა, - სად მოვიხები? და რითი დამთავრდება ეს ყველაფერი?!

ალიხანოვს ბუნდოვანი მჭრქალი მოგონებები მოეძაღნენ.

ზამთრის სკვერი, მალალი კვადრატული სახლები, ენატანია ვოვა მაშისკ რამდენიმე მოსწავლე შემოვიხია. ვოვას შემოვიხიო სახე აქვს, უცნაური ქუდი აბურავს და რეიკუზი ავცია...

ვოვა დემენტევი ხელებიდან პატარა ტომსიკას ჰკლევს, თოვლზე კოლომებს ჰყრის. შემდეგ, სიცლით ჩაბთირებული, მარდავს... მოსწავლეთა ვოვას ეცემიან, და მის

მხრებს ხელეგები იქცევენ... თავს მუქ ტომსიკაში აყოფინებენ... ბიჭი უკვე არ ცდილობს, მათ დაუძერეს. კაცმა რომ თქვას, მას ტკივილი არ ადგება.

მოსწავლეთა ხიზოვანები. მათ შორისაა ბორია ალიხანოვიც, რკლის ხელმძღვანელი და ფრიადოსანი.

... კალოშები, შავი და მწიწკინავი კალოშები, ჯერ ისეე თოვლზე ყრია, მაგრამ კოქტეტების იქით სპორტული ბანაკის კარები უკვე წინა. თოვლზე ცისფერი ფრისები შრება. ბიჭი დინდინ რამდენიმე წვეილი ცეკვავს. სიღაფე პატარა შინ და პრიალა ტრანსპორტი გადას.

ბორის გასია ვოლიანცკაის იხუტებს. გოგონას სველი საბანაო კოსტოში აცვია. ვახურებული, ნამზურის გამო ოდნავ აქერცლოლი კანი აქვს. ვალას ქმარი, ასპირანტი, ზის ფრენბურთის მოედნის კიდეში, იქ, სადაც მსაჯეების ადგილია. მის ხელში დახვეული ვახუთი ქათამებია.

ვალა ინდოელი ზისი ვახუთივლების სტუდენტია. ის ჩურჩულით წარმოთქვამს ალიხანოვისთვის ვაუგებარ ინფორმაციებს სიტყვებს. ბორიაც ასევე ჩურჩულით იმეორებს:

- ქერომ დაშ ახნა... ქერომ ლანავა...

ვალა უფრო მეტად ეხუტება.

- შეგიძლია კითხვები არ დაგმსვა? - ეკითხება ალიხანოვი.

- მოიტა ხელ!

ისინი თითქმის ჩამორბიან მიიდან და ბუჩქებში უჩინარდებიან. ზემოთ ასპირანტი ვოლიანცკის უფროში სილუეტება. შემდეგ მისი, გონებადაბნეული ასპირანტის, დატატხება:

- ე-ე-ე-ე!

ალიხანოვის მოგონებები კიდევ უფრო მკაფიო გახდა. ბოლოს რაღაც ლაქები გაკრთნენ და კაშკაშა ნერტილები დაჩნდნენ. მამისთვის მოპარული ვერცხლის მონეტები... ლიტენისა და კოროჩანის კუთხეში ჩუხის შემდეგ ფეხით გასწვრილი სათვალე... და გულსაბნევი, უხუც, ამოღობულ კორპუსში ჩასმული თვალისმოჭრელი ყვითელი გულსაბნევი.

შემდეგ ალიხანოვმა ისევ დანიხა ფრენბურთის მოედნის ბაზლის ფონზე მოქოთათუ კვადრატ. ის ახლა კვადრატზე იყო და ქალიც, რომელსაც სველი საბანაო კოსტოში ეცვა, და ნებისმიერი სხვადას ემოქოთული ასპირანტიც კი, რომელსაც ხელში ვახუთი ვიწარ...

ალიხანოვს ვაუგებარი რაღაც ემართებოდა. ის უკვე ვეღარ ცნობდა სინამდვილეს. ყველაფერი ახლოვდა, არსებები, რაც თავისი ნაფილი ეგონა, ახლა მოსილული, ბუნდოვანი და უმნიშვნელო რამეებად ექცევიდა. სამყარო სხვის ბინაში მგაგარი ტელევიზიონის ზომამდე დავიწროვდა.

ალიხანოვი აღარ მისაზობდა და აღარ ხარობდა. ის დარწმუნებული იყო, რომ მისი სული კი არა, სამყარო შეიცვალა.

განცავისი შეგრძნებამ გადაიარა. ალიხანოვმა უფიქრად გამოისინა საწერი მაგიდის ყუთი. იქ ჰურის ქერქები, საიზოლაციული ლენტის გორგალი და ვანილის ორცხობლის შეკერა აღმოაჩინა. კიდევ - ემღებებით დანახერტებულ გაცერცილი საწერი. ორი დამტკრებული სანაქვისეხო სათამაშო. კოლენკოროსყდიანი რვეული, რომლიდანაც ფურცლებს თითქმის ნახევარი ამოხეული იყო. დაბოლოს - ფაქარი.

და ამ დროს ალიხანოვმა უცებ ზეფაურისა და თევზის სუნი იგრძნო. ომამდელი ტანვა და ინდონეზიური შორისხეებულების ხორკლიანი ბეჭეტი გაიგონა. სკვარამში კარგების გეომეტრიული მოხაზულობები გაარჩია. ვაისსამი შეგრძნება გახერხებული კანისა, რომელსაც სველი თასებში ჰქონდა მაგრად შემოჭრილი...

სიგარეტი გაბოლდა, შემდეგ კი დიდი ასოებით დანერა რვეულის ფურცელზე:

"ზაფხულში ასე იოლი რამაა, შეყვარებულად ჩათვალთ თავი. ტოტოდან ტოტზე მწნავი თბილი ბინდბუნდი ვადავინდება. ის ყოველ სიტყვას საიდუმლო და ამოუცნობ რამედ ხდის..."

ფანჯრის იქით ქაბურჭი იწყებოდა. თეთრი ფანტელეები სინდნობდა ირბობდა ეცემოდნენ ფანჯრის მინას.

- "ზაფხულში ასე იოლი რამაა, შეყვარებულად ჩათვალთ თავი", - ჩურჩულებდა ზედამხედველი.

ძილ-მღვიძარე ეფერეტიორი შპალერზე ხელების ფათურ-ფათური დამორიანება დერეფანში.

“ზაფხულში ასე იოლი რამაა შეყვარებულად ჩათვალთ თავი...”

აღიზიანებმა ჩუმი სიხარულით გაიხარა. მან სიყვარულით გადახაზა რაღაცა და დანერა: “ზაფხულში... ძნელია, შეყვარებულად ჩათვალო თავი...”

სიცოცხლე დამყოლი, თინიერი გახდა. მისი შეცვლა შესაძლებელი იყო ფანქრის მტკიცე, მყარი მოძრაობით და რელიეფური ხელმოწერით - “ორიანი”...

- ზაფხულში ძნელია, შეყვარებულად მიგაჩნდეს თავი, ისევე და ისევე იმეორებდა აღიზიანება...

დღის ათ საათზე ეს გამოაღვიძა შემცველმა, რომელიც ყინვიდან შემოვიდა სახვანილოცხული და გაბოროტებულ.

- მთელი ღამე ზონანი მიმეორებდი მაქებარი ძაღლივით, - თქვა მან, - ეს ნამდვილი თეატრია... ეს ქახებები, ეს დანებების ტრიპოლი, იზოლატორი სახევა ჩავამოხი (ჩვაპა - მოზრდილი, ჩვეულებრივ შავებშებლიანი ფრინველი - მთავრე).

აღიზიანებმა დაადორი სიგარეტები და თმაზე ხელი გადაისვა. ის მთელი დღის იზოლატორში იქნება. კედლის იქით კუთხიდან კუთხემდე იგლის რეციდივისტა ანავი, ხელმოხორციების ულარო-ულარუნი იგლის...

- დაბაბული ვითარებაა, - ამბობდა შემცველი და თან იხდიდა. - გირჩევ, გარუნი აიყვანა... მისმახმე ბლოკოსტზე. მშვიდად ავიყვანე, როცა ძალი გვერდით გეყოლება...

- ძალი რა საქირაა? - კითხა აღიზიანებმა.

- როგორ თუ რა საქირაა? იქნებ, ანავისა არ გეზინია, ა? - შემინია, - თქვა აღიზიანებმა. - ძალიანაც შემინია... მაგრამ მაინც გარუნი უფრო საბიძი ვინმეა...

აღიზიანებმა ტყაპუტე მოიხიზრა და სასადლოში წავიდა. მზარეულმა ბალოდისმა თევშით მოციფორი შერის ფაფა მიაჩრია. კიდევ გამდნარი კარაქის პანაუ ყვითელი ლაქა ჩანდა.

ზედამხედველმა მიმოიხიდა. გახუნებული შპალერი, ლიონელოტი, სველი მაგიდები...

მან მოგრეხილი ალუმინის კოვიზი ჩაშალა და სახით ფანჯრისკენ დაჯდა. უხალისოდ შეუღდა მან და მაშინვე გაიხსენა განვილი ღამე. დაფიქრდა იმაზე, თუ რა ელოდა მას. სიმშვიდით აბეჭდილმა და ზეიმიტ გაცისკრუნებულმა ლიმბმა მისი სახე გადაახსენა ფარა.

სამყარი ისე ცოცხალი და უსადიფოზო გახდა, როგორც ტილოზეა. ის, სამყარო, ზედამხედველს განურისხებლად და უსაყვედრედ ავლებდა თვალს.

და თითქოს რაღაცას ელოდა მისგან - ბორის აღიზიანებისგან...

1982 წლის 11 მარტი, ნიუ-იორკი

მომიტყევე, რომ მომდევნო თავის გამოვ ზევა შევაკვიანე. დროის უქონლობა ჩემი სიცოცხლის კოვანი გახდა. მხოლოდ დღის ექვსიდან რვა საათამდე ვწერ. შედეგაა გაზეით, რადიოსადგური “ლიბერტი”... მხოლოდ ადამიანის რამდენი დრო სჭირდება. და კიდევ - თითო ბალო... და ასე შემდეგ.

მაგრამ ხელნაწერს დაეუბრუნდეთ. მე გაუწყეთ, თუ როგორ დანიყო ჩემი ბეკერული ლიტერატურა.

ამასთან დაკავშირებით მიზნად შევხებოდი ლიტერატურული უშუქმედეობის ბუნებას (წარმოუდგენ ტექნებს რომელიც ლიმბს, გახასოთ, თქვენ ამბობდით: “სერიოკაა სრები არ აინტერესებს...” საერთოდ, ხმები ჩემს ინტელექტუალურ უშუქობაზე საეჭვოდ დაელოქებენ გაუთავებლად. მით უმეტეს მინდა ამაზე ორივედ სიტყვის თქმა.

როგორც ცნობილია, სამყარო სრულყოფილი არაა. საზოგადოების დასაყრდენი ბურეები - ანგარება, შიში და გამყიდველობა. სინამდვილესთან ოცნების კონფლიქტი ათანხლობით არ წყდება. მინაზე სასურველი პარპროზის ნაცვ-

ლად ქაისი და უწესრიგობა სუფევს.

შეტიც, რაღაც ამდაგვარი ჩვენ ჩვენს სულშიც აღმოვჩინეთ. ჩვენ სრულყოფილება გვეწყურია, ირველიც კი უხანსობა ზეიძობს.

როგორ იქცევა ასეთ სიტუაციაში მოღვენე, რველო-ციონური? რველოციონური ატარებს ცხრებს მსოფლიო პარპროზის დასაქმებულად. ის იწყებს ცდომების გარდაქმნას და ზოგჯერ კუროზულ მიწრეწვით შედეგებს აღწევს. და-უფუთა, რომ კარტოფილიდან საერთოდ განსხვავებული სტატიული ვამპირება. ერთი სიტყვით, ქვეშის ადამიანის ახალ გეიმს. ცნობილია რითივე მოაყვრდება ეს...

რას აკეთებს ასეთ სიტუაციაში მორალისტი? ისიც ცდილობს მიაღწიოს პარპროზის. ოღონდ არა ცხოვრობს, არამედ საკუთარ სულში, საკუთარი თავის სრულყოფის ვზით. აქ ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ პარპროზა გულ-გრილობაში არ ავევრიოს...

მნატვარი სხვა ვზით მიდის. ის ქვეშის ხელოვნურ სიცოცხლეს და მისით ავსებს უფანარ, უხანს რეპლიკებს. ის ქვეშის ხელოვნურ საყვაროს, რომელშიც კეთილშობილება, პატიოსნება, თანალობა ნორმაა.

ამ მოღვაწეობის შედეგები უეჭველად, აშკარად ტრაგიკულია. რაც უფრო ნაყოფიერია მნატვის დალისხმევაში, მით უფრო საცინობია ის, თუ როგორაა ოცნება და ცილებული სინამდვილეს. ცნობილია, რომ კოსმეტის ბოროტად გამოყენებულ ქალები ადრე ბერდებიან...

შემის, რომ ჩემი ეს განხილვა საქმოდ ტრაგიკულია. ვაილამ და გენისმა ტყუილობალოდ ეს არ შემაბრუნეს “ვალენსილი ბანალურების ტრეზადული”. კი არ მყინის. ახლა ზომ ანბანური ქვეშარტებების განსაკუთრებული დეფიციტია.

ჩემი შეკნებულ ცხოვრება ბანალურობის მწვერვალისკენ მიბაძული ვ ზა იყო. უზარმაზარ მსხვერპლთა ფასად გავიყვს ის, რასაც ბავშვობიდან მინერვადუნდ. მაგრამ ახლა ეს ანბანური ქვეშარტებები ჩემი პირადი ცხოვრების ნანსილად იქცა.

ათავს ზის მსმენია: “ქორწინებამთ მთავარი სულიერ ინტერესთა ერთობა”.

და ათავს ზის მიბახსენია: “ვ ზა სათინებისკენ სიმახინჯე ზედადის”.

ოცი წელი დასჭირდა ჩემში ჩანერვილი ბანალურობის შეთვისებას, პარადოქსიანად ტრუიზმადუ ნაბიჯის ვადადგმა.

ლაკერში ბჭერი რამ ვაგივე. ჩაწნედი თავისი ბანალურობით ძვირფას ქვეშარტებებს.

ვაგივე, რომ სულის სიდიადე აუცილებლად არ თანახდეის სხეულის ძლიერებას. სწორედ რომ პირიქით, სულიერი ძალა ხშირად მყიფე, მოუქნელ ვარსშია ჩაბუნებული. სხეულის ფიზიკურ ძლიერებას არცთუ იშვიათად შინავანი უშუქობა შეუკლება.

ძველები ამბობდნენ: “ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სულია!”

ჩემი აზრით, ეს ასე არაა. ვეფირო, რომ სწორედ ფიზიკურად ანასალი ადამიანები უფრო ხშირად არიან სულიერად ბრძეში, სწორედ ჯანსაღ სხეულში სუფევს უფრო ხშირად ზნეობრივი აპათია.

დაცავთ მე ვეცნობდი ადამიანს, რომელსაც ცოცხალი დათისა არ შეუძლია. მაგრამ მას წონასწორობა აკარგვინებდა უფროსების მიერ წინაშე დამტყულება.

მე თქვითან ძალზე ჯანსაღი ადამიანი ვახლდით. ვინ ვინ და მე კი უნდა ვიცოდე, სულიერი სისუქრა...

ჩემს მიერ შეთვისებული მეორე ქვეშარტება კიდევ უფრო ბანალურია. მე დავრწმუნდი, რომ სისუქრული ადამიანების დაყოფა ცუდებდა და კარგებდა. არამზადება და მწინდანება. და მამაკაცებდა და ქალებდაც კი.

ადამიანი ვარეშობათა ზემოქმედებით ისე იცვლება, რომ მისი ცნობა შეუძლებელია. და ლაკერში - განსაკუთრებით.

დიდი სამურეორო მოღვენობი ლაკერის ვიციდარებში უეკალიდ ითქვიფებიან. საზოგადოება ცოდნის ლეკტორები ჩამშებობა, დამბეზლებელთა რიგებში ერთიანობიან. ფიზიკურების ინსტრუქტორები თავგამოდებული ნარკომანები ხდებიან. სახელმწიფო ქონების დამტაცებლები ლეკსების ნერას იწყებენ. მოკრივე - ძალოსნები ლაკერში

„დუნეები“ ხდება და ტურებშეუღებელი მიმოსვრისთვის. კრიტიკულ ვითარებებში ადამიანები იცვლებიან - უკეთესდებიან და უარესდებიან. უკეთესდებიან უარესნი ხდებიან ან პირიქით.

არისტოტელეს დროიდან ადამიანს ტვინი არ შეცვლილა. მით უფრო არ შეცვლილა ადამიანის შეგნება. პაპასადამე, პროკრესტი არაა. არის მიორაობა, რომლის საფუძვლივც არამდგრადია დევს. ყველაფერი ეს სულითა გადასახლების იდეას გვახსენებს. ლონდო მუდრის სივრცით შეცვლილი. ცვალებად ვითარებათა სივრცით...

როგორც იმღერებთ: „იაკობი გმირი იყო, იაკობი ხალხის მტერი გახდა“. და კიდევ - ლავერი სამქათის სახელმწიფოს საქმიად ზუსტ მოვლეს წარმოადგენს. ლავერი არსებობს პროლეტარიატის დიქტატურა (ანუ რეჟიმი), ხალხი (პატრონები), მილიცია (ტყის). იქ არის პარტიული აპარატი, კულტურა, ინფლატრია. ანუ არის ყველაფერი, რაც უნდა იყოს სახელმწიფოში.

სამქათის ხელისუფლება უკვე დიდი ხანია არ წარმოადგენს მართვის იმ ფორმას, რომლის შეცვლაც შესაძლებელია. სამქათის ხელისუფლება ჩვენი სახელმწიფოს ცხოვრების ნივთია.

იგივე ხდება ლავერშიც. ამ მხრივ ლავერის დაცვა ტიპურად სამქათის დანებებულებად...

როგორც ხედავთ, მთელი ტრავმატიკა გამოდის. იქნებ, ყოველზე ამას ზე თქვენ ამიად გნერო? იქნებ, თუ ეს არაა ჩემს მოთხოვნებში, მაშინ სხვა ყველაფერი ფუნაქ?

ვიგზავნით მომდევნო გვერდებს. თუ მოიცალეთ, მაცნობთ, რას ფიქრობთ მათზე.

ჩვენთან ყველაფერი სხვაგვარადაა. დედაჩემი სუპერ-მარკეტული უწყობის გამო ქართულ ენაზე გადადის. ჩემი ქალიშვილი არადა ახვადებს, ალურად მივადებს იმის გამო, რომ მანქანის ტარება არ შემიძლია.

ეს-ესაა დარეკა მორგულისმა, ლერმონტოვის ნიციკლების შესხენება მთხოვა. ლენა მოგვიტიახეთ...

ჩვენი ასეული ორ დიდ სასაფლაოს შორის დისლოცირებდა. ერთი რუსული იყო, მეორე - ებრაული. ებრაული სასაფლაოს წარმოშობა გამოცანა იყო, რამდენადაც კომიში მარშლები არ არიან.

შუალედურ ებრაელების სასაფლაოდან სამგლოვიარო მარშები მოისმობდა.

ის სასაფლაოს ჭიმკრისკენ ზოგჯერ ღარიბულად ჩაცმული ადამიანები მიდიოდნენ ბავშვებითურთ. მაგრამ იტყურობდა, ჩვეულებრივ, უდაბური იყო და ნესტივ გაწუხებდათ. ეს სასაფლაო ზუმობების საბაზს იძლეოდა და მძიმე ასოციაციებს ბადებდა.

ჯარისკაცები დაღუვას რუსულ სასაფლაოზე არჩევდნენ...

სასაფლაოდან იმიტომ დაეინყე, რომ სიყვარულის ამბავს ვეცებო.

მეღდა რაისა ჩვენს ყაზარმაში ერთადერთი ქალი იყო. ის ბევრს მოხსენებდა ისევე, როგორც სხვა მოეწონებოდათ ამავეარ სიტუაციაში. ჩვენს ყაზარმაში ასევე ოთხმოცდათექვსმეტი ავხორცობით იტანებოდა. სხედი მოსიტვალში იწმენ. ძალიანაც რომ გამოებოდა, რაისა ლამაზად მიჩნევა ძნელი იყო. მას სქელი კაჭები, ჩამუქებული წერილი კბილები და სველი კანი ჰქონდა.

მაგრამ საღმინი და პლურსიანი იყო. ტორების მოპოვების ადგილებში მომუშავე პირქუშ ქალებს ნამდვილად სჯობდა. ის გოგოები დიდდილობით მესტრის გვერდით დაჩანალებდნენ და ჩვენს ჯარისკაცულ ზუმობებს არადა ავადებდნენ. თანაც, ისე ჩანდა, რომ მათი უფრო თავიანთი არსების მიგნითაც იყო მიყვრილი...

ზაფხულში ყაზარმაში მოვიდა ახალი ინსტრუქტორი — პაპაილი. მან თავისი თანამემამულე ხანისტე მონახა, მარტრეზით დაათარ და ჰკითხა:

- ისე, აქ ქალიშვილები თუ არიან?
- არიან, თანაც ბევრნი. - დაარწმუნე ხანისტემ, რომელიც იმ წელს ავტომატის ხიმტიკი ჩირადი ფრჩხილებს.

- ეს როგორ? - ჰკითხა ინსტრუქტორმა.
- სოლოხა, რაია და რეა „დუნეკა“...
- სურვე პირსტრეტი - ნამოძიხა გუსტავმა. - აქ ცხოვრება შეიძლება!

სოლოხას ეძახდნენ ცხენს, რომლითაც პროდუქტები მოგვექონდა. „დუნეკას“ ლავერულ პედერასტებს ეძახდნენ. რაია მედდა იყო.

საინტარული ნაწილი ზაფხულშიც კი ვერ ილოდა. ფანჯრებზე თეთრი დილბანის ფარები ირხივდნენ. იქ ნაშლების ავადყოფილების უსამიერო სუნეც იდგა.

ინსტრუქტორი აბსოლუტურად განმრთილი იყო, მაგრამ მას ხშირად ხედავდნენ ისინი, ვინც საინტარული ნაწილის ფანჯრებზე დადიოდნენ. ჯარისკაცები ფანჯრებში იხედებოდნენ იმის იმედით, რომ თვალს შეეჯავდნენ რაიას ტანსაცმლის გამოცვლის მომენტში, მაგრამ პაპაილის ზურგს ხედავდნენ ხოლმე და იგინებოდნენ.

პაპაილი ხელით ეხებოდა ციე გამებს და ლაპარაკობდა ესტონეთზე, უფრო ზუსტად, ტალინზე, სათამაშოების ქალაქზე, მიუნხენ-ბარზე. ყვებოდა, ტალინში მტრელები როგორ უფუნებოდა უსიბიბენ ვხას ავტომობილებს.

პაპაილი ზოგჯერ დასძინდა: „ნამდვილი ცხოვრება კანადით უნდა ცხოვრობდეს...“

ერთხელ როგორღაც სახე მოეღუმა და ლოყებიც კი ჩაუცვივდა. და თქვა: „ხმა, კრინტი!“ და რაია სანოლზე ნამოძეცია.

საინტარული ნაწილი საავადმყოფოს სუნი იდგა და ეს ბევრ რამეს ამარტყებდა. პაპაილი ციფერმატიკადაკრულ სანოლზე იწევა. გაიყინა და მარჯული შემოიჭირა.

ინსტრუქტორი თავის პილდაზე ფიქრობდა. ის ხედავდა, როგორ მიაბიჯებდა პილდა რატუმის ვასწერო...

გვერდით იწეა მედდა, ბრტყელი, როგორც ლობეზე მინერილი სიტყვა. პაპაილითა თქვა:

- შენ გახებუდი ჩემი გული...
საღამოს ისევ მოვიდა. როცა დააკუნა, კარს უკან ჩამიჩრუმი არ ისმობდა. მაშინ გუსტავმა კაუჭი მოვიღევა.

სანოლზე უშნოდ ტანსაცმელშემოღლილი ევრეტიორი პეტროვი იჯდა. ინსტრუქტორმა რაია მაშინვე ვერ მენიშნა.

- თვისუფლად! - თქვა ფიდეღმა და თან, მარჯული რომ არ ჩასწრმოიდა, ხელებით მოქეჭა. - პაპაილი ფიდეღმეთქი...

- კურატი - ნამოძიხა გუსტავმა. - თავად!
- ვი დადი! - თქვა რაიამ და დასძინა. - ეგეთი სიტყვების ტრილი უკარგებელი არაა.

- ოხ, შე არაუფსო, - თქვა ფიდეღმა.
- ძუკნაქ! - თქვა ინსტრუქტორმა, როცა რაია დაინახა.

- აბა, რა ექნა, ორიგენი თუ მეციოდებით? - თქვა რაიამ. - პოდა, რა ექნა, რა?

- რა და, კარგი იქნება, სული გაგვეტრეს! - თქვა ინსტრუქტორმა. დერფანში ხმაშალა ამდერად მედლეური (მორიკე) ...

... Сорок метров крепешинна, Пудра, тушь, олеохол...
- თქვენს ცოლს შეუძლია ჩამოვიდეს. - თქვა მან. - ძლიან საინტერესო მანდელიანია. მე ვხსავ მისი ფოტო...

- ახლა სიფათში უნდა გარსა კაცმა! - იყვირა ინსტრუქტორმა.

ფიდეღმა ბაკენბარდებს ატარებდა. მის მხარზე ჩანდა ტატუები: მიშველი ქალი და იქვე სიტყვები: „Миледи, я завтра буду с вами!“

- ნანანაღლი აქედან, - უთხრა პაპაილს ფიდეღმა. პაპაილს ჩუბტი შეეძლო. მას მეძელო, ნებისმიერი პოზიციიდან მიწვედნოდა ფიდეღს, კრივი თვით ვილდემარ ხანსცივი წემი აწავალა.

ფიდეღმა ემანტრეული აბაზანიდან საკალპელი ამიოლი, თვალები გაუთვირდა.

- მოვიდა, - აღშფოთდა რაია, - და უცხოისავე დგას აქა. მეტი თავდატერილობაა საჭირო. თქვენმა ნაციო ებრაელებზე უფრო სუფთაა... ისინი არ სვამენ, მაგრამ ...

- ზურვისკა-ქენ! - ზრანდა ფიდეღმა.
- დილამდე დაგვეცადა, - უთხრა რაიამ პაპაილს, რომელსაც გაეცინა და ტელეგადაცემის დასასრულის სანახავად წავიდა.

- მისი ცოლი აქვე, ახლის ცხოვრობს, ადგეს და ჩამოვიდეს. - თქვა რაიმ. - ეგვე გენერლის ცოლი არა მყავდეს...
- ერთი სიტყვაა სათქმელი - გერმანელები, - თავი გადააქინა ფიდელმა.

1982 წლის 19 მარტი, ნიუ-იორკი

ჩვენი სატელეფონო საუბარი მოკლე და სწრაფი იყო, და მე ბოლოდღე ვერ ვთქვი სათქმელი. ასე რომ, კალამსა და ქალაქს დავუბრუნებდი.

ამ ცოტა ხნის წინათ ნაეკითხე ნივინი "აზუფი", მასში მოხიბობლია აზუფის - რეკოლუციონერისა და პროვოკატორის - თავბრუსხვევითი რომაგი თამაშის ამბავი.

როგორც რეკოლუციონერმა, მან რამდენიმე წარმატებული ტერორისტული აქტი მოაშენა. როგორც პოლიციის აგენტმა, ბევრი თავისი მეგობარი ჩაუშვა, რასაც მათი დაჯავა მოჰყვა.

ყველაფერ ამას აზუფი ათწლებლების განმავლობაში აკეთებდა.

დაუფარებელ სიტუაციასა ჰყავს. როგორ შეეძლო მას მხოლოდ ადგილით თავი დაეხსნა? როგორ მოახერხა გერმუხისა და საინკოვის გაეცურება? ან რაიკოეს კი და ლოპუხინი გაეუფლებინა? ან დიდეს ესარგებლა ნილით?

მე ვიცი, რატომაც ვახან ეს შესაძლებელია. ან პასუხი: იმდენი, რომ არავითარი რეკოლუციონერი მას არ ჰქონია. მისი ორივე სახე ნამდვილი იყო. აზუფი რეკოლუციონერი და პროვოკატორი ერთდროულად გახლდათ.

პოლიციელები და რეკოლუციონერები ერთნაირი მეთოდებით მოქმედებდნენ. ერთი საერთო მიზნისთვის - ხალხის საკეთილდღეოდ.

მათ ერთმანეთი სძულდათ, მაგრამ ერთმანეთს ჰგავდნენ.

ისინი ერთმანეთს ჰგავდნენ, თუმცა ერთმანეთი სძულდათ.

აზუფი სწორედ ამიტომ არ გამოირჩეოდა რეკოლუციონერთა, ისევე, როგორც პოლიციელთა შორის. პოლიციელები და რეკოლუციონერები ერთ ენაზე ლაპარაკობდნენ.

და, აი, მთავარზე ვადავდივარ, იმაზე, რომ გამოზახტო ლაგერული ცხოვრების არსი, იმაზე, რაც ყოფილი ლაგერის ზედამხედველის მთავარი შეგრძობება. შეველოვარ და პატივობების საუკეთესო, საგულბისში მსგავსებაზე. უფრო ფართო გაკვეთის თუ ვიჭყვი, "ლაგერს" და "გარეთ ყოფნას" შორის მსგავსებაზე.

ფიქრებს, ესაა მთავარი. დასაწანი, რომ ლიტერატურა უში ზნოა, ფუჭია. ასე რომ არ იყოს, ვიტყვი, რომ ჩემი ნივინი ამისთვისაა დაწერილი.

"კატორული" ლიტერატურა რამდენიმე საუკუნეა არსებობს. ახალგაზრდა რუსული სიტყვიერებამაც კი ეს თემა გრანდიოზული ნიმუშებითაა წარმოასახული, "შეცდარი სულელები" დაწეპული, "გულაგით" დაბთავრებული. პლუს - ჩემთვის, შალაშოვი, სინიასკი.

"კატორულითან" ერთად არსებობს "პოლიციური" ლიტერატურა, რომელიც მდიდარი მნიშვნელოვანი ფიგურებით, ჩესტერტომიდან ავატა კრისტამდე.

ესენი სხვადასხვა, უფრო ზუსტად, ერთმანეთის საპირისპირო ლიტერატურებია. ორიენტირებით დაპირისპირებული ლიტერატურები.

ამგვარად, ეს ორი ზნოვარივი პრეისკურანტია. იდეური წარმოდგენების ორი სკოლა.

მეორე წარმოდგენით, კატორული არის ურჩხული, ჯოჯოხეთის მოციქული. მამასამდე, პოლიციელი გმირია, მორალისტი, ბრწყინვალე მშემქმენი პოლიციელია.

რაცა ზედამხედველი ვაგედი, მზად ვიყავი პატიმარიშ მსხვერპლი დამეწანა, ჩემში კი - დამსჯელი და ავაზაკი.

ანუ მე უფრო ჰუმანური სკალისკენ ვიხრებოდი - ჩემი აღმზრდელი რუსული ლიტერატურისთვის უფრო დამახასიათებელი სკალისკენ. და, იგულისხმება, უფრო დამჯერებელი ნიშნისკენ (რაც ვინმე, ის თქვი, მაგრამ სიმეორის დონე-ტოვესკი არა.)

ერთი კვირის შემდეგ ამ ფინტა ზივის ბოლი მოელი. პირველი სკალა სავსებით ყალიბ აღმოჩნდა. მეორე - მით უმეტეს. მე, პირველად მარკუსზე (რომიელი), მუნებრევი, არ ნამოიხივას) კვლადაკვალ, შესამე გ ზა ბლოუაჩინე.

ლაგერსა და თავისუფლების საოცარი მსგავსება დავინახე. პატივობებისა და ზედამხედველების მსგავსება. პროფესიონალი რევიდისტიტებისა და ხანარაშიო ზონის მუკონტროლული მსგავსება. ზეკ - განმსწესებულთა და ლაგერის ადმინისტრაციის წინთა მსგავსება.

აკრძალული ზონის ორივე მხარეს ერთიანი და უსულეულო სამართალი იყო გახსენილი.

ჩვენ ერთ ქურდულ ენაზე ვლაპარაკობდით. ერთნაირი სენტენიმენტურ სიმღერებს ემღერებოდა. ერთსა და იმავე გასაქირს ეტანდით.

ერთნაირადაც კი ვამოვიყურებოდით. ჩვენ საკრეჭი მანქანით გვერქვდნენ. ქარისგან დამსკდარი ჩვენი ფიზიონომები მუნამაული აკეებით იყო აფრელებული. ჩვენი ჩემები თავისი სუნს ლაგერზე, ჩვენი ლაგერული სამოსლები კი შორიდან შემოველით მუმლატებს ჰგავდა.

ჩვენ ძალანს მსგავსნი და ერთმანეთის მუნაკლებადნიც კი ვიყავით. თითქმის ნებისმიერი პატიმარი გამოდგებოდა მცველად. თითქმის ნებისმიერი ზედამხედველი ციხეში ვდრომის ღირსი იყო.

ვიმეორებ - ლაგერულ ცხოვრებაში მთავარი ენაა. დანარჩენი ნაკლებ არსებობია.

ყველა ჩემი ამბავი ამაზეა დაწერილი... სიტყვას მოჰყავი, ამ ცოტა ხნის წინ მოვიდა ბანდეროლი. ორი ფოტოგრაფი და პაპირის ქალაქის თიხ გვერდზე დაწერილი ტექსტი.

ზოგი რამ იქ მოხვალა, ვაივო... დასაწანი, რალაც მნიშვნელოვანი თუ დაიკარგა, კარგი, შო...

მინეაპოლისიდან თუ ვამოვიყრინდი, დეტროიტში დაეფრინებდი. მანქანით თუ დამხვდებით, კარგი იქნება. თუმცა არა, ჩემით მოვადგე... საზურავის შეკეთება აუცილებელი არაა...

ვიდურ საჭრელ ტყემდე მიხვალ, სახელგანთქმული ოსკინოს ქაბოს გვერდი უნდა აუარო, შემდეგ - რკინიგზის ყრილის გაბაკეითა და ელექტროსადგურის ბნელი კორპუსის გარსიანებით მთის ძირისკენ დამხვება საჭირო. და მხოლოდ ამის შემდეგ აღმოჩნდები დაბა ჩემიოუში.

მისი მოსახლეობის ნახევარი მესეზონეები — ყოფილი ჩემები არიან. ადამიანები, რომელთა მეგობრობა და ჩხუბი მეტად ვასარჩევია.

წლების განმავლობაში იხდინდენ ისინი სახველს. შემდეგ, ოც წელიწადს სახეობა ნანოლნი, სამოქალაქო ჩერების იცვამდნენ. გადიოდნენ ალაყვიდან და უკან მანქანების ცივ რაკუნს ტოვებდნენ. და მაშინ ხდებოდა ნათელი, რომ სახეუკანი თავისუფლება ცნობილი სიმღერის რეფენცია, და მეტი არაფერი.

თავისუფლებაზე ოცენობოდნენ, მღეროდნენ და იფიცებოდნენ... გამოვიდნენ და... პირიზინტამდე ჰტიავა...

ეტყობა, მათ ლაგერული დღეების უსასრულო ერთფეროვნება ანგრევედა. არ სურდათ ჩვეების შეცვლა და დაპარული კავშირების აღდგენა. ისინი სახლებოდნენ ლაგერების წარმოდგენების ორი სკოლა.

მეორე წარმოდგენით, კატორული არის ურჩხული, ჯოჯოხეთის მოციქული. მამასამდე, პოლიციელი გმირია, მორალისტი, ბრწყინვალე მშემქმენი პოლიციელია.

რაცა ზედამხედველი ვაგედი, მზად ვიყავი პატიმარიშ მსხვერპლი დამეწანა, ჩემში კი - დამსჯელი და ავაზაკი.

და ნასვამი ჩეკისტი აქ გამოიყენას უნდა მორიდებოდა. ნიუთლიძიანი ქუდი მოვიკრავინებულ მის თავზე სწრაფად ჯარდებოდნენ ღრუბლები. მის ზურგზე უკან კარებს აჯახუნებდნენ. კიდევ კარგი, თუ ნასვამი ჩეკისტი აქ მხოლოდ ერთ ვინმეს შეეჩვენებოდა...

ერთი წლის წინათ სამმა მხერხავამ უზადრუკი ტრაქტორიდან ფერმერთა ჩეკისტი გამოიყვანა. ის ივედრებოდა, ძალანდებოდა და მძრანებლობდა კიდევ, მაგრამ ისე რეკეს, რომ მისი ქუდი პარნულად დაფრინდა. შემდეგ კი მიწაზე დაადგეს, გულზე ფიტყი დაადას და ზედ მიმოქუქდილი ჩექმებით შეადგინა.

დღითი შეკუქნავემბა გვამი იხოვნეს. თავიდან გალემული ცგანთა. მაგრამ უცებ შეამჩნიეს, რომ პირიდან სისხლი გადამოსიდა.

შემდეგ იქ სამხედრო გამომძიებელი ჩავიდა. სურათი "მოუხელთებელი შურისმაძიებლების" წინ ალკოჰოლის მავნებლობაზე ილაპარაკა. კითხვებზე "ფერფიტორ დიმაზე რას იტყვი?" მისი მოკლეის საქმე ჩაივარცხნა? ვითომ არც ყოფილა და არც მოუკლავთ?" უპასუხა:

- გამოძიება, ამხანაგებო, ერთადერთი სწორ გზას ადგას. მხერხავები კი დაარბინებდნენ, თუმცა ჩემიუში მათ ყველა ძალიერ და მამაძალიერ იცნობოდა...

ტყის ძვრის ადგილამდე მისასვლელად რეინჯის ვაკიონისთვის გვერდის ავლა იყო საჭირო. მანამდე თვითრად მოქაბეთე წყლის თავზე მორყული ხიდი იყო გადასავლელი. იქამდე კი რეიტია და მიმით დაძებეცილი დაბა ჩემო.

აი მისი პორტრეტი, უფრო ზუსტად - ფოტოსურათი. ალექსანდრის ლორეტი, უფრო ზუსტად - კლუბის აფიცრული კარის თავზე. თავლაკერებთა და ცალკულებით დაგნული პატარა დუქანი. მხატვრულად გაფორმებული ფაგრაშები, რომლებიც ხორცს, კვერცხებს, მატყლს, სხვა ინტიმურ სიკეთესაც ადგევიქამდნენ. ლეონიდ კოსტოცას ავიშა. გზისპირას მკვდარი ან მთვარე.

და ყოველივე ამის ფონზე ელექტრონით მომუშავე სახერხი დაზვის ხმაურს ძაღლების ყეფა ფარავდა...

წინ ინსტრუქტორი პახაბაილი მიმარჯვებდა მისი გარუნიოთრი. ნახაბაილი ბრეზენტის ჯაჭვი მჭირა. პაპიროს აბოლებედა, ახანთის ღერებს ანაკუნებდა და რაღაცას ამბობდა ესტრონურად.

სანერგეში პახაბაილი ყველა ძაღლს ესტონურ ენას ასწავლიდა. მეტ ზურები ამით უკმაყოფილონი იყვნენ. ისინი ზემდეზე ეკენესკის უქსიოდნენ:

"შენ იმ ზეადს უბრანებ, რომ ფეხებთან დაგინვეს, ეგა კიდევ პასუხად - ნიხტ ფერტრისო!"

ინსტრუქტორი საერთოდ ცოტას ლაპარაკობდა. თუ ლაპარაკობდა, ესტრონურად ლაპარაკობდა. და ძირითადად არა თანამემამულეებთან, არამედ გარუნითან. ზეადი ყველგან თან ახლდა.

პახაბაილი გულჩახვეული კაცი იყო. შემოდგომაზე მის სახელზე მოვიდა დეკამა, რომელსაც ხელს ნაწილის მეთაური და ქალაქ ნარვის აღმასკომის მდივანი ანერდნენ:

"სასწრაფოდ გამოიყრინდი. სარეგისტრაციოდ მიქალაქე პოლად კოკსთან, რომელც ფეხმძიმობის თავებზე თეკშია."

მამ ასე, ის, ესტონელი, აქ ჩამოვიდა მაცხინ კურლიანდიიდან. ნახევარ წელიწადს ტურგენევის ვერსამიგითი დუმდა. ყველა ძაღლს ბასურმანულად ყეფა ასწავლა. ახლა კი მიფრინავს იმისთვის, რომ რეგისტრაციკში გატარდეს მოქალაქესთან, რომელსაც აქვს გასაიცარი სახელი და გვერი პოლად კოკი.

გუსტავი იმავედ დღეს გააყვა ხისმზიდ მანქანას. სანერგეში მისი ერთგული გარუნი ანემუნტუნდა. ბოლოს პახაბაილი დაბრუნდა.

მამ მრედევეს (მორივე ჯარისკაცს) ტლინიური "პრშია" მიაოთვა.

ახალთახალი ჩემოდნით ხელში მიადგა სატანვარჯიშო ჩოქდელს და თითოეულ ჩვენგანს ჩამოგვართვა ხელი.

- დაქორწინდი? - ჰკითხა მას ფიდელმა.

- ტა, - უპასუხა გუსტავმა ესტრონურად და განილდა.

- მამიკო გახადი?

- ტა.
- რა დაარქვით? - ვკითხე მე.
წამწვლიად მაინტერესებს, რა დაარქვეს ბაღლს.
წი, ვფიქრობდი მე, მან, ესტრონულმა, ორ წელიწადს იცხოვრა დედამონის კიღზე. მან ნახაწვინა ბარბარგას ყველა ძაღლი. შემდეგ აჯდგა რესით მიმავალ ხისმზიდ მანქანას და მიემგზავებდა. მიემგზავებდა იმისთვის, რომ "ვოკოს" შეახილენის ფონზე აკოკოს წარმოუდგენელ ჰილდა ბრავუს.
უფრო სწორად - კოკოს.

- რა დაარქვით ბაღლს? - ეკითხებო.
გუსტავმა შემომხედა და სიგარეტი ქუსლზე ჩაიჭო.

- ტრეტ ფოი ნაწელ...
და საწერგეში წავიდა ოთხფეხა ადიოტანტთან სასაბურთო.

ახლა ისინი კვლავ ერთად მიმოდიოდნენ. ზეადი უფრო სიტყვაწყლიანი ჩანდა.

ინტონებლ ვნახე, რომ პახაბაილს წინე ეჭირა. ის მას ვახურებულ საძრობში კითხულობდა. თოფის ზეითი გაყვითლებულ მაგიდას უჯდა ტყაუტის ჩაწოსა კიდებელი რკინის კაუჭის ქვეშ. გარწხს მის ფერხებით ძინა.

ფეხის წერებზე მივუხალავლე პახაბაილს და ზურგს უქნიდა ჩაზედ წინეს. ეს რუსული წინე იყო. ნაკვითხე მისი სათაურე:

"ფოკუსები კლუბის სცენაზე"...

წინ მიაბიჯებს პახაბაილი, პახანილი გარუნიოთრთ. მას ხელში ბრეზენტის სადავე უჭირავს, ხინდახან ჩემის ყელზე ირტყამს წკაპტორს.

ქამარზე მისტილოტის ცარიელი უბე ჰკიდია. ტეტე ვეზეში უდევს.

ტყივან გზას ფერეიტორი პეტროვი ბლოკავს. ტანჩია და მოუქნელი ფედელი ბორმკით მოსულსულებს გზის პირას.

ის წარამარა ხსინის ავტომატის მცველს. ფიდელს ისეთი სახე აქვს, თითქოს ავტომატს ძალით მიამხსო.

ზეკებს ის სუსული, და თუ შემთხვევა მიეცემათ, არ დაინდობენ.

ერთი წლის წინათ სინდორის ახლოს ფიდელმა რაღაც შეცოდების გეგმ ეტაბი შეაწერა. ავტომატის მცველი მოხსნა და კოლინა გაყვულ წყალში შერყვა. ზეკები რუზად იდგნენ, რაკი ესმდით, თუ რაოდენ სამში იყო ამ ნერვასთეიქისა და ლარის ხელში.

ფიდელს არმოცი წუთის განმავლობაში ჰქონდა მათთვის ავტომატს დაბინებულო, და სულ უფრო და უფრო მჭიწვარდებოდა. შემდეგ ვილაცამ ბოლო როგებდა მას მკედარი და ცოცხალი შევიგნა. კოლინა შეიწინა. წინ მდგომარ ამერდნენ. მინდარეს გადაევილო ამ სიმღერის მელოდია:

**А дело было в старину,
Эх, под Ростовом — на — Дону,
Со шармой, со шармой...
Какой я был тогда чужак,
Надел ворованный пиджак,
И шкары, и шкары...**

ფიდელმა უკან დახვეა იწყო. ის ტანჩია, მოუქნელი იყო, სქელი ქურთუკი ცვეა. იყვირა შეძრწუნებისგან თვალებე მტათორებულო:

- შენგინდი, ვირიშვილები, თორემ დაგეხრილავთ!
და აი, ამ დროს თავისი გასაკეთებელი გააკეთა რეციდივისტმა კუპკოვმა (გიგეე კოვალმა, ანაგი-ზადემ, გაკმა, მაიკოკმა, როჩინმა). - პირველი როგდან გამოვიდა, ავტომატს ლულა ხელით იოლად მოაბრუნა გვერდად და ჩანთილ სიჩუმეში თქვა:

- შენა, რა, ავიგვიხიდი? მე ენა ჩაგაჭირობო...
მისი თითები მუქ ლულაზე ქათქათებდნენ.

ფიდელმა ავტომატში მალა ასწია და თავებს ზემოთ ალალებედუ ისროლა და უკან მიხედა და იხედდა...

კუპკოვი პირველად მამინ ვნახე. მისი ხელი ნატიფი მტეგნა. იმ ყინვამ დაბამბული ჯუბა გაღელილი ჰქონდა.

გაყინული სიმღერის ნაცვალად იგუფუნა სიტყვებმა:

“მე შენ ჩაგაქრობ...”
ის მაგონებდა ქარის საპირისპიროდ მიმავალ ადამიანს. თითქოს ქარმა ის თავის მონიხნაღმდეგედ სამუდამოდ აღი-
ჩიოა, საითაც უნდა წასულიყო ის, რაც უნდა ეკეთებინა...
შემდეგ კუცხოვი მეგრევერ ვნახე. იზოლაციის ბნელ
ნესტიან კამერაში. კოცონთან ველისიპედზე მჯდარი. სისხ-
ლის დაკარგვის გამო გაფითრებული, და ქარის შტერმენზე
უკვე არ მცილებდობდა.

წინ პასაპალი მატაბიჯებს გარუნიოთურ. ბრეზენტის მოკ-
ლე სადავეს ატაკციუნებს და რაღაცას ლაპარაკობს ეს-
ტროლოდ. ინსტრუქტორი მის შიშობილოდ ენაზე მხოლოდ
ძალღვრს ელაპარაკება.

მარცხნიდან კოლნობს ბერდანზე გაკრული ეფერიტორი
პეტროლი იცავს. ამ ფლანგზე მშვიდად ყოფნა შეიძლება. ად-
ამიანებმა უწყიან, რას ნიშნავს მოდერნიზებული კალაშნიკ-
ოვის ავტომატი ისეთი მეტროპოლის ხელში, როგორც ფიდე-
ლია.

ჩვენი ცივი ვინო მდინარეზე გადავიდვიართ. თვალს
ვიდევნებთ, რომ პატიმრები არ დაიძლიონ პატარა ხიდს ქვეშ.
ბრძივად გადავყავს გადასასვლელისკენ. ვაგზის დაშვების
სუნს ვგრძნობთ და ისე ვკვეთთ რკინიგზის ყრილს, და მივე-
მართებთ ტყის საჭრელი ავტოლისკენ.

ასე შექია ტყის სიმბოლოდ არამყარო ღობით
საფრზოდულ მონაკევთს. ჩის გაკრული დონზე ფანერის
შეფუშავო კომპეები აშვირლან. დაიცვას სწევს გუშავათა
ჯგუფი. მას მეთაურობს სერჯანტი შუმეიკო, რომელიც სა-
განებო მდგომარეობის მოლოდინში მთელი დღეები იტან-
ავება.

ბრივად დაცვის სექტორში შევყავს. ამის შემდეგ ჩვენი
მოვალეობები იცვლება.

შახალი რადისტა ხდება, მას სციფიდან რ-109 გამოაქვს.
ბაშპისი ანკისის ფოხივით მოჩილ ანტიენას აყენებს. შემე-
დვებ ვრცელ ეთერში აფლერებს საიდუმლო ნახ სიტყვებს:

- ალო, ვარდო! ალო, ვარდო! მე ითრფალაში ვარ! მე
ითრფალაში ვარ! თქვენი არ მესმის. თქვენი არ მესმის!...
ფიდელი მისალბის დერეფანში სასაგელი მზაურით
ამორღების ჟანგიან მანჭვალში. ის ბარათებს თვლის. იღებს
პირადის გასაღებს. ათვლირებს სასიგნალო “ქარებსა”
და “ტაკუნებს”. სინჯავს კარავა თუა ცეცხლი დანთებუ-
ლი ზუბარში. სამურეორო ზონის მაკონტროლედ იქცევა.

ზეკეტი კოცონებს ანაღვლებ. ხისმზილია ძილოვანი სო-
ლარის რიგში დგებიან. სერჯანტი შუმეიკო, რომლის პირველი
ჩაუკ პირველად ჩვენ თონზე ჩხუბის შემდეგ დავაფასეთ,
რეშად იძინებს, თუმცა ჩვენი ურთიადერთი ტახტი სა-
გუშავოზე მორიგობისგან თავისუფალი მეტროპოლისთვისაა
განკუთვნილი.

ტყის თავზე თორმეტი საგუშავო პოსტი დამტკიცდა. ინ-
ყება საზღვარ დრო.

ირველ — კოცონების კეპალი, მოტოროების გუგუნი,
ცინცხალი ნახურხის სუნე, გუშავების გადაძახილი.

ფიდელი მზაურით ენარცხებთან მინახე. სანჯარები მი-
ათრევე მათ და ბუქარების თელვა-თელივით განაგრძობენ
გზას. მზე დამბარმავებელი სხივებით ფიფინება მანჭანების
ფარება. ნამოცეული ხეების თავზე ფართო ეთერში ბორ-
გავენ სიტყვები:

- ალო, ვარდო! ალო, ვარდო! მე ითრფალაში ვარ! მე
ითრფალაში ვარ! გუშავები კომპერებზე არიან! სინგა-
ლიზია რიგზე! აკრძალული ზონა გასწილი! ქურდები
მზაურებს შეუდგენენ! გისმენთ! თქვენი ხმა არ მესმის! თქვე-
ნი ხმა არ მესმის!

მეკონტროლემ ზონაში შემოვა. უკნიდან უსიამოდ გა-
ვიარულდა მანჭვალი. კოცონთან ბარაკობისგან გადაყენე-
ული მზაურული გალიბოლი ჩივირებს ტყნიდან. მე გვერ-
დზე ჩაუარო, თუმცა ჩივირის ხმავერს სასტეკიდაა აკრძალ-
ული, სარეჟიმო ინსტრუქცია ჩივირისტებს ნარკოტიკთან-
თანაბრებდა, მაგრამ აქ მთელი ჯამაით ჩივირობდა და
ჩვენ ეს ვიცოდით. მათთვის ჩივირი ქალებს ენაცვლებდა.
გალიბონიზა თვალ ჩამიკრა. დაგრწმუნდი, რომ ჩემმა

ლიბერალიზმმა ძალიან შორს გაუტია. მისთვის კონდით
დამურეოდდა დამრწმუნდა, მისი პასუხადაც გალიბონიზა
თავისი ბასურმანელა ღიმილი მოქუნა. წინა კბილები არ ჰქონ-
და.

გზა დავთუმე სანჯარს, რომელიც ხმაურით ღწნავდა
ტრტებს. ანლაბუდისგან ჩემი ფიზიონომის დასაცავად ტყის
გამოვლით ინსტრუქტორულ სახელისონს მოვადექი.

ზეკეტი მისტრს როკებს აჭირდენ. ფართობარტეჭიანი
ტატურებელი ტიპი მარჯვედ მუშობდა ბარჯით.

- ცოცხლად, უფრო ცოცხლად, ურკაცავა... იყვირა მან
თვალზეზე ხელისგულაფარებულმა, - ჩამორჩენილობს კო-
მუნისტში არ შეუყვინა... და, როგორც არიან, ისე იქნებიან
დღევანდელ ნყობაში...

როკების მომჭრელებმა ნაჯახები ძირს დაუშვეს და ბუშ-
ლატები ტრტების გროვად დაყარეს, და ისე გაბრწყინდა
რკინა მზეზე.

მივდიოდი და ფიქრობდი:

“ეთიზიზიზია? აღტყინება? არაფერი ამდაგვარი. ჩვეუ-
ლებრივი გინახტყიკა, სითამაშე, მორიდობილი... ძალა,
რომელიც ავილად გადავიდა ძალმორიდობაში.

ნენახე თუ მიუშე...”

გუშავებთან დალაპარაკებისას აკრძალული ზონის
გასწვრივ შემოვარე ტყის საჭრელ ადგილს. კოლბოხიდან
კოლბოხიანდ ტყობით მწვრივ ვეკრდი ვიძუერ ტანჭურ
ჭანჭრობს. და დილის მტრობით აწუთი გახანებულ ზივტ გავე-
და.

პატარა კოცონთან ჩემზე ზურვით მოკალათდა ადამი-
ანი. ჩემს გვერდით უფრო სქელი ნიგინ ელო. მარცხენა ხელ-
ში ტომატისსატანი ბუტერბროდ ეკავა.

- ო, კუქუვი, - ვუთხარი მე, - ისევე მცონარობ, დაზუ-
რულში ყოფნა ხშირ არ მოგინდა?

მომუშავება ზონის ფონზე, კოცონთან მჯდარი ეს ზეკი
ზღვის ყაჩაღს ჰკავდა. გეჩვენება, რომ მის წინ მჭრეულია და
ნიშნადი ქარის შესახედრად მოძრაობს...

... ზამთარი. საჯაროში იზოლაციორი. ფიქვებზე ვერმე-
ლი ჩრდილი. მათეორი ფანჯრები.

კედლს იქით ხელობრიკობის ფლანგი-ულარობით
დააბოტებს კუცხოვი. განსწესების ნიგინა ჩანერიკა: “Otkaz”.

სიფიდან ბორის კუცხოვის მატრიკულს ვიღებ. აფთქე-
ბების მავსავი ოცდაათი სიტყვა: ზმუქ (კაცი, რომლის საცხო-
ვრებელი ადგილი გაურკვეველია), ზმუს (გაურკვეველი
საქმიანობის კაცი). გვიგიდ (სამშობო რეცედიუსტი). ოცდა-
თორმეტი ხელი ლავრებები. უსტ-გინისის ლავრეტის უხ-
უცესი “ხაკინიკი” (კანონიერი ქურდი). ოთხი ნასამართლო-
ბა. ცხრა გაქცევა. პრინციპულად არ მუშობას.

ვეკითხები:

- რატომ არ მუშობ?

- კანონი არ მაძლევს ამის ნებას.

- შენი კანონი სახსელის უფლებას გაძლევს?

- არ არსებობს იმის კანონი, რომ მე უნდა ვიმისწილო.

- თქვენი კანონი წარსულს ჩაბარდა. ზაკონისკები დიდი
ხანია გათიშენ, დამოხლან. ანტიპოპო ჩამშვებია. მამაი
ამაი უკრძომილო ნიგინა, სელიო მორევივ ზის. ტომარია
და რომე შეეკრენენ.

- ტომარია ზემრედ ფრეარი, ბატის ქუქუსავით მწვანე
იყო. განავ ეკრდოდა? დღეაკაცის “ნაჭრის” ანაჟენა - ოი, მისი
ფორტუნა. ჰოდა, ჩამოინერა...

- შენა?

- მე შთამომავლობითი ქურდი ვარ. ექურდობდი და ვიქურ-
დებე...

პატარა კოცონთან ჩემს წინ ზის კაცი. მის გვერდით ჰალ-
ახზე ქათათებს ნიგინ. მარცხენა ხელში ბუტერბროდ უჭირავს...

- სლამი, - თქვა კუცხოვმა, - თავად განსაჯე, უფროსო.

აქ წერია - კაცმა უფლისთვის დედაბრო მოკალი. ისე ტან-
დადობდა, რომ თავისი ფიფინის ნევიდა კატროლობა. მე კი წარ-
მოიდიგინე. ერთ კლიენტს ციციბონდ თურქისტანში. ამ
კლიენტს ოცდაათი სცელი საქმე ჰქონდა და აქ ერთი ნასა-
მართლობა. სამოცდაათ წლამდე იცოცხლა. შვილები, შვილ-
იშვილები, სიმეგრე მუსკისას ახსავლდა... მეტიც, ისტორია
გვიჩვენებს, რომ უფრო დიდი რაღაცეები ხდება. მაგალი-

თად, ათი თუ, ეშმაკა იცის, რამდენი, მილონის დასამარე-
ბა, შემდეგ კი "პერცეგოვინა ფლორის" ბოლბა...
- მიმისინი, - ვეუბნები, - შენ იმუხადე. ადრე თუ გვიან
შენ იჩნები მძლიო, მშენებელი, მზილი. უარეს შემთხვევა-
ში - როკის მომჭრელი. ან უნდა იმუშაო, ან საჯარო იზოლა-
ტორში მოკვდები. სიტყვას გაძლე, რომ იმუშაებ. სხვაგ-
ვარად ჩააღალდე.

ზეკმა ისე მშაბთვალადი, თითქოს რალაც საგანი ვიყავი.
ან საზღვარგარეთი ავტომობილი ერთმეტაის პირდაპირ.
ყველაფერს - რადიკალური დანებებულო გამოსახოლქე მი-
ღამდე - თვალს გულსყურით შეაგლო, შემდეგ მკაფიოდ,
გარკვევით თქვა:

- მე მიყვარს ჩემი თავის გართობა...
- და მაშინვე - კაპიტნის ბოგარა ტალღების თავზე.
- დაფეთილი აფრები, ქარი, მლაშე მხეფები... მარია...
ექითევი?
- იმუშაებ?
- არა. მე იმისთვის დაგვიბადე, რომ ვიქურდო.
- ნაღი შიზომი.

კუპცოვი დგება, ჩემთან თითქმის თავახანია. მის სახ-
ეზე მზიარული გაკვირების გრძობა თავახანია.

სადაღ ფიქვები დას არხევენ და მინახე ეხეთქებიანი.
მორცხეზიდი გროზუხენი.

კუპცოვი ერთი კვირია იზოლატორში ზის. უსიგარტოდ,
უპიაროდ, ნახევარ ულუფზე.

- ახურდე, უფროსო, - მეუბნება ის, როცა ამბრაზუასისთ-
ან ჩაველი ხოლმე.

დაბოლოს, მეკონტროლდე მას ზონაში უშვებს.
იმავე დღეს უწინდება კონსერვები, კარაქი, თეთრი პური,
გამოყენების ორგანიზაცია, ციხის სოფურუნელყოფა ამა-
რისთვის ყველაფერი, რაც კი აუცილებელია...

თებერვალი. ფიქვები შუა ვინორ ჩრდილები წვანან. საწ-
ერგები ძალღობი ყვეფენ.

მე და ხედლიანმა, ყაზარმიდან გამოსულებმა, ზონაში ამ-
ოვეავით თავი.

- მოდი, - მეუბნება რუდოლფი, - თომფისანდენი კორი-
დორს გაუყვიცი, მე კი შენს შესახებერად ნამოვალ.

ის იზოლატორისკენ სანაგვის ვადალენი მიმართება.
წესდებით ჩვენ ერთად უნდა ვიარო. ზედამხედველები მხ-
ილოდ ორნი დადიან. კაპიტნი პრიშჩევი ტყუილბრალდო-
რიდ ამბობს: "ორი მეტრა, ვიდრე მუნ და მქ. ორი - ეს წყნაა
ვარი".

კალაბურთის ფარეჩქმე ცვილებით ერთმანეთს. ზამ-
თის შუალაშეს ისინი სახარბოვნი მოგავონებენ. როგორც
კი გაუწინარდები სანაგვის იქით, რუდოლფ ხედლიანი დაბ-
რუნდება. გააბოლებს და გაემართება საგუშაგოსკენ, სადაც
საათი ნიჟიკებს. მეც შემოდე იქ დაგროზუხენულიყავი. ჩვენ
ყველაფერს გაევიხდით და ვიცინებდით. მაგრამ საამისოდ
ძალიან ფრთხილი ვიწმე ვარ. თუ ეს ასე მოხდება, ყველა
სხვა შემთხვევაშიც ყოველდღე საგუშაგოში ვიჯდებოდი.

ვორკუტულ კაპოუმის დალა ვინეც და მეზობელი ბარ-
აკის კარს ვაღებ. აუტანლად გროზუხენს სახელურს მიბმუ-
ლი ემპლორებო ჩიადინი. მამასადავე, ბარაკში არ ძინავი.
ჩემს ორგელო ოცი ქვედასაცვლიანი მამაკაცია. შემომხედეს
და თამბი განაგრძეს.

- ნუ ჩქარობ, ერთხავე, - ამბობს ვიბგერი ჩალიი, - ყვე-
ლას მოგლოტიწინებთ!

- ფარკის სიხარბე ლუშავს, - გაეპასუხება ვალუტით
მივაჭრე ბელუკა.

- დანაწინით, - კარტებს უფენების ადამი.

შემელო ნავსულყავი. ჩიადინი თავის ადგილზე დამედგა
და კარი მიმეჯახუნებინა. ორქოლის ბოლქვები გარეც გამო-
ოქვებდა გახურებულ სადგომიდან. ზონას გაევიღოდი
საკონტროლო გამშვები პუნქტის ახლოს დაყენებულ პრო-
ექტორებზე ორიენტირებო. შემელო მექურბეულიყავი
და კალაბურთის ფარეჩქმე სიგარეტს გაემბოლებინა. სამ
წუთს ვმდგარე იქ და მეყურებინა იმისთვის, თუ როგორ
ღვჯის ნაწევი თოვლი. შემდეგ კი საგუშაგოზე მოვიმენ-
დი, როგორ ლაპარაკობს ფიდელო სიყარულზე. მე მას საერ-
თო სიცილის ფონზე ასეც კი შევასახენდი:

- ეი, ფიდელო, სიგობა, ის გვიამბო, შეცდომით ზემდეგ
ექვრეკოს როგორ ააბობოდი...

ამ ყველაფერის გასკრებულად გაბეჭდებო არ მყოფნი-
და. ასე კარ მიხედეს, მე უკვე ვეღარ შევალ ბარაკში...

ზღურბლიდან ვამბობ:
- როცა უფროსი შემოდის, დეპულებით ადგობა გვეალე-
ბათ.

ზეკმემა კარტებს ხელები დაფარეს.
- უპონტოდ განეგარძოთ, - ამბობს კუპცოვი, - ახლა არ
შეიძლება...

- ეს ფილეზია, უფროსო, - ამბობს ადამი.
სხეები ღუმენ. მე ხელს ვინდო. ვიოჭა ადვილად მოსაბ-
ოქ დაკუჭულ ქალადღებს და ჯიბეებსა და ილიანო ვიჭორ-
თავ. ჩალიი იდაყვით მომეჭდა.

- ხელეგი! - უბრძანა კუპცოვმა.
შემდეგ კი ჩემკენ მობრუნდა და თქვა:

- დაცხრი, უფროსო!
ჩემს ზურგს უკან კარი ვახუნებს და ემპლირებული ჩიად-
ანი გროზუხენს.

ქიშკისკენ მივდივარ. ფრთხილად, ლეკვებით, მიმაქვს
ილიანი გამრლი ფული. მირბეზე ვგრძობო ყველა იმ ხე-
ლის სიმძიბეს, რომლებიც ამ დაკუჭულ ქალადღებს შეეხო.
ყველა ცრემლის მწარე გემოს, ბოროტ გემოს...

ვერ შევამჩნიე, როგორ მოიბრძინეს უკნიდან. ჩემს ორგე-
ლოე სივრცე დაგვიწოდდა. უცხო ჩრდილები ჩამივარდნენ
ფეხებში. მავალთი ბადენი ნათურა შეუტავდა და ისე დავე-
ცი, რომ ჩემი ყვირილი არ გამეგონა...

შოსიბეგალიმ კვირანახევარი ვინეცი. ჩემს თავსზემოთ
რემპოლექტორი ვეიდა. ბრტყელ ფანერის ყუთში მივიდი
ახალი ამბეტი ბუდობდინე. ტუმბოზე ქაღარაკის ფიჭურები
და სანამდე მუშეტი ვეარა ერთმანეთში პერსულად. ფანერზე
იქით ყინვიანი დღე იყო განხედილი. ავიღე ფანერის ჩარ-
ჩიოში...

მშრალი სუფთა თეთრული... მსუბუქი ფლოსტები, ცუდ-
ად რეცხვისგან გაყვითლებული ხალათი... მზიარული მუსი-
კა რემპოლექტორიდან... ყოფის კონიკური პირდაპირობა
და ფედაგასხილობა. ყველაფერი ჩრდილავდა ბოზლატორს,
ტყის ბორცის თავზე ყვითელ ალებს, ავტომობილს მიყინულ
ფეხებზე. და მინც, კუპცოვს ძალზე მზიარად ვისხვებოდი.
მარათლი გითხრათ, არ გამიკვირდებოდა, ის ჩემთან ლაგ-
ერისრობინი შემოსულყო. თანაც, წიგნით ხელში. **[რთბე —
ფრანკა]** - სპეციალური საშუალო ტანსაცმელი - **[შთარბე]**
არ ვიცი დენი და მართაქვა სახანძრო სტრისის ახლოს და
მინც ვგრძნობდი: თითორი სამართიანობის კონის ახლოს კუპ-
ცოვის ღიმილი გაკრთა. წამით ჩრდილსავით დაეფინა მის
სახეს...

ფლოსტებიანმა და ხალათიანმა გადაეკვეთე ვხო. როცა
ბნელ დღელები აღმოჟინე, ჩემმა ჩავიცი. შემდეგ ხისზიდი
მშტაბში მივიდი. პოდალოკოენკი გრეჩნეცს გამოეცხა-
დე. მის მაგიაზე თუჯის რინიდე შუბს იქნედა. მისი ტონი
უფროსი-ფაშლალოდ იყო:

- ამბობენ, რომ თავს დაგესხნენ.
- უბრალოდ მბერი შემომთახვერი უხანალოში.
- მერედა, კარგია ეს? - მითხრა პოდალოკოენკმა.
- ეგ არაფერი, - ვუუბრძანე, - რა გაენყობა.
- როგორ მოხდა ეს?
- ბურას თამაშობდნენ. მე მათი ფული ნავართყო.
- როცა შენ გიპოვენს, ფული არა გქონდა.
- ბუნებრივია.
- რატომ ეძებ ათეარაკებს, რატომ?
- იმიტომ, რომ ამჯერად რალაცევი სისხლისღვრით
მთავრდება.

- ეს თქვენს ინტერესებში შედის.
- ვფიქრობ, რომ კანონის შესაბამისად უნდა ვიმოქმე-
დოთ.

- კეთილი, ჩაველი, რომ ეს არ მითქვამს. შენ პიტერელი
ხარ?

- ოხტელი ვარ.
- მტაბში ასეთ ანეკდოსტს ჰყვებიან. მაიორი ბერეფნიო
როპში ჩამოვიდა. მედელური (მორიგე) არ უშვებს. ბერე-

წინა ყვირის: "მე ნაწილის შტაბიდანა ვარ!" მედლეური პასუხობს: "მე ლიგოვეკლი ვარ!..." სამაბოს იღეთეს თუ ფლობ?

- მენტალკობად.
- ამბობენ, ნაჯახთან და ძალაყინთან იღეთები არ გადისო. შენი სხვა ვუნდში გადაყვანა მოგვინებს.
- ამისი არ მემონია.
- ეს სისულელეა. სინდრომი გავგზავნივთ...
- სინდრომი, რაო, ზეკეტი არ არიან? იქაც ასეთივე მამამა-ალობა და ვიგინდარობაა.

- გვეყოები?
- არ ვაპირებ.
- შოდა, ძალიან კარგი, - თქვა და - თორემ დიდხანს ვერ გაატან. სოლიდური გაბარობები გაქვს, არ აცდებია...

შტაბის სატვირომ მიმიყვანა გადასასვლელამდე. გატკეცილ ვხას მიუყვებოდი, შემდეგ კი ცხენის ნაკლის მოთხრობი მონაკვეთს. ვხის მონაკვეთებლად ვაყინულ ნაკ-ადულზე გადავდედი. შემდეგ მაღალურების გზისას ვუსმინე. მოცისფრო ნამქერებსა და მავთულხლართებს ჩავუარე. ყარაულის ნაგაზების თანხლებით მივალნიე ზონამდე. ყაზ-არმის სხვების ფანჯრის თავზე ცუდი რეცეპციას ვაყვიოლე-ბული დროშა დავინახე. კიდევ დაღრეცილი ფანჯრის სოკო და ქაბარზე ხანჯლიანი შეტყობი. უცნობი ვაფრისკაცი ქსათანა. გადმანაფერის ქვეშ მდებარეობდა დაწყობილი შემე-ბი. და უმეტე ვიგრძენი, თუ როგორ მომხატრებია ეს მამაკ-ცური მიშტე ცხოვრება. ეს საბოლენლებიანი და გინებები-ანი, გარმგობიანი, ტყაპუქებიანი, ავტომატებიანი, ფოტო-სურათებიანი, დაფანგულსაბართებლებიანი და იაფფასიან-ოდკოლონიებიანი ცხოვრება...

ზემდეგთან შევედი და სასურათაო ატესტატები მიეციე. შემდეგ სამაბოსიკენ ვავირე.

ჩემთვის კითხვები არ დაუსვამთ. მხოლოდ კანცელარი-ის მწერალი ბოგოსლოვსკი იციანის და ამბობს:

- ჩვენ კი ნაწილის სამარადისო სიამი შეგიტანეთ...
- როგორც შემდეგ ვაჩვენე, ნაწილის შტაბიდან სამხედრო მომცველი გამოგზავნეს. მან ნაიკითხა ლექცია: "ბურჟუა-ზოლი ხელოვნების გადაგვარება".

- შემდეგ მას პითხეს:
- როგორა იქ ჩვენი ამბალი?
- ლექტორმა უპასუხა:
- ძიება ერთადერთი სწორი გზით მიემართება, ამხანავე-ბო...

კუპცოვი ზონაში ენახე. ეს ხაზდრაგათა პრიგადების დაე-ზავნის ნინ მოხდა. ეს მოვიდა და გაულომებლად მკითხა:

- ვანზე როგორა ხარი, უფროსო?..
- არა მიძებს, - ეპასუხობ, - შენ კი უწინდებურად უარობ?
- ვიდრე კანონი მარჩებს?
- მამასადამე, არ მუშაობ?
- თავს ვიკავებ.
- და არც იმუშავევ?

ჩვენს გვერდით პატიმრები სასივანლო რელსის გრუხუ-ნის ფონზე მიაბიჯებდნენ. ისინი ჯავჯავბედ და დაცალკევე-ბულად მიემართებოდნენ ქოქრისკენ. ბუჯგები ზონაში მოუარეებს იჭერდნენ. კუპცოვი უკვე ხელის ვულზე ჩან-და...

- არ იმუშავევ?
- ნიხტ, - თქვა მან, - მოდის მწვანე პროკურორი - გაზაფხ-ული! ყოველი ხის ქვეშ ხაზაა.
- გაქცევის აპირებ?
- ტუნხულით. ამბობენ, მარგებელიაო.
- გაითვალისწინე, ტყემი გაუფრთხილებლად მოგიღებ ბოლს.

- არის - გაითვალისწინო, - მიპასუხა კუპცოვმა და თე-ალი ჩამიკრა.

- სათბუნებელში ვტაცე ხელი.
- მომიძინე, შენ მარტოკა ხარ, მარტოკა ქურდული კანო-ნი აღარ არსებობს. მარტოკა ხარ...
- უხსნადა ასეა. - ვაიცინა კუპცოვმა, - სოლისტი ვარ, უან-სამბოლედ გამოვიდარი.
- შოდა, ჩააბლდები. შენ მარტო ხარ ყველას ნინააღმ-დეგ. მამასადამე, მართალი არა ხარ...

კუპცოვმა ნელა, გარკვევით და მკაცრად თქვა:

- ერთი ყოველთვის მართალია... და უცებ მიგზედი, რომ მხარებდა ეს ზეკი, რომელსაც ჩემი მოკლა უნდოდა. რომ მე განუწყვეტლო ვფიქრობდი მასზე. რომ უკუპციოდ ვერ ვიცოცრლებდი.

ეს ისე მოულოდნელი, სულელური, საზიზღარი რაღაც იყო... გადაყვინებდი, ყველაფერზე დაფიქრებულოყავი, რათა ტყუილი არ მექეცა. ის გავუძეო და გზა ვაჩვენებდი. ვინცედი რაღაცის მიზეზებს. უფრო სწორად, იმის მიზეზდრას, რომ ის ჩემთვის ძვირფასი და აუცილებელი ვინზე იყო. რომ ის უფრო ძვირფასი იყო, ვიდრე სალდათური ამხანაგობა, რომელმაც ჩემი იდეალის ნაწილები შთაქნია. რომ ჩვენ ორნი ერთი ვართ, რომ ასე მხოლოდ შენი თავი შეიძლება გაძულეს.

და კიდევ მე ვიგრძენი, რომ ის დიპიანცა...

მე მასსოვს ის ზამთარი, თებერვალი, ვერტიკალური კვამ-ლი ბარაკების თავზე. როცა ლაგონი იძინებს, სრული სიჩუმე სადგურდება. ბლოკოსტზე ზოგჯერ მხოლოდ ნაგაზი სწებს თავს ძალა და ვაჯეჩ ჩხარუნებს.

ჩვენი კპა-ში სამი ვართ.

ფიდელი ხელებს ლუმელის კართან ითბობს. მისი ქუდის ეკმი მოტეხილია. ის ფრინველის ნისკარტს ჰვავს. მის გვერ-დელ ზის ქალი, რომელმაც გადნობილი თოვლისგან გააუქე-ბული ნაშატი აქვს მოსხმული.

- ჩვენი გვარი უკუცოვებია, - ამბობს ის და თან დაკეცილ ცხვირსახოცს შლის.
- შეხედრა დამგებული არაა.
- მე ხომ მორიად მუხედა მინდა.
- დამგებული არაა, - უმეორებს ფიდელი.
- ბიჭუბო...

ფიდელი დუმს, შემდეგ ქალისკენ იხრება და რაღაცას ეწურწურებდა, და თანდათან თავხედდება და სირცხვილ-ნა-მუსს კარგავს.

შემოჰვათი კუპცოვი. ისევე, როგორც გარტი ყოფნისას დალოდა, ახლაც ქურდულ ყიფაზე შემოიღის. ნელში იხრე-ბა, იტუხება და მუშტებს სახელობებში იძილავს. და მე ისევე მის თავზე მოგარედი ქარმზლის შეგრძნებას ვგრძნობ. ისევე კაპიტნის ბოგურას ვხედავ...

ზეკი გასასვლელ დერეფანში ჩერდება, საგულშაგობი იხრე-ბა, სცნობს ქალს და უფურხებს, უფურხებს. ეკრძება ყურე-ბით. მხოლოდ მისი ხელები ქათქათებს ფოლადის გისოსზე.

- ბორო, - ჩერწულებს ქალი, - მთლად მწვანეა.
- კიტრით, - იციანს ბორია.
- შეხედვრა ნებადართული არაა, - ამბობს ფიდელი.
- ამათ შემომთავაზეს... - ქალი ნაღვლიანად მესცქერის ქმარს, - მიტეხენია გამეორებისა...
- გიპოვით, - მხოლოდ თავის თავს ეუბნება კუპცოვი, - გიპოვით მე თქვენ, ბიჭუბო... დანარჩენი მე ვიცი...
- ჩვამავ, - მუქარით ამბობს ფიდელი, - იზოლატორში ბე-რი გალია...

და მაშინვე მორიგე ზედაზმედეგს მიმართავს:

- ნიხტე!
- ქალი შეუკირებებს, ტრის. კუპცოვი გისოსს ლოყით მიხ-უტებულად დგას.
- დათანხმი, ტამარა, - მოულოდნელად და მკაცოდ ამ-ბობს ის, - დათანხმი. დათანხმი იმას, რაც უფროსებს შეეცოთავაზეს...

ზედაზმედეგლი მას იდაყვზე ჰკიდებს ხელს.

- დათანხმი, ტომკა, - ამბობს ის.

ზედაზმედეგლი მას მიათრებს, თითქმის ახეცს რობს. ჩანს გამხარბი ძლიერი ლავინები და ლურჯი არნივი კურდოვი...

- დათანხმი, - ისე ეუბნება და ემუდარება კუპცოვი... კარს ვაღებ. ვხაზე გამოვიდარი. მოგრუნუნე ნისმზიდის ფარები მამარბავებს. ამ უწუნებში გზა ძლივს ოლანდება. უკან ვიხეც, თოვლიში ვცეკვი. ვეხედავ ვარჯკვლავებით გაქათქათე-ბულ ცას. ვეხედავ ტყის მარჯის თავზე მოციმციმე ალუბს.

ყველაფერი იდებანება, სხლებდა. ვისხენებ ზღვას, დი-უნებს, გაუფრთხულ ექიმს. და ქალმშვილს, რომელიც ყოველთვის მართალია კობს. და იმას, თუ როგორ ვისხედილ გადაბრუნებული ნავის ძირში ერთმანეთს ვგვერდით. და იმას, თუ როგორ დავიჭირებ ქორჭილა და როგორ გადავიც-

როლე ის ზღაპრს. შემდეგ კი ქალიშვილს ვარწმუნებდი, რომ თვეზეა დაიძახა: "შერსი!"..

შემდეგ სიცვი ვიგრძენი და მივხვდი, რომ ყინუნი. მაშინ წამოვდგე და წავიდი. თუმცა ვიცოდი, რომ კიდევ არავითარ დავიხვე უკან და წავიქცევი... რამდენიმე წუთის შემდეგ ნედლი არის ხის შემის სუნი ვიგრძენი. საგუშაგოზე თეთრი კვალი დაინახე.

როცა საკონტროლო გამშვებ პუნქტში შევედი, აღისგან სახადამეტრო ფიდელი ნაწიროს სვეტდა. შემოვიღიანი დაბრუნებული ინსტრუქტორი ჩაის სვამდა. ქალი იქ არ იყო...

- როგორ ბითური ვინმეს ეხ ნორკა, - ამბობს ფიდელი, - მიხვალ-რადაცებს გახვევს. გაუთავებული მამბო იტალიანოა. დაჯდები, ნაიხმსებ და ცხონდები. რაც მთავარია, სულითა და გულით გეუბნება "ვანია, მწიბოს ნვენი არ გსურს?"-ის ტიპის რადაცებს.

- ხომ არ შეიძლება შევთანხმდეთ, - პირქუშად ჰკითხა ინსტრუქტორმა, - რომ მან ფეხსახვევები მირეცხოს?

და ისევ დადგა ვახაზულო.

უკანასკნელმა მამბო თოვლში გაიყოლა განსაკუთრებული ზამთრული სითბო. ნელა მიედინებოდნენ დღეები...

კუპცოვი ეს თვე იზოლაცორში იჯდა... აიკიდა... მოვლელი დაბამბული ფუტის ქვეშ ეჭენები იყო გამოკვეთილად თვალშისაცემი. მას წყნარად ეჭირა თავი, მხოლოდ ფრთხილ ფიდელს ეცა. ისინი რის ვაივავალაბით დავაცილებთ ერთმანეთს.

არ გაეოცებულვარ. მეგლის ძაღლები და დამიანები არ უყვარს. მაგრამ, მაინც, უფრო ძაღლები სძულს.

მე ის სამჯერ გაეუღიე ზონაში. გამწესებულთან სამჯერ გაჩნდა მოკლე ჩანან კრი:

"უარი..."

მწინველამწიანანა ბადრავას უფროსმა პატარა ფარნით გაანათა სია.

- ტყისმჭრელებო - გასასვლელისკენ - ზრძანა მან.

ბოივად საცხოვრებელი ზონის ალაყათან ჩავიბარეთ. ნახაპილი გარეხს ძლივს აკავებდა და წინ აღმოჩნდა. მე დისტანცია დავიცავი და უკან აღმოვჩნდი.

დაბა ჩემოუ ძაღლების ყფით, ნედლი მორებით, იქ მცხოვრებთა პირქუში გულგრილობით შემოვცხვდა.

ხარხარით გაიტყინოლა პატარა ეზოების გასწვრივ გავემართეთ საავადმყოფოსკენ. გაუხვივით ყინულისგან თავისუფლი, მოკლედნელად სუფთა და კამკამა მდინარისკენ. გადავდიეთ უხეშად შეკრული პატარა ხიდებზე, გადავკვეთეთ რკინიგზის ხაზი, რომლის შპალეებს შუა უფერული ბალახი გაჯეჯილებულიყო. გვერდი ავუარეთ უმველებელ ცისტერნებს, წყალსატუმბს და რკინიგზის სორტირის პომპეზურ შენობას. და უკვე ამის შემდეგ გავედით ნვიშებისგან ატალახებულ მოედანზე.

- ბავშვობაში ტალახში ტყაპალი მიყვარდა, - მითხრა ფიდელმა, - შენა? რამდენი კალში ჩავატოვე ტყლაპოში - სასწილდება ამის ვახსენებ...!

ტყის ქრის ადგილის ახლოს გუშაგთა ჯგუფს შევხვდით. გუშაგებს ვუბნაჩები ეცვათ. ტელეფონის აპარატები და საგნაზე კოლოფები მოქაჩდათ.

პახაპილმა ზეკები გააჩერა, მხედრულად მიესალმა და გუგაბის უფროს შუმეიკოსისას პატკის ჩაბარება დაიწყო.

- დედე! - შეაწყვეტინა მას შუმეიკომ.

ის, ვეებერთელად წაყვავილირი, მძინარედ გამოიყურება მაშინც კი, როცა ლღვევ ვარბის. სერვანტ შუმეიკოს მკაფიო ინდივიდუალობა შეიძლება შეფასდეს მხოლოდ საგანგებო შემთხვევების მიმდინარეობისას. ჩეპეს (საგანგებო შემთხვევის) გარდა, მას ყველაფერი უკვე კარგა ხანია ფეხზე ჰკიდა...

შუმეიკომ პატორები გადათავალა. მათი პირადი პართეების ვადასინჯვის შემდეგ ერთმანეთის მიყოლებით მწკრივებად გაგზავნა ზონის ზღურბლისკენ. და ბოლოს გუშაგებს აუქნია ხელი.

საკონტროლო გამშვებ პუნქტში შევედი. ფიდელმა იარაღი გვერდზე გადადო და ფიცრის ტახტზე წამოწავა. მე სივანლიზაცია დავათვალიერე და ლუმელის დანთებას შევეუფდექი.

პახაპილმა სეიდოდან რაცია გამოიღო. გამოათრია ანკე-სის ჯობივით მოქნილი მტკალის ანტენა. და შემდეგ იღუმელი შელოცვა დალულანა ზეცვირ სფერობეს:

- ალო, ვარდო! ალო, ვარდო! მე ობრავასალამი ვარ. სივანლიზაცია რიგზეა. აკრძალული ზონა მოხნულია. ურკების მუშაობენ. თქვენი არ მესმის, თქვენი არ მესმის, არ მესმის...!

მე სანარმოო სექტორში შევედი და შეინსტრუმენტულ ქალისკენ გავემართე. სახვავიანი კასრის გვერდილად ღვერცმლი ადამიანების გრძელი რიგი იდგა. ვილაცამ გაბაბლა, მაგრამ მაშინვე გადაავადო პაპირსი. ჯობიერი ჩალირი, როცა მე დამინახა, განზრახ ხმაბაბლა ამოვრდო:

**На бану, на бану,
Эх, да на баночку,
Чемоданич грабни,
И спасио ночке...**

რადაცებს მეკითხებოდნენ და მეც ვეპასუხობდი. შემდეგ ტყის გავლით ველზე გავედი. იქ ცეცხლის გვერდით ადამიანი იყო ჩაცუცქული.

- არ მუბობი, ყურფუსალო?
- თავს ეკავებ. სალამი, უფროსო.
- მამახადამე, უარს ამბობ, არა?
- ყველაფერი უცვლელიდაა.
- იმუშავებ?
- კინონი არ მამლევს ნებას.
- ორ კვირას დამყოფ საჯაროში იზოლაციორში!
- უფროსო...
- იმუშავებ?
- უფროსო...
- მძილოდა, მზიდავად, როკის მომჭრელად...
- მასთან მივდი და ფეხებით კოცონს დედა ვუტრე.
- იმუშავებ?
- კი, - თქვა მან, - წავივდი.
- როკის მომჭრელად თუ მზიდავად?
- კი, წავივდი.
- წინ წაიღო.

ის მიდიდა და ხელებით ტოტებს ეჭიდებოდა. ქაბოში ძირსდაუხედავად მიაბოტებდა.

კომკურის ქვეშ წამოქცეული ხის ახლოს პატკირები აბოლებდნენ. მე გამწესებულს ვუთხარო:

- ნაჯახი.
- გამწესებულმა გაიციანა.
- ნაჯახი, - უფუყერი.
- გამწესებულმა კუპცოვს ნაჯახი მიიწინა.
- ლეტიაგას პრივადამი წახველ?
- კი.

მის ხელებს უგერგედილად ეჭირათ ნაჯახი, რომლის მუქ ტარზე კუპცოვის ხელის მტკეცის სინახტეფი იყო აღბეჭდილი. როგორ მინდობდა, რომ ნაჯახი აქენია! დიდ ტვირის ჩამოვინებრტყადი. ოცი საუკუნის ციფლიზაციის ჩამოვინებრტყადი. გახვისხელები ყველაფერი, რაც კი რომაზე მასწავლეს...

- აბა! - ვუბრძანე მისგან ორ ნაბიჯზე მდგარმა. ჩემქმე-ბქემე ყოველ ბოლახის ღერს ეგრძნობდი. - აბა! - ვუვხვნი. კუცოვმა გვერდზე გაიწია. შემდეგ ნელა დაიწყო ვირკის ახლოს. მარცხენა ხელი ყვითელ, დამსკდარ, პრიოლა ვადანაჭურე და იო. შემდეგ ნაჯახი აქენია და მთელი საათით დაირტყა იმ ხელზე.
- როგორ იქნა, - თქვა კუცოვმა, რომელიც სისხლის-გან იცოვებოდა, - აი, ახლა კი ყველაფერი რიგზეა...
- რას უდგახარ, განდონო, - მომამახა მორბენილმა გამწესებულმა, - მწვევარს უხბე!..

**1982 წლის 4 აპრილი,
მინეაპოლისი.**

მოკლედ ვიტყვი სათქმელს, რადგან სამ დღეში გნახავთ. მინეაპოლისი უზარმაზარი წყნარი ქალაქია. ადამიანები

თითქმის არ ჩანან.

აქ ყველაფერზე საინტერესო მდინარე მისისია. სწორედ ის მისისია. ამ მხარეებში მისი სიყვარული ორის მტერია. მოკლედ, ამერიკელი სლავისტების ჯვარული თვალწინ ეს მდინარე გადაეცურა.

მისისიი გაადაცურე. სწორედ ამას მივწერ ლენინ-გრადელებს. ჩემი აზრით, მარტო ამისთვისაც ღირდა ნამოს-კლა...

იცი, მარტო ინტერვიუ მიეცი რომ სტილმანს. და მან მკითხა:

- ყველაზე მეტად რითი განგაცვივრა ამერიკა?

მე უპასუხე:

- იმით, რომ ის არსებობს; იმით, რომ ეს რეალობაა.

ამერიკა ჩვენივე კარტაგენით არ ტროსავალია. და უცებ გაიკეცა, რომ ბრძოლვე რეალობაა. ტროსავალია... ციანამბრეული უტოლვი რეალობაა. და მისისიი რეალობაა...

როგორღაც ქვემო მანუქტენში მოვაბიძვე. პარის გვერდით შექრდები. იმ პარს "ჯონსონთან" ჰქვია. შევდივარ, ვიღებ ჩემს აირში-კოფებს და დანჯარასთან ვკალაობდები.

ვეგრძობ, რომ მივდივარ ქვემო ვილაკაა. ენგრეტი - მთვრალი მანანალაა. გაღუშული ნითელბურანგინი ზანგი (სიტყვას მოსყვა და, მიწაზე, ასეთი პურანგი ეცვა ექვტუმერკოსაც).

და უცებ ბედნიერებისგან კინალამ ავტორი. ნუთუ ეს მე ვარ? აირში-კოფებს ესვა მ პარში, რომელსაც "ჯონსონთან" ჰქვია. მაგდის ქვეშ მაკანაბნი მანანალა ავღია...

რასაკვირველია, ბედნიერება არ არსებობს, არც სიმშვიდე. თანაც მე სუსტი ნებისყოფის კაცი ვარ. და ასე შემდეგ.

რასაკვირველია, ეს ყველაფერი ზიზღო-პიილოვია, სერნანტიანი. პარტი, მთვრალი ზანგიც და აირში-კოფებიც. მაგრამ, მაშასადამე, სერანტიანობა რაღაც უკანასკნელ თანულუღლში რამდენჯერ შეივცალა ქალის ქუდის ფასონი? სერანტიანი იკათის წელიწადს რჩება სერანტიანად...

დაუშუთ, ბედნიერება არ არსებობს, სიმშვიდე არ არსებობს. არც ნებისყოფა არსებობს.

მაგრამ არსებობს უაზრო აღტაცების რაღაც შეტყეები. ნუთუ ეს მე ვარ?

ცხოვრობ სასტუმრო "კურტისში", სადაც უამრავი ნაირ-ნაირი სანაბაობა და გასართობია. არის ბარი. არის აუზი. არის რაღაც საუფრო "ჰევენ-რუმ". არის სუვენიერების დუქანი, სადაც ტურისტები ვიყიდ. მისისიიში სანაბად (მის ნიან-ნიილზე სოსისი და ორი დიდი კვრეცხვა გამოსახული...)

არის სუსეთა ზუნრები, ცხელი წყალი, ტელეფონი, ქალაქი. არის გასაოცარი მეზობელი - ერნსტ ნეი ზეგსტინი (ეს-ესაა, ის დაბაჯერებულად, დაბეჯითებით უმტკიცებდა პარისონ სოლსტერის: "ერტიკალი ღმერთია, პორი ზონტალი ცხოვრებაა. გადაკვეთის ნერტალიში მე, მიქელანჯელო, შექსპირი და კაცია ვარ...").

ხართ თქვენ, ვისაც მე ამ სულელურ წერილს ვივ ზავნით. ცხოვრობ სასტუმროში. გმონანლოვო რომელიღაც გაუფეხარ სიმპოზიუმში. ას დოლარმად მაქვს.

დილას ადრე ვავალ სასტუმროსა. სიგორელ და ნესტი. რომელიღაც არავისმქონე შემაჩერებს და მკითხავს:

- ანაბი არა გაქვს?

მე უპასუხებ:

- დიაჩი.

მე საბინებლას ვაუწუნდი. და მას ვაუჭირდება ქარში პაპიროსის მოკიდება. და მანძი მე დავსებ:

- მოქაჩეთ, მოქაჩეთ...

და არა მგონია, ის გაშტერდეს, იმიტომ, რომ მე ამ რამდენიმე სიტყვის უაქცენტოდ თქმა შემძლია.

ის იტყვის:

- გრილი დღეა დღეს.

და მე უპასუხებ:

- Sure.

და ჩვენ-ჩვენი ვზით ნავალი. ჩვენ, ორი აბსოლუტურად თავისუფალი ადამიანი. მე და გაუფეხარი სიმპოზიუმის მონაწილე ჯემპარინი არავისმქონე, რომლისაც ექვტუმერკოს შემურდებოდა...

ღამე ბინგი ვითამაშეთ. და ერნსტ ნეი ზეგსტინი ოთხჯერ ნავი. მაშასადამე, ის რაღაც სხვა, იღვალად თამაშში ვამიარ-

ჯვებს...

ყველას გეხვევით. მალე ენახათ ერთმანეთს. მომატეს პატარა ნანუკები და ციხის შესახებ დაწერილი მოთხრობის დასასრული. მე ის ლეენის ზელით ვადამომცეს ტეხასიდან. დასაწყისი კვლია. მასსოვს, ის ასე იწყებოდა.

"წრიდლოვნი საერთოდ ადრე ბნელდება. ზონაში კი განსაკუთრებით..."

ამ ფრაზას სადმე ჩავსვამ. აბა, ნახვამდის...

როგორც კი შეწყდა მიტორების გუგუნი, ზემოდ ფიჭვენი ახმაბარდნენ. პატივმება მუშაობა მწყეტვებს, ჩემქის ყულებიდან კოვხები დააძრება და ფარდულსკე გაემართნენ.

მეწინანემ ზაბია სქელ და მუქ ტლაპოში ჩაფლო. კრინტის დაუქველეთ ჭამდნენ, შემდეგ კი ქისები დაადრეს და მუღუზული მოუკიდეს პაპიროსის.

კოციონს კეპალი მალა ადიდა და მკროლა ოქტომბრის ცაში განზავდებოდა. სიქუმე იყო ჩამოწოლილი. მხოლოდ ფიჭვენი მრიალბდნენ ტყის ქრის სივრცეში, სადაც მოტორები უკვე არ გაუზუნდნენ.

- სასნაღობზე ვილაპარაკო? - იკითხა ტროყია ავემინმა და თან დაიბრუნა დასველი ზეკური ყურენიანი ქუდი.

- ენა ჩაიბადა, - გამომპასუხა ბელუგა, - ლალიას მენდებ არ მძინებდა.

- არ გვძინებდა. მენც ადექი და ის მუხლზე დაიბრძანე! გარეთ ქორება გაიწერ, უფრო მდიდარს...

ზეგებდა უნებლოთ ვაიცინეს. შემოდგომის ჰაერი სოლიარის სუნით იყო გაღუფილი. იქვე, გვერდზე, ორნი ენულოდნენ. ფეხბოკე ყმანელი და ელდი რეცვისგან გაყვილებულტანსათობურიანი ეროხინი. და ყოფილი სამეშაოთა მწარმოებელი, ნარწიშობით ჩერნივოვის ოლქელი, გაძალტყავებული ტეტია ზამარავეი.

- ქუაპოკლე ვაცი ხარ შენ, ეროხა, - თქვა ზამარავემა, - ქუაპოკლე და არსებობსო. შენისოსანების ადგლი კუბროსა და ზომაპრძეში...

- დაცხრა... - თქვა ეროხამ, - რეებს რომვე... თორემ მე ხომ ის არ დამეჩაგდებდა. შემძლია მოვიღიტინო...

- შემძინა... ბაქიბუქობ, სიცოცხლე კი ინურება...

ეროხინი ვაზრამდეს:

- მორჩი სიადანდობას... შაგები აქ ვერაფერს გახდებიან... ისედაც შენ რა უნდა გელაპარაკო? შენ ხომ უფერული, უღიმიამო ვინმე ხარ! შენ ხომ გუშინნის რადიონომილებს ფინალს ტყორცობ... ერთი სიტყვით, გლეხი ხარ...

- ჩვენიან ყოველ ქობში რადიონურტილია, - თქვა ზამარავემა.

მან ოცნებამორეულად ალაპყრო თვალები ცისკენ და განაგრძო:

- მე დიდი, ორი ერთმანეთისგან კაპიტალური კედლით გაყოფილი ქობი მქონდა... მიფერისახურავიანი სიივე... ძელიერი საფურე... დანჯარას იქით - ჭამინი... მე სინდისორად ცეცხრობდი. ზოჯერ ნათლიმამა მოდიოდა...

- ნათლიმამა? - მუნუხდა ეროხა, - ოპირ?

- ოპირი... შენ თითონა ხარ ოპირი. ნათლიმამა-მეთქი... ნათესავი... ზოჯერ მოდიოდა. პორტვინის ლვინო ჰქონდა ბოთლით... სერიოზული ნათლიმამა მყავდა, ინვალიდი...

- პარტიული, არა? — ისევ ჩაერია ეროხა.

- უპარტიო კომუნისტი, — მაჯიფოდ უპასუხა ზამარავემა, - ფეხი ეყოფმინის დროს დაკარგა...

- მაშასადამე, ხალხის მტერი იყო?

- მტერი კი არა, ოგუპს - გავრითანებული სახელმწიფო პოლიტიკური სამმართველოს ლიტენანტი. ჩვენ ვერ ვართ, ისეთ ტურებს იცავდა. ფეხი დაკარგა, საბრძოლო პოსტზე მოყვინა... ის სამმართველან ვაგავეს, მაგრამ პენისა მისცეს...

- ამოდ, - თქვა ეროხამ.

ზამარავემა ვერ გაიგონა, რა თქვა ეროხამ. სახეზე ბედნიერი ოღილი ფეხინა. ის განაგრძობდა:

- ჩემს ნათლიმამას კი ხუმრობა უყვარდა. ზოჯერ მოდიდა და ზღურბლიდან ამბობდა: "ნადი, ის შემოიტანე!" კალომებს ვიცვამ, ნათლიმამა კი იციანის: "სადე! ჩემი მაქვს" ვამიარ-

და ჯიბიდან წითელღვინიან ბოთლს აძრობს. ჩვენთან ლვინო ოთხი რობული ღირდა. გემო კი რუბლს სამოყვადთორმეტიათის ჰქონდა.

ვისხამათ... წესრიგი იყო სახლში... მე სინდისიურად ვცხ-
ოვროდი...

- სინდისიურად ვცხოვრობდი... და რის გამო ჩავექი?
ზამარავემა უსიტყვოდ დაირტყა პატარა ტოტი ჩემქის
ყელზე.

- რის გამო ჩავექი-მეთქი? - არ ცხრებოდა ეროხა.

- ირას და ოლიფის გამო.

- ნამარაფდი?

- ოლიფას?

- ეთქვათ.

- ოლიფას კი.

- სინდისიურად ვცხოვრობდი... მერე ის ოლიფა სად
მიგვქონდა? ბაზარში?

- არა, ლომონათის მაგივრად ესვამდი.

- ვასაგებია, - გაიცინა ეროხამ, - რამდენი ოლიფა დაით-
რიე?

- ეჰ, რა დრო იყო! - თქვა ზამარავემა, - დრო იყო... რამ-
დენი ოლიფა? ორი ტონა.

- ეს რამდენი ფულია? ნახევარი ნაჭერი?

- სარჩელით - ორმოცი ათასი. ძველით, რასაკვირველია...

- ოჰო! ჩვენ რომ ვიცით, იმაზე რომ გადავიყვანით?

- ქუბამოკლე კაცი ხარ შენ, - ვაბრაზედა ზამარავეგი, - თავ-
მსუხერითი რამ გიტრიალებს. კენჭურუს მაგივრად შენ უნდა
იყო ცერკში. კენჭურუ გაგივიწიან? აი, მუცლეუნი იმინა...

- ნუ გაუტყე, - უთხრა ეროხამ, - ნუ გაუტყე, თორემ ისეთს
გრეკავ სივითში!

- კეთილი, - გააჩერა ზამარავემა, - გავიჯრიოთ... ჩაჯ-
დომით კი მე იმის გამო ჩავექი, რაც მილიონებს შურით და
ეხარებებოდა. ჩე, ფულიანი რომ ვიყო, ახლა უფროსი ვიქნები,
ფული ძალადა...

- აი, კომუნისმი დადგება, - ლვარძლიანად თქვა ეროხამ,
- და შენ უფულოდ ჭუჭყზე უარესი დარჩები. კომუნისმის
დროს ხომ ფულს მოშლიან...

- საეჭვოა, - თქვა ზამარავემა, - უფულოდ ყველაფერს
დაიტაცებენ. ასე რომ, არ მოშლიან. და, ფული თუ შექნება,
კომუნისმის დროსაც არაფერს შემეშინდება.

-რად გინდა შენ, უფერულს, ულიღვამის ფული? კერო-
ვაზის დასანთებად? ყელისანი ბათონკები თუ მაინც გცმია
რადისმე? იმპორტული ბათონკები? თუნდაც ჩინური, - ხმაუ-
რობდა ეროხა, და გაცივებით შემუყურებდა თავის შეღამძლულ
ლაგერულ ფეხსაცმელს.

- დაკეულის ტყავის ჩემები მქონდა, - შეანყეტინა ზამა-
რავემა, - მაზლის შეკერილი.

- როგორ თუ მაზლის? - ვერ გაიგო ეროხამ.

- ვეღური ვინმე ხარ. რუსული ენისა არაფერი გაგებგება...

- მაგრამ ეროხამ უფრო აინყვიტა.

- აი, ის ორმოცი ათასი მე რო მქონდეს! მაშინ კი მოე-
მიჯობები ნელს. შენი აზრით, ცხოვრება რაა? ის კალეი-
ფონისკობია? გარეთ, თავისუფლებაში ვიკაფებდე. მისვლ, ლ-
კონი პატრონი, კოქტილი-პოლინი. სამ ჩერკონებს უაფედი.
ქონიაკი, ბუფსტროგანოვი, ფილი მფერომევა... თან მუსიკა
უკრავს, ირგვლივ გოგობები. ნებას მომცემი, როგორც
იტვიან, ვალის ტური გეცემკით? ტანგოს ვამბობ, რა...
შემდეგ ის ქონში მივაყვას... გავში გაზეთებიდან რაიმეც...
სერგეი ესენინი, მფრინავი თუფუშბი... ისე ვიგასტროლებდი...
და თუ უცებ უარს მეტყობოდი, მე ისეთი შეთობი ვიცი, რომ
ნებისმიერს დავითანებებ მშვიდობიანად. კარგი შეთობია:
"დანკეი, - ვუუხნები, - მუყანავ, თორემ მოგკლავ!"... დაბ, მე
შემეძლო ტვინის განძრევა. გოგობები ჩემს ქვეშით ისე ყვი-
როდნენ, რო!...

- უაზროდ ყვირილს რა აზრი აქვს? - ჰკითხა ზამარავემა.

- ეჰ, შე დღეხო, შენა! სექსი?

- რა? - ვერ გაიგო ზამარავემა.

- სექსი-მეთქი...

- შენი ადამიანურად თქი.

- სიყვარულზე გიკაკუნებ, სიყვარულზე. შენი აზრით,
სიყვარული რაა? სიყვარული - ეს... სიყვარული - ეს... კალეი-
ფონისკობია, დღეს ერთი, ხვალ კი მეორე ტიპისა...

- სიყვარული, - თქვა ზამარავემა, - სახლში წესრიგი
ქონდა. რათა პატრიონცმა... იმ სხვა ვილაყვებთან ერთად კი
სახლში არც უნდა გამოჩნდე.

- შენ მივლ შენი ცხოვრება ძირითდ დედაკაცთან ინექი,
მე კი ყველა უხანძრ კანონიერი ცოლი მყავს... რასაკვირვე-
ლია, მე არ ვლამარკობ... ხდება... დაიჭერ რაღაცას ისეთს...

- რას დაიჭერ? - ვერ გაიგო ზამარავემა.

- რაღაცა-მეთქი... რასა და იმას... გონორეას...

- რას?

- რა გღეზობა, გონორეა არ იცის! ტრიპაკია, ტრიპაკი, აბა!

- ა-ა, - ზამარავემა ოდნე დადანიო, - შენ აქ საქართვე-
ლოში მოხვედი? შემთხვევით რაღაც ისეთის გამო ხო არა?

- ცეკვისას ამიყვანეს. ერთს ნენეს ქვეშით მოვეფერე
შაბერი.

- და ფეხები გაჭიმა?

- გაჭიმა, არა! გადაარჩა ის ვირიშვილი. ის მამაძალი სასა-
მართლოში ყვირის:

"უროხინის ევატობო!"

უროკური უარს ამბობს:

"თქვე კი, მაგრამ საზოგადოებას არ შეუძლია აპატიოს..."

თავიდან ტყემალზე მდგარ ყრუ ვინმეს თვამამობ, ვყვი-
რო:

"დავთვიერი, ყველაფერი დამაინყვანა..."

მაგრამ საბოლოოდ მაინც ყველაფერი გამოამხეურეს.

ვილაღე-ვეკერი:

"- მესრლოვი რატომ არ მესერი, მუდრეგო? ლენინს რომ
შენი სივითი აჩვენა..."

ამას პროკურორის ვუუხნები. ჰოდა, მან სამი წელი მრეკა
ამის გამო. ჩემზე გაზეთში სტატიაც იყო. არა გჯერა? ლმერთ-
მანი, იყო! ომი ერეკვა.

- ეს ისედაც ჩანს, - თქვა ზამარავემა.

- გინდა საიდუმლო გთხრონა? - მოულოდნელად თქვა
ეროხინმა. - გინდა გითხრა სიმართლე, რომელიც გაგამწე-
ანებს?

- ვიცე მე თქვენი საიდუმლოებები. პურის საჭერელს ქვე-
მოთ კაბურში იქექებდი.

- ეს კაბური რაა... გინდა გითხრა? მხოლოდ შენ, როგორც
მეგობარი. აი, მომისმინე: მე დღეით ემპტინი ვარ...

- ემპტინი, - უნდობლად მოქუტა თვალები ზამარავე-
მა, - გვიწახავს ჩვენ ასეთი ემპტინი? ემპტინი, არა...

შენ თუ ემპტინი ხარ, ხულოდნობა რატომ ხიზარ? საეჭვო
ნაწილი რატომ არ დადიოდი?

- მამის გამო, - მოკლედ აუხსნა ეროხამ.

- ემპტინი, - იმპორტა ზამარავეგი.

- გღეზო, - ისმობდა პასუხად.

სიგნალური რელსის გუგუნი ნელა დაინთვა ოქტომბრის
ვრცელ ცაში. მოსამა მორეგის სახერი დაზვის რაკუნი. ხე-
ებს იქით რახარუხით ჩაიარა ხისმზიდა.

- ნავალ საცხებდა, - თქვა ეროხამ.

ნამოდა, თამბაქოს ნამცეცხის ჩამოიფორთხა და ტყის
გაულები ინსტრუმენტალისტი ქლისკენ გახსნია.

- აი ვეღლე, გონორეა არ იცის, - გაიცინა ზამარავემა.

"ვილას არ მოულობენ", - ფიქრობდა ეროხა.

"ასეთივე საიდან ჩნდებიან?" - კვერს უკრავდა სამუშაო-
თა მნარმოებელი.

ტყე ნისლმა დაბურა. ბლოკოსტზე ძალით აყვფდა.

გამოჩნდა ქრომისრქეშებიანი ოპერი ბორტაპევიერი.

პატრიოტი უხალისოდ ნამოდგენ, კოცინი ჩააქრეს და
დაიფანტნენ.

სიკურებზე გუშაგები შეიცვალნენ. ვილაღამ მონყენი-
ლობის გამო პროექტორი ჩართო.

1982 წლის 17 აპრილი,
ნიუ-იორკი

სულ ჩვენს საუბარზე ვფიქრობ. შესაძლოა, იმიტომ, რომ
ბოროტება მოხდა. იმიტომ, რომ ამახ ადვილი და დრო და,
საერთო ფართოდ თუ ვილაპარაკებთ - ისტორიული მომენტის
საერთო ტენდენციები განაპირობებს.

ეს თვით ბოროტებით გაუღენითილი არსების კონიუნქტურით, მოთხოვნით, ფუნქციითა განსაზღვრული. ამას გარდა, შემთხვევითობის ფუნქციონირება, გარემოებათა ცუდი დამთხვევითი და ცუდი ესთეტიკური გემოვნებითაც კი.

ჩვენ დაუსრულებლად ვერსაუბრობთ სტალინს და იგულისებმა, რისთვისაც. მაგრამ მე მაინც უნდა ვივთხოო პირ დანერა ოთხი მილიონი დამსხვა (ეს რიცხვი დახურულ ბოროტების განსახიერება, და თქვინი, სიკეთის განმასახიერებელი, - უნიკალური არაინ. ასე რომ არ იყოს, შექსპირი "ოტელო" არ შექმნიდა.

ბორმალურ შემთხვევებში კი, როგორც დაერწმუნდი, სიკეთე და ბოროტება სუბიექტთა ნება-სურვილის შედეგია.

ასე რომ, ღებრთმა დაგვიფაროს ბოროტებისკენ მიზნად. მველი სერკით - დროითი სიტუაციისგან.

ერთი და იგივე ადამიანები ბოროტებისა და სიკეთის თანადროს უნარს ავლენენ. ადელად შემუშდო რომელიღაც რეკლამისტიკის ომის გმირად, დისიდენტად, ჩაგრულთა დამცველად ნაწმუნდვანა. და, პირიქით, ომის გმირები საოცრად ადელად ნაწმუნდვინენ ლავერის მასამი.

იგულისებმა, რომ ბოროტების არ შეუძლია იდეური პრინციპის სახით განხორციელება. სიკეთის ბუნება უფრო მრავალმხარეულია ვაზნაურებისკენა მიდრეკილი. და მაინც, ორივე შემთხვევაში ნებაყოფლობითი ფაქტორები მოქმედებენ.

ამიტომ მე მაინებებს ნებისმიერი კატეგორიული ზნობრივი მტკიცება. ადამიანი კეთილია... ადამიანი ვადახსირებულია... ადამიანი ადამიანის მეგობარი, ამაზნავი და ძმა... ადამიანი ადამიანისთვის მეგობარია... და ასე შემდეგ.

ადამიანი ადამიანისთვის... როგორც და გამოხატვის ეს უკეთ - ტაბულა რაზაა. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ის არის ყველგფერი, რაც ეს ნებავენ. გარემოებების დამთხვევის მიხედვით.

ადამიანს ყველგფერი ხელუნიფება - ცუდიც და კარგიც. მე ენაღელობ, რომ ეს ასეა.

ამიტომ ღებრთს შევედროთ, რომ გვიბოძოს სიმტკიცე და სიმამაცე. და კიდევ უკეთესი - დროისა და ადგლის სიკეთისკენ მიმდრეკელი გარემოებები...

სამსახურის თორმეტი წლის განმავლობაში ეგროვის ექვსი წყელი სახელობით საათი "რაკეტა" დაუგროვდა. ისინი ჩაის ქილაში ნეყო, მაგიდის უჯრანი კი მისი ქების სიგელების დასტა ინახებოდა.

ერთი წელიც გავიდა შემუწნეველად. ეს წელი გამანდარი თოვლისგან იყო გამუქებული. მოყარაულე ძაღლების ყფის გამი ბნაურიანი. ყვივის და ძველი ფეროტიტის გამოსილობით მწარე.

ეგროვი შეველებომა ვასალსა აპირებდა. რალაც-რალაცების ჩალავებისას კაპიტანი თვის მეგობარს ოპერ ბორტაშევის რეზინებოდა:

- სოქში ჩავალ. ვიციდი თუთიყუშებით მოხატულ პერანგს. მოვანახავ არაცრუმორწმუნე დამბეწეველ ქალს...
- პრეზერვატივები იყიდი, - საქმიანად ურჩია ოპერმა.
- შენ რომანტიკოსი არ ხარ, შენია, - უპასუხა ეგროვი და უფთხად რამდენიმე პატარა პაკეტი ამოიღო. — სამოცი წლიდან ყრია აქ...
- და, რაო, ერთხელაც არაა - ნამოყვირა ბორტაშევიჩმა.
- ადამიანურად ერთხელაც არა. ის კი, რაც იყო, შეიძლება არ დავთვალთ...
- ფული თუ დაგჭირდა, მიდებუე...
- ფული პრობლემა არაა, - მიუგო კაპიტანმა...

ის ადღერში ჩაფრინდა. აეროპორტში შინდსფერი მორტი იყიდა. და ავტობუსილი სოქში გაეგმე ზავრა. იქ ასპირანტ კატეგორიის ლეკინას გაეცო. ის მოკლებე იჭრიდა თმას, ცვეტიკავას პროზას კითხელობდა და ქართილელები არ უყვარდა.

სალამოს კაპიტანი და ქალიშვილი გაციებულ ქვიშაზე ისხდნენ. ზღვის თევზისა და წყალსადენის სუნე ასტიოდა. საცეკაო მოედანიდან ბუჩქების გამო რეპორტჰორის წყვეტილი კივილი და ყვირალი მოისმოდა.

ეგროვმა მიმოხივდა და ქალიშვილი მიხივტა, მან თავი დააღწია, რადგან ამიტი მურავცხოვლო დარსა: გრძნობდა, თუ როგორი მავარი ტელევიზორ ყოფილიყო მისი ხელები.

- მორჩით, - თქვა ეგროვმა, - სულელებო, ასე დამთავრდება. მაღად ბატრეფლიობანას თამამს აზრი არა აქვს...

კატამ სახეში სილა გაანა. - სდექ! — ამოღერდა კაპიტანმა. — დარტყმა ლია ხელთათმინთა აიუღენებული. მსაფი თქვე შენიშვნას გაძღვეთ...

კატა არ იღიწებოდა: შევეცადეთ, თქვენი ცხოველური ინსტინქტები შეიკავოთ!

- არ გპირდებით, - თქვა კაპიტანმა.
- მოდი, ვისახაბროთ, - თქვა ქალიშვილმა.
- მველია, რაზე? - უხალისოდ ჰკითხა კაპიტანმა.
- პაინე ვიყვირ?
- ისე, რა.
- შილიერი?
- მიყვარს რომელია!..

ღღისით ნავით სეირნობდნენ. ქალიშვილი ქიმზე იჯდა. ეგროვი მარჯვედ ხმარობდა და ფართოდ უსვამდა ნიჩხებს. - გაიფეთ, გაიფეთ, - ამბობდა კატა, - ესენინის ცინიზმი მხოლოდ ნილაბია. ყოფილიყო... ეს იმთა ახასიათებთ, ვინც დაუცველია და ძალიან მგრძობიარეა...

ან: - ვასულ ზაფხულს შტოკოლივი მეარმიყებოდა. ბორისმა როგორღაც იმღერა სტუმრად ყოფნისას, და რეზონანსისგან ორი ფუჭელი გასვდა.

- მეც დამიბტრევიდა ჭურჭელი სტუმრად ყოფნისას, - რეაგირებს კაპიტანი, - ეს ნორმალური რამაა. ამისთვის სულაც არაა საჭირო ძლიერი ხმა...

ან: - ჩემი აზრით, გონება გრძნობათა გამოვლენის ვაზრებული ფორმაა. მეთანხმებით? - გეთანხმებით, - თქვა კაპიტანმა, - უბრალოდ მე ამას გადავიწყვე...

მათ ზღვაში როგორღაც ნავი შეხვდათ. საჩის ქვეშ გამოყვანილი იყო მისი სახელი - "ესმერალდა".

- კი, ვინ ხართ მაინც, წინაფროლოქი? იყვირა ეგროვმა, რომელიც მთელი თავისი გამოცდილებითა და სხეულით გრძნობდა ფათერაკს, როცა კუჭში უსიამოვნო გაცერა იგრძნობდა.

"ესმერალდას" მწვანებერტიანი მამაკაცი მართავდა. ქიმზე აკურატულად შეხვეული ცისფერი ჰოჯაკი იღო.

კაპიტანმა მაშინვე იცინო ის კაცი. ფუფ, როგორი უხერხულობაა, გაიფიქრა მან. საშინელი უხერხულობაა, ქალიშვილის წინაშე. რალაც ფარაული დეტექტივი გამოსი...

ეგროვიც ნავი შემოატრიალა და უკანმოუხედავად განსია ნაპირისკენ...

ისინი გორაზე საჩეხეოკოში ისხდნენ. სახეები ელვად და უფთხად, ღამამრედი ბუფტავდნენ, შინსდას სექელი ნისლი ავსებდა.

ეგროვი ღარღინდნულად სვას რეზინებს, კატა კი ამბობდა:

- ამ ფოჯოხებით დანამოწმდება საჭირო... ამ წყეული ტაიფადან გამოღნევა. თქვენ ენერგიული, პატრომყვარე ხართ... თქვენ შეგეძლიოთ ნარმატივისთვის მივლენითა...
- ყველას თავისი საქმე აქვს, - მოთმინებით უხსნიდა ქალ-

იშვილს ეგოროვი, - თავისი სამუშაო... და ზოგიერთებს, მე რომ ვაკეთებ, იმის კეთება უნევს. ეს მოვალეობები ვინმემ ხომ უნდა შეასრულოს?

- მაგრამ რატომ სახელდობრ თქვენ?
- მე ეს შემიძლია. ნერვები რიგ ზე მაქვს, ცოტა ნათესავები მყავს.

- მაგრამ თქვენ ხომ იურისტი ხართ?
- ეს ვარკვეულწილად მიმსუბუქებს მუშაობას.
- თქვენ რომ იცოდეთ, პაველ რომანიოვი, - უთხრა კაიტანმა, - თქვენ რომ იცოდეთ... ო, როგორ ძალიან სჯობს ხართ ჩემს ოდესღაც მეგობრებს! ყველა იმ მარიკებს, შურისკებს, იმ ტროლიკებს... იმ სხვადასხვა ნარინჯისფერინდებიან მტარებს...

- ნარინჯისფერი წინდები მეცა მაქვს, - წამოიძახა ეგოროვმა - დიდი ამბავი... სპეკულანტისგან ვიცილე... პატარა მაგიდას ცხვირნითელი ბიძა მოუხალვოდა.

- მე გამოვიცანი თქვენი ახალი კოქტილის რეცეპტი, - თქვა ეგოროვმა, - მაგარი რამეა. ნახევარი რისლინტი, ნახევარი წყალი...

ვასასელეისკენ გაემართნენ. ფანჯარასთან მწვანებურეტანი მამაკაცი იჯდა და ფორთოხას ფეჭქნიდა. ეგოროვს უნდოდა, მის გვერდით ჩაეკვლია, მაგრამ იმან კუთხობა:

- მცნობთ, ამხანაგო უფროსო?
- ზოვიცია, ვაიფიქრა ეგოროვმა, კოვბოური ფილმი...
- არა, - უპასუხა მან.
- საჯარო იზოლაციის გასსოეთ?
- არა-მეთქი.
- ვიტახე ვადაგ ზაენა?
- არავითარი ვადაგ ზაენები. მე შევებულეაში ვარ...
- იქნებ, სინდორთან ტყის ჭრა გახსოვს? - არ ცხრებოდა ყოფილი ზეკი.

- იქ ძალიან ბევრი კოლო იყო, - გაიხსენა ეგოროვმა. მამაკაცი წამოიდა. მისი მუშტინად ვინრო თეთრი სამაროვლი გამოხსლტა. კაიტიანი იმავე წამს თითქმის დიდი და რბილი არსება გახდა. ხელად გაქრნენ სუნები და ფერები, ყველა ცმცხლი ჩაქრა. სიცოცხლის, სიკვდილის, დასასრულის, რევეის შეგრძნებები წარმოუდგენლად დაიწიროდა. ისინი თხელი პერანგის ქვეშ ვალზე განლაგდნენ და დანის დაზმარბაველად თეთრ ზოლში შეიწმინდნენ.

მამაკაცი დადგა და ფორთოხის ფეჭქნა განავრო. - რა უნდა, - ჰკითხა ეგოროვს ქალიშვილმა, - ვინაა ეს? - კაიტიანი ზმის ვადმონაშთია, - მიუგო ეგოროვმა, - მაგრამ საეროდ კი მაგარი რამაზადაა...

როცა ესა თქვა, კაიტიანი ბევრ რამეზე ფიქრობდა. მას მოუნდა ვინიდან პმ-ის ამოვადება. შემდეგ ხელის აწევა, მერე კი მისი ამ მოქმედ თვალდები ჩაფარება... კიდევ შემდეგ შეგინება და ჩახმხხე ხელის დაქერა...

მაგრამ ეს ასე არ მოხდა. ის მამაკაცი ვაუნძერვლად იჯდა. ეს ტანსაწინააღმდეგო ნაღმის უძრავია იყო.

- ილოცე, რომ კიდევ არ შეგხვდეს, - თქვა ეგოროვმა, - თორემ მიგაცხრობდა, ჩავაძალბებ...

კაიტიანი და ქალიშვილი მიმოსეირნობდნენ ხეივანში, რომელსაც კვიპაროსების ჩრდილები კვეთდნენ.

- შეწინიერი საღამოა, - ფრთხილად თქვა კაიტანი. - თვამეტე გრადუსია, - დააზუსტა კაიტიანმა.

თეთრფრინავმა დაბლა გადაიფრინა. ილომინატორები განათებული იყო.

კაიტანი თქვა:
- ერთ ნუთიმ გაუჩინარდება. რა ვიცით ჩვენ მასში მყოფ ადამიანზე? გაუჩინარდება თვითმფრინავი. ნაყოლებს უჩინარ პანანა სამყაროებს და დარჩება ნაღველი, არ ვიცით კი - რატომ...

- ეკატერინა სერგეევნა, - საზიომოდ წარმოთქვა კაიტანმა და შეჩერდა, - მოისმინეთ... მე მარტოხელა კაცი ვარ... მე თქვენ მიყვარხართ... ეს სისულელეა... მე დრო არა მაქვს, შევებულეა მიმავარდება... მე შევეცდები... კლასიკოსებს გაეცოცხლებ მხესიერებაში... და ასე შემდეგ და ასე შემდეგ... მე ვთხოვთ...

კაიტანი გაიცინა.
- ყოველთვის სიკეთეს ვისურვებთ, - ხაზგასმით თქვა კაიტანმა, - ნუ გაძნელებთ. შევიდობით...

- გაიწვრტესებთ, მე რას ვფიქრობ? გნებავთ, მოისმინოთ?

- მინტერესებს, - მიუგო კაიტიანმა.
- მე თქვენი დიდად მაღლობელი ვარ, პაველ რომანიოვი. მე მოვეთათბირობ... და თქვენთან ერთად წამოვალ...

კაიტიანმა მისკენ ნადაგ ნაბიჯი. ქალიშვილს შუიტი გამოხარო ფოთლოვითი თბილი და დაბზარული ტუჩები ჰქონდა.

- ნუთუ მოგწონოთ? - ჰკითხა ეგოროვმა.
- პირველად ვიგრძენი თავი პატარად და უშნყოლ. მამასა-ადამე, თქვენ ძლიერი ხართ.

- ცოტ-ცოტას ვვარჯიშობ, - თქვა კაიტიანმა.
- როგორი უბრალო და დიდებული ხართ!

- მე უფრო დასაფასებელი ღირსება მაქვს, - განუმარტა კაიტიანმა, - გვარის ფულს ვმოულობ. იქ ხელფასის ნანამატებითი და სხვა. ტყუილბურბალოდ იცინით. სოციალიზმის დროს ეს მნიშვნელოვანი რამაა. კომუნისში კი ვერ ისევ პრობლემატორია... მოკლედ, თქვენ, რამე რომ მოხდეს, სოლიდური პენსია გექნებათ.

- ეს რამე რომ მოხდესო, რას ნიშნავს?
- აი, ზეკებმა თუ მიმასაღეს. ან რომელიმე მთვარალმა ცხოველმა რამე დამართა... ცოტა რამ კი არ ხდება... ოფიცრები ყველას საძულს, ჯარისკაცებსაც, ზეკებსაც...

- რატომ?
- ასეთი სამუშაოა. ისეც ხდება, რომ ადამიანს კედელთან მიაცენებენ...

- ისა? მწვანეკოფთიანი? რომელმაც თქვენ დანა გაჩვენათ?
- არ მახსოვს... ეტყობა, ტყის ჭრის ადგილებში შავი დღე ეყარო...

- სასიონელება!
ის მწვანე წყვილიაში იდგა ტოტებქემ. კაიტანი პანსიონატის განაყოფულ ფანჯრებს ახედა და თქვა:

- ჩემი ნასვლის დროა. დეიდა, ყველაფერს თუ გაიკვებს, შურისგან ვასკდება.

- ვფიქრობ, - თქვა კაიტიანმა, - რომ ეს სასიამოვნო სანახაობა არ იქნება...

რამდენიმე ნუთის შემდეგ ის იმავე ხეივანს მიუყვებოდა - მარტო მიუყვებოდა. ბუნდობლად თეთრი კედლის გასწვრივ მობიჯებდა. მართოლავი სინათლეების გასწვრივ. მუქი ტოტიების შროლის ფონზე **თარგმანა ჯუმბერ თითმერია**

- რომელი საათია? - ჰკითხა მწვანეანებულმა მგ ზაერმა.

- საქმიოდ გვიანია, - მიუგო კაიტიანმა.
გზა ძველი მოტევის, რუმბის თუ რაღაც ამდგავარის უხვირო სტვენა-სტენით განავრო.

ქეთევან თავდომილი

ნაცნობისა და უცნობის ზღვარზე

ბევრი როდია ისეთი, ვინც შეშვასა და მეოხს ლიტერატურაში დაეძებებ, ვისთვისაც პური-წყალივით აუცილებელია ნიგინი, კრიტიკულ-ესეისტური ნერილები. მწერლობის მოყვარულთა შორის გახალავთ ქალბატონი თამარ პაიჭაძე – უნივერსიტეტული მკვლევარი, სტუდენტთა საყვარელი მასწავლებელი. ნიღბის მანძილზე დაგროვებული ნერილებისა და გამოკვლევებისგან ავტორმა შეადგინა საკუთარსავე ნიგინი „ლიტერატურული ნერილები“. სინასტიკებაში კრებულს რედაქტორი რევაზ მოშველაძე აღნიშნავს: „თამარ პაიჭაძეს გაკვალილი გზით არ უღლია. კრიტიკოსთა ნაცად გზას შეგნებულად აუარა გვერდი და სცადა, ამგვარი საკითხები გაენათებინა მკვლევარ-ფილოლოგის ლამაზი, რომელია შეფასებამდე ლიტერატურათმცოდნის ნინამორბენი თითქმის არ აყოლია“.

თავმოყრილ ნერილებს თან ახლავს ავტორის სიტობო, სიყვარული, პატივისცემა XX საუკუნის მართლაცდა საამაყო სახელთა მიმართ. ვფიქრობთ, ამგვარი განწყობა გადამდებია და მკითხველსაც დადებითად მუხტავს.

ნიგინი წარმოდგენილი პირველი სამი ნარკვევის ძირითადი ღერძი ქალია. ესენი არიან: მერი შერვაშიძე, ელენე ბაქრაძე, თამუნა წერეთელი. სამივე ბანაგინი სილამაზითა და სინასტიკით ყოფილა გამორჩეული. ეს ის სამი რეალური და არსებული მანდილოსანია, რომელთა სილამაზე, ავტორის ფიქრით, შემოქმედებით აღტკინებს დაღებია საფუძვლად და გალაკტიონის, ტყეფინასა და პაოლოს მუხებზე ქვეულა.

ავტორისავე მოსაზრებით, რუსეთის დემის ნეერის – პროკოფი შერვაშიძის ასულს, გარდა გალაკტიონისა, სხვაც ბევრი მოუხიბლავს; მისი სინასტიკის ტილოზე გადმოტანა უდიდესი ლადო გუდიაშვილს, მან რეისა და საელი სორინის, ოლინდეს და სურათები მხოლოდ გარეგნულ იერსახეზე ვჯობებენ; გალაკტიონს სხვა თავჯანმეცმულს იმით აჯობა, რომ თავისი ლექსებით მერის შინაგან მომხიბვლელობას გვაზიარა. მკვლევარი წერს, თვით მერი შერვაშიძისთვის „ის ფაქტი, რომ მასზე პირველ ლექსებს შერდა, ძალიან უხეხი და ვასაკერი არ იყო...“ მაგრამ, ტყუილად, ვერც მან გააკვირბიერა ერთხელ უკვე სხენებული ფაქტი – იგი პოეტს უყვარდა და თანაც გალაკტიონ ტაბიძეს, ეს კი, რასკვირველია, უკვდავებს ნიშნავს.

ლიტერატურა იცნობს იმგვარ ფაქტებს, როდესაც შემო-

ქმენი რამდენიმე წლით ადრე ინიანსარმეტყველებენ ხოლმე მოზავალს. გალაკტიონისთვისაც არ უღალატია ინსტიციას, როცა 1915 წელს დაწერა ცნობილი ლექსი „მერი,“ სადაც შეყვარებულის ჯვრისწერა სხვა მამაკაცთან წარმოიდგინა და რითაც „საბოლოოდ დაუშვა ნერტილი საკუთარ სისარულს, იმედსა და ბედნიერებას“. 1918 წელს კი ქუთაისის მთავარსკვლაოზის ეკლესიაში მართლაც შემდგარა ჯვრისწერა ნიკოლოზ მეოხის ფლოგელადიუტანტ გიგუშა ერისთავსა და მერი შერვაშიძეს შორის. მთელი ქუთაისი აღტაცებული დარჩენილა ამ ორი „გვირგის“ სილამაზით, პოეტისთვის კი, როგორც მკვლევარი დასძენს, „აღუცხანსაულს კი ის დღე არ ჰგავდა“.

რაც აქამდე ამ საკითხზე ქანა თამარმა ბრძანა, სამართლიანიც არის და არც არის. სინამდვილეში კი ის გახალავთ, რომ ფაქტობრივად მართლაც ბევრი რამ იგი მოხდა, როგორც ზემოთ ნარმოჩინდა, ოლინდ, როცა გალაკტიონის მერის თაობაზე ვსაუბრობთ, მუდამ უნდა ვგახსოვდეს ერთი უცილობელი რამ: საერთოდც რომ არ არსებულყო კონკრეტული პიროვნება მერი შერვაშიძე, გალაკტიონის მერი და მერის ციკლის ლექსები მაინც გაჩნდებოდა. იგი იარსებებდა სწორედ ისევე, როგორც იტალიელ მეოსანთა შედევრები სანტა მარიაზე, როგორც ბაირონის, ჟუქსინისა და სხვათა მერი, ალ. ბლოკის მშვენიერი ბანაგინი... აღნიშნულს შესახებ იხილეთ აგრეთვე ა. გომართლის ნიგინი ქართულ სიმბოლისტურ პოეზიაზე და მასზე მ. თავდომილის რეცენზია). ამიტომაც წვეწუფორ სწორად მიგვანია ავტორის მომდევნო მსჯელობა, სადაც მართებულად არის მითითებული, რომ გალაკტიონის პოეზიაში მერი მარტოოდენ რეალური არსება, კონკრეტული ქალი კ არ არის, არამედ მას რელიგიურ-ქარაგმული გამოხატულებაც მოეუბევა – ის გახალავთ „ლეთსმომობის განსახიერება, ლეთსმომობის სახის ემანაცია“. შელის, ბაირონის, ბლოკის და სოლოვიოვის პოეტური მსოფლმხედველობათა მსგავსად ერთგვარად ნამდილოზ ზღვარი რეალურ ტრფობასა და, ლეთაბურეტრფიალებს შორის. კარგი იქნებოდა თუ ამ უცხო სახელებს ავტორი დაამუხენებდა გურამბეგიას „ზუგბუკი“, სადაც ზღვარი ნამდილოზა რეალურ ირაციონალურ ტრფიალებას შორის საუკეთესოდ არის დადასტურებული. ამ მხრივ ლექსი საქვერცხობითია.

ავტორი „მერის“ დაწერის რამდენიმე ვარიანტს გვთავა-

ზობს, აღნიშნავს, რომ გალაკტიონი ამ ლექსზე დიდხანს მუშაობდა და შემდგომშიც ანართოზის მიუხრდნაოდ მას, მაგრამ, ვფიქრობთ, ამ ვარიანტში მოხიზმბობას ერთად სასურველი იქნებოდა, მკლევარს შეეძინებინა ისინი ერთ-მანეთისათვის და აღენიშნა, რომ სიჯობს გვიანდელი ვარიანტი უწინდელს, პოვა თუ არა ესთეთიკური განვითარება პროველმა, ანუ ემსჯელა შემოქმედებით პროცესის იდუმალ მხარეებზე.

მხატვარი-ლიტერატორი იკვლევდა: შენ მიიქვ ეტეკოდინება, კაცო, - მითხრა ერთმა ახალბედა ფიქში, ახლსას ხარ ყანწელეობათ, შენი მეგობრები არიან, მითხარი, თუ ვიყვარდე: ენია ეს ელენე დარიანი? ეს კიოხვა კარგა ხნის მანძილზე ანეაღვდა იმდროინდელ საზოგადოებას, ლიტერატურის კრიტიკოსებს და არა მხოლოდ იმდროინდელს. მის-ტიფიკაციამ, რომლის ბურჟუაზი შეეგნებულად გაახვიეს ყანწელეობაში კითხველი, გაიმარჯვა. მაშინ არავის ეჭვი არ ეპარებოდა, რომ „დარიანულის“ ავტორი ქალი იყო, თუქცა ამ ქალის ენიათა ვერანაირად ვერ დაადგინეს. „მეგრამ... იყოს ის, რამაც რეალურ ცხოვრებებში ჰიქვი მისცა და სათავად დაუღო ელენე დარიანის პოეზიაში დაბადებას და რაზეც ბოლო ხანებში ალაპარაკდა ჩვენი სალიტერატურო კრიტიკა“ - მიუთითებს თამარ პაიჭაძე. ეს „აბიძე“ და „ასათავ“ კონკრეტულ ენა ქალი - ელენე ბაქრაძე გახლდათ. ლიტერატურათმცოდნე გეამცნევს: 1912 წელს სახმერის მახლობლად ლესევიმ ოცი წლის პავლე იაშვილას და თხოუმეტი წლის უშვენიერეს ელენე ბაქრაძეს ერთმანეთი გაუცნიათ, გაუცნიათ და კიდევ შეპყვარებიათ. ტრფიალთა გზები მალევე გაერთა. ერთმანეთის წერილებივღა ეხმანებოდნენ. ერთგა გ - გამასხურ-ღია გულალაღად წერს: „ზარიონის, გოციეს სატრფიალო ბარათებს უფრო დიდი ინტერესით ეკითხულობ, კიდევ მათს გრადევიტებსა და პოემებს“, - ცის კარი, 1997 წ. 124. თამარ პაიჭაძესაც იმეგარო ამონარიდები მოჰყვამ ორი წყვილის სატრფიალო წერილებიდან, სულს რომ ავიფორიავებს, თანალმოებით განგანყობს გამიგურებულთა მიმართ: „არა მატეს უფრო უშვენიერი ფიქრები შენცა და, რაც უფრო შორს ხარ, მით მეტად ვგრძნობ, რომ სიცოცხლე უშვენივ არის გამოუქმელებ სეღვითა სასაღვლო“ ამგვარად დაიბადა დარიანი (ციკლის ლექსთა წარმომბობი გამოსხურე). ლექსთა ამ წყებას საზოგადოებაში უფრორი გამოინეია. მკვლევარი ამ ფაქტს სწორ ახსნას უძებნის: „ეს ლექსები იყო ამბოხი, გალამქრება და მძაფრი რეაქცია ეპისტილსა და არათათვილის სტრფიალო ლირიკაში დავანებებულ ჰესიონზმის, გავრცილო სახეებში, ვარბეულბოლიანი მტფაფორის გადამ-ღერებების, სულიერი სიფაქიზის მსხვერვის... რეველუციური-პოლიტიკური ენებათაღვლის შედეგად შექმნილი ლიტერატურის წინააღმდეგ“. კრიტიკოსთა და საზოგადოების მხრიდან „დარიანულს“ სასტიკი რისხვა დაატყდა თავს. მუხე-წინად იმისა, რომ ენობლი მკვლევარ გ. ჯავახიშვილი თავის დილა პატივს მიავებს ელენე ბაქრაძეს, მაინც ასპოლუტური-ად სწორად გვეჩვენება თამარ პაიჭაძის დაცვა:

„თავისი მხატვრული სახით, ლექსის ფორმით, სიმბოლური სახეებით დარიანული ლექსები წარმოადგენს, საზოგადოდ, სიმბოლური მსოფლალქმის, კონკრეტულად კი პოლო იაშვილის მთელი პოეზიის ერთ ლოკუსურ განმტოე-ბას“.

ავტორი ვარაუდობს (თუმცა, აღბთ, ვარაუდი საჭიროც არაა), რომ შესაძლებელია, ელენე ბაქრაძე წერდა კიდევ საკუთარ, როგორც „შავ“ მასალას, ან პაოლის უზიარებად საკუთარ განცდებსა და გულისწანებას, ტკივილებს და ამ მასალის გეადამუშავებით იქმნებდა დარიანულები; დიდი პოეტის რედაქტირება უფრო მეტს ნიშნავს, ვიდრე უზრალ რედაქტორის სწორებათ. მიითებული წერილის - ცისფერი ორფენის სულიერი პრინცესა“ - გამოქვეყნების შემდეგ, ვფიქრობთ, უნდა დასრულდეს მითი ელენე დარიანის, როგორც რეალური პოეტის, შესახებ.

მკვლევარი ზუსტად ახსიაიებს „დარიანულის“ ლირიკულ გმირს ლექსები, ავტორის ხზრით, არის „ერთ თენატურძირზე შემდგარი, განცდასა და განწყობილებზე აგებული ლექსები“. ეკითხებით პოეტის ამ შინაინმეგ მისთვის და ვხე-

დათ, რომ ნელ-ნელა იკვეთდა ლირიკული გმირის, ქალის „ვაქიზი შინასაყარო, სავექ მმარერი ემოციებით, ტკივილები, სეღვითა თუ სიმარული“. წიგნის ავტორი ყურადღებს სა-განველო ამანველებს შიშს სიმბოლა კაცზე, აღნიშნავს, რომ „ქართული ტრადიციული „მზე დღე“ პაოლი ამბოლთაან ვა-ჭური საწყისით იცვლება“. პირამდები კი მარადელობის, ზღა - განახლების, სამყაროს მთლიანობისა და შეუღებობის, უდაბო - დუმილისა და უკიდევანობის, ცხენი - ბედისწერის სიმბოლოთა; სინტერესოდ განმარტებს ავტორი დარიან-ულებში მოხსენიებულ ძიარვლას ქვითა, მათი ფერების მნიშ-ვნელობას; აღნიშნავს, ფერი ხშირად გმირის ხასიათის გახასხ-წნელად, მის მიერ სამყაროს აღქმის გასარკვევად გამოი-წენბო. დასჯება ამგვარია: „საოცარია, მაგრამ ფაქტია, რომ ამ სიღრმის, რაფინირებული ესთატიზმის, შემოქმედებითი თავისუფლების, სულიერი სიმაღლის, საოცარი ექსპრესიის და დრამატიზმის, უშვენიერესი პოეტური აზროვნების თუ ნაღვოვნების აღმოჩენას და გაცნობიერებას მრავალი წელი დაესჭირდა ქართველი კითხველისათვის და, ვფიქრობ, ეს პროცესი ვერც არ დასრულდება“.

1925 წლიდან თბილისში, რუსთაველის პროსპექტზე დიმი-ტრი ქებაძის მინერალური წყლებითა პელითონში, გამოჩენილა არამიწიერი სიღამაზის თამაზისა წერტილი; გამოჩენილა და მამიხე ახალაზარევათა მამიხე დედა ანდამატადაც ქვეუ-ლა. წერილი, საიდან მოდის სიღამაზს“ ავტორი კიდევ ერთი უკვდავი სიყვარულის შესახებ მოგვითხრობს, ვარსაველ დღეთა ლაბირინთიდან კიდევ ერთ მინაველ სიღამაზეს გამოიხიზმოს და ტიციატ ზაბაძის სატრფიალო ლექსთა ადრესატს კიდევ ერთხელ შეგახსენებს. ვფიქრობთ, ყველაზე გამორჩეული სწორედ ეს ლიტერატურული წერილია, სწორედ მასში წარმოაჩინა მკვლევარმა თავისი მაძიებელი სული. დღევანდელი ადამიანი იმდენად ჩაიძრა ყოველდღიურბა-ში, მისთვის მრავალ ფაქტს განცდას ფასი დეკარტე. ამიტო-მაც საჭიროა, კიდევ ერთხელ მეჩვენებოთ სიყვარულის, ერთ-გულების სიკეთის ავიღებლობა.

მიითებულ წარკვევს თითქმის დალიტოქოვიად გას-დეგ ავტორის მიერ შეჯელობის დახასრულს მოხიზმბილი პავლე მინოქულის სიტყვები: „სიყვარული არასადა დავარ-დების, ვინათუ წინასწარმტყველებიანი ვაქმარდება, ანუ ენაში და - ვესტრენ, ვინათუ მეცნიერება ვაქმარდება“.

პირველი სახეისთანავე შეუყვარდა ტიციანს თამაზისა წერტილი. ამ გარნობას არ მალავდა. „ეს გატაცება იყო სუფთა რომნტიკული ციური, მოკრალბული და ამიტომაც ამათვედა ლექსს ამგვარად: „შენს ვარად ალბათ სხვაც მომიტყეებს, რომ შენზე ვფიქრობ დღეს, თამაზისა“. არა მხოლოდ ტიციანის ლექსთა მიძღვის ობიექტი ყოფილა. მერ-ვილის ამაქ ქალი“, მისი სიღამაზით მოხიზმბულან და ცნო-ბილი ქმნილებანი უძღვლიანი მისთვის გ. ლომიძის, გ. გამ-სახურავის, გრ. რობაქიძის... დაბოჯება თამარი თბილისის ქუჩებში და სიღამაზეს, ემსხ, სიტყვფეს ამნევე მიძებდა ირგველ. ტიციანი კი ლექსებით უშვენივდა, თამარი არც კი იცნობდა მას. ბოლის ქალმა არწევანი ექიმ და ოურისტ ნი-კოლეს კახიბზე შეყვარა, ცოლად გაუჯავა კიდევ. თურმე, „პული მეგვარა“ სამწიფე ხეფრად მუშავდება. მის მშვე-ნიერებას დედობის ბედნიერება ჩაენაცვლა, მაგრამ მშობი-არობის შემდეგ „ორმისფებება გოგონას“ ფეხი მოჰკვეთა. ტიციანის გარნობები მის მიმართ ამ შეცვლილა. იგი კვლავ ტრფიად „ფემიტიხლო ღრუბლებს“, თუმცა მანველები-ანად წერდა: „რა დამეხეობს იმ შავ ვახაფუფუს, ბედი უბე-ღურს სხვას რაღას უზამს, ტვირი სიცოცხლის კუბის დამა-ზრბულს, გაუზარებულ დაფუთილ მუზას“. სათაურად გამო-ტანილი ლეონტიხლო კიოხვა: „საიდან მოდის სიღამაზს“ ლიტერატურათმცოდნე შემდეგ მასულს უძებნის: სიღამაზე სიყვარულში სახიფრება. იგი უკვლად არ ჩაივლის, მაგრამ ყველაზე კარგად ის ფურცილებზე ჩნდება“. სწორედ „ფურ-ცილები“ გვიამბობს, რომ XX საუკუნის 20-იან წლებში ცოცხ-ლებად სამი პოეტი და, სამი უშვენიერესი ანულის ტრფო-ბით ანთივლო, მდებარეობს თხზავდა. რომ არა ეს სამი რე-ალური თუ წარმოსახული სიღამაზე, მკითხველი, აღბათ, ვერსაოდეს ეზიარებოდა გალაკტიონის, ტიციანისა და პაო-

ლოს სატრფილო ღირსის მარადიული მშენებლებს.

უამრავი გამოკვლევა, წიგნი, ნარკვევი, ესეი, ლიტერატურული ნერილი მიქლენა XX საუკუნის ქართული პოეზიის სივრცეს - გალაკტიონ ტაბიძის, მაგარამის, როგორც ლექსის პერსონაჟი, არავის უკლებლივ. ა. პაჭიაძის მსჯელობაც კი უკუთხით წარმოაბნობს, ავტორი ანალიზის გულგატკივნის თანამედროვეთა მიძღვნილ ლექსებს, რომელთა პერსონაჟი თითონი მეტასანია. და ამას აკეთებს ათწლეულთა ვათვალისწინებით. 50-იანი წლებიდან გალაკტიონის პიროვნებასა და შემოქმედებას არა მხოლოდ ცალკეულ სტრუქტურებში, არამედ ლექსთა მთელი ციკლი ეძღვნება ქართულ პოეზიაში - დასაქმეს მკვლევარი და ნიმუშად მიაჩნდა ირ. აბაშიძის „ოცი ლექსი გალაკტიონ ტაბიძის“. ავტორი აანალიზებს ტ. ტაბიძის, ლ. ასათიანის, ტ. ვრანელისა და სხვა ძველი პოეტების შედევრებს აღნიშნული თემაზე. ამ წრეს უერთდებიან თანამედროვე პოეტებიც: შ. ნინიანიძე, მ. ლებანიძე, ფრ. ხალვაძე, ო. ჭილაძე, ლ. სტურუა და სხვანი, საგანგებოდ არის გამოყოფილი ვ. ჯავახიძის „უცნობი“. ავტორი დაასკვნის: „მიმდინარე ლიტერატურულ პროცესზე განსაკუთრებულ გავლენას ახდენს გალაკტიონის არა მხოლოდ შემოქმედება და პოეტური სახეები, არამედ მისი პიროვნება და ცხოვრება... გალაკტიონი თანამედროვე ქართულ პოეზიაში ერთხანის არის აღიარებული „პოეზიის მფედლ“.

„ეფუხისტყაოსის“ შესანიშნავი მკვლევარმა ვიქტორ ნოზაძემ საფუძველი დაუდო ცალკეულ სახე-სიმბოლოთა გამონელოვით ანალიზს. ყველასათვის კარგად არის ცნობილი ემიგრანტი მკვლევარის შვიდი თემი, სადაც ცალ-ცალკე მიმოიხილავს გენიალური პოემის თითქმის ყველა სახე-ხატს. თიანარ პაიჭიაძეც საგანგებოდ მსჯელობს გალაკტიონის მზეზე და მთვარეზე. პროფესორ თენგიზ ხანი კი მის მიერ შედგენილ „გალაკტიონის ლექსკონის“ მიხედვით, შემოქმედს ნომოტივებაში 28 ახალ მუტი სიტყვა. აქედან სიმბოლის მიხედვით მთორე თუ მესამე ადგილი უკავია „მზეს“. აზიტომალე ჩათვალა თ. პაიჭიაძე საჭიროდ, ემსგებლა ამ სახე-სიმბოლოებს, მოეცა მისი ყოველი შესაძლო ახსან-განმარტება. დასკვნა კი ასეთია: „გალაკტიონის მზე ქართულ კლასიკურ პოეზიაში არსებულ მუსიან არის ნილავიანი. მშენიერება და ნათელი გალაკტიონისათვის ერთია, რადგან მშენიერება სიტყვად გადმოსული ხელოვანის მუშაობით იქმნება, ხელოვანიც ნათელთან არის ნილავიანი, ისიც ნათლის ნანილია, აღბთა, ეს არის გალაკტიონიც“. რაც შეეხება მთვარეს, ავტორის ფიქრი, ეს მნათობი გალაკტიონის შემოქმედებში მის შემქველად წარმოიხილან. მთვარე მუსიკავით სხივფენი, ნათლი, დამის გუშაგი, სიცოცხლისა და ფიქრის სიმბოლოა. კრიტიკოსი მიდის დასკვნამდე: „გალაკტიონის მთვარე არ განიცდის აღმოსავლური პოეტური ტრადიციის გავლენას; პოეტის მთვარე კვლავ „ლურჯი მოგონებების აბოშმდეველი“, ფიქრებისა და იდემალების ნიშანია, მოუწვევლოში, შორეულა, მაგრამ მინიც თანამაზრე და თბილი.

საინტერესო მოსახრებება განვიტარებთ თანამედროვე პოეზიის მიმდინარე პროცესზე. წინა ასწლეულის 40-50-იანი წლებში ასაპრეზე „აღიწდა“ თაობა, რომელმაც იმ-თავივედ დაისახა მიზნად განსხვავებული ხელოვანი. იმ-თავივედ, მალე გამოიკეთა ის სახალენი, რაც ამ თაობამ მოიტანა: ახალი სააზროვნო სისტემა, რაც მედღეობითი ელიტრების გადლიერებას გულისხმობს; პანეკრიკული ტონის დადღევის მიდგრეკლება; კრიტიკის მისხა და პო-ლიემიური პათოსის მომღაერება; ურბანისტული მოტივების დამკვიდრება. ყოველივე ამას თან დაერთო, დასქნეს მკვლევარი, სტილისტური სახლებები: სასაბორო ინტონაციებისაკენ შემობრუნება, თანამედროვე და არქაული ლასების შერწყმა, სიტყვის ლერინიკითა ჩაღრმობა. ავტორი საგანგებოდ მსჯელობს ვებრიტატივაზე. აღნიშნავს, რომ იმხანად ძირითადად ლექსის კანონიკური ფორმა ბატონობდა, თუმცა ცალკეული გამონაკლისი სახით არსებობდა არა-კანონიკური ფორმებიც. სასულიერო აზრი: საზოგადოების დემოკრატიზაციისა და თავისუფლების გაფართოების შედეგად თანდათან მომღაერაფე ე.წ. „თავისუფალი ლექსი“ - ვერლიბრი. მართლაც, უკვე 70-იანი წლებში ფართოდ

გამოხალა დისკუსია თავისუფალი და კანონიკური ლექსის შესახებ. ეს იმის მაუწყებელი იყო, რომ უკვე პრიციპულად დადავა თავისუფალი ლექსის პრობლემა. ჩვენი მკვლევარი საკითხს უფრო ფართო თვალსაწიერიდან შესცქერის: „გემ-მარტიტი პოეზიის განვითარების ზე ზე ჩაეტება ვერც ერთი ნიშანსარ დადგენილი თვირისა თუ სუბიექტური მოსახრების ჩარჩოში“. თ. პაიჭიაძის მსჯელობიდან არ გამოჩრჩენია ერთი ფაქტი: პოლემიკის დროს მოკამათით ყურადღებიდან გამოპარვია ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტი - ისინი ვერლიბრის ცნებაში ურთობს ლექსს (თეთრ ლექსს) გულისხმობდნენ. ეს კი საკითხისადმი უპირთებულ მიდგომა იყო. იგი დასკვნა: „არსებობს რთობიანი ვერ-ლიბრი და ქართულ პოეზიაში სწორედ 50-იანელთა თაობამ დაამკვიდრა ეს ფორმა“. შემდეგ ნიმუშთა მოშველიებით ადასტურებს, რომ ვერლიბრი უფრო კიდევ 50-იან წლებში ითხზებოდა და იგი როდია 70-იანი წლების მონაპოვრი. საილუსტრაციოდ მოყვანილია მ. მაჭავარიანის, შ. ნინიანიძის, შ. ლებანიძის ამგვარ ყოიდაზე გამართული ლექსები. თუმცა ნივინიდან ისე გამოდის, რომ ამ ფრთას უერთდებიან ტ. ჭანტურია, ვ. ჯავახიძე და სხვები. შეგინებია, რომ ესე-ნი არ არიან 50-იანელები. ისინი სამოღვაწეო ასაპრეზე 60-იანი წლებიდან გამოდიან.

წიგნში საგანგებო ყურადღება ექცევა შ. ნინიანიძის პოეზიის, ცალკეულ სახე-ხატების ანალიზს. ეს არც არის გასაკვირი, რადგანაც მკვლევარებმა დისკრეტივა სწორედ შ. ნინიანიძის პოეზიაზე დიდება. სასულიერში აქ ისაა, რომ თ. პაიჭიაძემ ამ დიდებულ პოეტზე ფიქრი და ძიება ამის შემდგომაც არ შეუნევეტია და თავის ახალ ნააზრევს წარ-ნივადგენს. ავტორი ანალიზებს იმ ლიტერატურულ ნივადებს, რომლებს ნინიანიძის დახვდა. პოეტს იმ გამონაკ-ლისათა რიცხვს მიაკუთვნებს, ვისაც კრთხელ აღებული გე-ნისთვის არ უღალავია; იქვე აღნიშნავს ნინიანიძის პიო-ელსავე ნიმუშებს კრიტიკა დადებითად შეეკებათ. თ. პაი-ჭიაძე მიიჩნევს, რომ შ. ნინიანიძის ერთ-ერთი მთავარი საწუ-საფიქრალი ეროვნული პრობლემატეკია. ამის შემდეგ მო-დის მსჯელობა ეროვნულობის სიმბოლო-ხარზე. ამ სახე-სიმ-ბოლოში პოეტს მამულისთვის თანადებულ, მსახურ, მასზე გადავებულ ერთსაკვს გულისხმობს.

გარდა ამისა, ისტორიული სახელების ასახვები შ. ნინი-ანიძე აგრძელებს ილიას გზას. მის შემოღობებს. მიგვაჩინა, რომ პოეტური ძლიერებითა და ესთეტიკური თვალსაზრისით, მყოველ ასწლეულის მყოველ ნაწილში სწორედ შოთა ნინი-ანიძე ზის გალაკტიონის ხაქმ ტახტზე.

საინტერესოა ერთი დაკვირვება: ილიას მიერ „საჯილდოო ქეად“ დაღველები იანიჩრების თემა შ. ნინიანიძემ საუკეთესოდ ზეაზიდა და მხატვრული გადანყება მოუძედა მ ლექსში „მამულები“. რაც მთავარია, ნინიანიძე ახრებ-ებს ნარსულიად ვერცდი და აგლი უი საზიარობს, არამედ მზურგალი ნაღვერადლი და გაცილებლი გულები გაგვიტო-ბოს. ამას იგი სწორედ იგი კეთებებს, როგორც ილია და აკაკი თავის დროზე. ამასთანავე, მკვლევარი საშარლიანად ფიქრობს, რომ პოეტი „გარემოების საყვირია“, მსგავსად მეცხრამეტე ასწლეულის სამოციანელებისა. მთელი მისი შემოქმედება ამის დასტურიაო, - დასძენს კრიტიკოსი.

ცნობილი ფაქტი: XX საუკუნის 70-იანი წლების ბოლოს პოეზიაში მომძლავრდა სატრულ-ორიონული ნაკადი. კრი-ტიკოსები ლაშობდნენ, გავრკიანთ ამგვარი ღირსის ში-მ-ძღაერების მიზეზები, მათი ერთი. ექვთიმული მიიჩნე-და, რომ ამ ნაკადმა მოიტანა და დაამკვიდრა ენობრივი სიხ-ხლები, რამაც განაპარობა „პოეტ-მოსისის“, „ლექსი-მოსი-ერის“ თანდათანობით შეცვლა შესაბამისად „პოეტ-არლე-კინთი“ „ლექს-სიცილითი“... ამგვარი ნაკადი ხელს უწყობს პოეტური აზროვნების განახლებას, იმ დღეობების დაძლევის, რომლებიც აზრკულეზებ პოეზიის განვითარებას (ირ. კენ-ჭოშვილი, „კრიტიკა“, 1985, 1) სანაინაღმდეგოს ფიქრობდა ა. ვასაძე: თუკი ამგვარი ნაკადის მომძლავრებას გუნდრუკს დაუეკმეთ, ეს იმის ნიშნავს, „მომონიდა და უშიბო მოი-ქნებს ერთთავად და ციხარს“ თავიანი ლექსებში, რათა პოე-ველებულად არ გამოჩრდნენ“ /ა. ვასაძე, „კრიტიკა“, 1985, 2/.

ორ კენჭსმოვიღისა და ა. ვასასის პაექრობაში ფეიქრობოთ ულოგოკობა შეინიშნება: პირველი კრიტიკოსი აღნიშნავს ფაქტს და იძლევა მის ახსნას, ოღონდაც როდი მოითხოვს, რომ ამ სტოლს, ასახვის ამ მანერას, გუნდრუკი უნდა უკმობინ.

აღნიშნულ მოვლენას თ. პაიჭაძე შემდეგ ახსნას უძებნის: „სატირულ-ირანიული ნაკადის მომძლავრება პასუხი და უშუალო აუვადგი იყო იმ საზოგადოებრივ მანკიერებათა არ-ნახაული ყვეაგებისა, რაც ხალხს სამოცდაათწლიანმა დიქტატატურამ მოუტანა“.

ჩვენი მხრიდან დავეძინდით: XX საუკუნის 70-იანი წლები იმითაა ნიშანდებული, რომ ლექსის რომანტიკულ კილოს მხარდახმარ მისდევს ირანიულ-პაროდიულ-ცხოვრებისეულ მანკიერებებში, მნიკლში პოეტებმა დაინახეს არა ტრაგედია, არამედ სანუთროს ნაკლი და სიმბინჯე, რომელ-იც სიცილისა და დაიცინვის ღირსია. „სიცილი უკუვე წინაშეს მონინააღმდებეუ გამარჯვების გაადვილებას“ (რ. მიშველაძე, ქართული სატირული ჟურნალისტიკა, გვ. 17).

თ. პაიჭაძეს საგულისხმიერ დასკვნები გამოაქვს, როცა იხილავს შ. ნიშნინიძის მიძღვნილ პოეზიას. მინიშნებულია, რომ ნიშნინიძისეული სიყვარული – ეს გახლავთ ობიექტივიზებული სიყვარული, რეალისტის მიერ ნაგრძნობი და განცდილი. სანიშნულად კარგი მავალითაა ამორჩეული:

ფრესკიდან ჩამოსულა ყინვისისი ანგლოზი,
უვალბუნე ჩიტები ნათლით გარემოსილს.
მოდის ფეხმიშველა, მოდენის ბოჩორას,
ყანაში მითბელებმა ხელები მოიჩრდელეს,
გაშენი დაგელოცოს, ქვეყანაც დაგელოცოს,
ჩითის კაბიანო ყინვისისი ანგელოზო...

განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით, ასევე სიფრთხილით ეკიდება მკვლევარი მითოლოგიურ-ფოლკლორულ საწყისებს. საყურადღებო დასკვნებს გვთავაზობს ხარის პერალდიკურ სიმბოლოზე. მსჯელობაში შემოჰყავს ილიასეული ლაბა-ხარიც და მითითებს: თუ ილიასეული ხარი სოციალური პრობლემების მატარებელია, ხოლო ვაჟასეული ეროვნულ-პატრიოტულ დატვირთვის იძენს, ნიშნინიძისეული ხარი ვაჟასეულთან უფრო ახლოს დგასო, ოღონდ თანამედროვე პოეტმა „ხარის სახე უფრო განავრცო, გააღრმავა, მისი სიკეთე და მაღლი უფრო ფართო მასშტაბისა და მნიშვნელობისა გახადა“:

მე ვარ მისანი, ხარი ნიქარა,
შენი დერიტა ვარ, მამულ-დედულო,
ზღაპრიდან მისთვის გამპოვარო,
რომ გემსახურო და გეიროვალუო.
...და, თუ ტკონია რამე ტკვილი
ან რამე ჭირი ზნეკეთილისა,
ამილოკია ქვაპარილოვით
და ხარის ცრემლით დამბიტრონა.

კრიტიკოსი ქართული წარმართული რელიგიის ელემენტებსაც იხსენიებს. მუხა, - ამბობს იგი, - ქართული წარმოდგენების მიხედვით, „ზუსტულ-ქვესენილის მაკაცმორებელი, კეთილი სანყსია, რომელიც სიკვდილის შემდეგაც ტრევებს კვალს: კოსმონიურად მსოფლმსგედველობით, დამწვარ-დამბილი მუხა მუტად, სითბოდ და ჩრდილებად გარდაიქმნებოდა“. ამ მონაცემებს შ. ნიშნინიძის პოეზიაში განსაკუთრებული დატვირთვა ენიჭება:

ნიღა და მუხა და მუბუნებდა,
გულის სიმღერას ამბობდა თითქოს;
ვადაერია დედაბუნებას
შუქად, ჩრდილებად, ნაცრად და სითბოდ.

ასევე საკანგებოდ არის ახსნილი ვაზის სიხმრის სიმბოლოკა. ვაზი პოეტის ღირაკაში სულიერებასთან, სინმიდესა, ძლიერებასა და ერთგულებასთანაა ასოცირებული, ხოლო, თუ სახარების ანდა აგიოგრაფიის მიხედვით, მგელ ბოროტების სიმბოლოა, შ. ნიშნინიძის ღირაკაში იგი გამორული სულის, მტრისადმი შეუბრალბელობის, საკუთარი რწმენის სიმტკიცის სახეა. აქ უფრო ალგეთური მგლის ლეკვების ასოციაცია გვეძლევა.

კრიტიკოსს გემოვნებით შურჩევიან შ. ნიშნინიძის ცალკეული მეტაფორები, მხატვრული თქმები. საჩვენებელ ნიმუშად მს ტაქტიკა მოუწოდება:

დილა ატბებში შეყუჟულა ხობის ლაპრივით,
ცრის თეთრი წვიმა – ცის წყალობად გამაგრზანელი;
თიხისპირებზე გამოჟურავს მზე საგზალივით
და მიწდო-მინდორო სათიხარში მიდის აპრილი.

ან კიდევ:
მოოქროვილი და მოვერცხლილი;
ნისლე ზმორებით ადგა მიწინდა,
სარზე მამალმა ხმა ჩაიწმინდა,
მზე გაღაყლამა თიხლო კვერცხივით.

ეპითეტ-მედარებებიდან მკვლევარი საუკეთესო ნიმუშებს არჩევს. თუმცა შ. ნიშნინიძის პოეზიაში სამისოდ მას დიდი შრომა და ძიება არ დასჭირდებოდა. მკითხველი განიცდის თუნდაც ასე ნაწყვეტ-ნაწყვეტად მონოდებელი ცალკეული ამონარიდის ესთეტიკური სხვისოსილებას და მაღლიანობას. „სელიკო – ერთი ნკეთი ნიანგი“; მოვერცხლი-ნავს ვერცხლისწალივით; გზა მაკრატელივით მოიკეცა; „სიგარეტივით გავაბოლბე ჯიმიან სტრიქონს“...

მკვლევარი იძლევა დასკვნას და აღარ გვიტოვებს რაიმე ეჭვს, არ დავეთანხმით მას: „შოთა ნიშნინიძე მონუმენტული ხელწერის ლირიკოსია“, ვისაც დიახაც შემეწონდა და მევერებოდა ის პოეტური საგარემელი, რომელიც ასწლეულის პირველ ნახევარში გალაკტონის ეყრა.

თ. პაიჭაძის ნივნის გამო უნდა დავძინოთ: იგი ფაქიზად გაღის ნაცნობისა და უცნობის ზღვარზე. ეს კი განაპირობებს მისდამი მკითხველის ინტერესს.

წესა ცოტნიაშვილი

კონფლიქტის კონტურები ზრესაში

ქართულ-ოსური ურთიერთობა მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის განმავლობაში გამოირჩევა კეთილგანწყობით. ისტორიული თანაცხოვრება საერთო ინტერესების დაცვასა და ურთიერთდახმარებას ავალდებდა ორი ხალხის ღირსეულ შეილებს, თუმცა, სამწუხაროდ, ჩვენს ისტორიაში ურთიერთდაპირისპირების არაერთ მაგალითსაც ვმოქმედობთ. XX საუკუნის მიწურულს, უკანასკნელი კონფლიქტის მონაწილე უშუალოდ დღევანდელი თაობაა. საინტერესოა, როგორ აისახება ის საუკუნეების შემდეგ. ამ თვალსაზრისით, ალბათ, დიდი მნიშვნელობა ექნება იმ ვაკეპეცენებულ მასალას, რომელიც თანამედროვე ჟურნალისტიკამ შექმნა.

ამ პრობლემათი ძირითადად ინტერესდება ქართული, ოსური და რუსული პრესა. ბუნებრივია, გარკვეული ტენდენციურობა თითოეულ მათგანს ახასიათებს. ამჯერად მკითხველის ყურადღებას შევაჩერებთ ორ მასალაზე რუსული პრესიდან. მათი გამოქვეყნება საბრძოლო მოქმედებების შეწყვეტის შემდეგ სისხლისღერის საბოლოოდ შეჩერებას ემსახურება. პირველი რუსული მაღალჩინოსანი სამხედრო ნრის, მეორე კი ოსური ხელისუფლების წარმომადგენლის პოზიციას ასახავს. ვფიქრობთ, ყველა ეპოქაში საინტერესო იქნება, თუ რა მიმართულებით ახორციელდნენ ქვემოთ მოხმობილი გაზეთები საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებას.

როგორ ამუქებს ცხინვალის რეგიონში მიმდინარე პროცესებს ან დროისთვის ამიერკავკასიის რუსული სამხედრო ძალების გაზეთი „Закавказские военные ведомости!“ ამ თვალსაზრისით საინტერესოა აქ გამოქვეყნებული ინტერვიუ შერეული სამხედრო ძალების სარდალთან გენერალ-მაიორ იური იარვოთან. ინფორმაციულ ჟანრებში ინტერვიუ გამოირჩევა მოვლენათა დახასიათების მკაფიო საშუალებით. ინტერვიუერი უშუალოდ აფიქსირებს თავის დამოკიდებულებას ჟურნალისტისთვის საინტერესო საკითხისადმი. ჟურნალისტისთვის თეორიის ცნობილი მკვლევარი ლ. კროიჩიკი ზუსტ განმარტებას გვთავაზობს: „Специфика интервью как жанра заключается в том, что в его тексте внешне присутствует точка зрения не автора, а собеседника журналиста. Это не означает, что голос публициста в интервью не слышен“.

ჟურნალისტი პაველ სერგეევი ინტერვიუს შესავალ-

ში წერს. რომ ამჟამად შესამჩნევი სტაბილურობაა რეგიონში და ეს სამშვიდობო ძალების დამსახურებად მიანჩნია. ასეთივე აზრი დაპირისპირებული მოსახლეობის წარმომადგენლებსაც გამოუთქვამთ. იური იაროვის პიროვნება მათთვისაც მისაღებია. იაროვის პროფესიონალიზმის, სამხედრო გამოცდილების, ლაკონური ზუსტი მეტყველების, გამოზომილი დიპლომატიური ურთიერთობების უნარის, განათლებისა და ეროდიციის შესახებ ჟურნალისტი აღტაცებით წერს.

იური იაროვი სიტუაციას ასეთ შეფასებას აძლევს: „Наверно было бы излишне назвать ситуацию здесь напряженной. Я бы оценил ее как нормальную вполне контролируемую. С другой стороны поводов для усложнения нет: непристойно остается криминогенная обстановка, вызывает обеспокоенность большое число происшествий, правонарушений и преступлений на бытовой, на почве криминальных „разборок“. Не исключена вероятность некороткого обострения ситуации в связи с наступлением весны...“

როგორც ჩანს, მთავარსარდალს კონკრეტული ექსცესები ალღეუვებს და თავს იკავებს საერთო ვითარების გლობალური ანალიზისგან. აქედან გამომდინარე, ამართლებს საკუთარ მისიას კონფლიქტის ზონაში. გაზაფხულის მოსვლის ლოდინი აღიქმება, როგორც რუსული ჯარის სტრატეგიული ზრუნვა საქართველოს ტერიტორიაზე თავის დამკვიდრებისთვის. თუმცა რედაქციონალური სტატისტიკის იმედიანობა და დამაჯერებლად დაპირისპირების მოსვლის ლოდინი დაპაულობის ეს კალაქის ტენდენციის შესახებ, პოლიტიკური და საყოფაცხოვრებო საკითხების გაანალიზებისგან თავს იკავებს მას შერეული საკონტროლო კომისიისა და ორი მხარის წარმომადგენელთა შეხვედრების საგნად მიიჩნევს. მისი აზრით, ბრძნული იყო გადაწყვეტილების მიღება. სამეროვანი სამშვიდობო ძალების შექმნისა.

В этом предвстает и заключается весь смысл нашей деятельности. Начиная с прошлого года созданы и успешно функционируют объединенные бронетруппы, находящиеся в постоянной готовности для поддержки (при необходимости, совместно) совместных патрулей и застав...

რუსული მხარის ლიდერის პოზიციაზე ყოფნა, ბუნებრივია, სამშვიდობო ძალების სარდლის უპირველესი მოვალეობაა. ამ პოზიციის აღსრულება დაპირისპირებულ მხარეთა ერთად მონაწილეობით კი – რეალური შედეგი. ასეთი განწყობა ქართველ მკითხველს, მართალია, უკმაყოფილოდ ატოვებს, მაგრამ აღნიშნულ ეტაპზე სტაბილიზაციის შენარჩუნებისთვის დადებით როლს თამაშობს. ი. იარიუი სამოვცემბო შენიშვნას, რომ სამშვიდობო ძალები ორჯერ მხარის სამართალდამცავ ორგანოებთან აქტიურად თანამშრომლობენ, რადგან მათ ყველას საერთო პრობლემა აწუხებთ. ასეთი ურთიერთობები და მათი დემონსტრაცია კი მოსახლეობის ურთიერთდობის აღდგენასაც განაპირობებს.

“Потерян темп процесса урегулирования” ასეთი ხმაურიანი სათაურით გვთავაზობს გაზეთი “Независимая газета” ანატოლი ჟაფიევის წერილ-კომენტარს ცხინვალისადმი. აქ საუბარია დე ფაქტო სამხრეთ ოსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიმართვაზე რუსეთის, საქართველოს, საერთაშორისო ორგანიზაციების, დსთ-ის მასშედიის საშუალებების და მსოფლიოს ცივილიზებული სამყაროსადმი, ვინც დაინტერესებულია ქართულ-ოსური კონფლიქტის მოგვარებით. მასში ნათქვამია, რომ ომი სამხრეთ ოსეთის წინააღმდეგ მოახერხა საქართველოს აღრინდელმა ნაციონალურ-ექსტრემისტულმა ხელისუფლებამ, რამაც გამოიწვია ათასობით ადამიანის განადგობა და სიკვდილი. ათეულთასობით ადამიანმა იძულებით დატოვა მშობლიური კერა და თავშესაფრის საძებნელად გაემართა. განადგურდა და დანგრევა ასზე მეტი სოფელი, ათასობით საცხოვრებელი და საზოგადოებრივი შენობა. უმიძღვეს ზარალი განიცადა სამხრეთ ოსეთის ეკონომიკამ. ომის შემდგომ პერიოდში მოხერხდა მხოლოდ უმნიშვნელო დანაკარგის აღდგენა. საკუთარ კერაზე დაბრუნებულ დევნილითა რიცხვი მცირეა. მიუხედავად ქართულ-ოსური მოლაპარაკებებისა, უმნიშვნელოა შედეგები. ასეთი ცალმხრივი ხედვა თავად უშლის ხელს იმ პრობლემების გადაჭრას, რომელიც ავტორის წინა პლანზე წამოუწევია.

ოთხმხრივი მოლაპარაკება – რუსეთის, საქართველოს, ჩრდილოეთ და სამხრეთ ოსეთის, ასევე ევროპის თანამშრომლობისა და უსაფრთხოების ორგანიზაციის, როგორც შუამავლის მონაწილეობით შეფასებულია დადებითად. დიდი ხნის მოხანმართული ძალისხმევით გამოიძენა საერთო შეხების წერტილები, რაც საშუალებას იძლევა, დაპირისპირება შეიცვალოს კონსტრუქციული დიალოგით. ავტორის აზრით, სამხრეთ ოსეთში შექმნილია პოლიტიკური და ფსიქოლოგიური პირობები სოციალურ-ეკონომიკური აღმავლობისთვის, რაც მნიშვნელოვან საფუძვლად ითვლება სიტუაციის მოწესრიგებისთვის.

წერილში მიმოხილულია ის შეხვედრები, რომლებიც რეგიონის ეკონომიკურ გაჯანსაღებას ისახავდა მიზნად. 1997 წლის მარტის შეხვედრაზე სრულყოფილია მხარეთა წარმომადგენლებს ჩამოყვანილობით ერთიანი პოზიცია ეკონომიკის აღსადგენად არასაკმარისი ღონისძიებების შესახებ და მიზნად დაისახეს მისი ინტენსიური-

ბის გაზრდა. ჯავაში დეჟარდ შევარდნადისა და ლუღვიჯი ჩიბიროვის შეხვედრაზე გამოიკვეთა საერთო აზრი ფინანსური საკითხების მოგვარების აუცილებლობის შესახებ. ა. ჟაფიევის აზრით, ეს უნდა ეყრდნობოდეს რუსეთისა და საქართველოს მთავრობებს შორის 1993 წლის 14 სექტემბრის მიღწეულ შეთანხმებას ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში ეკონომიკური განვითარებისთვის. მასში საუბარია ერთდროულ შეთანხმებულ მექანიზმზე, რომელიც საბაზრო ეკონომიკის პირობებს ითვალისწინებს.

ა. ჟაფიევი მიმოხილავს ქართულ-ოსურ-რუსული ურთიერთობების სხვადასხვა ეტაპს, სადაც დღის წესრიგში იდგა რეგიონის დაფინანსება, მაგრამ შედეგი არ ჩანს. მისი მიზანი ქართული მხარის დანაშაულებია, რათა მან მიიღოს სამხრეთ ოსეთის ფინანსურ მხარდაჭერას: Складывается впечатление, что грузинская сторона не прилагает реальных усилий для выполнения принятых на себя обязательств о пролонгации соглашения от 14 сентября 1993 г. или заключения нового. Ситуация с экономическим восстановлением в зоне конфликта ставит под сомнение возможность существенного сдвига в решении проблемы беженцев в ближайшей перспективе несмотря на то, что 1998 г в совместном заявлении лидеров грузинской и осетинской сторон от 14 ноября 1997 г был объявлен годом возвращения беженцев.

საკუთარი მოსაზრებების გასამყარებლად ა. ჟაფიევი დაიწინებინა ამტკიცებს, რომ ასეთი დამოკიდებულება გააღრმავებს უნდობლობას და დაგვაშორებს კონფლიქტის სრულმასშტაბიან მოგვარებას. ამავე დროს, მიმართავს აღნიშნულია, რომ ეს პრობლემა არა მხოლოდ საქართველოს შიგნით, არამედ რუსეთისაც. ამიტომ მას უნდა შეთანხმებულა განხორციელებულ სწორედ მან უნდა აგოს.

მკითხველისთვის აბსოლუტურად გასაგები შინაარსი გადმოცემულია საინფორმაციო-საკვლევი ჟანრის საინტერესო ფორმით – კომენტარით, რომლის შესახებაც ლ. კოროჩიკი შენიშნავს: Комментарий – это оперативный отклик на события; это впечатление не представляющее на исчерпывающую полноту анализа.

მომხილელი წერილი-კომენტარი ოსური მხარის რადიკალური პოზიციით, მხოლოდ ცალმხრივად აშუქებს ვითარებას, მაგრამ მისი ღირსება ხშირი კონტაქტებითა და საქმიანი ურთიერთობებით ქართველი და ოსი ხალხის დაახლოება-შერიგების სურვილის საჯარო გამოხატვაა.

განხილული მასალები მკაფიოდ გამოკვეთს მშვიდობის სურვილს და აქტიურად იღვწის მის დასამკვიდრებლად. ოსური მხარე მშვიდობის შენარჩუნებასთან ერთად საკუთარი ეკონომიკური სიძლიერებისთვის ძალღონეს არ იშურებს. მკითხველი საზოგადოება აქ ტენდენციურების ელემენტს უთუოდ შენიშნავს, რადგან ორივე დასახელებულ გაზეთში იგნორირებულია ქართული მხარის ინტერესები. მართალია, ნდობის აღდგენა და მშვიდობის შენარჩუნება პირობიტეტულია, მაგრამ უპრეციდენტი იქნებოდა ქართული საზოგადოების აზრის გათვალისწინება. პრობლემისადმი ასეთი მიდგომა გაზრდიდა რუსული პრესის ობიექტურობის ხარისხს.

დე ნარმანია

პომპროსის ეპოსი და კონსტანტინოს კავაფისის პოეზია

(აქილევსის ცხენების "მიხედვით")

კონსტანტინოს კავაფისი დაიბადა ეგვიპტეში, ქალაქ ალექსანდრიაში 1863 წელს და იქვე გარდაიცვალა სამოცდაათი წლის შემდეგ. 1882 წელს, როცა კავაფისი ათი წლის იყო, ალექსანდრიაში დაიწყო ანტიეგვიპტური მოძრაობა, რასაც საკმაოდ დიდი სიხსლის-ღურა მოჰყვა. ეგვიპტელთა უმეტესობამ, რომელიც ამ პერიოდში ეგვიპტეში ცხოვრობდა, ვაქცევით უშველა თავს. ასე მოქიდა კავაფისის ოჯახიც და კონსტანტინეპოლში გაემგზავრა. სამი წლის შემდეგ პოეტი

კვლავ ალექსანდრიაში დაბრუნდა. ცხოვრების ძირითადი ნაწილი მან სწორედ აქ გაატარა.

მოგზაურობამ და სახლგარეგანო სხვალებამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა კავაფისის, როგორც პიროვნების და პოეტის ჩამოყალიბებაში. ის კარგად იცნობდა ევროპული და ბერძნული ლიტერატურის ისტორიას; იცოდა ძველ ბერძნული, ლათინური, არაბული და ფრანგული, ორიგინალში კითხულობდა დანტეს, თავისი პირველი ლექსები კი ინგლისურად დანერგა.

კავაფისი არასოდეს გამოუცია თავისი ლექსების კრებული. მის სიცოცხლეში ლექსები ვრცელდებოდა პატარა ფურცლების ("feuilles volantes") ან ბროშურების სახით, რომელთაც მხოლოდ მისი ახლობლები კითხულობდნენ და არასოდეს ინახავდნენ. კავაფისის პოეზია კი მუდმივად იცვლებოდა და ვითარდებოდა. იგი გამუდმებით ასწარებდა და თავის ლექსებს და ხელმოწერებებსაც.

კავაფისი არ დაბადებულა პოეტად, ის პოეტი წლების შემდეგ გახდა. ბერძენი კრიტიკოსი მ. შირაზიუჩი წერს, რომ მხოლოდ 1910-1911 წლიდან შეიძლება მიხედვით, თუ რაოდენ დიდი პოეტი შეიძლება გამხდარიყო კავაფისი. თავდაპირველად ის რომანტიკოსი პოეტი იყო, შემდეგ სიმბოლური. დაახლოებით 1900 წლიდან იგი უარს ამბობს ყველა ლიტერატურულ მიმდინარეობაზე და ქმნის საკუთარ სტილს.

ამ კრიტიკული პერიოდის შემდეგ, მომნიშვნელოვანი როგორც ასაკით, ისე შემოქმედებითაც, კავაფისი იწყებს იმ პოეტად ჩამოყალიბებას, რომელსაც დღესაც აღტაცებაში

მოჰყავს მკითხველი. სიკვდილამდე დარჩენილი ოცდაათი წლის მანძილზე ის სულ უფრო მეტად უღრმავდებოდა ადამიანის შინაგან სამყაროს.

კონსტანტინოს კავაფისის პოეზია სრულიად თავისებური და ორიგინალური მოვლენაა. ეს არის საკუთარ თავში ჩაკეტილი, მელანქოლიური და უიმედო, ფილოსოფიური ლექსები, რომელიც ღრმად ჩააფიქრებს მკითხველს, თუმცა ისინი არც სატირას, სარკაზმს და მწარე ირონიას არიან მოკლებულნი. ყოველივე ეს, ერთად თავმოყრილი, ქმნის კავაფისის მომავალდომელ პოეტურ სამყაროს.

ცნობილი ბერძენი პოეტი კოსტის პალამასი ვანახსავებდა ორი სახის პოეტებს - მხატვრებს და ფილოსოფოსებს. კავაფისი, ეჭვგარეშეა, პოეტთა მთელ კატეგორიას მიეკუთვნება. მისი ნაფიქრი დროთა განმავლობაში არ ბერდება, არ ხუნდება. მისი გრძნობები და პრობლემები კი, ხშირად წვენი გრძნობები და პრობლემებია. მიუხედავად ამისა, კავაფისის ახალი სტილი თავისი ენობრივი თავისებურებით, გრამატიკული შეცდომებით, რთული ისტორიული სახეებით და არარსებული გმირებით მოუღებელი აღმოჩნდა მისი თანამედროვეებისთვის.

როგორც წესი, პოეზია დროს მისდევს კვალდაკვალ, პოეტების უმეტესობაც დროს მიჰყვება და არ უსწრებს მას. კავაფისის პოეზიამ გაუსწრო თავის ეპოქას, მაგრამ სანაცვლოდ თანამედროვეთა ვულგარიზაცია დაიშახურა. პალამასმა, რომელსაც ურყევი რეპუტაცია ჰქონდა იმდროინდელ ლიტერატურულ წრეში, უარყო ეს ახალგაზრდა პოეტი. ბერძენი კრიტიკოსი პეტროს ვლასიკი კი წერდა, რომ კავაფისის ლექსები არის კვრცხლები, რომელსაც ქანდაკება აკლავს.

კრიტიკოსთა და პოეტთა ასეთი დამოკიდებულება კავაფისის პოეზიისადმი, ცხადყოფს, რომ ეს ეპოქა არ იყო მზად მისთვის. კავაფისის მომზადებული მკითხველი სჭირდება, რომელმაც იცის მითოლოგია და ისტორია, ანუ შეუძლია ყოველ მის პოეტურ სახეს სიღრმისეულად ჩასწავლას.

თავად კავაფისი თავის ლექსებს სამ კატეგორიად ჰყოფდა: ფილოსოფიურ, ისტორიულ და პედონისტურ ლექსებად და, მართლაც, ასეთი დაყოფა საეჭვო მართებულია. მეორე მხრივ, არც იმამ შემთხვევაში ეჭვის შეტანა, რომ კავაფისის სამყარო განუყოფელია და ლექსი, რომელიც ერთი მხედვითი ინტერპრეტაციაა, არ არის გამორიცხული, ფილოსოფიურად იყოს ან პედონისტური.

კავაფისის ადრეულ ლექსებში ზოგჯერ იკვეთება მი-

თეოლოგიური თემატიკა. მითოლოგიური სიუჟეტის მქონე ლექსებში პომეროსის ნისაროდი პომეროსი გვევლინება. ვინაიდან, ერთი თემის ფარგლებში შეუძლებელია ყველა მათგანზე ვისაუბროთ, ჩვენ მხოლოდ ერთ ლექსზე აქილევის ცხენებზე შეაჩერებთ თქვენს ყურადღებას.

კავაფისმა ლექსების ერთი ჯგუფი გააერთიანა სათაურით „*Apaxia Hiera!*“. ამ ციკლის ერთ-ერთი საუკეთესო ლექსია აქილევის ცხენები“. მასში აღწერილია ცნობილი „ილიადასული“ ეპიზოდი, სადაც პატრონოსის ნემსის ცხენებს ცემილი დასტორიან უკვდავი ცხენები. ზეცი კი არანებს, რომ მოკვდავებს მისცა ლეთიური არსებანი, რომლებიც მუდმივად იტანჯებიან ადამიანთა უბედურების გამო, რადგან ადამიანზე უბედური არ არის რა ქვეყნად არსებამ შეეხვეწი, მიწად მთრევი“ (ილ. სტრ. 447).

სანამ უშუალოდ კავაფისის ლექსზე გადავიდოდეთ, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს ხატი მგლოვიარე აქილევის ცხენების ძალიან პოპულარული იყო ინგლისის ვიქტორიანულ ლიტერატურაში. უამრავი ლიტერატორი თავის რეპროდუქციებში იყენებს ამ ეპიზოდს, რაგორც იმ ნაწყვეტს, რომლითაც შევიძლია განესაჯოთ მიოლე „ილიადას“ მნიშვნელობა თუ მნიშვნელობა. კლასიკური ფილოლოგიის ინგლისელი მკვლევარი რისკინი ნემს: შესაძლოა მთელ „ილიადასში“ ვერ იპოვოთ უფრო ღრმა სცენა თავისი მნიშვნელობით – მეტიც, ალბათ მთელ ლიტერატურაშიც არ არსებობს ადამიანური სიფაქის უფრო სრულყოფილი გამოვლინება, მონივნება სიკაცის ისეთი იდუმალების წინაშე – ვიდრე ის ნაწყვეტია, სადაც ლეთიური ცხენების გლოვა აღწერილი.

1891 წელს ინგლისელმა პოეტმა და მთარგმნელმა მედიომა გამოსცა რამდენიმე ნაწყვეტი „ილიადასიდან“ „პეგ-ზამეტილი მტკრით“. ერთ-ერთი ეპიზოდი იყო აქილევის ცხენები“. ვფიქრობთ, ტერმინი „ნაწყვეტი“ სრულიად შესაფერისია, რადგან პოეტმა მხოლოდ თარგმნა პომეროსის ეპიზოდები. მისი აზრით, თუ პომეზებიდან ამოვიღებთ ცალკეულ ეპიზოდებს, ჩვენს ხელთ იქნება ნამდვილი შედეგები.

არსებობს მოსაზრება, რომ კავაფისის „აქილევის ცხენებიც“ ასეთი „ნაწყვეტია“. პომეროსის პოემის შესაბამისი ეპიზოდის და ამ ლექსის შედარებაში იმ დასკვნამდე მივყავანა, რომ ეს მოსაზრება უსაფუძვლოა.

ცხადია, რომ კავაფისის ამ ლექსზე მეტად მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია ვიქტორიანულმა ლიტერატურამ. მაგალითად, ინგლისელი მთარგმნელის და ინტერპრეტატორის პოპის თარგმანში, რომელსაც კარგად იცნობდა კავაფისი, შეიძლება ბევრი რამ აღმოვაჩინოთ ისეთი, რითაც მრავალ კითხვას გაუცემთ პასუხს.

ვფიქრობთ, პოპის ტექსტის თავის კვალს ტოვებს კავაფისის ლექსზე, აძლევს მას თავის, საკუთარ შეფერვლობას – იმ ფერს, რომელიც პომეროსთან არ არის. კავაფისთან გვხვდება რამდენიმე საკანძმო ფრაზა, რომელიც პომეროსთან არ არსებობს, სამაგიეროდ გვხვდება პოპისთან. „ისინიც მონაწილენი გახდნენ ადამიანთა ტანჯვისა“, რამდენჯერმე ნახსენები „უსული სხეული“, სხეული „სუნიქისა და სულის გარეშე“, „დაიკარგა, წავიდა უამრავი სული, ახლა კი – მისიც“. ეს მაგალითები საშუალებას გვაძლევს მივხედეთ, როგორია ლექსის ტონი, რომელიც ავტორს „ილიადასთან“ კი არა, მის ინგლისელ ინტერპრეტატორთან აახლოებს.

კავაფისის ეს ლექსი „ილიადასიდან“ ამოღებული ნაწყვეტი არ უნდა იყოს. ეს არის დამოუკიდებელი სცენა და კავაფისთან, პომეროსისგან განსხვავებით არსად ჩანს ავტორმედონტი. ალბათ, პოეტს სურდა ზეცის ნუბილი მასა და ლეთიური ცხენებს შორის დარჩენილიყო, მოკვდავთა გარეშე.

ცხენები უშუალოდ არიან, ისინი მზარდ დადსტორიან პატრონოსს და, ამასთანავე, ყველა ადამიანის ხედავს. ეს არის ლექსის მთავარი სათქმელი. ვფიქრობთ, თანამად შევიძლია აქილევის ცხენებში მათი პატრონი, აქილევის მეგობარი, რომელიც უკვდავი მადის, თუნდაც და მოკვდავი მამის, პელოქის ძეა. სწორედ ლედა, თვისი უნდა იყოს ყველაზე მტკიცეული და რთული ბედერულ მოკვდავთა შორის ყოფნა. მართალია, ღმერთებსაც შეუძლიათ დანახონ და განიცადონ კიდევ მოკვდავთა უბედურება, მაგრამ მხოლოდ ნუთიერად. უკვდავ ცხენებს კი საშუალება აქვთ, მილიანად შეიგრძნონ სიკვდილის საშიშროება.

თვალსაზრისა კიდევ ერთი განსხვავება. ინგლისურ ლიტერატურაში ასახულ აქილევის ცხენებს აქვთ ერთი თვისება, რომელიც პომეროსისეულ ლეთიურ არსებებს არ უნდა ჰქონდეთ. ამ თვისებას მიესადაგება სიტყვა „ჩაფიქრებულნი“, რომელიც გხვდება ცხენებთან მიმართებაში პოპისთან. ის მათ ღრმად ჩაფიქრებულებს ხატავს. მისი ცხენები მოახლოვნი არიან. ამ შტრისის დღი მნიშვნელობა აქვს კავაფისთანაც და თუმცა ის არ იყენებს ზუსტად იმ სიტყვას, რომელიც პოპის უფრო, მაინც იგრძნობა სწორედ ასეთი ტიპის განსხვავება. კავაფისის ცხენები ღრმად ჩაფიქრებულნი არიან და ის, რასაც ისინი განიცდიან, კიდევ უფრო მეტია, ვიდრე ტანჯვა, ამიტომაცაა, რომ კავაფისის ცხენების ვიზუა უფრო შიამოქცეული და მზურავალია, ვიდრე პომეროსის. ამით განსხვავდება კავაფისის ცხენების გლოვა ილიადასეული ცხენების გლოვისგან. თუმცა, როგორც ჩანს გამორიცხული არ არის, ამას სხვა მიზეზიც ჰქონდეს. ჩვენ კვლავ ინგლისურ ლიტერატურას უბრუნდებით, რომელიც აქილევის ცხენების მზურავლ სახე ადამიანის წარმადობის გამო მარადიული გლოვის სიმბოლოა. ამიტომ ერთი ინგლისელი პოეტი, ტენისონი თავისი მზურავების გამოსახავდაც აქილევის ცხენებს იმეგობრებს. ამ კერძო შემთხვევაში ის ცხენების გაფაჩარბებულ მღვდლავრებას თავისი მეგობრის სიკვდილს უკავშირებს. კავაფისმა კი, ვფიქრობთ, ვერ მოახერხა გაემიჯნა ტენისონი და პომეროსი და სწორედ ინგლისელი ავტორის გავლენით შეიტანა თავის ლექსში მეტი ემოცია, ვიდრე „ილიადასში“, სადაც ცხენები ტირიან არა პატრონოსის უდროო სიკვდილის გამო, არამედ იმიტომ, რომ მღიერ უყვარდათ ის.

ყოველზე ეს, ვფიქრობთ, არ გვაძლევს უფლებას, კავაფისის აქილევის ცხენებს „ნაწყვეტი“ ვუწოდოთ. პოეტი ლექსის დასაწყისში არ შორდება ილიადასს ტექსტს, რაც, ვფიქრობთ, ერთგვარი პატივისცემაა და მონივნება პომეროსის ავტორიტეტის წინაშე. ხოლო ლექსის დასასრული კი უფრო კავაფისისეულია.

როგორც არ უნდა იყოს, აქილევის ცხენები“ მკითხველს გულგროვს არ ტოვებს. მასში გამოხატულია პოეტის განცდა და სინაწილი მოკვდავთა ხედურის გამო. აქილევის ცხენები სიკვდილის მარადიულ უბედურებას დასტორიან. კავაფისის სძულს სიკვდილი და სიბერე. მისთვის ეს თემა ძალზე მტკიცეულია, რაც კარგად ჩანს პოეტის მთელ შემოქმედებაში.

ნიკოლაი ფილიპოვსკი

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ...

მესამე ნიგნი

რჩეული ანაჟოტავი ზოზიანთაგანისთვის

ამ ნიგნის ყველა პერსონაჟი რეალურია, რეალური არ არის ყველა ამბავი.

ნახატები ალექსეი შერინოვისა

სიტყვები ბალზური

შემდგენელი ნიკოლაი ფილიპოვსკი

პროექტის კურატორი პაველ ფილიპოვსკი

გარკანი, ნაკრები და კონჭა ტატიანა კონსტანტინოვის

მეორე, ოდნავ გაუმჯობესებული გამოცემა

● ამ ნიგნაკის ერთ-ერთი ავტორის მოკლე მონაცემები

ნიმუშიანი ფილიპოვსკი

- 1 დავიბადე. თავის დროზე
- 2 ეცხოვრობ. ერთხელ
- 3 დავქორწინდი. ერთხელ და მეტ-ნაკლები წარმატებით
- 4 გამოვეცი ნიგნი. და არაერთი
- 5 აღზარდე ვაჟი. და ქალიშვილი
- 6 ხესთან და სახლთან დაკავშირებთაც ყველაფერი რიგზეა
- 7 თავმდაბლობისგან არ მოკვდები

● ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ წარსულში თვალსაჩინო პუბლიცისტი ვიქტორ იაროშენკო და წარსულშიც ძლივს შესამჩნევი ფერმწერი ანდრეი ვოლოკოვი, ანწყომი აქტიურად ჩაბმული პოლიტიკაში.

- იქნებ, არ. სზე ნელ-ნელა კიდევ ჩაგვერბინა, - საქმიანად შესთავაზა წარსულში თვალსაჩინო პუბლიცისტმა, როცა ყველაფერი დაიღია.

- თუ სწრაფად სირბილი არ შეგიძლია, მაშინ ღამაზად მაინც ირბინე, - როგორც ყოველთვის, უადგილოდ შენიშნა წარსულშიც ძლივს შესამჩნევემა ფერმწერმა და დათვით ნაბაჯბაჯდა.

● ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ ძველი ახლობლები - ფრანგ-რუსი მხატვარი ოლეგ ცელკოვი და უბრალოდ რუსი მხატვარი ბორის კოზლოვი.

- საღამი, კახიოლ,* - გაეხუმრა ოლეგი.
- თვითონ საღამი, - პასუხად იხუმრა ბორისმა.

● ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ ავანგარდისტი მხატვრების ცნობილი რუს-ამერიკელი კოლექციონერი ტატიანა კოლოდზევი და ცნობილი არტკრიტიკოსი ვილიამ შეილანი.

- გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ მთლად დაჯაბნა კოლდზევი, - არც აცია, არც აცხელა, ისე ჩაარაკრაკა არტკრიტიკოსმა. როცა რაიმე სისაძაგლეს ამბობს, შეილანი უფრო გულწრფელია, სეველიანად გაიფიქრა მოშორებით მყოფმა გალერეის უცვლელმა დირექტორმა ნიკოლაი ფილიპოვსკიმ.

* КОШОЛ - თხა. სიტყვების თამაშია გვარზე - КОШОВ - აგებული (მთარგმ.)

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ ცნობილი რუს-ამერიკელი მწერალი *ვასილი აკსიონოვი* და მოსკოვის კულტურული საზოგადოება.

- გარკვეული თვალსაზრისით, - დიანყო ცნობილმა მწერალმა, - ჩვენ ყველანი გოგოლის „Шинель“-იდან კი არ გამოვსულვართ, არამედ სხვა სამასოიანი სიტყვიდან...

ყველაფერი გასაგებია — გაიფიქრეს იქ მოვლამ ქალბებმა.

КГБ*, გაიფიქრა ცნობილმა მოსკოველმა მხატვარმა, იგივე ცნობილმა პარიზელმა არტისტმა და გამომცემელმა *ელადიშერ კოტლიაროვმა, ტოლსტიდ*** ნოდებულმა.

- მე „Нос“-ი*** ვიგულისხმებ, - დაასრულა მწერალმა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ მსოფლიოში ცნობილი ფერმწერი, კიდევ უფრო ცნობილი, როგორც მოქანდაკე, *ერნსტ ნეიზეცტნი* და ძველი დროის პოეტი *ანდრეი ვოზნესენსკი*.

- კარგად გიკივია, ერიკ, - მშვიდად მიუახლოვდა ვოზნესენსკი, თან თავით მისი ფერწერული ტილოს კენ ანიშნა, კედელზე რომ ეკიდა.

ძნელი მისახვედრი არ უნდა იყოს, რა უპასუხა მეტრმა, რომელმაც კედელთან მდგარი მისივე სკულპტურის კენ მიანიშნა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ მისი უცვლელი დირექტორი *ნიკოლაი ფილიპოვსკი* და უახლოეს ნარსულში ცნობილი გალერისტი *ტატიანა ნედზეცკაია*.

- გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ყველაფერი სულაც არაა ისე, როგორც უნდა იყოს, გალერეა „დომინანტი“ კი არის ბრილიანტი, - ძალდაუტანებლად შეეცადა გახუმრებას უცვლელი დირექტორი.

ხუმრობა ჩაიფუძა. ამანაც ნახა რა, ვისთანაც უნდა ეხუმრა. — ქალთან.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ სამოცდაათიანებში ცნობილი შესანიშნავი ანდერგრაუნდის მომღერალი *ლინა შტრეჩანინი* და მისი კონცერტმასტერი, პიანისტი *ვევენი ტალისმანი*.

- ლინა, - დაბეჭდილებით მიუახლოა ოთხმოცდაათიანებში ასევე ცნობილი მომღერალი და პოეტი *ლენა დუნსკაია*. — ერთმანეთს ხომ არ გავგვაცნობდი? ვინ არის ეს?

- ა, ეს? — გაოცდა შესანიშნავი მომღერალი, - ეს ჩემი „ტალისმანია“****

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ ჯერ კიდევ სულ ახალბანს ცოტა ვინმესთვის ცნობილი ხელოვნებთმცოდნე *დამა ფილიპოვსკაია* და დიდი ხანია მსუხარედ ცნობილი გალერისტი *ნიკიტა იურიევიჩ ანდრიევიჩი*. აბა, რა საერთო თემაზე — თუ ღმერთი გნამთ, მითხარით, - უნდა ელაპარაკათ ამით.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ მოსკოველი გალერისტი — *ალექსანდრ იაკუტი*, ჯერ კიდევ ცოტა ხნის წინათ ცნობილი თავისი დასავლური ორიენტაციით, და *მიხაილ აგროსკინი*, უკვე დიდი ხანია ცნობილი თავისი აღმოსავლური ორიენტაციით.

- ხალხი დეფოლტშია, თქვენ კი პირდაპირ ყვავით, - ყოველგვარი ფარული ჩანაფიქრის გარეშე მიუახლოვდა იაკუტი.

- ადგილი უნდა იყოფდეს, - იდუმალი ლიმილი მოეფინა აგროსკინს.

ასეა, აღმოსავლეთს სულ უნდა უფროთხილდეს.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ მისი უცვლელი დირექტორი *ნიკოლაი ფილიპოვსკი* და სკანდალურად ცნობილი მწერალი *იუზ ალექსეოვსკი*.

- ალექსეოვსკი, მწერალი, - თავაზიანად წარუდგა მწერალი.

- ძალიან სასიამოვნოა; ნიკოლაი ნიკოლაევიჩ, - არანა კლები თავაზიანობით მიუგო დირექტორმა.

- ამით რისი თქმა გასრულდება? — მხრებით აიჩეჩა შეცბუნებულმა ალექსეოვსკიმ.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხვდნენ რუსი მწერალი *ალექსანდრ სერგეევიჩ პუშკინი* და რუსი მწერალი *პოპტრ კაკიჩი*.

კაკიჩი — ეს ჩვენი პუშკინია ვაშვინი, დარდიანად გაიფიქრა მახლობლად მდგომმა შესანიშნავმა რუსმა მწერალმა და ფოლოსოფოსმა *ივორ შველიოვმა*.

* КГБ – სუკო

** толстый – სქელუა.

*** Нос – ცხვირი.

**** талант – თილისმა, ავეაროზი. სტყევების თამაშია (მთარგმ.)

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ თანამედროვე ხელოვნების სახელმწიფო ცენტრის დირექტორი **მიხაილ მინდლინი** და მისი უშუალო მხატვრული ხელმძღვანელი **ლეონიდა ბაჭანივი**.

- მიმა, ჩემზე ის სულელური ანეკდოტი თუ გიაბებს? — ჰკითხა რაღაცით უკმაყოფილო ბაჭანივი.

- ვფიქრობ, არა, ლეონიდა აღუქსანდროვიჩ, ყოველ შემთხვევისთვის თავი დაიხლები მინდლინი, - თქვენზე არ უამბობიათ.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ რუსი მწერალი **იგორ იარკევიჩი** და რუსი მწერალი **ელადიორ სოროკინი**.

რა ჩემი სირია, თუ იტყვი, რომ იარკევიჩი რუსი მწერალია. ამის თქმა ზუსტად იგივეა, რომ თქვა — სოროკინი რუსი მწერალია. ანუ კვლავ — რა ჩემი სირია ამის თქმა. სოროკინი და იარკევიჩი — ახალი რუსი მწერლები. ასე გაიფიქრა ახლომანლო მდგომარეობა ახალმა რუსმა მწერალმა **ვიქტორ ეროფეევმა** და ხმაბლად გააქარვა.

„გაქარვევა — ეს ისეთი ნოუმენალურია... ამში არაფერია ფენომენალური — იმაში, რომ გააქარვო“, - ფილოსოფიურად შენიშნა ამაზე ძველმა რუსმა მწერალმა ვენედიქტ ეროფეევმა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ ფრანგი სლავისტი **რენე გერრა**, როგორც რუსული „ვერცხლის რაუტის“ უკანასკნელი კოლექციონერი, და რუსი მწერალი **ალექსანდრ შოროხოვი**, ცნობილი, როგორც ლიტერატურის დარგში ბუკერის პრემიის უკანასკნელი ლაურეატი რუსეთში.

- თქვენ რა, ერთმანეთს არ იცნობთ? — თავაზიანად მიუახლოვდა საფრანგეთიდან ჩამოსულ სტუმარს გალერეის უცვლელი დირექტორი ნიკოლაი ფილიპოვსკი, - ჩვენი ცნობილი სამა შოროხოვი.

- დიხ, დიხ, მახსენდება, - ძალდაუტანებლად დაუკრა თავი ფრანგმა, - მაგან, მგონი, საათი მოიპარა თუ მაგას მოპარეს საათი, მაგრამ რაღაც ასეთი კი მოხდა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ ორმოც წელზე მეტი ხნის უნახავი მეგობრები (თუმცა ეს სიტყვა მთლად ზუსტად ვერც გადმოსცემს მათ ურთიერთობას), ამ წიგნაკის ერთ-ერთი ავტორი **ნიკოლაი ფილიპოვსკი** და ცნობილი, როგორც ქართველი მწერალი, **ოთარ ნურნუშია**, შესანიშნავი პიროვნება, რომელიც, როგორც გაირკვა, მთელი ამ დროის განმავლობაში ცხოვრობდა მოსკოვში, როგორც კავკასიური წარმოშობის პირი.

- ნიკო, სიმართლე მითხარი, რატომ წერ შენს თავზე ყოველთვის ასე: „ავტორთაგან ერთი?“ - არანინანსარგანზრახულად მიუახლოვდა ცნობილი ქართველი მწერალი.

- ოთარ, ძვირფასო, იქნებ არც დაიჯერო, მაგრამ ავტორთაგან მე მართლაც ერთი ვარ, - თავმდაბლობიერად უპასუხა ავტორთაგან ერთმა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ ამ წიგნაკის ერთ-ერთი ავტორი **ნიკოლაი ფილიპოვსკი** და მისი ძველი მეგობარი, უკვე ცნობილი შესანიშნავი ქართველი მწერალი **ოთარ ნურნუშია**.

- კობა, შავით თეთრზე გარკვევით გინერია, რომ პარიზში ლიბონოვს შეხვდი და იმან გაითხრა ქართველი მწერლები ვის რაში სჭირდება, ადგენენ და თვითონვე იკითხონ თავიანთი ნაწერები, - თანამეინახეს მიუახლოვდა ქართველი მწერალი.

- იყო ეგეთი რამ, ბატონო ოთარი, ნუ გეცინება, - შეცბუნდა ერთ-ერთი ავტორთაგანი.

- რას ამბობ, ნიკო, ვეთყავა, რომელ წყნახე მელაპარაკები. მწერლები რა, ციტრუსოვნები ხომ არ არიან, ყველას და თითოეულს, თეროსაც და შავსაც სჭირდებოდნენ, - უპასუხა ცნობილმა მწერალმა.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ არტევეტრანები, თანამედროვე რადიკალური ხელოვნების წარმომადგენლები — ცნობილი რუს-ამერიკელი მხატვარი **ვიტალი კომარი** და არანაკლებ ცნობილი რუს-ამერიკელი მხატვარი **ალექსანდრ მელამიდი**.

- იქნებ მასწავლო, - თავაზიანად მიუახლოვდა მათ უკვე ცნობილი ხელოვნებათმცოდნეობის სტუდენტი პაპა ფილიპოვსკი, - თუ შეუძლია თავს, კაკალი დაღრმანს?

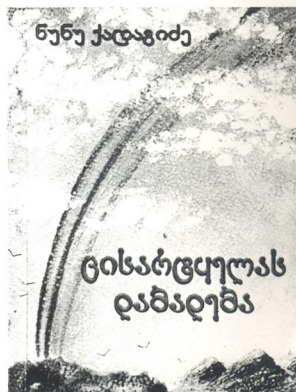
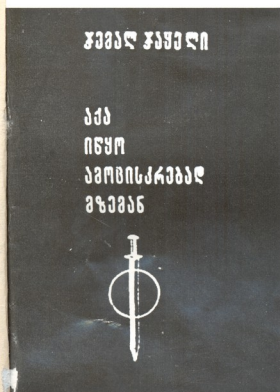
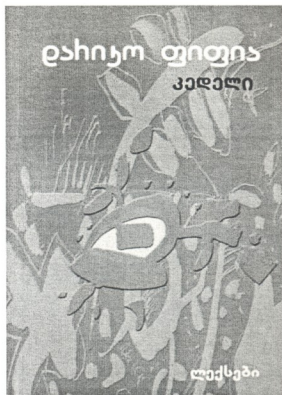
- არა, - ერთხმად უპასუხეს კომარმა და მელამიდმა, - თავი ციცივი ხომ არ არის; კაკლის დაღრმან არ შეუძლია.

ერთხელ გალერეა „შვიდ ლურსმანში“ ერთმანეთს შეხედნენ მისი უცვლელი დირექტორის ცოლი და თვითონაც არტდირექტორი **ტატიანა ფილიპოვსკაია** და **ვიარესლავ პიეტუხი**, ცნობილი მწერალი და ახლა უკვე ცნობილი გალერისტის ირინა ფემოვიჩის ქმარი.

- მშვენიერებასთან მისახალხლად მოვედი, - ჩვეულებისამებრ მიუახლოვდა ცნობილი მწერალი.

- მიახლდე, - დირექტორის ცოლმა თვალები შეცბუნებით ააფახულა და ლუსა საკოცნელად მიუშვირა.

ახალი წიგნები

11/44/8

ფასი 2 ლარი

ნომერში გამომყენებულია პაპუნა პაპასკიტის ნამუშევართა ტუბეტდუქციები

